



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Tijana Trako Poljak, diplomirani sociolog i anglist, profesor sociologije i anglistike		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Sociologija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6973		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Ranka Trako (m), Redžo Trako (o)		
Datum i mjesto rođenja:	18.07.1983., Jajce, Bosna i Hercegovina		
Adresa:	Franca Prešerna 7, Daruvar, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	01 6120 176 / 091 76 03 007		
E-mail:	ttrako@ffzg.hr		
ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Sociologija , Dodiplomski, Hrvatska 2. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Anglistika , Dodiplomski, Hrvatska		
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	01. siječnja 2008. - danas: Znanstvena novakinja u suradničkom zvanju asistentice, Odsjek za sociologiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu		
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Cifrić, Ivan; Trako Poljak, Tijana. Mišljenje Slavonaca/ki o narodima i vjerama // Gospodarske i kulturne odrednice regionalnog identiteta / Šundalić, Antun ; Zmaić, Krunoslav ; Sudarić, Tihana (ur.). Osijek : Ekonomski fakultet u Osijeku, 2011. 11-26 (predavanje,domaća recenzija,objavljeni rad,znanstveni). 2. Cifrić, Ivan; Trako, Tijana. Seoski krajobraz kao razvojni potencijal // Globalizacija i regionalni identitet: zbornik radova sa znanstvenog kolokvija Sadašnjost i budućnost sela i poljoprivrede / Petrač, Božidar ; Šundalić, Antun ; Zmaić, Krunoslav (ur.). Osijek : Ekonomski fakultet, 2009. 11-35 (predavanje,domaća recenzija,objavljeni rad,znanstveni). 3. Cifrić, Ivan; Trako, Tijana. Kulturna i biološka raznolikost kao vrijednosti u tehnološkom dobu // . (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni). 4. Trako Poljak, Tijana. Odnos prema živom svijetu: rezultati empirijskog istraživanja 2010. godine // 10. lošinjski dani bioetike / Jurić, Hrvoje (ur.). Zagreb : Hrvatsko filozofsko društvo, 2011. 144-145 (predavanje,međunarodna		

- recenzija, sažetak, znanstveni).
5. Cifrić, Ivan; Trako Poljak, Tijana.
Percepcija prava živoga svijeta i motiva čovjekova djelovanja - Usporedba rezultata istraživanja 2005. i 2010. // Razvoj i okoliš – perspektive održivosti / Rukavina, Izvor ; Žažar Krešimir (ur.).
Zagreb : FF press, 2011. 51-52 (predavanje, domaća recenzija, sažetak, znanstveni).
6. Trako Poljak, Tijana.
Zastava Europske unije - što nam zapravo simbolizira? // Nacionalni kongres Hrvatskog sociološkog društva "Sociologija i promjena - izazovi budućnosti" / Štulhofer, Aleksandar ; Tomić-Koludrović, Inga ; Ančić, Branko (ur.).
Zagreb : Hrvatsko sociološko društvo, 2011. (predavanje, domaća recenzija, sažetak, znanstveni).
7. Trako, Tijana.
Symbolic Interaction in Sociocultural Settings: Human Hand as a Universal Symbol // Present and Future of Symbolic Interactionism / Toscano, M. A., Muzzeto, L., Salvini, A., Charmaz, K., Altheide, D., Vannini P. (ur.).
Pisa, Italija : Universita di Pisa, 2010. 34-34 (predavanje, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).
8. Trako, Tijana.
The Human Body and Integrative Bioethics: The Meaning of the Body as a Symbolic Construct // 9. lošinjski dani bioetike / Jurić, Hrvoje (ur.).
Zagreb : Hrvatsko filozofsko društvo, 2010. 132-134 (predavanje, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).
9. Trako, Tijana.
Nastava etike okoliša u visokom obrazovanju. Teorijski pristup ili primijenjena etika? // 8. lošinjski dani bioetike / Jurić, Hrvoje (ur.).
Zagreb : Hrvatsko filozofsko društvo, 2009. 138-139 (predavanje, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).
10. Cifrić, Ivan; Trako, Tijana.
Traditional and Modernized Landscape in Croatia. Perception of Different Types of Rural Landscapes. // Landscapes, Identities and Development.
Lisabon, 2008. 42-42 (predavanje, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).
11. Cifrić, Ivan; Trako Poljak, Tijana.
Percepcija prava živoga svijeta i motivi čovjekova djelovanja. Usporedba rezultata istraživanja 2005. i 2010.. // Socijalna ekologija. 21 (2012) , 2; 123-154 (članak, znanstveni).
12. Trako Poljak, Tijana.
Percepcija religijskih simbola u hrvatskom društvu: križ, polumjesec i Davidova zvijezda. // Socijalna ekologija: časopis za ekološku misao i sociološka istraživanja okoline. 20 (2011) , 2; 147-175 (članak, znanstveni).
13. Cifrić, Ivan; Trako, Tijana.
Društvo i okoliš u vremenskoj perspektivi. O sociologiji vremena i menadžmentu vremena. // Sociologija i prostor. 48 (2010) , 1; 19-50 (članak, znanstveni).
14. Cifrić, Ivan; Trako, Tijana.
Kulturna i biološka raznolikost kao vrijednosti u tehnološkom dobu. // Informatologia. 42 (2009) , 3; 192-196 (prethodno priopćenje, znanstveni).
15. Cifrić, Ivan; Trako, Tijana.
Kultivirani i tehnički krajobraz. Usporedba percepcije dvaju krajobrazova. // Socijalna ekologija: časopis za ekološku misao i sociološko istraživanje okoline. 17 (2008) , 3; 215-235 (prethodno priopćenje, znanstveni).
16. Cifrić, Ivan; Trako, Tijana.
Usporedba percepcije prirodnog i kulturnog krajobrazu u Hrvatskoj. Primjena metode semantičkog diferencijala. // Socijalna ekologija: časopis za ekološku misao i sociološka istraživanja okoline.. 17 (2008) , 4; 379-404 (članak, znanstveni).
17. Trako, Tijana.
Simbol ruke. Razmatranja o pojavi i značaju simbola ruke u kontekstu svakodnevnice



	<p>komunikacije. // Socijalna ekologija: časopis za ekološku misao i sociologijska istraživanja okoline. 16 (2007) , 1; 35-57 (članak, znanstveni).</p> <p>18.Trako, Tijana. Socijalna ekologija: Kazalo 2008.-2009.. // Socijalna ekologija: časopis za ekološku misao i sociologijska istraživanja okoline. 19 (2010) , 1; 81-86 (bibliografija, stručni).</p> <p>19.Trako, Tijana. Religija kao simbolički sustav. // Sustavi: časopis za razumijevanje naše okoline. 3 (2009) , 5; 43-49 (članak, stručni).</p> <p>20.Trako, Tijana. Socijalna ekologija: Kazalo 2002.-2007.. // Socijalna ekologija: časopis za ekološku misao i sociologijska istraživanja okoline. 17 (2008) , 2; 183-196 (bibliografija, stručni).</p> <p>21.Vjekoslav Afrić i Tijana Trako Baza znanja iz sociološke metodologije // <i>Nacionalni sociološki kongres</i> Split, Hrvatska, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>22.Ivan Cifrić i Tijana Trako Kulturna i biološka raznolikost kao vrijednosti u tehnološkom dobu // <i>Društvo i tehnologija 2008</i> Zadar, Hrvatska, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>23.Tijana Trako Poljak The Symbolic Meanings of the European Union Flag: The Case of Croatia // <i>Couch-Stone Symposium: Streams of Symbolic Interactionism</i> Evanston, Sjedinjene Američke Države, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Uloga državotvornih simbola u izgradnji identiteta hrvatskog društva		
Engleski:	The Role of the Symbols of Statehood in the Formation of Croatian Identity		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Sociologija / Posebne sociologije		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	Akademik Ivan Cifrić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	icifric@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	1. Cifrić, Ivan (ur.). (2008). <i>Relacijski identiteti</i> . Zagreb: Hrvatsko sociološko društvo i Zavod za sociologiju FFZG. str. 53-76.		
	2. Cifrić, Ivan. (2008). „Imperij ili zajednica? Homogenizacija i raznolikost kultura u kontekstu globalizacije i identiteta“. <i>Društvena istraživanja</i> , 17(4-5):773-797.		
	3. Cifrić, Ivan. (2008). „Europski procesi i širenje modernizacije“. U: Nediljko Ante Ančić i Nikola Bižaca (ur.), <i>Teologija i Crkva u procesima europskih integracija</i> . Split: Crkva u svijetu. str. 9-33.		
	4. Cifrić, Ivan. (2009). <i>Kultura i okoliš</i> . Zaprešić: Visoka škola za poslovno upravljanje „Baltazar Krčelić“.		



	5. Cifrić, Ivan. (2012). „Društvene promjene i vrijednosti u hrvatskom društvu“. U: Jakša Barbić (ur.), <i>Vrijednosti suvremenog društva. Hrvatska u XXI. stoljeću</i> . Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti. str. 45-60
Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Tijekom izgradnje suverene hrvatske države 1990ih među ključnim procesima koji su pratili dramatične socio-političke promjene bila je promjena <i>simboličkog političkog krajobraza</i> . Vodeće elite od samih su početaka uvidjele važnost političke simbolizacije i uložile resurse u stvaranje simbola koji će činiti temelj identiteta hrvatske države i njenih građana. Svrha je državotvornih simbola očuvanje državne stabilnosti, legitimacijom državnog poretka i jačanjem socijalne kohezije društva, što je mjerljivo održanjem kontinuiteta simbola kroz vrijeme kao i stupnjem identifikacije građana s njima. U radu će se, iz sociološke perspektive simbola u socijalnoj interakciji, istražiti uloga državotvornih simbola u izgradnji hrvatskog identiteta 20 godina nakon uspostave. Temi će se pristupiti empirijski na dvije razine: a) „makro-razina“ na kojoj će se odrediti mijene simboličke dimenzije hrvatskog identiteta; te b) „mikro-razina“ na kojoj će se istražiti njihova uloga u životima „običnih“ građana.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	During the formation of sovereign Croatian state in the 1990s, one of the key processes that accompanied dramatic socio-political changes was a change in <i>symbolic political landscape</i> . Ruling elites have from the very beginning recognized the importance of political symbolization and invested resources in the creation of symbols that would help form the foundations of Croatian state and citizens' identity. The purpose of the symbols of statehood is to secure the stability of the state, by legitimizing its socio-political order and strengthening social cohesion, which can be measured by the continuity of symbols through time as well as the level of citizens' identification with them. From a sociological perspective, which always observes symbols in social interaction, in this thesis I will research the role of the symbols of statehood in the formation of Croatian identity 20 years after their establishment. The topic will be approached empirically on two levels: a) "macro-level" where the changes in the symbolic dimension of Croatian identity will be determined; and b) "micro-level" where their role in the lives of "ordinary" citizens will be investigated.
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Socio-političke promjene u Hrvatskoj 1990ih bile su praćene brojnim procesima koji su za cilj imali prekid sa socijalističkim ideološkim sustavom i uspostavljanje suverene hrvatske države. Iako je o tim promjenama pisano iz različitih znanstvenih perspektiva, postoji mali broj sustavnih bavljenja procesom političke simbolizacije kao važnog pa čak, argumentirat će neki znanstvenici, krucijalnog aspekta prijelaza iz jednog političkog sustava u drugi i uspostavljanja stabilne države. Državotvorni simboli isprepliću se ponekad s drugim simbolima no naglasak u radu je na uspješnosti „zajedničke simbolizacije“ (Halas, 2002:7), odnosno simbola izgradnje hrvatske države usmjerenih na sve hrvatske građane. Uloga državotvornih simbola u izgradnji identiteta je dvojaka: a) <i>brendiranje</i> države (Skoko, 2009), prije svega uspostavom <i>standardnih simbola državnosti</i> (Elgenius, 2011:2), kako bi bila prepoznatljiva izvan svojih granica te usporediva s drugim suverenim državama i b) održanje stabilnosti socio-političkog poretka legitimiranjem državnog poretka iznutra i jačanjem socijalne kohezije, učvršćivanjem identifikacije građana s državom i sugrađanima. Tek danas, s odmakom od 20 godina, moguće je govoriti o kontinuitetu hrvatskih državotvornih simbola i u kojoj se mjeri s njima identificiraju hrvatski građani, kako bi se utvrdila njihova uloga u izgradnji hrvatskog identiteta. U radu se temi pristupa na dvije razine, iz sociološke perspektive razumijevanja uspješnosti simbola uvijek unutar socijalne interakcije: „makro-razina“ političkih struktura na kojoj se simboli stvaraju i plasiraju te „mikro-razina“ „običnih“ građana na koju su simboli usmjereni i na kojoj se očekuje njihovo prihvaćanje. Istraživanjem prve razine odredit će se mijene simboličke dimenzije hrvatskog identiteta kako bi se utvrdio njen kontinuitet u identifikaciji hrvatske države. Predviđa se da će eventualne promjene oblika i/ili značenja državotvornih simbola biti objašnjive utjecajem demokratizacijskih i europeizacijskih procesa posljednjih 20 godina. Istraživanjem „mikro-razine“ utvrdit će se uloga državotvornih simbola u identifikaciji hrvatskih građana danas (oko 20 godina nakon njihove uspostave). Za istraživanje „mikro-razine“ koristit će se dva osnovna pokazatelja prihvaćenosti simbola: <i>banalnost</i> simbola i <i>ograničena multivokalnost</i>. „Banalnost“ simbola (Billig, 1995) odnosi se na široku rasprostranjenost simbola u javnom prostoru čime svakodnevno jačaju neku vrstu podsvjesne identifikacije građana s državom. Istraživanjem rasprostranjenosti simbola obuhvatit će se obje razine simboličke komunikacije: utvrdit će se koje simbole vodeće elite smatraju važnima da upravo preko njih ojačaju identifikaciju građana te u koliko mjeri su zaista „banalni“ u svijesti „običnih“ građana. S</p>	

obzirom na drugi pokazatelj na ovoj razini, simboli se smatraju uspješnima u prenošenju političkih poruka jer omogućuju izgradnju „solidarnosti bez konsenzusa“ (Kertzer, 1988:66). Odnosno, njihova multivokalnost (Turner, 1967) omogućuje da se građani s njima identificiraju a da ih istovremeno ne interpretiraju jednako. No važno je napomenuti da se simboli mogu smatrati uspješnima samo ako multivokalnost ne utječe negativno na okupljanje građana oko njihovih ključnih poruka. Stoga će se istražiti ne samo istaknutost, važnost, mišljenja i upotreba ovih simbola među građanima, već i razlike u njihovim interpretacijama s obzirom na različita socio-demografska obilježja.

Simboli nisu uvijek bili prepoznati kao značajan aspekt državotvornih procesa. Dugo su vremena zanemarivani u „ozbiljnijim“ analizama političkog života, odnosno razumijevani kao „popratni“ proces „pravog“ politici („stvarnim“ problemima kao, primjerice, monetarnim, gospodarskim i sl.). Kako su pokazali gore navedeni i mnogi drugi autori, simboli nisu samo „ukras“ „prave“ politike već njen integralni dio (Kertzer, 1988:8, 12). Uspjeh političkog procesa ovisi upravo o uspješnoj komunikaciji koja se uvijek odvija preko simbola (Kertzer, 1988:1-14), prije svega jezika, kao najvećeg simboličkog sustava, ali i drugih vizualnih, taktilnih i auditivnih simbola. Drugi razlog ignoriranja simboličke dimenzije bilo je pogrešno shvaćanje, kako objašnjava Morris (2005:4), da simboli, zbog emotivne angažiranosti koju pobuđuju, spadaju pod psihološko-antropološka istraživanja kao dio primitivne potrebe pred-racionalnog čovjeka da objasni svijet, koja je danas, u racionalno-znanstveno-tehničkom dobu, nadvladana. Za primjere se daju „tribalistički“ narodi, među kojima se ponekad spominje i prostor Balkana. Brojni primjeri iz demokratskih država, kao i novih organizacija poput Europske unije (Foret, 2009), dokazuju upravo suprotno, gdje se još uvijek vode rasprave o prikladnim simbolima, njihovim značenjima te se značajni resursi ulažu u njihov dizajn i distribuciju.

Sve brojnija literatura koja se bavi nastankom i razvojem nacionalnih država (engl. *nation-states*) od kraja 19. stoljeća pokazuje da naponi hrvatskih elita u stvaranju simbola koji će imati ulogu u izgradnji novog državnog ustroja nisu bili preuranjeni. Među najistaknutijim autorima je Hobsbawm koji simbole smatra jednim od alata „zamišljanja tradicije“ te ključnim preduvjetom u uspostavljanju nacionalnih država od 1780ih (Hobsbawm i Ranger, 1983:9), ali i drugi autori prepoznaju ulogu simbola u konstrukciji nacija i država (Anderson, 1990; Breuilly, 1993; Todorova, 1997). Smith (1991:77) nudi cijeli registar raznoraznih oblika tih simbola: „zastave, himne, proslave, novac, glavni gradovi, zakletve, narodne nošnje, narodni muzeji, ratni spomenici, komemoracije za sjećanja na pale junake, putovnice, granice“ te mnogi drugi. Postoje i druge tipologije, primjerice, Geisler (2005:xxi) donekle sužava Smithov popis: „zastava, himna, državni blagdani, novac/valuta, glavni grad i ključni nacionalni spomenici“. Elgenius (2011) kao ključne državne simbole vidi zastavu i proslavu Dana državnosti. No samo prepoznati važnost političke simbolizacije nije dovoljno i sve više znanstvene literature poziva na empirijska istraživanja uspješnosti simbola u političkoj komunikaciji.

Iako se posljednjih godina pobudio veći interes za ovaj intrinzični aspekt političkog procesa i simboli dobivaju svoje zasluženo mjesto u znanstvenim analizama, istraživanja se uglavnom zadržavaju na „makro-razini“ čak i kada se prepoznaje važnost mjerenja njihove prihvaćenosti na razini „običnih“ ljudi na koju su i usmjereni. No, kako Cerulo (1995:33) objašnjava, uspješnost simbola u političkoj komunikaciji uvijek ovisi o njihovom pažljivom „odabiru, distribuciji i prihvaćanju“. Ako se ove razine ne istražuju zajedno, lako se može doći do pogrešnog izjednačavanja „makro“ i „mikro“ razina (Brubaker et al., 2006:167), odnosno izjednačavanja proklamiranog uspjeha simbola i njihove široke distribucije s njihovom prihvaćenošću među primateljima simboličkih poruka. Građani ih mogu jednako entuzijastično prihvaćati, ali mogu biti i indiferentni prema njima, imati negativne stavove, kao i pogrešno razumijevati njihova značenja. Sociološka literatura posebno naglašava da ljudi nisu samo pasivni primatelji simboličkih poruka već aktivni sudionici u njihovoj interpretaciji (Ellul, 1973) te da praktično djeluju upravo „na temelju značenja koja stvarima [u ovom slučaju simbolima, op. a.] pridaju“ (Blumer, 1969:2). Samo obuhvaćanjem i tih interpretacija i značenja moguće je istraživati uspješnost simbola. Takva istraživanja su iznimno bitna jer neuspjeh simboličkih strategija na ovoj razini nije nimalo benigan i može dovesti do ozbiljnih političkih posljedica (Kertzer, 1988) za legitimaciju društvenog poretka i njegovu socijalnu stabilnost.

U hrvatskoj znanstvenoj literaturi mnogo je pažnje posvećeno istraživanju hrvatskog identiteta s mjestimičnim osvrtima i na simbolička obilježja identiteta (Horvat, 2011; Budak i Katunarić, 2010; Cifrić, 2008; Kalanj, 2008). Od radova koji kao fokus uzimaju hrvatske državotvorne simbole većina ih istražuje iz povijesne perspektive njihovih izvorišta (Stančić i Peić Čaldarović, 2010; Jareb, 2010; Heimer, 2008; Banac, 1991). Rad će se osloniti na ove radove, kao i one koji za svoj fokus imaju i druge hrvatske nacionalne i socio-kulturne simbole i mitove, a posebno one koji se odnose na simboličke aspekte stvaranja hrvatske države (Paić, 2011; Žanić, 2007/1998; Škrbić Alempijević i Hjemdahl, 2006; Rihtman-Auguštin, 2004; Bellamy, 2003 i drugi). Radom se žele popuniti određene praznine u stranoj i domaćoj literaturi sustavnom empirijskom analizom simbola hrvatskog državnog identiteta i njihove uloge i uspješnosti nakon 20 godina konsolidacije demokratske države, uključujući „mikro-razinu“ „običnih“ građana na koju su simboli primarno i usmjereni.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja utvrditi je koji su se državotvorni simboli, korišteni u stvaranju hrvatske države 1990ih, održali 20 godina poslije, u kojem



obliku te u kojoj mjeri se s njima identificiraju hrvatski građani. Hipoteze su konstruirane na temelju obrađene literature i izvora. Osnovna hipoteza je da je preko utvrđivanja kontinuiteta, rasprostranjenosti i prihvaćenosti hrvatskih državotvornih simbola moguće istražiti uspješnost njihove uloge u izgradnji identiteta hrvatskog društva.

Provjerit će se sljedeće izvedene hipoteze:

- 1) Većina državotvornih simbola pokazat će se uspješnima u održanju kontinuiteta kroz vrijeme, iako se očekuju neki izmijenjeni oblici i značenja. Pokazatelj će biti usporedba oblika i sadržaja simbola danas i u vrijeme njihove uspostave 1990ih;
- 2) Promjene manjeg broja simbola i njihovih oblika kao i značenja bit će objašnjivo povećanjem utjecaja demokratskih i europeizacijskih procesa tijekom posljednjih 20 godina;
- 3) Hrvatske vodeće elite ulažu u dizajn i distribuciju državotvornih simbola radi osiguranja njihovog uspjeha u jačanju identifikacije države i građana. Pokazatelji će biti ulaganje resursa u njihovo stvaranje i distribuciju 1990ih te njihova upotreba i rasprostranjenost u hrvatskom javnom prostoru danas.
- 4) Hrvatski državotvorni simboli pokazat će se generalno uspješnima u osiguranju identifikacije građana s njima i onime što simboliziraju. Prvi pokazatelj bit će njihova istodobna „banalnost“, odnosno neprimjećivanje široko rasprostranjenih simbola u javnom prostoru, i iskazivanje njihove važnosti kao obilježja identiteta kada građani o njima svjesno razmišljaju. Drugi pokazatelj bit će uspješnost osiguranja „solidarnosti bez konzencusa“, odnosno opće slaganje oko osnovnih značenja i identifikacije sa simbolima i istodobne razlike u interpretacijama.
- 5) Razlike u interpretacijama simbola bit će objašnjive razlikama u socio-demografskim obilježjima ispitanika, posebno dobi i odrednicama povezanim s nacionalnim identitetom (etnicitet, religija, regionalna pripadnost).

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Rad će sadržajno biti podijeljen u dva glavna dijela. U prvom dijelu rada, dat će se teorijska pozadina uloge političke simbolizacije u izgradnji nacionalnih država kao i šire važnosti simboličke dimenzije za određenje identiteta. Za teorijsku pozadinu rada koristit će se znanstvena literatura o socijalnom i političkom simbolizmu te izgradnji nacionalnih država od kraja 19. stoljeća. Konzultirat će se i znanstvena literatura o propagandi, socijalnoj psihologiji, antropologiji i semiotici koje se također bave simboličkom dimenzijom. Za prvi dio rada s fokusom na Hrvatsku, koristit će se znanstvena literatura i povijesna građa o simbolima korištenima u izgradnji suverene hrvatske države koji će se na temelju tih izvora popisati, utvrditi njihov oblik i značenja 1990ih kao i eventualne kontestacije oko njihovih značenja te usporediti sa situacijom 20 godina poslije. Osim znanstvenih izvora, konzultirat će se sadržaj tiskovina koje su tijekom ovog razdoblja izlazile na prostoru cijele Hrvatske (Večernji list, Vjesnik...) kao i televizijskih programa koji su obilježavali ključne događaje vezane za državne simbole (Dnevnik, TV kalendar...). Isti izvori koristit će se i kako bi se dobio uvid u rasprostranjenost simbola na razini svakodnevnog života. Na temelju teorijske pozadine rada konstruirat će se osnovne hipoteze kao temelj empirijskog istraživanja.

U drugom dijelu rada ući će se dublje u svakodnevne živote hrvatskih građana i njihovu identifikaciju s državotvornim simbolima. Istražit će se rasprostranjenost simbola u njihovim javnim kao i privatnim životima, njihova istaknutost i važnost za identifikaciju građana te eventualne razlike u interpretaciji i prihvaćenosti simbola s obzirom na različita socio-demografska obilježja ispitanika. Za drugi dio rada provest će se kvantitativno i kvalitativno istraživanje kako bi se dobio jasniji uvid u mišljenja hrvatskih građana o državotvornim simbolima.

Kvantitativno istraživanje na reprezentativnom uzorku punoljetnih hrvatskih građana (cca. N=1000) provest će se preko anketnog upitnika u kojem se pomoću metode semantičkog diferencijala istražuje evaluacijska dimenzija procjene simbola hrvatske državne zastave. Radi usporedbe, u anketnom upitniku će, pomoću jednake evaluacijske ljestvice semantičkog diferencijala, ispitanicima biti ponuđena i slika zastave Europske unije, novog simbola koji danas pokušava pronaći svoje mjesto uz hrvatske državotvorne simbole u javnom prostoru. Evaluacijska ljestvica semantičkog diferencijala samostalno je konstruirana i testirana pred-istraživanjima na manjim uzorcima. Ispitat će se i osnovna socio-demografska obilježja ispitanika kao i relacije njihovih različitih identiteta (nacionalni, vjerski, obiteljski, regionalni...) kako bi se utvrdile eventualne razlike u procjenama državotvornog simbola.

Kvalitativno istraživanje sastojat će se od strukturiranih dubinskih intervjua otvorenog tipa s manjim brojem ispitanika (N=30-50). Za njihov odabir bit će korištena *snowball* metoda s različitim polazišnim točkama. Početni ispitanik u uzorku bit će odabran prigodnom metodom. Uzorak će obuhvatiti ispitanike iz svih ključnih socio-demografskih skupina: dob, spol, regionalna pripadnost, stanovnici ruralnih i urbanih područja, razina obrazovanja, etnicitet, religija, politička orijentacija. Ispitanicima će prvo biti postavljena šira pitanja o



promjenama tijekom posljednjih 20ak godina na razini države, lokalnijoj razini njihovog mjesta prebivanja i osobnoj razini njihovih života. Na taj način se želi prije svega utvrditi uopće istaknutost simboličke dimenzije u svijesti građana. Nadalje, bit će postavljena specifičnija pitanja o državotvornim simbolima, njihovoj rasprostranjenosti, poznavanju osnovnog sadržaja i značenja simbola te mišljenja o njima, kao i upotrebi u svakodnevnom životu i posebnim prilikama. Kako bi se utvrdila važnost državotvornih simbola za identifikaciju građana, ispitat će se i odnos državotvornih simbola u privatnom prostoru građana s drugim simbolima (npr. odnos broja i istaknutosti državnih simbola prema drugim simboličkim artefaktima kao religijskim, obiteljskim, i dr. u domu ispitanika). Važnost simbola bit će utvrđena i preko pitanja o reakcijama na njihov eventualni nestanak ili promjene.

S obzirom na plan rada, teorijska pozadina rada i dizajn nacrti istraživanja već su izrađeni tijekom dviju stipendija: British Scholarship Trust na University of Oxford, Ujedinjeno Kraljevstvo u 2011. godini i Fulbright Scholarship na University of California Los Angeles, SAD u 2011./2012. godini. Kvantitativno istraživanje na reprezentativnom uzorku hrvatske populacije je također već provedeno, krajem 2010. godine, u sklopu znanstvenog projekta „Modernizacija i identitet hrvatskog društva: socio-kulturne integracije i razvoj“ (130-1301180-0915), voditelja dr. sc. Ivana Cifrića, red. prof., na Odsjeku za sociologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske. Za kvalitativno istraživanje, strukturirane dubinske intervju otvorenog tipa, struktura intervjua je izrađena. Provedba intervjua predviđa se tijekom sljedeća 3 do 4 mjeseca (najkasnije do početka travnja 2013.). Tijekom tog vremena planira se i paralelna obrada rezultata za čiju se analizu predviđa dodatno 1 do 2 mjeseca (najkasnije do početka lipnja 2013.). Završno pisanje doktorata planira se kroz sljedeća 2 do 3 mjeseca (najkasnije do početka rujna 2013.). Tijekom cijelog procesa dijelovi doktorata predavat će se mentoru kao i drugim stručnjacima koji su izrazili interes iščitavati gotove dijelove kako bi se dobile povratne informacije o sadržaju i zaključcima prije konačne predaje.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Rad će odgovoriti na izazove u znanstvenoj literaturi koja poziva na više empirijskih istraživanja o ulozi političke simbolizacije u izgradnji suverenih država, posebno na razini „običnih“ građana i učvršćivanja njihove identifikacije sa socio-političkim poretkom. Na primjeru Hrvatske, rad će istražiti uspješnost državotvornih simbola 20 godina nakon njihove uspostave čime će doprinijeti boljem razumijevanju svijesti građana o simboličkoj dimenziji hrvatskog identiteta. To je iznimno važno ne samo da bi se utvrdio kontinuitet s prošlošću već i odnos s budućnosti, posebno danas kada je Hrvatska na pragu ulaska u Europsku uniju, koja sa sobom donosi nove simboličke poruke koje svoje mjesto traže među postojećim u hrvatskom društvu.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Anderson, Benedict. (1990). *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. London: Verso.
2. Banac, Ivo. (1991). *Grbovi, biljezi identiteta*. Zagreb: Grafički zavod Hrvatske.
3. Bellamy, Alex J. (2003). *The Formation of Croatian national identity: A centuries old dream?* Manchester, New York: Manchester University Press.
4. Billig, Michael. (1995). *Banal nationalism*. London: Sage Publications.
5. Blumer, Herbert. (1969). *Symbolic Interactionism: Perspective and Method*. (Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, Inc.)
6. Breuilly, John. (1993). *Nationalism and the State*. Manchester: Manchester University Press.
7. Brubaker, Rogers, Feischmidt, Margit, Fox, Jon i Grancea, Liana. (2006). *Nationalist Politics and Everyday Ethnicity in a Transylvanian Town*. Princeton i Oxford: Princeton University Press.
8. Budak, Neven i Katunarić, Vjeran. /ur./ (2010). *Hrvatski nacionalni identitet u globalizirajućem svijetu*. Zagreb: Centar za demokraciju i pravo Miko Tripalo, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu.



9. Cerulo, Karen A. (1995). *Identity Designs: The Sights and Sounds of a Nation*. New Brunswick, NJ: Rutgers University Press.
10. Cifrić, Ivan. /ur./ (2008). *Relacijski identiteti: prilozi istraživanju identiteta hrvatskog društva*. Zagreb: Biblioteka „Razvoj i okoliš“, Hrvatsko sociološko društvo i Zavod za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.
11. Elgenius, Gabriella. (2011). *Symbols of Nations and Nationalism. Celebrating Nationhood*. Basingstoke, UK: Palgrave Macmillan.
12. Ellul, Jacques. (1973). *Propaganda: The Formation of Men's Attitudes*. New York: Random House, Inc.
13. Foret, François. (2009). „Symbolic Dimensions of EU Legitimization“. *Media, Culture and Society*, 31(2):313-324.
14. Geisler, Michael E. /ur./ (2005). *National Symbols, Fractured Identities. Contesting the National Narrative*. Hanover, London: University Press of New England.
15. Hałas, Elzbieta. /ur./ (2002). *Symbols, Power and Politics*. Frankfurt am Main, et al.: Peter Lang.
16. Heimer, Željko. (2008). *Grb i zastava Republike Hrvatske*. Zagreb: Leykam international.
17. Hobsbawm, Eric i Ranger, Terence. /ur./ (1992). *The Invention of Tradition*. UK i New York: Cambridge University Press.
18. Horvat, Romana. /ur./ (2011). *Hrvatski identitet*. Zagreb: Matica hrvatska.
19. Jareb, Mario. (2010). *Hrvatski nacionalni simboli*. Zagreb: Alfa d.d., Hrvatski institut za povijest.
20. Kalanj, Rade. (2008). *Modernizacija i identitet*. Zagreb: Politička kultura.
21. Kertzer, David I. (1988). *Ritual, Politics & Power*. New Haven, London: Yale University Press.
22. Morris, Ewan. (2005). *Our Own Devices. National Symbols and Political Conflict in Twentieth-Century Ireland*. Portland, OR: Irish Academic Press Dublin.
23. Rihman-Auguštin, Dunja (ur. Čapo Žmegač, Jasna). (2004). *Ethnology, Myth and Politics. Anthropologizing Croatian Ethnology*. Aldershot, Hants, UK: Ashgate.
24. Skoko, Božo. (2009). *Država kao brend. Upravljanje nacionalnim identitetom*. Zagreb: Biblioteka Theoria, Matica Hrvatska.
25. Smith, Anthony D. (1991). *National Identity*. London: Penguin.
26. Stančić, Nikša i Peić Čaldarović, Dubravka. (2010). *Povijest hrvatskog grba*. Zagreb: Školska knjiga.
27. Škrbić Alempijević, Nevena i Hjemdahl, Mathiesen. (2006). *O Titu kao mitu: proslava Dana mladosti u Kumrovcu*. Zagreb: Srednja Europa.
28. Todorova, Maria. (1997). *Imagining the Balkans*. New York: Oxford University Press.
29. Turner, Victor Witter. (1967). *The Forest of Symbols: Aspects of Ndembu Ritual* (Ithaca, NY: Cornell University Press).
30. Žanić, Ivo. (2007). *Flag on the Mountain. A Political Anthropology of the War in Croatia and Bosnia-Herzegovina 1990-1995*. London : Saqi in association with The Bosnian Institute. (hrvatsko izdanje 1998. pod nazivom *Prevarena povijest: guslarska estrada, kult hajduka i rat u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, 1990.-1995*. Zagreb: Durieux.)

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

25000



Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	Naziv projekta	„Modernizacija i identitet hrvatskog društva: socio-kulturne integracije i razvoj“ (130-1301180-0915)
	Voditelj projekta	Akademik Ivan Cifrić
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	Fulbright stipendija, University of California Los Angeles; British Scholarship Trust stipendija, University of Oxford; osobni izvori: plaća	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	29.11.2010., broj odluke: 60/2010 (za kvantitativno istraživanje); 30.11.2012., broj odluke: 2012-24 (za kvalitativno istraživanje)	
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ Akademik Ivan Cifrić		
Potpis _____ Tijana Trako Poljak, diplomirani sociolog i anglist, profesor sociologije i anglistike		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 21.12.2012.		
Potpis _____ Tijana Trako Poljak, diplomirani sociolog i anglist, profesor sociologije i anglistike		

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Tijana Trako Poljak, diplomirani sociolog i anglist, profesor sociologije i anglistike	
Nositelj studija:		Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
Naziv studija:		Poslijediplomski sveučilišni doktorski studij sociologije	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6973	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Uloga državotvornih simbola u izgradnji identiteta hrvatskog društva	
	<i>Engleski</i>	The Role of the Symbols of Statehood in the Formation of Croatian Identity	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		društvene znanosti / sociologija / posebne sociologije	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	dr. sc. Ivan Cifrić, red. prof.	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	icifric@ffzg.hr
Drugi mentor:	-	-	-
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. dr. sc. Vjeran Katunarić, red. prof.	Sveučilište u Zadru, Odjel za sociologiju, Hrvatska	vkaturanic@unizd.hr
	2. dr. sc. Neven Budak, red. prof.	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	nbudak@ffzg.hr
	3. dr. sc. Ivan Cifrić, red. prof.	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	icifric@ffzg.hr
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Fakultetsko Vijeće Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, na sjednici održanoj 25.01.2013. pod F92. točkom dnevnog reda.		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	Sjednica Etičkog povjerenstva Odsjeka za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu održana 29.11.2010., broj odluke: 60/2010 Sjednica Etičkog povjerenstva Odsjeka za sociologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu održana 30.11.2012., broj odluke: 2012-24		
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada			

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Javnoj obrani teme i nacrtu doktorske disertacije Tijane Trako Poljak prisustvovalo je stručno povjerenstvo u sastavu dr. sc. Vjeran Katunarić, red. prof., dr. sc. Neven Budak, red. prof. i dr. sc. Ivan Cifrić, red. prof. Doktorandica je jasno obrazložila glavni cilj disertacije postavljen na temelju čvrstih teorijskih polazišta iz kojih su izvedene osnovne hipoteze i problem istraživanja.

Povjerenstvo je zaključilo da je doktorandica Tijana Trako Poljak uspješno obranila temu i nacrt doktorske disertacije te prihvatilo temu **Uloga državotvornih simbola u izgradnji identiteta hrvatskog društva** i odobrilo predloženi istraživački nacrt.

B. Ocjena teme doktorskog rada

(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)

Doktorandica Tijana Trako Poljak predložila je za izradu svoje doktorske disertacije temu **Uloga državotvornih simbola u izgradnji identiteta hrvatskog društva** pod mentorstvom dr. sc. Ivana Cifrića, red. prof. Na temelju priložene prijave teme doktorske disertacije i uspješne obrane teme i nacrtu doktorske disertacije povjerenstvo smatra da doktorandica suvereno vlada temom te je jasno definirala cilj i hipoteze istraživanja na temelju teorijskih polazišta. Cilj ovog sociološkog istraživanja utvrditi je koji su se državotvorni simboli, korišteni u stvaranju Republike Hrvatske 1990ih, održali do danas, oko 20 godina nakon njihove uspostave, i u kojoj se mjeri s njima identificiraju hrvatski građani. Osnovna je hipoteza da je preko utvrđivanja kontinuiteta i identifikacije s hrvatskim državotvornim simbolima moguće istražiti njihovu ulogu u izgradnji identiteta hrvatskog društva.

Tijekom izgradnje hrvatske države 1990ih uloženi su resursi u stvaranje simbola koji će činiti temelj identiteta uspostavljene države i njenih građana. Državotvorni su simboli službeni simboli (određeni Ustavom i zakonima) korišteni u stvaranju države i usmjereni na sve njene građane. Svrha državotvornih simbola očuvanje je državne stabilnosti, legitimacijom državnog poretka i jačanjem socijalne kohezije među njenim građanima, što je mjerljivo održanjem kontinuiteta simbola kroz vrijeme kao i stupnjem identifikacije građana s njima. Šira znanstvena literatura koja se bavi nastankom i razvojem „nacija-država“ od kraja 18. stoljeća ukazuje na važnost uloge političke simbolizacije u izgradnji modernih država. Njihov neuspjeh nije nimalo benignan i može dovesti do ozbiljnih političkih posljedica za legitimaciju društvenog poretka i njegovu socijalnu stabilnost.

Iako je o socio-političkim promjenama koje su pratile prekid sa socijalističkim ideološkim sustavom i uspostavu suverene hrvatske države pisano iz različitih znanstvenih perspektiva, postoji mali broj sustavnih bavljenja procesom političke simbolizacije u Hrvatskoj. Nadalje, u široj znanstvenoj literaturi postoji značajan nedostatak empirijskih istraživanja uloge simbola kao iznimno važnog aspekta uspostavljanja modernih „nacija-država“. Empirijska istraživanja koja postoje obično se zadržavaju na „makro-razini“ (odgovaraju na pitanje koji se simboli stvaraju i tko ih stvara i distribuira) i rijetko prepoznaju važnost istraživanja „mikro-razine“, običnih građana. No ako se ove razine ne istražuju zajedno zapravo je nemoguće odgovoriti na pitanje identificiraju li se građani sa simbolima, odnosno jesu li oni zaista uspješni u svojoj primarnoj svrsi legitimacije socijalno-političkog poretka i jačanju socijalne kohezije. Konačno, tek danas, s odmakom od oko 20 godina, moguće je govoriti o kontinuitetu hrvatskih državotvornih simbola i u kojoj se mjeri s njima identificiraju hrvatski građani, kako bi se utvrdila njihova uloga u izgradnji identiteta hrvatskog društva.

2

Istraživački problem koji Tijana Trako Poljak postavlja u svom prijedlogu istraživanja jest istražiti ulogu koju državotvorni simboli korišteni u stvaranju hrvatske države 1990ih imaju u izgradnji hrvatskog identiteta danas, oko 20 godina kasnije. Problemu će, iz sociološke perspektive simbola u socijalnoj interakciji, empirijski pristupiti na dvije razine: a) Istraživanjem „makro-razine“ odredit će mijene simboličke dimenzije hrvatskog identiteta kako bi utvrdila njen kontinuitet u identifikaciji hrvatske države. Predviđa da će promjene oblika i/ili značenja državotvornih simbola biti objašnjive utjecajem demokratizacijskih i europeizacijskih procesa posljednjih 20ak godina; i b) Istraživanjem „mikro-razine“ utvrdit će identifikaciju hrvatskih građana s državotvornim simbolima. Predviđa da će se pokazati razlike među građanima s obzirom na socio-demografske karakteristike, prije svega dob te odrednice povezane s nacionalnim identitetom (etnicitet, religija, regionalna pripadnost).

Kako bi provjerila postavljene hipoteze, analizirat će znanstvenu literaturu i povijesnu građu („makro-razina“) te provesti dva empirijska istraživanja („mikro-razina“). Na temelju istraživanja relevantnih izvora, napraviti će popis simbola korištenih u izgradnji suverene hrvatske države, utvrditi njihov oblik i značenja 1990ih kao i eventualne promjene do danas. Kvantitativnim istraživanjem obuhvatit će reprezentativni uzorak punoljetnih hrvatskih građana (cca. N=1000). Provest će ga putem anketnog upitnika u kojem će, pomoću metode semantičkog diferencijala za koju će ljestvicu procjene samostalno konstruirati, istražiti procjenu simbola hrvatske državne zastave. Ispitat će socio-demografska obilježja koje će korelirati s procjenama hrvatske državne zastave. Na taj način dobit će važan uvid u mišljenja reprezentativnog uzorka hrvatskih građana o jednom od najvažnijih simbola modernih „nacija-država“ – državnoj zastavi. Kako bi dublje istražila stupanj identifikacije građana s ovim ali i ostalim hrvatskim državotvornim simbolima doktorandica Tijana Trako Poljak provest će kvalitativno istraživanje koje će se sastojati od strukturiranih dubinskih intervjua otvorenog tipa. Pitanje će samostalno konstruirati na temelju teorijskih polazišta a obuhvatit će istaknutost, važnost, mišljenja i upotrebu državotvornih simbola u svakodnevnom životu građana. Predviđa obuhvatiti oko 50 ispitanika s područja Republike Hrvatske koristeći prigodni uzorak i snowball metodu s različitim polazišnim točkama uz pažnju da uzorak obuhvati ispitanike iz ključnih socio-demografskih skupina.

Podaci prikupljeni empirijskim istraživanjima bit će obrađeni odgovarajućim statističkim postupcima. U statističkom programu SPSS koristit će se ANOVA za utvrđivanje razlika između skupina ispitanika te faktorska analiza za utvrđivanje dimenzija procjene na instrumentu semantičkog diferencijala. Podaci dobiveni dubinskim intervjuima analizirat će se u programu za kvalitativnu analizu podataka NVivo.

Doktorandica Tijana Trako Poljak za svoju doktorsku disertaciju predložila je znanstveno relevantnu i teorijski utemeljenu temu i istraživački nacrt. Izvorni znanstveni doprinos rada vidljiv je u konceptualnom i metodološkom smislu s obzirom da je doktorandica isplanirala teorijski i metodološki čvrsto utemeljeno istraživanje koje omogućuje odgovor na jasno postavljen istraživački problem. Doktorandica će obaviti značajan rad na proučavanju literature i arhivskih podataka te na jednom mjestu popisati ključne hrvatske državotvorne simbole i istražiti njihovu ulogu u izgradnji identiteta hrvatskog društva što, prema našim spoznajama, predstavlja pionirski rad koji se po prvi puta provodi u sociologiji u Hrvatskoj. Predloženo istraživanje svakako će doprinijeti korpusu znanja i u široj znanstvenoj literaturi koja upozorava na manjak empirijskih istraživanja o ulozi političke simbolizacije u izgradnji „nacija-država“. Rezultati empirijske provjere mišljenja hrvatskih građana zasigurno će doprinijeti spoznaji o njihovoj identifikaciji s državotvornim simbolima danas, oko 20 godina od njihove uspostave. Očekivani rezultati zasigurno će imati odjeka u Hrvatskoj jer će doprinijeti boljem razumijevanju simboličke dimenzije hrvatskog identiteta što postaje iznimno važno da bi se utvrdio kontinuitet s prošlošću ali i odnos s budućnosti, posebno na pragu ulaska u Europsku uniju koja sa sobom donosi nove simbole koji traže svoje mjesto u hrvatskom društvu.

Mišljenje i prijedlog:		
<p>Stručno povjerenstvo utvrđuje da je doktorandica Tijana Trako Poljak uspješno obranila temu i sinopsis doktorske disertacije pod predloženim naslovom Uloga državotvornih simbola u izgradnji identiteta hrvatskog društva. Povjerenstvo smatra da je tema predložene doktorske disertacije znanstveno relevantna i opravdana, a pripada području društvenih znanosti, polje sociologije, za koje je Filozofski fakultet u Zagrebu ovlaštena institucija. Predložena disertacija izvediva je u organizacijskom smislu i u predviđenom vremenskom roku. Uvidom u priloženu dokumentaciju povjerenstvo je utvrdilo da doktorandica ispunjava sve uvjete predviđene programom Poslijediplomskog doktorskog studija sociologije. Stoga povjerenstvo jednoglasno predlaže Vijeću poslijediplomskih studija i Fakultetskom Vijeću da se doktorandici odobri daljnji rad na disertaciji pod mentorstvom dr. sc. Ivana Cifrića, red. prof.</p>		
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:		
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):		
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):		
zimski semestar ak. god. 2013./2014.		
Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)		
<p style="text-align: right;">Potpis</p> <p style="text-align: right;"><i>(ime i prezime člana povjerenstva)</i></p>		
NAPOMENA (po potrebi):		
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1. dr. sc. Vjeran Katunarić, red. prof.	
	2. dr. sc. Neven Budak, red. prof.	
	3. dr. sc. Ivan Cifrić, red. prof.	
U Zagrebu, 12.03.2013.		M.P.



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	mr. sc. Anita Bušljeta Tonković, dipl. sociolog		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Sociologija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6976		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Lucija Bušljeta		
Datum i mjesto rođenja:	07.03.1984., Gospić, Hrvatska		
Adresa:	Zagrebačka 49, Gospić, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	098209709		
E-mail:	anita.busljeta@pilar.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zadru - Odjel za sociologiju , Odjel za sociologiju i odjel za pedagogiju, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2008. - Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Marulićev trg 19/1, 10 000, Zagreb (Područni centar Gospić, Trg S. radića 4/1, 53 000, Gospić) Radno mjesto: znanstvena novakinja na projektu Društvena re/konstrukcija ruralnog teritorija: razvojna samoodrživost
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	<p>1. Štambuk, Maja; Marinović Golubić, Marica; Bušljeta, Anita. Model razvoja zaštićenog područja kao opći model razvitka ruralnih regija // Gospodarske i kulturne odrednice regionalnog identiteta : zbornik radova sa znanstvenog skupa Globalizacija i regionalni identitet 2011 / Šundalić, Antun ; Zmaić, Krunoslav ; Sudarić, Tihana (ur.). Osijek : Sveučilište J.J. Strossmayer, Ekonomski fakultet, Poljoprivredni fakultet, 2011. 219-242 (predavanje,domaća recenzija,objavljeni rad,znanstveni).</p> <p>2. Bušljeta, Anita. Suvremeni terorizam – novi oblik antiglobalizacijske borbe // . (predavanje,sažetak).</p> <p>3. Bušljeta, Anita. Deruralizacija južnog Velebita – aspekti života velebitskih Podgoraca u prvoj polovini XX. stoljeća // Kako žive seljaci? Identitet, reprezentacije, kulturne prakse suvremenog seljaštva / Etnografski muzej (ur.). Zagreb, 2010. 10-10 (predavanje,sažetak).</p> <p>4. Bušljeta, Anita; Šerić, Marija. I vjernice i građanke ; Zilka Spahić-Šiljak, Rebeka Jadranka Anić (ur.). // Društvena istraživanja. 20 (2011) , 1; 282-286 (prikaz, stručni).</p>



	<p>5. Bušljeta, Anita. Marija Geiger: S onu stranu monokulture : Tradicijska znanja o okolišu i mreža života. // Društvena istraživanja. 20 (2011) , 3; 902-905 (prikaz, stručni).</p> <p>6. Bušljeta, Anita. Međunarodna konferencija "Annales Pilar 2010. Ljudska prava žena". // Društvena istraživanja. 20 (2011) , 2; 598-599 (prikaz, stručni).</p> <p>7. Bušljeta, Anita. Joseph E. Stiglitz: Uspjeh globalizacije : Novi koraci do pravednog svijeta. // Društvena istraživanja. 19 (2010) , 3; 605-609 (prikaz, stručni).</p> <p>8. Bušljeta, Anita. Razvoj sposoban za budućnost : Prinosi promišljanju održivog razvoja Hrvatske ; Vladimir Lay (ur.). // Društvena istraživanja. 18 (2009) , 1/2; 321-325 (prikaz, stručni).</p> <p>9. Bušljeta, Anita. Globalizam – ideologija globalizacije?. // Socijalna ekologija. 19 (2010) , 2; 127-150 (pregledni rad, znanstveni).</p> <p>10. Bušljeta, Anita. Antun Šundalić, Selo iz autentičnosti u neprepoznatljivost - Prilog sociološkom istraživanju ruralnosti Slavonije i Baranje. // Sociologija i prostor. 49 (2011) , 2; 256-259 (prikaz, stručni).</p> <p>11. Bušljeta, Anita. DERURALIZACIJA JUŽNOG VELEBITA – ASPEKTI ŽIVOTA VELEBITSKIH PODGORACA U PRVOJ POLOVINI XX. STOLJEĆA. // Senjski zbornik : prilozi za geografiju, etnologiju, gospodarstvo, povijest i kulturu. 37 (2010) , 1; 397-427 (članak, stručni).</p> <p>12. Anita Bušljeta Deruralizacija južnog Velebita - aspekti života podvelebitskih Podgoraca u prvoj polovini XX. stoljeća // <i>Kako žive seljaci? Identitet, reprezentacije, kulturne prakse suvremenog seljaštva</i> Zagreb, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>13. Anita Bušljeta Model razvoja zaštićenog područja kao opći model razvitka ruralnih regija // <i>Globalizacija i regionalni identitet</i> Osijek, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>14. Anita Bušljeta Suvremeni terorizam - oblik antiglobalizacijskog djelovanja // <i>Hrvatski politološki razgovori - globalna kriza i izazovi demokraciji</i> Zagreb, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	MOGUĆNOSTI ODRŽIVOG RAZVOJA SREDNJE LIKE		
Engleski:	SUSTAINABLE DEVELOPMENT POSSIBILITIES OF MIDDLE LIKA'S AREA		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	/		
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Sociologija / Posebne sociologije		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Vladimir Lay	Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Hrvatska	vladimir.lay@pilar.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			



Prvi mentor:	<p>1.Lay, Vladimir, Šimleša, Dražen:</p> <p>Nacionalni interesi razvoja Hrvatske kroz prizmu koncepta održivog razvoja .</p> <p>Zagreb : Institut društvenih znanosti "Ivo Pilar", 2012 (monografija).</p> <p>2.Lay, Vladimir: Akcioni plan održivog razvoja Grada Otočca i Gacke. Zagreb, Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“, 2009.-2010.</p> <p>3.Potočnik, Vladimir, Lay, Vladimir:</p> <p>Održivi transport 21 // <i>Energija i okoliš 2008, Međunarodni kongres, Vol. I. / Franković, Bernard (ur.)</i>.</p> <p>Rijeka : Hrvatski savez za sunčevu energiju Rijeka, 2008., str. 177-186 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni).</p> <p>4.Lay, Vladimir, Kufrin, Krešimir, Puđak, Jelena:</p> <p>Kap preko ruba čaše : Klimatske promjene - svijet i Hrvatska.</p> <p>Zagreb : Hrvatski centar, 2008. (monografija).</p> <p>5.Razvoj sposoban za budućnost : prilozi promišljanju održivog razvoja hrvatske / Lay, Vladimir (ur.). Zagreb : Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“, 2007. (monografija).</p>
Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	U ovom će radu biti istražene mogućnosti održivog razvoja Srednje Like. Riječ je pretežno o ruralnom prostoru, dakle o ruralnom održivom razvoju. Polazni kriterij razvoja je integralna održivost, i to poimana trodimenzionalno: kao ekološka, gospodarska i socio-kulturalna. Opći razvojni koncept koji apliciramo na ovu regiju je koncept održivog razvoja. Unutar ovoga općeg koncepta koristimo dva pod-koncepta: socijalni i ljudski kapital. Rad se, dakle temelji na „križanju“ koncepta održivog razvoja s konceptima socijalnog i ljudskog kapitala. Subjekt istraživanja su lokalni razvojni društveni akteri, ma kako u svojim trenutnim lokalnim potencijalima bili skromni, oskudni. Dakle, u žarištu sociološke analize su lokalni društveni akteri postojećeg, odnosno potencijalnog održivog razvoja ove regije. Prema tome, ovaj rad istražuje dimenzije socijalnog i ljudskog kapitala (pokazatelji: demografska i socio-profesionalna struktura stanovništva, povjerenje, suradnja, znanje, tradicija) koji bi mogli i trebali pridonijeti implementaciji koncepta održivog razvoja. Rezultati istraživanja omogućit će uvid u postojeće stanje, ujedno će, što je i temeljni cilj ovoga rada, razjasniti i prikazati mogućnosti održivog razvoja Srednje Like.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	This doctoral thesis will research possibilities of sustainable development in middle Lika's area. This area is mostly rural, so there will be sustainable rural development that this paper will analyse. Integral sustainability is the first and the most important criteria of development and it includes ecological, economical and socio-cultural sustainability that has to be in balance. Thus, general development concept that will be applied in middle Lika's region is sustainable development. Under this general concept of sustainable development, this doctoral thesis will also use two under-concepts of social and human capital. Consequently, this paper will use three concepts crossing – sustainable development together with human and social capital concept.



Main subjects of the research will be local development social actors, regardless to the low local potential that they have at this moment. Exactly this local social actors are in the centre of the sociological analysis of this paper, for the present and the future sustainable development of middle Lika's area. Finally, this paper will research dimensions of human and social capitals (indicators: demographic and socio-professional population structure, trust, cooperation, knowledge, tradition) which could and should be able to contribute to the implementation of sustainable development concept. This research results will ensure insight in currently development situation, and also will ensure further planning for successful implementation of sustainable development in Middle Lika, which is, after all, the main aim of this paper.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Uvod

Regija Lika, u geografskom smislu, podijeljena je na pet subregionalnih područja. Srednja Lika ili Srednjolička subregija predstavlja područje istraživanja u ovom radu. Ova subregija broji 16 377 stanovnika koji žive u 77 sela i zaselaka, dva općinska središta i jednom gradu. Prema tome, Srednja Lika je izrazito ruralno područje, što potvrđuje i 1 716 registriranih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

Socijalni je kapital u ovom radu definiran kao mreža odnosa između članova grupe i vrijednosti koje oni dijele, što im omogućava da riješe kolektivne probleme te iskoriste razvojne mogućnosti sada i u budućnosti. Socijalni je kapital svojstven različitim tipovima društvene organizacije, a nalazi se u strukturama odnosa među ljudima. Socijalni kapital predstavlja svojevrsno opće dobro, resurs je koji donosi korist i dobrobit kako grupama i zajednicama, tako i pojedincima. Za razliku od socijalnog kapitala, ljudski kapital predstavlja znanja i vještine koje posjeduje svaki pojedinac osobno. Prema tome, ljudski je kapital jedan od preduvjeta razvoja socijalnog kapitala. U stvaranju i jačanju socijalnog kapitala važnu ulogu imaju socijalni akteri, koji bi trebali posjedovati ljudski kapital. Socijalne aktere možemo odrediti kao pojedince, grupe i ustanove koji bi zajedno trebali sudjelovati, odnosno već sudjeluju u stvaranju i jačanju socijalnog kapitala, koji bi, između ostalog, trebao voditi ostvarenju strategije i implementaciji koncepta održivog razvoja nekog područja. Shodno tomu, socijalni akteri koji bi trebali doprinijeti ostvarenju strategije održivog razvoja Srednje Like predstavnici su lokalne uprave, lokalnih medija, odgojno-obrazovnih institucija, ustanova za zaštitu prirode, stručnjaci iz prirodnih i društvenih znanosti, mali i srednji poduzetnici te poljoprivrednici.

Za ovaj je rad od izuzetne važnosti govoriti o održivom ruralnom razvoju jer je istraživani prostor ruralni. Opće poznata definicija održivog razvoja kao razvoja koji zadovoljava potrebe sadašnje generacije, ne ugrožavajući pri tom budućnost sljedećih generacija u ovom radu mora ići dublje, mora biti konkretnija. Održivost se može shvatiti kao nesmanjivanje postignutog boljitka među naraštajima, nastojanje za produbljivanje vremena trajanja ljudske vrste i održavanje prirode i njezine raznolikosti. A održivi ruralni razvoj, u odnosu na upravo navedene definicije, trebao bi značiti smišljeni koncept planiranih ruralnih promjena, koji podrazumijeva (ekološku) održivu poljoprivredu i koji vodi računa o sadašnjem i budućim naraštajima, te o postizanju njihova boljitka, kao i o održavanju prirode i njezine raznolikosti. Prema tome održivi ruralni razvoj Srednje Like trebao bi biti smišljeni koncept planiranih ruralnih promjena, koje se trebaju dogoditi na ekonomskoj, socio-kulturalnoj i ekološkoj razini, u smislu da se postigne njihova ravnoteža. On također podrazumijeva očuvanje i održavanje prirodne raznolikosti, ekološki prihvatljivu poljoprivredu, a preduvjet mu je jačanje ljudskog a potom i socijalnog kapitala ovog područja. Još je važno naglasiti da je održivi ruralni razvoj proces planiranih i ostvarenih promjena u ruralnim prostorima koji uključuje i svijet društva o njima, kako na lokalnom, tako i na regionalnom i nacionalnom nivou. Na temelju rečenoga evidentno je kako mogućnosti održivog razvoja Srednje Like treba istražiti, a iz toga proizlazi težišna zadaća ovoga rada: sociološka analiza lokalnog socijalnog i ljudskog kapitala kojeg posjeduju društveni akteri promatranog područja. Drugim riječima, predmet istraživanja ovog rada je socijalni i ljudski kapital kojeg posjeduju društveni akteri u Srednjoj Lici, koji bi omogućio najprije svjesno planiranje, a potom i implementaciju koncepta održivog (ruralnog) razvoja.

U samoj realizaciji koncepta održivog ruralnog razvoja Srednje Like od osobite su važnosti prirodni resursi kojima obiluje ovaj kraj, a koji bi trebali biti temelj razvoja gospodarstva, osobito poljoprivrede. Turizam i uslužne djelatnosti vezane uz turističku ponudu predstavljaju drugu temeljnu gospodarsku granu na kojoj bi mogao počivati održivi razvoj Srednje Like. U razvoju poljoprivrede i turizma moralo bi se voditi računa o jačanju obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, osobito zbog toga što razina njihove opremljenosti i izgrađenosti predstavlja podlogu u planiranju održivog razvoja. Takva gospodarstva prevladavaju u strukturi poljoprivrednih gospodarstava na nacionalnom nivou, što bi, nakon višedesetljetnog zanemarivanja, bilo moguće iskoristiti kao prednost, za početak na području Srednje Like.

Dosadašnja istraživanja

Vladimir Lay i Dražen Šimleša ponudili su svojom knjigom *Nacionalni interesi razvoja Hrvatske kroz prizmu koncepta održivog razvoja* (2012) plodan pristup razmatranja o regionalnom, odnosno lokalnom konceptu održivog razvoja, koji se može primijeniti na područje srednje Like. 2007. godine Funkcionalni centar za istraživanje integralne održivosti i održivog razvoja Instituta „Ivo Pilar“ izdao je knjigu *Razvoj sposoban za budućnost – Prinosi promišljanju održivog razvoja Hrvatske* gdje se iznosi vizija održivog razvoja u nas. (Urednik: V.Lay.)

Hrvatski sociolog Ivan Cifrić u knjizi *Ruralni razvoj i modernizacija, Prilozi istraživanju ruralnog identiteta* (2003), na temelju dugogodišnjeg bavljenja temama iz ruralne sociologije, socijalne ekologije i sociologije razvoja sažimlje dosadašnje spoznaje o ruralnim promjenama u Hrvatskoj da bi, koristeći se socijalno-ekološkom paradigmatom, objasnio što je to održivi ruralni razvoj, koji bi mogao odgovoriti na izazove treće modernizacije u Hrvatskoj. Zbog toga je rad prof. Cifrića od velike važnosti u pisanju ove doktorske disertacije.

Aktualna promišljanja na temu održivosti i održivog razvoja, kao i raspravu o novom postmodernom ekološkom svjetonazoru i socijalnoekološkoj paradigmati donosi Marija Geiger-Zeman u svojoj knjizi *S onu stranu monokulture: tradicijska znanja o okolišu i mreža života* (2010), u sklopu koje prikazuje rezultate kvalitativnog istraživanja tradicijskih znanja koja se mogu iskoristiti i uklopiti u održivo upravljanje prirodnim resursima ali i poslužiti u očuvanju kulturnog i prirodnog diverziteta. Istraživanje je provedeno u ličkom selu Kuterevu, što je od važnosti za ovaj rad.

Antun Šundalić u knjizi *Selo iz autentičnosti u neprepoznatljivost* (2010) donosi istraživanje ruralnog prostora Slavonije i Baranje baveći se aktualnom problematikom *periferizacije* ruralnih prostora, također prikazuje suvremenu sliku života seljaka, modernizaciju poljoprivrede te mogući novi identitet. Knjiga nastala na temelju empirijskog istraživanja Slavonije i Baranje predstavlja dobru podlogu u planiranju istraživanja za ovaj rad.

O socijalnom kapitalu posljednjih godina u Hrvatskoj piše politolog Berto Šalaj. Na temelju njegovog znanstvenog rada i istraživanja nastala je knjiga *Socijalni kapital* (2007), koja će koristiti u istraživanju socijalnog kapitala u ovom radu.

Od istraživanja u Europskim zemljama izdvaja se rad autora Jakuba Husaka pod naslovom *Sinergy of social and human capital in rural development – Czech and German cases* (2012).

1957. godine Andre Blanc piše knjigu iz humane geografije *Zapadna Hrvatska – studija iz humane geografije* (2003), u kojoj opisuje društvene i gospodarske prilike ruralnih područja o kojima će biti riječi u ovom radu, što je od iznimne koristi zbog mogućnosti usporedbe razvoja tijekom više od pedeset godina.

Još jedan geograf bitan je za ovaj rad, a to je Dane Pejnović koji se bavi ruralnom geografijom. Njegov rad *Geografske osnove identiteta Like*. U: Ž. Holjevac, (ur.), *Identitet Like – korijeni i razvitak* (Knjiga I, 2009.), pomoći će u razjašnjavanju granica Like kao i u određenju Like kao tradicionalne regije.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Ciljevi istraživanja:

1. Istražiti i opisati postojeće stanje (ne)održivosti razvoja Srednje Like u ekološkoj, ekonomskoj i socio-kulturalnoj dimenziji
2. Istražiti socijalni i ljudski kapital lokalnih društvenih aktera (uzorak: predstavnici lokalne uprave, lokalnih medija, odgojno-obrazovnih institucija, ustanova za zaštitu prirode, stručnjaci iz prirodnih i društvenih znanosti, mali i srednji poduzetnici te poljoprivrednici).
3. Na temelju empirijskog istraživanja prikazati trenutno stanje i mogućnosti unapređenja postojećeg socijalnog i ljudskog kapitala, čija bi primarna funkcija bila implementacija koncepta održivog razvoja u nadolazećim desetljećima.
4. Na temelju empirijskog istraživanja prikazati mogućnosti održivog razvoja pretežno ruralne regije Srednje Like obzirom na bogatstvo prirodnim resursima.



Opća hipoteza rada:

Mogućnosti održivog razvoja Srednje Like počivaju u jačanju, trenutno oslabljenog, ljudskog kapitala i razvoju civilnog društva, što bi pak dovelo do stvaranja/jačanja socijalnog kapitala stanovnika Srednje Like. Upravo bi jačanje ljudskog i socijalnog kapitala moglo doprinijeti ostvarenju balansa između socio-kulturalno (očuvanje tradicije i narodne kulture, stvaranje novog/starog zavičajnog identiteta), ekonomski (ekonomija bazirana na održivoj uporabi obnovljivih prirodnih resursa) i ekološki ujednačenog razvoja, što bi ujedno značilo implementaciju koncepta održivog razvoja, odnosno približavanje trodimenzionalnom balansu integralne održivosti.

Hipoteze istraživanja:

1. Postojeća socio-demografska i ekonomska situacija razvoja u Srednjoj Lici je takva da iskazuje karakteristike dugoročne daljnje neodrživosti postojećeg načina razvoja (pokazatelji: nizak socijalni i ljudski kapital, starenje stanovništva i gospodarske (ne)prilike).
2. Socio-kulturalni i ljudski kapital Srednje Like je nizak, samim time su mogućnosti za brzo dosezanje održivog razvoja ovoga područja slabe (pokazatelji: dob i stupanj obrazovanja stanovništva, zaposlenost, međusobna suradnja i povjerenje, razvijenost civilnog društva).
3. U svojem budućem (održivom) razvoju ruralno područje Srednje Like mora razvijati i jačati demokratsku politiku a ne jednomymlje, međusobnu komunikaciju ključnih socijalnih aktera, povjerenje i transparentnost pri donošenju odluka, te povezivanje s vanjskim razvojnim resursima (znanje, ideje, novac), jer je to temelj za ostvarenje strategije održivog razvoja.
4. Postojeći prirodni resursi i jak ekološki socijalni kapital (tradicijska znanja o okolišu) u ljudima, te tradicionalna umijeća i održive prakse življenja osnova su za konceptualizaciju mogućnosti održivog razvoja Srednje Like. Obnovljivi prirodni resursi i prirodne ljepote temeljni su pokretač razvoja turizma i integrirane poljoprivrede, koji, ujedno, predstavljaju ključne gospodarske grane u ostvarenju strategije održivog razvoja srednje Like u idućim desetljećima.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Doktorski rad nastat će primjenom dviju osnovnih metoda. Prva podrazumijeva analizu teorijske literature i dostupnih istraživanja, druga se odnosi na empirijsko istraživanje.

Materijali

Za potrebe doktorskog rada bit će proučeni sljedeći dostupni sekundarni podaci (analiza teorijske literature i dostupnih istraživanja):

- 1) teorijski i istraživački radovi znanstvenika iz Hrvatske i svijeta (sociologa, socijalnih ekologa, antropologa, etnologa i povjesničara);
- 2) statistička građa i popis stanovništva iz 2011. godine za područje Srednje Like;
- 3) povijesna arhivska građa;
- 4) regionalni razvojni planovi;
- 5) prikupljaju se podaci u uredima regionalne samouprave.

Na temelju sekundarne građe nastat će teorijska podloga rada.



METODOLOGIJA I ISPITANICI

Za potrebe realizacije ovog doktorskog rada koristit će se kvalitativna metoda intervjua, i to najprije narativni intervjui u prvom krugu, te strukturirani intervjui u drugom krugu istraživanja.

Tijekom 2012. godine provest će se prvi uvodni dio terenskog istraživanja na području Srednje Like. Cilj ovog prvog kruga istraživanja će biti upoznavanje osnovnih karakteristika lokalnih društvenih aktera, (ne)održivih praksi djelovanja i življenja i osnovnih obilježja socijalnog kapitala, ovdje će biti korištena tehnika narativnog intervjua. Na temelju ovog prvog kruga istraživanja nastat će svojevrsna deskriptivna studija kojom će se opisati postojeće stanje dosadašnjeg (ne)razvoja ruralnog područja Srednje Like.

U drugom krugu terenskog istraživanja bit će korištena kvalitativna metoda prikupljanja empirijskih podataka i to tehnika standardiziranog intervjua. Dakle, podaci će biti prikupljeni uporabom zatvorenih pitanja koja se kreću unutar unaprijed određenog okvira. Cilj ovog drugog kruga intervjuiranja je istražiti koliki je ljudski i socijalni kapital Srednje Like. U radu će, zbog prethodnih spoznaja o populaciji i sukladno istraživačkim ciljevima, uzorak biti namjerni, tzv. *uzorak tipičnih slučajeva*. Intervju će se izvoditi s dvije grupe ispitanika. Prvu grupu od oko 15 ispitanika činit će stručnjaci različitog profila (predstavnici lokalne uprve, medija, odgojno-obrazovnih ustanova i ustanova za zaštitu prirode), dok drugu grupu, također 15 ispitanika, čine poljoprivrednici s obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, mali i srednji poduzetnici, zadruge i udruge civilnog društva. Svaki pojedinac bit će biran u uzorak prema svojoj ekspertizi, kada se radi o stručnjacima, odnosno prema grani poljoprivrede, kada se radi o obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima. Mali i srednji poduzetnici birat će se prema gospodarskoj grani kojom se bave, s naglaskom na održivu i ekološki čistu proizvodnju. Civilne udruge ušle su u uzorak zbog toga što je razvoj civilnog društva u Srednjoj Lici još uvijek na počecima. Uzorkovanje će biti potpomognuto tehnikom *snježne grude* – najprije će biti odabrana manja grupa stručnjaka, poljoprivrednika i poduzetnika koji će istraživači pomoći da širi uzorak, upućujući je na osobe koje bi također mogla intervjuirati. Ovakav način uzorkovanja koristit će se zbog toga što imperativ nije bio stavljen na istinsku reprezentativnost, već na zastupljenost svih kategorija socijalnih aktera - stručnjaka, poljoprivrednika i poduzetnika, predstavnika odgojno-obrazovnih ustanova, lokalne vlasti, ustanova za zaštitu prirode i medija – koji bi mogli dati konkretne i za ovo istraživanje važne odgovore na postavljena pitanja kojima se istražuje ljudski i socijalni kapital Srednje Like. Zbog malog broja udruga civilnog društva i zadruga intervjuirani će biti predsjednici svih udruga civilnog društva i jedine poljoprivredne zadruge na istraživanom području. Strukturiranim intervjui, kao što je već spomenuto, provest će se specifično istraživanje pojedinih dimenzija socijalnog i ljudskog kapitala sukladno mreži indikatora koji će teorijskom dijelu istraživanja biti izrađena za potrebe istraživanja u Srednjoj Lici.

U ovom će se radu još koristiti komparativna i povijesno-komparativna metoda, osobito kada je riječ o usporedbi Srednje Like sa sličnim područjima u drugim zemljama, ali i povijesnog prikaza Srednje Like koji će objasniti razloge zaostajanja ovog područja za razvijenim ruralnim područjima Hrvatske. Još će se koristiti projektivne i prospektivne metode jer je osnovna svrha ovog rada osvijetliti mogućnosti održivog razvoja Srednje Like u budućnosti.

PLAN ISTRAŽIVANJA:

1. Prikupljanje sekundarnih podataka o teorijama i sličnim projektima koji su provedeni u Hrvatskoj ali i u Europi.
2. Definiranje protokola za narativni intervjui i njegova provedba - upoznavanje osnovnih karakteristika lokalnih društvenih aktera, (ne)održivih praksi djelovanja i življenja i osnovnih obilježja socijalnog i ljudskog kapitala.
3. Pisanje deskriptivne studije trenutnog sociokulturnog, gospodarskog i ekološkog stanja u Srednjoj Lici.
4. Pomoću komparativne i deskriptivno-komparativne metode (analizom dosadašnjih istraživanja, arhivske građe i dostupnih dokumenata) utvrditi uzroke i posljedice dosadašnjeg (ne)razvitka Srednje Like.
5. Definiranje protokola za standardizirani intervjui i njegova provedba među selektiranim predstavnicima stručnjaka, poljoprivrednika, poduzetnika, predsjednika i voditelja zadruga i udruga, predstavnicima lokalnih vlasti, ustanova za zaštitu prirode i medija – istraživanje socijalnog i ljudskog kapitala Srednje Like.
6. Obrada i kodiranje prikupljenih podataka
7. Pomoću projektivne i prospektivne metode prikazati mogućnosti održivog razvoja Srednje Like.



8. Izrada završnog teksta istraživanja

9. Objava doktorske disertacije

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Doktorski rad „Mogućnosti održivog razvoja srednje Like – sociološka analiza lokalnog socijalnog kapitala i društvenih aktera“ svojim proučavanjem ruralnog područja srednje Like trebao bi doprinijeti boljem razumijevanju uzroka i posljedica postojećeg (ne)razvitka ovog kraja. Osobito je važno naglasiti kako sociološku analizu lokalnog socijalnog i ljudskog kapitala društvenih aktera navedenog područja hrvatski sociolozi do sad nisu istraživali, zbog čega ovaj rad ima svoju inovativnu vrijednost. Na primjeru srednje Like bit će prikazana i suvremena problematika vezana uz hrvatski ruralni prostor općenito. U tom smislu, ovaj će se rad moći iskoristiti i kao podloga za promišljanje budućih strategija održivog razvoja cjelokupne Like, ali i sličnih ruralnih područja.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. **Akrap, A., Gelo, J.** (2009.), Depopulacija Ličko-senjske županije tijekom 20. stoljeća s posebnim osvrtom na ekonomsko-socijalnu strukturu 1971.-2007. U: Ž. Holjevac (ur.), *Identitet Like: korijeni i razvitak (str. 13-43)*, Zagreb, IDZ Ivo Pilar.
2. **Baker, W.** (2003.), *Socijalnim kapitalom do uspjeha, Kako crpsti skrivene resurse iz svojih osobnih i poslovnih mreža*, Zagrebačka škola ekonomije i menadžmenta, Zagreb.
3. **Blanc, A.** (2003), *Zapadna Hrvatska – studija iz humane geografije*, Prosvjeta, Zagreb.
4. **Bessiere, J.** (1998.), *Local Development and Heritage: Traditional Food and Cuisine as Tourist Attractions in Rural Areas*, *Sociologia Ruralis*, 38(1).
5. **Cifrić, I.** (2003.), *Ruralni razvoj i modernizacija, Prilozi istraživanju ruralnog identiteta*, Zagreb, Biblioteka znanost i društvo.
6. **Cifrić, I., Čaldarović, O., Kalanj, R., Kuftrin, K.**, *Društveni razvoj i ekološka modernizacija – prilozi sociologiji tranzicije*, Zagreb, Biblioteka SE Razvoj i okoliš.
7. **Cifrić, I.** (1994.), *Napredak i opstanak – Moderno mišljenje u postmodernom kontekstu*, Zagreb, Biblioteka SE Razvoj i okoliš.
8. Državni zavod za statistiku, *Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011*: <http://www.dzs.hr/> (02.07.2012.)
9. **Franić, R., Žimbek, T., Grgić, Z.** (2003.), *Agrarna politika u Republici Hrvatskoj na putu od poljoprivrednoga do održivog ruralnog razvitka, Društvena istraživanja*, 12 (6): 1027-1051.
10. **Geiger, M., Zeman, Z.** (2010.) a, *Mjesto življenja i integralna održivost – vitalnost lokalnog u globaliziranom svijetu, Društvena istraživanja*, 19 (3):377-401.
11. **Geiger Zeman, M., Zeman, Z.** (2010.) b, *Uvod u sociologiju (održivih) zajednica*, Zagreb, IDZ Ivo Pilar.
12. **Geiger, M.** (2009.), *S onu stranu monokulture: tradicijska znanja o okolišu i mreža života*, Zagreb, Izdanja antibarbarus.
13. **Halfacree, K.H., Rivera, M.J.**, (2012.), *Moving to the Countryside ... and Staying: Lives beyond Representations*, *Sociologia Ruralis*, 52 (1).
14. **Hodžić, A.** (2002.), *Selo kao izbor? Uvodno izlaganje za Okruglim stolom Selo u tranziciji, Sociologija sela*, 1/2 (155-156):15-22.
15. **Husak, J.** (2011.), *Sinergy of social and human capital in rural development - Czech nad German cases*, *European Countryside*, 4(2012), p. 240-250
16. **Jervell, A.M.** (1999.), *Changing Patterns of Family Farming and Pluriactivity*, *Sociologia Ruralis*, 39(1).

17. Kako potaknuti razvoj na lokalnoj razini – Priručnik s primjerima najbolje prakse iz Jugoistočne Europe (2005.), Friedrich Ebert Stiftung, Ured u Zagrebu, Zagreb.
18. Lay, V., Šimleša, D. (2012.), *Nacionalni interesi razvoja Hrvatske kroz prizmu koncepta održivog razvoja*, IDZ Ivo Pilar, Zagreb.
19. Lay, V. (ur.) (2007.), *Razvoj sposoban za budućnost, Prinosi promišljanju održivog razvoja Hrvatske*, Zagreb, IDZ Ivo pilar.
20. Lowe, P. (2010.), Enacting Rural Sociology: Or what are the Creativity Claims of the Engaged Sciences?, *Sociologia Ruralis*, 50(4).
21. Mendras, H. (1986.), *Seljačka društva, Elementi za jednu teoriju seljaštva*, Zagreb, Globus.
22. Milas, G. (2005.), *Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima*, Zagreb, Naklada Slap
23. Ostrom, E. (2009.), What is social Capital? u V.O. Bartus, J.H. Davis (ur.), *Social Capital, Reaching Out, Reaching In*, Edward Elgar Publishing Limited, USA.
24. Pejnović, D. (2009.), *Geografske osnove identiteta Like*. U: Ž. Holjevac, (ur.), *Identitet Like – korijeni i razvitak* (Knjiga I), Zagreb, IDZ Ivo Pilar.
25. Rogić, I., Čizmić, I., (2011.), *Modernizacija u Hrvatskoj i Hrvatska odselidba*, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb.
26. Rogić, I. (2000.), *Tehnika i samostalnost – okvir za sliku treće hrvatske modernizacije*, Zagreb, Hrvatska sveučilišna naklada.
27. Šalaj, B. (2007.), *Socijalni kapital, Hrvatska u komparativnoj perspektivi*, FPZ, Zagreb.
28. Štambuk, M., Rogić, I., Mišetić, A. (ur.) (2002.), *Prostor iza, Kako modernizacija mijenja hrvatsko selo*, Zagreb, IDZ Ivo Pilar.
29. Šundalić, A. (2010.), *Selo iz autentičnosti u neprepoznatljivost*, Osijek, Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku.
30. Župančić, M. (2000.), *Tranzicija i modernizacijske perspektive hrvatskog sela*, *Sociologija sela*, god. 38 br.1/2 (147/148):617-659.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

7.000,00

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	Društvena re/konstrukcija na ruralnom teritoriju: razvojna samoodrživost
	Voditelj projekta	Maja Štambuk
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	



Samostalno financiranje	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme	
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.	
Potpis _____ prof.dr.sc. Vladimir Lay	
Potpis _____ Anita Bušljeta Tonković, dipl. sociolog	
IZJAVA	
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.	
U Zagrebu, 21.11.2012.	Potpis _____ Anita Bušljeta Tonković, dipl. sociolog

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Anita Bušljeta Tonković, prof.	
Nositelj studija:		Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za sociologiju	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij sociologije	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6976	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	Hrvatski jezik	
	<i>Hrvatski</i>	MOGUĆNOSTI ODRŽIVOG RAZVOJA SREDNJE LIKE	
	<i>Engleski</i>	SUSTAINABLE DEVELOPMENT POSSIBILITIES OF MIDDLE LIKA'S AREA	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Društvene znanosti / sociologija / posebne sociologije	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	dr.sc. Vladimir Lay, viši zan. suradnik	Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Hrvatska	lay.vladimir@gmail.com
Drugi mentor:			
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. dr.sc. Ivan Cifrić, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za sociologiju	
	2. dr.sc. Vjekoslav Afrić, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za sociologiju	
	3. dr.sc. Vladimir Lay, viši zan. suradnik	Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Hrvatska	
	4.		
	5.		

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Fakultetsko vijeće Filozofskog fakulteta u Zagrebu na sjednici održanoj 20. prosinca 2012.
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	/
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
<p>Javna obrana teme doktorskog rada „Mogućnosti održivog razvoja Srednje Like“ održana je 07.11.2012. godine. Članovi stručnog povjerenstva bili su: predsjednik povjerenstva prof.dr.sc. Ivan Cifrić, prof.dr.sc. Vjekoslav Afrić i dr.sc. Vladimir Lay, članovi povjerenstva. Temu doktorskog rada „Mogućnosti održivog razvoja Srednje Like“ branila je doktorandica Anita Bušljeta Tonković. Doktorandica je tijekom obrane rada održala izlaganje na navedenu temu u trajanju od 20 minuta, tijekom kojeg je objasnila predmet, ciljeve i hipoteze rada u nastanku. Također je objasnila i budući znanstveni doprinos svojeg rada. Nakon izlaganja članovi stručnog povjerenstva postavili su joj pitanja. Prof.dr.sc. Ivan Cifrić, predsjednik povjerenstva, postavio je sljedeća pitanja: Koja je vaša opća hipoteza rada, osim što imate više pojedinačnih? Pitanje je ujedno predstavljalo prijedlog da se odredi općenita hipotezu rada, prijedlog je usvojen, a opća hipoteza je naknadno dopunjena u dr.sc.01. obrazac. Drugo pitanje odnosilo se na problem oko određivanja dimenzija i indikatora pomoću kojih će se mjeriti održivi razvoj Srednje Like. Donesen je zaključak kako će se dimenzije i indikatori održivog razvoja prilagoditi ruralnom prostoru Srednje Like na način da će se u obzir uzeti ekološka, ekonomska i sociokulturna dimenzija, ali će indikatori biti prilagođeni. Prof.dr.sc. Vjekoslav Afrić, član povjerenstva, postavio je pitanja ali je dao i određene preporuke. Pitao je kako odrediti neke pojmove na lokalnom nivou, kao što je pojam održivog razvoja? Predložio je korištenje etnografskog pristupa. Također je predložio uvođenje koncepta ljudskog kapitala u rad, što je doktorandica prihvatila. Istaknuo je i važnost predstavnika lokalnih medija kao bitnih aktera za empirijsko istraživanje. Dr.sc. Vladimir Lay, član povjerenstva, polemizirao je oko dimenzija i indikatora, te zaključio kako je najprije potrebno, i to u okviru uvodne deskriptivne studije u samom radu, otvoreno rekonstruirati društvene odnose u Srednjoj Lici. Doktorandica je prihvatila prijedlog.</p> <p>Nakon zajedničkog vijećanja članova stručnog povjerenstva stručno je povjerenstvo odlučilo da je Anita Bušljeta Tonković uspješno obranila temu doktorskog rada uz napomenu kako je potrebno imati na umu gore navedene prijedloge komisije vezane za pristup, koncept, kategorije i hipoteze rada. Navedeno je doktorandica uzela u obzir. Prijedloge je uvrstila u prepravljenu obliku nacrtu doktorskog rada (dr.ac.01. obrazac).</p>	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
<p>Stručno je povjerenstvo zaključilo kako se mogućnostima održivog razvoja ovog područja Hrvatske, dakle Srednjom Likom, sociolozi do sad nisu bavili. Prema tome, ovaj će rad predstavljati izvorni znanstveni doprinos istraživanju razvojnih potencijala ne samo Srednje Like, nego svih ruralnih područja u Hrvatskoj. Obzirom na to da će se istraživati socijalni i ljudski kapital na ruralnom području Srednje Like, članovi povjerenstva uzeli su kao dodatnu povoljnu okolnost činjenicu da je Anita Bušljeta Tonković rođena i odrasla u Lici (Smiljan), što će joj pomoći pri stupanju u kontakt i ostvarivanju suradnje u svrhu intervjuiranja odabranih socijalnih aktera, a ujedno će imati i priliku promatrati sa sudjelovanjem. Opći je zaključak da je rad koji bi trebao nastati na temelju obranjene teme izvediv i da će imati izvorni znanstveni karakter.</p>	
Mišljenje i prijedlog:	
<p>Doktorandica Anita Bušljeta Tonković uspješno je obranila temu doktorskog rada pod naslovom „Mogućnosti održivog razvoja Srednje Like“. Naknadno je uvažila prijedloge članova komisije. Stručno povjerenstvo predlaže da se tema doktorskog rada šalje u daljnju proceduru.</p>	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	

/	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):	
/	
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):	
2013., zimski semestar	
Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)	
/	
Potpis	
<i>(ime i prezime člana povjerenstva)</i>	
NAPOMENA (po potrebi):	
/	
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:
	1. <i>(predsjednik Povjerenstva)</i> dr.sc. Ivan Cifrić, red. prof.
	2. dr.sc. Vjekoslav Afrić, red. prof.
	3. dr.sc. Vladimir Lay, viši zan. suradnik
	4.
	5.
U Zagrebu,	M.P.



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Ana Babić Čikeš, profesor psihologije		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Psihologija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6629		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Antun Babić		
Datum i mjesto rođenja:	26.08.1979., Split, Hrvatska		
Adresa:	Kvarnerska 7, Osijek, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	091/557-3015		
E-mail:	ababic@ffos.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Psihologija, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<p>2005. – danas – Asistent na Filozofskom fakultetu u Osijeku (rad na kolegijima Psihologija mišljenja i inteligencije, Praktikum iz eksperimentalne psihologije II, Uvod u psihologiju, Metodologija eksperimentalne psihologije, Osjeti i percepcija, Psihološko savjetovanje, Obiteljska terapija, Uvod u predškolsku i školsku psihologiju, Anatomija i fiziologija živčanog sustava, Psihologija adolescencije, Psihologija odrasle dobi i starenja, Istraživanje i prevencija rizičnog i društveno neprihvatljivog ponašanja djece i mladih)</p> <p>2005. - Stručni suradnik - psiholog u OŠ "Matija Gubec" Piškorevci i OŠ "Budrovci" Budrovci</p> <p>2003.-2005. - Stručni suradnik- psiholog u OŠ «Vladimir Nazor» Đakovo</p>



Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:			
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Razvoj emocionalne inteligencije u ranoj adolescenciji		
Engleski:			
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Psihologija / Opća psihologija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Vesna Buško	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	vbusko@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>Babić Čikeš, A. & Buško, V. (2012). Does ability-based emotional intelligence contribute to school achievement of elementary school pupils? <i>Proceedings of the Virtual International Conference on Advanced Research in Scientific Fields 2012</i>, 3-7.12.2012.</p> <p>Buško, V. (2011). Testing and Assessment. In D. S. Dunn (Ed.), <i>Oxford Bibliographies Online: Psychology</i>. New York: Oxford University Press. (Article Launch Date: November 2011. http://aboutobo.com/psychology/#4).</p> <p>Buško, V. (2010). Measuring individual differences in psychological attributes: A psychometric view of contextual effects. <i>Review of Psychology</i>, 17, 1, 43-47.</p> <p>Štulhofer, A., Buško, V., & Brouillard, P. (2010). Development and bi-cultural validation of the new sexual satisfaction scale. <i>Journal of Sex Research</i>, 46, 4, 257-268. (DOI: 10.1080/00224490903100561)</p> <p>Buško, V. (2007). Analiza linearnih strukturalnih jednadžbi i pitanje ekvivalentnosti modela. <i>Suvremena psihologija</i>, 10, 1, 95-108.</p>		
Drugi mentor:			



OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku:
(maksimalno 1000 znakova s
praznim mjestima)

Rad je zamišljen kao prilog validaciji konstrukta emocionalne inteligencije (EI), njegovih razvojnih aspekata, kao i njegove uloge u tumačenju inter- i intraindividualnih razlika u odabranim kriterijskim aktivnostima iz perspektive modela sposobnosti. Dosadašnja istraživanja uglavnom su provedena na uzorcima studenata i odraslih dok su nalazi o ovom konstrukt na mlađim dobnim skupinama razmjerno oskudni. Longitudinalnim istraživanjem ispitat će se promjene u rezultatima na dimenzijama EI, definiranim u skladu s modelom Mayera i Saloveya (1997), te operacionaliziranim uz pomoć objektivnih testova učinka, vršnjačkih procjena i učiteljskih procjena kod učenika viših razreda osnovne škole. Ispitat će se međusobne povezanosti dimenzija EI, njihove relacije s kognitivnim sposobnostima i osobinama ličnosti te samostalni aditivni doprinos dimenzija EI u objašnjenju inter- i intraindividualnih varijacija u školskom uspjehu i socijalnom funkcioniranju kod djece viših razreda osnovne škole.

Sažetak na engleskom jeziku:
(maksimalno 1000 znakova s
praznim mjestima)

The study is aimed at contributing to validation of emotional intelligence construct, its developmental aspects and role in inter- and intraindividual differences in interpretation of selected criterion activities according to ability models perspective. Previous investigations were conducted mostly in students and adults samples while data about this construct in younger age groups are rather deficient. Using longitudinal methodology we will explore changes of emotional intelligence dimensions, according to Mayer and Salovey's model (1997) and operationalized by objective performance measures, peers and teachers assessment of higher grades elementary school pupils. We will examine intercorrelations of EI dimensions, relations of EI dimensions with cognitive ability and personality traits and independent incremental contribution of EI in explaining school success and social functioning variations of higher grades elementary school pupils.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Konstrukt emocionalne inteligencije (EI) uveden je u znanstvenu psihologiju pod pretpostavkom da se prilagodba i životni uspjeh čovjeka, osim klasičnom inteligencijom i crtama ličnosti, mogu objasniti i načinima na koje primamo i obrađujemo emocionalne informacije (tzv. vruće informacije). Autori konstrukta smatraju da se takve informacije procesiraju drugačije od tzv. hladnih informacija i da bi se ljudi mogli razlikovati po uspješnosti kojom rješavaju probleme koji ih sadrže (Salovey i Mayer, 1990). Nadovezavši se na tradiciju uključivanja tzv. neakademske inteligencije (npr. socijalna inteligencija, praktična inteligencija) u modele inteligencije, predložili su konstrukt koji, prema njima, predstavlja još jednu novu vrstu inteligencije. Po njima "emocionalna inteligencija uključuje sposobnosti brzog zapažanja, procjene i izražavanja emocija; sposobnost uviđanja i generiranja osjećanja koja olakšavaju mišljenje; sposobnosti



razumijevanja emocija i znanje o emocijama; i sposobnost reguliranja emocija u svrhu promocije emocionalnog i intelektualnog razvoja" (Mayer i Salovey, 1997, str. 28). Njihov model emocionalne inteligencije poznat je kao model četiri grane (eng. *four-branch model*) te uključuje četiri klase sposobnosti. Emocionalna inteligencija prikazana je u obliku dijagrama, na način da su četiri ogranka dijagrama poredana od jednostavnijih psiholoških procesa prema višim, psihološki objedinjenim procesima (Slika 1.). Svaki ogranak (*Percepcija, procjena i izražavanje emocija, Emocionalna facilitacija mišljenja, Razumijevanje i analiziranje emocija- Korištenje emocionalnog znanja i Refleksivna regulacija emocija u svrhu emocionalnog i intelektualnog razvitka*) ima četiri reprezentativne sposobnosti. Sposobnosti koje se javljaju na razmjerno ranom stupnju razvoja smještene su na lijevoj strani ogranka, a one koje se razvijaju kasnije, na desnoj. Od ljudi visoke EI očekuje se da brže i u većem broju savladavaju spomenute sposobnosti (Mayer i Salovey, 1997).

U psihologiji su se javile i druge konceptualizacije EI koje, osim sposobnosti, uključuju i različite crte ličnosti (npr. samopoštovanje, fleksibilnost), motivacijske faktore i afektivne dispozicije (sreća, optimizam, tolerancija na stres) (Goleman, 1995; Bar-On, 1997). Modeli koji konceptualiziraju emocionalnu inteligenciju na taj način nazivaju se mješoviti modeli, a emocionalna inteligencija se u sklopu njih mjeri uglavnom samoprocjenama. Za razliku od njih, istraživanjima u kontekstu tzv. *modela sposobnosti* prioritet je razviti mjere učinka odnosno testove za mjerenje nove vrste inteligencije (npr. Mayer, Salovey i Caruso, 2000). Razlike u definicijama i načinima mjerenja dovele su s vremenom do toga da su se ta dva pravca u istraživanju EI gotovo u potpunosti razdvojila, tako da se emocionalnoj inteligenciji koja predstavlja mješavinu različitih sposobnosti i aspekata ličnosti u nazivu pridružio atribut "crta" (*trait EI* ili *crta emocionalne samoefikasnosti*), označivši pripadnost području istraživanja ličnosti (Petrides, Furnham i Mavroveli, 2007). Teorijski okvir ovog rada je dominantni model sposobnosti EI u području, model Mayera i Saloveya (1997), te ćemo istraživanja provedena u sklopu mješovitih konceptualizacija zanemariti.

Jedna od važnijih pretpostavki svih autora u području emocionalne inteligencije jest da se emocionalne sposobnosti razvijaju tijekom cijelog života i da je na njihov razvoj moguće utjecati (Mayer i Salovey, 1997; Zeidner, Matthews, Roberts, MacCann, 2003). Upravo zbog toga je velik interes za emocionalnu inteligenciju zapažen u području obrazovanja odakle potječe velik broj istraživanja te programa namijenjenih poticanju razvoja emocionalnih sposobnosti i kompetencija u svrhu povećanja učinkovitosti u učenju i radu (npr. MacCann, Fogarty, Zeidner, Roberts, 2011; DiFabio, Palazzeschi, 2009; Chapman, Hayslip, 2005). No, usprkos interesu za poticanje razvoja, istraživanja razvojne komponente emocionalne inteligencije razmjerno su rijetka. Također su rijetka istraživanja na mlađim dobnim skupinama, uključujući sve do studentske dobi. Razlozi za manjak validacijskih istraživanja u dječjoj dobi mogli bi biti metodološka zahtjevnost takvih istraživanja, ali i nedostatak mjera za procjenu emocionalne inteligencije u mlađim dobnim skupinama.

Praktična iskustva u osnovnoškolskom okruženju te rezultati preventivnih programa namijenjenih osnovnoškolcima i srednjoškolcima, koji često sadrže aktivnosti za poticanje razvoja emocionalnih kompetencija, navode na potrebu prikupljanja opsežnijih empirijskih nalaza o razvoju emocionalnih sposobnosti u adolescenciji te čimbenicima koji mogu biti povezani s njima. Razdoblje puberteta i rane adolescencije općenito se smatra jednim od burnijih životnih razdoblja u kojemu su evidentne značajne promjene na tjelesnom, kognitivnom, emocionalnom i socijalnom planu. Osim toga, neka postignuća i pokazatelji socijalne i emocionalne prilagodbe u toj dobi, kao što je školski uspjeh ili odnosi s bliskom osobama, imaju značajan efekt na daljnji život pojedinca. U skladu s postojećim konceptualizacijama, očekuje se da je emocionalna inteligencija, kao konstrukt koji povezuje emocije s kognicijom, jedan od značajnih čimbenika životne prilagodbe pojedinca.

Dosadašnja istraživanja na osnovnoškolskim i srednjoškolskim uzorcima potvrdila su značajnu ulogu emocionalne inteligencije u predikciji školskog uspjeha (Gil-Olarte Marquez, Martin i Brackett, 2006; Di Fabio i Palazzeschi, 2009; MacCann, Fogarty, Zeidner i Roberts, 2011) te različitih kriterija funkcioniranja u školi i društvu, kao što su teškoće u ponašanju, socijalne vještine, problemi s učenjem i vještine učenja (Rivers, Brackett i Salovey, 2008) te agresivnost i delinkvencija (Liau, Teoh i Liau, 2003). Ipak, malen broj takvih istraživanja i veličina doprinosa emocionalne inteligencije, ne dopušta donošenje jednoznačnih zaključaka o važnosti emocionalne inteligencije u toj dobi.

Ovo je istraživanje zamišljeno kao prilog validaciji konstrukta EI, njegovih razvojnih aspekata, kao i njegove uloge u tumačenju inter- i intraindividualnih razlika u odabranim kriterijskim aktivnostima kod djece rane adolescentne dobi. Očekujemo da će nam planirani longitudinalni istraživački nacrt omogućiti potpuniji uvid u eventualne razvojne procese tijekom rane adolescencije.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Ispitat će se promjene u rezultatima na dimenzijama EI, definiranim u skladu s modelom Mayera i Saloveya (1997) kod



učenika viših razreda osnovne škole, međusobni odnosi tih dimenzija te relacije s verbalnim sposobnostima, osobinama ličnosti i kriterijima prilagodbe. Očekujemo značajne multiple povezanosti promjena na dimenzijama EI s demografskim varijablama, kognitivnim sposobnostima i osobinama ličnosti. Očekujemo više međusobne korelacije dimenzija EI, a niže s općom inteligencijom, neovisno o načinima procjene tih sposobnosti. Nakon parcijalizacije udjela opće inteligencije i osobina ličnosti, očekujemo značajne povezanosti EI s intraindividualnim razlikama u odabranim kriterijima prilagodbe.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Istraživanje će se provesti u dvije vremenske točke s razmakom od 18 mjeseci. U prvoj točki će sudjelovati oko 500 učenika svih viših razreda osnovne škole, a u drugoj četvrtina manje jer će osmi razredi tada biti srednjoškolci.

Od ravnatelja, stručnih suradnika i nastavnika tražit će se pristanak za sudjelovanje nastavnika i učenika njihovih škola u istraživanju, a svi će nastavnici na razrednim vijećima biti upućeni u svrhu i način provedbe istraživanja. Detaljno će im se objasniti postupci prikupljanja podataka i uputiti molba za prikupljanje roditeljskih pristanaka. Razrednici će na roditeljskim sastancima prenijeti dobivene informacije roditeljima te prikupiti njihove suglasnosti za sudjelovanje djece u istraživanju. U molbi za suglasnost roditelja detaljno su opisane relevantne informacije o istraživanju (opis projekta, ciljevi istraživanja, podaci o istraživaču, sudionici, instrumenti, dobrovoljnost sudjelovanja, tajnost podataka).

Ispitivanje će se provoditi grupno tijekom nastave, u prvoj točki trajat će ukupno 2 školska sata, a u drugoj 1 školski sat. Ispitivanje će provoditi autorica ovog rada, uz pomoć studentica psihologije koje će pomagati učenicima koji imaju teškoća s čitanjem i/ili rješavanjem zadataka. U provedbi istraživanja poštivat će se načela propisana Etičkim kodeksom istraživanja s djecom (Ajduković i Kolesarić, 2003), kao i sva ostala pravila profesionalne etike psihologa.

Učenicima će se pročitati opća uputa kojom će, na način prilagođen njihovoj dobi, biti obaviješteni o općoj svrsi istraživanja i zamoljeni za sudjelovanje. Bit će naglašeno da je sudjelovanje dobrovoljno i da u bilo kojem trenutku mogu odustati od istraživanja, te zajamčena povjerljivost podataka.

U prvoj točki mjerenja učenici će ispuniti verbalni test Mill Hill ljestvica rječnika za djecu (Raven, Court i Raven, 2001), adaptiranu verziju Upitnika ličnosti IPIP 35 (Mlačić, Milas i Kratochvil, 2007), Test opažanja emocionalnog sadržaja u slikama (TOES, Takšić, Arar, Molander, 2004), Test analize emocija (TAE; Kulenović, Balenović, Buško, 2000) i Test upravljanja emocijama (TUE, Babić Čikeš, Buško, u izradi). Također će dati i svoje procjene vršnjaka u razredu u odnosu na tri razine sposobnosti emocionalne inteligencije.

U drugoj točki mjerenja učenici će ispuniti tri već spomenuta testa emocionalne inteligencije (TOES, TAE i TUE). Osim toga, za svakog učenika će njegov razrednik i jedan predmetni nastavnik dati svoje procjene sposobnosti EI i socijalnog funkcioniranja.

Mill Hill ljestvica rječnika (Raven, Court i Raven, 2001) je standardizirani test namijenjen mjerenju verbalne sposobnosti, a u ovom će istraživanju će primijenjena dva paralelna oblika za djecu od 11 do 13 godina koja se sastoje od 32 pitanja višestrukog izbora i 32 pitanja otvorenog tipa. U pitanjima višestrukog izbora zadatak sudionika je od šest ponuđenih riječi odabrati sinonim određene riječi, a u pitanjima otvorenog tipa objasniti značenje riječi.

U svrhu procjene osobina ličnosti u okviru petofaktorskog modela primijenit će se adaptirana verzija upitnika IPIP-35 za djecu (Mlačić, Milas i Kratochvil, 2007) koju su adaptirale Brković i Keresteš (neobjavljeni podaci). Upitnik se sastoji od ukupno 35 tvrdnji, podijeljenih u 5 subskala po 7 tvrdnji, uz koje sudionici trebaju izraziti stupanj slaganja na skali Likertovog tipa od 1 do 5. Ukupni rezultat na svakoj subskali predstavlja rezultat za pojedinu osobinu ličnosti (ekstraverzija, ugodnost, savjesnost, emocionalna stabilnost i otvorenost za nova iskustva).

Sposobnost prepoznavanja emocija procijenit će se skraćenom verzijom *Testa opažanja emocionalnog sadržaja u slikama* (TOES, Takšić, Arar, Molander, 2004). Od 16 slika, koliko ih sadrži original ovog testa, odabrali smo dvije, jednu koja prikazuje pozitivne emocije i jednu koja prikazuje negativne emocije. Uz svaku sliku nalazi se popis od 20 deskriptora emocionalnih stanja, a zadatak sudionika je, na skali Likertovog tipa od 0 (uopće nije prisutno) do 4 (u potpunosti je prisutno), procijeniti stupanj prisutnosti pojedinog deskriptora na slici. Test se boduje prema ekspertnom kriteriju na način da se procjena sudionika na pojedinoj čestici oduzima od



prosječne procjene eksperata (3 art terapeuta i 9 učitelja umjetnosti).

Test analize emocija (TAE; Kulenović, Balenović, Buško, 2000) namijenjen je mjerenju sposobnosti razumijevanja emocija (3. razina modela). Sastoji se od 32 zadatka u kojima se od sudionika traži da prepozna od kojih se emocija sastoji neka složena emocija. Za svaku emociju ponuđeno je po pet mogućih odgovora (mješavine dvije emocije) od kojih sudionik treba odabrati jedan kao točan.

Test upravljanja emocijama novi je test konstruiran u svrhu procjene ove sposobnosti u ranoj adolescenciji. Sastoji se od opisa 13 situacija u kojima se javljaju različite emocije i po četiri potencijalna odgovora vezanih uz svaku situaciju. Zadatak sudionika je na skali Likertovog tipa od 1 do 5 (1=potpuno beskorisno, 5=jako korisno) procijeniti u kojoj mjeri je svaki od ponuđenih odgovora koristan za ublažavanje negativnih ili održavanje pozitivnih emocija u opisanoj situaciji.

Za vršnjačke procjene koristit će se metoda imenovanja, odnosno učenici će imenovati po tri učenika za koje smatraju da su najbolji odnosno najlošiji u opisanoj sposobnosti emocionalne inteligencije.

Upitnici procjene sposobnosti EI i socijalnog funkcioniranja konstruirani su u svrhu ovog istraživanja. Upitnik procjene sposobnosti emocionalne inteligencije sadrži ukupno 12 tvrdnji, po 3 za procjenu svake razine sposobnosti emocionalne inteligencije. Nastavnici će na skali Likertovog tipa od 1 do 5 (1=potpuno netočno, 5=potpuno točno) procijeniti u kojoj mjeri je svaka tvrdnja točna za pojedinog učenika. U svesku za nastavničke procjene će se ispod čestice upitnika nalaziti popis učenika koji sudjeluju u istraživanju, te će nastavnici procjenjivati sve učenike u odnosu na svaku pojedinu česticu.

Dobiveni podaci bit će obrađeni odgovarajućim statističkim postupcima u skladu s postavljenim problemima: deskriptivno statistički, eksploratorni i konfirmatorni faktorsko-analički postupci, korelacijska analiza, linearno strukturalno modeliranje i multivarijatna analiza varijance (MANOVA).

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Očekujemo da će nalazi istraživanja doprinijeti teorijskim spoznajama o prirodi emocionalne inteligencije (EI), kao i metodološkim spoznajama osobito u vezi s operacionalizacijom ovog konstrukta na adolescentnim dobnim skupinama. Longitudinalni pristup omogućit će sagledavanje razvoja i korelata razvoja sposobnosti EI tijekom rane adolescencije. Nalazi će omogućiti i procjenu relativne praktične važnosti EI u predviđanju kriterija postignuća i prilagodbe učenika viših razreda osnovne škole.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Ajduković, M. i Kolesarić, V. (ur.) (2003.) *Etički kodeks istraživanja s djecom*. Zagreb: Vijeće za djecu Vlade Republike Hrvatske. Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži.

Bar-On, R. (1997). *The Bar-On Emotional Quotient Inventory (EQ-i): A Test of Emotional Intelligence*. Toronto, Canada: Multi-Health Systems.

Chapman, B. P., & Hayslip Jr., B. (2005). Incremental Validity of a Measure of Emotional Intelligence. *Journal of Personality Assessment*, 85 (2), 154–69.

Di Fabio, A., & Palazzeschi, L. (2009). An in-depth look at scholastic success: Fluid intelligence, personality traits or emotional intelligence?. *Personality and Individual Differences*, 46, 581-585.

Gil-Olarte Márquez, P., Martín, R.P., & Brackett, M.A. (2006). Relating emotional intelligence to social competence and academic achievement in high school students. *Psicothema*, 18, 118-123.



Goleman, D.(1995). *Emocionalna inteligencija – zašto je važnija od kvocijenta inteligencije?*. Mozaik knjiga, Zagreb.

Ivanović, M. (2008). *Emocionalna inteligencija, empatija i agresivno ponašanje u ranoj adolescenciji*. Neobjavljeni diplomski rad, Zagreb: Filozofski fakultet.

Kulenović, A., Balenović, T., Buško, V. (2000). Test analize emocija: jedan pokušaj objektivnog mjerenja sposobnosti emocionalne inteligencije. *Suvremena psihologija*. 3(1-2), 27-48.

Liau, A.K., Liau, A.W., Teoh, G.B.S., & Liau, M.T.L. (2003). The Case for Emotional Literacy: the influence of emotional intelligence on problem behaviours in Malaysian secondary school students. *Journal of Moral Education*, 32 (1), 51-66.

MacCann, C., Fogarty, G.J., Zeidner, M., & Roberts, R.D. (2011). Coping mediates the relationship between emotional intelligence (EI) and academic achievement. *Contemporary Educational Psychology*, 36, 60-70.

Mayer, J. D., & Salovey, P. (1997.), What is emotional intelligence?. U: P. Salovey & D. Sluyter (ur.), *Emotional development and emotional intelligence: Implications for educators (3-31)*, New York: Basic Books.

Mayer, J. D., Salovey, P., & Caruso, D. R. (2000). Models of emotional intelligence. U R. J. Sternberg (Ur.). *Handbook of Intelligence* (pp. 396-420). Cambridge, England: Cambridge University Press.

Mlačić, B., Milas, G., & Kratošvil, A. (2007). Adolescent personality and self-esteem; an analysis of self-reports and parental ratings. *Društvena istraživanja*, 16 (1-2), 213-236.

Salovey, P. & Mayer, J.D. (1990). Emotional intelligence. *Imagination, Cognition, and Personality*, 9, 185-211.

Petrides, K.V., Furnham, A., & Mavroveli, S. (2007). Trait Emotional Intelligence: Moving Forward in the Field of EI. In G. Matthews, M. Zeidner, & R. Roberts, R. (Eds.). *Emotional intelligence: Knowns and unknowns (Series in Affective Science)*. Oxford: Oxford University Press.

Raven, J. C., Court, J. H. i Raven, J. (2001). *Mill Hill ljestvica rječnika- MHV*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Rivers, S.E., Brackett, M.A., & Salovey, P. (2008). Measuring emotional intelligence as a mental ability in adults and children. In G.J. Boyle, G. Matthews, & D.H. Saklofske (Eds.), *The Sage handbook of personality theory and assessment: Vol. 2, Personality measurement and testing* (pp. 440- 460). Los Angeles: Sage.

Takšić, V., Arar, Lj., & Molander, B. (2004.), Measuring one aspect of emotional intelligence: Accuracy of perception of affective content. 749 in art, *Studia Psychologica*, 46, 195-202.

Zeidner, M., Matthews, G., Roberts, R.D., & MacCann, C. (2003). Development of Emotional Intelligence: Towards a Multi-Level Investment Model. *Human Development*, 46, 69-96.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

15000 kn

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	Mjerenje latentnih psiholoških svojstava: Dispozicije i procesi ličnosti
	Voditelj projekta	Prof. dr. sc. Vesna Buško
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	



	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ prof.dr.sc. Vesna Buško		
Potpis _____ Ana Babić Čikeš, profesor psihologije		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 10.12.2012.		
Potpis _____ Ana Babić Čikeš, profesor psihologije		

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Ana Babić Čikeš, profesor psihologije	
Nositelj studija:		Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet	
Naziv studija:		Psihologija	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6629	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Razvoj emocionalne inteligencije u ranoj adolescenciji	
	<i>Engleski</i>	Development of emotional intelligence in early adolescence	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Društvene znanosti / Psihologija / Opća psihologija	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
1	Prvi mentor:	prof.dr.sc. Vesna Buško	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska vbusko@ffzg.hr
	Drugi mentor:		
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. prof.dr.sc. Vesna Buško	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	vbusko@ffzg.hr
	2. prof.dr.sc. Predrag Zarevski	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	pzarevsk@ffzg.hr
	3. prof.dr.sc. Vladimir Takšić	Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet, Hrvatska	vtaksic@ffri.hr
	4.		
	5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo		Fakultetsko vijeće Filozofskog fakulteta u Zagrebu, na sjednici održanoj 26.2.2013., 84. točka predmeta s Vijeća poslijediplomskih studija	

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva
na kojoj je odobren prijedlog
istraživanja

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada

Javna obrana teme doktorskog rada održana je 17. lipnja 2008. godine pred povjerenstvom u sastavu dr. sc. Vesna Buško, izv. prof., dr. sc. Predrag Zarevski, red. prof., dr. sc. Vladimir Takšić, red. prof. Kandidatkinja je u svojoj prezentaciji u trajanju od oko 30 minuta izložila nacrt istraživanja koji se sastojao iz uvodnog dijela s teorijskom osnovicom rada, prikaza ciljeva, problema i hipoteza istraživanja, planiranih postupaka provedbe istraživanja i statističkih analiza u odgovoru na postavljene probleme, te očekivanog znanstvenog doprinosa i ograničenja istraživanja. Stručno povjerenstvo je prihvatilo predloženu temu pod naslovom **Razvoj emocionalne inteligencije u ranoj adolescenciji** i odobrilo opisani i obrazloženi nacrt istraživanja.

B. Ocjena teme doktorskog rada

(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)

Istraživanje koje Ana Babić Čikeš predlaže kao temu svoje disertacije odnosi se na razvojne aspekte konstrukta emocionalne inteligencije (EI). Autorica svoj prijedlog obrazlaže oskudnošću istraživačkih nalaza o emocionalnoj inteligenciji na mlađim dobnim skupinama i znatnim kontroverzama koje još uvijek prate različite i dijelom suprotstavljene konceptualizacije ovog pojma. Rad je zamišljen kao prilog validaciji razvojne komponente ovog konstrukta razmatranog iz perspektive modela sposobnosti te njegove uloge u tumačenju inter- i intraindividualnih razlika u odabranim kriterijskim aktivnostima.

U uvodnom dijelu prijave teme doktorskog rada pristupnica nudi pregled postojećih konceptualizacija i glavnih empirijskih nalaza o strukturi i dimenzionalnosti konstrukta EI, uz kritičke napomene u vezi s dosadašnjim pokušajima njegove operacionalizacije i prikupljenim nalazima o praktičnoj vrijednosti takvih mjera u predviđanju važnih životnih kriterija. Glavno se polazište autora koji ovaj konstrukt uvode u znanstvenu literaturu temelji na pretpostavci da se emocionalne informacije procesiraju na drugačiji način u usporedbi s ostalim, neutralnim ili tzv. „hladnim informacijama“ te da bi se ljudi mogli razlikovati po uspješnosti kojom rješavaju probleme koji ih sadrže (Salovey i Mayer, 1990). Pristupnica se osvrće na specifičnosti dvaju općih i trenutno dominantnih teorijskih pristupa u području i ukratko obrazlaže izbor modela sposobnosti EI (Mayera i Saloveya, 1997) kao konceptualnog okvira za svoje istraživanje.

Znanstveni i opći interes za područje emocionalne inteligencije znatnim je dijelom potaknut pretpostavkom o tome da se emocionalne sposobnosti razvijaju tijekom cijelog života te da je na njihov razvoj moguće utjecati. Ovu pretpostavku podržava glavina znanstvenika u području, ali i drugih stručnjaka, poglavito u domeni obrazovanja, zainteresiranih za potencijale intervencijskih programa namijenjenih poticanju razvoja emocionalnih sposobnosti i kompetencija sa svrhom povećanja učinkovitosti u učenju i radu. Ipak, validacijska istraživanja razvojne komponente modela EI razmjerno su rijetka, a zbog ozbiljnih metodoloških manjkavosti velikog dijela dostupnih istraživanja, osobito onih provedenih na mlađim dobnim uzrastima, za sada nema jednoznačnih zaključaka o ulozi emocionalne inteligencije u adolescentskoj dobi.

Istraživački ciljevi i problemi koje Ana Babić Čikeš namjerava ispitati odnose se na promjene u rezultatima na dimenzijama EI, definiranim u skladu s modelom Mayera i Saloveya (1997) kod učenika viših razreda osnovne škole, međusobne odnose tih dimenzija te relacije s verbalnim sposobnostima, osobinama ličnosti i kriterijima prilagodbe. Pritom se očekuju značajne multiple povezanosti promjena na dimenzijama EI s demografskim varijablama, kognitivnim sposobnostima i osobinama ličnosti. Također, očekuju se više međusobne korelacije dimenzija EI, a niže s općom inteligencijom, neovisno o načinima procjene tih sposobnosti. Značajne povezanosti EI s intraindividualnim razlikama u odabranim kriterijima prilagodbe očekuju se i nakon parcijalizacije udjela opće inteligencije i osobina ličnosti.

Ana Babić Čikeš predlaže longitudinalni istraživački nacrt kojim su definirani svi planirani metodološki postupci u odgovoru na postavljena istraživačka pitanja. Istraživanje se namjerava provesti u dvije vremenske točke s razmakom od 18 mjeseci na uzorku od oko 500 učenika svih viših razreda osnovne škole. U provedbi istraživanja poštivat će se stroga načela propisana Etičkim kodeksom istraživanja s djecom (Ajduković i Kolesarić, 2003), uključujući iscrpno informiranje svih roditelja i učenika, kao i ravnatelja škola, stručnih suradnika i nastavnika o općoj svrsi i načinu provedbe istraživanja, uz osiguravanje pismene suglasnosti roditelja i učenika za sudjelovanje u istraživanju.

Prikupljanje podataka obuhvatit će primjenu nekoliko do sada razvijenih ili za svrhe ovog istraživanja konstruiranih instrumenata namijenjenih procjeni različitih dimenzija i faceta EI (uključujući objektivne testove učinka i vršnjačke procjene sposobnosti percepcije emocionalnih sadržaja, analize i upravljanja emocijama). Primijenit će se i instrumenti za procjenu nekih srodnih konstrukata odnosno pokazatelja kriterija, kao što su samopoštovanje, empatija i sociometrijski status učenika. Prikupit će se također učiteljske procjene sposobnosti EI, prosocijalnog i agresivnog ponašanja te socio-emocionalne prilagodbe učenika. Prikupit će se demografski podaci i podaci o školskom uspjehu učenika. U prvoj točki mjerenja bit će primijenjeni i testovi za procjenu općih kognitivnih sposobnosti i općih dimenzija ličnosti. Dobiveni podaci bit će obrađeni odgovarajućim statističkim postupcima u skladu s postavljenim problemima: deskriptivno statistički, eksploratorni i konfirmatorni faktorsko-analitički postupci, korelacijske analize, analize strukturalnih jednadžbi i multivarijatna analiza varijance (MANOVA).

Tema predložene disertacije Ane Babić Čikeš aktualna je, znanstveno relevantna, zanimljiva i teorijski sasvim solidno utemeljena. Autorica je osmislila složeno i organizacijski zahtjevno istraživanje, ali primjereno postavljenim istraživačkim ciljevima i problemima. Odabrani longitudinalni pristup istraživanju trebao bi omogućiti sagledavanje razvoja i korelata razvoja sposobnosti EI tijekom rane adolescencije te doprinijeti kako teorijskim spoznajama o prirodi emocionalne inteligencije, tako i metodološkim spoznajama, osobito u vezi s operacionalizacijom ovog konstrukta na adolescentnim dobnim skupinama. Konačno, može se očekivati da će prikupljeni nalazi omogućiti i procjenu relativne praktične važnosti EI u predviđanju važnih životnih ishoda - kriterija postignuća i prilagodbe djece u razdoblju rane adolescencije.

Mišljenje i prijedlog:

Uvidom u priloženu dokumentaciju povjerenstvo je utvrdilo da pristupnica ispunjava sve uvjete predviđene programom Poslijediplomskog doktorskog studija psihologije. Autorica je izvrsno upućena u teorijske pristupe, metodologiju i empirijsku literaturu u području kojim se namjerava baviti. Tema predloženog rada je znanstveno relevantna, suvremena i u primijenjenom smislu značajna, a pripada području društvenih znanosti, polje psihologija, za koje je Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu ovlaštena institucija. Stoga povjerenstvo jednoglasno predlaže Vijeću poslijediplomskih studija i Fakultetskom vijeću da **odobre** predloženi sinopsis disertacije **Ane Babić Čikeš** pod naslovom **Razvoj emocionalne inteligencije u ranoj adolescenciji**.uz mentorstvo prof. dr. sc. Vesne Buško (Odsjek za psihologiju Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu).

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):

Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):

Akademski godina 2013/2014., zimski semestar

Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA (po potrebi):

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora

Titula, ime i prezime, ustanova, država:

Potpis:

1. Dr. sc. Vesna Buško, izv. prof.
Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska
(predsjednik Povjerenstva)

2. Dr. sc. Predrag Zarevski, red. prof.
Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska



	3. Dr. sc. Vladimir Takšić, red. prof. Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet, Hrvatska	
	4.	
	5.	
U Zagrebu, 4. ožujka 2013. god.		M.P.



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Marina Jurkin, diplomirani psiholog - profesor		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Psihologija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7305		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Ante Jurkin		
Datum i mjesto rođenja:	05.03.1983., Zadar, Hrvatska		
Adresa:	Ninski Stanovi 5, Zadar, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	0958823845		
E-mail:	mjurkin@unizd.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zadru - Odjel za psihologiju , Psihologija, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<p>Marina Jurkin na Odjelu za psihologiju Sveučilišta u Zadru radi kao asistent od 2007. godine na Katedri za socijalnu psihologiju. Na istoj Katedri sudjeluje u izvođenju nastave iz područja socijalne psihologije. Njezini dosadašnji istraživački interesi vezani su uz područja interpersonalnih odnosa, osjetljivosti na nepravdu. O rezultatima dosad provedenih istraživanja izlagala je na znanstvenim konferencijama u RH i inozemstvu.</p> <p>Sudjelovala je na nekoliko edukacija iz psihologijske metodologije i statističkih analiza podataka. U prosincu 2007. godine sudjelovala je u radionici „Approaches to Correct for Missing Data“ (voditelj: dr. sc. Levente Littvay) koja je održana u Zagrebu u sklopu 18. Dana Ramira i Zorana Bujasa. U lipnju 2009. godine slušala je niz predavanja prof. Hambletona pod nazivom "Teorija odgovora na zadatak (IRT) i budućnost testova znanja" održanih u Zadru. U razdoblju od 1. – 15. kolovoza 2009. sudjelovala je u radu ljetne škole na radionici Confirmatory Factor Analysis and Structural Equation Modelling održanoj u organizaciji ECPR (The European consortium for political research u Ljubljani. Bila je članica organizacijskog odbora XVI, XVII i XVIII. Dana psihologije u Zadru.</p>



Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:			
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Uloga nekih obilježja obiteljskih procesa u objašnjenju kvalitete odnosa među braćom i sestrama		
Engleski:	The role of some characteristics of family processes in the quality of relationship between brothers and sisters		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Psihologija / Socijalna psihologija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Sanja Smojver Ažić	Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet, Hrvatska	smojver@ffri.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	Macuka, Ivana; Smojver-Ažić, Sanja. OSOBN I OBITELJSKI ČIMBENICI PRILAGODBE MLAĐIH ADOLESCENATA. // <i>Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja.</i> 48 (2012.) , 1; 27-43 (članak, znanstveni). Macuka, Ivana; Smojver-Ažić, Sanja; Burić, Irena. POSREDUJUĆA ULOGA EMOCIONALNE REGULACIJE U ODNOSU RODITELJSKOG PONAŠANJA I PRILAGODBE MLAĐIH ADOLESCENATA. // <i>Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja.</i> 21 (2012) , 2; 383-403 (članak, znanstveni). Smojver-Ažić, Sanja; Bezinović, Petar. Sex differences in patterns of relations between family interactions and depressive symptoms in adolescents. // <i>Croatian medical journal.</i> 52 (2011) , 4; 469-477 (pregledni rad, znanstveni). Smojver-Ažić, Sanja; Martinac Dorčić, Tamara. Povezanost osobina ličnosti i nekih karakteristika obiteljskog funkcioniranja s psihičkim simptomima majki i očeva. // <i>Društvena istraživanja.</i> 19 (2010) , 1/2; 209-231 (članak, znanstveni).		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Okosnicu ovog istraživanja čini širi konceptualni model „Uloga nekih obilježja obiteljskih procesa u objašnjenju kvalitete odnosa među braćom i sestrama“ kojeg je ponudio Brody (1998). U okviru modela naglašena je uloga obitelji te nekih individualnih karakteristika djeteta za		

	<p>kvalitetu odnosa među braćom i sestrama. Obiteljski čimbenici koji su obuhvaćeni modelom odnose se na <i>roditeljsko ponašanje, percepciju nejednakog odnosa roditelja te roditeljsko upravljanje konfliktima među braćom i sestrama.</i></p> <p>Individualne karakteristike djeteta koje su obuhvaćene modelom jesu: <i>strategije suočavanja (rješavanje problema i izbjegavanje), empatija i agresivno ponašanje.</i> Uz direktne utjecaje obiteljskih čimbenika na procjenu kvalitete odnosa među braćom i sestrama model pretpostavlja i <i>posredujuću ulogu</i> individualnih karakteristika u povezanosti između obiteljskih procesa i različitih aspekata odnosa među braćom i sestrama. Riječ je o medijacijskom modelu budući da se velik dio utjecaja obiteljskih faktora na kvalitetu odnosa među braćom i sestrama odvija kroz utjecaj obitelji na neke individualne karakteristike. Kvaliteta odnosa u ovom istraživanju operacionalizirana je kroz različite pozitivne i negativne aspekte odnosa među braćom i sestrama mjerene pomoću "Sibling Relationship Questionnaire" (Buhmester i Furman, 1985).</p>
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>The core of this research is a broader conceptual model "The role of some characteristics of family processes in the quality of relationships between brothers and sisters" proposed by Brody (1998). The role of the family and some individual characteristics of the child in the quality of the relationship between brothers and sisters is emphasized within the model. The family factors included in the model are related to parental behavior, the perception of unequal relations between parents, and parental conflict management between brothers and sisters.</p> <p>Individual characteristics of the child covered by the model are: coping strategies (problem solving and avoidance), empathy and aggressive behaviour. Along with direct influences of family factors on the assessment of the quality of the brother-sister relationship, the model assumes a mediating role of individual characteristics in the relationship between family processes and various aspects of the brother-sister relationship. This is a mediation model since a large part of the impact of family factors on the quality of brother-sister relationships takes place through the influence of the family on some individual characteristics. Relationship quality in this study is operationalized through various positive and negative aspects of the relationship between brothers and sisters, as measured by "Sibling Relationship Questionnaire" (Buhmester and Furman, 1985).</p>
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Odnos braće i sestara jedan je od temeljnih odnosa u životu svakog čovjeka naročito zato jer je to obično nadugotrajnija obiteljska veza. Brat i sestra su uz roditelje najbliži članovi obitelji i bez obzira u kakvom se odnosu nalazili (suparništvo, prijateljstvo) to je jedna od najdubljih emocionalnih veza. Odnosi između braće i sestara tek u novije vrijeme privlače sve veći interes istraživača, a razlog tome su brojne spoznaje o važnosti utjecaja braće i sestara na razvoj ličnosti ne samo u dječjoj i adolescentskoj dobi nego i u odrasloj dobi (Zajonc, 2001, Noller, 2005, Čubela Adorić, 2006, Freijo i sur., 2006). Nadalje, brojna su istraživanja koja povezuju odnos između braće i sestara sa psihološkim funkcioniranjem pojedinca (Stocker, 1993, Volling, McElwain, Miller, 2005, Richmond, Stocker i Reinks, 2005, Gass, Jenkins i Dunn, 2007, Riggio, 1999). U ranijim periodima života braća i sestre mogu jedni drugima predstavljati stalno društvo. Rane socijalizacijske interakcije braće i sestara pružaju važan kontekst za razvoj socijalnih, jezičnih i motoričkih vještina te pozitivan kontekst za razvoj aktivnih strategija suočavanja (npr. Bedford i Volling, 2004; Howe i sur., 2011). Starija braća i sestre služe kao modeli za učenje budućih uloga. U odrasloj dobi, kao rezultat demografskih promjena (produljenje životnog vijeka, porast broja razvoda i onih koji se ne odlučuju na brak) još jedna karakteristika ovog odnosa koja ga čini posebnim i važnim za većinu ljudi dolazi do izražaja, a to je doživljaj brata/sestre kao uvijek dostupne rezerve za socijalnu potporu koja se može koristiti u nedostatku drugih izvora potpore. Takav doživljaj pridonosi osjećaju sigurnosti i subjektivnoj dobrobiti. Iz svega navedenog jasno je da je radi boljeg razumijevanja prirode odnosa između braće i sestara te njegovih implikacija za psihološku dobrobit pojedinca, odnos između braće i sestara bitan predmet istraživanja. U ovom istraživanju fokusirat ćemo se samo na odnos koji ispitanici imaju sa sestrom budući da se ovaj odnos pokazao važnim za psihološku dobrobit pojedinca kako u djetinjstvu i adolescenciji tako i u odrasloj dobi. Cicirelli (1989, prema Cicirelli, 1991) je utvrdio da je percepcija bliskog odnosa sa sestrom i kod muškaraca i kod žena povezana s pokazateljima subjektivne dobrobiti i mentalnog zdravlja (konkretno, s nekim simptomima depresije) dok se bliska veza s bratom nije pokazala važnom za subjektivnu dobrobit. Zadnjih nekoliko desetljeća, istraživači odnosa između braće i sestara sve se više usmjeravaju na period <i>adolescencije</i>. Adolescencija je <i>tranzicijski period</i> kako za djecu i roditelje tako i za braću i sestre. Za djecu to je period značajnih fizičkih (bioloških promjena), period spolnog sazrijevanja i razvoja identiteta. Uz značajne razvojne promjene, ovaj period karakteriziraju i promjene u</p>	

socijalnim odnosima; kada adolescenti počinju provoditi manje vremena s članovima obitelji sve im važniji postaju vršnjaci (Lacković Grgin, 2006). I odnosi između braće i sestara se, poput odnosa roditelja i djece u adolescenciji trebaju prilagoditi promjenama. Kada mlađi braća i sestre sazrijevaju i postaju neovisniji dopuštaju manje usmjeravanja od starije braće i sestara te zato i utjecaj starije braće i sestara u ovom periodu opada. Odnos između braće i sestara postaje manje intenzivan, kako u pozitivnim tako i u negativnim osjećajima (Buhrmester, 1992). Tinejdžeri postaju angažiraniji u prijateljstvima i romantičnim odnosima te ulažu manje vremena i energije u braću i sestre koji su dio obitelji i od kojih pokušavaju ostvariti autonomiju (Buhrmester i Furman, 1990). Zbog razvojnih promjena najčešće je ovaj period povezan sa percepcijom sve većih razlika između njih. No privrženost među braćom i sestrama kao i bliskost s roditeljima usprkos smanjenom druženju za većinu mladih ostaje snažna. Braća i sestre čiji roditelji su topli i podržavajući i koji su uspostavili pozitivnu vezu u ranom djetinjstvu nastavljaju izražavati veću uzajamnu naklonost i brigu i tijekom tinejdžerskih godina. U fokusu dosadašnjih istraživanja (Buhrmester i Furman, 1987; Buhrmester, 1992) odnosa između braće i sestara u djetinjstvu i adolescenciji najčešće su bili „*prisonost*“ kao sastavnica pozitivne dimenzije tog odnosa te „*konflikt*“, „*rivalstvo*“ i „*percepcija statusa i moći*“ kao sastavnice negativne dimenzije odnosa između braće i sestara. Prva sustavna istraživanja u ovom periodu započeli su Furman i Buhrmester (1985) što je na koncu rezultiralo i konstrukcijom jednog od najpoznatijih instrumenata za ispitivanje kvalitete ovog odnosa u adolescenciji (SRQ, Furman i Buhrmester, 1985). Uпитnik se temelji na ispitanikovoј procjeni različitih aspekata njegovog odnosa s bratom ili sestrom: toplina, konflikti, rivalstvo, status/moć. I u ovom istraživanju odlučili smo se primijeniti upitnik koji se najčešće koristi u opisu karakteristika odnosa između braće i sestara u adolescenciji, odnosno korišten je SRQ (Furman i Buhrmester, 1985). Široka primjena (npr. Brody, Stoneman i McCoy, 1994, Gamble, Jin Yu, 2009, Howe, Karos i Aquan-Assee, 2011, Howe i sur., 2001, Milevsky, Schlechter i Machlev, 2011, Stocker, Burwell i Briggs, 2002) ovog upitnika u različitim populacijama pokazala da je on doista valjana i pouzdana mjera različitih aspekata kvalitete odnosa među braćom i sestrama. Istraživanja o kvaliteti odnosa među braćom i sestrama u adolescenciji u početku su se fokusirala na utjecaj tzv. *konstelacijskih faktora* koji bi mogli pojasniti individualne razlike u kvaliteti odnosa. Od konstelacijskih faktora najčešće su istraživanjima obuhvaćeni slijedeći: spol brata/sestre, relativna dob brata/sestre, broj braće i sestara, redoslijed rođenja, broj članova u obitelji itd. Budući da su istraživanja navedenih faktora rezultirala nekonzistentnim nalazima istraživači su se sve više usmjerili na *individualne karakteristike djeteta* (npr. agresivnost, temperament), *obiteljske procese* i *širi obiteljski sustav* (npr. odnosi između braćnih partera, odnosi između roditelja i djece). S obzirom da je uz konstelacijske faktore veliki broj faktora koji mogu djelovati na karakteristike odnosa između braće i sestara, istraživači pokušavaju ponuditi konceptualne modele koji bi poslužili za analizu neposrednih i posrednih utjecaja obiteljskih i kontekstualnih čimbenika te individualnih karakteristika za objašnjenje kvalitete odnosa među braćom i sestrama. Jedan takav model, ponudio je Brody (1998). U okviru ponuđenog modela „*Uloga nekih obilježja obiteljskih procesa u objašnjenju kvalitete odnosa među braćom i sestrama*“ **obiteljski čimbenici** odnose se na *roditeljsko ponašanje, percepciju nejednakog odnosa roditelja te roditeljsko upravljanje konfliktima*. Navedeni obiteljski čimbenici djeluju posredno na kvalitetu odnosa među braćom i sestrama preko **individualnih karakteristika**; *suočavanja usmjerenog na problem/emocije, prosocijalnog i agresivnog ponašanja*. Kao i u većini istraživanja u okviru ovog područja, i u ovome će se također ispitivati odnos s **majkom** kao primarnom skrbniku s pretpostavkom da je majka najuključenija u odgoj i brigu oko djece te da kvaliteta ovog odnosa ima dugoročne efekte na socijalni i emocionalni razvoj djece kao i na kvalitetu odnosa među braćom i sestrama. Uz direktne utjecaje obiteljskih čimbenika na procjenu kvalitete odnosa među braćom i sestrama model pretpostavlja *posredujuću ulogu* individualnih karakteristika u povezanosti između obiteljskih procesa i različitih aspekata odnosa među braćom i sestrama. Postoje i empirijski dokazi za ove pretpostavke; u brojnim istraživanjima individualne karakteristike koje su obuhvaćene ovim istraživanjem povezuju se sa roditeljskim ponašanjem i kvalitetom odnosa među braćom i sestrama.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Osnovni **cilj** istraživanja bio bi provjeriti neke od postavki šireg konceptualnog modela kojeg je ponudio Brody (1998). Točnije, nastojat će se provjeriti medijatorska uloga strategija suočavanja (rješavanje problema i izbjegavanje), empatije i agresivnog ponašanja, u odnosu sa sestrom u povezanosti između obiteljskih procesa i različitih aspekata odnosa među braćom i sestrama (toplina, konflikti, status/moć).

Konkretni problemi i pretpostavke istraživanja bili bi slijedeći:

1. Utvrditi u kojoj mjeri obiteljski procesi (percepcija ponašanja majke na dimenzijama emocionalnosti i kontrole, percepcija nejednakog odnosa majke prema djeci, majčino upravljanje konfliktima među braćom i sestrama) doprinose odabiru strategija suočavanja, empatiji i agresivnom ponašanju.
2. Utvrditi u kojoj mjeri percepcija ponašanja majke na dimenzijama emocionalnosti i kontrole, percepcija nejednakog odnosa majke prema djeci te majčino upravljanje konfliktima doprinose kvaliteti odnosa među braćom i sestrama.
3. Utvrditi u kojoj mjeri strategije suočavanja, empatija i agresivnost doprinose kvaliteti odnosa među braćom i sestrama.



4. Ispitati medijatorsku ulogu strategija suočavanja, empatije i agresivnosti u povezanosti između obiteljskih procesa i kvalitete odnosa među braćom i sestrama.

Na temelju niza postojećih istraživanja (npr. Bryant i Crockenberg, 1980, Danilels i Plomin, 1985, Brody, Stoneman i McCoy, 1994, Stocker i McHale, 1992, Brody, Stoneman i McCoy, 1992, Kowal i Kramer, 1997, McHale, Updegraff, Tucker i Crouter, 2000, Volling, McElwain i Miller, 2002, Oliva i Arranz, 2005, Boll, Ferring i Heide Philipp, 2005, Updegraff, Thayer, Whiteman, Denning, McHale, 2005, Milevsky, Schlechter i Machlev, 2011, Finzi Dottan i Cohen, 2011) u ovom području moguće je postaviti sljedeće hipoteze;

1a). Percepcija prihvaćanja od strane majke bit će pozitivan prediktor empatije, aktivnog suočavanja sa stresnim događajima, a negativan prediktor agresivnosti. Odbacivanje/kontrola kao mjera percepcije majčina ponašanja prema adolescentu bit će pozitivan prediktor agresivnosti, pasivnog suočavanja sa stresnim situacijama, a negativan empatije.

1b). Percepcija nejednakog odnosa majke prema djeci bit će pozitivan prediktor agresivnosti, pasivnog suočavanja sa stresnim situacijama, a negativan prediktor empatije.

1c). Konstruktivno upravljanje konfliktima među braćom i sestrama od strane majke bit će pozitivan prediktor empatije i aktivnog suočavanja sa stresnim situacijama, a negativan prediktor agresivnosti. Suprotan obrazac očekuje se za nekonstruktivno upravljanje konfliktima među braćom i sestrama.

2. Percepcija prihvaćanja od strane majke i konstruktivno upravljanje konfliktima bit će pozitivni prediktori pozitivnih aspekata odnosa među braćom i sestrama a negativni prediktori negativnih aspekata odnosa. Odbacivanje/kontrola kao mjere percepcije majčina ponašanja prema djetetu, percepcija nejednakog odnosa majke prema djeci te nekonstruktivno upravljanje konfliktima među braćom i sestrama od strane majke bit će pozitivni prediktori negativnih aspekata odnosa među braćom i sestrama, a negativni prediktori pozitivnih aspekata odnosa.

3. Suočavanje usmjereno na problem i empatičko razumijevanje biti će pozitivni prediktori percepcije pozitivnih aspekata odnosa među braćom i sestrama, dok će agresivnost biti pozitivan prediktor u percepciji negativnih aspekata odnosa među braćom i sestrama.

4. Strategije suočavanja, prosocijalno i agresivno ponašanje bit će medijatori povezanosti između obiteljskih procesa i kvalitete odnosa među braćom i sestrama (rezultati ispitanika na mjerama pozitivnih i negativnih aspekata odnosa među braćom i sestrama).

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Ispitanici: U istraživanju će sudjelovati učenici 7 i 8 razreda osnovnih škola u Zadru. Planirani uzorak bi imao podjednak broj muških (N=300) i ženskih ispitanika (N=300). Konkretnije, u istraživanju će sudjelovati djevojčice i dječaci koji imaju do 4 godine mlađu ili stariju sestru. Jedna podskupina ispitanika procjenjivat će odnos sa starijom sestrom, dok će druga podskupina ispitanika procjenjivati odnos sa mlađom sestrom. Pri tome će se voditi računa da ne bude značajne razlike u broju dječaka i djevojčica unutar ovih podskupina.

U istraživanju će biti primijenjen upitnik općih podataka o sudioniku koji sadržava pitanja o spolu, dobi, razredu, broju braće i sestara, obrazovanju oca i majke, bračnom statusu roditelja te zaključnoj ocjeni te sljedeći mjerni instrumenti:

Upitnik o odnosima među braćom i sestrama (*The Sibling Relationship Questionnaire, Buhmester i Furman, 1985*).

Skala za procjenu percepcije nejednakog odnosa majke prema djeci (*Questionnaire for the Assessment of Currently Perceived Parental Differential Treatment, Boll, Ferring i Philipp, 2003*)

Skala roditeljskog upravljanja konfliktima među braćom i sestrama (posebno konstruirana za potrebe ovog istraživanja)

Skala percepcije roditeljskog ponašanja (*Macuka, 2004*)



Subskale suočavanja sa stresom za djecu i adolescente (*Vulić Prtorić, 2002*)

Skala agresivnosti AG (*Keresteš, 1999*).

Subskala emocionalne empatije (*Raboteg Šarić, 1993*)

Postupak: U provedbi istraživanja prvo će se kontaktirati ravnatelje škola od kojih bi se tražilo dopuštenje za provedbu istraživanja s učenicima sedmih i osmih razreda. Nakon što ravnatelj odobri provedbu istraživanja, kontaktirat će se stručna služba škole (psiholog ili defektolog) i nastavnici sedmih i osmih razreda koji će biti etaljno upoznati s ciljem i načinom provedbe istraživanja. Ukupno će se istraživanjem obuhvatiti preko 100 razrednih odjeljenja iz osnovnih škola iz Zadra, Splita i Šibenika. S obzirom da su istraživanju mogu sudjelovati samo oni učenici koji imaju stariju ili mlađu sestru, psiholog će u dogovoru s predmetnim nastavnicima provesti pismenu anketu s ciljem dobivanja informacija o broju i dobi braće i sestara učenika iz pojedinih razrednih odjeljenja. Konkretnije, učenici će u anketi odgovarati na pitanja „Koliko imaš sestara?“, „Koliko godina imaju tvoje sestre?“. Na osnovu dobivenih informacija glavni istraživač će pripremiti upitnike te dogovoriti primjenu istih samo za one učenike koji su udovoljavali kriterijima za odabir uzorka. Konkretno, u istraživanje će se uključiti učenici i učenice sedmih i osmih razreda koji imaju do 4 godina stariju ili mlađu. Pritom će se voditi računa da bude podjednak broj dječaka i djevojčica te podjednak broj učenika koji će procjenjivati odnos sa starijom, odnosno mlađom sestrom.

Na satu razrednika djecu koja imaju stariju ili mlađu sestru će se upoznati s općom svrhom istraživanja te će djeca biti zamoljena da roditeljima uruče pripremljene materijale. Odnosno, roditelji će preko djece dobiti materijale potrebne za sudjelovanje djece u istraživanju u kojem je opisana svrha i postupak istraživanja, zatim *obrazac za pristanak na sudjelovanje djeteta u istraživanju*. Naglasit će im se kako je sudjelovanje njihova djeteta u istraživanju anonimno i da djeca imaju pravo bez ikakvih posljedica odustati od sudjelovanja. Također roditelji će biti upoznati kako će se prikupljeni podaci koristiti isključivo u istraživačke svrhe, te će biti analizirano skupno, a ne individualno. Djeca koja uruče razrednicima potpisani obrazac suglasnosti od roditelja upitnike će popunjavati u školi. Točnije, uz pomoć razrednika koji su prikupili podatke o broju djece s roditeljskom suglasnosti organizirat će se ispunjavanje upitnika u školi. Ispitivanje će biti organizirano za vrijeme redovne školske nastave. Budući da neće svi učenici sudjelovali u istraživanju, već samo oni koji imaju mlađu ili stariju sestru, psiholog će u dogovoru s predmetnim nastavnikom odabrati djecu u posebnu prostoriju gdje će popunjavati upitnik zajedno s učenicima drugih razrednih odjeljenja. Djeci će na početku sata predviđenog za provedbu istraživanja biti objašnjena svrha istraživanja te će se još jednom zamoliti za suradnju. Objasniti će im se je kako je sudjelovanje anonimno i dobrovoljno te da se podatak o imenu i prezimenu od njih nigdje ne traži. Također objasniti će im se da u upitniku nema točnih i netočnih odgovora te su zamoljeni da na postavljena pitanja odgovaraju što iskrenije. Učenici će najprije ispunjavati upitnik o osobnim podacima, a potom i ostale skale korištene u istraživanju. Čestice pojedinih skala rotirane su radi izjednačavanja sistematskih efekata poput umora, zasićenja ili dosade. Učenicima će za popunjavanje niza upitnika biti potrebno oko 40 minuta.

Planirane analize podataka: statistički postupci za utvrđivanje metrijskih karakteristika korištenih mjernih instrumenata (faktorska analiza, analiza pouzdanosti itd.), deskriptivne analize, multivarijatne analize – regresijska analiza, hijerarhijska regresijska analiza, path analize.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Ovim istraživanjem nastojale bi se provjeriti osnovne postavke modela „Uloga obiteljskih procesa u objašnjenju kvalitete odnosa među braćom i sestrama“. Za provjeru modela na uzorku mlađih adolescenata potrebno je konstruirati, prevesti i adaptirati nove adekvatne mjere za ispitivanje pojedinih komponenti modela što predstavlja svojevrsni *metodološki doprinos* ovom području istraživanja. Odnos između braće i sestara relevantno je istraživati iz nekoliko razloga. Dugotrajnost i relativna stabilnost ovih odnosa, različita zajednička iskustva koje braća i sestre dijele jedni s drugima, zajednički utjecaj i sudbina, učestale interakcije i međuzavisnot čine ove odnose uistinu posebnim. Upravo zbog specifičnih karakteristika ovog odnosa, za razvoj djeteta, posebice u ranijim periodima života uz roditelje važni su i ostali članovi obitelji, naročito braća i sestre. Braća i sestre utječu na kognitivni, socijalni, jezični i emocionalni razvoj jedni drugih. Nadalje kvaliteta odnosa operacionalizirana kroz različite pozitivne i negativne aspekte tog odnosa pokazala se važnom za

psihološku dobrobit pojedinca u svim periodima života. Uzimajući u obzir važnost odnosa među braćom i sestrama na psihološku prilagodbu pojedinca kao i važnost ovog odnosa kroz cijeli životni period ovim istraživanjem pokušala bi se utvrditi ključna obilježja obiteljskih procesa i nekih osobnih faktora koji oblikuju odnos među braćom i sestrama. Također, istraživanjem bi se nastojala ispitati priroda odnosa među braćom i sestrama u adolescenciji. Iako se istraživači u novije vrijeme sve više s perioda dječje dobi usmjeravaju na period adolescencije i obiteljske procese, čitavo područje još je velikim dijelom neistraženo. Istraživanja ovog odnosa i kod nas su rijetka stoga bi rezultati ovog istraživanja zasigurno predstavljali svojevrsan *teorijski doprinos* razumijevanju prirode odnosa među braćom i sestrama kao i njegovim ključnim odrednicama. Cilj ovog istraživanja, između ostalog jest utvrditi koja je uloga majčina ponašanja u nastanku agresivnog i prosocijalnog ponašanja kod djece, odabiru strategija suočavanja te razvoju kvalitetnog odnosa među braćom i sestrama što otvara prostor za praktične intervencije kojima će se roditelje usmjeravati na ponašanja i aktivnosti koje će unaprijediti odnos među braćom i sestrama ali i doprinijeti uspješnijoj prilagodbi djece u adolescentskoj dobi. Također djecu se može poučavati efikasnim strategijama vlastite emocionalne regulacije koja će imati pozitivan učinak na njihova emocionalna iskustva s roditeljima i braćom i sestrama.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Boll, T., Ferring, D., Heide Philipp, S. (2003). Perceived parental different treatment in middle adulthood – curvilinear relations with individuals experienced relationship quality to siblings and parents, *Journal of Family Psychology*, 17, 472-487.

Boll, T., Ferring, D., Heide Philipp, S. (2005). Effects of parental differential treatment on relationship quality with siblings and parents: justice evaluations as mediators, *Social Justice Research*, 155-181.

Brody, G. H. (1998). Sibling relationship quality: Its causes and Consequences, *Annual Review*, 49, 1-24. Brody, G. H., Stoneman, Z., McCoy, J. K. (1992). Associations of maternal and paternal direct and differential behavior with sibling relationships: contemporaneous and longitudinal analyses, *Child Development*, 63, 82-92.

Brody, G. H., Stoneman, Z., McCoy, J. K. (1994). Forecasting sibling relationship in early adolescence from child temperaments and family processes in middle childhood, 65, 771-784.

Bryant, B. K., Crockenberg, SB. (1980). Correlates and dimensions of prosocial behavior: A study of female siblings with their mothers, *Child Development*, 51, 529-544.

Buhrmester, D. (1992). The developmental courses of sibling and peer relationships. U. F. Boer & J. Dunn (ur.), *Children's sibling relationship: Developmental and clinical issues*, 19-40, Hillsdale, NJ: Erlbaum

Buhrmester, D., Furman, W. (1985). Perceptions of sibling relationships during middle childhood and adolescence, *Child Development*, 61, 1387-1398.

Cicirelli, V. G. (1991). *Sibling relationships across the life span*. New York: Plenum Press.

Čubela Adorić, V. (2006). Prisni odnosi u odrasloj i starijoj dobi, U: K. Kacković- Grgin i V. Čubela Adorić (ur.). *Odabrane teme iz psihologije odraslih* (str 161-215). Jastrebarsko: Naklada Slap.

Daniels, D., Plomin, R. (1985). Differential experience of siblings in the same family, *Developmental Psychology*, 21, 747-760.

Freijo, E. B. A., Oliva, A., Olabarrieta, F., Martina, J. L. Maznana, A., Richards, M. P. M. (2006). Quality of family context or sibling status? Influences on cognitive development, *arly Child Development and Care*, 1-12.

Gamble, W. C., Jin Yu, J. (2009). Self representations in early adolescence: variation in sibling similarity by sex composition and sibling relationship quality, *Social Development*, 19 (1), 148-169.

Gass, K., Jenkins, J., Dunn, J. (2007). Are sibling relationship protective? A longitudinal study, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 48(2), 165-175.



- Finzi Dottan, R., Cohen, O. (2011). Young adult sibling relations: The effects of perceived parental favoritism and narcissism, *The Journal of Psychology*, 145 (1), 1-22.
- Furman, W., Buhrmester, D. (1992). Age and sex differences in perceptions of networks of personal relationships, *Child Development*, 53, 103-115.
- Keresteš, G. (1999). Agresivno i prosocijalno ponašanje školske djece u kontekstu ratnih zbivanja: Provjera posredujućeg utjecaja roditeljskog ponašanja, Disertacija, Zagreb, Filozofski fakultet.
- Howe, N., Aquan-Assee, J., Bukowski, W. M., Lehoux, P.M., Rinaldi, M. (2001). Siblings as confidants: emotional understanding, relationship warmth, and sibling self-disclosure, *Social Development*, 10, 4, 339-454.
- Howe, N., Karos, L. K., Aquan-Assee, J. (2011). Sibling relationship quality in early adolescence: child and maternal perceptions and daily interactions, *Infant and Child Development*, 20, 227-245.
- Kowal, A., Kramer, L. (1997). Children understanding of parental differential treatment, *Child Development*, 68, 113-126.
- Lacković Grgin, K. (2006). Psihologija adolescencije, Jastrebarskom Naklada Slap.
- Macuka I. (2004). Skala percepcije obiteljskih odnosa, u Proroković A. i sur. (ur) *Zbirka psihologijskih skala i upitnika II.*, Odjel za psihologiju Sveučilišta u Zadru, str. 33-37.
- McHale, S. M., Updegraff, K. A., Tucker, C. J., Crouter, A. C. (2000). Step in or stay out? Parents' roles in adolescent sibling relationships, *Journal of Marriage and Family*, 62, 746-760.
- Milevsky, A., Schlechter, M. J., Machlev, M. (2011). Effects of parenting style and involvement in sibling conflict on adolescent sibling relationships, *Journal of Social and Personal Relationships*, 28 (8), 1130-1148.
- Noller, P. (2005). Sibling relationship in adolescence: Learning and growing together, *Personal Relationships*, 12, 1-22.
- Oliva, A., Arranz, E. (2005). Sibling relationship during adolescence, *European Journal of Developmental Psychology*, 2 (3), 253 – 270.
- Raboteg – Šarić, Z. (2002). Skala emocionalne empatije i mašte, *Zbirka psihologijskih skala i upitnika*, U: Lacković Grgin, Katica, Proroković, Ana, Čubela Vera, Penezić Zvezdan (ur.), Filozofski fakultet u Zadru, 44-49.
- Richmond, M. K., Stocker, C. M., Rienks, S. L. (2005). Longitudinal association between sibling relationship quality, parental differential treatment, and children's adjustment, *Journal of Family Psychology*, 19, 550-559.
- Riggio, H. R. (1999). Personality and social skill differences between adults with and without siblings, *The Journal of Psychology*, 133 (5), 514-522.
- Riggio, H. R. (2000). Measuring attitudes toward adult sibling relationships: The Lifespan Sibling Relationship Scale, *Journal of Social and Personal Relationships*, 17(6), 707-728.
- Stocker, C. M. (1993). Siblings adjustment in middle childhood: Links with mother-child relationships, *Journal of Applied Developmental Psychology*, 14, 485-499.
- Stocker, C. M., Burwell, R. A., Briggs, M. L. (2002). Sibling conflict in middle childhood predicts children's adjustment in early adolescence, *Journal of Family Psychology*, 16, 50-57.
- Stocker, C. M. i McHale, S.M. (1992). The nature and family correlates of preadolescents' perceptions of their sibling relationships, *Journal of Social and Personal Relationships*, 9, 179-195.



Updegraff, K. A., Thayer, S. M., Whiteman, S. D., Denning, D. J., McHale, S. M. (2005). Relational aggression in adolescents' sibling relationships: Links to sibling and parent-adolescent relationship quality. *Family Relations: Interdisciplinary Journal of Applied Family Studies*, 54, 373-385.

Volling, B., McElwain, N.L., Miller, A., L. (2002). Emotion regulation in context: the jealousy complex between siblings and its relation with child and family characteristics, *Child Development*, 73, 581-600.

Vulić-Prtorić A. (2002) SUO - Priručnik za Skalu suočavanja sa stresom za djecu i adolescente, Jastrebarsko: Naklada Slap.

Zajonc, R. B. (2001) The family dynamic of intellectual development, *American Psychologist*, 56, 490-496.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

3000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	07.ožujka 2012.	

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme



Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Sanja Smojver Ažić

Potpis _____
Marina Jurkin, diplomirani psiholog - profesor

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 05.02.2013.

Potpis _____
Marina Jurkin, diplomirani psiholog - profesor

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Marina Jurkin, prof	
Nositelj studija:		Sveučilište u Zagrebu – Filozofski fakultet	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij iz psihologije	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		7305	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Uloga nekih obilježja obiteljskih procesa u objašnjenju kvalitete odnosa među braćom i sestrama	
	<i>Engleski</i>	The role of some characteristics of family processes in the quality of relationship between brothers and sisters	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Društvene znanosti /Psihologija	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
1	Prvi mentor:	Prof. dr. sc. Sanja Smojver Ažić	Odsjek za psihologiju Sveučilište u Rijeci, smojver@ffri.hr
	Drugi mentor:		
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. dr. sc. Sanja Smojver Ažić, izv. prof	Odsjek za psihologiju Sveučilište u Rijeci	smojvr@ffri.hr
	2. dr. sc. Željka Kamenov, red. prof	Odsjek za psihologiju Sveučilište u Zagrebu	zkamenov@ffzg.hr
	3. dr. sc. Gordana Keresteš, red. prof	Odsjek za psihologiju Sveučilište u Zagrebu	gordana.kerestes@ffzg.hr
	4.		
	5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo		sjednica Fakultetskog vijeća Filozofskog fakulteta u Zagrebu, održana 20. ožujka 2013. 75. točka dnevnog reda	

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	Sjednica Etičkog Povjerenstva održana 07.ožujka 2012.
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
<p>Javna obrana teme doktorskog rada Marine Jurkin održana je u 17.02.2011. godine pred stručnim povjerenstvom koje su činile dr. sc. Gordana Keresteš, red. prof., dr. sc. Željka Kamenov, red. prof. i dr. sc. Sanja Smojver-Ažić, izv. prof. U prvom dijelu obrane doktorandica je prikazala nacrt empirijskog istraživanja koje je planirala provesti za svoj doktorski rad. U sklopu prezentacije obrazložila je teorijsku osnovu planirane teme te je prikazala cilj istraživanja i istraživačke probleme. Također je opisala planirani uzorak ispitanika, metode i postupke prikupljanja podataka te planirane postupke obrade podataka. U drugom dijelu obrane članice povjerenstva postavljale su pitanja o predloženoj temi i tražile pojašnjenja nekih dijelova nacrta istraživanja. Kandidatkinja je na sva pitanja kompetentno odgovorila, čime je pokazala da dobro poznaje područje svoga doktorskog rada i da je nacrt istraživanja dobro osmišljen. Članice povjerenstva predložile su jasniju formulaciju cilja istraživanja, sužavanje uzorka ispitanika te bolju operacionalizaciju varijable nejednakog odnosa među braćom i sestrama. Obrana je završila prihvaćanjem predložene teme i odobravanjem istraživačkog nacrta.</p>	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
<p>Doktorandica Marina Jurkin za svoj je doktorski rad predložila temu <i>Uloga nekih obilježja obiteljskih procesa u objašnjenju kvalitete odnosa među braćom i sestrama</i>. U prijavi teme dobro je argumentirala značaj izabrane teme i obrazložila teorijska polazišta na temelju kojih je postavila nacrt empirijskog dijela doktorskog rada.</p> <p>Dugotrajnost i relativna stabilnost odnosa između braće i sestara, različita zajednička iskustva koja dijele jedni s drugima te učestale interakcije i međuzavisnost čine ove odnose posebnima. Kvaliteta odnosa operacionalizirana kroz različite pozitivne i negativne aspekte odnosa među braćom i sestrama pokazala se važnom za psihološku dobrobit pojedinca u svim životnim razdobljima. Uzimajući u obzir važnost odnosa među braćom i sestrama za psihološku prilagodbu pojedinca, ovim istraživanjem planira se analizirati obilježja obiteljskih procesa i nekih osobnih faktora koji oblikuju odnos među braćom i sestrama u razdoblju adolescencije. Istraživanje je usmjereno na analizu doprinosa majčina ponašanja u objašnjenju agresivnog i prosocijalnog ponašanja djece, odabiru strategija suočavanja te razvoju kvalitetnog odnosa među braćom i sestrama.</p> <p>U istraživanju će sudjelovati učenici sedmih i osmih razreda osnovnih škola koji imaju do 4 godine mlađu ili stariju sestru. Nakon pismenog postanka roditelja za sudjelovanje djece u istraživanju, istraživanje će se provesti u školama uz primjenu odgovarajućih mjernih postupaka. Planirana obrada podataka uključivala bi suvremene statističke analize primjerene postavljenim problemima istraživanja.</p> <p>Glavni doprinos ovog istraživanja je sustavna empirijska analiza konceptualnog modela odnosa između braće i sestara koji pretpostavlja ulogu različitih neposrednih i posrednih utjecaja obiteljskih i kontekstualnih čimbenika. U okviru ponuđenog modela analizirat će se obiteljski čimbenici koji se odnose na karakteristike odnosa majke i djece, percepciju nejednakog odnosa majke te majčino upravljanje konfliktima. Za razliku od dosadašnjih istraživanja u kojim je uloga obitelji razmatrana izdvojeno analizirajući pojedine čimbenike, posebnost je ovog istraživanja analiza moguće medijatorske uloge strategija suočavanja, agresivnosti i empatije u objašnjenju povezanosti razmatranih obiteljskih procesa kroz odnos s majkom i različitim aspektata odnosa između braće i sestara u istospolnim i mješovitim dijadama. Uz značajni teorijski doprinos razumijevanju kompleksnosti odnosa između braće i sestara, kroz konstrukciju novih te prilagodbu postojećih mjernih instrumenata, istraživanje ima i važan metodološki doprinos. Spoznaje ovog istraživanja mogu imati i značajne praktične implikacije u savjetodavnom radu s adolescentima i njihovim obiteljima s ciljem unaprjeđivanje kvalitete odnosa među braćom i sestrama kao i uspješnije prilagodbe adolescenata.</p>	
Mišljenje i prijedlog:	
<p>Uvidom u priloženu dokumentaciju povjerenstvo je utvrdilo da je doktorandica Marina Jurkin ispunila sve uvjete predviđene individualnim programom Poslijediplomskog doktorskog studija psihologije. Iz prijave teme i sinopsisa vidljivo je kako kandidatkinja dobro poznaje područje doktorskog rada. Uz relevantni teorijski model, doktorandica je temeljito proučila ulogu različitih čimbenika odnosa braće i sestara, te naglasila neke specifičnosti tog odnosa u adolescenciji. Prijavljena tema znanstveno je relevantna, teorijski utemeljena te empirijski nedovoljno istražena. Nacrt istraživanja omogućuje dobivanje odgovora na postavljene probleme. Tema predložene disertacije pripada području društvenih znanosti, polju psihologije, za koje je Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu nadležna institucija. Doktorandica ima znanstveno-istraživačke kompetencije nužne za izradu doktorskoga rada. Na temelju svega rečenoga predlažemo da se doktorandici Marini Jurkin prihvati predložena tema i odobri izrada doktorskog rada pod naslovom <i>Uloga nekih obilježja obiteljskih procesa u objašnjenju kvalitete odnosa među braćom i sestrama</i>. Povjerenstvo je suglasno da mentorica pri izradi doktorskog rada bude dr. sc. Sanja Smojver-Ažić, izv. prof. s Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci.</p>	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (<i>upisati titulu, ime, prezime, ustanovu</i>):		
Planirana obrana doktorskog rada (<i>naznačiti godinu i semestar</i>):		
Ljetni semestar ak. god. 2012/13.		
Izdvojeno mišljenje (<i>samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje</i>)		
Potpis (<i>ime i prezime člana povjerenstva</i>)		
NAPOMENA (<i>po potrebi</i>):		
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1. (<i>predsjednik Povjerenstva</i>) Dr. sc. Sanja Smojver-Ažić, izv. prof., Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	
	2. Dr. sc. Željka Kamenov, red. prof., Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	
	3. Dr. sc. Gordana Keresteš, red. prof., Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	
	4.	
5.		
U Zagrebu,		M.P.



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	mr. sc. Lidija Bošković, dipl. filozofkinja		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Filozofija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	8169		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Miloš Bošković		
Datum i mjesto rođenja:	16.09.1958., Beograd, Srbija		
Adresa:	Hadži Đerina 14, Beograd, Srbija		
Telefon/mobitel:	+381647282604		
E-mail:	lboskovic@ff.hr		
ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Filozofski fakultet u Beogradu , <i>Filozofija</i> , Dodiplomski, Srbija		
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2002-2013 Narodna biblioteka Srbije, Viša stručna saradnica bibliotekarka, poslovi Redaktorke za predmetni katalog NBS 1985-2002 Jugoslavenski bibliografski institut, poslovi bibliografkinje		
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:			
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Pathos individuacije u ispovjednoj praksi kod Augustina, Rousseaua, Nietzschea i Kangrge		
Engleski:	The Pathos of Individuation in Confession Practice of Augustine, Rousseau, Nietzsche, and Kangrga		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na	Pathos indiviuacije u ispovednoj praksi kod Augustina, Rousseaua, Nietzschea i Kangrge		



hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filozofija / Filozofija kulture		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Nadežda Čačinović	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	ncacinov@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	Nadežda Čačinović, Kultura i civilizacija, Školska knjiga, Zagreb 2012. Nadežda Čačinović, O ljubavi, knjigama i stvarima koje govore, Profil, Zagreb 2012. Nadežda Čačinović, Zašto čitam filozofe, Ljevak, Zagreb 2009.		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Autobiografija je književna vrsta, a ispovijest njena podvrsta koju je dalo kršćanstvo. Ispovjedna autobiografija je sintagma kojom se u literaturi označavaju ovi pojmovi. Ovaj rad će se baviti ispovjednom autobiografijom kao filozofskim, a ne književnoteorijskim pojmom. Pokušat će istražiti esenciju ispovjedne autobiografije, tj. ispovjesti. U radu se polazi od pretpostavke da je ispovijest "oruđe za proizvodnju subjektivnosti" (Močnik, 1987)) a postajati subjektom ili "saopćiti sebe" (Nietzsche, 2010) je "pathos individuacije" iz naslova ovog rada. Ovako shvaćen pojam ispovjesti provest će se posredstvom četiri glavne teme: 1. historija ispovjesti, od antike, preko kršćanstva do različitih sekularnih oblika ispovjesti; 2. povijest ispovjesti gdje bi najbitniji bio pojam vremena u interpretaciji ovako shvaćene ispovjesti; 3. ispovjedno Ja kao "patetično zasnivanje čovjekove subjektivnosti u njezinoj konkretnoj općosti, u njezinom individualizmu" (Močnik, 1987); 4. moralna ili duhovna posvećenost u ispovjednoj praksi. "Svaki filozof želi objelodaniti svoje istinito Ja" (Schuster, 2003), pa ćemo stoga sve ove odlike ispovjesti najbolje vidjeti na primjeru ispovjedne prakse četiri filozofa koji pripadaju različitim periodima historije filozofije i kulture (Sv. Augustin, Rousseau, Nietzsche i Kangrga).		
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Autobiography is a literary genre, while confession is a Christianity-based sub-genre. The term confessional autobiography is described in literature. However, this research is focused on confessional autobiography as a philosophical term, not as one from the theory of literature. The idea is to seek the essence of confessional autobiography, i.e. confession. The research starts with an assumption that confession is "a tool for manufacturing of subjectivity" (Mocnk, 1987), and that becoming a subject or "stating oneself" (Nietzsche, 2010) is a "pathos of individuation", from this paper's headline. Thus understood, confession is being conducted through four main topics: 1. History of confession from antiquity, through christianity, to confession's various secular forms; 2. History (Geschichte) of confession focusing on concept of time in interpretation of thus defined confession; 3. "Confessional Self" as a "pathos of basing one's subjectivity in its concrete generality, i.e. individualism" (Mocnik, 1987); 4. Moral or spiritual dedication in confessional practice. Since every philosopher yearns to "reveal his own true Self" (Schuster, 2003), these qualities of confessions can best be viewed through the examples of confessional practice of four philosophers from different eras of history of philosophy and culture (Augustine, Rousseau, Nietzsche, and Kangrga).		
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)			

U književnoteorijskom smislu autobiografija je književna vrsta koja ima moć "metarmofoze" u druge žanrove, poput pisma, dnevnika, putopisa, memora (Stefanović, 2012: 19). Ispovest je podvrsta autobiografije koju je dalo hrišćanstvo. Nije neobično da se u filozofskom promišljanju ova dva pojma, što je namera ovog rada, autobiografija i ispovest misle u sintagmi "ispovedna autobiografija" (Taylor, 2009). Takođe, pojam "radikalna autobiografika" (Sloterdijk, 1991) upućuje na patetično zasnivanje čovekove subjektivnosti. Rad će pokušati da pokaže da je za ispovest mišljenu filozofski, kao alatku za proizvodnju subjektivnosti (Močnik, 1987) najadekvatnije terminološko određenje kao ispovedna praksa, mada će rad govoriti i o sintagmama ispovedni narativ (Strawson, 2004) i ispovedni diskurs (Taylor, 2009). Retko da neko odluči da se bavi filozofskim pojmom ispovesti a da za to nema, kako bi Kant rekao, "patološke" razloge. Motiv ovog rada je pathos autorke, verovanje da je među onima koji su "dostojni i kadri za isti pathos... oni(h) kojima smemo sebe saopštiti" (Nietzsche, 2010: 57). Otuda je pathos ispovedne prakse najvažnija tema ovog rada, pathos ispovednog Ja, posebno ako je ispovedno Ja - filozof/kinja. Mnogo je filozofa/kinja pisalo autobiografiju ili ispovest, kao St. Augustin, Descartes, Montaigne, Rousseau, Nietzsche i Sartre (Wright, 2006). Ovaj rad će pokušati da pokaže esenciju ispovedne autobiografije u delima četiri autora, to su St. Augustin, Rousseau, Nietzsche i Kangrga. Augustin i Rousseau imaju dela po imenu "ispovesti", kod Nietzschea se može smatrati da je pathos njegovog dela neodvojiv od pathosa njegovog života (Onfray, 2007) Posebno je Nietzscheovo delo "Ecce homo" s podnaslovom "kako postajemo ono što jesmo" (Nietzsche, 2010) ispovedna autobiografija, radikalna autobiografika. Delo koje hrvatski filozof Milan Kangrga naziva svojom "svojevrsnom ispovešću" je "Šverceri vlastitog života" (Kangrga, 2002), ali, kao i za Ničea, za Kangrgu se može reći da je njegovo delo neodvojivo od njegovog (poimanja) života, od njegovog Ja. Kangrga u ovom svom delu kaže "čitavam sam svojim životom, a onda i svojom filozofijom smatrao svojim osnovnim zadatkom da se borim za istinu" (Kangrga, 2002:8). U diskusiji među filozofima/kinjama na temu da li je život filozof/kinja važan za njihovu filozofiju ili filozofija za život, ovaj rad se stavlja na stranu onih koji ih smatraju blisko povezanim, za razliku od Heideggera koji kaže da je "ličnost jednog filozofa zanimljiva samo utoliko: što je bio rođen u to i to vreme, radio i umro" (Critchley, 2009). Neodvojivost života filozofa/kinje i njihove filozofije nalazimo u ispovednoj praksi koja uvek podrazumeva neku moralnu ili duhovnu posvećenost. Najstarije oblike ispovedne prakse možemo naći u antičkoj filozofiji, baš vezano za moralnu posvećenost, etički ideal, filozofsku istinu o dobrom životu (Taylor, 2009). Rani antički filozofi su živeli svoje uverenje, kao što su Epicur ili Seneca. Rad će se, zatim, baviti dugačkom praksom ispovesti u životu hrišćana otvarajući mnoga pitanja u vezi s grehom, pokajanjem, praštanjem, Bogom, sveštenikom, crkvom. Ispovesti Sv. Augustina su važne za ovu temu i on se smatra začetnikom ispovedne forme. Autobiografsko pisanje se u 16. veku naziva "život" ("vita") ili "de vita propria" ("o sopstvenom životu"), u 17. veku postaju "uspomene". Prateći istoriju ispovedne prakse doći će se do rusovske ispovesti koja je u svojoj intimi vredna poruka čitavoj zajednici, u kojoj se u samoj formi ispovesti nalazi njena opštost, upućenost drugima (Močnik, 1987). Takođe, rad će se baviti različitim sekularnim oblicima ispovesti (Wright, 2006), posebno ispovednim autobiografijama Nietzschea i Kangrga. Zatim, rad bi pokušao da nam pokaže kako ispovest participira u nauci, sto je medicina, tačnije psihoanaliza i u umetnosti, a ovde bi to bili autobiografski strip i performans. Pošto je autorka doktorskog rada bibliotekarka, želela bi u okviru ovog poglavlja da uradi sveobuhvatnu hronološki priređenu bibliografiju autobiografskog pisanja filozofa/kinja. Pošto je Ja, sopstvo, ličnost (self) važan pojam kako za filozofiju ispovesti tako i za psihologiju (Freud, Adler), mogla bi ovakva bibliografija da uključi i autore psihologe/škinje. Odnos povest - ispovedna autobiografija bi bila sledeća tema ovog rada. Vreme je značajan pojam u analizi ipovedne autobiografije. Ispovedač vreme doživljava radikalno kao kompleksno, slojevito i psihološko (dakle, kao ne-hronološko); ispovedačeva ličnost ne postoji a priori, ona se mora "prikupljati", sastavljati od sećanja na prošlost, što je proces koji uglavnom inicira kriza, a koji se završava "preobražanjem" u novu ličnost" (Miles, www.jstor.org/stable/461371). David H. Miles jos govori o "ispovedaču" (junaku ličnog razvoja, introspektivnom junaku, protagonistu svesti, sećanja i krivice). Po njemu, Augustin dolazi do zapanjujuće modernih zaključaka, posebno do saznanja da je ličnost (self) pre svega fenomen pamćenja: pamćenje "jeste moja ličnost", tvrdi on, jer "bez njega ne bih ni mogao da govorim o sebi" (Augustin, 1973) Ispovedačev moto predstavlja radikalno egzistencijalizovanu verziju Dekartovog diktuma: pamtim, dakle postojim (Miles, www.jstor.org/stable/461371). Kada se podrobnije bude govorilo o ispovednom Ja, individuaciji u ispovednoj praksi diskutovaće se o tome koliko je moguće misliti ispovedni subjekt a priori, koliko a posteriori (Wright, 2006). U prilog pregledu istraživanja u oblasti autobiografije, a s obzirom na povest, u radu se navodi Sloterdijkovo shvatanje Diltheya i Sloterdijkovo protivljenje ovom shvatanju. Sloterdijk kaže da je Dilthey na autobiografiji otvorio jedan prvorazredan filozofski problem. On je sebi zadao pitanje: kako je uopće moguća neka historijska spoznaja? odgovor: onako kako je moguća autobiografska samospoznaja. Sloterdijk dalje kaže interpretirajući Diltheya "da "život" po sebi ima upravo strukturu jednog sama sebe razumevajućeg izražajnog kompleksa koji je sebi iznutra providan i inteligibilan. Zato je život kao takav već hermeneutički. Sijledi da je i povijest kao znanost moguća samo kao nabiranje iz elementarnog događanja životnih povijesti koje same sebe razumiju. Prema tome bi se iz autobiografike morale dobiti sve kategorije koje su prijeko potrebne za razumijevanje predmeta povijesnog sveta" (Sloterdijk, 1991: 43). Sloterdijk se ne slaže s Diltheyem, postavlja problem početka u autobiografskoj samospoznaji, iskustvo koje prethodi sećanju, rođenje. Treća tema ovog rada je ispovedno Ja, mada se ona, naravno, obrađuje sve vreme. Napravio bi se pregled istorije shvatanja stvaranja identitea (Taylor, 2008). Uže postavljen problem bilo bi shvatanje stvaranja identiteta u ispovednoj praksi s posebnim osvrtom na značaj pathosa u ovako shvaćenju individuaciji. Tražiće se sličnosti i razlike u slici sopstva u delima St. Augustina, Rousseaua, Nietzschea i Kangrga. J. Lenore Wright u knjizi "Filozofovo Ja" (Philosopher's "I") subjekt autobiografskog pisanja deli na ontološki i retorički. Wrightova ovim dualizmom otvara pitanje - da li je moguće misliti ispovedni subjekt kao transcendentalan. Ako ovaj subjekt mislimo empirijski, pitanje je gde je "mesto" tela u empirijski shvaćenju individui. Teorije ispovednog narativa govore pre svega o



jezičkom biću ispovednog subjekta. Bilo kakav stav da zauzmemo o zbilji u kojoj se zbiva individuacija ispovednog Ja, ona ima osobinu, koja se, inače, najviše pojavljuje kod Rousseaua - patetično potvrđivanje pojedinačnosti, posebitosti (Močnik, 1987). Ima drugih odlika ovako shvaćene individuacije koje vidimo kao pathos individuacije u ispovednoj praksi, kao što su iskrenost i istina u formi ispovesti koja nužno podrazumeva onog Drugog. Utoliko, poslednja tema rada bi bila etičko zasnivanje ovako shvaćenog subjekta ispovesti. Ono se provlači kroz celu istoriju ispovedne prakse. Svakako će biti zanimljivo da ovaj moralni uslov za ispovednu praksu analiziramo u delima i životima naša četiri autora.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj ovog rada je zasnivanje i opravdanje jedne filozofije ispovijesti. Početna hipoteza se odnosi na opseg pojma ispovijesti. Naime, u književnoj teoriji je ispovijest podvrsta autobiografije, ali bi u filozofiji ispovijest bila širi pojam od autobiografije, u rasponu od autobiografskog pisanja do ispovedne prakse u životu individue (moralna i duhovna posvećenost povezana s načinom života, kršćanska sveta tajna ispovijedi i pokajanja, medicina, umetnost). Druga bitna hipoteza ovog rada jest ta da se ispovijest u svojoj intimi na patetičan način obraća Drugome, da se u samoj formi ispovijesti nalazi kako posebitost i tako i općost njena subjekta. Sljedeća hipoteza: u formi ispovijedanja zbiva se individuacija. Također, sadržaj sjećanja na prošlost koja se "prikuplja" u ispovednoj praksi konstituira Ja, završava kao samoodređenje i ponekad kao preobraćenost u drugu ličnost. Sljedeća hipoteza bi bila: dio pathosa ispovijesti podrazumijeva moralnu i duhovnu posvećenost, može se govoriti o etičkom zasnivanju ovako shvaćenog subjekta. Filozofi često žele objelodaniti svoje "pravo", istinito Ja. Postoje važne sličnosti ali i razlike u ispovednoj praksi četiri filozofa koja će biti predmet ovog rada (sv. Augustin, Rousseau, Nietzsche i Kangrga).

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Materijal koji ovaj rad pretpostavlja jest dosadašnje autoričino istraživanje utemeljeno na literaturi o filozofskom poimanju autobiografije, posebno ispovijesti. Ova dva pojma se ponekad u literaturi imenuju 'ispovjednom autobiografijom' (Taylor, 2009). U ovoj sintagmi nalazimo pojam autobiografskog pisanja, ali i ispovedne prakse u životu neke individue. Ova ispovedna praksa se u različitim periodima historije i kulture pojavljuje u različitim oblicima: u antici kao učenje ranih filozofa o filozofskom zasnivanju 'dobrog života' i zagovaranje vlastitog oblika života, u kršćanstvu kao sveta tajna ispovijedi i pokajanja, oblicima pisanja o životu i uspomenu na 16. i 17. stoljeću, u Rousseauu u 18. stoljeću, te u raznim drugim sekularnim oblicima. Rad će preuzeti fukoovsku ideju prema kojoj su sekularni oblici ispovijesti: autobiografija, psihoanaliza i umjetnost, s time što će se usredotočiti na autobiografiju, a samo osvrnuti na psihoanalizu i umjetnost. Autobiografsko pisanje će se analizirati na djelima koja su pisali filozofi/kinje. Kako je autorica ovog rada bibliotekarka, ona će također uraditi sveobuhvatnu bibliografiju ovih djela. Rad podržava shvaćanje da filozofi/kinje često žele sebe izraziti kroz ispovednu formu; stoga će se ovaj rad baviti četvoricom filozofa i njihovim autobiografskim pisanjem, njihovom filozofijom i njihovim životima (sv. Augustin, Rousseau, Nietzsche, Kangrga). Rad će se služiti standardnim metodama filozofske analize i sinteze. Istraživanje će obuhvatiti prije svega primarnu literaturu, djela Svetog Augustina, Rousseaua, Nietzschea i Kangrga, ali, naravno, ne samo njihova djela koja sadrže autobiografsko pisanje, već i šire, cjelinu njihovih filozofskih koncepcija. Rad zastupa stajalište da su oblik života i filozofija nekog filozofa/kinje u bitnoj vezi tako da bi pokušao osvijetliti i živote ova četiri filozofa. Djela ovih autora su osnova istraživanja. Ipak je veoma važna i sekundarna literatura relevantna za ovu temu. Iz priložene bibliografije se može vidjeti koji su autori zastupljeni u dosadašnjem istraživanju, ali će se u literaturu uvrstiti i nova istraživanja na ovu temu koja budu nastala tijekom samog istraživanja. Ispovjedna autobiografija je predmet interdisciplinarnog istraživanja. Istraživanje u ovom radu će stoga uzeti u obzir i druge discipline, od antropologije, preko humističke psihologije, pa do teorije književnosti.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Autorica ovog rada bi htjela doprinijeti utemeljenju jedne filozofije ispovedne autobiografije. Autobiografija je izrazito prisutna u primarnoj literaturi, tamo gdje su njezini autori/ce filozofi/kinje. Pojam autobiografije je obimno obrađen u sekundarnoj literaturi, ali u ovom radu bi se stavio naglasak na problematiku ispovijesti. Time bi se također dao doprinos istraživanju u prvom redu autobiografskog pisanja, ali i komparativnom propitivanju cjeline filozofskih koncepcija četvorice odabranih autora (Sv. Augustin, Rousseau, Nietzsche, Kangrga).

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

PRIMARNA LITERATURA:



Augustin, Aurelije. 1973. Ispovijesti. Zagreb: Kršćanska sadašnjost.

----- . 2011. O laži. Sarajevo ; Zagreb ; Beograd: V. B. Z.

----- . 1998. O slobodi volje. Zagreb: Demetra.

----- . 2011. Protiv laži. Sarajevo ; Zagreb ; Beograd: V. B. Z.

Kangrga, Milan. 1983. Etika ili revolucija. Beograd: Nolit.

----- . 2002. Šverceri vlastitog života. Split: Kultura & Rasvjeta.

Nietzsche, Friedrich. 2001. Ecce homo. Beograd: Dereta.

----- . 2012. Rođenje tragedije. Beograd: Dereta.

----- . 2003. Tako je govorio Zaratustra. Beograd: Dereta.

----- . 1989. Vesela nauka. Beograd: Grafos.

Rousseau, Jean-Jacques. 2000. Ispovesti. Sremski Karlovci ; Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.

----- . 2000. Sanjarije usamljenog šetača. Sremski Karlovci ; Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.

SEKUNDARNA LITERATURA:

Burton, Philip. 2007. Language in the „Confessions“ of Augustine. Oxford ; New York: Oxford University Press.

Cruk, Miroslav. 2012. „Dvije isprepletene priče o bolestima, ožiljcima i odrastanju“, u: Small, David. Šavovi. Beograd: Omnibus.

Critchley, Simon. 2013. Knjiga mrtvih filozofa. Čačak: Gradac K ; Beograd: B. Kukić.

Dilthey, Wilhelm. 1980. Izgradnja istorijskog sveta u duhovnim naukama. Beograd: BIGZ.

Foucault, Michel. 2006. Istorija seksualnosti. 1, Volja za znanjem. Loznica: Karpos.

Howlett, Marc-Vincent. 1989. Jean-Jacques Rousseau: l'homme qui croyait en l'homme. Paris: Gallimard.

Lacan, Jacques. 1986. XI seminar: četiri temeljna pojma psihoanalize. Zagreb: Naprijed.

Miles, David H. 2000. „The Picaro's Journey to the Confessional“, u: Reč, br. 60/5, decembar.

Močnik, Rastko 1987. „Trivijalni ne-žanr: pornografski „roman““, u: Slapšak, Svetlana (ur.). Trivijalna književnost. Beograd: Radionica SIC.

Onfray, Michel. 2007. Moć postojanja: hedonistički manifest. Beograd: Rad.

Sloterdijk, Peter. 1988. Misilac na pozornici. Separat: Treći program Radio-Sarajevo, br. 34.

----- . 1990. Poetika rađanja. Separat: Treći program Radio-Sarajevo, br. 66/67

----- . 1991. Tetovirani život. Gornji Milanovac: Dečje novine.



Starobinski, Žan. 1991. Žan-Žak Ruso. Sremski Karlovci ; Novi Sad: Z. Stojanović.

Stefanović, Mirjana D. 2010. Autobiografija. Beograd: Službeni glasnik.

Strawson, Galen. 2004. „Against Narrativity“, u: Ratio (new series) XVII 4 December 0034-0006

Taylor, Charles. 2008. Izvori sopstva: stvaranje modernog identiteta. Novi Sad: Akademska knjiga.

Taylor, Chloe. 2009. The Culture of Confession from Augustine to Foucault. New York: Routledge.

Wright, J. Lenore. 2006. Philosopher's „I“. New York: State University.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

5000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Nadežda Čaćinović

Potpis _____
Lidija Bošković, dipl. filozofkinja

IZJAVA



Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 15.02.2013.

Potpis _____
Lidija Bošković, dipl. filozofkinja

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
<i>Podaci se u obrazac mogu upisivati u samo za to predviđena mjesta. Molimo Vas da se za kretanje kroz upitnik koristite tipkom „tab“.</i>			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Lidija Bošković, prof.	
Nositelj studija:		Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij filozofije	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		8169	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Pathos individuacije u ispovjednoj praksi kod Augustina, Rousseaua, Nietzschea i Kangrga	
	<i>Engleski</i>	The Pathos of Individuation in Confession Practice at Augustine, Rousseau, Nietzsche, and Kangrga	
Područje/polje:		Humanističke znanosti, filozofija	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
1	Prvi mentor:	dr. sc. Nadežda Čačinovič, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu ncacinov@ffzg.hr
	Drugi mentor:	-	
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1.dr. sc. Lino Veljak, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
	2.dr. sc. Nadežda Čačinovič, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
	3.dr. sc. Sanja Roić, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
	4.-		
	5.-		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo		Sjednica Fakultetskog vijeća Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 20. ožujka 2013, tč. 88.	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja		Nisu predviđena istraživanja koja bi zahtijevala odobrenje Etičkog povjerenstva	

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada

Obrana je održana 25. ožujka 2013. Pristupnica je dokazala da je u potpunosti dorusla veoma zahtjevnoj temi istraživanja, te da se pouzdano može očekivati veoma kvalitetna i višestruko inovativna disertacija.

B. Ocjena teme doktorskog rada

(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)

Istraživanje je po svojoj originalnosti bez presedana u domaćim okvirima, a i u svjetskim je razmjerima filozofijski pristup filozofskoj autobiografiji tek srazmjerno marginalno zastupljen. Pristupnica je u metodskom i sadržajnom smislu adekvatno utemeljila istraživački plan, tako da možemo očekivati kako će kritička komparacija autobiografija četvorice filozofa iz različitih epoha, različitih kulturnih krugova i izrazito različitih filozofijskih pozicija rezultirati monografijom koja će predstavljati vrlo značajan doprinos filozofijskom i književnoteorijskom interdisciplinarnom istraživanju autobiografije kao osebnog žanra, a ujedno i prilog razumijevanju metamorfoza što obilježavaju povijest filozofije te - po mogućim konzekvencijama - dalekosežnom - problematiziranju pitanja o filozofskom subjektu.

Mišljenje i prijedlog:

Predlaže se prihvaćanje teme doktorskog rada kao i imenovanje dr. sc. Nadežde Čačinović, red. prof. za mentoricu.

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora *(upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):*

Planirana obrana doktorskog rada *(naznačiti godinu i semestar):*

zimski semestar akad. god. 2013./2014.

Izdvojeno mišljenje *(samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)*

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA *(po potrebi):*

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora

Titula, ime i prezime, ustanova, država:

Potpis:

1. *(predsjednik Povjerenstva)*

dr. sc. Lino Veljak, red. prof.

2. dr. sc. Nadežda Čačinović, red. prof.



	3. dr. sc. Sanja Roić, red. prof.	
	4.-	
	5.-	
U Zagrebu, 25. ožujka 2013.		M.P.



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Marina Blagaić, ---		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Etnologija i kulturna antropologija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6861		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Snježana i Mijo		
Datum i mjesto rođenja:	15.05.1981., Split, Hrvatska		
Adresa:	Januševečka 15, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	01 4596 700		
E-mail:	marina@ief.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatski jezik i književnost, Etnologija, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	Od 1. srpnja 2007. znanstvena novakinja na Institutu za etnologiju i folkloristiku 1. veljače 2006. - 30. lipnja 2007. Referentica u Službi za poslijediplomske studije Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Blagaić, Marina; Jambrešić Kirin, Renata Ambivalence of socialist working women's heritage: a case study of Jugoplastika factory // <i>Feminisms in a transnational perspective. Women's heritage: untitled.</i> Dubrovnik, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 2. Blagaić, Marina Festivali i lokalna zajednica // <i>Kultura i turizam, znanstveno-stručni skup u sklopu 24. smotre folkloru u Metkoviću</i> Metković, Hrvatska, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 3. Blagaić, Marina Otočna ekonomija, epizoda Jugoplastika // <i>Kultura i ekonomija, godišnji stručno-znanstveni skup Hrvatskog etnološkog društva</i> Zagreb, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 4. Blagaić, Marina Researching islands – a theoretical puzzle. Towards an anthropological study of Šolta, Croatia // <i>Euro-Mediterranean Forum for Young Researchers</i> Istanbul, Turska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 5. Blagaić, Marina



	<p>Šolta, transnacionalni prostor nade // <i>Etnografije putovanja: transnacionalne prakse migranata</i> Zagreb, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 6. Blagaić, Marina; Biti, Ozren Urbani vrtovi na Jarunu - neuravnoteživi odnosi ulaganja i izloženosti // <i>Kultura, politika, identitet. Znanstveni skup u čast Dunji Rihtman-Auguštin</i>. Zagreb, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Živjeti na Šolti: etnološki i kulturnoantropološki doprinos otočnim studijima		
Engleski:	Living on Šolta: Ethnological and Cultural Anthropological Contribution to Island Studies		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Etnologija i antropologija / Etnologija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Maja Povrzanović Frykman	Malmö University, Švedska	maja.frykman@mah.se
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>Povrzanović Frykman, M.; King, R; Vullnetari, J. ur. (2013). <i>Migration, Transnationalism and Development in South-East Europe</i>, posebni broj Southeast European and Black Sea Studies. London, New York: Routledge. (u pripremi)</p> <p>Povrzanović Frykman, M. (2011). "Connecting Three Homelands: Transnational Practices of Bosnian Croats Living in Sweden". U: M. Valenta i S. P. Ramet (ur.): <i>The Bosnian Diaspora: Integration in Transnational Communities</i>. Farnham i Burlington: Ashgate. Str. 241-259.</p> <p>Povrzanović Frykman, M. (2010). "Materijalne prakse bivanja i pripadanja u transnacionalnim društvenim prostorima". <i>Studia ethnologica Croatica</i> 22: 39-60.</p> <p>Povrzanović Frykman, M. (2008). "Southeast European Connections: towards an Ethnography of Immigrants' Transnational Practices". U: J. Repič, A. Bartulović i K. Sajovec Altshul (ur.): <i>MESS and RAMSES II, Mediterranean Ethnological Summer School 7</i>. Zupanic's collection nr. 28. Ljubljana: University of Ljubljana, Faculty of Arts. Str. 147-167.</p> <p>Povrzanović Frykman, M. (2008). "Beyond Culture and Identity: Places, Practices, Experiences". <i>Ethnologia Europaea</i> 38/1: 13-22.</p>		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Predmet predložene doktorske radnje je etnološko i kulturnoantropološko istraživanje načina života stanovnika na srednjodalmatinskom otoku Šolti u 20. i na početku 21. stoljeća, koncipirano kao studija slučaja. Analiza će se temeljiti na građi o šoltanskoj svakodnevici prikupljenoj etnografskim opažanjem, intervjuima i arhivskim istraživanjem. Budući da će biti smještena u širi		



	<p>teorijski okvir interdisciplinarnih otočnih studija (nisologije), analiza građe o jednom otoku omogućit će teorijsko propitivanje posebnosti života na otocima uopće.</p> <p>Okosnica analize u predloženoj studiji slučaja usmjerena je na odnos ekonomije i društvenoga života otočana. Istraživat će se utjecaj različitih načina privređivanja na dinamiku svakodnevnoga društvenog života na otoku (napose na oblikovanje zajednica i rodnih odnosa), mobilnost stanovništva, odnos otočana prema lokalnoj baštini te s njime povezane razvojne politike Šolte.</p>
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>The proposed Ph.D. thesis utilises ethnological and anthropological research into the way of life on the middle-Dalmatian island of Šolta in the 20th and 21st centuries, conceived as a case study. The analysis will be based on data from everyday life on the island, collected by means of ethnographic observation, interviews and archival research. Considering that the case study will be discussed within a broader theoretical framework of island studies (nissology), the analysis of data for one island should allow for theoretical questioning of the particularities of island life in general.</p> <p>The focus of the analysis is the relationship between the economy and the social life of the islanders. It will investigate the impact of different ways of livelihood on the dynamics of everyday life with an emphasis on the formation of communities and gender relations, the inhabitants' mobility, and their attitude towards local heritage and related development policies.</p>
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Život ljudskih zajednica na otocima kao predmet istraživanja ima dugu tradiciju u humanističkim i društvenim znanostima. Neka su od formativnih istraživanja za etnologiju i antropologiju bila provedena upravo na otocima (Bronislaw Malinowski 1922. na Trobrijandskom otočju, Radcliffe-Brown 1922. na Andamanskom otočju, Raymond Firth 1926. na Tikopiji, Margaret Mead 1928. na Samoi). Otoci su zbog svoje geografske odvojenosti od kopna odgovalali paradigmi istraživanja što udaljenijih i egzotičnijih zajednica koja je dominirala antropologijom početkom prošlog stoljeća. Promjena prevladavajuće predodžbe o nužnoj osamljenosti i izoliranosti otočnih zajednica, odnosno pomak s „kontinentalnog otočnog diskursa“ (Goldie, 2011) na interes za glasove otočana odvija se u okviru otočnih studija posljednjih tridesetak godina.</p> <p>Na zasadama francuskoga geografa Abrahama Molesa koji 1982. godine naziva znanost o otočnim prostorima nisologijom, američki antropolog Grant McCall definira 1994. nisologiju kao znanost o otocima <i>prema njihovim vlastitim parametrima</i>. U daljnjoj raspravi o nisologiji ili otočnim studijima (Baldachino 2004, 2006, 2007, 2008; Hey 2006; Depraetere 2008), naglašava se njihova interdisciplinarnost u promišljanju života na otoku s ciljem objedinjavanja znanja o otocima na međunarodnoj razini. Institucionalizaciju otočnih studija potaknuo je svojim djelovanjem malteški sociolog i antropolog Godfrey Baldachino. U svojim je radovima posvetio pozornost argumentiranju potrebe i razloga za postavljanje otoka, posebice malih, u fokus znanstvenog promišljanja te globalne politike i poimanja otoka u inicijativama Ujedinjenih naroda, UNESCO-a i Europske unije.</p> <p>Poticaj za razvijanje nisologije u hrvatskoj znanosti, u svojim su tekstovima iskazali ekonomist Nenad Starc (1992, 1994) i sociolog Antun Petak (2001). Hrvatski su otoci, u kontekstu Mediterana tijekom 20. i 21. stoljeća specifičan predmet istraživanja, jer su se jedini nakon Drugoga svjetskog rata našli u okviru socijalističkoga gospodarstva i uprave (usp. Starc 1992), te raspadom tog sistema posljednjih dvadeset godina prolaze tranziciju k demokratskom društvenom uređenju i kapitalističkom gospodarstvu. Druga polovica 20. stoljeća značila je za otoke naglu industrijalizaciju, koja je utjecala i na emigraciju radno sposobnih stanovnika u urbana središta na kopnu. Proces depopulacije i starenja stanovništava prati i napuštanje poljoprivrede kao osnovne djelatnosti, razvijanje turizma te stoga i prostorno premještanje otočana iz unutrašnjosti otoka na obalu koja postaje gospodarski odnosno turistički resurs. Ove su promjene snažno utjecale na tradicijski svakodnevni i blagdanski život zajednica. Pišući o hrvatskim otocima, sociolozi naglašavaju nedostatak kontinuiranih istraživanja, a Ivan Rogić (1994) primjećuje i ustrajnost recikliranja analitičkih općih mjesta kao što su demografski slom, prometna izolacija otoka i sl.</p> <p>Hrvatski etnolozi u drugoj su polovici 20. stoljeća terenski istraživali tradicijski način života, društvene strukture i svjetonazor otočana nastojeći rekonstruirati dostupnu prošlost. Nastaju tako zbornici radova o otocima Braču (1975) i Zlarinu (1980) te pojedinačne studije tradicijske otočne arhitekture, prehrane, poljoprivrede i ribarstva. Ovi su prilozi istraživanju hrvatskih otoka vrijedni jer, zahvaljujući manje ili više gustim etnografskim opisima pojedinih fenomena gospodarskog, društvenog, običajnog i kulturnog života, često uspješno izbjegavaju zamku usporedbe otočnoga života s „normom“ modernog života na kopnu, po kojoj je život na otoku definiran kao stjecište nedostataka. Uočava se, međutim, tendencija k romantiziranju nekadašnjega narodnog života i žaljenje nad njegovim propadanjem.</p>	

Kao vrijedan prilog etnologiji otoka ističu se radovi Aleksandre Muraj. Baveći se temama tradicijskog gospodarstva, arhitekture i prehrane na otocima Cresu (1995, 1997), Zlarinu (1982) i Šolti (2008), ova je autorica među ostalim dokumentirala i specifičnu povezanost otočana s prirodnim okolišem. U svojim je studijama analizirala kazivanja otočnih težaka o svome životu u prvoj polovici 20. stoljeća. Nadalje, u zborniku radova *Život otočanke*, urednice Jasenke Lulić Štorić (2002) izneseni su etnografski i arhivski uvidi u život žena na hrvatskim otocima u razdoblju od 16. st. do današnjice koji mahom upućuju na suprotnost deklarativne podređenosti žena te njezine stvarne uloge i važnosti. Recentno se pak istraživanje otočnih žena etnokoreologinje Ive Niemčić bavi dvjema folklornim manifestacijama: plesno-scenskom igrom Moreška na otoku Korčuli i karnevalom na otoku Lastovu te poimanjem ženskoga doprinosa u njima (2011). Važan doprinos etnologiji i kulturnoj antropologiji otoka, zbornik je radova *Destinacije čežnje, lokacije samoće*, urednica Ines Price i Željke Jelavić (2009), u kojemu osamnaest autora uočava otoku imanentnu podvojenost te potvrđuje promišljanje po kojemu otočnost uvijek „podrazumijeva neki odnos, neku prostornu, temporalnu ili iskustvenu dvojnost, ili pak višestrukost perspektiva, doživljaja i iskustava“ (Prica 2009:6). U toj se knjizi otočna stvarnost promišlja u okviru suvremenih teorija o Drugome i Drugosti, teorija baštinizacije otočne povijesti i tradicije (Radovani, Škrbić-Alempijević), te se donosi vrijedan etnografski materijal o načinima dokidanja ovisnosti o kopnu (Čaleta), tvorbi otočnih identiteta (Zebec, Perinić), kao i životu na svjetioniku (Živković). U tom je zborniku, također, prvi put analizirana problematika „proizvodnje“ otoka. Riječ je o tekstu etnomuzikologinje Mojce Piškor o pokušaju čitanja otočnosti konstruirane glazbom (i glazbe konstruirane otočnošću), u kojemu je prvi put u hrvatskoj etnologiji korišten analitički okvir otočnih studija (2011).

Profesionalna etnološka istraživanja otoka Šolte provedena su u drugoj polovici 20. stoljeća. Uz već spomenuta, riječ je i o etnomuzikološkim i folklorističkim temama kojima su se bavili Olinko Delorko (1969) i Jerko Bezić (1991), kao i istraživanju narodnih običaja o kojima je pisala Zorica Vitez (1991). Relevantan za ovu disertaciju je i doprinos lokalnih autora Dinka Sule i Željke Alajbeg, koji su u lokalnom godišnjaku *Baščina* pisali o šoltanskoj tradicijskoj kulturi, kao i o recentnoj šoltanskoj svakodnevici.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Osnovni je cilj ove disertacije istražiti i objasniti posebnosti života na otoku Šolti s pretpostavkom da će rezultati tog istraživanja pomoći razumijevanju otočne problematike općenito. Očekuje se da će prepoznavanje osobitosti života na Šolti omogućiti analiza mijene otočnih ekonomija tijekom 20. stoljeća i na početku 21. stoljeća te njezin utjecaj na život otočana - kako onih koji su ostali na otoku, tako i onih koji su migrirali u manje ili više udaljene urbane sredine. Pretpostavlja se da etnološki i kulturnoantropološki pristup može značajno doprinijeti tom cilju, osobito ako se koristi iskustvima drugih znanstvenih disciplina i posebice otočnih (nisoških) studija.

Osim doprinosa razvoju znanosti, očekuje se da bi ova studija mogla poslužiti i u primjeni njezinih rezultata, odnosno u primjeni znanosti: u izradi razvojnih planova otoka Šolte (posebice u turizmu).

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Metodologija predloženog istraživanja obuhvatit će deskriptivnu, analitičku, komparativnu i interpretativnu razinu. Građa će biti prikupljena kvalitativnom metodologijom u formi djelomično strukturiranih dubinskih intervjua, neformalnih razgovora te metode etnografskog opažanja, kao i prikupljanjem relevantne arhivske i medijske građe.

U radu će biti prikazane znanstvene spoznaje domaćih i inozemnih autora s područja humanističkih i društvenih znanosti. Osim teorijske literature i studija slučaja o domaćim i inozemnim otocima (domaći autori: Babić, Božanić, Cvitanović, Čaleta, Faričić, Lajić, Lulić Štorić, Magaš, Miletić, Montana, Muraj, Niemčić, Oroz, Peričić, Perinić Lewis, Petak, Piškor, Podgorelec, Popović, Prica, Radovani, Rubić, Šimunović, Škrbić-Alempijević, Vitez, Zebec, Županov; inozemni autori: AtKisson, Bade, Baldacchino, Bayliss-Smith, Boissevain, Canovan, Clifford, Christensen, Chapman, Cohen, Conell, Depraetere, Dodds, Edmond, Firth, Fry, Gegeo, Gillis, Goldie, Greverus, Hau'ofa, Hey, Jolly, Lowenthal, Malinowski, McCall, McCasker, Mead, Moles, Papoutsaki, Radcliffe-Brown, Royle, Ronstrom, Smith, Soares, Sunnus, Vanini), korištena literatura će uključiti i naslove o metodološkim dilemama vezanim uz pozicije etnografa koji istražuje na terenu s kojeg potječe i među ljudima s kojima je povezan raznovrsnih društvenim vezama (Atkinson, Čapo Žmegač, Gulin Zmić, Geertz, Hammersley, Kelemen, Rihtman-Auguštin). Koristit će se etnološka i kulturnoantropološka literatura o istraživanju svakodnevice (Bourdieu, Gardiner, de Certau, Rihtman-Auguštin, Sulima), povezanosti ekonomskoga i društvenoga života (Bertram, Hintjens, Kovačević, Malić, Montana, Newitt, Poirine, Polanyi, Rogić, Starc, Stiperski, Županov), promišljanju suvremenih mobilnosti (Geico, Hannam, Macdonald, Sheller, Urry, Vanini) i stvaranju transnacionalnih društvenih prostora (Čapo Žmegač, Faist, Guarnizo, Hannerz, Povranović Frykman, Smith), kao i o ulozi vjerskih udruženja i civilnih nevladinih udruga u društvu (Božić, Firth, Geertz, Marinović Jerolimov, Škunca, Zrinščak). Rad će sadržavati i podatke o povijesti toga otoka od početka 20. stoljeća do danas, a pregledno i o ranijim razdobljima.

Ispitanici oba roda i raznih generacija, s kojima će se provesti ili su već provedeni djelimično strukturirani dubinski intervjui i neformalni



razgovori, obuhvaćaju stanovnike raznih mjesta na otoku Šolti, ali i Šoltane koji žive izvan otoka. Njihova će kazivanja o osobnom iskustvu života na otoku Šolti biti upotpunjena građom temeljenom na metodi sudjelujućeg promatranja. Kazivanja ispitanika mlađe i srednje generacije odnosit će se na njihova opažanja o suvremenoj otočnoj svakodnevnici, dok će se kazivanja ispitanika starije generacije obuhvatiti i prošlost otoka, kako onu osobno proživljenu tako i onu sačuvanu u pričama o prošlosti. Tako prikupljeni podaci sezat će od neposredne sadašnjosti do početka 20. stoljeća te su raznoliki i uravnoteženi po pitanju generacijske i rodne strukture.

Primarna građa bit će nadopunjena sekundarnim izvorima o odabranom otoku odnosno korištenjem arhivske građe i medijskih izvora o životu na otoku u 20. i 21. stoljeću. Koristit će se građa ranijih etnografskih istraživanja na Šolti pohranjena u Dokumentaciji Instituta za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu. Obradit će se i građa pohranjena u Zavičajnoj zbirci šoltanske knjižnice i u osobnim arhivima otočana: časopisi, glasila, dokumenti lokalnih kulturnih, vjerskih i gospodarskih udruženja, fotografije, promotivni materijali i katalozi udruženja i pojedinaca, arhivska građa šoltanskih poduzeća, te napokon razvojne studije nastale tijekom posljednjih tridesetak godina na razini lokalne, regionalne i nacionalne uprave. Bit će osim toga prikupljena i medijska građa s internetskih stranica lokalne samouprave, udruženja civilnoga društva te javnih glasila, kao i građa o recentno nastalim translokalnim udruženjima Šoltana na internetskim društvenim mrežama.

Pomoću kritičke analize odabrane literature i građe namjerava se propitati analitički potencijal pojmova otočnosti (*islandness*), inzularnosti (*insularity*) i ruba; sprega ekonomskih i društvenih odnosa; povijesna mijena razloga, mogućnosti i posljedica odlaženja stanovništva s otoka i vraćanja na njega; sadržaj pojmova lokalna, translokalna i virtualna zajednica na primjeru Šolte; te time omogućiti nove interpretacije tradicijskoga ekonomskog i društvenog života na Šolti i njihovoj ulozi u planovima za razvoj otoka.

Plan istraživanja koncipiran je u tri etape:

1. pregled i kritičko razmatranje relevantne znanstvene literature;
2. provođenje terenskoga istraživanja te prikupljenje arhivske građe i medijskih sadržaja;
3. pisanje disertacije – analiza i sinteza građe te teorijsko oblikovanje.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Predloženo će istraživanje objediniti etnološka i kulturnoantropološka te sociološka i druga istraživanja hrvatskih otoka te ih interpretirati primjenjujući analitički okvir otočnih studija u studiji slučaja otoka Šolte. Na temelju recentnih radova teoretičara otočnih studija, ova će disertacija predstaviti i upotrijebiti analitički aparat za proučavanje iskustva življenja na otoku kakav do danas nije korišten u hrvatskoj etnologiji i kulturnoj antropologiji. Ujedno će prvi puta objediniti i sintetizirati postojeću i novu, na autoričinom istraživanju temeljenu etnografsku građu o otoku Šolti, koja će biti analizirana u okviru šireg pregleda povijesnih i društveno-ekonomskih specifičnosti hrvatskih otoka.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Baldacchino, Geoffrey. (2006). Islands, Island Studies, Island Studies Journal. Island Studies Journal 1/1:3-18.
2. Baldacchino, G. ur. (2007). World of Islands. An Island Studies Reader. Institute of Island Studies. University of Prince Edward Island, Canada.
3. Baldacchino, G. (2008). Studying Islands: On Whose Terms? Some Epistemological and Methodological Challenges to the Pursuit of Island Studies. Island Studies Journal 3/1:37-56.
4. Cohen, A. P. (1987). Whalsay: Symbol, Segment and Boundary in a Shetland Community. Manchester: Manchester University Press.
5. Depraetere, C. (2008). The Challenge of Nissology: A Global Outlook on the World Archipelago. Part II: The Global and Scientific Vocation of Nissology. Island Studies Journal 3/1:17-36.
6. Edmond, R.; Smith, V. (2003). Islands in History and Representation, London: Routledge.
7. Gillis, J. (2004). Islands of the Mind: How the Human Imagination Created the Atlantic World. New York: Palgrave Macmillan.



8. Goldie, M. B. (2011). *Island Theory: The Antipods*. U: McCusker, M.; Soares, A. *Islanded Identities: Constructions of Postcolonial Cultural Insularity (Cross/ Cultures - Readings in the Post/Colonial Literatures in English)*. Amsterdam-New York: Rodopi B.V. str. 1-40.
9. Greverus, I-M. (1997). *Island as borderland: Experiences and Thoughts on Rugen and Usedom*. *Mare Balticum* 6/1:7-27.
10. Hintjens, H.; Newitt, M. ur. (1992). *The Political Economy of Small Tropical Islands. The Importance of Being Small*, Exeter, England: Exeter University Press.
11. Hey, P. (2006). *A Phenomenology of Islands*. *Island Studies Journal* 1/1:19-42.
12. Lulić Štorić, J. (2002). *Život otočanke*. Zadar: Narodni muzej.
13. Lowenthal, D. (2007). *Islands, Lovers and Others*. *Geographical Review*, 97/2: 202-229.
14. Macdonald, K.; Grieco, M. (2007). *Accessibility, Mobility and Connectivity: The Changing Frontiers of Everyday Routine*. *Mobilities* 2/1:1-14.
15. McCall, G. (1994). *Nissology: The Study of islands*. *Journal of the Pacific Society*. 17/2-3: 1-14.
16. McCusker, M.; Soares, A. (2011). *Islanded Identities: Constructions of Postcolonial Cultural Insularity (Cross/ Cultures - Readings in the Post/Colonial Literatures in English)*. Amsterdam-New York: Rodopi B.V.
17. Moles, A. A. (1982). *Nissonologie ou science des îles*. *L'Espace Géographique* 4: 281-289.
18. Muraj, A. (1995). *The ecological awareness of the villagers of Cres*. *Narodna umjetnost* 32/1:171-182.
19. Petak, A. (2001). *Tema četverbroja „Kako živi narod na hrvatskim otocima?“* *Sociologija sela* 1/4 (151/154): 5-14.
20. Piškor, M. (2011). *Island Insulated in Music: Deconstructing the Islanding of otočki rock*. *Narodna umjetnost* 48/1: 183-205.
21. Podgorelec, S. (2008). *Ostarjeti na otoku. Kvaliteta života starijega stanovništva hrvatskih otoka*. Zagreb: Institut za migracije i narodnosti.
22. Povržanović Frykman, M. (2001). *Povezati mjesta, izdržati udaljenost: iskustva i implikacije transmigrantskih putovanja*. *Narodna umjetnost* 38/2: 11-31.
23. Prica, I.; Jelavić, Ž. ur. (2009). *Destinacije čežnje, lokacije samoće. Uvidi u kulturu i razvojne mogućnosti hrvatskih otoka*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku, Hrvatsko etnološko društvo.
24. Radman, Z. ur. (2012). *Otok Šolta. Grohote: Općina Šolta*.
25. Rihtman-Auguštin, Dunja ur. (1982). *Povijest i tradicije otoka Zlarina*. Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.
26. Rogić, I. (1994). *Hrvatski otoci: sjećanje na pet razvojnih ograničenja*. *Društvena istraživanja* 3/4-5/12-13:437-447.
27. Royle, S. A. (2001). *A Geography of Islands: Small Island Insularity*. London: Routledge.
28. Starc, N. (1992). *"Otoci, regije i razvojna politika"*. *Društvena istraživanja* 1/1-1:115-126.
29. Sule, D. ur. (1993-2012). *Baščina. Grohote: Općina Šolta*.
30. Vannini, P. (2011). *„Constellation of ferry (im)mobility: islandness as the performance and politics of insulation and isolation“*. *Cultural Geographies* 18/2: 249-271.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)



20 000 kn		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	Naziv projekta	Tradicijska kultura, globalizacija i lokalne prakse (MZOS)
	Voditelj projekta	dr. sc. Naila Ceribašić
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	Hrvatska nematerijalna kulturna baština, društveni identiteti i vrijednosti (HRZZ)
	Voditelj projekta	dr.sc. Tvrtko Zebec
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	9.2.2013.	
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ prof.dr.sc. Maja Povrzanović Frykman		
Potpis _____ Marina Blagaić, ---		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 25.02.2013.		
Potpis _____ Marina Blagaić, ---		

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Marina Blagaić, prof.	
Nositelj studija:		Filozofski fakultet	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij etnologije i kulturne antropologije	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6861	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	hrvatski jezik	
	<i>Hrvatski</i>	Živjeti na Šolti: etnološki i kulturnoantropološki doprinos otočnim studijima	
	<i>Engleski</i>	Living on Šolta, Ethnological and Cultural Anthropological Contribution to Island Studies	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Humanističke znanosti / Etnologija i kulturna antropologija / Etnologija	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
1	Prvi mentor:	dr. sc. Maja Povrzanović Frykman, red. prof.	Malmö University, Švedska maja.frykman@mah.se
	Drugi mentor:		
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. dr. sc. Jadranka Grbić, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	jgrbic@ffzg.hr
	2. dr. sc. Zorica Vitez, znan. savj. u miru	Institut za etnologiju i folkloristiku, Hrvatska	zorica@ief.hr
	3. dr. sc. Nevena Škrbić Alempijević, izv. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	nskrbic@ffzg.hr
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	5. ožujka 2013.		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	9. veljače 2013.		
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada			

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Javna obrana teme doktorskoga rada Marine Blagaić pod naslovom: *Živjeti na Šolti: etnološki i kulturnoantropološki doprinos otočnim studijima*, održana je 12.3. 2013.g. pred povjerenstvom kako je navedeno u rubrici „MENTOR/I: Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora“. Pristupnica je održala uvodno izlaganje uz prigodnu prezentaciju, nakon čega je povjerenstvo postavljalo pitanja, a pristupnica odgovarala. Povjerenstvo predloženu strukturu rada, temeljne teze, teorijski i metodološki okvir smatra utemeljenima i primjerenima temi koja se obrađuje, te obranu ocjenjuje uspješnom.

B. Ocjena teme doktorskog rada

(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)

Povjerenstvo smatra da okosnicu teme ovoga doktorskog rada čini studija slučaja usmjerena na odnos ekonomije i društvenoga života stanovnika otoka Šolte. Namjera je provesti istraživanje utjecaja različitih grana privredivanja na dinamiku svakodnevnoga društvenog života na otoku, s naročitim naglaskom na oblikovanje zajednica i rodni odnosa, mobilnosti otočana (unutrašnje i vanjske migracije), odnosa istih spram baštine, te s njime povezane razvojne politike Šolte. Rad je zamišljen kao interdisciplinarni, sadržajno i metodološki. Propitivat će se potencijal pojmova kao što su 'otočnosti i rub', sprega ekonomskih i društvenih odnosa, uzroci i posljedice migacija (iseljavanja i povratka), te sadržaj i značenje lokalne, translokalne i virtualne otočke zajednice. Na taj se način namjerava interpretirati tradicijski ekonomski i društveni život na Šolti i u skladu s tom interpretacijom zaključiti o njihovoj ulozi u planovima za razvoj otoka. To znači, da će ovo istraživanje objedinjujući etnološka i kulturnoantropološka, sociološka, povijesna i druga istraživanja hrvatskih otoka, izraditi analitički okvir otočnih studija na primjeru otoka Šolte. Razvidno je, da će ova disertacija predstaviti i upotrijebiti analitički aparat za proučavanje življenih iskustava (na otoku) kakav još nije korišten u hrvatskoj etnologiji i kulturnoj antropologiji. Također će se po prvi puta objediniti i sintetizirati postojeća s novom građom o otoku Šolti, koju će autorica prikupiti temeljem vlastitih terenskih istraživanja. Svi će se rezultati analizirati i interpretirati u okviru širega pregleda povijesnih i društveno-ekonomskih specifičnosti hrvatskih otoka. Ovako postavljeno istraživanje unaprijedit će teorijski i empirijski otočne studije, dati će poticaj za nova komparativna istraživanja otoka, doprinijet će razvoju novih spoznaja o jednome dijelu hrvatske tradicijske ali i suvremene kulture, te omogućiti nova gledišta i preispitivanja pojma otočnih studija i njihovih perspektiva unutar etnološkoga i kulturnoantropološkoga istraživanja.

Mišljenje i prijedlog:

Povjerenstvo je mišljenja da se tema može ocijeniti s visokom ocjenom, te predlaže: a) da se pristupnicu uputi u dalji postupak izrade doktorske disertacije; b) da se za mentora imenuje dr. sc. Maja Povrzanović Frykman, red. prof. (Malmö University, Švedska).

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:

%

Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora *(upisati titulu, ime, prezime, ustanovu)*:

%

Planirana obrana doktorskog rada *(naznačiti godinu i semestar)*:

2013/2014., zimski semestar

Izdvojeno mišljenje *(samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)*

%

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA *(po potrebi)*:

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1. dr. sc. Jadranka Grbić, red. prof.	
	2. dr. sc. Zorica Vitez, znan. savj. u miru	
	3. dr. sc. Nevena Škrbić Alempijević, izv. prof.	
U Zagrebu,		M.P.

**Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA****OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE**

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Danijela Doblanić, profesor povijesti i hrvatskoga jezika i književnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Rani novi vijek		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7014		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Nevija i Srećko Doblanić		
Datum i mjesto rođenja:	08.01.1981., Pula, Hrvatska		
Adresa:	Bibići 20, Svetvinčenat, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	098 9611021		
E-mail:	ddoblanovic@unipu.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište Jurja Dobrile u Puli - Odjel za humanističke znanosti , Dvopredmetni studij povijesti i hrvatskog jezika i književnosti, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	od srpnja 2009. - asistentica na Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, Odjel za humanističke znanosti, Odsjek za povijest siječanj 2005. - srpanj 2009. - Državni arhiv u Pazinu rujan 2004. - siječanj 2005. - Osnovna škola Svetvinčenat
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Demografska slika župe Svetvinčenat od početka 17. do početka 19. stoljeća
Engleski:	Parish of Svetvinčenat from the early 17th to the early 19th century
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Povijest / Hrvatska i svjetska ranonovovjekovna povijest

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)



	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	Akademik Nenad Vekarić	Sveučilište u Dubrovniku / Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku, Hrvatska	nenad.vekaric@du.t-com.hr
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	<p>Nenad Vekarić znanstveni je savjetnik i upravitelj Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku. Voditelj je doktorskog studija "Povijest stanovništva" (2006-). Član je suradnik (2000-2012), a od 2012. i redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.</p> <p>Popis radova:</p> <ol style="list-style-type: none"><i>Nevidljive pukotine. Dubrovački vlasteoski klanovi.</i> Zagreb-Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU, 2009.<i>Početak demografske tranzicije u Hrvatskoj</i> (ur. Nenad Vekarić i Božena Vranješ-Šoljan). Zagreb-Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku i Sveučilište u Dubrovniku, 2009.<i>Vlastela grada Dubrovnika, 1. Korijeni, struktura u razvoj dubrovačkog plemstva.</i> Zagreb-Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU, 2011."Promjene u spolnoj i dobnoj strukturi grada Dubrovnika izazvane ratom I padom Dubrovačke Republike", u: <i>Dalmacija za Francuske uprave (1806–1813.)</i>. Split: Književni krug Split I Odsjek za povijest Filozofskog fakulteta u Splitu, 2010. 323-337.Metoda "reprezentativne kapi" i genealoška metoda u povijesnoj demografiji.« <i>Povijesni prilozi</i> 29/39 (2010): 23-38.
Drugi mentor:	

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>Župa Svetvinčenat u 18. stoljeću teritorijalno se poklapala s prostorom feudalne jurisdikcije Svetvinčenat u vlasništvu mletačke obitelji Grimani. Riječ je o maloj župi koja je brojila oko 1300 stanovnika. Stanovništvo će stoga biti istraženo iz svih demografskih aspekata koji se daju iščitati iz raspoloživih izvora. Temeljni izvori na kojima će biti provedeno istraživanje jesu matične knjige krštenih, vjenčanih i umrlih za 18. stoljeće, te dvije knjige <i>Status animarum</i> (iz 1734. i 1813. godine). Osim navedenih, koristit će se i svjetovni izvori vezani uz Feudalnu jurisdikciju Grimanijevih pohranjeni u Državnom arhivu u Pazinu i venecijanskom arhivu (Archivio di stato di Venezia), a koji pomažu rekonstruirati demografsku sliku župe/jurisdikcije. U radu će se istražiti kretanje broja stanovnika u župi u 18.st., ali i ranijim razdobljima, sezonska kretanja demografskih pokazatelja, natalitet, nupcijalitet i mortalitet, strukture kućanstava, te razne strukture stanovništva (spol, dob i sl.).</p>
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>In the 18th century the Parish of Svetvinčenat coincides with the territorial area of the feudal jurisdiction Svetvinčenat (property of the Venetian family Grimani). It was a small parish with about 1,300 inhabitants. Therefore the research analyzes the population from all demographic aspects</p>

offered by the available sources. The basic sources are registers of baptisms, marriages and deaths from the 18th century, as well as two Status animarum books (from 1734 and 1813). Moreover, the secular sources related to the feudal jurisdiction Grimani in the 17th and 18th century are used in the research. They are kept in the State Archive in Pazin and the Venetian State Archive, and they help in the reconstruction of the demographic picture of the parish and the jurisdiction. The paper also analyzes the movements of the population in the parish in the 18th century and earlier periods, seasonal trends of demographic indicators, birth, mortality and nuptiality rates, household structure and various structures of the population (by gender, by age, etc.).

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Povijesna demografija je disciplina koja se bavi proučavanjem stanovništva u povijesti s ciljem rekonstruiranja demografske slike prošlosti. Objašnjenje uzroka i posljedica koji su utjecali na demografsku sliku nekog područja sastavni je dio neke povijesno-demografske studije. Osnovni su izvori kojima se povijesna demografija bavi, u prvom redu matične knjige (obvezne nakon Tridentuskog koncila), a zatim ostali izvori popisnog karaktera.

Brojčani podaci koji izviru iz matičnih knjiga krštenih, vjenčanih i umrlih u prvi mah mogu djelovati šturo, no upravo oni omogućuju prodiranje u mnoge segmente života, primjerice nekadašnju obitelj - temeljnu društvenu jedinicu. Stanovništvo nekog područja (države, regije, župe i sl.) čini vladajući sloj o kojem postoji niz izvora, ali u najvećoj mjeri čine ga tzv. „mali ljudi“. Vrlo često su matične knjige jedini pisani trag njihova postojanja. U njima su zabilježeni gotovi svi krucijalni trenuci njihovog života: krštenje (rođenje), stupanje u bračnu zajednicu, očinstvo i majčinstvo, gubici djece, rodbine, te konačno, i njihova smrt. Matične knjige svojevrsni su svjedoci velikih događaja u životu "malih" ljudi i upravo na tim se događajima temelje povijesnodemografska istraživanja, pa tako i ovaj rad. Izvori za demografsku povijest većine istarskih župa dobro su sačuvani. Za područje Istre (pretežno bivšeg mletačkog dijela) objavljeno je dosta povijesno-demografskih radova kako za ranonovovjekovno, tako i za kasnije razdoblje 19. i 20. stoljeća. Još početkom 20. stoljeća istraživanja stanovništva Kopra u razdoblju od prve polovice 17. do početka 20. stoljeća rezultirala su važnom povijesnodemografskom studijom. Također u prvoj polovici 20. stoljeća nastali su radovi koji obrađuju stanovništvo Boljuna, Mošćenica i Veprinca (Rudolf Strohal). Šezdesetih godina prošlog stoljeća Fedor Mikić istraživao je stanovništvo naselja Brseč. Od sedamdesetih godina poviješću stanovništva Istre bavi se Miroslav Bertoša. Objavio je niz radova o kretanju broja stanovnika u mletačkom dijelu Istre, sukobima starog i novog stanovništva, utjecaju ratova na stanovništvo i gospodarstvo uopće, kao i nekoliko radova s podacima o stanovništvu naselja: Barban, Dvigrad, Labin, Lindar, Medulin, Novigrad, Poreč i Pula. U novije su vrijeme podrobnije istražene demografska slika Pule u 17. i 18. stoljeću (Slaven Bertoša), Poreča u 18. stoljeću (Egidio Ivetic), te Novigrada i Vrsara razdoblju od 16. do kraja 18. stoljeća (Marino Budicin). U navedenim je radovima mahom riječ o obalnim gradovima u mletačkom dijelu Istre. Osim navedenih, postoje i fragmentarna istraživanja ili mikrostudije Jakova Jelinčića za mnoge istarske župe u kojima se uglavnom obrađuju samo neki podaci iz matičnih knjiga (za Bužeštinu, Pazinštinu, Puljštinu, područje Rovinja i Poreča). Sjeverna je Istra, mjesto Kaštel (uz samu granicu sa Slovenijom) u drugoj polovici 18. stoljeća obrađena u radu Marina Manina. Za prostor župe i feudalne jurisdikcije Svetvinčenat objavljeno je nekoliko preglednih povijesnih radova kao i pregleda postojećih izvora (Izvori za povijest Svetvinčenta). Povijesno-demografska istraživanja koja bi osvijetlila kretanje broja stanovnika u župi, kao i dinamike njihovih kontakata s obzirom na podrijetlo i sl. za župu Svetvinčenat do sada nisu provedena. Jakov Jelinčić pisao je o matičnim knjigama Svetvinčenta općenito, a na temelju matičnih knjiga župe nastao je i rad o nasljednoj bolesti miotonične distrofije (Igor Medica, Slavica Piljan i Borut Peterlin). Prostor župe Svetvinčenat poklapao se s prostorom feudalne jurisdikcije obitelji Grimani – vlasnika feuda. Grimanijevi su početkom 17. stoljeća proveli nekoliko kolonizacijskih pothvata, te na prostor feuda naselili kako stanovnike s prostora sjeverne Italije (Treviso), tako i *Morlache* s prostora ugroženih osmanskom opasnošću. Vijesti o tome nalazimo kod autora poput Carla de Franceschija. Feud je a naročito kaštel Svetvinčenat, središte jurisdikcije i župe, bilo posebno zanimljivo i privlačno Karnjelima (stanovnicima s prostora karnijskih Alpi) koji su se bavili obrtom i trgovinom. Pojavu novih stanovnika u župi, njihov smještaj (kaštel kao središte feuda – okolna sela), međusobne kontakte (vjenčanja, kumstva i sl.) možemo pratiti kroz upise u matične knjige.

Iako su matične knjige župe Svetvinčenat relativno dobro sačuvane, kontinuirani podaci dostupni su tek od 60-ih godina 17. stoljeća. U širem smislu, odnosno širi vremenski okvir ovog rada biti će razdoblje od 1613. godine (sačuvan popis stanovnika feudalne jurisdikcije), odnosno razdoblje od sredine 17. stoljeća (kontinuirani podaci o krštenima, vjenčanima i umrlima) do druge polovice 19. stoljeća. Preko dostupnih izvora pokušat će se utvrditi temeljne dinamike kretanja demografskih pokazatelja od ranog 17. do kasnog 19. stoljeća.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Velika većina stanovništva je do početka 19. stoljeća živjela na selu te je selo bilo glavni nositelj biološke reprodukcije društva. No, iz gore navedenih radova vidljivo je da stanovništvo neke seoske župe u Istri u dužem vremenskom razdoblju nije podrobno istraženo,

prostor župe Svetvinčenat smatram idealnim, kako zbog veličine župe, tako i zbog sačuvanosti izvora. Budući da je riječ o maloj župi (cca 1400 stanovnika početkom 19. stoljeća) struktura stanovništva detaljno će se istražiti kroz sve aspekte koje izvori nude. Jedan od problema/fenomena kojima će se rad baviti jest kretanje broja stanovnika u župi u ranonovovjekovlju u odnosu na ostala područja mletačkog dijela Istre, utjecaj „kriznih razdoblja“ na smanjenje broja stanovnika, odnosno razlozi rasta stanovnika u drugim razdobljima. Osim općeg pregleda broja stanovnika, veće će cjeline biti natalitet, nupcijalitet, mortalitet i strukture stanovništva, svaka od njih vezana uz jednu vrstu izvora (matične knjige krštenih, vjenčanih, umrlih i knjige Status animarum). Brojni podaci iz matičnih knjiga krštenih, osim istraživanja tipično demografskih aspekata kao što su broj i učestalost poroda, sezonalnost začeca/rođenja i sl., izvrstan su izvor onomastičkih podataka. Imenska denominacija u župi u 18. je stoljeću uglavnom bila motivirana katoličkim kalendarom. Potpuno suprotno od strogo i točno određenih pravila imenovanja u južnoj Hrvatskoj i većem dijelu Dalmacije. Na temelju matičnih knjiga krštenih biti će istražena učestalost motivacije prema svecima i blagdanima katoličkog kalendara, frekventnost određenih imena, odnosno popularnost nekog sveca kao zaštitnika, te uspoređena s ostalim područjima, odnosno okolnim župama u približno istome razdoblju. Istraživanjem nupcijaliteta obuhvatit će se raspored broja vjenčanja tijekom mjeseci u godini, odnosno motivacija za veći broj vjenčanja u točno određenome dijelu godine, prosječna dob stupanja u prvu kao i sljedeće bračne zajednice, trajanje udovištva za muškarce i žene. Kako je Svetvinčenat bio rubni prostor mletačke Istre spram austrijskog teritorija (u maticama *Stato Austriaco*), istražit će se i ženidbene veze između pripadnika dvije države. Sondiranjem matičnih knjiga vjenčanih župe Svetvinčenat uočen je velik broj brakova sklopljenih određenih dana u tjednu. Istražit će se stoga i tzv. privatizacija vjenčanja u smislu odvajanja obreda od nedjeljne mise kao kolektivnog slavlja u ranijem razdoblju (17. i prva polovica 18. st.), odnosno znatno opadanje broja vjenčanja nedjeljom u kasnijem razdoblju (druga polovica 18. i 19. stoljeće). Preko matičnih knjiga umrlih istražit će se raspored smrtnosti po mjesecima u godini, zavisnost rasporeda o dobnim skupinama, smrtnost po dobnim skupinama, uzroci smrtnosti i sl. Naglasak će biti stavljen na dijakronijske promjene vezane uz sezonalnost smrtnosti u ranijem u odnosu na kasnija razdoblja. Biti će istražena i povezanost smrtnosti novorođenčadi i mjeseca njihova rođenja. Posebna pažnja biti će posvećena povezanosti klimatološki „negativnih razdoblja“ (velike hladnoće) i smrtnosti, kao i utjecaju veće smrtnosti na natalitet i nupcijalitet. Matične knjige umrlih sadrže i vrlo vrijedne podatke o mjestu ukopa pokojnika, te će i taj aspekt biti uključen u istraživanje. Na temelju dvije knjige *Status animarum* biti će rekonstruirana struktura kućanstava s posebnim naglaskom na razlike kaštel Svetvinčenat - okolna sela u smislu veličine i tipa obitelji (nuklearne i proširene u Svetvinčentu naspram višestrukih u okolnim selima), struktura stanovništva s obzirom na spol, dob i status (vjenčani, nevjenčani, udovci, udovice i sl.). Budući da knjiga stanja duša iz 1734. prilično detaljno određuje mjesto stanovanja pojedine obitelji u samome središtu župe (Svetvinčenat), pokušat će se sastaviti raster stanovnika s obzirom na imovnu i stalešku pripadnost (trg/periferija). Svi navedeni izvori (matične knjige i knjige Status animarum) iznimno su izvor za povijest migracija stanovništva. Na to, osim samih upisa o podrijetlu u matičnim knjigama upućuju i brojna prezimena, naročito iz ranijih popisa (primjerice 1613.). Za usporedbu o migracijama koristiti ću i rad Slavena Bertoše koji se bavi etničkom slikom Pule u razdoblju 1613. – 1815. godine, te radove o Karnjelima u Istri, kao posebno brojnoj kategoriji doseljenog stanovništva u Svetvinčenat.

Posebno ću se osvrnuti na razlike na liniji kaštel Svetvinčenat – okolna sela u župi. Razlike su u većoj ili manjoj mjeri uočljive za sve aspekte života koje možemo istražiti kroz matične knjige (sezonalnost, dobnna razlika bračnih partnera, sklapanje novog braka, imenovanje djece i sl.). Osim toga, na temelju objavljenih radova za gradske župe Pulu, Poreč i Novigrad, usporedit će se dinamike života stanovništva i na toj liniji.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Već je spomenuto kako su matične knjige primarni izvor povijesnodemografskih istraživanja. U Državnom arhivu u Pazinu i Župnom arhivu u Svetvinčentu čuvaju se matične knjige i knjige Status animarum župe Svetvinčenat. Sačuvane su matične knjige krštenih za razdoblje od 1568. do 1647., te od 1663. dalje, matične knjige vjenčanih za razdoblje od 1581. dalje, te matične knjige umrlih od 1668. godine naprijed. Osim matičnih knjiga, posebno zanimljivi i u demografskom smislu jesu fondovi Bilježnika Svetvinčenta, te Feudalne uprave Svetvinčenat (Državni arhiv u Pazinu), naročito za povijest migracija, imovinski status stanovnika i sl. Niz podataka za rekonstrukciju demografske slike jurisdikcije, ali i samog načina funkcioniranja feuda, pruža gradivo obitelji Grimani pohranjeno u fondovima Deposito Grimani 2006 i Archivio Grimani e Barbarigo (Archivio di Stato di Venezia). Riječ je o popisima stanovnika, posebno vezanima uz feudalna davanja koji pružaju sliku o strukturi stanovništva i gospodarstvu, ali i nizu drugih dokumenata koji osvjetljavaju upravljanje feudom, likove „velikih“ ljudi poput kapetana kaštela i ostalih službenika kako i ostatak stanovnika na feudalnom posjedu. Podatke o broju stanovnika u župi nalazimo i u biskupskim vizitacijama (Biskupijski arhiv u Poreču), kao i niz drugih zanimljivih podataka o svakodnevici tamošnjeg življa.

Navedeni izvori iz domaćih i stranih arhiva biti će kvantitativno i kvalitativno obrađeni. Kvantitativna će metoda rezultirati statističkim



podacima o određenom fenomenu, brojevima koji će omogućiti interpretaciju određene pojave. Biti će primjenjena na čitavo promatrano razdoblje (od početka 17. do početka 19. stoljeća), a posebno je važna za detektiranje modela sezonalnosti (mjesečnih rasporeda demografskih pokazatelja) i kretanja broja stanovnika. "Mikrodemografski pristup" matičnim knjigama, odnosno poimenična analiza svakog upisa za razdoblje od 1734. do 1814., omogućit će "praćenje" osoba od prvog (krštenje) do posljednjeg upisa u matične knjige (smrt) i rekonstrukciju životnih puteva pojedinaca, obitelji i života zajednice uopće. Rezultati istraživanja će u konačnici biti uspoređeni s rezultatima relevantnih objavljenih radova na tom području, kako za istarsko područje, tako i za područje ostalih župa na prostoru današnje Hrvatske i župa sličnih dimenzija i gospodarskih karakteristika u susjednim zemljama. Moderna povijesnodemografska istraživanja podrazumijevaju interdisciplinarnost. U tom smislu će i u ovom istraživanju biti uzeti u obzir radovi iz područja povijesti medicine, građanskog prava, povijesti demografskih i obiteljskih politika i sl.

Matične knjige pružaju niz podataka, no sadrže i neke zamke koje mogu navesti na sasvim krive zaključke. Posebna će pažnja stoga biti posvećena provjeravanju vjerodostojnosti podataka u izvorima, odnosno njihovoj vanjskoj i unutarnjoj kritici (autentičnost i vjerodostojnost izvora kao povijesnog svjedočanstva). Istraživanje će biti okrenuto raznim demografskim aspektima prostora župe/feudalne jurisdikcije Svetvinčenat u razdoblju od tridesetih godina 18. stoljeća do 1814. godine, a temeljiti će se na istraživanju arhivskih izvora. Kao uži vremenski okvir uzeto je razdoblje od 1734. do 1814. godine. Motivacija za baš takav vremenski okvir bila je sačuvanost knjiga Status animarum. Naime, najstarija knjiga Status animarum za Svetvinčenat (a takve su knjige sačuvane za istarske župe u 18. stoljeću uopće) potječe iz 1734. godine. Posebna je zanimljivost ovog izvora što, osim „klasičnih“ podataka koje nalazimo u takvim knjigama, sadrži i podatke o lokaciji kuće pojedinog nositelja obitelji, te na taj način omogućava rekonstrukciju stanovanja. Osamdeset godina kasnije (1814.) nastala je još jedna knjiga Status animarum za župu Svetvinčenat, koja takav podatak ne sadržava. No, dvije će navedene knjige poslužiti kao referentni okviri za promatranje smjene stanovništva, promjenu struktura obitelji/kućanstava i sl. u ovom osamdesetogodišnjem razdoblju. Osim navedenih knjiga, biti će detaljno, kvalitativno i kvantitativno obrađene matične knjige krštenih, vjenčanih i umrlih u navedenih osam desetljeća. Kvantitativni podaci koji proizlaze iz matica biti će interpretirani sa svrhom odgovaranja na pitanja o uzrocima baš takve demografske slike župe.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Rad će pridonijeti boljem poznavanju još neistraženih, ili pak u povijesno-demografskim istraživanjima slabo istraženih kretanja demografskih pokazatelja na području središnje Istre. Istraživanja će pridonijeti boljem poznavanju i razumijevanju demografske slike, svakodnevnog života i kontakata stanovnika na prostoru župe smještene na graničnom prostoru uz Pazinsku knežiju u razdoblju ranog novog vijeka u kojem je Istra i stanovništvo koje ju je obitavalo bilo podijeljeno između dvije države.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Andreis, Mladen, "Stanovništvo otoka Brača u drugoj polovici 18. stoljeća", *Građa i prilozi za povijest Dalmacije*, (1997), 13, 205 – 236
2. Bertoša, Miroslav, *Istra: Doba Venecije: (XVI. – XVIII. st.)*, Povijest Istre II, Drugo prerađeno i dopunjeno izdanje, Pula: ZN „Žakan Juri“, 1995.
3. Bertoša, Slaven, *Život i smrt u Puli, Starosjedioci i doseljenici od XVII. do početka XIX. stoljeća*, Pazin, 2002.
4. Breschi, Marco i Massimo Livi Bacci, "Stagione di nascita e clima come determinanti della mortalità infantile negli stati Sardi di terraferma", *Genus*, vol. 42, (1986): 87-101
5. Budicin, Marino, "Alcune linee e fattori di sviluppo demografico di Orsera nei secoli XVI-XVIII", *Atti*, 18, (1987-1988): 93 – 120
6. Budicin, Marino, "L'andamento della popolazione a Cittanova nei secoli XVI-XVIII", *Atti*, 19, (1988-1989), 75 – 106
7. Ciuffardi, Angelo, „Svetvinčenat: kratka povijest“ u: *Izvori za povijest Svetvinčenta, Posebni otisak Vjesnika istarskog arhiva*, sv. 6-7, (1996-1997): 67-80
8. Coppa, A., Di Donato, L., Vecchi, F. i Danubio, M. E., "Seasonality of Marriages and Ecological Contexts in Rural Communities of Central-Southern Italy (Abruzzo), 1500–1871", *Coll. Antropol.* 25 (2001) 2: 403-412
9. Čapo, Jasna, "Sezonske varijacije demografskih pokazatelja u sjevernoj Hrvatskoj u 18. i 19. stoljeću", u: *Zbornik Slavonija, Srijem, Baranja, Bačka*, Zagreb: Matica hrvatska, 1993: 121 – 142



10. Dalla-Zuanna, Gianpiero i Rosina, Alessandro, "An Analysis of Extremely High Nineteenth-Century Winter Neonatal Mortality in a Local Context of Northeastern Italy", *European Journal of Population / Revue européenne de Démographie*, 27, 1 (2010): 33-55
11. Erceg, Ivan, "Dva i pol stoljeća kretanja stanovništva Istre (1554-1807)", u: *Gunjačin zbornik*, Zagreb, 1980: 229-250.
12. Erceg, Ivan, "Broj i veličina porodica u Istri (2. polovica 18. stoljeća)", *Acta historico-oeconomica Iugoslaviae* 8 (1981): 1-16.
13. Gabričević, Ante, "Prirodno kretanje stanovništva na području župe sv. Vida u Brdovcu između 1672. i 1981. godine", *Starine JAZU* 59 (1984): 187 – 308
14. Gelo, Jakov, *Demografske promjene u Hrvatskoj 1780. – 1981. godine*, Zagreb, Globus, 1987.
15. Ivetic, Egidio, "Struttura della famiglia e società a Villa di Rovigno nel 1746", *Atti del Centro di ricerche storiche – Rovigno*, 23 (1993): 371-393
16. Ivetic, Egidio, "Aspetti della struttura familiare nell'Istria rurale del primo ottocento. Le parrocchie di Canfanaro e Dignano nel 1822", *Quaderni Giuliani di Storia*, Trieste, 16/ 2, (1995): 7 – 31
17. Ivetic, Egidio, "La popolazione di Parenzo nel Settecento: Aspetti, problemi ed episodi del movimento demografico", *Atti* 21 (1991): 117 – 185
18. Ivetic, Egidio, *La popolazione dell' Istria nell'età moderna, Lineamenti evolutivi*, Trieste – Rovigno, Unione italiana – Fiume i Università popolare di Trieste, 1997.
19. Jelinčić, Jakov, "Matična knjiga vjenčanih župe Vranja 1771. – 1806.", *Lupoglavski zbornik*, 5 (2005): 69-94
20. Kapetanić, Niko i Nenad Vekarić, *Stanovništvo Konavala*, 1. Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU, 1998; 2., 1999.
21. Krivošić, Stjepan, *Stanovništvo Dubrovnika i demografske promjene u prošlosti*, Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti JAZU u Dubrovniku, 1990.
22. Krivošić, Stjepan, *Stanovništvo i demografske prilike u sjeverozapadnoj Hrvatskoj u XVIII. i prvoj polovini XIX. stoljeća*. Varaždin: Zavod za znanstveni rad HAZU, 1991.
23. Krivošić, Stjepan, *Zagreb i njegovo stanovništvo od najstarijih vremena do sredine XIX. stoljeća*, Zagreb: JAZU, Građa za gospodarsku povijest Hrvatske 19, 1981.
24. Stipetić, Vladimir i Nenad Vekarić, *Povijesna demografija Hrvatske*, Zagreb – Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku, 2004.
25. Van Bavel, Jan, "Detecting Stopping and Spacing Behaviour in Historical Demography, A Critical Review of Methods", *Population*, 59(1), 2004: 117-128
26. Vekarić Nenad, Irena Benyovsky, Tatjana Buklijaš, Maurizio Levak, Nikša Lučić, Marija Mogorović i Jakša Primorac *Vrijeme ženidbe i ritam poroda, Dubrovnik i njegova okolica od 17. do 19. stoljeća*, Zagreb-Dubrovnik, Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku, 2000.
27. Vekarić, Nenad, *Stanovništvo poluotoka Pelješca*, I., Dubrovnik: Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku, 1992; II, 1993.
28. Vekarić, Nenad, "Stanovništvo Vignja 17. do 19. stoljeća.", *Anali zavoda za povijesne znanosti IC JAZU u Dubrovniku* 19/20 (1982): 165-186
29. Vekarić, Nenad, "Stanovništvo Trstenice 31.12.1751. godine.", *Anali zavoda za povijesne znanosti IC JAZU u Dubrovniku* 24/25 (1987): 139 – 159



30. Wertheimer-Baletić, Alice, *Demografija. Stanovništvo i ekonomski razvitak*, Zagreb: Ekonomska biblioteka, XVI kolo, Informator, 1982. (drugo dopunjeno i prošireno izdanje).

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

vlastita sredstva

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____

Akademik Nenad Vekarić

Potpis _____

Danijela Doblanović, profesor povijesti i hrvatskoga jezika i književnosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 23.10.2012.

Potpis _____

Danijela Doblanović, profesor povijesti i hrvatskoga jezika i književnosti

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Danijela Doblanović, profesor povijesti i hrvatskog jezika i književnosti	
Nositelj studija:		Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet	
Naziv studija:		Rani novi vijek	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		7014	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Demografska slika župe Svetvinčenat od početka 17. do početka 19. stoljeća	
	<i>Engleski</i>	Demographic image of the Parish of Svetvinčenat from the Early 17th to the Early 19th century	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):			
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	Akademik Nenad Vekarić	Sveučilište u Dubrovniku/Zavod za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku, Hrvatska	nenad.vekaric@du.t-com.hr
Drugi mentor:			
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. Dr. sc. Božena Vranješ-Šoljan, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	bvsoljan@ffzg.hr
	2. Dr. sc. Slaven Bertoša, red. prof.	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli	sbertosa@unipu.hr
	3. Dr. sc. Marija Mogorović Crljenko, nasl. docent	Sveučilište Jurja Dobrile u Puli	mmogorov@unipu.hr
	4.		
5.			
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Sjednica Fakultetskog vijeća Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu održana 20. 12. 2012.		

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
<p>Stručno povjerenstvo u punom sastavu (prof. dr. B. Vranješ-Šoljan, prof. dr. S. Bertoša i nasl. doc. dr. M. Mogorović Crljenko) javnom obranom teme doktorskog rada održane na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, ispitalo je ispunjava li doktorandica Danijela Doblanović uvjete predviđene programom Poslijediplomskog doktorskog studija ranog novog vijeka te raspravilo njezinu prijavu teme doktorskog rada pod naslovom „Demografska slika župe Svetvinčenat od početka 17. do početka 19. stoljeća“. Kandidatkinja je argumentirano prezentirala teorijsku podlogu svog doktorskog istraživanja, ciljeve i tematiku rada te temeljito obrazložila heurističke dosege i praktično-istraživačku primijenjenost metodoloških postupaka. Kandidatkinja je uzvala sve konstruktivne sugestije članova povjerenstva te je povjerenstvo na temelju priloženog obrasca DR.SC.01 i rasprave kandidatkinji jednoglasno odobrilo predloženu temu pod naslovom „Demografska slika župe Svetvinčenat od početka 17. do početka 19. stoljeća“.</p>	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
<p>Predloženi doktorski rad „Demografska slika župe Svetvinčenat od početka 17. do početka 19. stoljeća“ pripada skupini povijesnodemografskih tema kojima je cilj rekonstrukcija demografske slike prošlosti nekog područja, odnosno proučavanje stanovništva u povijesti. Matične knjige osnovni su i pouzdan izvor za takvo istraživanje, a Istra kao povijesna pokrajina pruža primjer dobre pokrivenosti tom vrstom izvora. Ipak, unatoč tome, povijesno-demografska istraživanja koja bi osvijetlila kretanje broja stanovnika na prostoru istarske župe Svetvinčenat do sada nisu provedena. Relativno dobro sačuvane župne knjige, s geografskom situiranosti i prikazom tipa naselja opredjelile su kandidatkinju za istraživanje temeljne dinamike kretanja demografskih pokazatelja župe Svetvinčenat od ranog 17. do početka 19. stoljeća. Prostor župe Svetvinčenat poklapao se s prostorom feudalne jurisdikcije velikaške obitelji Grimani koja je posjedovala spomenuti feud. Grimanijevi su u 17. stoljeću inicirali nekoliko kolonizacijskih pothvata kojima su taj prostor napučili stanovnicima sa sjevera Italije i morlačkim stanovništvom s prostora ugroženih osmanskom opasnošću. Među novim stanovnicima bilo je obrtnika i trgovaca, a najvažnije događaje iz njihova života kao što su vjenčanje, rođenje i smrt kandidatkinja će pratiti kroz upise u matične knjige. Osnovna hipoteza od koje autorica polazi je da je većina stanovništva na tom području do 19. stoljeća živjela na selu te da je selo bilo glavni nositelj biološke reprodukcije stanovništva. S obzirom na veličinu (oko 1.400 stanovnika početkom 19. st.) župa Svetvinčenat pruža gotovo idealne uvjete za istraživanje obilježja koje pružaju matice. Osim dubinske demografske analize stanovništva župe Svetvinčenat kroz dvjestogodišnje razdoblje, kandidatkinja također namjerava provesti usporednu analizu kretanja stanovnika te župe s ostalim područjima mletačkog dijela Istre te, između ostalog, pokazati koje su se sve mogućnosti stanovništvu otvarale s obzirom na rubnost župe (ženidbene veze s područja koje je pripadalo Austriji, diferencijacija u gospodarskom i socijalnom položaju i sl.). Osim podataka iz matičnih knjiga, kandidatkinja će istražiti i druge važne izvore, kao što su fondovi Bilježnika i fondovi Feudalne uprave Svetvinčenta koji se čuvaju u pazinskom arhivu, zatim privatni fond obitelji Grimani pohranjen u Državnom arhivu u Veneciji, podaci biskupskih vizitacija iz Biskupijskog arhiva u Poreču, kao i brojnu postojeću domaću i stranu literaturu koja se šire bavi povijesnodemografskom problematikom. Metodološki postupci koje će kandidatkinja primijeniti potvrđuju da će ovaj doktorski rad biti napisan u skladu sa znanstvenim spoznajama modernih povijesnodemografskih istraživanja koja podrazumijevaju interdisciplinarni pristup.</p>	
Mišljenje i prijedlog:	
<p>Podržavajući kandidatkinju u započetim istraživanjima, stručno povjerenstvo zaključuje da je istraživački složena problematika koju kandidatkinja u svom doktorskom radu namjerava obraditi primjereno sadržajno strukturirana, s jasno postavljenim istraživačkim pitanjima na koja će uz pomoć izvora i literature te odgovarajuće metodologije interdisciplinarno osvijetliti. U fokusu istraživanja bit će dubinska analiza dvjestogodišnjeg demografskog razvoja župe Svetvinčenat. Istraživanjem će se rekonstruirati svi aspekti života stanovništva župe, a dobivene parametre usporedit će se sa sličnim karakteristikama župa na širem prostoru. Kvantitativni podaci koje će kandidatkinja obraditi bit će interpretirani sa svrhom da se dobije odgovor na pitanje o uzrocima baš takve demografske slike župe Svetvinčenat.</p> <p>Predloženi mentor akademik Nenad Vekarić znanstvenik je koji se svojim radovima, organizacijom doktorskog studija povijesti stanovništva te brojnim doktorskim mentorstvima pozicionirao u vodećeg stručnjaka iz područja povijesne demografije u Hrvatskoj.</p>	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	
-	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):	
-	

Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):		
Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)		
<p>Potpis</p> <p><i>(ime i prezime člana povjerenstva)</i></p>		
NAPOMENA (po potrebi):		
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1. <i>(predsjednik Povjerenstva)</i> Dr. sc. Božena Vranješ-Šoljan, red. prof., Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	
	2. Dr. sc. Slaven Bertoša, red. prof., Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Hrvatska	
	3. Dr. sc. Marija Mogorović Crljenko, nasl. docent, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Hrvatska	
	4.	
5.		
U Zagrebu, 15. siječnja 2013.		M.P.

**Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA****OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE**

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Marijana Togonal, prof. hrvatskoga jezika i jugoslavenskih književnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Kroatistika		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	4222		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Štefica/Zvonko		
Datum i mjesto rođenja:	15.09.1971., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	Mirnovečka 1, Samobor, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	0914052405		
E-mail:	marijana.togonal@gmail.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Kroatistika, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2009.- 2013. izvođenje nastave na Visokoj školi za odnose s javnošću i studij medija "Kairos", kolegij Hrvatski poslovni jezik 2006. – 2011. izvođenje nastave na Visokoj poslovnoj školi Zagreb, kolegij Poslovni jezik 2000. – 2008. Pučko otvoreno učilište Zagreb, izrada programa i izvođenje nastave za pripreme polaznika za polaganje razredbenih ispita na fakultetima društveno-humanističkog smjera 2001.- 2013. Srednja strukovna škola Samobor 1998. - 2008. Gimnazija "Antun Gustav Matoš", Samobor
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Marijana Togonal, Andrea Sapunar Knežević Bugarsko narodno pjesništvo u hrvatskom časopisu Kolo // <i>Deveti međunarodni znanstveni skup Hrvati i Bugari kroz stoljeća</i> Sofia, Bugarska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 2. Marijana Togonal, Andrea Sapunar Knežević Hilarion Gašparoti u hrvatskoj književnoj historiografiji // <i>Znanstveni skup Hilarion Gašparoti i njegovo doba</i> Samobor, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 3. Marijana Togonal, Andrea Sapunar Knežević



	<p>Hrvatski jezični standard u jeziku javne komunikacije // <i>Prvi bosanskohercegovački slavistički kongres</i> Sarajevo, Bosna i Hercegovina, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>4. Marijana Togonal, Andrea Sapunar Knežević Kuhačev putopis o zapadnougarskim Hrvatima u kontekstu dotadašnjih filoloških i etnografskih istraživanja // <i>Franjo Ksaver Kuhač (1834-1911): Glazbena historiografija i identitet</i> Zagreb, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>5. Marijana Togonal, Andrea Sapunar Knežević Prilozi o poljskoj kulturi i književnosti u novinama i časopisima hrvatskoga narodnog preporoda // <i>Međunarodni znanstveni skup Interkulturalni susreti</i> Sosnowiec, Poljska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>6. Marijana Togonal, Andrea Sapunar Knežević Stanko Vraz i gradišćanski Hrvati // <i>Znanstveni skup u povodu 200. godišnjice rođenja Stanka Vraza</i> Samobor, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>7. Marijana Togonal, Andrea Sapunar Knežević Trebaju li mediji biti čuvari hrvatskoga standardnog jezika? // <i>Peti hrvatski slavistički kongres</i> Rijeka, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Kazališna uprizorenja Krležina <i>Kraljeva</i>		
Engleski:			
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Kroatistika		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Borislav Pavlovski	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	borislav.pavlovski@ffzg.hr
Drugi mentor:	Akademik Senker Boris	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	bsenker@ffzg.hr
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>1. Desničine kazališne kritike. Izlaganja sa skupa održanog u povodu stote obljetnice rođenja Vladana Desnice u hrvatskom društvu pisaca 26. i 27. listopada 2005. Književna republika, Zagreb, godišće IV., ožujak-travanj 2006, broj 3-4, str. 69.-83.</p> <p>2. Medvešekove režije u ZeKaeMU. Krležini dani u Osijeku, 2006. Tijelo, riječ i prostor u hrvatskoj drami i kazalištu. Zagreb-Osijek:HAZU-HNK u Osijeku-Filozofski fakultet, 2006. 334.-341.</p> <p>3. Dramatisierung von Geschishtee bei Kole Čašule. Geschishte (ge-)brauchen. Literatur und Geschichtskultur im Staatssozialismus: Jugoslavien und Bulgarien. Angela Richter / Barbara Beyer (Hg.) Berlin: Frank und Timme GmbH Verlag für Wissenschaftliche Literatur, 2006, str. 299.-311.</p>		



	<p>4. Hi-Fi Gorana Stefanovskom na pozornicama Hrvatskoga narodnog kazališta u Osijeku. Krležini dani, Osijek, 2007. Uredio Branko Hećimović. Osijek, 2008.</p> <p>5. Geometrija ljubavi u "Tri sestre" A. P. Čehova i "Sutonu" I. Vojnovića, Literaturne sveske, Zagreb: Filozofski fakultet, 2009.</p>
Drugi mentor:	<p>1. Uvod u suvremenu teatrologiju I. Leykom international d.o.o. Zagreb. 2010.</p> <p>2. Teatrološki fragmenti. Disput. Zagreb. 2011.</p> <p>3. Miroslav Krleža u žarištu Batušićevih teatroloških istraživanja. Trajnost čina. Zbornik u čast Nikoli Batušiću / Senker, Boris - Petlevski, Sibila - Blažević, Marin (ur.). Hrvatski centar ITI. Zagreb. 2011. str. 74-82.</p> <p>4. Stvaranje novih komičnih stereotipa na hrvatskoj poslijeratnoj/tranzicijskoj pozornici. Književna revija. Osijek 2011. str. 43-54.</p> <p>5. Povijest hrvatskog kazališta u hvarskim priopćenjima Nikole Batušića. Hvar - književnost i kazalište / Jelčić, Dubravko - Senker, Boris - Glunčić-Bužančić, Vinka (ur.). Zagreb - Split: HAZU . Književni krug Split. 2012. str. 27-40.</p>
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>1915. godine mladi Krleža piše svoju petu dramu – <i>Kraljevo</i>. Kao i prethodne drame Krleža je i ovu dramu ponudio tadašnjem ravnatelju drame zagrebačkog HNK Josipu Bachu u nadi da će je ovaj postaviti na pozornicu. Međutim, kao ni prvih četiri tako ni ovu dramu Bach ne uprizoruje smatrajući da se u Hrvatskoj još nije našao "pozorišni heroj" koji bi uspio pronaći inscenatorska rješenja za Krležinu dinamično-sugestivnu viziju suvremenoga zagrebačkoga društva. U prvom dijelu rada analizirat će se dramaturške osobitosti Krležina <i>Kraljeva</i>, s naglaskom na one komponente po kojima ova drama bitno odskače od dramskih djela sazdanih na načelima tradicionalne dramaturgije, a koja su relativno lako pronašla put do nacionalne pozornice. U radu će se analizirati i repertoarna politika zagrebačkoga kazališta kako bi se utvrdilo koje su to teme intrigirale kazališne djelatnike, ali i privlačile zagrebačku publiku i na koji se način <i>Kraljevo</i> (ne)uklapa u repertoarnu sliku onoga vremena. U brojnim kritičko-analitičkim osvrtima na dramsko-scenski izraz <i>Kraljeva</i>, osobito u godinama neposredno nakon nastanka djela, drama se često etiketirala kao kaotična, nescenična i scenski neizvediva. Izgovor za neuprizorenje drame tražio se u Krležinu odmaku od tradicionalnog dramskog izraza i priklanjanju scenskom avangardizmu, a pri tome su se zaboravljale naglasiti realne mogućnosti kazališta onoga vremena kao i (ne)sposobnost transfera novih redateljsko-scenografskih metoda s europske pozornice u hrvatsko kazalište. U radu će se pokušati rasvijetliti i taj dio "legende" vezan uz povijest scenskoga života Krležina <i>Kraljeva</i> te prikazati kazališne teorije i koncepcije kojima je zajednički upravo odmak od tradicionalne (realističke) vizije kazališta, a koje su potencijalnim redateljima i scenografima, ili Bachovim riječima rečeno <i>pozorišnim herojima</i>, mogle poslužiti kao inspirativna ishodišta za uprizorenje <i>Kraljeva</i>. Rasvjetljujući literarno-repertoarno-kazališni kontekst u kojem je <i>Kraljevo</i> situirano, stvara se podloga za središnji i temeljni dio doktorskoga rada – rekonstrukciju kazališnih izvedaba <i>Kraljeva</i>, od prvog Dedićeva koncertnog pokušaja 1955. godine u Beogradskom dramskom pozorištu, do posljednjeg, a ujedno i prvog na pozornici zagrebačkog HNK – onog Prohićeva iz 2009. godine.</p>
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>In 1915, the young Krleža wrote his fifth play – <i>Kraljevo</i>. Like the other plays, Krleža presented this play to Josip Bach, who was the head of the drama department at the Croatian National Theatre in Zagreb, hoping that he would set it on stage. However, neither this play, nor the four plays that preceded it, were set on stage because Bach believed that Croatia still doesn't have a "theatrical</p>



hero“, inventive enough to find suitable solutions for all the problems arising from the effort to set on stage Krleža's dynamic and suggestive vision of the Zagreb society of that period.

The first part of this thesis analyzes the dramaturgical peculiarities of Krleža's text and special attention is given to particular components which make this particular play so very different from other plays, built on the basis of traditional dramaturgy, which managed to find their way to the national stage relatively easily. The thesis will also analyze the repertory policy of the Zagreb theatre to establish which subject intrigued the theatrical workers and attracted the Zagreb audience, but also to reveal how *Kraljevo* fits or doesn't fit the repertory of that time. In numerous critical and analytical reviews of the dramatic and scenic expression of *Kraljevo*, particularly those written immediately after the creation of the play, this drama was frequently represented as chaotic, not fit for the stage or impossible to set on stage. The excuse for not setting this play on stage was frequently found in Krleža's departure from the traditional dramatic expression and embracing the scenic vanguard, at the same time forgetting to stress the realistic possibilities of the theatre of that time as well as the (in)ability to transfer the new directoral and set design methods from the European stage to the Croatian theatre. This thesis will attempt to shed some light on that part of the "legend" as well, relating to the history of theatrical life of Krleža's *Kraljevo* and to present various theatrical theories and concepts whose common goal was to distance themselves from the traditional (realistic) vision of the theatre. They could help the potential directors and set directors (or to use Bach's own words *theatrical heroes*) as inspirational starting points for setting *Kraljevo* on stage. By shedding light on the literary-repertory-theatrical context in which *Kraljevo* is set, we create the basis for the central and fundamental part of the doctoral thesis – the reconstruction of theatrical performances of *Kraljevo*, from the first, Dedić's concert effort in 1955 in the Belgrade dramatic theatre, until the last effort, that of Prohić in 2009 which is, at the same time the first one on the stage of the Zagreb Croatian National Theatre.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Dosadašnja istraživanja obuhvaćaju prikupljanje materijala – novinskih članaka, repertoarnih knjižica, inspicijentskih knjiga, fotografija i videozapisa – koji se većim dijelom nalaze u arhivima pojedinih kazališnih kuća u Hrvatskoj kao i u arhivu Zavoda za književnost, kazalište i glazbu u Zagrebu te u arhivu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Dosad je također i prikupljena te većim dijelom i obrađena stručna literatura koja na različite načine obuhvaća odabrano istraživanje i djelokrug interesa. Riječ je većim dijelom o književnopovijesnoj i teatrološkoj literaturi što se vidi iz popisa niže navedene citirane literature. Dio materijala, prije svega se to odnosi na videozapise pojedinih predstava, ustupljen mi je i iz arhive Hrvatske radiotelevizije. Prvi dio istraživanja (iznesen u Kvalifikacijskom doktorskome radu, pregledan i odobren od mentora prof. dr. sc. B. Pavlovskog i prof. dr. sc. B. Senkera) obuhvaća presjek i analizu stanja u hrvatskoj književnosti i kazalištu u drugoj pol. 19. i poč. 20. st. s namjerom da se utvrdi književno-kazališni kontekst i njegove specifičnosti u vrijeme nastanka *Kraljeva* kako bi se kasnije razjasnilo jesu li uopće postojali uvjeti za uprizorenje drame u godinama oko njezina nastanka. Zamišljeni prvi dio također obuhvaća i analizu tekstualnoga predloška koji se primarno zasniva na načelu kontrasta: ekspresionističke odrednice *Kraljeva* suprotstavljene su, u to vrijeme dominantnoj, realističko-naturalističkoj kazališnoj koncepciji. U tom je dijelu također analizirana i repertoarna politika onoga vremena kao i moguća inspirativna redateljska ishodišta u scenskom pristupu *Kraljevu*. Navedeni je prvi dio u cijelosti istražen. Drugi, i središnji dio rada, obuhvaća analizu redateljskih koncepcija s posebnim naglaskom, na prvu veliku i dosad antologijsku izvedbu *Kraljeva*, onu Dina Radojevića u GK Gavella 1970. godine. Neke od izvedaba dosad su većim dijelom analizirane dok na nekim još predstoji iscrpan rad.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj je istraživanja rasvijetliti širi umjetnički (književno-kazališni), ali i društveni kontekst vremena u kojem je *Kraljevo* nastalo te dokazati tezu o "neizvedivosti" Krležina *Kraljeva* u vremenu njegova nastanka kao i objasniti sazrijevanje uvjeta za prva uprizorenja 50-ih godina prošloga stoljeća. Zadaća je istraživanja također pokazati i svu različitost redateljskih pristupa istome književnome predlošku, kao i



raznovrsnu kritičku recepciju istih uprizorenja.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Prilikom obrade dostupne građe – novinskih članaka, kritika i osvrti, vizualnih zapisa, fotografija, repertoarnih knjižica i ostalih dostupnih podataka - primarno će se koristiti metode analize i sinteze, indukcije i dedukcije, dok će se odnos pojedinih redatelja prema tekstualnom predlošku zasnivati na metodi komparacije. U dijelu koji se bavi modernim redateljskim pristupima koji su se u europskim zemljama javili i prije pojave *Kraljeva* i primjenom kojih bi bilo moguće uprizoriti *Kraljevo* već 20-ih godina 20. stoljeća koristit će se prije svega historijska i empirijska metoda baš kao i u dijelu u kojem se nastoji pokazati razvojni put hrvatskoga kazališta i književnosti do pojave *Kraljeva*. Planom istraživanja obuhvaćeno je prikupljanje potrebne građe, koja se uglavnom nalazi u arhivama kazališnih kuća, a potom i njihova sustavna obrada. Dosadašnje je istraživanje pokazalo kako su pojedine kazališne kuće, u kojima je *Kraljevo* uprizoreno, pokazale različit odnos prema arhiviranju građe. Tako su neke kazališne kuće u svojim arhivama pohranile tek nekoliko fotografija predstave ne sačuvavši nijedan osvrt ili kritiku na predstave ili pak redateljsku knjigu. Upravo stoga dio građe važan za istaživanje dobiven je i iz privatnih redateljskih arhiva.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Rad je zamišljen kao sustavna analiza, u svoje vrijeme, najintrigantnijeg dramskog djela, i to jednako njegovih književnih, kao i scenskih odrednica. U tom smislu rad bi trebao doprinijeti stvaranju potpunije slike o književnim i kazališnim prilikama u Hrvatskoj u vremenu neposredno prije te tijekom Prvog svjetskog rata odnosno u vrijeme kada se Krleža uporno, ali bezuspješno, pokušava svojim dramama uvrstiti na repertoar Hrvatskoga narodnog kazališta. Analizom kazališnih predstava pokazat će se pak mogućnost primjene inozemnih kazališnih teorija u uvjetima koji su po mnogočemu različiti od onih u "vanjskim" kazališnim kućama, a da rezultat ipak bude isti ili sličan – neponovljivi i jedinstveni kazališni spektakl.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Aristotel, *O pjesničkom umijeću*, August Cesarec, Zagreb, 1983.
2. Artaud, Antoine: *Kazalište i njegov dvojni*, Biblioteka Mansioni, Zagreb, 2000.
3. Batušić, Nikola, *Povijest hrvatskoga kazališta*, Školska knjiga, Zagreb, 1978.
4. Batušić, Nikola, *Riječ mati čina*, Biblioteka Razotkrivanja, Zagreb, 2007.
5. Batušić, Nikola, *Krležini pogledi na europsku pozornicu u: Trajnost tradicije u hrvatskoj drami i kazalištu*, Biblioteka Interpretacije i ogledi, Zagreb, 1995.
6. Batušić, Nikola, *Stjepan Miletić i njegovo Hrvatsko glumište u: Hrvatsko glumište*, Biblioteka Prolog, Zagreb, 1978.
7. Batušić, Nikola, *Uvod u teatrologiju*, Zagreb, 1991.
8. Batušić, Slavko, *Domaći dramski repertoar na zagrebačkoj pozornici u: Drama i problemi drame*, Matica hrvatska, Zagreb, 1951.
9. Bobinac, Marijan, *Puk na sceni*, Biblioteka Zavoda za znanost o književnosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, Zagreb, 1991.
10. Carlson, Marvin: *Kazališne teorije II. i III.*, Hrvatski centar ITI, Zagreb, 1997.
11. Cesarec, August, *Sovjetski teatar u: 18. knjizi Sabranih djela: Današnja Rusija*, Mladost, Zagreb, 1982.
12. D'Amico, Silvio: *Povijest dramskog teatra*, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb, 1972.
13. Donat, Branimir: *O pjesničkom teatru Miroslava Krleže*, Mladost, Zagreb, 1970.
14. Gašparović, Darko, *Dramatica krležiana*, Biblioteka Prolog, Zagreb, 1977.



15. Gavella, Branko: *Hrvatska književnost u hrvatskom kazalištu i naše kazalište u književnosti* u: *Književnost i kazalište*, Biblioteka Kolo, Zagreb, 1970.
16. Gavella, Branko: *Miroslav Krleža i kazalište* u: *Književnost i kazalište*, Biblioteka Kolo, Zagreb, 1970.
17. Krleža, Miroslav: *Kraljevo*, Katarina Zrinski, Varaždin, 2000.
18. Krleža, Miroslav: *Davni dani*, Zora, Zagreb, 1956.
19. Krleža, Miroslav: *Moj obračun s njima*, "Oslobođenje", Sarajevo, 1988.
20. Krleža, Miroslav: *O nekim problemima Enciklopedije* u Eseji II, NIP Oslobođenje, Sarajevo 1973.
21. Krleža; Miroslav: *O našem dramskom repertoaru* u Eseji III, Zora, Zagreb, 1963.
22. Pavlovski, Borislav: *Od teksta do predstave*, Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj, Zagreb, 2005.
23. Senker Boris: *Redateljsko kazalište*, Biblioteka Prolog, Zagreb, 1977.
24. Senker, Boris: *Kazališne razmjene*, Biblioteka književna smotra, Zagreb 2002.
25. Senker, Boris, *Kraljevo: Halucinantna groteska* (predgovor) u: *Kraljevo / Hrvatski bog Mars*, Katarina Zrinski, Varaždin, 2000.
26. Sychowska-Kavedžija, Jolanta, *Narušavanje dramske forme epskim elementima u Legendama Miroslava Krleže* (članak), Croatica, Zagreb, 1986.
27. Šicel, Miroslav, *Hrvatska književnost*, Školska knjiga, Zagreb, 1982.
28. Vučetić, Šime: *O našoj dramsko-kazališnoj kritici* u: *Drama i problemi drame*, Matica hrvatska, Zagreb, 1951.
29. Žmegač, Viktor: *Krležini europski obzori*, Znanje, Zagreb, 2001.
30. Žmegač, Viktor: *Duh impresionizma i secesije*, Zavod za znanost o književnosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Zagreb, 1973

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

0

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		



**Sjednica Etičkog povjerenstva
na kojoj je odobren prijedlog
istraživanja** (navesti samo ako je
potrebno)

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Borislav Pavlovski

Potpis _____
Akademik Senker Boris

Potpis _____
Marijana Togonal, prof. hrvatskoga jezika i jugoslavenskih književnosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 19.03.2013.

Potpis _____
Marijana Togonal, prof. hrvatskoga jezika i jugoslavenskih književnosti

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Marijana Togonal	
Nositelj studija:		Filozofski fakultet u Zagrebu	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij kroatistike	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		4222	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	Hrvatski jezik	
	<i>Hrvatski</i>	Kazališna uprizorenja Krležina <i>Kraljeva</i>	
	<i>Engleski</i>	Theatrical productions of Krleza's <i>Kraljevo</i>	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Humanističke znanosti / filologija / kroatistika	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	dr. sc. Borislav Pavlovski, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	borislav.pavlovski@ffzg.hr
Drugi mentor:	dr. sc. Boris Senker, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	boris.senker@ffzg.hr
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. dr. sc. Julijana Matanović, izv. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	Julijana.matanovic@zg.htnet.hr
	2. dr. sc. Boris Senker, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	boris.senker@ffzg.hr
	3. dr. sc. Borislav Pavlovski, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	borislav.pavlovski@ffzg.hr
	4.		
	5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Sjednica od 4. srpnja 2011. (3. točka: Imenovanje stručnih povjerenstava za stjecanje doktorata znanosti u doktorskome studiju i odobrenje predloženih tema)		

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
Nakon predanog klasifikacijskog rada, mentori prof. dr. Borislav Pavlovski i prof. dr. Boris Senker zaključili su da nije potrebna usmena obrana rada i teme. Rad je ocijenjen ocjenom odličan (5).	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
Prvi put se iznosi „povijest“ scenskog života jedne od Krležinih scenski najosporavanijih drama. Rad planira obuhvatiti i kazališne i književne prilike u Hrvatskoj krajem 19. i početkom 20. stoljeća, rađanje hrvatskog glumišta, repertoarnu politiku onoga vremena te presjek modernih redateljskih pristupa kojima je zajednički antinaturalistički pristup kazališnome činu. U središnjem dijelu sustavno se prate, kronološki, različita uprizorenja i redateljski pristupi.	
Mišljenje i prijedlog:	
Istraživanje će rasvijetliti i kako širi umjetnički (književno-kazališni), tako i društveni i povijesni kontekst vremena u kojem je <i>Kraljevo</i> nastajalo te utvrditi, što je itekako relevantno, je li <i>Kraljevo</i> realno bilo moguće uprizoriti u vremenu njegova nastanka, kao i objasniti sazrijevanje uvjeta za prva uprizorenja 50-tih godina prošloga stoljeća (nakon čega slijedi različitost redateljskih pristupa).	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	
-	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):	
-	
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):	
-	
Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)	
-	
Potpis <i>(ime i prezime člana povjerenstva)</i>	
NAPOMENA (po potrebi):	
-	

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1. <i>(predsjednik Povjerenstva)</i> dr. sc. Julijana Matanović, izv. prof.	
	2. dr. sc. Borislav Pavlovski, red. prof.	
	3. dr. sc. Boris Senker, red. prof.	
	4.	
	5.	
U Zagrebu,		M.P.



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Dubravka Luić-Vudrag, prof. hrv. jezika i dipl. komparatist književnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Hrvatska kultura		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6242		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Jakob Luić (pok.)		
Datum i mjesto rođenja:	12.12.1956., Ogulin, Hrvatska		
Adresa:	Borongaj Aerodrom 16a, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	6120 035		
E-mail:	divudrag@ffzg.hr		
ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet , <i>Bibliotekarstvo</i> , Dodiplomski, Hrvatska 2. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet , <i>Jugoslavenski jezici i književnosti i komparativna književnost</i> , Dodiplomski, Hrvatska 3. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet , <i>Polijediplomski doktorski studij hrvatske kulture</i> , Poslijediplomski doktorat, Hrvatska		
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	Od 2009. do danas Voditeljica Zbirke periodike u Knjižnici Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Od travnja 1983. do ožujka 2009. radi kao dipl. bibliotekar u Knjižnici Zavoda za slavensku filologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Od rujna 1982- do travnja 1983. radi kao profesorica hrvatskog jezika u osnovnoj školi "Ivana Meštrovića u Zagrebu. Od prosinca 1980. do srpnja 1982. radi kao lektorica hrvatskog jezika - Filozofski fakultet, Odsjek za jugoslavenske jezike i književnosti, Tečaj hrvatskog jezika za strance.		
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Avalon, Sonja; Blažević, Dorica; Borić, Vesna; Glavica, Marijana; Golubović, Vesna; Jokić, Maja; Klarin, Sofija; Kovačević, Radovan; Krajina, Tamara; Lopina, Mirjam; Majstorović, Zagorka; Martek, Alisa; Medić, Irena; Mihalić, Mirjana; Mišetić, Marijana; Murati, Tomislav; Njegač, Suzana; Orlović-Leko, Palma; Pulišelić, Lea; Telenta-Tomljenović, Mila; Valenta, Ankica; Luić-Vudrag, Dubravka; Vujić, Mirjana; Stipanov, Josip. Model sveučilišnog knjižničnog sustava Sveučilišta u Zagrebu = A Model of the University of Zagreb library system Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2006 (studija).		



- 2.Luić Vudrag Dubravka.
KAKO SAČUVATI ZBIRKU PERIODIKE KNJIŽNICE FILOZOFSKOG FAKULTETA U ZAGREBU // 12. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica / Krajina, Tamara (ur.).
Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2013. (predavanje,domaća recenzija,objavljeni rad, stručni).
- 3.Luić Vudrag, Dubravka.
Bibliografija radova Stjepana Damjanovića : u povodu 65. obljetnice života i 40. obljetnice rada // Bibliografija Stjepana Damjanovića / Šikić, Anita (ur.).
Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada, 2011..
- 4.Luić Vudrag, Dubravka Paro, Nedjeljka.
Odabrana bibliografija Josipa Bratulića : (1960-2009.) / sastavile Nedjeljka Paro, Dubravka Luić Vudrag ; bibliografske bilješke i bilješke uz tekst. // Knjige poštujući, knjigama poštovan : zbornik Josipu Bratuliću o 70. rođendanu / Dukić, Davor Žagar, Mateo (ur.).
Zagreb : Matica hrvatska, 2010.
- 5.Luić-Vudrag, Dubravka.
Matična služba u visokoškolskim knjižnicama // Iskorak prema novome knjižničnom sustavu Voyager : zbornik radova / Martek, Alisa Pilaš, Irena (ur.).
Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2008.
- 6.Luić-Vudrag, Dubravka.
Zvonimirova zavjernica // Aleksandru Stipčeviću s poštovanjem / Tuđman, Miroslav (ur.).
Zagreb : Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta, 2008.
- 7.Luić Vudrag, Dubravka.
Periodika Filozofskoga fakulteta // Zbornik referata Skupni katalog serijskih publikacija u Republici Hrvatskoj / Blažević, Dorica (ur.).
Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 1999..
- 8.Luić Vudrag Dubravka.
Bunjevački časopis Klasje naših ravni u očuvanju hrvatskog identiteta. // Riječ : časopis za slavensku filologiju. god.12 br.3(2006) (2006) , 3; 143-156 (pregledni rad, stručni).
- 9.Luić Vudrag, Dubravka, Nedjeljka Paro i Ivica Matičević.
Bibliografija Matičinih izdanja 1963.-1992.. // Kolo : časopis Matice hrvatske. V (1995) , 1-4 (1995); 235-463 (bibliografija, ostalo).
- 10.Dubravka Luić-Vudrag
Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu // *Bunjevci u vremenskom i prostornom kontekstu*
Zagreb, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
- 11.Luić Vudrag, Dubravka
Darovi Vinka Nikolića hrvatskim knjižnicama // *Znanstveni skup o „Hrvatskoj reviji“ (1951-1990)*
Zagreb, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Časopis Hrvatska revija (1928 - 1945) kao prostor promicanja hrvatskog kulturnog identiteta
Engleski:	The journal Hrvatska revija (1928-1945) as the space for promoting Croatian cultural identity
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Kroatistika

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
-------------------------------	--------------------------	-----------------



Prvi mentor:	prof.dr.sc. Jadranka Grbić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	jgrbic@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>1. Identitet i identifikacijski procesi: suvremene antropološke teorijske orijentacije, strategije i prakse“ / Jadranka Grbić // Stereotipi i predrasude kroz povijest / Identiteti kroz povijest / Domovinski rat – istraženost i kontroverze. Ur. Z. Novosel. Zagreb: Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu, Biblioteka Dies historiae (u tisku)</p> <p>2. Multipliciranje zavičaja i domovina. Hrvatska dijaspora: kronologija, destinacije, identitet / Jadranka Grbić Jakopović . - Zagreb: FF press, 2012.</p> <p>3. Migration and Identity. Historical, Cultural and Linguistic Dimensions of Mobility in the Balkans. / Jadranka Grbić Jakopović . - Hristov, Petko (ur.). Sofija (Bugarska) : Paradigma, 2012. Str. 342-349.</p> <p>4. Interkulturalnost i međureligijski dijalog / Jadranka Grbić Jakopović. - Zadar : Studentski zbor Sveučilišta u Zadru, 2011 (monografija).</p> <p>5. Etnokulturni identitet i međuetnička prožimanja / Jadranka Grbić Jakopović // Slavonija, Baranja, Srijem. Vrela europske civilizacije. - Vesna Kusin, Branka Šulc (ur.). Zagreb : Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Galerija Klovićevi dvori, 2009. Str. 175-181.</p> <p>6. Jezik i govor kao komponente i faktori identiteta / Jadranka Grbić Jakopović // Srijemski Hrvati: Etnološka studija migracije, identifikacije i interakcije . - Popović, Nenad (ur.) Zagreb : Durieux, 2002. Str. 301-314.</p>		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Tema doktorskog rada je uloga hrvatskog književnog časopisa Hrvatska revija čija je prisutnost na zagrebačkoj književnoj sceni u prvoj polovici 20. stoljeća ostavila neizbrisive tragove. Hrvatska revija dijeli sudbinu većine časopisa iz tog razdoblja. Njihova povijest, trajanje značenje za sveukupni društveni, politički i književni život nisu do danas primjereno i u dovoljnoj mjeri istraženi. Iako svaki od tih časopisa nosi u sebi posebnosti koje mu daje urednička namjera, širina tema i ideja, krug motiva te trajanje izlaženja, njihova je uloga u kulturnom životu toga doba posve zanemarena.		



Predmet istraživanja je očuvanje, promicanje i razvoj hrvatskog kulturnog identiteta na primjeru časopisa Hrvatska revija u godinama kada je beogradski centralizam prijetio zatiranjem hrvatskih kulturnih institucija kao što je, primjerice, Matica hrvatska.

Ustrajno nastojanje jugoslavenskih vlasti oko jedinstvenog jezika značilo je istodobno i ugrožavanje hrvatskog jezika, tog bitnog čimbenika identiteta hrvatskog naroda.

Namjera je istražiti kako je u takvim povijesnim neprilikama došlo do pojave časopisa, koji je i danas nezaobilazan i neprocjenjiv izvor informacija o svom vremenu, ljudima, događajima s ciljem spoznavanja značaja i utjecaja na kulturni život koji je imao u vrijeme svoga izlaženja između dva rata i sve do kraja Drugog svjetskog rata.

Hrvatska revija pojavila se u trenutku kada su se na dnevnoj društveno političkoj sceni ispreplitali različiti svjetonazori: od krajnje desnih, klerikalnih, građanskih, nacionalnih do socijalističko, komunističkih i lijevo orijentiranih. Nakon atentata na hrvatske zastupnike u beogradskoj skupštini i smrti Stjepana Radića hrvatski narod je bio u osjećaju beznađa pa čak i oni koji su optimistično dočekali ulazak Hrvatske u Jugoslaviju.

Časopis je bio čvrsta pokretačka snaga hrvatske inteligencije koja je u okviru izdavačkog programa Matice hrvatske okupila najelitnije predstavnike.

Hrvatska revija kao tolerantan i otvoren časopis objavljivala je priloge brojnih suradnika svih političkih stavova, a posebno je njegovao formu eseja. Neposredno po uvođenju diktature sva inteligencija djelovala je kao oporba beogradskom centralizmu. Poslije nekoliko godina, zbog političkih neslaganja lijevo orijentirani intelektualci prestali su objavljivati i surađivati u Matici hrvatskoj.

Hrvatska revija je tijekom dugih osamnaest godina izlaženja promijenila nekoliko urednika, koji su svaki ponaosob dali poseban pečat časopisu, ali nikada nisu zaboravili misiju Revije : čuvanje i održavanje kulturne svijesti i samosvijesti hrvatskog naroda.

Ovaj rad pridonosi proširenju znanja o hrvatskoj književnoj periodici prve polovice 20. stoljeća. Časopis Hrvatska revija u tom razdoblju preplitanja i sukobljavanja suprotnih ideologija bio je pokretačka snaga hrvatske kulture. Istražit će se pojava, značajke i odjeci tog časopisa na hrvatskoj književnoj sceni te njegova uloga u očuvanju razvoju i njegovanju kulturnog i nacionalnog i identiteta.

Sažetak na engleskom jeziku:
(maksimalno 1000 znakova s
praznim mjestima)

The theme of this thesis is the role of the Croatian literary journal Hrvatska revija (Croatian Review) whose presence left an indelible imprint on Zagreb literary scene in the first half of the 20th century. Hrvatska revija shared a common destiny of most of the journals of that time. Their history and their lasting effect on the entire social, political and literary life have not yet been sufficiently researched. Although each of these journals is characterized by a number of specific features gained through attitudes of their editors, the wide range of themes and ideas, the large cycle of motives and lengthy periods of publication, their role in the cultural life of that time has been completely neglected.

The aim of the thesis is to research the preservation, promotion and development of Croatian cultural identity on the example of the journal Hrvatska revija during the years in which the Belgrade centralism threatened to shut down all Croatian cultural institutions like, for example,



Matica Hrvatska (Central Croatian Cultural and Publishing Society). The persistent effort to maintain the unique Serbo-Croatian language represented a continuous threat for the Croatian language, the important factor of the Croatian national identity.

The intention was to research how it was possible, that, in such historically troubled times, such a significant journal appeared, and analyze it as a valuable source of information about that time, people, and events, its significance and the influence it had on the cultural life during the period of its publication between the Two World Wars, and by the end of the World War II.

The journal Hrvatska revija was a strong driving force of Croatian intellectuals, whose most prominent representatives gathered around the Central Croatian Cultural and Publishing Society. As a tolerant and open journal Hrvatska revija published articles of numerous contributors of different political orientations, and a special space was reserved for the essay articles. During the eighteen years of publication Hrvatska revija had had several editors, and each of them gave their special contribution to the journal, never forgetting the main mission of the journal: preservation and promotion of the cultural identity and self-awareness of the Croatian people.

This work represents a contribution to the knowledge about Croatian literary journals, analyzing the journal Hrvatska revija in the turbulent period of ideological conflicts, its significance and influence on Croatian literary scene, as well as its role in preserving and promoting Croatian cultural and national identity.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Časopisi su uvijek bili iznimna pokretačka snaga i izazov književne produkcije. Mjesto časopisa u razvoju nacionalne književnosti i utvrđivanje uloge časopisa u formiranju novih žanrova, stvaranju čitalačke i književne publike u razvoju tiskarstva i izdavaštva, prepoznavanju vrsnih kritičarskih imena, kulturne svijesti i samosvijesti hrvatskog naroda t.j. nacionalnog identiteta te djelovanja značajnih kulturnih institucija (Matice hrvatske, Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Društva hrvatskih književnika, Hrvatskog književnog društva Sv. Jeronima) nije dovoljno istraženo. Časopisi su prostor za izmjenjivanje ideja i mišljenja, stvaranja poetika i škola, prostor katkad oštih polemika i sukoba. Tu se potiču i rađaju ideologije, ispravljaju pogreške, potiču i preispituju kritička mišljenja.

U novijoj hrvatskoj znanosti o književnosti postoje relevantni radovi o našim književnim časopisima brojnih autora. Posebno se ističe rad književnog povjesničara Vinka Brešića, koji je u okviru projekta Hrvatska književna periodika objavio Uvodne studije: Kako čitati časopis? Uvod u studij hrvatske književne periodike te najnoviji rad: Od Calendariuma do knjigomata : vrlo kratka povijest hrvatskih časopisa / Vinko Brešić // Povijest hrvatskoga jezika : zbornik radova 40. seminara Zagrebačke slavističke škole, Zagreb, 2012.

Od starijih radova koji se bave temom hrvatskih književnih časopisa od osobite su važnosti sljedeći radovi:

Uvod u diskusiju o našim časopisima / Marin Franičević // Letopis Matice srpske, Novi Sad, br.362, sv.1., 1948.

O prirodi časopisa / Dušan Ivanić // Književna istorija, god.6, 58 - 63, Beograd 1973.

Časopisi od 1914 - 1963. / Miroslav Vaupotić // Panorama hrvatske književnosti XX stoljeća, Zagreb, Stvarnost 1965.

Časopisi / Miroslav Šicel // Povijest hrvatske književnosti V, Zagreb, Liber, 1978.

Hrvatska književnost 19. i 20. stoljeća / Miroslav Šicel, Zagreb: Školska knjiga 1997.

Pregled hrvatske književne periodike (do 1960) / Katja Bakija // Dubrovnik, God.14,br.2(2003)



Hrvatski kulturni identitet - što je to? / Ante Stamać.// Republika 66 (2010), 6 ; str. 3-11.

Etnografski podaci u časopisu "Napredak" : (razdoblje između dvaju svjetskih ratova) / Jadranka Grbić // Bosna franciscana 6 (1998), 10 ; str. 64-77.

Identitet, jezik i razvoj / Jadranka Grbić. Zagreb : Institut za etnologiju i folkloristiku, 1994.

Jezični procesi, identitet i globalizacija / Jadranka Grbić.// Narodna umjetnost 41 (2004), 2 ; str. 235-253.

Natka Badurina, Nezakonite kćeri Ilirije. Hrvatska književnost i ideologija u 19. i 20. stoljeću. Centar za ženske studije, Zagreb, 2009.

Stvaranje književne nacije : oblikovanje kanona u hrvatskoj književnoj periodici 19. stoljeća / Marina Protrka. Zagreb : Filozofski fakultet, 2008.

Domovinsko izdanje Hrvatske revije koje je izlazilo pod okriljem Matice hrvatske (1928 – 1945) do sada nije bilo predmet pomnijeg istraživanja. Postoji vrlo vrijedna, nedavno, 2012. iz tiska izašla Bibliografija hrvatskih književnih časopisa 20. stoljeća, sv. 2 / Hrvatska revija : (1928.-1945.) / priredio Vinko Brešić.

Po prvi put u središtu istraživanja je domovinsko izdanje Hrvatske revije 1928 – 1945. pojava značajke i odjeci tog časopisa na hrvatsku književnu scenu te njegova uloga u očuvanju i njegovanju kulturne i nacionalne tradicije i identiteta. Kriička analiza cjelokupnog korpusa 18 uvezanih godišta časopisa obuhvaća 213 sv.11334 stranica teksta. Svesci se čuvaju i dostupni su u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu te u Knjižnici Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Časopis je nakon nekoliko godina 1951. nastavio svoj put i trajanje u emigraciji da bi se nakon 50 godina ponovo vratio u Zagreb u okrilje Matice hrvatske odakle je i ponikao.

Tako dugi vijek izlaženja usprkos nepovoljnim povijesnim i političkim neprilikama, usprkos ideološkim okvirima ne bi se mogao održati da ga nije čuvao i nosio hrvatski duh, ponos i svijest o potrebi trajanja zahvaljujući kvaliteti, uredničkoj koncepciji i stavovima urednika.

Temeljni će znanstveni doprinos rada biti će rekonstrukcija dijela hrvatske i zagrebačke kulturne, društvene i književne scene tijekom razdoblja između dva rata i za vrijeme Drugog svjetskog rata. Analizirat će djelovanje Matice hrvatske kao izdavača jer je taj dio hrvatske kulturne povijesti još uvijek slabo i necjelovito istražen.

Ujedno će se osvijetliti i pružiti nov pogled na domaću bogatu časopisnu scenu prve polovice 20. stoljeća kao i upotpuniti spoznaje srodnih istraživanja vezanih uz druge naslove hrvatske književne periodike.

Domovinsko izdanje Hrvatske revije bilo je zanemareno od većine vodećih književnih povjesničara druge polovice 20. stoljeća. U povijestima i pregledima hrvatske književnosti spominjao se samo usput kao jedan klerikalni, dekadentni, beznačajni građanski časopis. Sve do devedesetih godina, zasigurno zbog društveno političkih uvjerenja, o Reviji se nije u kontekstu povijesti hrvatske književne periodike gotovo uopće pisalo. Zbog činjenice da je u emigraciji nastavila izlaziti pod istim imenom i na svojim stranicama okupila nekoliko generacija emigrantskih intelektualaca. U Hrvatskoj je bilo čak opasno imati časopis u knjižnicama, a kamo li primati i čuvati nove brojeve.

Uz rezultate dosadašnjih istraživanja rad ima za cilj izvršiti novo vrednovanje časopisa Hrvatska revija koja je iz ideoloških razloga sve do prije dvadesetak godina bila nepravedno marginalizirana od cijele domaće književne historiografije. Realnost je, da se taj naslov uspio svemu uprkos, održati i othrvati nepovoljnim prilikama pa i danas i dalje izlazi. Njegov izdavački put govori o snazi, volji i ustrajnosti te svijesti o potrebi čuvanja svega što čini hrvatski kulturni identitet.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj rada je osvijetliti nepoznati i neistraženi dio hrvatske književne i periodičke baštine. Kako je izdavač časopisa Hrvatska revija bila Matica hrvatska, nezaobilazna je njena uloga i zasluga u pokretanju, trajanju i daljnjoj sudbini časopisa pa će i taj segment biti pomnije



obrađen.

Pokušat će se dokazati da je pojava jednog takvog časopisa koji je u danom povijesnom trenutku stao u obranu i čuvanje hrvatskog identiteta pred naletom jugoslavenskih i beogradskih inzistiranja da se Matica hrvatska kao kulturna institucija ukine, bila neminovnost.

Cilj rada je također, analizirati stav Matice hrvatske kao izdavača te uredničke politike kroz osamnaest godina izlaženja Hrvatske revije. Taj stav je odraz svijesti hrvatskih intelektualaca o vrijednosti časopisa ne samo kao zrcala vremena, nego kao sredstva za izražavanje, potvrđivanje i očuvanje etničkog, nacionalnog i kulturnog identiteta realiziranog kroz pisanu riječ. Njegujući posebnu uredničku politiku i dajući prostor suradnicima svih opcija Hrvatska revija odigrala je veliku ulogu u oblikovanju i osvještavanju čitalačke publike i utjecala na formiranje javnog mnijenja i ukus čitatelja. Istraživanja bi trebala potvrditi da je na stranicama Revije do kraja izlaženja, usprkos političkim i društvenim previranjima, zadržan hrvatski duh koji je do kraja beskompromisno i ustrajno djelovao na afirmaciji hrvatske nacionalne i kulturne samosvojnosti.

Uz poseban osvrt na hrvatsku književnu periodiku općenito, potrebno je, natemelju hipoteze, ukazati na Hrvatsku reviju kao naslov u kojem se prepoznaje upornost i ustrajnost generacija intelektualaca da djeluju na društvenoj političkoj i kulturnoj sceni te svijest i potreba izražavanja kroz prozu, poeziju, esej, dramski tekst, kritiku, putopis ili povijesni zapis na hrvatskom jeziku.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Korpus Hrvatske revije obuhvaća osamnaest godišta časopisa koji je izlazio od rujna 1928. do proljeća 1945. kao izdavački projekt Matice hrvatske namijenjen članstvu i hrvatskoj javnosti. Tiskan je u 213 svezaka na 11334 stranice teksta. Ta vrijeme izlaženja tiskao se prvo u Zakladnoj tiskari "Narodnih novina" u Zagrebu koja kasnije mijenja naziv Hrvatska Državna Tiskara, a od 1942. tisak obavlja "Tipografija" Zagreb i naposljetku Matičin tiskarskonakladni zavod.

Deskriptivnom, kvantitativnom i kvalitativnom metodom istražiti će se sadržaj cjelokupnog korpusa. Tematska i sadržajna analiza tekstova, komparacija te sinkronijska i dijakronijska analiza otkriti će vrijednost časopisa u vremenu izlaženja i odnos prema časopisu danas. Empirijsko-analitička metoda koristit će se za prikupljanje i interpretaciju podataka o građi. Prilozi u časopisu biti će statistički obrađeni i svrstani prema žanrovima. Posebno će se analizirati i kritički objasniti najvažnije činjenice u tijeku izlaženja svakog časopisa — periodičnost, usmjerenost na različita područja, vezanost uz vrijeme nastanka, vrste priloga, broj suradnika. Središnji dio rada činit će kritička analiza cjelokupnog korpusa časopisa Hrvatska Revija. Istraživanje će uključiti rad na časopisnoj građi dostupnoj u Knjižnici Filozofskog fakulteta te na dokumenima u arhivu Matice hrvatske i Hrvatskom državnom arhivu.

Rad će se sastojati od osam međusobno povezanih poglavlja. U Prvom poglavlju Uvod u dva potpoglavlja bit će riječi o značenju pojma književni časopis uz pregled povijesti naših književnih časopisa i najvažnijih radova o njima (Antun Barac, Ivo Hergešić, Ivo Frangeš, Miroslav Šicel, Miroslav Vaupotić, Vinko Brešić). Uz osvrt na ukupnu izdavačku djelatnost između dva rata posebno će se obraditi neki značajni naslovi književne periodike.

Drugo poglavlje pod naslovom Metodologija istraživanja donosi nacrt i plan istraživanja, problem i uzorak istraživanja, cilj i hipotezu istraživanja.

Treće poglavlje analizirat će širi povijesni i vremenski okvir izlaženja časopisa te rad i djelovanje Matice hrvatske kao izdavača u tom razdoblju.

Središnji i najveći dio rada odnosit će se na rezultate istraživanja Revije. Slijedeća poglavlja analizirat će prostor časopisa u promicanju hrvatskog kulturnog identiteta. U nekoliko potpoglavlja istražiti će se u uvodu samo pokretanje te ideološki okvir i program časopisa. Rasvijetliti će se uredničke mijene i politike, podijela tijekom izlaženja po razdobljima, najznačajnije suradnike, teme i žanrove te njihovu zastupljenost, odnos prema jeziku, tradicijskoj baštini, umjetnosti. Objasniti će se okolnosti prestanka izdavanja časopisa i njegovo ponovno pokretanje u emigraciji nakon šest godina.

Na koncu objasniti će se percepcija značaj pojave i trajanja Hrvatske revije i njenu ulogu u promicanju i očuvanju hrvatskog kulturnog identiteta sve do danas.



Završna poglavlja odnosit će se na interpretaciju analiza kojoj slijede zaključna razmatranja, popis literature i prilozi.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Namjera je ovog rada dokazati da je Hrvatska revija bila vodeći književni časopis između dva rata s redovitim izlaženjem i brojnim suradnicima vrlo različitih ideoloških orijentacija s još brojnijim čitateljima, sve do svibnja 1945. godine kada je gotovo cijelo uredništvo moralo otići u izbjeglištvo.

Očekuje se da će se osvijetliti njegova nezaobilazna uloga u promicanju, očuvanju i oblikovanju hrvatskog kulturnog i nacionalnog identiteta koji se morao na svaki način čuvati pred namjerama jugoslavenskog centralizma da zabranama i progonima onemogući djelovanje hrvatske kulturne javnosti.

Rad bi trebao predstavljati doprinos u području istraživanja hrvatske književne periodike te osvijetliti ulogu i značaj časopisa Hrvatska revija koji je bio nositelj recentne književne produkcije svoga vremena, čuvar i promicatelj hrvatskog nacionalnog i kulturnog identiteta u okviru izdavačke djelatnosti Matice hrvatske.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Hrvatski identitet / [glavna urednica Romana Horvat]. - Zagreb : Matica hrvatska, 2011. - (Biblioteka Zbornici / Matica hrvatska)

Hrvatski kulturni identitet - što je to? / Ante Stamać.// Republika 66 (2010), 6 ; str. 3-11.

Natka Badurina, Nezakonite kćeri Ilirije. Hrvatska književnost i ideologija u 19. i 20. stoljeću. Centar za ženske studije, Zagreb, 2009.

Stvaranje književne nacije : oblikovanje kanona u hrvatskoj književnoj periodici 19. stoljeća / Marina Protrka. Zagreb : Filozofski fakultet, 2008.

Etnografski podaci u časopisu "Napredak" : (razdoblje između dvaju svjetskih ratova) / Jadranka Grbić // Bosna franciscana 6 (1998), 10 ; str. 64-77.

Identitet, jezik i razvoj / Jadranka Grbić. Zagreb : Institut za etnologiju i folkloristiku, 1994.

Jezični procesi, identitet i globalizacija / Jadranka Grbić.// Narodna umjetnost 41 (2004), 2 ; str. 235-253.

Kultura, etničnost, identitet / priredila Jadranka Čačić-Kumpes. - Zagreb : Institut za migracije i narodnosti : Naklada Jesenski i Turk : Hrvatsko sociološko društvo, 1999. - (Biblioteka Revije za sociologiju)

Kulturni stereotipi : koncepti identiteta u srednjoeuropskim književnostima / uredili Dubravka Oraić Tolić, Ernő Kulcsár Szabó. - Zagreb : FF press [i. e.] Filozofski fakultet, Zavod za znanost o književnosti, 2006.



Hrvatska politika u XX. stoljeću / [urednik izdanja Ljubomir Antić]. Zagreb : Matica hrvatska, 2006. Biblioteka XX. stoljeće (Zbornik radova sa znanstvenog skupa što je održan u palači Matice hrvatske, [Zagreb], 27. - 29. travnja 2004.)

Vrijednosti : pogledi i ogledi / Ante Stamać. - Zagreb : Naklada Jurčić, 1998. - (Biblioteka Stećak)

Od Calendariuma do knjigomata : vrlo kratka povijest hrvatskih časopisa / Vinko Brešić //

Povijest hrvatskoga jezika : zbornik radova 40. seminara Zagrebačke slavističke škole, Zagreb, 2012.

Časopis i periodizacija / Vinko Brešić // Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin 18 (2007) str. 121-128.

Kako definirati časopis / Vinko Brešić // Medij hrvatske književnosti 20. stoljeća : zbornik radova III. znanstvenog skupa s međunarodnim sudjelovanjem, Zagreb, 28.XI.-29.XI. 2003. / [glavni urednik Branimir Bošnjak ; prijevod sažetaka Vesna Racković]. - Zagreb : Altagama, 2004. - (Projekt hrvatski modernizam 20. st.)

Kako čitati časopis? : uvod u studij hrvatske književne periodike / Vinko Brešić // Bibliografija hrvatskih književnih časopisa 19. stoljeća. - Zagreb : Filozofski fakultet, FF-press, 2006. - 538 str. ; 31 cm. - (Biblioteka Periodica Croatica. Serija Bibliografije ; . knj. 1, sv. 1)

Komparativna povijest hrvatske književnosti : zbornik radova XIII. (Poetika i politika kulture nakon 1910. godine) sa znanstvenog skupa održanog od 30. rujna do 1. listopada 2010. godine u Splitu / uredile Cvijeta Pavlović, Vinka Glunčić-Bužančić i Andrea Meyer-Fraatz. - Split : Književni krug ; Zagreb : Odsjek za komparativnu književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2011. - 431 str. ; 23 cm. - (Biblioteka Knjiga Mediterana ; . 67)

Pregled hrvatske književne periodike (do 1960) / Katja Bakija // Dubrovnik, God.14,br.2(2003)

Uvod u diskusiju o našim časopisima / Marin Franičević // Letopis Matice srpske, Novi Sad, br.362, sv.1., 1948.

O prirodi časopisa / Dušan Ivanić // Književna istorija, god.6, 58 - 63, Beograd 1973.

Časopisi od 1914 - 1963. / Miroslav Vaupotić // Panorama hrvatske književnosti XX stoljeća, Zagreb, Stvarnost 1965.

Časopisi / Miroslav Šicel // Povijest hrvatske književnosti V, Zagreb, Liber, 1978.

Hrvatska književnost 19. i 20. stoljeća / Miroslav Šicel, Zagreb: Školska knjiga 1997.



Časopisi / Matko Rojnić // Hrvatska enciklopedija (urednik Mate Ujević), sv. IV., str. 200 – 204., Zagreb : Naklada Konzorcija Hrvatske enciklopedije, 1942.

Baklje u arhivima : rasprave o hrvatskoj književnosti / Ivica Matičević. - Zagreb : Znanje, 2004. - (Biblioteka Ltd ; knj. 189)

Matica hrvatska : 1842-1962 ; Povijest Matice hrvatske / Jakša Ravlić. Bibliografija izdanja MH / Marin Somborac. - Zagreb : Matica hrvatska, 1963.

Prostor slobode : književna kritika u zagrebačkoj periodici od 1941. do 1945. / Ivica Matičević. - Zagreb : Matica hrvatska, 2007. - (Biblioteka Posebna izdanja / Matica hrvatska)

Književnost u čistilištu / Dubravko Jelčić. - Zagreb : Matica hrvatska, 1999. - (Biblioteka Pleter)

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

20 000,00

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____

prof.dr.sc. Jadranka Grbić



Potpis _____
Dubravka Luić-Vudrag, prof. hrv. jezika i dipl. komparatist književnosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 06.12.2012.

Potpis _____
Dubravka Luić-Vudrag, prof. hrv. jezika i dipl. komparatist književnosti

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice :		Dubravka Luić-Vudrag, prof. hrv. jezika i dipl. komparatist književnosti	
Nositelj studija:		Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet	
Naziv studija:		Hrvatska kultura	
Matični broj doktoranda/doktorandice :		6242	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Časopis Hrvatska revija (1928 - 1945) kao prostor promicanja hrvatskog kulturnog identiteta	
	<i>Engleski</i>	The journal Hrvatska revija (1928-1945) as the space for promoting Croatian cultural identity	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Humanističke znanosti / Filologija / Kroatistika	
MENTOR(I)			
Prvi mentor:	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
	dr. sc. Jadranka Grbić, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	jgrbic@ffzg.hr
Drugi mentor:			
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. dr. sc. Marina Čizmić Horvat, doc. u miru	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	mfruk@ffzg.hr
	2. dr. sc. Jadranka Grbić, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	jgrbic@ffzg.hr
	3. dr. sc. Stipe Botica, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Hrvatska	stipe.botica@ffzg.hr
	4.		
	5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo			

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
Javna obrana nije propisana.	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
<p>Prema ocjeni povjerenstva tema doktorskog rada Dubravke Luić-Vudrag o ulozi hrvatskog književnog časopisa Hrvatska revija od velike je važnosti za istraživanje hrvatske književne i periodičke baštine. Korpus istraživanja obuhvaća osamnaest godišta časopisa u razdoblju od 1928. do 1945. godine (cca 11 500 stranica). Hrvatska revija je okupljala najistaknutije predstavnike zagrebačke književne scene i snažno utjecala na kulturni život i razvoj Zagreba i Hrvatske u navedenom razdoblju. No, premda je časopis, između ostalog, sudjelovao i u promicanju novih književnih i publicističkih žanrova te u stvaranju čitalačke publike, njegovo značenje u tome, ali i u hrvatskom kulturnom životu i razvoju prve polovice 20. stoljeća, nije do danas istraženo. Pristupnica se odlučila učiniti takvo istraživanje analizom sadržaja cjelokupnog korpusa, koja bi joj, po njezinom uvjerenju, omogućila novo vrednovanje časopisa u spomenutom smislu.</p> <p>Naime, temeljna je namjera ovog rada dokazati da je Hrvatska revija u spomenutom razdoblju bila vodeći književni časopis između dva svjetska rata s redovitim izlaženjem i brojnim suradnicima vrlo različitih ideoloških orijentacija te s još brojnijim čitateljima. Namjerava se osvijetliti njegova nezaobilazna uloga u promicanju, očuvanju i oblikovanju hrvatskog kulturnog i nacionalnog identiteta koji se morao na svaki način čuvati pred jugoslavenskim centralizmom koji je nastojao da zabranama i progonima onemogući djelovanje hrvatske kulturne javnosti.</p> <p>Prema tome, rad će predstavljati doprinos u području istraživanja hrvatske književne periodike. Također, rad će osvijetliti ulogu i značaj časopisa Hrvatska revija kao nositelja recentne književne produkcije svoga vremena, kao čuvara i promicatelja hrvatskog nacionalnog i kulturnog identiteta u razdoblju prepletanja i sukobljavanja različitih ideologija. Teorijska polazišta rada, predložena struktura i temeljne teze primjereno su navedene, a naznačeni metodološki okvir utemeljen i primjeren temi koja se obrađuje. Cilj i svrha kao i očekivani znanstveni doprinos u sinopsisu su jasno artikulirani, što upućuje na zaključak da će tema biti obrađena na znanstveno relevantan način.</p>	
Mišljenje i prijedlog:	
<p>Na temelju uvida u dokumentaciju o studiju i u sinopsis doktorskog rada ocjenjujemo da pristupnica Dubravka Luić-Vudrag ispunjava sve uvjete predviđene programom Poslijediplomskog sveučilišnog doktorskog studija hrvatske kulture i da je stručno osposobljena za kvalitetnu obradu predložene teme. Mišljenja smo naime da će ova disertacija, načinom na koji je zamišljen i elaboriran u sinopsisu, svakako doprinijeti znanstvenoj misli na području humanističke znanosti, tj. filologije, odnosno kroatistike.</p> <p>Stoga predlažemo Fakultetskom vijeću Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu da pristupnici odobri pisanje doktorskog rada pod predloženim naslovom <i>Časopis Hrvatska revija (1928 - 1945) kao prostor promicanja hrvatskog kulturnog identiteta</i> te da dr. sc. Jadranku Grbić, redovnu profesoricu Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagreb imenuje mentoricom.</p>	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):	
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):	
2013/zimski semestar	

Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)

Potpis
(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA (po potrebi):

Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1. (predsjednik Povjerenstva) dr. sc. Marina Čizmić Horvat, doc. u miru	
	2. dr. sc. Jadranka Grbić, red. prof.	
	3. dr. sc. Stipe Botica, red. prof.	
	4.	
	5.	

U Zagrebu, 5. ožujka 2013. **M.P.**



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Ivan Josipović, prof. povijesti i dipl. povjesničar umjetnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Povijest umjetnosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7272		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Ljiljana i Zdravko Josipović		
Datum i mjesto rođenja:	30.05.1983., Makarska, Hrvatska		
Adresa:	don Mihovila Pavlinovića 12, Baška Voda, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	091 529 0006		
E-mail:	ijosipov@unizd.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zadru - Sveučilište u Zadru , <i>Povijest i povijest umjetnosti</i> , Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<p>Od 8. prosinca 2009. do danas: asistent na Odjelu za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru</p> <p>Od 1. siječnja 2008. do 8. prosinca 2009. godine: znanstveni novak-asistent na Odjelu za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru</p> <p>- sudjelovanje u nastavi: održavanje nastave i seminara iz temeljnih kolegija vezanih za ikonografiju i kršćansku ikonografiju, zatim za ranokršćansku, bizantsku te opću i nacionalnu umjetnost ranoga srednjeg vijeka; održavanje nastave i seminara iz više izbornih kolegija iz hrvatske ranosrednjovjekovne umjetnosti</p> <p>Od 15. siječnja do 31. prosinca 2007. godine: učitelj povijesti u Osnovnoj školi "Tin Ujević" u Krivodolu (3/4 radnog vremena)</p> <p>Od 15. veljače do 23. prosinca 2007. godine: nastavnik povijesti u Srednjoj školi fra Andrije Kačića Miošića u Makarskoj (1/4 radnog vremena)</p>
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Josipović, Ivan. Prilog Trogirskoj klesarskoj radionici. // <i>Ars Adriatica</i> : časopis Odjela za povijest umjetnosti



	<p>Sveučilišta u Zadru. 1 (2011) ; 97-108 (članak, znanstveni).</p> <p>2. Josipović, Ivan. »Majstor koljanskog pluteja« u stilskom razvrstavanju predromaničke skulpture iz Galovca kod Zadra. // Radovi Instituta za povijest umjetnosti. 34 (2010.) ; 7-18 (članak, znanstveni).</p> <p>3. Josipović, Ivan. Nikola Firentinac i Alešijeva Krstionica Trogirske katedrale. // Radovi Instituta za povijest umjetnosti. 33 (2009) ; 47-66 (članak, znanstveni).</p> <p>4. Josipović, Ivan. Pavuša VEŽIĆ, Milenko LONČAR, HOC TIGMEN - I cibori altomedievali dell'Istria e della Dalmazia, Zara, Università di Zara, 2009., 335 p., ISBN 978-953-7237-48-6. // Hortus artium medievalium : journal of the International Research Center for Late Antiquity and Middle Ages. 17 (2011) ; 304-306 (prikaz, ostalo).</p> <p>5. Josipović, Ivan. Dragulj na izvoru rijeke. // Kvartal : kronika povijesti umjetnosti u Hrvatskoj. VI (2009.) , 3/4; 38-40 (prikaz, stručni).</p> <p>6. Josipović, Ivan. Zadarsko sakralno kiparstvo od ranog kršćanstva do rane renesanse. // Kvartal : kronika povijesti umjetnosti u Hrvatskoj. V (2008.) , 4; 48-50 (prikaz, stručni).</p> <p>7. Josipović, Ivan. Željko Rapanić, Od carske palače do srednjovjekovne općine. // Vjesnik za arheologiju i povijest dalmatinsku. 101 (2008.) ; 269-277 (prikaz, stručni).</p> <p>8. Josipović, Ivan Opravdanost korištenja pojma »klesarska radionica« u stilskom razvrstavanju ranosrednjovjekovne skulpture – primjer Klesarske radionice iz vremena kneza Trpimira // XIII. Dani Cvita Fiskovića: Majstorske radionice u umjetničkoj baštini Hrvatske Orebić, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>9. Josipović, Ivan Ranosrednjovjekovni ciborij iz Lepura kod Benkovca // Dani Stjepana Gunjače II: Hrvatska srednjovjekovna povijesno-arheološka baština, Međunarodne teme Split, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>
--	---

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Predromanički reljefi na teritoriju Sklavinije Hrvatske između Zrmanje i Krke do kraja 9. stoljeća
Engleski:	Pre-Romanesque Reliefs on the Territory of Sclavinia Croatia between Zrmanja and Krka before the end of the 9th Century
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Povijest umjetnosti / Povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.emer. Nikola Jakšić	Sveučilište u Zadru, Odjel za povijest umjetnosti, Hrvatska	njaksic@unizd.hr
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina



Prvi mentor:	<p>1. Nikola Jakšić, Il ruolo delle antiche chiese rurali nella formazione del ducato croato medievale, <i>Hortus artium medievalium</i>, vol. 14, Zagreb-Motovun, 2008., 103-112.</p> <p>2. Nikola Jakšić, Dalmatinski primjeri reljefa u stilu liutprandovske "renesanse", u: <i>Renescansa i renesanse u umjetnosti Hrvatske (Zbornik radova sa znanstvenih skupova "Dani Cvita Fiskovića" održanih 2003. i 2004. godine)</i>, (ur.) Predrag Marković, Jasenka Gudelj, Zagreb, 2008., 395-405.</p> <p>3. Nikola Jakšić – Emil Hilje, <i>Umjetnička baština Zadarske nadbiskupije – Kiparstvo I</i>, Zadar, 2008., 1-323.</p> <p>4. Nikola Jakšić, Varvarina praeromanica, <i>Studia Varvarina</i>, vol. 1, (ur.) Bruna Kuntić Makvić, Zagreb-Motovun, 2009., 11-41.</p> <p>5. Nikola Jakšić, Riflessi della "rinascenza liutprandea" nei centri urbani della costa adriatica orientale, <i>Hortus artium medievalium</i>, vol. 16, Zagreb-Motovun, 2010., 17-26.</p>
Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Iako je proučavanje ranosrednjovjekovne skulpture na istočnoj obali Jadrana u žarištu hrvatske arheološke i povijesno-umjetničke znanosti još od druge polovine 19. stoljeća, tek je prije pedesetak godina inaugurirana metoda povezivanja predromaničkih reljefa u likovno-morfološke cjeline i to ponajprije korištenjem tzv. Morelijeve metode analize umjetničkog djela. U tom je vremenu na prostoru nekadašnje ranosrednjovjekovne hrvatske države prepoznat stanoviti broj klesarskih radionica kojima je definiran i opus, a ujedno je preciznije ustanovljeno i vrijeme njihova djelovanja. Navedena metoda rada, koja je u izučavanju ranosrednjovjekovne skulpture dosad korištena tek od nekolicine domaćih istraživača, primijenit će se na svim poznatim predromaničkim reljefima nastalim na teritoriju hrvatske kneževine između Zrmanje i Krke do kraja 9. stoljeća. To bi trebalo rezultirati još jasnijom diferencijacijom do sada prepoznatih klesarskih produkcija, zatim definiranjem nekih novih radioničkih opusa, ali i preispitivanjem predloženih datacija za one radionice čije se vrijeme djelovanja nije moglo sa sigurnošću odrediti. U tom su smislu primjenom detaljne likovno-stilske analize prepoznate dvije nove klesarske radionice, jedna već odavno poznata još je preciznije datirana, jednoj drugoj predložena je nova okvirna datacija, a nudi se i proširenje dosada definiranih opusa gotovo svih klesarskih produkcija. Sve to rezultat je detaljnog proučavanja objavljenih, a manjim dijelom i nepubliciranih reljefa nastalih do kraja 9. stoljeća na području obuhvaćenom predloženim naslovom disertacije, a ti su reljefi komparirani sa srodnim materijalom pronađenim na čitavom teritoriju ranosrednjovjekovne hrvatske kneževine i susjednih joj dalmatinskih gradova. Predloženim istraživanjem omogućit će se još jasnije sagledavanje razvoja predromaničkih reljefa na cjelokupnom teritoriju nekadašnje Sklavinije Hrvatske, a to bi trebalo pridonijeti i boljem razumijevanju cjelokupne ranosrednjovjekovne skulptorske baštine od druge polovine 8. do kraja 9. stoljeća.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Even though study of the early mediaeval sculpture on the eastern Adriatic shore had been in the focus of archaeology and art history since the second half of the 19th century, it is only during the last five decades that the method of associating the pre-Romanesque reliefs into stylistic units was

applied, and foremost by use of the so called Morelli's method of analysis of an artwork. These efforts have resulted with the recognition of the oeuvres of several stonemasons' workshops and their respective periods of activity within this chronological range and on the territory of the early mediaeval Croatian state. The aim of this paper is to use the aforementioned methodology, applied in the work of only few Croatian scholars, on the corpus of all known pre-Romanesque reliefs found on the territory of the Croatian dukedom, between rivers Zrmanja and Krka before the end of the 9th century. This should result in a more precise differentiation of previously recognized stonemasonry production, with the characterisation of oeuvres of several unrecognized workshops, but also with reconsideration of the suggested dating for those workshops whose periods of activity could not be indisputably determined. In this context, through application of this method, two formerly unknown stonemason workshops have already been recognised, one of which formerly known was determined more precisely, while for the second one new frame of dating has been suggested. Additionally, formerly defined oeuvres of almost all known workshops have been enlarged. All of this is the result of a detailed research of the previously published, but also of a lesser number of the unpublished reliefs dated before the end of the 9th century, found on the territory defined by the title of the thesis that have been subjected to a comparison with the kindred material from the entire territory of the early mediaeval Croatian dukedom and the neighbouring Dalmatian towns. Suggested research will facilitate a much clearer insight into the development of the pre-Romanesque reliefs on the whole territory of former *Sclavinia* Croatia which should, furthermore, contribute to a better understanding of the overall corpus of the early mediaeval sculptural heritage from the second half of the 8th until the end of the 9th century.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

S prostora sjeverne Dalmacije omeđenog rijekama Zrmanjom i Krkom, koji je u ranom srednjem vijeku bio sastavni dio hrvatske kneževine 9. stoljeća, potječe veliki broj predromaničkih reljefa koji su u najvećoj mjeri nastali kao liturgijske instalacije sakralnih građevina. To je ponajprije rezultat većeg broja amaterskih i sustavnih arheoloških istraživanja poduzetih u posljednjih sto i četrdeset godina koja su bila osnovni preduvjet počecima proučavanja predromaničke skulpture, ali i ranosrednjovjekovne umjetnosti općenito. Tijekom "porodajnih muka" nacionalne arheologije i povijesti umjetnosti ranoga srednjeg vijeka došlo se i do nekih značajnih spoznaja, ali su iz njih proizašle i brojne teorije o podrijetlu, pojavi i razvoju predromaničke skulpture na istočnoj obali Jadrana od kojih je većina danas u potpunosti prevladana, dok ih je manji dio postao temelj za daljnje proučavanje raspravljane materije. U odnosu na taj raniji period, naša je znanost u posljednjih pedesetak godina postigla značajan napredak, jer je utvrđivanjem podrijetla stila i spoznajom njegova postupnog razvoja, definirala i znatan broj likovno-morfoloških cjelina unutar ukupnog korpusa predromaničkih reljefa, tj. radioničkih opusa, čime je omogućeno uspostavljanje barem relativne, a vrlo često i apsolutne kronologije. Kako bi se ova tvrdnja zornije predočila dovoljno je kazati da je do šezdesetih godina 20. stoljeća u našoj znanosti cjelokupna predromanička klesarska produkcija bila svođena pod zajednički nazivnik tzv. "pleterne skulpture", kao što je i njezina datacija, uz tek poneke pojedinačne iznimke, bila smješšana u dugi vremenski period od 9. do 11. stoljeća, dok su danas, pak, pojedini radionički opusi okvirmo datirani u vremenski period od svega dva ili tri desetljeća.

Predromanička umjetnost, a time i predromanička skulptura kao njezin sastavni dio, na području između Zrmanje i Krke, kao uostalom i na cijeloj istočnoj obali Jadrana, u žiži je znanstvenog interesa još od sredine 19. stoljeća. U tom je razdoblju nastao veliki broj radova koji su se bavili navedenom temom, a njihovi su autori djelovali u različitim vremenima i državama, što je uvelike utjecalo i na formiranje njihova stava o spomeničkoj baštini i na postignute znanstvene rezultate u izučavanju ranosrednjovjekovnih spomenika Dalmacije. Početci njihova istraživanja bili su uglavnom vezani uz arheologe-amatere i rodoljubno nastrojene zaljubljenike u povijest i kulturnu baštinu, pa se tako sedamdesetih, a pogotovo osamdesetih godina 19. stoljeća pojačao interes dalmatinskih intelektualaca za ranosrednjovjekovnu umjetničku baštinu, kao i svijest o njezinoj važnosti za nacionalnu povijest. Vrhunac toga prvog razdoblja u otkrivanju i proučavanju predromaničkih reljefa u Dalmaciji predstavlja knjiga don Frane Bulića *Hrvatski spomenici u kninskoj okolici uz ostale suvremene dalmatinske iz dobe narodne hrvatske dinastije* objavljena 1888. godine. To je djelo bilo prva sintezna monografija o dalmatinskim predromaničkim spomenicima. Posebna važnost Bulićeva rada leži u činjenici da je već tada iznio hipotezu o podrijetlu i razvoju predromaničke skulpture u Dalmaciji čiji nastanak tumači spojem domaće ranokršćanske tradicije, langobardskog utjecaja iz sjeverne Italije, te djelovanja franačkih misionara. Takva Bulićeva teorija u to je doba zaista bila daleko ispred svog vremena, pa se može reći da su je potvrdila tek recentna istraživanja suvremene hrvatske povijesnoumjetničke znanosti, dok kod njegovih suvremenika nije imala značajniji odjek.

Od Bulićeva vremena pa sve do Drugoga svjetskog rata, razvile su se i neke druge, danas uglavnom prevladane teorije o podrijetlu predromaničke umjetnosti na tlu Italije i kod nas, poput italo-bizantske teze (R. Cattaneo), zatim langobardske (njemački povjesničari),

autohtono-narodne (Strzygowski) ili, pak, hrvatsko-bizantske teorije Frane Radića. Potonji je bio blizak suradnik fra Luje Maruna (1857.–1939.), ustrajnog istraživača dalmatinske ranokršćanske i ranosrednjovjekovne umjetničke baštine, koji je u svom pedesetogodišnjem djelovanju vodio ili nadgledao arheološka iskapanja na gotovo svim danas poznatim lokalitetima sjeverne i srednje Dalmacije. Pored toga, Marun je 1887. godine u Kninu utemeljio Kninsko (od 1893. Hrvatsko) starinarsko društvo, godine 1893. osnovao je Prvi muzej hrvatskih spomenika (od 1926. Muzej hrvatskih starina), da bi konačno 1894. godine bila pokrenuta i *Starohrvatska prosvjeta*, časopis koji se bavio temama vezanim za tzv. "starohrvatsku umjetnost", a kojem je Frano Radić bio urednik. Unatoč činjenici da su i Marun i Radić bili amateri, mora se priznati da su svojom domoljubnom zanesenošću i brojnim poduzetim istraživanjima, te objavljenim člancima i izvješćima dali značajan poticaj daljnjem znanstvenom proučavanju navedene tematike, a za njihova je vremena otkriven čitav niz značajnih arheoloških lokaliteta u srednjoj i sjevernoj Dalmaciji, poput Rižinica kod Solina, Bijaća kod Trogira, Muća Gornjega, brojnih lokaliteta u užoj kninskoj, vrličkoj, drniškoj i skradinskoj okolici, preko Šopota, Korlata i Kule Atlagić u blizini Benkovca, do primjerice Biograda i Nina.

Posebno važno mjesto u izučavanju hrvatske predromaničke umjetnosti zauzima Ljubo Karaman, tvorac čuvene knjige *Iz kolijevke hrvatske prošlosti*, objavljene 1930. godine u Zagrebu. U tom sintetskom djelu o hrvatskoj predromaničkoj umjetnosti Karaman je detaljno analizirao i komentirao dotad iznesena mišljenja o podrijetlu predromaničke skulpture kod nas i u Italiji, odbacujući postojeće langobardske i bizantske teze o podrijetlu "pletarne skulpture", a suprotstavio se i Radićevu stajalištu o postojanju tzv. "hrvatsko-bizantskog sloga". Nasuprot takvim teorijama, Karaman naše predromaničke reljefe smatra importom iz sjeverne Italije, a njihov nastanak veže za umjetničke tradicije italskih majstora iz vremena kasne langobardske i rane franačke vladavine, dok njihov dolazak u naše krajeve povezuje s misionarima koji su u tadašnju Sklaviniju Hrvatsku, a uz pristanak hrvatskih vladara, dovodili talijanske putujuće majstore zvane *magistri commacini*. Iako je i navedena Karamanova teza danas odbačena zajedno s teorijama koje je on sam kritizirao, a jasno je da ne stoji ni njegovo mišljenje da su slog i motivika na predromaničkim reljefima bili nepromjenjivi od početka 9. do sredine 11. stoljeća, važno je naglasiti da je taj "otac povijesti umjetnosti kod Hrvata" ipak primijetio kako "sredinom 11. vijeka, paralelno s uvođenjem romanskog graditeljstva u našim stranama, pleterna plastika po malo izmiče pred ranom romanskom dekoracijom", te da "geometrijsko-linearni karakter pleternog sloga popušta i slabi pred ojačanim osjećajem plošnosti".

Nakon što se 1960. godine pojavila knjiga Ive Petriciolija *Pojava romaničke skulpture u Dalmaciji* u kojoj je autor obradio ponajviše ranoromaničku skulpturu 11. stoljeća u Dalmaciji, postalo je jasno da su Karamanove slutnje bile ispravne, te da je moguće uspostaviti kronološku razliku i među onim predromaničkim spomenicima koji nisu bili datirani nekim posvetnim natpisom. Osim odvajanja protoromaničke skulpture 11. stoljeća od one 9. i 10., Petricioli je, služeći se poznatom Morellijevom metodom pri analizi predromaničke skulpture, u svojim istraživanjima osim kronološkog uspio promovirati i radionički aspekt, čime je udario temelje traženju zajedničkih izvedbenih osobina unutar određenog korpusa predromaničke skulpture, tj. definiranju majstorskih, odnosno radioničkih opusa.

Inauguracijom ovakvog pristupa u proučavanju predromaničkih spomenika otvorila se široka lepeza mogućnosti njezine daljnje primjene na ostaloj ranosrednjovjekovnoj skulpturi. Navedenu je metodu rada, ponajprije na ranijoj predromaničkoj skulpturi, posebno razradio Nikola Jakšić koji je prepoznao više klesarskih radionica 9. stoljeća. Polazište za okupljanje pojedinih reljefa u jedinstvene cjeline činili su fragmenti koji su sadržavali natpise s uklesanim imenima hrvatskih vladara 9. stoljeća (Trpimir, Branimir, Muncimir), jer su upravo oni mogli poslužiti kao polazna točka pri uspostavi likovno-stilskih analogija između njih i onih nedatiranih fragmenata skulpture na tom istom, ali i na nekim drugim lokalitetima. Na takav je način ustvari prepoznat i definiran umjetnički opus više predromaničkih klesarskih radionica, koje su se, upravo zahvaljujući natpisima s pojedinih ulomaka, mogle smjestiti u preciznije vremenske okvire, konkretnije u sredinu ili u 2. polovinu 9. stoljeća. Isti se princip mogao primijeniti i na ostalim fragmentima predromaničkih reljefa koji nisu bili datirani natpisom, ali je sličan izbor motiva te posve identičan način klesarske obrade jasno upućivao na istu majstorsku ruku, pa su tako prepoznate i još neke radionice koje nije bilo moguće precizno datirati. Međutim, na temelju likovno-morfoloških karakteristika datiranih i nedatiranih klesarskih radionica bilo je moguće između njih uspostaviti barem relativnu kronološku distinkciju, tj. utvrditi je li nedatirana radionica ranija ili kasnija od one datirane. Takva je metoda tražila i serozniji pristup pri analizi vrsnoće izvedbe i "hvatanju" klesarskog duktusa, ali i cjelokupnoga likovnog repertoara pojedinih radionica, što je u novije vrijeme dovelo i do nekih novih pogleda na ovu problematiku.

Međutim, sva metode obrade i interpretacije predromaničkih reljefa i sagledavanje njihova stilskog razvoja bilo bi manje uspješno da se i u periodu nakon Drugoga svjetskog rata nisu nastavila intenzivno provoditi arheološka istraživanja, koja je u najvećem broju slučajeva organizirao današnji Muzej hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu kojemu je na čelu dugo godina bio akademik Stjepan Gunjača. Zajedno sa svojim suradnicima (D. Jelovina, D. Vrsalović, M. Zekan, V. Delonga, T. Burić, itd...), od kojih su neki i danas djelatnici te muzejske ustanove, Gunjača je proveo značajan broj revizijskih istraživanja na već poznatim, ali i velik broj sustavih istraživanja na dotad neistraženim lokalitetima u srednjoj i sjevernoj Dalmaciji (npr. više lokaliteta u Biskupija kod Knina, Brnaze kod Sinja, Cetina i Koljane kod Vrljike, Bribir kod Skradina, Kašić, Biljane Donje i Pridraga kod Zadra,...), a na kojima je pronađen i vrlo značajan broj ulomaka predromaničke skulpture. Osim navedenog muzeja, na tzv. matičnom području ranosrednjovjekovne hrvatske države



istraživanja su vršili i djelatnici drugih muzejskih ili konzervatorskih ustanova sa sjedištima u Kninu, Šibeniku i Zadru, a i njihovi su rezultati s aspekta proučavanja ranosrednjovjekovne skulpture bili od iznimnog značenja.

U posljednjih šezdesetak godina radovi koji se dotiču raznih aspekata predromaničke skulpture ali i umjetnosti općenito nabujali je do tolikog broja da njihovo detaljno nabranje i komentiranje ne bi imalo smisla. Istaknut ću stoga samo najvažnije teorije, pristupa i zaključke, poput vrlo važnog stajališta Milana Preloga da je predromanička umjetnost, a samim time i skulptura, zapravo "pasivna negaciji antike", te argumentiranu tvrdnju Mladena Pejakovića da su predromanička arhitektura i skulptura plod duboko promišljenog i intelektualnog poduhvata, a ne djelo neukih majstora, tj. produkt narodne i primitivne umjetnosti kako se do tada uglavnom tvrdilo. Željko Rapanić je, pak, na tragu zaključaka Ejnara Dyggeve da predromanička arhitektura u Dalmaciji svoj korijen vuče iz domaće graditeljske tradicije kasne antike, došao od istoga zaključka i u pogledu razvitka predromaničkih reljefa kojima niječe mogući utjecaj iz langobardske i uopće talijanske skulpture predromaničkoga doba, a u čemu mu se djelomično suprotstavlja Jakšić, koji je ustvari potpuno suglasan s davno iznesenom Bulićevom teorijom o višestrukim utjecajima na nastanak i razvoj hrvatske predromaničke skulpture. Osim toga, Rapanić je posebnu pažnju posvetio načinu djelovanja klesarskih radionica i odnosu između naručitelja i izvođača radova prilikom stvaranja umjetničkog djela, čime je prvi u našoj znanosti progovorio o procesu nastanka predromaničkih liturgijskih instalacija, ali i sakralnih zdanja općenito. Likovno-stilskim i radioničkim aspektima u proučavanju predromaničke skulpture na istočnoj obali Jadrana posebnu su pažnju posvetili Miljenko Jurković i Nikola Jakšić. Potonje navedeni je u doktorskoj disertaciji i u nizu članaka, a pogotovo u dva sintezna teksta o hrvatskoj predromaničkoj skulpturi (Nikola Jakšić, *Predromaničko kiparstvo*, u: *Tisuću godina hrvatskog kiparstva*, (ur.) Igor Fisković, Zagreb, 1997., 13-39; Nikola Jakšić, *Klesarstvo u službi evangelizacije*, u: *Hrvati i Karolinzi – Rasprave i vrela*, (ur.) Ante Milošević, Split, 2000., 192-213), znatno pridonio poznavanju razvoja predromaničkih reljefa, podrijetlu njihove ikonografske dekoracije (npr. ranokršćanski podni mozaici, utjecaj otočkog stila), definiranju i preciznijem datiranju pojedinih radioničkih opusa, ali i uspostavljanju analogija sa srodnim materijalom ponajprije sa šireg područja Italije. Nadalje, Jakšić je prvi s pravom upozorio i na činjenicu da je znatan broj ranokršćanskih sakralnih građevina 5. i 6. stoljeća preživio razdoblje seobe naroda te u 9. stoljeću nastavio djelovati kao žarište kulta, a to ujedno znači da su tada bili nanovo opremani liturgijskim instalacijama predromaničkih stilskih karakteristika. Takav Jakšićev stav u potpunosti je podupro Pavuša Vežić. Osim navedenih autora, vrijedne doprinose u proučavanju predromaničke skulpture dali su još i Tonči Burić, Ante Milošević, Vedrana Delonga i mnogi drugi, a posebno je važno istaknuti Delonginu ulogu u istraživanju ranosrednjovjekovne hrvatske epigrafije koja je rezultirala objavom opširne i temeljite knjige u kojoj su obrađeni svi dotad poznati latinski epigrafički spomenici na teritoriju ranosrednjovjekovne Hrvatske (Vedrana Delonga, *Latinski epigrafički spomenici u ranosrednjovjekovnoj Hrvatskoj*, Split, 1996.).

Ipak, vrhunac znanstvenog djelovanja u dosadašnjem izučavanju hrvatske predromaničke umjetnosti predstavljala je velika izložba *Hrvati i Karolinzi* koja je održana od 20. prosinca 2000. do 30. svibnja 2001. godine u Splitu kao dio ciklusa izložbi u okviru velikog međunarodnog projekta *Karlo Veliki i stvaranje Europe*. Ta je izložba, osim što je hrvatsku i europsku javnost upoznala s najznačajnijim spomenicima karolinškog razdoblja u Hrvatskoj, iznjedrila i opširnu istoimenu knjigu u dva sveska, koja je koncipirana kao spoj znanstvenih rasprava i opširnog kataloga. To djelo bez sumnje predstavlja do sada najpotpuniju i najznačajniju sintezu o predromaničkoj umjetnosti od druge polovine 8. do kraja 9. stoljeća u našoj zemlji. Značajni radovi o predromaničkoj umjetničkoj baštini nastavili su se objavljivati i u vremenu nakon završetaka ove izložbe, a najveći broj njih objavljen je u časopisu *Hortus artium medievalium*, glasilo Međunarodnog istraživačkog centra za kasnu antiku i srednji vijek, kao i brojnim drugim domaćim periodičkim publikacijama.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Uvidom u stanje dosadašnjih istraživanja predromaničkih reljefa na području između Zrmanje i Krke koji je pripadao teritoriju ranosrednjovjekovne Kneževine Hrvatske, nametnula se potreba da se navedeni materijal još jedanput sustavno istraži i cjelovito sagleda. Osnovno polazište za navedena nastojanja jesu dosadašnji rezultati istraživanja predromaničke skulpture i njihovo uspješno svrstavanje u likovno-morfološke cjeline, a sve u svrhu njihove nadopune djelima koja većinom potječu s nedavno istraženih i recentno objavljenih lokaliteta. Osim toga, temeljem novih spoznaja razmotrit će se i mogućnost što preciznije datacije onih radionica čije vrijeme djelovanja nije bilo sa sigurnošću definirano, a ponudit će se i identifikacija dviju novih klesarskih produkcija koje do sada, unatoč davnoj objavi materijala u literaturi, nisu bile prepoznate, ili su tek bile naslućivane.

Nadalje, dat će se detaljna kataloška obrada svih u umjetničkom pogledu relevantnih reljefa nastalih na području i u vremenu koje je definirano naslovom disertacije, dok će se većina obrađenih reljefa u raspravi sagledati u kontekstu cjelokupnog opusa definiranih radioničkih produkcija koje su ih isklesale, neovisno o tome što će to dovesti do izlaženja iz geografskih ili povijesno-političkih razdjelnica kojima je definiran osnovni korpus predromaničkih reljefa koji su prvenstveno u fokusu ovoga rada.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Ulomci predromaničke skulpture koji će biti uključeni u istraživanje i detaljno kataloški obrađeni potječu s tridesetak lokaliteta na području između Zrmanje i Krke, u što nije uključeno uže područje grada Zadra koje je u vremenu kojim se disertacija bavi pripadalo drugoj političkoj tvorbi u odnosu na njegovo uže i šire zaleđe. Predromanički reljefi pronađeni na tom području bit će obrađeni kroz 17 većih poglavlja kataloga u kojima će biti zastupljeni spomenici s važnijih lokaliteta, dok će preostala malobrojnija skulptura koja potječe s petnaestak manje bitnih lokacija i nalazišta biti kataloški obrađena u zajedničkom poglavlju jer na tim lokalitetima (zasad) nije pronađen neki značajniji broj predromaničkih ulomaka koji se mogu datirati u drugu polovinu 8. ili u 9. stoljeće. Većina materijala koji će biti obrađen čuva se u Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu, manji broj u Arheološkom muzeju u Zadru, Konzervatorskom odjelu u istom gradu, Praktikumu Odjela za arheologiju Sveučilišta u Zadru, Zavičajnom muzeju u Biogradu, te u Muzeju ninskih starina Arheološkog muzeja u Zadru, dok je vrlo mali broj fragmenata još uvijek kao spolij uzidan u raznim građevinama nedaleko od lokaliteta s kojih izvorno potječu, a neznatan broj danas je nažalost i izgubljen, pa će biti obrađen tek temeljem starih fotografija i sačuvane dokumentacije.

Tijekom istraživanja obišao sam sve navedene institucije, a uz svesrdnu i ljubaznu pomoć djelatnika tih ustanova, pregledao sam gotovo sve dostupne reljefe koje ću u disertaciji obraditi, kao i komparativni materijal koji mi je bio pri ruci. Ta su istraživanja bila važna da se utvrde svi tehnički detalji vezani za svaki pojedini ulomak, poput njegove debljine, površinskih oštećenja, lomova, konstruktivnih detalja (utori, istaci, izbušene rupe za međusobno spajanje pojedinih dijelova oltarne ograde), ali i vrste materijala. Također sam, a to smatram vrlo važnim, terenskim obilascima posjetio gotovo sve lokalitete s kojih navedena skulptura potječe, osim naravno onih na koje se zbog objektivnih razloga (minirana područja) nije moglo pristupiti, ili onih u kojima su pojedinu ulomci pronađeni kao spoliji bez arheološkog konteksta i bez mogućnosti jasne spoznaje od kud zapravo izvorno potječu.

Istraživanje kao osnovni temelj uzima rezultate do kojih je u tom pogledu, prije više od trideset godina, došao Nikola Jakšić u dijelu svoje disertacije koja se bavi klesarskim radionicama 9. stoljeća. Budući da su ispravnost Jakšićeva pristupa u međuvremenu potvrđena više puta, a da su u međuvremenu pronađeni i/ili publicirali brojni fragmenti predromaničkih reljefa, otvara se velika mogućnost daljnjeg unaprjeđenja spoznaja o hrvatskoj predromaničkoj skulpturi nastaloj od sredine 8. do kraja 9. stoljeća.

Dakle, metode kojima ću se u najvećoj mjeri koristiti prilikom obrade materijala su stilska, tipološko-morfološka i komparativna analiza, čime ću nastojati doći do što je moguće više podataka bitnih za samo istraživanje. Nakon detaljnog uvida u svaki pojedini ulomak, pokušat će se odrediti o kojem se dijelu liturgijskih instalacija ili arhitektonske dekoracije zapravo radi, a ukoliko to bude moguće ponudit će se i rekonstrukcija nekih sastavnih dijelova oltarne ograde ili pak čitava rekonstrukcija nje same. Posebna će se pažnja usmjeriti na prednju stranu reljefa, tj. na njihovu dekorativnu površinu, te će se pritom pokušati uočiti njezine ikonografske i morfološke komponente.

Stilska analiza predstavlja glavnu okosnicu metodskog pristupa problemu, te će se temeljem nje nastojati odrediti pripadnost pojedinih ulomaka ranijoj ili kasnijoj fazi razvoja predromaničkoga stila do kraja 9. stoljeća, a zatim će se oni, ako to već nije učinjeno, pokušati po prvi put atribuirati nekoj već poznatoj klesarskoj radionici, ili će se povezati u opus neke novoprepoznate klesarske produkcije. Svaka od navedenih radionica ima svoje formalne i izvedbene specifičnosti, pojedine od njih čak i konstruktivne, ali se ipak mora kazati da niti jedan ulomak predromaničke skulpture neće moći biti sa sigurnošću pripisan nekoj klesarskoj radionici ako na lokalitetu na kojem je otkriven nisu pronađeni i ostali srodni fragmenti koji bi omogućili uvid u više sastavnih dijelova oltarne ograde, tj. uvid u cjelinu liturgijskih instalacija, koji bi onda omogućio detaljniju komparativnu analizu, a samim time i sigurniju atribuciju. Naime, to je ponajprije bitno zbog postupka definiranja novih i nadopunjavanja već prepoznatih klesarskih produkcija, pri čemu je potrebo uspostaviti analogije između što je moguće više reljefa s raznih lokaliteta koji posjeduju zajedničke likovno-morfološke karakteristike.

Potrebno je napomenuti da je na nekim lokalitetima kojim ću se baviti jasno prepoznato i više faza opremanja sakralnog zdanja novim liturgijskim instalacijama, što je možda posljedica oštećenja koja su mogla nastati u nekim nama zasad nedokučivim povijesnim epizodama, ili je pak zamjena liturgijskih instalacija samo posljedica promjene ukusa u određenom povijesnom trenutku ili, pak, ambicija vlasnika koji je pojedinoj crkvenoj građevini želio dati pečat vlastitog poimanja skladnog uređenja sakralnog interijera. Kolika je važnost ovakvog pristupa u izučavanju cjelokupne ranosrednjovjekovne umjetnosti pokazat će se na konkretnim primjerima u kojima je prepoznavanje pojedine klesarske radionice na nekom lokalitetu bilo i odlučujući argument za preciznije datiranje građevine za čije je opremanje ta skulptura izvorno i bila namijenjena. Važno je još napomenuti da će se za preostalu "nerazvrstanu" skulpturu nastojati ponuditi bar okvirna datacija, ponajprije temeljem ikonografskih karakteristika samih ulomaka, zatim uočavanjem nekih formalnih promjena do kojih je dolazilo protokom vremena, ili pak pouzdanim uočavanjem promjene ukusa koja je rezultirala dvojnošću ikonografskih utjecaja na kojima je moguće razlikovati dekoraciju ranokršćanskog podrijetla od one čisto geometrijske koja svoje izvoriste vuče iz germanskih tradicija i tzv. otočko-misionarskog izričaja.

Na kraju, važan će biti i interdisciplinarni pristup u istraživanju raspravljane materije, pa će se u obzir svakako uzimati i arheološki kontekst pronalaska predromaničkih reljefa, zatim epigrafske analize posvetnih natpisa koji su u pravilu fragmentarno sačuvani na



dijelovima trabeacija oltarnih ograda, a konačno i povijesnih događaja i okolnosti poznatih iz malobrojnih vrela, a što će sve biti od iznimne važnosti za cjelovito sagledavanje raspravljane problematike. Tako će se nastanak predromaničkih reljefa pokušati promatrati u širem kulturološkom kontekstu razvoja tadašnjega ranosrednjovjekovnog društva hrvatske kneževine koje se razvijalo na rubu zapadne kulturne sfere, u zaleđu starih romanskih gradova (Splita, Trogira, Zadra) kao baštinika kasnoantičke civilizacije, te u doticaju sa suvremenim političkim i kulturološkim utjecajima iz Bizantskog Carstva (čiju su vlast njihovi susjedi u dalmatinskim gradovima još uvijek priznavali), ali i još jačih umjetničkih utjecaja koji su pristizali s područja današnje Italije. Uloga franačkih misionara, ali i benediktinskih redovnika čije je postojanje zasvjedočeno na više lokaliteta na teritoriju hrvatske kneževine 9. stoljeća, ali i vladara i pripadnika društvene elite koji su u kršćanskom duhu podizali veliki broj privatnih zadužbina, uvelike su odredili usvajanje stilskih utjecaja i ikonografskih shema, ali su utjecali i na razinu kvalitete liturgijskih instalacija kojima su opremane preuređene ranokršćanske ili pak novopodignute ranosrednjovjekovne sakralne građevine.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Novim istraživanjima predromaničkih reljefa na području Sklavinije Hrvatske između Zrmanje i Krke do kraja 9. stoljeća, a koja će biti prezentirana u doktorskoj disertaciji, namjera je što jasnije predstaviti razvoj predromaničke skulpture od druge polovine 8. stoljeća do, okvirno, vremena vladavine posljednjeg hrvatskog kneza Muncimira s kraja 9. stoljeća. Tako će se započeti s obradom materijala koji je na temelju likovno-stilske analize, relativne kronologije i komparativne metode datiram u predfranačko razdoblje, tj. u drugu polovinu 8. stoljeća, jer u njima prepoznajem produkte dviju novoidentificiranih klesarskih radionica koje su djelovali i u gradu Zadru i na pojedinim lokalitetima koji su se tijekom 9. stoljeća nesumnjivo nalazili na teritoriju hrvatske kneževine. Ostale već definirane klesarske produkcije 9. stoljeća bit će nadopunjene novoatribuiranim reljefima koji dosad nisu bili detaljnije i sustavnije obrađeni, pa ni sami lokaliteti s kojih potječu nisu bili izravno povezani s djelovanjem tih klesarskih radionica.

Osim toga dat će se nešto preciznija datacija pojedinih klesarskih opusa u odnosu na one do sada ponuđene, za radionice koje nije bilo moguće preciznije datirati ponudit će se vremenska odrednica temeljem uspostave relativne kronologije, a sve bi to trebalo rezultirati jasnijom predodžbom razvoja predromaničke skulpture, tj. njezinih formalnih, ikonografskih i morfoloških karakteristika.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Mladen Ančić, *Hrvatska u karolinško doba*, Split, 2001., 68-70.
2. Ivan Basić - Miljenko Jurković, Prilog opusu *Splitske klesarske radionice* kasnog VIII. stoljeća, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, sv. 38/2011., Split, 2011., 149-183.
3. Frane Bulić, *Hrvatski spomenici u kninskoj okolini uz ostale suvremene dalmatinske iz dobe narodne hrvatske dinastije*, Zagreb, 1888.
4. Tonči Burić, Kameni namještaj bazilike u Žažviću, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, sv. 15/1985., Split, 1986., 165-181.
5. Vedrana Delonga, *Starohrvatska crkva na »Mastirinama« u Kašiću kod Zadra*, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, sv. 18/1988., Split, 1990., 39-89.
6. Vedrana Delonga, *Latinski epigrafički spomenici u ranosrednjovjekovnoj Hrvatskoj*, Split, 1996.
7. Stipe (Stjepan) Gunjača, *Tiniensia archaeologica - historica - topographica I.*, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, sv. 6/1958., Zagreb,



1958., 105-164.

8. Stipe (Stjepan) Gunjača, Srednjovjekovni Dolac kod Novigrada, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, sv. 8-9/1963., Zagreb, 1963., 7-66.
9. Nikola Jakšić, Majstor koljanskog pluteja, *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva*, sv. 8 (*Znanstveni skup "Cetinska krajina od prethistorije do dolaska Turaka"*, Sinj, 3-6. VI. 1980.), Split, 1984., 243-252.
10. Nikola Jakšić, *Kiparsko klesarske radionice u Dalmaciji od 9. do 12. stoljeća (doktorska disertacija)*, Zadar, 1986.
11. Nikola Jakšić, Klesarska radionica iz vremena kneza Branimira, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, sv. 22/1995., Split, 1995., 141-150.
12. Nikola Jakšić, La survivance des édifices paléochrétiens dans les terres de la principauté Croate, *Hortus artium medievalium*, vol. 1, Zagreb - Motovun, 1995., 36-45.
13. Nikola Jakšić, Croatian Art in the Second Half of the Ninth Century, *Hortus artium medievalium*, vol. 3, Zagreb - Motovun, 1997., 41-54.
14. Nikola Jakšić, Predromaničko kiparstvo, u: *Tisuću godina hrvatskog kiparstva*, (ur.) Igor Fisković, Zagreb, 1997., 13-39.
15. Nikola Jakšić, Klesarstvo u službi evangelizacije, u: *Hrvati i Karolinzi – Rasprave i vrela*, (ur.) Ante Milošević, Split, 2000., 192-213.
16. Nikola Jakšić, Skulptura Branimirova doba u Hrvatskoj, u: *Hrvatska u doba kneza Branimira (Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u Benkovcu 12. lipnja 1998. godine)*, (ur.) Šime Batović, Zadar, 2002., 111-121.
17. Nikola Jakšić, Reljefi *Trogirske klesarske radionice* iz crkve Sv. Marte u Bijaćima, *Starohrvatska prosvjeta*, ser. III, sv. 26/1999., Split, 2004., 265-286.
18. Nikola Jakšić, Il ruolo delle antiche chiese rurali nella formazione del ducato croato medievale, *Hortus artium medievalium*, vol. 14, Zagreb - Motovun, 2008., 103-112.
19. Nikola Jakšić, *Varvarina praeromanica*, u: *Studia Varvarina*, vol. 1, (ur.) Bruna Kuntić Makvić, Zagreb - Motovun, 2009., 11-41.



20. Nikola Jakšić - Emil Hilje, *Umjetnička baština Zadarske nadbiskupije – Kiparstvo I*, Zadar, 2008.
21. Ivan Josipović, »Majstor koljanskog pluteja« u stilskom razvrstavanju predromaničke skulpture iz Galovca kod Zadra, *Radovi Instituta za povijest umjetnosti*, br. 34, Zagreb, 2010., 7-18.
22. Branka Juraga, Srednjovjekovni kameni spomenici na području Biograda, *Diadora*, sv. 9, Zadar, 1980., 445-492.
23. Miljenko Jurković, Iz hrvatske spomeničke baštine od 9. do 11. stoljeća. Od ninske biskupije do katedrale hrvatskog biskupa, u: *Od Nina do Knina*, (ur.) Ivana Čukman Nikolić, Margarita Šimat, Tugomir Lukšić, Zagreb, 1992., 23-43.
24. *Hrvati i Karolinzi – Katalog*, (ur.) Ante Milošević, Split, 2000.
25. Tomislav Marasović, *Dalmatia praeromanica: ranosrednjovjekovno graditeljstvo u Dalmaciji – 2. Korpus arhitekture: Kvarner i sjeverna Dalmacija*, Split - Zagreb, 2009.
26. Ivo Petricoli, *Pojava romaničke skulpture u Dalmaciji*, Zagreb, 1960.
27. Ivo Petricoli, Oko datiranja umjetničkih spomenika ranoga srednjeg vijeka, u: *Gunjačin zbornik*, (ur.) Ivan Erceg et alii, Zagreb, 1980., 113-120.
28. Ivo Petricoli, Sculpture in Zadar between the Late Roman and pre-Romanesque Periods, *Hortus artium medievalium*, vol. 1, Zagreb-Motovun, 1995., 74-83.
29. Željko Rapanić, *Predromaničko doba u Dalmaciji*, Split, 1987.
30. Pavuša Vežić - Milenko Lončar, *HOC TIGMEN – Ciboriji ranoga srednjeg vijeka na tlu Istre i Dalmacije*, Zadar, 2009.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

80 000, 00

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	Umjetnička baština Jadrana od kasne antike do romanike (269-1300623-2681)
	Voditelj projekta	prof. dr. sc. Nikola Jakšić, professor emeritus



	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ prof.emer. Nikola Jakšić		
Potpis _____ Ivan Josipović, prof. povijesti i dipl. povjesničar umjetnosti		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 17.12.2012.		
Potpis _____ Ivan Josipović, prof. povijesti i dipl. povjesničar umjetnosti		

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Ivan Josipović, profesor povijesti, diplomirani povjesničar umjetnosti	
Nositelj studija:		Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij povijesti umjetnosti	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		7272	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	Hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Predromanički reljefi na teritoriju Sklavinije Hrvatske između Zrmanje i Krke do kraja 9. stoljeća	
	<i>Engleski</i>	Pre-Romanesque Reliefs on the Territory of Sclavinia Croatia between Zrmanja and Krka before the end of the 9th Century	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):			
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
1	Prvi mentor:	prof. dr. sc. Nikola Jakšić, profesor emeritus	Sveučilište u Zadru, Republika Hrvatska njaksic@unizd.hr
	Drugi mentor:		
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. prof. dr. sc. Miljenko Jurković, redoviti profesor	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Republika Hrvatska	mjurkovi@ffzg.hr
	2. akademik Igor Fisković, redoviti profesor	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Republika Hrvatska	ifiskovi@ffzg.hr
	3. prof. dr. sc. Pavao Pavuša Vežić, redoviti profesor	Sveučilište u Zadru, Republika Hrvatska	pavusa.vezic1@zd.t-com.hr
	4.		
	5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo		Sjednica Fakultetskog vijeća Filozofskog fakulteta u Zagrebu od 25. siječnja 2013. godine	

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
U skladu s programom studija javnu obranu teme doktorskog rada zamjenjuje kvalificirajući rad kojega je kolega Ivan Josipović predao, a povjerenstvo pozitivno ocijenilo.	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
<p>Tema doktorskog rada dobro je obrazložena i razrađena, te će rad predstavljati izvorni znanstveni doprinos u proučavanju klesarskih radionica ranog srednjeg vijeka, u konkretnom slučaju onih koje su djelovale na području između rijeka Zrmanje i Krke do kraja 9. stoljeća. Kandidat će, koristeći se provjerenom metodologijom, koja je dosada dala izvrsne rezultate, nastojati proširiti opuse dosada poznatih klesarskih radionica na navedenom području, a neke i smjestiti u drugačiji kronološki okvir od onoga do sada uvriježenog. Osim toga, nastojati će definirati još dvije dosada nepoznate klesarske radionice 8. stoljeća, što će biti nesumnjivi doprinos poznavanju skulpture ranog srednjeg vijeka u Hrvatskoj.</p> <p>Plan istraživanja je dobro strukturiran, najavljuje se potpun katalog skulpture, što nije do sada nikada napravljeno, a posebno naglašavamo širinu pristupa problematici, koja zahtjeva brojne komparativne analize.</p> <p>Na temelju obrazloženja teme, pregleda dosadašnjih istraživanja, plana istraživanja, popisa citirane literature, životopisa pristupnika s popisom dosad objavljenih radova i skupova na kojima je sudjelovao, te kompetencije predloženog mentora, povjerenstvo pozitivno ocjenjuje izvedivost teme doktorskog rada.</p>	
2	
Mišljenje i prijedlog:	
Stručno povjerenstvo utvrđuje da IVAN JOSIPOVIĆ ispunjava sve uvjete predviđene programom Poslijediplomskog doktorskog studija povijesti umjetnosti, te predlaže da se odobri tema doktorskog rada pod naslovom „PREDROMANIČKI RELJEFI NA TERITORIJU SKLAVINIJE HRVATSKE IZMEĐU ZRMANJE I KRKE DO KRAJA 9. STOLJEĆA“, pod mentorstvom prof. dr. sc. Nikole Jakšića.	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):	
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):	
2013	
Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)	

Potpis

(ime i prezime člana povjerenstva)

NAPOMENA *(po potrebi)*:

Izabrano Povjerenstvo za
ocjenu teme i predlaganje
mentora

Titula, ime i prezime, ustanova, država:

Potpis:

1. . prof. dr. sc. Miljenko Jurković, redoviti profesor
(predsjednik Povjerenstva)

2. akademik Igor Fisković, redoviti profesor

3. . prof. dr. sc. Pavao Pavuša Vežić, redoviti
profesor

4.

5.

3

U Zagrebu,

M.P.

**Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA****OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE**

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Meri Zornija, diplomirani povjesničar umjetnosti i arheolog		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Povijest umjetnosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6795		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Elžbieta i Aleksandar Opačić		
Datum i mjesto rođenja:	30.10.1974., Šibenik, Hrvatska		
Adresa:	Sv. Nikole Tavelića 1, Šibenik, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	022218996		
E-mail:	mezornija@unizd.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zadru - Sveučilište u Zadru , <i>Povijest umjetnosti i arheologija</i> , Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<p>Od 01. 10. 2007. do danas: znanstveni novak-asistent na Odjelu za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru</p> <p>- sudjelovanje u nastavi: održavanje seminara iz temeljnih kolegija vezanih uz ranokršćansku, bizantsku i ranosrednjovjekovnu opću i nacionalnu umjetnost, te predavanja i seminari na vlastitim izbornim kolegijima.</p> <p>2006.-2009.: voditelj arheoloških istraživanja</p> <p>- organizacija rada na terenu i vođenje terenske dokumentacije na 2 kampanje arheoloških istraživanja na srednjovjekovnom lokalitetu Kornat - Gospa od Tarca, te na 4 kampanje istraživanja prapovijesnog lokaliteta Ozidana pećina u kanjonu Krke</p> <p>1998.-2008.: arheolog</p> <p>- sve vrste posla vezane uz arheološku struku na nizu arheoloških istraživanja u Šibensko-kninskoj, Zadarskoj, Splitsko-dalmatinskoj, Dubrovačko-neretvanskoj i Istarskoj županiji.</p>
Popis radova i aktivnih	



sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	<p>1.Zornija, Meri; Čubrović, Zorica. Srednjovjekovno kiparstvo do zrele romanike - Katalog, 2009. (katalog).</p> <p>2.Zornija (Opačić), Meri. Relikvijar za glavu sv. Tripuna (Slavna Glava) // Zagovori svetom Tripunu - Blago Kotorske biskupije / Tomić, Radoslav (ur.). Zagreb : Galerija Klovićevi dvori, 2009.</p> <p>3.Zornija, Meri O počecima predromaničke skulpture u Kotoru: Klesarska radionica iz doba biskupa Ivana // XIII. Dani Cvita Fiskovića, Majstorske radionice u umjetnosti Hrvatske Korčula, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>4.Menđušić, Marko; Zornija, Meri Veliki Komat, Gospa od Tarca: novi ranokršćanski lokalitet na karti naših otoka // Znanstveni skup HAD-a: Arheologija na otocima Mali Lošinj, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Ranosrednjovjekovna skulptura na tlu Boke kotorske		
Engleski:	Early medieval sculpture in Boka Kotorska Bay		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Povijest umjetnosti / Povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.emer. Nikola Jakšić	Sveučilište u Zadru, Odjel za povijest umjetnosti, Hrvatska	njaksic@unizd.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<ul style="list-style-type: none">• N. Jakšić – E. Hilje, Umjetnička baština Zadarske nadbiskupije – Kiparstvo I, Zadar, 2008., 1-323.• "Il culto di san Pietro nella Dalmazia paleocristiana e medievale", u: San Pietro e San Marco – arte e iconografia in area adriatica, (ur.) Letizia Caselli, Roma, 2009., 61-93.• "Srednjovjekovno kiparstvo do zrele romanike" i "Sakralno zlatarstvo Kotora u razvijenomu srednjem vijeku", u: Zagovori svetom Tripunu – Blago Kotorske biskupije: povodom 1200. obljetnice prijenosa moći svetog Tripuna u Kotor, (ur.) Radoslav Tomić, Zagreb, 2009., 82-113, 114-153.• Kroatien - Wiege europäischer Kultur: Kunstschatze 800-1300, Beč, 2010. (autor izložbe)• „Riflessi della "rinascenza liutprandea" nei centri urbani della costa adriatica orientale“,		



	Hortus artium medievalium, vol. 16, Zagreb-Motovun, 2010., 17-26.
Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Zadnjih godina, osobito nakon objave novijih istraživanja kojima je znatno obogaćen korpus ranosrednjovjekovne skulpture na području Boke kotorske, ukazala se potreba za njezinim sustavnijim i cjelovitijim proučavanjem. Pri tom mislimo i na njezino jače povezivanje s umjetnošću susjednog dubrovačkog područja, čiji reljefi pokazuju značajne analogije s ovdje razmatranima. Cilj rada je dati jasniju sliku razvoja ranosrednjovjekovne skulpture u Boki od kraja 8. do početka 12. st. Posebna pažnja bit će poklonjena daljnjem određivanju klesarskih radionica te njihovoj preciznijoj dataciji. U tom smislu prepoznata je nova Klesarska radionica iz doba biskupa Ivana na prijelazu 8. na 9. st, te je značajno obogaćen korpus otprije poznate Kotorske klesarske radionice iz 1. polovine 9. st. Predloženim istraživanjem bit će moguće jasnije sagledati južnodalmatinsku predromaničku produkciju u cjelini kao i njen odnos prema skulpturi ostalog dijela istočne jadranske obale i zaleđa.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	In recent years, particularly after the publication of new research results, there has emerged a need for a more systematic and coherent study of the early mediaeval sculpture in Boka Kotorska Bay. This also includes its stronger association with the art of the neighbouring Dubrovnik region. The aim of our work is to bring forth a clearer picture of the development of early medieval sculpture in the Bay from the late 8th to the early 12th c. Particular attention will be given to advanced definition of the stonemasons' workshops and their precise dating. In this sense, an entirely new sculpting workshop from the times of Bishop John has been recognized, and the familiar corpus of Kotor masonry workshop was significantly enriched. With the help of the proposed research it will be possible to clearly consider the southern Adriatic pre-Romanesque production in its entirety as well as its relation to the rest of the sculpture of the eastern Adriatic coast and its hinterland.
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Ranosrednjovjekovna skulptura istočnojadranske obale tema je s kojom se hrvatska povijesno-umjetnička struka bavi već više od stotinu godina. Porijeklo stila i njegov razvoj, definiranje klesarskih radionica koje omogućuje relativnu, a djelomično i apsolutnu kronologiju rečene skulpture, kako one s urbanih prostora (katedrale, benediktinski samostani) tako i one ruralne (zavjetne crkvice, vladarski posjedi i zadužbine) - pitanja su s kojima se naša struka čvrsto uhvatila u koštac, te pomoću utvrđene i već nekoliko puta dokazane metodologije došla do značajnih rezultata i čvrstih smjernica za daljnja istraživanja. Međutim, ako pažnju usmjerimo na krajnji jug Dalmacije – na prostor Bokokotorskog zaljeva i njegovog glavnog urbanog centra Kotora – nužno će nam se nakon uvida u stanje istraživanja nametnuti zaključak da je tamošnja predromanička skulptura, unatoč vrijednim ali rijetkim doprinosima, u hrvatskoj znanstvenoj javnosti ipak marginalizirana. Razlog za to u velikoj mjeri možemo tražiti u teritorijalnoj odvojenosti Boke od hrvatske matice, što međutim nikako ne opravdava ovu zapostavljenost. U kulturnom i civilizacijskom smislu Kotor je uvijek, a posebice u ranom srednjem vijeku, dijelio sudbinu ostalih dalmatinskih gradova.</p> <p>Prvi interes za proučavanje povijesti, a slijedom toga i kulturnih spomenika Boke kotorske pokazali su strani znanstvenici. Talijanski isusovac Daniele Farlati još je u 18. st. skupio važne arhivske podatke vezane uz crkvenu povijest kotorske biskupije. Nakon njegove smrti objavio ih je Jacopo Coleti u šestom tomu "Illyricum sacruma", izdanom 1800. u Veneciji, što je potaklo interes povjesničara i do danas ostaje nezaobilazni izvor za poznavanje povijesti kotorske crkve. Prvi osvrt na povijesno-umjetničke spomenike krajem 19. st. dao je Thomas Jackson u trećoj knjizi svoje monografije o Dalmaciji, Kvarneru i Istri, dok je Josip Gelcich, dubrovački konzervator nadležan za obnovu katedrale Sv. Tripuna 1897.-1902., donio prvi pregled povijesnih zbiljanja u Boki do 1492. g.</p> <p>U razdoblju do drugog svjetskog rata upravo su laici (uglavnom lokalni svećenici i učitelji) bili ti koji su dali dominantan doprinos proučavanju povijesti Boke. Don Ivo Stjepčević prvi počinje ozbiljnije proučavati Biskupski i Koterski arhiv, a svoja je istraživanja objavio u nekoliko monografija što su nedavno doživjele i reprint izdanje. Koterski, a kasnije i dubrovački biskup Pavao Butorac između ostalog piše i o drevnoj benediktinskoj opatiji Sv. Jurja pred Perastom. Škaljarski učitelj Anton Rossi vezan je uz same početke proučavanja predromaničke skulpture u Kotoru: prvi je počeo skupljati ulomke koji danas predstavljaju jezgru kotorskog Lapidarija. Kao vanjski suradnik Starohrvatske prosvjete iz Knina Frani Buliću i Franji Radiću skreće pažnju na koterski korpus predromaničke skulpture koji se</p>	

polako formira na prijelazu stoljeća, osobito se obogaćujući radovima na obnovi katedrale Sv. Tripuna 1897.-1907. g. Tako se i oni u kratkim prilogima osvrću na nekolicinu ulomaka povezujući ih sa srodnim primjerima srednje i sjeverne Dalmacije.

Pravoslavni svećenik i učitelj Mladen Crnogorčević piše o Prevlaci u Tivatskom zaljevu te donosi izvanredne crteže predromaničkih fragmenata s lokaliteta, ipak ne spominjući benediktinski samostan koji je na ovom mjestu prethodio manastiru. I srpski autori zarana se počinju zanimati za prostor Boke, ali u kontekstu proučavanja srpske povijesti, što rezultira ponekad jednostranim i znanstveno neobjektivnim stavovima (Đorđe Stratimirović, Sava Nakićenović). To im ne propušta zamjeriti već Franjo Radić u prvim brojevima Starohrvatske prosvjete, čime započinje dugi niz polemika između hrvatskih i srpskih stručnjaka koje se prelamaju oko pitanja porijekla i utjecaja umjetničkih pojava na prostoru Boke. Miloje Vasić 1922. g. donosi prvu sintezu dalmatinske arhitekture i skulpture u razdoblju od 9. do 15. stoljeća, te iako se njegova interpretacija danas smatra zastarjelom, ipak je kotorske spomenike uključio u umjetničke tokove istočne jadranske obale.

U tijeku Drugog svjetskog rata u raspravu o kotorskim ranosrednjovjekovnim spomenicima uključuju se i Cvito Fisković (sabrano također u vrijednom reprint izdanju iz 2004. g.) te Ljubo Karaman u okviru svoje rasprave o spomenicima 7. i 8. st. u Dalmaciji. Njihovi prilozi predstavljaju zapravo prve prave povijesno-umjetničke analize konkretnih spomenika.

U poslijeratnom razdoblju dolazi do posebnog zamaha u istraživanju ranog srednjeg vijeka Boke kotorske, u prvom redu od strane srpskih znanstvenika. Budući da se tada ukazuje potreba za prvim arheološkim istraživanjima ovog područja, oni 50-tih godina posjećuju Boku i obilaze njene sačuvane spomenike, rezultat čega su dva broja Spomenika Srpske akademije nauka iz 1953. i 1956. g. posvećena isključivo srednjovjekovnoj baštini Boke kotorske, u kojima je svoj prilog dao i naš Cvito Fisković. Krajem 50-tih uslijedila su i prva arheološka istraživanja: benediktinske crkve sv. Petra na Šuranju, Sv. Mihovila na Prevlaci, Sv. Tome u Kutima te Sv. Tome na Prčanju. Nešto kasnije nastaje niz radova i studija u kojima se objavljuju istraživanja pojedinačnih lokaliteta i spomenika. U začetku je kataloška objava najvažnijih zbirki, te se općenito počinje raspravljati o problemu ranosrednjovjekovne skulpture. Najznačajniji autori su Vojislav Korać, koji se uglavnom bavi arhitekturom, Jovan Kovačević, čija su epigrafska istraživanja dovela do zaključaka o dataciji niza predromaničkih objekata, dok njegov tekst u "Istoriji Crne Gore I" iz 1964. g. predstavlja prvu ozbiljnu sintezu ranokršćanske i predromaničke umjetnosti ove zemlje. Jovanka Stojanović-Maksimović proučava predromaničku skulpturu Boke u okviru srpske srednjovjekovne umjetnosti, što je uvjetovalo datiranje mahom svih spomenika u 11. stoljeće, te će takve njene stavove novija istraživanja uglavnom opovrgnuti.

Na području sjeverne obale Boke ističe se rad Zavičajnog muzeja u Herceg Novome osnovanog 1950. godine i njegovog arheologa Ilije Pušića, koji marljivo objavljuje predromanički materijal na teritoriju Boke. U Kotoru je tada jedina muzejska institucija bio Pomorski muzej gdje radi arheolog Jovan Martinović, koji je nakon potresa bio voditelj većine arheoloških istraživanja u Kotoru. Do danas je prisutan u crnogorskoj znanstvenoj javnosti, te upravo objavljuje cjeloviti korpus antičkih i srednjovjekovnih natpisa u Crnoj Gori. Treba spomenuti i akademika Pavla Mijovića i njegove povijesno-umjetničke rasprave od kojih su za nas najvažnije one o ulcinjskom ciboriju te odlična sinteza o ranokršćanskoj umjetnosti Prevalisa.

Što se tiče hrvatske znanstvene javnosti, ona je uvijek Boku promatrala kao dio hrvatskog kulturnog prostora i sastavni dio Dalmacije. Tako i prof. Ivo Petricioli, analizirajući skulpturu 11. stoljeća u Dalmaciji, po prvi puta u istu skupinu povezuje nekolicinu predromaničkih reljefa iz okoline Dubrovnika, s Prevlake, iz Kotora i Ulcinja datirajući ih u 9. stoljeće, što će dati odlučujući impuls daljnjem istraživanju ove problematike. Ivan Ostojić je u svom djelu "Benediktinci u Hrvatskoj" iznio povijest tog reda i njihovih samostana i na ovom području.

Katastrofalni potres Uskršnjeg jutra 15. travnja 1979. godine, s epicentrom u podmorju između Bara i Ulcinja, ošteti je mnoge spomenike u Boki i šire u južnoj Dalmaciji, ali je silom prilika doveo do čitavog niza novih arheoloških istraživanja od strane Opštinskog, danas Regionalnog zavoda za zaštitu spomenika kulture Crne Gore osnovanog 1980. g. Tijekom osamdesetih godina istražene su i obnovljene sve srednjovjekovne crkve u gradu, od kojih su tri (katedrala Sv. Tripuna, Sv. Marija, Sv. Mihovil) pokazale svoje starije, ranokršćanske odnosno ranosrednjovjekovne slojeve. Na objavu većine ovih istraživanja trebalo je pričekati do 90-tih godina, ali ona su u velikoj mjeri proširila korpus bokeljske predromaničke skulpture i dovela do niza novih vrijednih spoznaja, i što je vrlo važno, povećala interes domaće znanstvene javnosti za problematiku predromaničke skulpture u Boki.

Posljednjih dvadesetak godina Crna Gora je morala proći kroz nekoliko burnih političkih promjena da bi stigla do svoje nezavisnosti u svibnju 2006. godine. Kroz to razdoblje polako počinje jačati svijest o posebnosti crnogorske kulturne baštine u odnosu na srpsku. Konačno i sami Crnogorci pišu sinteze o svojoj povijesti i povijesno-umjetničkim spomenicima. U tom smislu treba istaći knjigu Rajka Vujičića "Srednjovjekovna arhitektura i slikarstvo Crne Gore" iz 2007., kao i "Predromanička umjetnost na tlu Crne Gore" Ilije Pušića, koja je prvi pokušaj sinteze predromaničke skulpture na ovom prostoru, iako je ostala bez dalekosežnijih zaključaka. Tijekom

devedesetih godina nekolicina arheoloških istraživanja još uvijek se vodila iz Beograda, što u nekim slučajevima nije proteklo bez problema i nedostatka suradnje s domaćim nadležnim institucijama (primjer su recimo novije kampanje istraživanja na Prevlaci što ih je vodio Đorđe Janković, ili određeni problemi koje je Mihailo Milinković iz Beograda imao zbog inače sasvim korektno provedenih istraživanja predromaničkog lokaliteta u Rosama, kada je nalaze usporedio sa starohrvatskom materijalnom kulturom). Poseban problem predstavlja Srpska pravoslavna crkva koja, često protupravno, sjeda na neke od najvažnijih srednjovjekovnih lokaliteta u Crnoj Gori proglašavajući ih srpskom baštinom, uz svesrdnu potporu nekih arheologa iz Beograda kao što su već spomenuti Đorđe Janković. Najbolji primjer takve ispolitizirane arheologije sa svojim vjekovnim apetitima prema crnogorskom, ali i sjevernijem primorju sve do Cetine, predstavlja njegova knjiga "Srpsko pomorje od 7. do 10. stoleća" iz 2007. g. u izdanju Srpskog arheološkog društva. Međutim, s teorijama kao što su doseljavanje Srba na Balkan u 4. stoljeću, razlika u obliku lubanje između hrvatske i srpske polulacije ili prevlačko porijeklo Višeslavove krstionice, danas gubi svaki kredibilitet i među svojim kolegama u Beogradu. U srpskoj znanstvenoj javnosti situacija se danas ipak mijenja u korist trezvenijeg i ozbiljnijeg znanstvenog pristupa. U tom smislu izdvajam neke od kolega sa Filozofskog fakulteta u Beogradu: već spomenutog Mihaila Milinkovića sa Odeljenja za arheologiju te Ivana Stevovića sa Odeljenja za istoriju umetnosti.

Od hrvatskih autora koji se u novije vrijeme sve češće bave predromaničkim spomenicima Boke kotorske treba istaknuti krug znanstvenika sa Zadarskog sveučilišta: Nikolu Jakšića, Pavušu Vežića te latinista Milenka Lončara, koji predlažu nove interpretacije poznatih spomenika, donose nova čitanja natpisa ili ukazuju na stilske veze sa srodnim dubrovačkim materijalom. Izdvojeni primjeri bokeljskih predromaničkih reljefa našli su se i u velikoj dvotomnoj ediciji "Hrvati i Karolinzi", čime su doživjeli svoje jače povezivanje sa zapadnoeuropskim kulturnim krugom. Nedavno proslavljena 1200. obljetnica prijenosa relikvija sv. Tripuna u Kotor obilježena je velikom izložbom održanom u Zagrebu krajem 2009. g., na kojoj je svoje mjesto našlo i 40-tak ranokršćanskih i predromaničkih ulomaka, od kojih i 15-tak dotada neobjavljenih. U Kotoru je rečena obljetnica rezultirala znanstvenim skupom na kojem su svoj doprinos dali i Ilija Pušić, Jovan Martinović i nedavno preminuli Miloš Milošević, te kolegica Zorica Čubrović čije nas je izlaganje o oltarnoj pregradi martirija sv. Tripuna najviše zainteresiralo.

Uza sve gore navedene probleme s kojima se suočava znanstvena javnost u Crnoj Gori, smatram da je zadnjih godina ipak postignut određeni napredak u smislu proučavanja ovdašnje umjetnosti kao samosvojne cjeline, sa svim svojim specifičnostima uzrokovanim njenim položajem na razmeđu istočnog i zapadnog svijeta. Ipak, smatram da znatniji pomak na znanstvenom polju tek treba uslijediti. Neka od konkretnih pitanja s početka teksta vezanih uz ranosrednjovjekovnu umjetnost s kojima se hrvatski stručnjaci uglavnom s uspjehom nose, u tamošnjoj znanstvenoj javnosti nisu se niti počela postavljati ili im se prilazi s krivih pozicija zasnovanih na zastarjelim stavovima, što svjedoči o nerazumijevanju ove problematike od strane tamošnjih stručnjaka te o nepoznavanju novijih dostignuća u proučavanju dalmatinske predromaničke plastike, s kojom postoje ipak najveće analogije, kudikamo veće nego sa skulpturom Studenice ili Dečana (navodim samo kao primjer). Svemu navedenom nimalo ne doprinosi nedostatak kadrova i mladih znanstvenika u struci, jer u čitavoj Crnoj Gori još uvijek ne postoji institucija koja bi školovala mlade generacije povjesničara umjetnosti i arheologa. No treba imati na umu da većina rečenih problema proistječe iz muka jedne mlade države koja je nedavno proslavila tek šestu obljetnicu svoje nezavisnosti, te se nadamo da će se u što skorijoj budućnosti situacija ipak početi mijenjati nabolje.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Uvidom u dosadašnje stanje istraživanja, osobito nakon značajnog obogaćivanja korpusa predromaničke skulpture na području bokokotorskog zaljeva i njegove bliže okolice pronađene u istraživanjima vršenima nakon potresa, ukazala se potreba za njezinim cjelovitijim i sustavnijim proučavanjem. Pod time podrazumijevamo i njezino jače povezivanje s umjetnošću ostalih dalmatinskih urbanih središta koja su u to vrijeme, barem nominalno, bila pod vlašću Bizantskog carstva. Posebno se to odnosi na susjedno dubrovačko područje, čija skulptura pokazuje značajne analogije s ovdje razmatranom.

Tek takvim sveobuhvatnijim pregledom spomenutog materijala moguće je sagledati pitanje radioničke produkcije na tom području. Istraživanjima je u velikoj mjeri obogaćen opus radionice koja je u dosadašnjoj literaturi definirana kao kotorska odnosno bokeljska. Ona je u prvom redu bila zauzeta klesanjem liturgijskih instalacija za katedralne odnosno glavne kongregacijske crkve u nekolicini južnodalmatinskih gradova (Dubrovnik, Kotor, Budva, Ulcinj) kao i na lokalitetima gdje je potvrđeno postojanje benediktinskih samostana u ranome srednjem vijeku.

Analizom materijala izdvojen je sloj koji još ne pokazuje odlike u potpunosti razvijene geometrizirane "pleterne" skulpture predromaničkog stila. Izraziti kontinuitet u odnosu na kasnoantičku produkciju te visoka kvaliteta klesanja gotovo isključivo u mramoru upućuju nas na ranu dataciju ovih reljefa u vrijeme prvog povijesnim izvorima posvjedočenog kotorskog biskupa Ivana pred kraj 8. stoljeća. Radilo bi se, dakle, o najranijim datiranim primjerima ranosrednjovjekovne skulpture na širem području južne Dalmacije. Ti su majstori-klesari, vjerojatno školovanjem nove generacije lokalnih umjetnika, iznjedrili već spomenutu Kotorsku klesarsku radionicu na čijim su djelima već vidljive sve odlike zrele predromaničke plastike. Njezina se pak aktivnost datira od vremena dolaska relikvija sv.

Tripuna u Kotor 809. (?) godine te obuhvaća prva desetljeća 9. stoljeća.

U daljnjem razvoju tijekom 10. i 11. stoljeća, na temelju dosadašnjih istraživanja, zapaža se određena stagnacija i smanjenje produkcije te pridržavanje ustaljenih formi, ali i širenje predromaničke umjetnosti na područja naseljena novopridošlim i do tada već kristijaniziranim slavenskim življem (Bar, Duklja, Martinići), sve do druge polovine 11. stoljeća kada i ovdje dolazi do noviteta koji su u potpunosti usporedivi s razvojem tadašnje jadranske skulpture prema ranoromaničkim oblicima.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Ulomci predromaničke skulpture koji će biti uključeni u istraživanje potječu sa 17 lokacija na području Boke kotorske. Najznačajnije zbirke nalaze se neposredno na ili vrlo blizu mjesta gdje su ulomci pronađeni u arheološkim istraživanjima (tri su u samome Kotoru: Depo katedrale Sv. Tripuna, Lapidarij u crkvi Sv. Mihajla i ulomci iz Sv. Marije izloženi u sakristiji crkve, te zbirka manastira na Prevlaci). Muzej u Herceg Novom čuva materijal s arheoloških iskapanja na tri lokaliteta (Sv. Toma u Kutima, Sv. Petar u Bijeloj, Sv. Marija u Rosama), dok se u maloj zbirci na otočiću Gospe od Škrpjela čuvaju tri ulomka koji najvjerojatnije potječu s obližnjeg otočića Sv. Jurja. Na čak 9 lokaliteta radi se o spoliranim ulomcima koji su uzidani ili se nalaze unutar mlađih crkvenih građevina, za koje se u 6 slučajeva može s manjom ili većom vjerojatnošću pretpostaviti da potječu sa starijeg objekta na istome mjestu, dok se u 3 slučaja pouzdano radi o spolijama donesenima s drugog lokaliteta. 1 se fragment nalazi u privatnom vlasništvu, dok je nekoliko ulomaka poznatih iz starije literature ili sa fotografija, danas izgubljeno.

Unatoč brojnim problemima s kojima smo se susretali prilikom terenskog rada na obilasku spomenika - od nedostupnosti materijala u pojedinim zbirkama (Prevlaka, Budva, djelomično Depo kotorske katedrale), preko razjedinjenosti predromaničkih ulomaka u samome Kotoru na nekoliko zbirki među kojima vladaju neriješeni vlasnički odnosi, nepostojanja točnih podataka o mjestu i okolnostima nalaza za ulomke koji se već dugo nalaze u zbirkama, sve do problema premještanja pojedinih ulomaka iz jednog crkvenog objekta u drugi tijekom povijesti - nastojat ćemo po prvi put dati što potpuniju katalošku obradu ranosrednjovjekovne skulpture s područja Boke. To se posebno odnosi na priličan broj neobjavljenog materijala. Na nizu lokaliteta objavljeno je tek nekoliko najrepresantativnijih ulomaka, dok je ostatak spremljen u depoe i skriven od očiju javnosti. U tom smislu morat ćemo izostaviti dio materijala pronađenog u istraživanjima katedrale Sv. Tripuna nakon potresa, koji u svom magistarskom radu obrađuje kolegica Zorica Čubrović ("Preromanički i ranoromanički ukras kompleksa kotorske katedrale Sv. Tripuna (IX-XII vijek)", magistarska teza, Arhitektonski fakultet, Beograd, 2009.), te ćemo se ograničiti na najrepresantativnije ulomke koji su dosad već objavljeni u znanstvenim publikacijama.

Metode kojima ću se u najvećoj mjeri služiti prilikom obrade materijala su stilska, tipološka i komparativna analiza, kojima ćemo prikupiti najveći broj podataka i zapažanja relevantnih za naše istraživanje. Nakon što je moguće detaljnijeg uvida u svaki pojedini ulomak, pokušati ćemo odrediti o kojem se tipu i funkciji crkvenog namještaja radi, što nam može pomoći pri rekonstrukciji cjelina unutar crkvenog interijera. Posebnu pažnju pritom treba posvetiti ne samo prednjoj plohi ukrašenoj reljefom već i ulomku u cjelini, sagledavajući sve ostale stranice kao i debljinu ulomka, naknadna preklešavanja, vrstu materijala i sl.

Stilska analiza predstavlja okosnicu našeg metodološkog pristupa. Njome ćemo se služiti pri određivanju pripadnosti ulomka ranoj, zreloj ili kasnoj fazi predromaničkog stila, a zatim i nekoj od klesarskih radionica, ukoliko je to moguće. Razlike, međutim, mogu biti vrlo suptilne. Jedan od jasnijih pokazatelja je prisutnost fenomena horror vaccui, tj. straha od praznog prostora pri čemu se svaki centimetar plohe ispunjava gustim nizanjem ornamenata. On je vrlo izrazit u zreлом razdoblju predromaničke skulpture, posebno u radovima klesarske radionice iz prve polovine 9. stoljeća. Ostali elementi stila prema kojima ćemo prepoznati rečenu radionicu su posebna sklonost prema korištenju kružnih kompozicija koje se variraju u velikom broju primjera, učestalost korištenja pojedinih dekorativnih motiva i njihova distribucija na plohu, pri čemu su na pilastrima obično biljne vitice, često nadvišene križem, a na gredama nizovi malih troprutih arkadica ispunjenih trolistom ili palmeticama. Pluteji su često klesani u jednom komadu s pilastom i vijencem, pri čemu su udubljeni za 3 do 4 cm. Klesanje je vrlo kvalitetno, duboko i oštih obrisa, s izrazitim sjenama. U priličnom broju slučajeva služit ćemo se tzv. primijenjenom Morellijevom metodom, kojom ćemo nastojati prepoznati rad dlijeta pojedinog umjetnika, analizirajući sitne detalje u načinu klesanja pojedinih motiva.

Komparativnu analizu materijala paralelno s analizom stila koristit ćemo za određivanje pripadnosti određenog fragmenta nekoj od utvrđenih klesarskih radionica. Od posebne važnosti biti će iznošenje komparacija i analogija s materijalom na području Dubrovnika i okolice, što će rezultirati značajnim proširenjem korpusa već spomenute kotorske radionice i uočavanjem paralela koje dosada nisu bile prepoznate u znanstvenoj javnosti. Šire komparacije sa skulpturom ostalog dijela istočnojadranske obale, Italije i Bizantskog carstva pokazat će nam u ranoj fazi jače utjecaje ranokršćanske te umjetnosti Istočnog Rimskog carstva, a od 9. stoljeća sve snažniju povezanost s tokovima zapadnoeuropske ranosrednjovjekovne umjetnosti sve do konačne pojave romanike tijekom 12. st.

Interdisciplinarnost istraživanja svakako je poželjna, te ćemo se u što većoj mjeri nastojati oslanjati na doprinos arheoloških, epigrafskih



i povijesnih istraživanja koja će nam biti od velike koristi pri cjelovitijem sagledavanju zadane problematike. Spomenut ću ovdje i veliki potencijal koji pružaju petrografska istraživanja kamena korištenog u izradi crkvenog namještaja i arhitektonske dekoracije, ali moram konstatirati da takva istraživanja dosada nisu provedena ni na jednom dijelu razmatranog materijala. Detaljniji podaci o vrsti i porijeklu kamena zasigurno bi razjasnili barem neke od brojnih nepoznanica vezanih uz funkcioniranje klesarskih radionica u razdoblju predromanike, način nabave kamena, blizinu korištenih kamenoloma i slično.

Na kraju moram naglasiti da se ovakvom metodologijom proučavanja predromaničkih reljefa, a posebno korištenjem primijenjene Morellijeve metode u stilskoj analizi kamene skulpture prvi koristio Ivo Petricioli, koji je tim postupkom učinio golem napredak u istraživanju predromaničke plastike u Dalmaciji. Time je po prvi put u hrvatsku povijesno-umjetničku struku uveden pojam predromaničke klesarske radionice, što je ujedno omogućilo i preciznije datiranje materijala definiranjem dvije radionice iz 11. stoljeća na prijelazu prema ranoj romanici. Istu je metodologiju na materijalu 9. stoljeća posebno razradio Nikola Jakšić, prepoznajući čak pet radionica u tom vremenu, te Miljenko Jurković na pelješkoj, istarskoj, a odnedavno i na splitskoj predromaničkoj plastici.

Stoga smatram da bi primjena srodnog metodološkog postupka i na ovo krajnje južno područje rasprostiranja predromaničke skulpture na istočnoj jadranskoj obali također trebala dati značajne rezultate u proučavanju ovog inače prilično heterogenog materijala.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Sustavnijim i cjelovitijim istraživanjem negoli je to dosada bio slučaj, namjera mi je ocrtati jasniju sliku razvoja ranosrednjovjekovne skulpture u Boki kotorskoj od njezinih početaka krajem 8. st., preko najbrojnijih i umjetnički najosebnijih primjera 9. st. pa sve do početaka 12. st. i prodora romaničkih stilskih strujanja. Materijal će po prvi puta biti cjelovito kataloški obrađen. Posebna pažnja bit će poklonjena daljnjem determiniranju klesarskih radionica te njihovoj preciznijoj dataciji. U tom smislu prepoznata je nova Klesarska radionica iz doba biskupa Ivana s kraja 8. i početka 9. st, te je znatno obogaćen korpus otprije poznate Kotorske klesarske radionice iz 1. polovine 9. st.

Od posebne važnosti smatram snažnije povezivanje dotičnog materijala sa srodnom skulpturom dubrovačkog područja te njegovo uklapanje u širi kontekst južnodalmatinske ali i istočnojadranske predromanike općenito, jer je dosada on bio proučavan uglavnom kao lokalni fenomen ili u sklopu razvoja srpske umjetnosti. Komparativna analiza pokazat će izrazite ikonografske i stilske srodnosti s opremom nekolicine dubrovačkih gradskih crkava, ali i nekih lokaliteta na području Astoreje, što će u još većoj mjeri proširiti područje djelovanja spomenute Kotorske klesarske radionice.

Konačno, predloženim istraživanjem bit će moguće jasnije sagledati južnodalmatinsku predromaničku produkciju u cjelini te njenu posebnost u odnosu na skulpturu ostalog dijela istočne jadranske obale i zaleđa, čime će se potvrditi prijašnje pretpostavke o jačem utjecaju istočnomediteranske skulpture nauštrb prekoalpskih stilskih strujanja iz karolinškog kulturnog kruga.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Crnogorčević, Mladen: "Miholjski zbor u Boci Kotorskoj", Starinar, X/1-2, Beograd, 1893., 1-73.
2. Čubrović, Zorica: "Djela jedne klesarske radionice u kotorskoj crkvi sv. Mihaila", Godišnjak Pomorskog muzeja u Kotoru, 41-42, Kotor, 1993/94., 45-51. (također u: Glasnik Odjeljenja umjetnosti CANU, 16, Podgorica, 1997., 139-150.)
3. Čubrović, Zorica: "Oltarska pregrada Andreacije crkve", (ur.) Jovan Martinović, Međunarodni znanstveni skup Dvanaest vjekova bokeljske mornarice - zbornik radova, Kotor: Bokeljska mornarica Kotor, 2010., 219-244.
4. Farlati, Daniele - Coleti, Jacopo: *Illyricum sacrum*, VI, Venetiis, 1800.
5. Fisković, Cvito: "Krstionica iz VIII. stoljeća u Kotoru", *Alma Mater Croatica*, 2/IV, Zagreb, 1941., 69-73. (reprint u: Cvito Fisković, *Umjetnička baština Boke Kotorske*, Split: Književni krug, 2004.)
6. Gelcich, Giuseppe: *Memorie storiche sulle Bocche di Cattaro*, Zadar, 1880.
7. Jackson, Thomas: *Dalmatia, the Quarnero and Istria*, III, Oxford, 1887.



8. Jakšić, Nikola: "Predromanički reljefi 9. stoljeća iz Kotora", Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, 38, Split, 1999/2000., 129-150.
9. Jakšić, Nikola: „Srednjovjekovno kiparstvo do zrele romanike“, (ur.) Radoslav Tomić, Zagovori svetom Tripunu – Blago Kotorske biskupije: povodom 1200. obljetnice prijenosa moći svetog Tripuna u Kotor, Zagreb: Galerija Klovićevi dvori, 2009., 82-113.
10. Janković, Đorđe: Srpsko pomorje od 7. do 10. stoljeća, Beograd: Srpsko arheološko društvo, 2007.
11. Karaman, Ljubo: "Spomenici VII. i VIII. stoljeća u Dalmaciji", Vjesnik Hrvatskog arheološkog društva, 22-23, Zagreb, 1942/43., 73-112.
12. Korać, Vojislav: "Ostaci manastira Sv. Arhandela Mihaila na Prevlaci", Starinar, LI, Beograd, 2001., 135-170.
13. Kovačević, Jovan: "Provincija Prevalis" i "Od dolaska Slovena do kraja XII vijeka", Istorija Crne Gore I, Titograd, 1967., 241-444.
14. Lončar, Milenko: "Dva natpisa iz Boke s imenom biskupa Ivana", Croatica et Slavica Iadertina, II, Zadar, 2006., 185-193.
15. Maksimović, Jovanka: Srpska srednjovjekovna skulptura, Novi Sad, 1971.
16. Martinović, Jovan: „Prolegomena za problem prvobitne crkve sv. Tripuna u Kotoru“, Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, 30, Split, 1990., 5-29.
17. Martinović, Jovan: "Pokušaj rekonstrukcije ciborija kotorske katedrale", Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji, 35 (Petriciolijev zbornik I), Split, 1995., 345-355.
18. Milinković, Mihailo: "Rose-Malo Rose, Boka Kotorska – antičko/kasnoantičko naselje i srednjovjekovna crkva", Glasnik Srpskog arheološkog društva, 13, Beograd, 1997., 167-181.
19. Petricioli, Ivo: Pojava romaničke skulpture u Dalmaciji, Zagreb, 1960.
20. Pušić, Ilija: "Preromanska dekorativna plastika u Kotoru", Boka, 3, Herceg Novi, 1971., 39-52.
21. Pušić, Ilija: Preromanička umjetnost na tlu Crne Gore, Podgorica: Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, 2006.
22. Radić, Franjo: "Opazke na Gjorgja Stratimirovića monografiju »O prošlosti i neimarstvu Boke Kotorske«, Starohrvatska prosvjeta, 2/I, Knin, 1896., 51-58.
23. Spomenik SAN, CIII, n. s. 5, Beograd, 1953.
24. Spomenik SAN, CV, n. s. 7, Beograd, 1956.
25. Stevović, Ivan: "Sveti Andreja u kotorskom natpisu ANDREE SCI AD HONOREM SOCIORVMQ. MAIOREM +", Zograf, 27, Beograd, 1998/99., 23-30.
26. Stjepčević, Ivo: Katedrala Sv. Tripuna u Kotoru, prilog Vjesniku za arheologiju i historiju dalmatinsku, LI, za g. 1930-34, Split, 1938. (reprint u: Ivo Stjepčević, Arhivska istraživanja Boke Kotorske, Perast: Gospa od Škrpjela, 2003., 11-105.)
27. Stratimirović, Đorđe: "O prošlosti i neimarstvu Boke Kotorske", Spomenik SKA, XXVIII, Beograd, 1895., 1-40.
28. Vasić, Miloje: Arhitektura i Skulptura u Dalmaciji – od početka IX do početka XV veka, Beograd, 1922.
29. Vežić, Pavuša-Lončar, Milenko: HOC TIGMEN - Ciboriji ranoga srednjeg vijeka na tlu Istre i Dalmacije, Zadar: Sveučilište u Zadru, 2009.
30. Vujičić, Rajko: Srednjovjekovna arhitektura i slikarstvo Crne Gore, Podgorica: CID, 2007.



Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)		
70 000 kn		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	Naziv projekta	269-1300623-2681 „Umjetnička baština Jadrana od kasne antike do romanike”
	Voditelj projekta	prof. emer. Nikola Jakšić
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ prof.emer. Nikola Jakšić		
Potpis _____ Meri Zornija, diplomirani povjesničar umjetnosti i arheolog		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 04.07.2012.		
Potpis _____ Meri Zornija, diplomirani povjesničar umjetnosti i arheolog		

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Meri Zornija, diplomirani povjesničar umjetnosti i arheolog	
Nositelj studija:		Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij povijesti umjetnosti	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		6795	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Ranosrednjovjekovna skulptura na tlu Boke kotorske	
	<i>Engleski</i>	Early medieval sculpture in Boka Kotorska Bay	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Humanističke znanosti / Povijest umjetnosti / Povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
1	Prvi mentor:	Prof. dr. sc. Nikola Jakšić, <i>professor emeritus</i>	Sveučilište u Zadru, Odjel za povijest umjetnosti njaksic@unizd.hr
	Drugi mentor:		
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. prof. dr. sc. Miljenko Jurković (predsjednik povjerenstva)	Sveučilište u Zagrebu, Odsjek za povijest umjetnosti	mjurkovi@ffzg.hr
	2. prof. dr. sc. Igor Fisković	Sveučilište u Zagrebu, Odsjek za povijest umjetnosti	ifiskovi@ffzg.hr
	3. prof. dr. sc. Nikola Jakšić, <i>professor emeritus</i>	Sveučilište u Zadru, Odjel za povijest umjetnosti	njaksic@unizd.hr
	4.		
	5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo		Sjednica Fakultetskog vijeća od 15. listopada 2012. godine.	

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada	
U skladu s programom studija javnu obranu teme doktorskog rada zamjenjuje kvalificirajući rad kojega je kolegica Meri Zornija predala, a povjerenstvo pozitivno ocijenilo.	
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>	
<p>Tema doktorskog rada dobro je obrazložena i razrađena, te će rad predstavljati izvorni znanstveni doprinos u proučavanju klesarskih radionica ranog srednjeg vijeka, u konkretnom slučaju onih koje su djelovale na području Boke kotorske. Pristupnica ispravno ocjenjuje da će definirati, uz već poznatu klesarsku radionicu iz ranog 9. stoljeća, još jednu, raniju, s kraja 8. stoljeća, a čija se produkcija može vezati i s materijalom susjednog dubrovačkog područja.</p> <p>Plan istraživanja je dobro strukturiran, a posebno naglašavamo širinu pristupa problematici, koja zahtjeva komparativno proučavanje susjednog dubrovačkog područja, kao i šire regionalne produkcije. Rad će svakako predstavljati značajan pomak u monografskoj obradi konkretnog materijala Boke kotorske, kao i pomak u sistematizaciji građe na širem južnodalmatinskom području, u dužem vremenskom rasponu, od kraja 8. pa do konca 11. stoljeća.</p> <p>Na temelju obrazloženja teme, pregleda dosadašnjih istraživanja, plana istraživanja, popisa citirane literature, životopisa pristupnice s popisom dosad objavljenih radova i skupova na kojima je sudjelovala, te kompetencije predloženog mentora, povjerenstvo pozitivno ocjenjuje izvedivost teme doktorskog rada.</p>	
Mišljenje i prijedlog:	
Stručno povjerenstvo utvrđuje da MERI ZORNIJA ispunjava sve uvjete predviđene programom Poslijediplomskog doktorskog studija povijesti umjetnosti, te predlaže da se odobri tema doktorskog rada pod naslovom „RANOSREDNJOVJEKOVNA SKULPTURA NA TLU BOKE KOTORSKE“, pod mentorstvom prof. dr. sc. Nikole Jakšića.	
Prijedlog izmjene ili dorade naslova:	
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):	
Planirana obrana doktorskog rada (naznačiti godinu i semestar):	
2013	
Izdvojeno mišljenje (samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)	
<p>Potpis</p> <p><i>(ime i prezime člana povjerenstva)</i></p>	
NAPOMENA (po potrebi):	

	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	1. prof. dr. sc. Miljenko Jurković, Sveučilište u Zagrebu, Odsjek za povijest umjetnosti (predsjednik povjerenstva)	
	2. prof. dr. sc. Igor Fisković, Sveučilište u Zagrebu, Odsjek za povijest umjetnosti	
	3. prof. dr. sc. Nikola Jakšić, <i>professor emeritus</i> , Sveučilište u Zadru, Odjel za povijest umjetnosti	
	4.	
	5.	
U Zagrebu,		M.P.

**Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA****OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE**

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	mr. sc. Stipe Kljajić, dipl. povjesnicar		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Moderna i suvremena hrvatska povijest u europskom i svjetskom kontekstu		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7136		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Miro		
Datum i mjesto rođenja:	17.12.1982., Šibenik, Hrvatska		
Adresa:	Vlaška 70e, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:			
E-mail:	stipekljaic@yahoo.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, <i>Povijest</i> , Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	(2010. -) Hrvatski institut za povijest, Zagreb, znanstveni novak-asistent (2009. - 2010.) Hrvatski državni arhiv, Zagreb, stručni suradnik (istraživač)
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Stipe Kljajić Nikada više Jugoslavija- Jugoslavenstvo u vizijama hrvatske desne inteligencije // <i>Intelektualci i rat (1939-1947) Desničini susreti</i> Zagreb, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Intelektualci i hrvatski nacionalizam (1929-1945)
Engleski:	The intellectuals and Croatian nationalism (1929-1945)
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	Intelektualci i hrvatski nacionalizam (1929-1945)
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Povijest / Hrvatska i svjetska moderna i suvremena povijest

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)



(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Ivo Banac	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	ivo.banac@yale.edu
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	<p>"What Happened in the Balkans (or Rather Ex-Yugoslavia)?" <i>East European Politics and Societies</i> (Thousand Oaks, Ca.), t. 23, br. 3 (jesen 2009), str. 461-478.</p> <p>"Ciliga i Bosna: iskustva i domišljanja", u: <i>Mustafa Imamović: 45 godina naučnog i publicističkog rada: zbornik radova</i>, ur. Jasmin Branković i dr. Sarajevo i Gradačac: Institut za istoriju i Javna biblioteka "Alija Isaković", 2010, str. 259-267.</p> <p>"Nova Evropa, Sovjetska Rusija i komunistički pokret", u: <i>Nova Evropa 1920-1941: Zbornik radova</i>, ur. Marko Nedić i Vesna Matović. Beograd: Institut za književnost i umetnost, 2010, str. 209-225.</p> <p>"Hrvatski đilasovci", u: <i>Desničini susreti 2009.: Zbornik radova</i>, ur. Drago Roksančić et al., Zagreb: Filozofski fakultet, 2011, str. 19-27.</p> <p>Kratka sinteza <i>Hrvatsko katoličanstvo u modernosti</i> u 22 nastavka, objavljuje se od siječnja 2011. u sarajevskom mjesečniku <i>Svjetlo riječi</i>.</p>
Drugi mentor:	

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>Povijest intelektualaca i intelektualnih elita u hrvatskom 20.st., u strogom smislu, ono što bi bilo predmetom istraživačke grane intelektualne historije, malo je do sada obrađivana tema u hrvatskoj historiografiji. Naime, uglavnom joj se prilazilo sa stajališta političke historije i književne historiografije, dakle na parcijalan i posredan način. Predložena bi doktorska disertacija razmotrila intelektualce i hrvatski nacionalizam između 1929. i 1945. godine u korelaciji intelektualca kao nositelja i stvaratelja ideja te ideologije hrvatskog nacionalizma. Poseban bi naglasak bio pri tom stavljen na one intelektualce koji su prije 1941. propagirali hrvatski nacionalizam, a poslije podržali stvaranje Nezavisne Države Hrvatske (1941.-1945.) te sudjelovali u stvaranju njezine službene ideologije. Osim toga, kako bi se što jasnije rasvijetlio fenomen hrvatskoga nacionalizma i djelovanje njegovih protagonista, uzela bi se i ideološka usmjerenja drugih hrvatskih intelektualaca prije 1941. te režimska ideologija monarhističke Jugoslavije sa svim promjenama u razdoblju između 1929. i 1941. godine. Naime, nesumnjivo je da su ta ideološka previranja među intelektualcima ususret Drugoga svjetskoga rata anticipirala njihove duboke ideološke podjele koje su se na različite načine iskazivale za etničkoga i građanskoga rata na prostoru NDH.</p>
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>The history of intellectuals and of the intellectual elites in twentieth-century Croatia, which would, strictly speaking, be the subject of research in intellectual history, has been hardly touched in Croatian historiography. The subject was pursued mainly in political and literary history, but in a particular and indirect way. This is because the theme of intellectuals and Croatian nationalism (1929-1945) links two close relations, the intellectuals as bearers and creators of ideas and derived from them, in this case, the ideology of Croatian nationalism. A special emphasis will be placed on those intellectuals who propagated Croatian nationalism before 1941, and thereafter supported the establishment of the Independent State of Croatia (NDH, 1941-1945) and</p>

participated in the creation of its official ideology. In a broader context, in order to illuminate the phenomenon of Croatian nationalism in a clear way, bearing in mind the effects of its protagonists, it is important to take into account the ideological orientation of other Croatian intellectuals before 1941, as well as the regime ideology of monarchist Yugoslavia, and its transformation from 1929 to 1941. In fact, there is no doubt that the ideological turmoil in the ranks of intellectuals on the eve of World War II anticipated the deep ideological divisions of the period of ethnic and civil war in the NDH.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Hrvatski nacionalizam nastao u atmosferi nezadovoljstva organizacijom jugoslavenske države i srpskom hegemonijom u njoj zauzimao je važno mjesto u djelovanju hrvatskih intelektualaca od 1929. do 1941., a pogotovo između 1941. i 1945. za vrijeme postojanja NDH. Također bitno je istaknuti da je u europskom okruženju veliki interes pobuđivao „novi nacionalizam“ 30-ih, koji je dobivao zamah kroz razvoj talijanskog fašizma i njemačkog nacionalsocijalizma tražeći izlaz iz krize demokracije i liberalno-kapitalističkoga sustava i opasnosti komunizma, te je snažno utjecao na one intelektualce koji su tih godina pristali uz hrvatski nacionalizam. Iznimno je važno u ovom istraživanju istaknuti razlike između starih koncepata na kojim se bazirao hrvatski nacionalizam 19. i prve trećine 20. st. i onih novih koje je dobivao pod utjecajem različitih duhovnih kretanja u tadašnjoj Europi. (Nolte 1990). Stoga je hrvatski nacionalizam i nacionalističke intelektualce nemoguće promatrati samo kao izolirani fenomen nego bitno u vezi sa političkim, ideološkim, kulturnim i intelektualnim kretanjima u Kraljevini Jugoslaviji i međuratnoj Europi.

Dosadašnja istraživanja ove teme nisu ni izdaleka iscrpila svu problematiku s nizom nerazriješenih pitanja koja se nameću kroz temu intelektualci i hrvatski nacionalizam (1929-1945). Za razliku od uvjetno rečeno desno usmjerenih hrvatskih intelektualaca, međuratna i ratna hrvatska lijeva inteligencija u razdoblju od 1918. do 1945. je već monografski obrađivana (Iveković 1970). Razlog tome treba tražiti u općenitom kašnjenju hrvatske historiografije za gibanjima u svjetskoj historiografiji, njezinim pristupima novim temama i načinima istraživanja, a s druge strane i političkim okolnostima druge polovine 20. st., na koje poslijeratna historiografija nije bila i nije mogla ni biti imuna, a čija se ideološka logika o federalističkoj i socijalističkoj Jugoslaviji bazirala na izričito negativnom prikazu hrvatskog nacionalizma i svega onoga što je bilo s njim u vezi. Upravo u fazi dubinske političke i ideološke krize koja je zahvatila SFRJ 80-ih godina, pojavljuju se prva istraživanja koja na drugačiji način od dotadašnjeg ideološkoga imperativa prikazuju ovu tematiku (Lasić 1989, Krtalić 1989).

Tako je Lasić svojom krležologijom dao vrlo zanimljiv doprinos poznavanju kulturnoga života u NDH i djelovanju intelektualaca sa težištem na odnosu prema liku i djelu Miroslava Krležu, a Krtalić opisao sukobe među hrvatskim intelektualcima 30-ih godina oko tretiranja marksizma i socijalne književnosti i njihovim ideološkim razilaženjima na „nacionaliste“ i „komuniste“. U istom razdoblju, doduše nešto ranije, nastala je vrijedna studija beogradskoga sociologa Jančićevića koji je izradio sustavan prikaz života i djelovanja međuratne inteligencije, u kojem važan dio zauzima i hrvatska inteligencija (Jančićević 1984). Osobito je zanimljiv prikaz one inteligencije rođene iza 1900. koja se formirala na Zagrebačkom sveučilištu u međuratnom razdoblju, a u vrijeme NDH zauzimala istaknute pozicije (Milivoj Magdić, Tijas Mortigija, Ivo Bogdan, Dušan Žanko itd.). Osim toga ovaj rad nudi generalnu sliku života i djelovanja inteligencije međuratne Jugoslavije što donosi vrijedne spoznaje za temu istraživanja posebice za razdoblje od 1929. do 1941. Blisko s ovim, pažnju pri istraživanju zaslužuju i radovi koji su se bavili kulturnom politikom Kraljevine Jugoslavije kako bi se dobio širi kontekst u istraživanju teme intelektualci i hrvatski nacionalizam (Dimić 1996, Wachtel 1998). Također je značajno istraživanje, iako ne izravno vezano za temu, pogleda beogradskih intelektualaca prema fašizmu i novim nacionalističkim strujanjima u razdoblju od 1933. do 1941., među kojima se nalaze intelektualci pristaše integralnoga jugoslavenstva koji su imali važne polemike s hrvatskim nacionalističkim intelektualcima 30-ih godina (Milosavljević 2010).

U posljednje vrijeme započelo je preciznije bavljenje temama koje su vezane za predmet istraživanja, tako je Kisić Kolanović posvetila interes za recepciju hrvatskoga nacionalizma među muslimanskom inteligencijom (Kisić Kolanović 2004, 2009) i uopće mjestom islama i bosanskohercegovačkih muslimana u kulturnoj politici NDH. Kisić Kolanović je analizirala i percepciju komunizma kod hrvatskih nacionalističkih intelektualaca kao važnog elementa njihovih anti-marksističkih rasprava (Kisić Kolanović 2011). Aralica je istraživao djelovanje Matice Hrvatske od 1935. do 1945., koja je bila glavni nositelj hrvatskoga nacionalizma u razdoblju prije uspostave NDH i intelektualnim krugovima koji su se okupljali oko te kulturne institucije, isto se tako bavio i različitim aspektima konstruiranja hrvatskoga nacionalnoga identiteta 1930-ih godina, među ideolozima seljačkoga pokreta i nacionalističkim intelektualcima. Svakako su doprinos i radovi književne historiografije među kojima se ističe istraživanje o književnoj kritici u zagrebačkoj periodici za vrijeme NDH u kojima se posredno progovara o djelovanju i stavovima intelektualaca u tadašnjim ideološkim prilikama u NDH (Matičević 2007). Problem odnosa rasne antropologije, rasne politike i hrvatskoga nacionalizma također su odnedavno postala tema istraživanja. (Yoemans 2006, Bartulin 2006, 2009). Nasilje i zločin, te njihova priprema kroz kulturnu politiku ustaškoga režima isto su dodirnuti, pogotovo je u tom smislu važna Yoemansova opsežna studija koja će izaći u svibnju mjesecu ove godine koja progovara o odnosu kulturne politike i politike

genocida (Goldstein 2001, Yoemans 2012). I na kraju temu obuhvaćaju u manjoj i posrednoj mjeri, ali nikako beznačajni i manje važni, prikazi monografskoga karaktera NDH i Drugog svjetskog rata (npr. Matković 2002, Tomasevich 2010) koji donose i važne rezultate o općim političkim i vojnim okolnostima. Navedena literatura, iako nekompletna, daje stanovitu polazišnu točku za istraživanje.

Međutim, glavnina istraživanja mora biti posvećena izvornoj građi, među koje spadaju dokumenti različitih institucija koji su na ovaj ili onaj način bili povezani s intelektualcima (npr. Ministarstvo kulture, Sveučilište, Matica Hrvatska, Hrvatsko novinarsko društvo itd.). Zatim tekstovi intelektualaca iz raznih publikacija novina (npr. Spremnost, Hrvatski narod, Hrvatska straža) časopisa (npr. Hrvatska smotra, Hrvatska revija), brošura, knjižica (npr. izdanja Moderne socijalne knjižnice-MOSK) i naposljetku, knjiga kojih su ovi autori. S obzirom na cenzuriranje u javnim izdanjima, kao dodatno važni izvori, iako sa svim svojim neminovnim ograničenjima izvjesne autocenzure, pojavljuju se i objavljeni memoari, autobiografije, korespondencije, osobni dnevnici (npr. Blaž Jurišić) te osobni arhivski fondovi (npr. Mile Budak).

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Glavni cilj: utvrditi ulogu koju su intelektualci imali u izgradnji hrvatskog nacionalizma u razdoblju od 1929. do 1945. godine, odnosno njegovoj legitimaciji, apologiji i artikulaciji s posebnim naglaskom na njihovo djelovanje u izgradnji službene ideologije u NDH, te istaknuti važnost ideološkoga i kulturnoga kontinuiteta u odnosu na politički diskontinuitet 1941. u onom smislu da su glavni elementi ideologije i kulture u NDH postavljeni daleko ranije od čisto političkoga momenta stvaranja nacionalne države kao primarnoga cilja svakoga nacionalizma.

Hipoteze: Hrvatski nacionalizam je nastao kao reakcija na integralno jugoslavenstvo Aleksandrove diktature i na liniji otpora centralističkom konceptu prve jugoslavenske države. Hrvatski nacionalizam nije bio homogen u svojoj strukturi nego je imao različita idejna polazišta „starčevićanski“ (nekonfesionalni, otvoren islamu), „ustaški“ (jaki elementi fašizma apsolutizacija Države i Nacije, „katolički“ (Hrvat=katolik) koji su se međusobno prožimali, osim toga, diskurzivno se prakticirao i van krugova nacionalističkih intelektualaca u ideologiji seljačke stranke, pa čak u stanovitom smislu i od strane komunističkih intelektualaca prije 1941. Hrvatski je nacionalizam nakon 1941. s ustaškom diktaturom u okolnostima ratne situacije uvučen u proces intenzivne fašizacije.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Metodologija pri izradi rada pripada intelektualnoj historiji, prema koncepciji „ideas in context“ škole iz Cambridgea (čiji su utemeljitelji Quentin Skinner i John A. Pocock), a koja se bavi razvojem ideja/ideologija u specifičnom povijesnom kontekstu, što nužno zahtijeva i spoznaje iz političke, socijalne i kulturne historije, drugim riječima prijeko potrebni multidisciplinarni pristup. U središtu istraživanja nalaze se tekstovi intelektualaca (objavljeni u raznim časopisima, knjigama, brošurama, knjižicama, novinama, periodikama, autobiografskim zapisima, memoarima itd...), koji se analiziraju i razumijevaju kroz stupnjeve istraživačke kontekstualizacije i interpretacije. Kada je riječ o teorijskim polazištima tu se svakako nameće pitanje teorije elita s obzirom da je istraživačka tema društvena skupina intelektualaca, čiju je važnost i značaj kao elitne društvene skupine za oblikovanje modernog svijeta u svojim istraživanjima prvi upozorio njemački sociolog Karl Mannheim. Tako uvodna razmatranja polaze od potrebe za definiranjem dva središnja elementa disertacije – što je intelektualac i što je ideologija odnosno konkretno nacionalizam, i u kojoj su oni vezi, odnosno uloga intelektualca u modernoj civilizaciji prve polovine 20. st. u vremenima vladavine velikih ideologija. Sigurno je da intelektualci koji su uzeti u obradu pripadaju „javno angažiranim intelektualcima“ o kojima Julien Benda progovora da takav tip intelektualaca predstavlja „izdaju intelektualaca“, zastupajući kod toga klasični tip predmodernih intelektualaca koji se nisu miješali u prostor politike i političkoga.

Nadalje, u dalje istraživanje dotične tematike prijeko je potrebna analiza razdoblja u kojem nastupa diktatura kralja Aleksandra 1929., koja je svojom idejom integralnog jugoslavenstva negirala hrvatski nacionalni identitet i stvorila pogodne okolnosti za jačanje hrvatskoga nacionalizma kojeg ne samo da njeguje elita kojoj pripadaju intelektualci nego i široki slojevi stanovništva u sveopćem otporu režimu diktature početkom 30-ih godina. S pojavom „socijalne literature s marksističkim ključem“, slomom diktature i svibanjskima izborima 1935. na intelektualnoj sceni se profiliraju nacionalistička strujanja oko Matice Hrvatske i Sveučilišta kao kritika postojećeg režima i dominantne seljačke ideologije. Karakteristika je novih intelektualnih snaga odbacivanje liberalizma i demokratskoga političkoga sustava i traženje alternativnih koncepcija koji su trebali nadići krizu zapadne civilizacije i projekta Moderne. Geneza ovih stremljenja odvijala se u vrlo dinamičnoj i pluralnoj atmosferi na intelektualnoj sceni u Hrvatskoj koja je nudila različita politička i ideološka rješenja od krajnje desnih do krajnje lijevih programa. Nastanak NDH 1941. radikalno je izmijenio položaj tih intelektualaca desnoga usmjerenja koji su se nakon toga transformirali u avangardu novoga režima. Tako da je središnja tema istraživanja hrvatski nacionalizam i intelektualna elita desne provijenencije kao njegov stvaratelj u vremenskom razdoblju od početka 1930-ih godina do 1945. godine.

U prvoj fazi istraživanja potrebno je osvrnuti se na kulturne izvore hrvatskoga nacionalizma 19. i 20. st. (Ante Starčević, Antun Mahnić, Ivo Pilar, Milan Šufflay) i različite utjecaje koje je na njegov razvoj imala europska intelektualna i ideološka tradicija tijekom istoga vremenskoga razdoblja (npr. liberalni nacionalizam Francuska revolucija, organski nacionalizam Charles Maurras, talijanski fašizam, francuska konzervativna desnica). Izvršiti diferencijaciju unutar glavnih struja hrvatskoga nacionalizma koji je neosporno heterogena pojava („liberalni“ koji se pozivao na starčevićanske tradicije, „katolički“ koji se kretao na liniji izjednačavanja Hrvata katolicima i „ustaški“ nacionalizam s elementima fašizma) što potvrđuje i korištenje takvoga diskursa u protivničkim ideologijama kao što je seljačka ideologija i marksistička ljevica (August Cesarec, Sin domovine).

U drugoj, analizirati velike „pozitivne“ teme diskursa hrvatskoga nacionalizma kao što su Nacija i Država, i na koji su način, te središnje elemente nacionalističke ideologije imaginirali hrvatski intelektualci-nacionalisti. Zanimljivo mjesto ovdje zauzima formuliranje specifične misije hrvatskoga naroda i države u povijesti (branik Zapada, *antemurale christianitatis*). Osim tih političkih tema, svakako važna tema rasprava je ekonomska alternativa marksističkom i kapitalističkom uređenju tražena u korporativističkom uređenju o kojem se afirmativno pisalo (Ščetinec). S druge strane, važnost imaju tzv. anti-diskursi usmjereni prema ideološkim protivnicima poput marksizma, liberalizma, jugoslavenstva, velikosrpstva i seljaštva. Važno je pronaći uporišta anti-diskursa, tako je naprimjer, sigurno da su na bezuvjetno odbacivanje marksizma u intelektualnoj tradiciji desne hrvatske inteligencije utjecali presudno intelektualci iz katoličkih krugova. Komparativnom metodom doima se vrlo zanimljivo istražiti razlike u poimanju fašizma i nacionalsocijalizma prije i poslije 1941., primjerice nacionalsocijalizam je također pod utjecajem katoličkih intelektualaca bio negativno percipiran 30-ih kao „poganska ideologija“. I u kojoj su mjeri usvojene ideje fašizma i nacionalsocijalizma u istom smislu, prije i poslije 1941.

U trećoj fazi, dubinski istražiti „konverzije“ među hrvatskim intelektualcima od „jugoslavenskog hrvatstva“ prema „ekskluzivnom hrvatstvu“ koje se javlja već ranih 20-ih godina kao opća reakcija na njihovu rezignaciju zajedničkom jugoslavenskom državom. (Lukas, Zimmermann, Trumbić itd...) Također ulogu ovih u konsolidaciji hrvatskoga nacionalizma (lingvistika, etnogeneza, književna historiografija, akademija promjena nezina naziva, memorijalne geste, mobilizacija nacionalne tradicije) u drugoj polovini 30-ih i izgradnju identiteta, tradicije i ideologije režima NDH (1941-1945). Posebnu pozornost treba ovdje posvetiti uočavanju kulturnih kontinuiteta u odnosu na diskontinuitet političke paradigme 1941. i stvaranje nacionalne države kao glavnoga cilja nacionalizma, te kulturnih noviteta koji se rađaju u ovom razdoblju. U četvrtoj fazi, u središtu se nalazi ustaška ideologija najradikalniji izraz hrvatskoga nacionalizma koja se u ratu nametala kao službena ideologija režima NDH. Iznimno je važno istraživačko pitanje je li ustaška ideologija monolit ili krhka i propusna „posuda“, i na koji način se odnosi ustaška ideologija sa već postojećim hrvatskim nacionalizmom koji se razvijao u zemlji 1930-ih godina i da li su oni istovjetne pojave ili među njima postoje razlike.

U četvrtoj fazi, odnos ustaške ideologije i „realiteta“, s jedne strane hipotetski homogenistički pogled i s druge strane sudar sa razlikama unutar same hrvatske tradicije (jezik tri dijalekta i regionalne književnosti Skračić-Nikolić polemika), a onda i prema drugim etničkim i vjerskim identitetima, odnos prema Srbima, prva dionica kulturni sukob (nasilje) i pokušaj kulturne prilagodbe i asimilacije (Hrvatska pravoslavna crkva 1942., ideolog Sava Marković Štedimlja), s Muslimanima također kulturna prilagodba i asimilacija („cvijet hrvatskoga plemstva“) kroz afirmaciju islama u NDH. Hrvatski nacionalizam je ovdje preuzeo službu stvaranja kulturne trans-diferencijacije, odnosno nadilaženja muslimanskih, pravoslavnih i katoličkih vjersko-kulturnih razlika kako bi se došlo do glavnoga cilja, očuvanja i stabiliziranja Nezavisne Hrvatske Države. Naposljetku, kada je riječ o već spomenutoj kulturi nasilja u NDH nad srpskim, židovskim i romskim zajednicama, svakako treba ispitati odnos između manipulacije simboličkim i kulturnim izvorima kojim su raspolagali intelektualci i političke akcije, u smislu intelektualne pripreme zločina i genocida u NDH.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Predloženo istraživanje ponudit će novi pristup hrvatskoj povijesti 30-ih i 40-ih kroz perspektivu djelovanja intelektualaca rješavajući se tako isključivo jednodimenzionalnog pristupa isključivo političke historije, čime bi se otvorili dublji uvidi u neosporno daleko kompleksnije razdoblje hrvatske povijesti nego što ga ostavlja takav dominantni pristup. Donijet će i važan doprinos još ne dovoljno istraženom, povijesti ideologija i intelektualnih elita 20. st. u Hrvatskoj s obzirom na pokušaj rekonstrukcije hrvatskog nacionalizma u vremenskom intervalu od početka Aleksandrove diktature do sloma nacionalne države 1945.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. KISIĆ-KOLANOVIĆ, Nada, Muslimani i hrvatski nacionalizam 1941.-1945., Zagreb 2009.
2. KISIĆ-KOLANOVIĆ, Nada, Komunizam u recepciji hrvatske nacionalističke inteligencije (1938-1945), Časopis za suvremenu povijest br. 2. (2011), 107.-136.



3. KISIĆ-KOLANOVIĆ, Nada, Muslimanska inteligencija i islam u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, Časopis za suvremenu povijest, 36 (2004) , 3; 901.-938.
4. LASIĆ, Stanko, Sukob na književnoj ljevici, Zagreb 1970.
5. LASIĆ, Stanko, Krleža u NDH, Zagreb 1989.
6. ARALICA, Višeslav, Matica Hrvatska (1935-1945), Zagreb 2010.
7. ARALICA, Višeslav, Konstrukcija identiteta Hrvata, doktorska disertacija, Zagreb 2011.
8. MILOSAVLJEVIĆ, Olivera, Savremenici fašizma I i II. (1933-1941), Beograd 2010.
9. KRTALIĆ, Ivan, Sukob s desnicom, Zagreb 1989.
10. YOEMANS, Rory, Of Yugoslav barbarians and Croatian gentlemen scholars: National ideology and Racial Anthropology in Interwar Yugoslavia: Blood and homeland: Eugenics and Racial nationalism in Central and Southeastern Europe, 1900-1940, Budapest, CEU. 2006.
11. YOEMANS, Rory, Visions of annihilation: The Ustasha Regime and the Cultural Politics of Fascism (1941-1945), University of Pittsburgh Press, 2012.
12. BARTULIN, Neven, The ideology of nation and race: The Croatian ustasha regime and its police toward minorities in the independent state of Croatia (1941-1945), University New South Wales (doctoral thesis), 2006.
13. BARTULIN, Neven, The ideal nordic-dinaric racial anthropology in the Independent State of Croatia, Croatian review 5 (2009) br.1., 189.-219.
14. MATKOVIĆ, Hrvoje, Povijest Nezavisne Države Hrvatske, Zagreb 2002.
15. DIMIĆ, Ljubodrag, Kulturna politika u Kraljevini Jugoslaviji (1918-1941), I, II, III. Beograd 1996.
16. MATIČEVIĆ, Ivica, Prostor slobode – književna kritika u zagrebačkoj periodici, Zagreb 2007.
17. WACHTEL, Andrew, Making a nation, breaking a nation: literature and cultural politics in Yugoslavia, Stanford university press, 1998.
18. TOMASEVICH, Jozo, Rat i revolucija u Jugoslaviji (1941-1945), Zagreb 2010.
19. IVEKOVIĆ, Mladen, Hrvatska lijeva inteligencija (1918-1945), Zagreb 1970.
20. JANIČIJEVIĆ, Miloslav, Stvaralačka inteligencija međuratne Jugoslavije, Beograd 1984.
21. NOLTE, Ernst, Fašizam u svojoj epohi, Beograd 1990.
22. BENDA, Julien, Izdaja intelektualaca, Zagreb 1997.
23. YOUNG Brian (ed.), Intellectual history, New York – London 2006.
24. JENNINGS, Jeremy, A. KEMP-WELCH, Intellectuals in politics, from Dreyfuss to Rushdie, Newyork-London 1997.
25. GENTILE, Emilio, Religije politike: između demokracije i totalitarizama, Beograd 2009.
26. SAMARDŽIJA, Marko, Hrvatski jezik, pravopis i jezična politika u NDH, Zagreb, 2008.



27. SMITH, Anthony, Nationalism, (second and revised edition), Cambridge 2010.
28. GELLNER, Ernest, Nacije i nacionalizam, Zagreb 1998.
29. JAREB, Mario, Ustaško-domobranski pokret od osnutka do 1941., Zagreb 2007.
- GOLDSTEIN, Ivo i GOLDSTEIN, Slavko, Holokaust u Zagrebu, Zagreb 2001.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

15000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Ivo BanacPotpis _____
Stipe Kljajić, dipl. povjesnicar**IZJAVA**

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 18.04.2012.

Potpis _____
Stipe Kljajić, dipl. povjesnicar



DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		Dipl. povjesničar i prof. povijesti STIPE KLJAIĆ	
Nositelj studija:		Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij „Moderna I suvremena hrvatska povijest u europskom I svjetskom kontekstu“	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		7136	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Intelektualci i hrvatski nacionalizam (1929.-1945.)	
	<i>Engleski</i>	Intellectuals and Croatian Nationalism (1929-1945)	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		humanističke znanosti/povijest	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
1	Prvi mentor:	Prof. dr. sc. Ivo Banac	Filozofski fakultet, Zagreb, Hrvatska Ivo.banac@yale.edu
	Drugi mentor:		
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. doc. dr. Ivica Šute	Filozofski fakultet, Zagreb Hrvatska	lvica.sute@gmail.com
	2. prof. dr. Ivo Banac	Filozofski fakultet, Zagreb Hrvatska	Ivo.banac@yale.edu
	3. dr. sc. Nada Kisić-Kolanović	Hrvatski institut za povijest, Zagreb, Hrvatska	nkisic@isp.hr
	4.		
	5.		
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo		Fakultetsko vijeće Filozofskog fakulteta,	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja			

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada		
<p>Doktorand je obrazložio hipotezu naznačenu u svome radu, ukazao na osnovnu literaturu i izvore na kojima će temeljiti svoja istraživanja, kao i metode i tehnike kojima će se služiti prilikom pisanja disertacije. Tema je istraživački relevantna, budući da je povijest intelektualaca i intelektualnih elita u Hrvatskoj u 20. stoljeću, odnosno intelektualna povijest u „kratkom 20. stoljeću“ u Hrvatskoj do sada bila slabo istraživana unutar hrvatske historiografije. U središtu istraživanja naglasio je utvrđivanje slojevitih veza između intelektualnih elita kao nositelja i stvaratelja ideja te ideologije hrvatskog nacionalizma. Osobito će analizirati onu skupinu intelektualaca koji su prije 1941. propagirali hrvatski nacionalizam, a poslije podržali stvaranje Nezavisne Države Hrvatske (1941.-1945.) te sudjelovali u stvaranju njezine službene ideologije.</p>		
B. Ocjena teme doktorskog rada <i>(izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti)</i>		
<p>Mišljenje i prijedlog:</p> <p>Doktorand je jasno i precizno naznačio i objasnio hipotezu svoga doktorskog rada, ukazao na važnost izvornog gradiva i literature te obrazložio zadani koncept disertacije. Komisija je sugerirala doktorandu da osobitu pažnju posveti teorijskoj literaturi i kontekstualiziranju navedenih problema vezanih uz pitanje nacionalizma u prvoj polovici 20. stoljeća.</p>		
<p>Prijedlog izmjene ili dorade naslova:</p> <p>Nema.</p>		
<p>Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora <i>(upisati titulu, ime, prezime, ustanovu):</i></p>		
<p>Planirana obrana doktorskog rada <i>(naznačiti godinu i semestar):</i></p> <p>Nema.</p>		
<p>Izdvojeno mišljenje <i>(samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje)</i></p> <p style="text-align: right;">Potpis <i>(ime i prezime člana povjerenstva)</i></p>		
<p>NAPOMENA <i>(po potrebi):</i></p>		
Izabrano Povjerenstvo za	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:



ocjenu teme i predlaganje mentora	1. <i>(predsjednik Povjerenstva)</i> doc. dr. sc. Ivica Šute	
	2. prof. dr. sc. Ivo Banac	
	3. dr. sc. Nada Kisić-Kolanović	
	4.	
	5.	
U Zagrebu, 25. rujna 2012.		M.P.

**Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA****OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE**

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Tomislav Zagoda, akademski slikar-grafičar		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Doktorski studij književnosti, kulture, izvedbenih umjetnosti i filma		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6772		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	zvonimir zagoda		
Datum i mjesto rođenja:	15.03.1970., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	Perjavica 78 a, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	099 3815 700		
E-mail:	zagoda.tomislav@inet.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti, slikarstvo , Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2009. – urednik (nakladnička kuća Znanje) 1995. – 2009. – snimatelj i scenarist, Hrvatska radio televizija
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Zagoda, Tomislav Non-place of Novel in Slovenia's Transition // 30. slovenistični simpozij <i>Obdobja Meddisciplinarnost v slovenistiki</i> Ljubljana, Slovenija, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 2. Zagoda, Tomislav The Subject and National Ideological Paradigms within the Post-communist Context // <i>Simpozij Obdobja 29, Ljubljana – Sodobna slovenska književnost (1980 – 2010)</i> Ljubljana, Slovenija, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 3. Zagoda, Tomislav Tranzicijski junak (na primjeru Buličeva romana Putovanje u srce hrvatskog sna) // <i>Peti hrvatski slavistički kongres, Rijeka – sekcija: «Visoko i nisko u hrvatskoj književnosti i kulturi»</i> Rijeka, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	<i>Humor u slovenskom, bosanskohercegovačkom i hrvatskom romanu u razdoblju tranzicije</i>
Engleski:	<i>Humour in the Novels of Slovenia, Bosnia and Herzegovina and Croatia in the Transition Period</i>
Naslov na jeziku na kojem će	



se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Poredbena književnost		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Zvonko Kovač	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	zkovac@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	1. <i>Domovinski eseji</i> , Čakovec: Biblioteka Insula, 2009. 2. <i>Međuknjiževne rasprave – Poredbena i/ili interkulturalna povijest književnosti</i> , Beograd: Službeni glasnik, 2011. 3. <i>Svoje kot tuje v Kovačičevi "obratni hermeneutiki"</i> , Lojze Kovačič – Življenje in delo, ur. Gašper Troha, Milena Mileva Blažič, Andreas Leben, Ljubljana: Študentska založba, 2009., str. 170-179. 4. <i>Stanko Vraz in Ivo Andrić kot medkulturalna pisatelja</i> , Slavistika v regijah – Maribor, ur. Boža Krakar Vogel, Ljubljana: Zveza društev Slavistično društvo Slovenije, 2011., str. 205-209. (Prevela Ivana Petric Lasnik). 5. <i>Narativi ljubavi i prijateljstva u Selimovićevim prozama</i> , Meša Selimović – dijalog s vremenom na razmeđu svjetova, ur. Sava Anđelković i Paul-Louis Thomas, Sarajevo: Šahinpašić, 2011.		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Ova disertacija istražuje osnovne oblike humora (ironija, parodija, groteska i satira) i njihove interkulturalne aspekte u romanima iz razdoblja tranzicije u slovenskoj, bosanskohercegovačkoj i hrvatskoj književnosti. Osnovno je polazište da pojam humora ne podrazumijeva samo komiku i smijeh, nego da u sebi sadržava i transcendentnu vezu s tragičnim, na temelju čega će se postaviti hipoteza o «komičkoj katarzi» pomoću koje književnost vodi razrješenju indignacije prema društvenim i kulturnopovijesnim procesima tranzicije. Analizirat će se romani mlađih autora: 1.) slovenska književnost: Skubic, A., <i>Popkorn</i> ; Čar, A., <i>Pseći tango</i> ; Vojnović, G., <i>Čefurji raus!</i> ; 2.) bosanskohercegovačka književnost: Alić D., <i>Soliter Titanic</i> ; Veličković N., <i>Sahib – impresije iz depresije</i> ; Imamović E., <i>Tajna dolina piramida</i> ; 3.) hrvatska književnost: Tomić A., <i>Što je muškarac bez brkova</i> ; Dežulović B., <i>Jebo sad hiljadu dinara</i> ; Bulić V., <i>Putovanje u srce hrvatskog sna</i> ; Kolanović M. <i>Sloboština Barbie</i> .		
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	This dissertation explores the main forms of humour (irony, parody, grotesque and satire) and their intercultural aspects in the novels belonging to the transition period in the literature of Slovenia, Croatia and Bosnia and Herzegovina. The starting point is that the concept of humour does not imply only laughter and what is comical, but it also contains the transcendental relationship with the tragic, based on which the hypothesis of "the comical catharsis" will be established, by means of which literature leads to the dissolution of the indignation about the social, cultural and historical processes of transition. The novels of younger authors shall be analysed: 1) literature of Slovenia: Skubic, A., <i>Popkorn</i> ; Čar, A., <i>Pseći tango</i> ; Vojnović, G., <i>Čefurji raus!</i> ; 2.) literature of Bosnia and Herzegovina: Alić D., <i>Soliter Titanic</i> ; Veličković N., <i>Sahib – impresije iz depresije</i> ; Imamović E., <i>Tajna dolina piramida</i> ; 3.) literature of Croatia: Tomić A., <i>Što je muškarac bez brkova</i> ; Dežulović B., <i>Jebo sad hiljadu dinara</i> ; Bulić V., <i>Putovanje u srce hrvatskog sna</i> ; Kolanović M. <i>Sloboština</i>		

Barbie.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Tema tranzicijskog humora u suvremenom romanu slovenske, bosanskohercegovačke i hrvatske književnosti potisnuta je na margine znanstvenih rasprava čemu uzrok valja tražiti u aktualnosti "ozbiljnih" tema koje je nametnula s jedne strane ratna zbilja, a s druge strane društveno-ekonomska tranzicija kao, kako navodi Andrea Zlatar, "spor i bolan proces s nejasnim izgledima za uspješno okončanje". Međutim, stajalište je ove disertacije da je proučavanje humora u književnosti "ozbiljna" i važna znanstvena tema od općeg kulturološkog značaja. Humor je u tragičnim vremenima rata i društvenog raslojavanja u velikoj mjeri nudio komičku katarzu rugajući se karikaturnosti izvanknjiževnih fenomena postkomunističke zbilje. Humor nije bio samo odgovor na svijet, nego je predstavljao poseban komunikacijski kôd u kojem su se artikulirale uzajamne potrebe autora i čitatelja za rugalačkom subverzijom društvenih i kulturnopovijesnih sastavnica novouspostavljenih političkih zajednica. Parafrazirajući Vladimira Bitija može se reći kako se interes humorističnih tekstova nije ostvario samo kao jednostrani odgovor na čitateljevu potrebu, nego kao "odgovor na specifičnu autorovu potrebu za specifičnom čitateljevom potrebom.» Upravo su mlađi autori, napustivši (post)modernističke poetičke matrice i prihvativši realističku koncepciju, u svojim romanima opisali aktualno vrijeme i njegove proturječnosti ili, kako kaže Ozren Pupovac, "njegovo lebdeće stanje između negacije prošlosti i anticipacije budućeg blagostanja." Disertacija će se sastojati od uvodnog dijela u kojem će se razmatrati teorije ironije, groteske, satire i parodije, potom će se u prvom dijelu analizirati strukturalni mehanizmi navedenih humorističnih oblika na korpusu odabranih romana, dok će se u drugome dijelu proučavati njihovi kontekstualni i interkulturalni aspekti, s naglaskom na problematiziranje semiotike humora i odnosa kulture i humora u skladu s koncepcijom Clifforda Geertza.

Vanesa Matajč u članku *Put počinje, putovanje je završeno* (SAS, 13) donosi prikaz klasifikacije slovenskog romana nakon osamostaljenja Slovenije. Kategorija "ovdje i sada" okuplja realistične romane (J. Virk, Z. Hočevar, A. Blatnik), a kategorija "odsutna povijest" romane za koje je tipično psihoanalitičko osciliranje između svijesti i nesvjesnog (npr. romani V. Žabota). Matajč navodi razliku između karakteristično psihički pasivnog junaka slovenske književnosti (npr. *Pseći tango* A. Čara) nasuprot fizički pasivnim likovima u djelima A. Skubica i P. Glavan, te zaključuje da mlađa generacija pisaca minimalistički tematizira ljude bez povijesti. Alojzija Zupan Sosič u knjizi *Robovi mreže, robovi jaza: sodobni slovenski roman zastupa tezu o "novoj emocionalnosti" mlađih autora koja je povezana s ironijom, paradijom i cinizmom. Zupan Sosič ističe da je u romanu zamjetna zaokupljenost tzv. malim pričama koje izbjegavaju patos povijesne retorike aktualnih političkih označitelja. Mitja Čander u članku *Geografska karta* piše o fascinaciji tranzicijske proze stvarnošću i mitologizacijom svakodnevice te podcrtava važnost ironije kao mehanizma destrukcije megalomanskih poenta. Čander navodi ljubav kao glavnu tematsku preokupaciju mlađih autora. Đurđa Strsoglavac u članku *Še sreča, da je slovenščina (južno)slovanski jezik* analizira prijevode Vojnovičeva romana *Čefurji raus!* na hrvatski i bosanski jezik, dok se u članku *Kako se govori u sodobni slovenski prozi* na primjerima nekoliko romana mlađih autora bavi lingvostilističkom analizom. Helga Glušič u referatu *Izraz negotove zavesti* (Obdobja 21) daje pregled suvremenog slovenskog romana i njegovu žanrovsku klasifikaciju.*

Enver Kazaz u članku *Roman u postapokaliptičnoj društvenoj pustinji* (SAS 13) opisuje sociološke i poetičke aspekte BH romana, naglašavajući njegovu poetiku opiranja kontekstualnoj situaciji i modernističkim paradigmatima. Roman stječe disidentsku kulturološku ulogu, a za disertaciju je posebno važno poglavlje o sudaru kulturnih identiteta. Kazaz navodi četvoricu autora koji su otvorili novo tematsko poglavlje u romaneskoj praksi BiH: A. Hemon, N. Veličković, V. Gatalo i N. Kabil. Veličkovićev pak roman *Sahib* opisuje kulturološkim, socijalnim i političkim atributima u kojima se razotkrivaju neoliberalistička ideologija, birokratski totalitarizam i proces kulturne neokolonijalizacije. U knjizi eseja *Neprijatelj ili susjed u kući* (2009) Kazaz piše o romaneskom svjedočanstvu rata i njegovu razobličavanju ideoloških fantazmi. Davor Beganović u članku *Formiranje alternativnih identiteta. Književnost tranzicije u Bosni i Hercegovini* (SAS 27/28, 2010) zalaže se za uvođenje pojma tranzicijska književnost za tekstove koji prate društvene preobrazbe nakon 1991. Alma Denić-Grabić u članku *Kraj dvadesetog stoljeća: bosanskohercegovački roman između globalnog i lokalnog* (SAS 27/28) govori o isprepletanju estetičkog i etičkog u romanu na kraju stoljeća i udaljavanju od postmodernističke tehnike pisanja. Nadalje, navodi novi tip sentimentalnosti koji se iskušava u smijehu i zaključuje da je humor jedna vrsta *trans-sentimentalnosti* koja dolazi kao subverzivni element zla i destrukcije.

Klasificirajući hrvatski roman tranzicije Jagna Pogačnik u članku *Novi hrvatski roman* navodi jedanaest kategorija: 1. ratni roman (J. Mlakić: *Kad magle stanu*), 2. humoristički roman (A. Tomić: *Što je muškarac bez brkova*), 3. žanrovski roman (Jurica Pavičić: *Ovce od gipsa* i Robert Naprta: *Bijela jutro*), 4. urbani roman (Edo Popović: *Izlaz Zagreb jug*), 5. ljubavni roman (M. Koščec: *To malo pijeska na dlanu*; Z. Ferić: *Djeca Patrasa*), 6. autobiografski roman (S. Andrić: *Simurg*), 7. ženski roman (J. Matanović: *Zašto sam vam lagala*), 8. eskapistički roman (D. Slamnig: *Topli zrak*), 9. globalno-trendovski roman (T. Zajec: *Ulaz u Crnu kutiju*), 10. velika priča (M. Jergović: *Dvori od oraha*), 11. mjesto razlike (R. Baretić: *Osmi povjerenik*). Krešimir Bagić u zbirci eseja *Treba li pisati kako dobri pisci pišu* raspravlja o hrvatskoj kratkoj priči osamdesetih i devedesetih godina interpretirajući njezina stilska i poetička obilježja i glavne umjetničke tendencije. Velimir Visković u knjizi *U sjeni FAK-a* sumira učinke medijski najeksponiranije neformalne grupe mlađih pisaca. Visković ističe autorsku zaokupljenost društvenom stvarnošću, zbog čega djela FAK-ovaca dobijaju neorealističku oznaku. Maša Kolanović u knjizi *Udarik! Buntovnik? Potrošač... : Popularna kultura i hrvatski roman od socijalizma do tranzicije* problematizira odnos hrvatskog romana i popularne kulture promatrajući taj odnos kao kontinuirani dijakronijski proces. Kolanović podcrtava ovisnost teksta i popularne kulture o kontekstualnoj društveno-političkoj konfiguraciji. Nakraju valja istaknuti članak Julijane Matanović *Od prvog zapisa*



do „povratka u normalu“: jedna moguća priča o hrvatskom ratnom romanu (SAS 5) i knjigu *Ironično u tekstovima, kontekstu i intertekstualnim konotacijama suvremene hrvatske proze* Borisa Škvorca.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj je ovog istraživanja da opiše i analizira osnovne humoristične oblike u slovenskom, bosanskohercegovačkom i hrvatskom romanu u razdoblju tranzicije. U svezi s time postavlja se pitanje postoji li neka specifičnost tranzicijskoga humora. Hipoteza je ovog istraživanja da se specifičnost tranzicijskoga humora sastoji u njegovoj subverzivnoj funkciji prema dominantnim kulturnim i društvenopovijesnim ideologemima postkomunističke stvarnosti. Humor je u tom smislu kulturna praksa otpora. Druga se hipoteza odnosi na pitanje prirode humora i u njoj je sadržan odgovor da fenomen humora ne obuhvaća samo komiku i smijeh, nego da postoji njegova transcendentalna povezanost s tragičnim.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

U ovom će se istraživanju koristiti metode poredbenog proučavanja južnoslavenskih književnosti koje pripadaju korpusu tzv. interslavenske komparatistike. Pri tome će se nastojati analizirati fenomen humora iz njegova unutarnjeg i vanjskog aspekta, proširujući tako područje interesa s poetike teksta, lingvističkih i naratološko-semiotičkih razmatranja na područje konteksta i hermeneutike duhovnog i kulturnog zaleđa književnosti. Zastupljeno je stajalište da strukturalno-kontekstualna analiza omogućuje pristup problemu humora u njegovu totalitetu i da je strukturalna analiza, kako navodi Biči, «ishodište interpretacijske djelatnosti smještanja djela u zajednički okvir vrijednosti.» Stoga će se istraživanje kretati, u skladu s Đurišinovom komparatističkom koncepcijom, od književno-tipoloških prema društveno-tipološkim analogijama između slovenske, bosanskohercegovačke i hrvatske književnosti, polazeći pri tome od gledišta prema kojem interkulturalna povijest književnosti može pomoći kroatistici da, kako navodi Zvonko Kovač, oslobođenije shvati svoju iznimnu diferenciranost i interkulturalnu svojevrsnost u kontekstu južnoslavenskih/slavenskih kultura.

Proučavanje književno-tipoloških analogija odnosi se na usporednu analizu humorističnih oblika (ironija, parodija, satira i groteska) u romanima slovenske, bosanskohercegovačke i hrvatske književnosti. Riječ je o sljedećim romanima: 1.) slovenska književnost: Aleš Čar, *Pseći tango*; Andrej Skubic, *Popkorn*, Goran Vojnović, *Čefurji raus!*; 2.) bosanskohercegovačka književnost: Nenad Veličković, *Sahib*; Emir Imamović Pirke, *Tajna doline piramida*, Damir Alić, *Soliter Titanic*; 3.) hrvatska književnost: Ante Tomić, *Što je muškarac bez brkova*; Boris Dežulović, *Jebo sad hiljadu dinara*; Vlado Bulić, *Putovanje u srce hrvatskog sna*; Maša Kolanović, *Sloboština Barbie*. Analiza ironijskih oblika započet će razlikovanjem verbalne ironije, situacijske ironije, dramske ironije i ironije kao općeg životnog stava prema svijetu (tipično za postmodernistički diskurs). U svezi retoričkog aspekta ironije koristit će se koncepcija Waynea Bootha (*A Rhetoric of Irony*) a daljnje će se istraživanje oslanjati na transideološku koncepciju ironije koju zastupa Linda Hutcheon u knjizi *Irony's Edge – The theory and politics of irony*, navodeći da ironija u konačnici može opsluživati različite političke diskurse, lijevicu i desnicu, konzervativna i/ili liberalna stajališta. Koncepcija D. C. Mueckea (*Irony*) pomoći će u dijelu u kojem će se istraživati elementi ironije – element “pogrešnog uvjerenja”, “kontrast između zbilje i pojavnosti”, “komički element”, “element suzdržanosti” i “estetički element”. Koncepcija Dragana Stojanovića (*Ironija i značenje*) poslužit će kao podloga u razumijevanju i tumačenju ironije. Istraživanje parodije oslanjat će se pak na koncepciju transtekstualnosti Gerarda Genetta (*Palimpsest*) unutar koje se hipertekstualnost pokazuje kao vrsta odnosa između dvaju tekstova na temelju kojeg nastaju parodijski oblici. U daljnjoj će se analizi transtekstualnih odnosa primijeniti koncepcija eksplicitne intertekstualnosti i transsemiotičkih odnosa Dubravke Oraić Tolić. Pod transsemiotičkim odnosima razmatrat će se odnos između književnosti i neumjetničkih sistema koji će se tumačiti u Lotmanovu smislu kulturnih (pod)tekstova. Odatle slijedi povezanost sa stajalištem Simona Dentitha (*Parody*) koji parodiju tumači u širem smislu od književne parodije. Naime, riječ je o shvaćanju parodije kao kulturne prakse koja sadržava polemičku i aluzivnu imitaciju ili transformaciju drugih kulturnih proizvoda ili praksi. U tom smislu parodija ima funkciju sredstva u satiričnom diskursu prema tekstovima tranzicijske zbilje. Bahtinova koncepcija karnevalizma poslužit će u tumačenjima parodijskih i grotesknih oblika, ističući društveni aspekt i demokratsku funkciju humorističnih praksi. Posebno mjesto u razmatranju parodijskih i grotesknih oblika zauzimat će metodološka paradigma menipejske satire, pri čemu će se naglasak staviti na proučavanje scena skandala, oštih retoričkih kontrasta i jukstapozicija visoko / nisko, umetnutih žanrova (npr. u Tomićevu romanu) i antifilozofske reakcije u kojima se ismijavaju univerzalne istine i logički sustavi razmišljanja. Razmatranje satiričnih elemenata u odabranom korpusu romana odnosit će se na izvantekstovne sastavnice tranzicijske društvene konfiguracije što predstavlja prelaz u društveno-tipološku analizu. U svezi s time poseban će se naglasak staviti na proučavanje kulturnih kodova i njihove referencijalnosti (Barthesovi kodovi). Pri tome će se koristiti semiotički model zajedno s metodologijom kulturalnih studija i kulturne antropologije. Kulturu će se razmatrati kao jedan sveopći Tekst sastavljen od različitih kulturnih podtekstova. Zasebnu će tematsku cjelinu u tom pogledu predstavljati reminiscencije na komunističku prošlost te humoristični oblici desamentizacije njezina simboličnog kapitala. Ipak, većim će dijelom istraživanje biti usmjereno na socijalne aspekte kulture tranzicijske svakodnevice u Williamsovu određenju kulture kao “posebnog načina života u kojem su određena značenja i vrijednosti ne izražavaju samo putem umjetnosti i učenosti, nego također i u institucijama i u svakodnevnom ponašanju” (Duda, D. 2002: 13). Analiza kulture kretat će se putem istraživanja djelovanja humorističnih mehanizama na oprekama visoko / nisko, sakralno / trivijalno, mladi / odrasli i sl. Takvim će



se postupkom prikazati tvorba značenja i vrijednosti tipičnih za kulturi mladih čije humoristične prakse počivaju na subverziji dominantnih obrazaca postkomunističke zbilje slovenskog, bosanskohercegovačkog i hrvatskog društva. Posebno će poglavlje činiti analiza humorističnih oblika nastalih na podlozi etničkih, rodnih, socijalnih i kulturnih stereotipa.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Očekuje se od ovog istraživanja da na području južne slavistike i komparativne književnosti doprinese izgradnji komplementarne slike romaneskne produkcije u razdoblju tranzicije, problematizirajući, nasuprot "ozbiljnim" književnim temama, tekstualno-kontekstualne sastavnice humorističnih oblika. Jednako tako očekuje se da će ova disertacija potaknuti veći interes znanstvene zajednice za književno i kulturološko proučavanje fenomena humora.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Bahtin, Mihail, 1978. *Stvaralaštvo Fransoa Rablea i narodna kultura Srednjeg veka i renesanse*, Nolit, Beograd.
2. Baker, Chris, 2001. *Cultural Studies*, London, New Delhi.
3. Beganović, Davor, 2010. *Formiranje alternativnih identiteta. Književnost tranzicije u Bosni i Hercegovini.*, u: Sarajevske sveske, 27-28.
4. Bergson, Henri, 1958. *O smijehu*, Veselin Masleša, Sarajevo.
5. Booth, C. Wayne, 1974. *A Rhetoric of Irony*, The University of Chicago Press, Chicago and London.
6. Čander, Mitja, 2006. *Geografska karta*, u: Sarajevske sveske, 14/2006.
7. Dentith, Simon, 2000. *Parody*, Routledge, London and New York.
9. Freud, Sigmund, 1984. *Dosetka i njezin odnos prema nesvesnom*, Matica srpska, Beograd.
10. Geertz, Clifford, 1998. *Tumačenje kultura I - II*, Čigoja štampa, Beograd.
- 11.. Genette, Gérard, 1997. *Palimpsest: literature in the second degree*, Lincoln, London : University of Nebraska Press.
12. Hutcheon, Linda, 2000. *A Theory of Parody*, University of Illinois Press. Urbana and Chicago.
13. Hutcheon, Linda, 1995. *Irony's Edge – The theory and politics of irony*, Routledge, London and New York.
14. Kazaz, Enver, 2006. *Roman u postapokaliptičnoj društvenoj pustinji*, u: Sarajevske sveske, br.13, Mediacentar, Sarajevo.
15. Kolanović, Maša, 2011. *Udarnik! Buntovnik? Potrošač... : Popularna kultura i hrvatski roman od socijalizma do tranzicije*, Naklada Ljevak, Zagreb.
16. Kovač, Zvonko, 2005. *Međuknjiževna tumačenja*, Hrvatsko filološko društvo, Zagreb.
17. Kovač, Zvonko, 2001. *Poredbena ili interkulturalna književnost*. Hrvatsko filološko društvo, Zagreb.
18. Lotman, J. M. 2001. *Universe of the Mind – a semiotic theory of culture*, I. B. Tauris, London : New York.
19. Oraić Tolić, Dubravka, 1988. *Citatnost, eksplicitna intertekstualnost*, u: *Intertekstualnost & intermedijalnost*, Zavod za znanost o književnosti, Zagreb.
20. Peleš, Gajo, 1999. *Tumačenje romana*, Artresor naklada, Zagreb.
21. Perišić, Igor, 2010. *Uvod u teorije smeha: kratak pregled teorije smeha od Platona do Propa*, Službeni glasnik, Beograd.



22. Pogačnik, Jagna, 2006. *Novi hrvatski roman (jedno moguće skeniranje)*, u: Sarajevske sveske br. 13. 2006. str. 79.
23. Rorty, Richard, 1995. *Kontingencija, ironija i solidarnost*, Naprijed, Zagreb.
24. Slabinac, Gordana, 1996. *Zavođenje ironijom*, **Zavod za znanost o književnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu**, Zagreb.
25. Stojanović, Zoran, 1984. *Ironija i značenje*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd.
26. Škvorc, Boris, 2005. *Gorak okus prešućenog: ironično u tekstovima, kontekstu i intertekstualnim konotacijama suvremene hrvatske proze*, Alfa, Zagreb.
27. Tamarin, G. R., 1962. *Teorija groteske*, Svjetlost, Sarajevo.
28. Williams, Raymond, 2006. *Analiza kulture*, u: *Politika teorije*, Disput, Zagreb.
29. Zupan Sosič, Alojzija, 2006. *Robovi mreži e, robovi jaza: sodobni slovenski roman*, Litera, Maribor.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

0

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		



**Sjednica Etičkog povjerenstva
na kojoj je odobren prijedlog
istraživanja** (navesti samo ako je
potrebno)

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Zvonko Kovač

Potpis _____
Tomislav Zagoda, akademski slikar-grafičar

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 20.11.2012.

Potpis _____
Tomislav Zagoda, akademski slikar-grafičar

IME I PREZIME PRISTUPNIKA ILI PRISTUPNICE:		Tomislav ZAGODA	
SASTAVNICA:		Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
Naziv studija:		Doktorski studij književnosti, izvedbenih umjetnosti, filma i kulture	
Matični broj studenta:		6772	
Naslov predložene teme:	<i>hrv.</i>	<i>Humor u slovenskom, bosanskohercegovačkom i hrvatskom romanu u razdoblju tranzicije</i>	
	<i>eng.</i>	<i>Humour in the Novels of Slovenia, Bosnia and Herzegovina and Croatia in the Transition Period</i>	
Područje/polje/grana^a:		Humanističke znanosti, znanost o književnosti, povijest i teorija književnosti	
MENTOR(I)			
	TITULA, IME I PREZIME:	USTANOVA:	E-POŠTA:
Mentor 1:	Dr. sc. Zvonko Kovač, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u	zkovac@ffzg.hr
Mentor 2^b:			
Izabrano Stručno povjerenstvo za ocjenu predložene teme - 3 ili 5 članova (prvi je predsjednik; preporuka je da mentor ne bude predsjednik)	TITULA, IME I PREZIME:	USTANOVA:	E-POŠTA:
	1. Dr. sc. Zvonko Kovač, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	zkovac@ffzg.hr
	2. Dr. sc. Dean Duda, red. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	dean.duda@ffzg.hr
	3. Dr. sc. Julijana Matanović, izv. prof.	Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	jmatanovic@ffzg.hr
A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada			
<p>U okviru završnoga ispita na doktorskom studiju Tomislav Zagoda je napisao znanstveni rad <i>Humor tranzicije u romanu slovenske, bosanskohercegovačke i hrvatske književnosti</i> te ga je pred tročlanim povjerenstvom (red. prof. dr. Zvonko Kovač, red. prof. dr. Dean Duda i izv. prof. dr. Julijana Matanović) na usmenom ispitu, koji je upravo bio u funkciji javne obrane teme doktorskog rada, uspješno predstavio i obranio s odličnim uspjehom.</p> <p>S naglaskom na roman tranzicijskoga doba općenito, u radu se naglašava povezanost humora s tragičnim, iznosi se teza o tragikomičnom karakteru humora tranzicije povezanim s osobitim društvenim kontekstom. U romanima većega broja mlađih autora (Aleša Čara, Gorana Vojnovića, Nenada Veličkovića, Emira Imamovića Pirkea, Borisa Dežulovića, Maše Kolanović i dr.) čiji je referentni sloj tranzicijska zbilja, sa svim svojim kulturno-povijesnim procesima za koje su tipični različiti oblici antagonizama na svim društvenim razinama, upravo se humor pokazuje „kao praksa negacije društvenih i kulturnih normi, podvrgavajući ih resemantizirajućim mehanizmima parodije, groteske, ironije i satire“. Svojevrsni kritički realizam, kao zajedničku poetičku osnovicu promatranih romana, tumači se kao opći trend tranzicijske književnosti, u određenom odmaku od diskursa postmodernističke metafikcije i poetskog ludizma.</p>			

Po strukturi i prema već izvršenim analitičkim partijama završni rad u mnogočemu se doima kao opširniji elaborat doktorata, autor u njemu suvereno teoretizira o aspektima odnosa humora, ironije, satire i parodije, kao i o pojavnostima tranzicije u pojedinim književnostima, s primjerenim uvidom u kritičku i stručnu literaturu. Ispitno je povjerenstvo, nakon sadržajne rasprave, prihvatilo temu i time omogućilo Tomislavu Zagodi daljnji postupak.

B. Ocjena teme doktorskog rada

Slično kao i opsežan znanstveni rad u okviru završnog ispita doktorskoga studija, obrazloženje teme doktorskoga rada *Humor u slovenskom, bosanskohercegovačkom i hrvatskom romanu u razdoblju tranzicije* Tomislava Zagode započinje s nacrtom istraživanja osnovnih pojavnosti humora, njegovom transcendentalnom povezanosti s tragičnim, s hipotezom o „komičkoj katarzi“ pomoću koje suvremena književnost „razrješava“ kontroverze tranzicije. „Humor je u tragičnim vremenima rata i društvenog raslojavanja“, precizira Zagoda, „u velikoj mjeri nudio komičku katarzu rugajući se karikaturalnosti izvanknjiževnih fenomena postkomunističke zbilje“. Međutim, osim opće teorije humorističkoga diskursa, u analitičkom dijelu predviđa se istraživanje kontekstualnih i interkulturalnih aspekata izabranih romana, s naglaskom na problematiziranje humora i kulture C. Goetza.

Korpus tekstova koji će se istraživati predočen je glavnom kritičkom i stručnom literaturom prema nacionalnim kulturama izabranih autora, s određenim razlikovnim obilježjima – a riječ je o romanima poput romana *Popkorn*, *Pseći tango*, *Čefurji raus*, *Soliter Titanic*, *Sahib*, *Što je muškarac bez brkova*, *Putovanje u srce hrvatskog sna* i dr. Iako će se u slovenskom, bosanskom ili hrvatskom romanu naglašavati određene specifičnosti u reakciji na različite oblike i iskustva tranzicije, od fascinacije tranzicijske proze stvarnošću i mitologizacije svakodnevice, preko „poetike opiranja“, isprepletanju estetičkoga i etičkoga, do osobite vrsne i tematske divezifikacije žanra, cilj su istraživanja „humorističke prakse“ kao *kulturne prakse otpora*, upravo specifičnosti tranzicijskoga humora, s hipotezom o njegovoj jedinstvenoj subverzivnoj funkciji prema dominantnim kulturnim i društveno-povijesnim ideologijama. Pri tome je kao opća metodologija izabrana interslavenska, regionalna književna komparatistika te strukturalna analiza kao ishodište tumačenja unutar „zajedničkoga okvira vrijednosti“, dok se kao pojedinačne metode navode retorika i transideološka koncepcija ironije, koncepcije transtekstualnosti, intertekstualnosti i transemiotičkih odnosa, koncepcija karnevalizma, paradigma manipejske satire, do pristupa u znaku (inter)kulturalnih studija i kulture antropologije, raznih recentnih autora književne teorije i prakse (W. Booth, L. Hutschen, D. Stojanovića, G. Genetta, D. Oraić-Tolić, M. Bahtina, J. Lotmana, B. Škvorca i dr.).

Zaključno, na temelju uvida u dokumentaciju o studiju i u pomno razrađen sinopsis doktorskoga rada, ocjenjujemo da pristupnik Tomislav Zagoda ispunjava sve uvjete predviđene programom Doktorskoga studija književnosti, izvedbenih umjetnosti, filma i kulture te da su tema i metodologija njegova doktorskoga rada primjereno odabrane, budući da očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja nije samo u širem teorijskom razumijevanju složene problematike humora (pa i da potakne interes naše znanstvene zajednice za proučavanje fenomena humora) ili tranzicije u književnosti, nego i u težnji da doprinese izgradnji „komplementarne slike romaneskne produkcije“ suvremene hrvatske književnosti u odmjerenju sa susjednima, slovenskom i bosanskohercegovačkom. Zato predlažemo Fakultetskom vijeću Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu da odobri doktorandu Tomislavu Zagodi pisanje doktorskoga rada s temom *Humor u slovenskom, bosanskohercegovačkom i hrvatskom romanu u razdoblju tranzicije*, pod vodstvom mentora red. prof. dr. sc. Zvonka Kovača (u čijem je doktorandskom kolokviju pristupnik predano sudjelovao pune dvije godine).

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:		
Prijedlog izmjene ili dopune mentora (UPISATI: TITULA, IME I PREZIME, USTANOVA)		
Izabrano Stručno povjerenstvo za ocjenu predložene teme - 3 ili 5 članova (prvi je predsjednik; preporuka je da mentor ne bude predsjednik)	TITULA, IME I PREZIME, USTANOVA	POTPIS:
	1. Dr. sc. Zvonko Kovač, red. prof. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
	2. Dr. sc. Dean Duda, red. prof. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
	3. Dr. sc. Julijana Matanović, izv. prof. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
Mjesto i datum:	Zagreb, 2. travnja 2013.	
Napomena (po potrebi):		

^a Navesti granu ako je potrebno

^b Navesti mentora 2 ako je izabran

Molimo Vas da ispunjeni Obrazac DR.SC.-02 zajedno s obrascima DR.SC-01 i DR.SC-03 pošaljete u elektroničkom obliku (e-pošta: jandric@unizg.hr) i u tiskanom obliku – potpisano i s pratećom dokumentacijom - u pisarnicu Sveučilišta u Zagrebu (Trg maršala Tita 14).

Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime pristupnika.doc



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	mr. sc. Dubravka Dubravec Labaš, ---		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Doktorski studij književnosti, kulture, izvedbenih umjetnosti i filma		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	-		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input checked="" type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Katarina i Valek		
Datum i mjesto rođenja:	17.11.1967., Cubinec, općina Križevci, Hrvatska		
Adresa:	Kordunska 1, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	098 178 40 28		
E-mail:	ddlabas@ffzg.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Poslijediplomski znanstveni studij književnosti, Poslijediplomski magisterij, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2005. - viši lektor na Katedri za talijanski jezik pri Odsjeku za talijanistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 2003.- 2005. lektor (vanjski suradnik) na Katedri za talijanski jezik u Odsjeku za talijanistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od studenoga 2003. (studen 2003. – ožujak 2005.) 2003.- 2008. predavala dio kolegija <i>Jezične vježbe</i> na poslijediplomskom specijalističkom prevoditeljskom studiju u Odsjeku za talijanistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1993.-2003. profesor talijanskog jezika u školi stranih jezika «Sova», Varšavska 14 u Zagrebu 1992.-1994 prevoditeljica u Centru za ljudska prava pri Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Dubravec Labaš, Dubravka. Grazia Deledda e la "piccola avanguardia romana" Roma : Carocci, 2011 (ostalo). 2. Dubravec Labaš, Dubravka. Cosima/Cosima - (in)solito ritratto di Grazia Deledda // . (pozvano predavanje, neobjavljeni rad). 3. Dubravec Labaš, Dubravka. Grazia Deledda e "la piccola avanguardia romana" - // .



	<p>(međunarodna recenzija, neobjavljeni rad, znanstveni).</p> <p>4. Dubravec Labaš, Dubravka. Grazia Deledda vista dalla Croazia // . (pozvano predavanje, neobjavljeni rad).</p> <p>5. Dubravec Labaš, Dubravka. Grazia Deledda: testimone letterario di un'Italia (dis)unita // . (pozvano predavanje, neobjavljeni rad, znanstveni).</p> <p>6. Dubravec Labaš, Dubravka. Neki vidovi kulturno-civilizacijskih elemenata u Jernejevim gramatikama // . (predavanje, neobjavljeni rad).</p> <p>7. Dubravec Labaš, Dubravka. Parise, Goffredo, 2008. (enciklopedijska natuknica).</p> <p>8. Dubravec Labaš, Dubravka. Pellico, Silvio, 2008. (enciklopedijska natuknica).</p> <p>9. Dubravec Labaš, Dubravka. Neki vidovi kulturno-civilizacijskih elemenata u Jernejevim gramatikama // Zbornik Međunarodnoga znanstvenog skupa u spomen na prof. dr. Josipa Jerneja (1909. - 2005.) / Maslina Ljubičić, Ivica Peša Matracki, Vinko Kovačić (ur.). Zagreb : FF-press, 2012.</p> <p>10. Dubravec Labaš, Dubravka. Bibliografija // Majka, Na vjetrometini, Cosima / Petrač, Božidar (ur.). Zagreb : Naklada Jurčić, 2007.</p> <p>11. Dubravec Labaš, Dubravka. Grazia Deledda - Od tavanske sobice preko Nobelove nagrade do povratka u "Crkvicu na osami" // Grazia Deledda, Majka, Na vjetrometini, Cosima / Petrač, Božidar (ur.). Zagreb : Naklada Jurčić, 2007 (recte 2008).</p> <p>12. Dubravec Labaš, Dubravka. Talijanski prijevod "Kalnovečkih razgovora" i "Kalinovčana" Ivana Goluba // Đurđevčki zbornik, V povodu 70. obljetnice življena Đuke Tomerlina – Picoka / Piškorec, Velimir (ur.). Đurđevac : grad Đurđevac, 1996.</p> <p>13. Dubravec Labaš, Dubravka. Verizam Grazie Delede. // Književna smotra, Časopis za svjetsku književnost. 1 (2007) , 143 (1); 51-61 (članak, znanstveni).</p> <p>14. Dubravec Labaš, Dubravka. Mitovi i legende u djelima Grazie Delede. // Riječ : časopis za slavensku filologiju. 2 (2006) ; 121-126 (članak, znanstveni).</p> <p>15. Dubravec Labaš, Dubravka. In Croazia si scopre il mondo di "Cosima". // Le Storie. Rivista di storia, scienza, letteratura, arte, antropologia, cultura e medicina. I (2011) ; 86-88 (ostalo, ostalo).</p> <p>16. Dubravec Labaš, Dubravka. Ciklovitost i epigrafizam u djelu Margherite Guidacci. // Dubrovnik : časopis za književnost i znanost. 1 (1999) ; 117-141 (članak, ostalo).</p>
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Hrvatski:	Vlastiti identitet u tuđim očima - od autopredodžbe talijanskog jezika, kulture i civilizacije do heteropredodžbe u hrvatskom kontekstu
Engleski:	Own identity in foreign eyes - from auto-image of Italian language, culture and civilisation to hetero-image in the Croatian context
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	



Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Romanistika		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Sanja Roić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	sroic@ffzg.hr
Drugi mentor:	prof.dr.sc. Yvonne Vrhovac	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	yvonne.vrhovac@zg.htnet.hr
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<ol style="list-style-type: none">Roić, S. "Sbagliati", <i>dimenticati, ritrovati - gli italiani rimasti sulla sponda orientale dell'Adriatico u: Orientalismi italiani</i>, a cura di Gabriele Proglia, Antares edizioni, Alba, 2012. str. 210-221, (poglavlje u knjizi)Accardo, A. L., Roić, S., <i>Territori di confine, spazi di mobilita', passaggi, soglie, terre di nessuno // Confini, passaggi, soglie nella scrittura delle donne</i> / Chemello, A. ; Musetti, G.(ur.); Trst : Il Ramo d'oro, 2008., str. 145-154. (poglavlje u knjizi)Roić, S., <i>Il passato e il presente sulla sponda orientale dell'Adriatico // La questione adriatica nell'allargamento dell'Unione europea</i> / Botta, F., Garzia, I., Guaragnella, P. (ur.), Milano, Franco Angeli, 2007., str. 89-108. (poglavlje u knjizi)Roić, S., <i>Saba letto e tradotto in Croazia</i>, "Rivista di letteratura italiana", XXVI (2008) , 1, str. 249-255. (znanstveni članak)Roić, S., <i>La letteratura dell'infanzia della Comunita' italiana in Croazia u Tempo d'incontri</i>, Gjurčinova, A., Zaccaro, V. (ur.), Skopje, Univerzitet, 2007., str. 475-494. (poglavlje u knjizi)		
Drugi mentor:	<ol style="list-style-type: none">Vrhovac, Y. (ur.), <i>Introduire le Portfolio européen des langues dans des classes croates et françaises de langue étrangères, De l'usage de la langue à la conscience linguistique, Introducing the European Language Portfolio in the Croatian and French Foreign Language classroom, From Language use to language Awareness</i>, FF press, Zagreb, 2012.Bagić, T. i Vrhovac, Y., <i>Developing intercultural competence of Croatian high school students on a study abroad by means of ethnographic research tasks</i>, Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje, Vol. 14 No. 2, 417-436. (2012).Vrhovac, Y., <i>Le jeune apprenant parle de la langue, Actes du colloque Francontraste 2</i> (B. Pavelin Lešić, ur.), CIPA, Mons, 2010., Belgique, str. 89 – 99, str. 263 - 269Vrhovac, Y. et collaborateurs (ur.), <i>Introduire le Portfolio européen des langues dans des classes croates et françaises de langue étrangères, Expériences des enseignants et activités avec des apprenants de 8 à 14 ans, Introducing the European Language Portfolio in the Croatian and French Foreign Language classroom, Teacher Experiences and Classroom activities with 8 to 14 year olds</i>, FFpress, Zagreb, 2010.Vrhovac, Y., Seljan, S., Mercer Saluzzo M. (American International School, Zagreb),		



	Prosenjak B. (student 3. g. francuskog i engleskog j., Filozofski fakultet, Zagreb), <i>Une expérience interculturelle en tandem par Internet</i> , u <i>Studia romanica et anglica zagrabienisa</i> , vol. LII, Zagreb, 2007., str. 301–315.
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>U prenošenju stereotipa i znanja o kulturama veliko značenje imaju posrednici (medijatori) među koje se ubrajaju, među ostalim, udžbenici za učenje stranog jezika i dodatni didaktički materijal. Budući da se talijanski jezik sve više uči te se kao strani jezik može studirati na sveučilištima, književni se tekstovi često upotrebljavaju za razvijanje lingvističko-komunikacijske te interkulturalne kompetencije. Stoga je primjetan rastući broj antologija i povijesti književnosti za strance koje priređuju upravo Talijani. Kako imagologija, kao grana komparativne književnosti, prvenstveno proučava predodžbe o narodima i kulturama, odnosno vrijednosne nacionalne stereotipe u književnosti i kulturi, ti su tekstovi iznimno pogodni za imagološku analizu jer svaki jezični kôd treba iščitavati unutar odgovarajućega kulturno-civilizacijskog konteksta.</p> <p>Preko analize specifičnog načina upotrebe jezika, odnosno preko atribucija moralne i karakterne prirode koje je moguće izdvojiti kao rječničke jedinice (imenice, pridjevi, glagoli, načinski prilozi) nastojat će se razlučiti autopredodžba koju talijanski autori antologija za strance žele dati o vlastitoj kulturi. Pomoću upitnika namijenjenim onima koji uče talijanski kao strani jezik u Hrvatskoj istražiti će se recepcija tih predodžbi, odnosno u kojoj se mjeri heteropredodžbe na hrvatskom odredištu poklapaju ili pak odstupaju od one slike koju sami Talijani doživljavaju kao dio vlastitog nacionalnog identiteta.</p>
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>In the process of transfer of stereotypes and knowledge about cultures, mediators such as foreign language textbooks and additional didactic material are extremely important. Since Italian is increasingly popular as a foreign language and is also available at university as a humanities major, the literary texts are often used to develop linguistic, communicative and intercultural competence. As a result, an increasing number of anthologies and histories of literature is edited by Italians.</p> <p>Imagology, as a branch of comparative literature, studies firstly the conceptions of peoples and cultures, i.e. national stereotypes in literature and culture, which makes the literary texts highly suitable for imagological analysis because every linguistic code should be analysed within a corresponding cultural and civilisational context.</p> <p>The auto-image that the Italian authors of anthologies for foreigners wish to project will be examined through the analysis of the specific way in which the language is used, i.e. through the 'imagined', the attribution of moral and character elements which can be singled out as parts of speech (nouns, adjectives, verbs, adverbs of manner).</p> <p>The data obtained from the questionnaire with Italian language learners in Croatia will help explore the reception of those conceptions, as well as establish the degree of similarities and differences between the hetero-images in Croatia and the auto-images the Italian themselves perceive as part of their national identity.</p>
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Imagologija, kao istraživačka grana komparativne književnosti koja prvenstveno proučava predodžbe o narodima i kulturama, odnosno vrijednosne nacionalne stereotipe u književnosti i kulturi, u zadnja tri desetljeća svojim temeljnim teoretskim postavkama i konceptima pridonosi nadnacionalnom očištu poimanja znanosti o književnosti, uzimajući u obzir dosege srodnih disciplina (kulturalnih i postkolonijalnih studija, socijalne psihologije, antropologije i povijesti umjetnosti) te prenoseći im svoje vlastite. Kulturni stereotipi i predrasude, koji su sveprisutni i uvelike utječu na naše poimanje tuđe i vlastite kulture, ne odnose se samo na tuđu kulturu (heteropredodžbe), već i na vlastitu (autopredodžbe). Klasičan primjer međusobne izmjene negativnih heterostereotipa i pozitivnih autostereotipa u književnim djelima je odnos Francuske i Njemačke. Budući da ovisi o različitim čimbenicima, kao što su društvene, kulturne, ekonomske te političke prilike, predodžbe su promjenjive. One se mogu se pretvoriti i u svoju suprotnost ili čak potpuno</p>	

nestati.

Moderna znanost o književnosti, usredotočena na originalnost i autonomiju teksta, odbacivala je stereotipe kao ponavljanje poznatih obrazaca. No, postmoderna ih otkriva kao „kulturni kapital“ (Oraić Tolić, 2005.) budući da su to društveni konstrukti, generalizirajući kulturni modeli, često zajednički širokoj publici. U prenošenju stereotipa i znanja o kulturama iz jednoga u drugi kontekst veliko značenje imaju posrednici (medijatori) među koje se ubrajaju, među ostalim, udžbenici i različiti dodatni glotodidaktički materijali za učenje stranog jezika. Oni uvijek projiciraju predodžbu nacionalnog i društvenog okvira ciljne kulture i često to izražavaju u pojednostavljenim klišeima i stereotipima. Kao nešto što je poznato i zajedničko većini onih koji uče strani jezik, stereotipi se i u didaktici stranih jezika mogu iskoristiti kao polazna točka za razvijanje interkulturalne kompetencije, prijeko potrebne za ovladavanje nekim jezičnim sustavom.

Kritička analiza školskih udžbenika i ostaloga glotodidaktičkog materijala ima veliku važnost za proučavanje etnotipova te predodžbi o stranoj kulturi u obrazovanju. To dokazuje i *Mannheimer Gutachten*, jedno od prvih opsežnih istraživanja nacionalnih stereotipova provedeno u Njemačkoj (Engel et al., 1978-79.) kao i istraživanja britansko-njemačke grupe autora koja je analizirala predstavljanje Nijemaca u udžbenicima za engleske učenike njemačkog te, kasnije, njemačke udžbenike za učenje engleskoga (Byram, 1993., Doyé, 1991.). Kulturni i nacionalni stereotipi i predrasude u učenju stranoga jezika ističu se uglavnom u geografskim i etnografskim dijelovima udžbenika, koji su namijenjeni za pobliže upoznavanje učenika s drugim zemljama.

Talijanski je na 19. mjestu po broju govornika, ali dijeli četvrto ili peto mjesto po količini privlačnosti među jezicima koji se uče u svijetu (Vedovelli, 2003.). Da je učenje talijanskog jezika u ekspanziji potvrđuje istraživanje Ministarstva vanjskih poslova Italije o publici i motivaciji za učenje talijanskog kao stranog jezika Razlozi za to su imigracija, mobilnost studenata (Socrates-Erasmus), potenciranje didaktičkih i znanstvenih aktivnosti različitih sveučilišta vezanih uz talijanski jezik i njegovo širenje u svijetu, mogućnost sveučilišnih preddiplomskih, diplomskih studija i mastera iz podučavanja talijanskog jezika kao drugog jezika (L2), uvođenje talijanskog kao drugog jezika u školske kurikulume te različiti certifikati o poznavanju jezika (CELI, CILS, IT, PLIDA). (De Mauro, 2002.).

Na izdavaštvo vezano uz talijanski kao drugi jezik snažno je utjecao i Zajednički europski referentni okvir za jezike (ZEROJ), objavljen 2001. godine, kojim se ne određuju metode učenja jezika već definiraju parametri, kategorije i skale namijenjene onima što podučavaju ili uče neki strani jezik. Sve to za posljedicu ima ne samo veliki broj novih udžbenika, nego još veći broj dodatnog didaktičkog materijala na tržištu, koji se odnosi na, kako to sastavljači često ističu, „talijansku stvarnost“, odnosno na njezina društveno-povijesna, zemljopisna i kulturna obilježja. Osim vidljivo prisutnijih književnih tekstova u samim udžbenicima namijenjenim učenju talijanskog jezika i klasika talijanske književnosti s opširnim interdisciplinarnim kritičkim aparatom, uočava se sve veći broj izdanja antologijskoga karaktera (osobito s naglaskom na 20. stoljeće), povijesti književnosti pa čak i žanrovskih skupina djela (kriminalistički, ljubavni, povijesni roman, priče za djecu) namijenjenih isključivo strancima.

Autopredodžbama i heteropredodžbama Italije te stereotipnim karakteristikama Talijana i talijanske kulture bavili su se i književnici i znanstvenici. Schudt (1959.) analizirao je motive i topose u izvještajima s putovanja. U zbornicima s mnogobrojnih skupova mogu se pronaći radovi o pojedinim autorima i njihovim pogledima na Italiju (Haitmann, Scamardi 1993.; Fink 1994.). Recipročnošću nacionalnih stereotipa do naših dana bavio se Beller (1987). Francuski i talijanski znanstvenici naznačili su karakteristike Talijana unutar i izvan Italije u *Storia d'Italia* 70 i 80-ih godina prošloga stoljeća (V. svezak, Einaudi.). Imagološke posebnosti najviše se ističu u doprinosima poput onoga de Sete (1982), u Bollatijevim radovima te radovima Elisabethe i Jörga Garmsa koji su proučavali mit i predožbu Rima u europskoj kulturi (1982.), temu kojoj je i Arturo Graf posvetio cijelu knjigu već 1923. godine.

O predodžbama Hrvata i hrvatske književnosti u Italiji pisao je Zorić (1971.) te Raspudić (2010.).

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Imagološka analiza didaktičkog materijala tj. književnosti namijenjene upravo strancima novo je i neistraženo područje. Imagologiju ne zanima točnost i utemeljenost iskazanoga već *reprezentamen, označitelj*. U stvaranju predodžbi važnu ulogu imaju medijatori kao što su, između ostaloga, udžbenici i dodatni materijali za učenje stranoga jezika. Književne antologije i povijesti književnosti za strance jedan su od instrumenata koje je didaktika stranih jezika preuzela iz znanosti o književnosti, a osim za razvijanje čitateljeve lingvističko-komunikacijske kompetencije (jezične, sociolingvističke i pragmatične), koriste se i za razvijanje interkulturalne kompetencije.

Književni tekstovi upotrijebljeni u svrhu učenja jezika, osim za tematološku analizu, podobni su i analizu s pragmatičko-funkcionalističkog stajališta, koja će pokazati je li retorika tekstova i raspoređenost nacionalnih tropa prilagođena ciljnoj publici. Preko upitnika namijenjenih onima koji uče talijanski kao strani jezik u Hrvatskoj, vidjet će se ima li ikakvih dokaza vezanih za recepciju tekstova i njihov utjecaj na razbijanje postojećih stereotipa uvjetovanih hrvatskim kulturnim kontekstom ili stvaranje novih u kojima se zrcale autopredodžbe autora književnih antologija i povijesti književnosti za strance.

**Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja** (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Istraživanje će obuhvatiti književne antologije i povijesti književnosti za strance koje su sastavili Talijani, te u njima književnošću posredovane tekstove (bilješke uz tekst i pojašnjenja) s pozicija temeljnih imagoloških postavki i koncepata. Posebna pozornost bit će usmjerena na stvaranje autopredodžbe kao važnog dijela procesa stvaranja identiteta (slike „vlastitoga“) u suvremenom društvu.

Analiza korpusa bit će tematološka i usmjerena na ono što autori udžbenika i priručnika nazivaju „talijanska zbilja“, koja za cilj ima razvijanje kulturalne kompetencije, odnosno okrenuta je iščitavanju stereotipnih nacionalnih (auto)karakterizacija s ciljem otkrivanja imagotipičnih iskaza, njihove pojave, promjenljivosti, mobilnosti ili nestanka. Posebna će se pozornost pokloniti specifičnom načinu upotrebe jezika, odnosno atribucijama moralne i karakterne prirode (*imagined*). Nadalje, tijekom istraživanja vodit će se računa i o strategijama i konceptima interkulturalnosti zastupljenima u ZEROJ-u i suvremenoj didaktičkoj literaturi (Vedovelli, Balboni). Koristit će se doprinosi suvremenih teoretičara, posebice onih koje se bave metodama nacionalnog karakteriziranja i autopredodžbom u književnosti (Beller, Dukić, Leerssen, Proietti, Ricoeur).

U istraživanju predodžbi o Talijanima, talijanskom jeziku i kulturi u Hrvatskoj koristit će se strukturirani upitnici s različitim pitanjima namijenjeni onima koji uče talijanski kao strani jezik u didaktičkoj sredini, tj. u okviru hrvatskih obrazovnih institucija (gimnazija i fakulteta) te škola stranih jezika. Nadalje, rezultati dobiveni upitnikom (kvantitativna i kvalitativna analiza) pokazat će koliko glotodidaktički materijali, mediji i nastavnik kao medijatori utječu na oblikovanje slike/koncepta ili stereotipa o Talijanima, talijanskoj kulturi i civilizaciji. Također će se nastojati razlučiti uspijevaju li autori didaktičkih materijala prenijeti predodžbe o vlastitoj kulturi ili prevladavaju ranije usvojeni stereotipi polazne kulture. Broj ispitanika kretao bi se između 70 i 100.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Istraživanje je zamišljeno kao znanstveni doprinos interdisciplinarnom proučavanju književnosti i njezine uloge u stjecanju sociokulturalnoga znanja i razvijanju interkulturalne svijesti potrebne za razumijevanje sličnosti i razlika između vlastite i ciljne kulture jezika koji se uči, a koja je često uvjetovana nacionalnim stereotipima. Analizom dosada neistraženoga korpusa tekstova namijenjenih Drugome, sa stajališta Drugoga, cilj je razabrati načine tvorbe autopredodžbi kao doprinos razbijanju/dekonstrukciji određenih nacionalnih stereotipa i predrasuda, kao i stvaranju novih, ali i dati poticaj za istraživanje aktualnih problema tvorbe kulturnog identiteta globaliziranoga društva.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Balboni, P., *Le sfide di Babele, Insegnare le lingue nelle società complesse*, UTET Università, Torino, 2007.

Beller, M., *Le Metamorfosi di Mignon. L'immigrazione poetica dei tedeschi in Italia da Goethe ad oggi*, Napoli, Edizioni Scientifiche Italiane, 1987.

Beller, M., *Perception, image, imagology* u Beller, M. i Leerssen, J. (uredili), *Imagology. The cultural construction and literary representation of national characters. A critical Survey*, Editions Rodopi B. V., Amsterdam – New York, NY 2007., str. 3-16.

Bollati, G., *L'italiano. Il carattere nazionale come storia e come invenzione*, Einaudi, Torino 1983.

De Mauro, T., *Italiano 2000: I pubblici e le motivazioni dell'italiano diffuso tra stranieri*, Bulzoni, Roma 2002.

De Seta, C., „L'Italia nello specchio del 'Grand Tour'“, u *Storia d'Italia*, vol. V, Torino, Einaudi 1982., str. 127-263.

Dukić, D., *Sultanova djeca*, Thema i.d., Zadar, 2004.

Dukić, D. (uredio), *Imagologie heute* (zbornik radova), Bouvier, Bonn, 2011.

Dukić, D., Blažević Z., Plejčić Poje, L., Brković, I. (uredili), *Kako vidimo strane zemlje. Uvod u imagologiju*, Srednja Europa, 2009.

Garms, E., Garms, J., *Mito e realtà di Roma nella cultura europea, Viaggio e idea, immagine e immaginazione* u De Seta, C. (uredio) *Storia d'Italia*, Einaudi, vol. V, Torino, 1982., str. 561-662

Leerssen, J., *Imagology: History and method* u Beller, M. i Leerssen, J. (uredili), *Imagology. The cultural construction and literary representation of national characters. A critical Survey*, Editions Rodopi B. V., Amsterdam – New York, NY 2007., str. 17-44.



- Leerssen, J., *The Rhetoric of National Character: A Programmatic survey* u „Poetics Today“, 21, 2, str. 265–292, 2000.
- Moll, N., *Immagini dell'altro: Imagologia e studi interculturali* u Gnisci, A. (uredio), *Introduzione alla letteratura comparata*, Mondadori, Milano, str. 211-249
- Moore, D. (uredila), *Les représentations des langues e de leur apprentissage. Référence, modèles, donne et méthodes*, Didier, 2008.
- Oraić Tolić, D., Kulscár Szabó, E. (uredili), *Kulturni stereotipi, Koncepti identiteta u srednjoeuropskim književnostima*
- Proietti, P., *Specchi del letterario: l'imagologia*, Sellerio editore, Palermo, 2008.
- Raspudić, N., *Jadranski (polu)orijentalizam, Prikazi Hrvata u talijanskoj književnosti*, Naklada Jurčić, Zagreb, 2010.
- Ricoeur, P., *Sôl-même comme un autre*, Ed. Seuil, Paris 1990.
- Roić, S., *Stranci, Portreti s margine, granice i periferije*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2006.
- Vedovelli, M., *L'italiano degli stranieri. Storia, attualità, prospettive*, Carocci, Roma 2002.
- Vedovelli, M., *Nuove indagini sulle motivazioni e sui pubblici della lingua italiana nel mondo: Italiano 2000*. (uredili De Fina, A. i Bizzoni, F.), *Italiano e italiani fuori d'italia*, Guerra Edizioni, Perugia 2003, str. 229- 274.
- Zajednički europski referentni okvir za jezike*, Školska knjiga, Zagreb 2005.
- Zorić, M., *Talijanski pisci o nama i našim književnostima*, „Književna smotra“, III/1971, br. 8, str. 65-81.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

0

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme



Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Sanja Roić

Potpis _____
prof.dr.sc. Yvonne Vrhovac

Potpis _____
Dubravka Dubravec Labaš, ---

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 02.10.2012.

Potpis _____
Dubravka Dubravec Labaš, ---

DR.SC.-02 OCJENA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:		mr.sc. Dubravka Dubravec Labaš	
Nositelj studija:		Filozofski fakultet u Zagrebu	
Naziv studija:		Poslijediplomski doktorski studij književnosti, izvedbene umjetnosti, filma i kulture	
Matični broj doktoranda/doktorandice:		200050	
Naslov predložene teme	<i>Jezik pisanja rada:</i>	Hrvatski	
	<i>Hrvatski</i>	Vlastiti identitet u tuđim očima - od autopredodžbe talijanskoga jezika, kulture i civilizacije do heteropredodžbe u hrvatskom kontekstu	
	<i>Engleski</i>	Own identity in foreign eyes. From auto-image of Italian language, culture and civilization to hetero-image in the Croatian context	
Područje/polje/grana (ako se doktorski studij izvodi u grani):		Humanističke znanosti/Filologija/Romanistika	
MENTOR(I)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-mail:
Prvi mentor:	Prof. dr. Sanja Roić	Filozofski fakultet u Zagrebu	sroic@ffzg.hr
Drugi mentor:	Prof. dr. Yvonne Vrhovac	Filozofski fakultet u Zagrebu	yvonne.vrhovac@zg.htnet.hr
Izabrano povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime	Ustanova, država:	E-mail:
	1. Doc. dr. Nino Raspudić	Filozofski fakultet u Zagrebu	nraspudi@ffzg.hr
	2. Prof. dr. Sanja Roić	Filozofski fakultet u Zagrebu	sroic@ffzg.hr
	3. Prof. dr. Yvonne Vrhovac	Filozofski fakultet u Zagrebu	yvonne.vrhovac@zg.htnet.hr
	4. Prof. emeritus Mladen Machiedo	Filozofski fakultet u Zagrebu	mmachiedo@ffzg.hr
	5. Prof. dr. Iva Grgić Maroević	Filozofski fakultet u Zadru	igrbic@unizd.hr
Sjednica nadležnog tijela i točka dnevnog reda u okviru koje je imenovano Povjerenstvo	Sjednica Fakultetskog Vijeća Filozofskog fakulteta u Zagrebu održana 29. studenog 2012.		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja	-		

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-02 – Prezime Ime doktoranda.doc

Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-02 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

A. Izvješće s javne obrane teme doktorskog rada

U skladu s Odlukom Senata Sveučilišta u Zagrebu od 20. studenog 2012. stručno povjerenstvo daje mišljenje o temi pristupnice prihvaćenoj na Senatu Sveučilišta u Zagrebu, na sjednici održanoj 13. srpnja 2010..

B. Ocjena teme doktorskog rada

(*izvorni znanstveni doprinos i ocjena izvedivosti*)

Predložena tema „Vlastiti identitet u tuđim očima. Od autopredodžbe talijanskog jezika, kulture i civilizacije do heteropredodžbe u hrvatskom kontekstu“ spada u područje imagologije, grane komparativne književnosti koja proučava književne predodžbe o zemljama i narodima. U kontekstu globalizacije koja donosi sve češću i intenzivniju suočenost s drugim narodima i kulturama imagologija dobiva sve veće značenje za razumijevanje komunikacije, poznavanja i prožimanja različitih kultura. Za formiranje i opstanak predodžbi o drugim narodima i kulturama, ali i vlastitim, ključni su posrednici tih slika, među kojima važnu mjesto zauzimaju i udžbenici za učenje stranog jezika te izbori književnih tekstova unutar njih, kojima će se napose baviti predložena radnja.

Imagološka istraživanja u tom smislu već su obavljena u Njemačkoj i Velikoj Britaniji gdje su se analizirale predodžbe o Drugom u britanskim udžbenicima za učenje njemačkog i njemačkim knjigama za učenje engleskog jezika. U kontekstu hrvatsko-talijanskih kulturnih odnosa predloženo istraživanje predstavlja prvi takav pothvat

Istraživanje je koncipirano tako da se odvija u dva smjera – s jedne strane bavit će se imagološkom analizom talijanskog didaktičkog materijala, tj. književnih antologija namijenjenih strancima koji uče talijanski, iz čega se može vidjeti kako se stvaraju i promiču talijanske autopredodžbe, ali bavit će se i njihovom recepcijom u specifičnom hrvatskom kontekstu putem upitnika kojim će se ispitati usvajanje tih predodžbi od strane Hrvata koji kao stranci uče talijanski, čime usvajaju ne samo jezik, već i određena znanja, predodžbe pa i stereotipe o Italiji i Talijanima. Najvažniji ishod istraživanja odnosi se na to kako nova znanja o prekojadranskom Drugome dobivena preko književnih tekstova iz udžbenika za učenje talijanskog jezika utječu na reinterpreteranje ranije usvojenih znanja i stereotipa.

U pogledu terminologije korištene u naslovu teme, valja naglasiti kako su pojmovi *autopredodžba* i *heteropredodžba* uobičajeni znanstveni termini u okviru imagologije, koje upravo tako na hrvatski jezik prevode npr. Davor Dukić i suradnici (v. Dukić, Blažević, Plejić Poje, Brković, *Kako vidimo strane zemlje, Uvod u imagologiju*, Srednja Europa, Zagreb 2009.) pa stoga nema potrebe za dodatnim pojašnjavanjem naslova.

Na temelju dosadašnjih rezultata kandidatkinje (objavila je više znanstvenih i stručnih radova na teme iz talijanske književnosti, izradila stručne materijale za nastavu talijanskog jezika na različitim razinama, sudjeluje kao istraživačica na projektu „Talijanski i hrvatski u kontaktu i kontrastu“, te višegodišnje sveučilišno lektorsko iskustvo u poučavanju tal. jezika), ali i jasno definiranog korpusa na kojem se će istraživanje vršiti te relevantne teorijske literature iz područja imagologije i srodnih disciplina, može se zaključiti da je ovako skicirano istraživanje u potpunosti izvedivo i da će polučiti značajne nove spoznaje u tom području. Očekivani znanstveni doprinos disertacije je relevantan, pogotovo u kontekstu dodatnog prožimanja i suočavanja dvije kulture u zajedničkom europskom kontekstu.

Mišljenje i prijedlog:

Predložena tema svojim je sadržajem i dalje istraživački relevantna za izradu doktorskoga rada te predlažemo Vijeću poslijediplomskih studija i Fakultetskom vijeću Filozofskog fakulteta u Zagrebu da odobre kandidatkinji mr. sc. Dubravki Dubravec Labaš izradu i javnu obranu doktorskog rada pod naslovom „Vlastiti identitet u tuđim očima. Od autopredodžbe talijanskog jezika, kulture i civilizacije do heteropredodžbe u hrvatskom kontekstu“, pod mentorstvom dr.sc. Sanje Roić, red.prof. i dr.sc. Yvonne Vrhovac, red.prof. u miru., na osnovu znanstvenih postignuća.

Prijedlog izmjene ili dorade naslova:		
-		
Prijedlog za promjenu mentora i/ili imenovanje drugog mentora (<i>upisati titulu, ime, prezime, ustanovu</i>):		
-		
Planirana obrana doktorskog rada (<i>naznačiti godinu i semestar</i>):		
zimski semestar ak.god. 2014/15		
Izdvojeno mišljenje (<i>samo ako netko od članova Povjerenstva za ocjenu teme i predlaganje mentora ima izdvojeno mišljenje</i>)		
<p>Potpis</p> <p><i>(ime i prezime člana povjerenstva)</i></p>		
NAPOMENA (<i>po potrebi</i>):		
Izabrano Povjerenstvo za ocjenu teme i predlaganje mentora	Titula, ime i prezime, ustanova, država:	Potpis:
	1. (<i>predsjednik Povjerenstva</i>) dr. sc. Nino Raspudić, doc., Filozofski fakultet u Zagrebu, Republika Hrvatska	
	2. prof. dr. Sanja Roić, Filozofski fakultet u Zagrebu, Republika Hrvatska	
	3. prof. dr. Yvonne Vrhovac, Filozofski fakultet u Zagrebu, Republika Hrvatska	
	4. prof. emeritus Mladen Machiedo, Filozofski fakultet u Zagrebu, Republika Hrvatska	
5. prof. dr. sc. Iva Grgić Maroević, Filozofski fakultet u Zadru, Republika Hrvatska		
U Zagrebu, 28. veljače 2013.		M.P.

DR.SC.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA ¹			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Sara Ursić		
Nositelj studija:	Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Doktorski studij sociologije		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6099		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Nenad Ursić		
Datum i mjesto rođenja:	25.05.1982.		
Adresa:	Istarska 54, 10000 Zagreb		
Telefon/mobitel:	091 5198098		
E-mail:	sara.ursic@pilar.hr		
ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1996. - 2000. 1. Jezična gimnazija, Split 2000. – 2005. Filozofski fakultet u Zagrebu, diplomirani sociolog i antropolog		
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2007. - Institut društvenih znanosti Ivo Pilar		
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	<p>Ursić, Sara. Mjesta i nemjesta u suvremenim konceptualizacijama prostora. // Društvena istraživanja. 18 (2009.) , 6; 1131-1151 (pregledni rad, znanstveni)</p> <p>Mišetić, Anka; Ursić, Sara. "The Right to the City": An Example of a Struggle to Preserve Urban Identity in Zagreb. // Sociologija i prostor. 48 (2010) , 1; 3-18 (članak, znanstveni)</p> <p>Ursić, Sara "The challenges of reconstruction and revitalization of military architecture in Croatia" (poster, neobjavljeno sudjelovanje na konferenciji)</p> <p>Miletić, Geran-Marko; Ursić, Sara; Mišetić, Anka. Socijalna održivost i procesi urbane transformacije u hrvatskim malim gradovima: pogled odozgo // Modeli upravljanja procesima obnove i razvoja povijesnih gradova, Međunarodni znanstveno-stručni skup, Ivanić-Grad, 11. studenoga 2011. / Božić, Nikša ; Dumbović Bilušić, Biserka (ur.). Zagreb : Hrvatska sekcija ECOVAST-a, 2011. Str. 1-14.</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			

1

¹ Molimo datoteku nazvati: DR.SC.-01 – Prezime Ime doktoranda.doc
Molimo Vas da ispunjeni obrazac DR.SC.-01 pošaljete u elektroničkom i tiskanom obliku, potpisano, u nadležnu referadu.

Hrvatski:	Socio-prostorni aspekti transformacije naselja na rubu velikih gradova: dva primjera iz Hrvatske		
Engleski:	Socio-spatial aspects of the transformation of cities' outskirts: two examples from Croatia		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	Hrvatski		
Područje/polje:	Društvene znanosti/ Sociologija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) <i>(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)</i>			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-pošta:
Prvi mentor:	Dr.sc. Anka Mišetić	Institut društvenih znanosti Ivo Pilar	anka.miseti@pilar.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
<p>1. Mišetić, Anka; Miletić, Geran-Marko. Socijalni aspekti planiranja gradskoga prometa: stavovi javnosti o razvojnim posljedicama gradnje tunela i metroa u Zagrebu. // Društvena istraživanja. 16 (2007) , 4-5: 831-850 (članak, znanstveni).</p> <p>2. Mišetić, Anka. From the preservation of "the beautiful" to forms of beautification in historic city centres: the case of Varaždin, a town in Croatia // Le beau dans la ville/From the city beautiful to the beautiful in the city. Tours, Francuska : Universite francois rabelais, Tours, 2007. 56-58 (predavanje, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).</p> <p>3. Mišetić, Anka; Krnić, Rašeljka. The social aspects of the music street festival "c'est is the best" in Zagreb // New frontiers in arts sociology : creativity, support and sustainability : abstracts / Kirchberg, Volker ; Hahn, Julia ; Kagan, Sacha (ur.). Luneburg : university of Luneburg, 2007. 45-45 (predavanje, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).</p> <p>4. Mišetić, Anka. Usporedba stavova stalnih i povremenih stanovnika // kuća pokraj mora: povremeno stanovanje na hrvatskoj obali / Rogić, Ivan ; Mišetić, Anka ; Zimmermann, Ratimir (ur.). Zagreb : Institut društvenih znanosti Ivo Pilar ; Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva republike Hrvatske, 2006. Str. 289-304.</p>			
Prvi mentor:			
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			

<p>Sažetak na hrvatskom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima):</p>	<p>U ovom radu će se analizirati aspekti transformacije naselja na rubnim dijelovima velikih gradova u kojima se pod utjecajem niza procesa mijenjaju socijalna i prostorna struktura. Urbana teorija i istraživanja grada u većini slučajeva su fokusirana na područje gradskog centra, dok je interes za istraživanje rubnih dijelova urbane mreže marginaliziran i teoriji i u praksi. Imajući na umu tu diskrepanciju, ovaj radi baviti će se kompleksnim fenomenima (sub)urbanizacije gradova i naselja unutar urbanih aglomeracija dvaju najvećih hrvatskih gradova s ciljem identificiranja i definiranja različitih trendova, koji se formiraju ovisno o urbanoj mreži u kojoj su smješteni. Također, u radu ćemo pokušati odgovoriti na ključna pitanja: Što definira suburbiju u sociološkom, a što u prostornom smislu? Koje su posljedice suburbanizacije gradova? Jesu li ta naselja, kao posljedicu nekontrolirane ekspanzije velikih gradova, izgubila lokalni identitet i pretvorili se u uniformne prostore „nemjesta“? Glavni cilj ovog rada je analiza socio-prostorne transformacije naselja na rubovima velikih gradova. Posebni ciljevi rada su: (a) identificirati i (re) definirati najvažnije tipove suvremenih procesa suburbanizacije, (b) na odabranim primjerima pokazati učinke socio-prostorne transformacije naselja u urbanim aglomeracijama u Hrvatskoj. Metodologija će se sastojati iz analize sadržaja prostorno-planske dokumentacije i polu-strukturiranog intervjua sa stručnjacima koji su po svojoj profesiji zainteresirani i mjerodavni za izradu planova i procese implementacije istih.</p>
<p>Sažetak na engleskom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima):</p>	<p>This paper analyses aspects of settlement transformation on the large city outskirts where, under the impact of the number of processes, social and spatial structures are being changed. Urban theory and city research studies are mostly focused on the city centre area, and the interest in researching the fringe and the outskirts is marginalised both in theory and practice. With this discrepancy in mind, the paper deals with complex phenomena of sub/urbanisation of cities and settlements within urban agglomerations of the two largest Croatian cities with the aim to <i>identify and define various trends, which are created depending on the urban net in which they are situated</i>. This work is going to try to answer the key questions: What defines the suburbia in sociological way and what in spatial way? What are the consequences of suburbanisation of cities? Have these settlements lost their local identity and become uniformed spaces, “non-places”? The main aim of this paper is the analysis of social and spatial transformations of settlements on the outskirts of large cities. Specific objectives of this paper are (a) identification and re/definition of the most important types of modern suburbanisation processes, and (b) to show, in selected examples, the effects of socio-spatial transformations in urban agglomerations of settlements in Croatia. The methodology consists of content analysis of spatial-planning documentation and semi-structured interviews with professionals who are by their profession interested in and relevant for the development of plans and their implementation processes.</p>

<p>Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)</p>
<p>Suvremeni gradovi i ubrzana transformacija koja ih karakterizira u središtu su znanstvenog interesa na interdisciplinarnom nivou. Potraga za rješenjima koja će povećati kvalitetu života, a istovremeno omogućiti uravnoteženo širenje urbanog tkiva okosnica je suvremenih istraživanja grada, a globalni trendovi posebno naglašavaju važnost razvoja održivog grada u socijalnom, ekonomskom i ekološkom aspektu. Upravo u kontekstu urbane održivosti, analiza gravitacijskih zona velikih gradova je često marginalizirana, a pojmovi kao što su predgrađe, satelitski grad ili prigradsko naselje spadaju u „najzlostavljanije i najzločudnije pojmove u terminologiji planiranja, arhitekture i urbanih studija.“ (Bourne, 1996:163) Takva percepcija naselja nerijetko rezultira prostornim hibridima na rubu grada upitnih socijalnih i urbanističkih vrijednosti.</p> <p>Polazeći od Lefebvreovog koncepta u kojem je prostor jedan od izraza društva, a suvremeno društvo prolazi kroz konstantu transformaciju, očekivano se pojavljuju i novi prostorni oblici i procesi (Castells, 2000). Promjene se odražavaju na prostorni raspored gradskih aglomeracija i zahtijevaju istraživanje specifičnih procesa koji mijenjaju urbane mreže kojim bi se objasnili suvremeni urbani fenomeni.</p> <p>Planiranje i dizajniranje urbanog tkiva danas podrazumijeva zadovoljavanje i simbiozu više oprečnih kriterija: globalnost/glokalnost, staro/novo, homogenost/autentičnost koji se moraju uklopiti u model razvoja grada i njegove okolice. Mnogi teoretičari primjerice naglašavaju važnost konteksta, posebno povijesnog, fizičkog, socijalnog i kulturnog konteksta. (Elin, 1999.) Takvi zahtjevi na globalnoj razini u prvi plan su postavili procese kojima se pokušavaju povezati imperativi razvoja grada: urbano brendiranje, revitalizacija centra grada te urbana održivost. Ti procesi istovremeno djeluju i na šire urbano područje, odnosno na rubne dijelove grada, predgrađa i satelitska naselja te mijenjaju semantičko i simboličko značenje koje takva mjesta imaju s obzirom na njihov socijalni i povijesni značaj.</p> <p>U ovom radu će se analizirati sociološki aspekti transformacije naselja na rubnim dijelovima velikih gradova u kojima se pod utjecajem niza procesa mijenjaju socijalna i prostorna struktura. Urbana teorija i istraživanja grada u većini slučajeva su fokusirana na područje gradskog centra, dok je interes za istraživanje rubnih dijelova urbane mreže marginaliziran i teoriji i u praksi. Imajući na umu tu diskrepanciju, ovaj radi baviti će se kompleksnim fenomenima (sub)urbanizacije gradova i naselja unutar urbanih aglomeracija dvaju najvećih hrvatskih gradova (Zagreb i Split) s ciljem identificiranja i definiranja različitih trendova, koji se formiraju ovisno o urbanoj mreži u kojoj su smješteni. Također, u radu ćemo pokušati odgovoriti na ključna pitanja: Što definira</p>

suburbiju u sociološkom, a što u prostornom smislu? Koje su posljedice suburbanizacije gradova? Jesu li ta naselja, kao posljedicu nekontrolirane ekspanzije velikih gradova, izgubila lokalni identitet i pretvorili se u uniformne prostore „nemjesta“?

Teorijska osnova rada zasnivat će se na interdisciplinarnom pregledu suvremenih koncepata urbane sociologije (M. Castells, O. Čaldarović, J. Garreau, A. Giddens, D. Harvey, J. Jacobs H. Lefebvre, R. Park, G. Ritzer, S. Sassen, E. Soja, S. Zukin i drugi), urbanog planiranja i urbanog dizajna (C. Alexander, Le Corbusier, A. Inam, K. A.Lynch, R. Koolhaas) kao temeljnih područja koje se bave problematikom razvoja grada.

Uvodni dio rada bavit će se suvremenim teorijskim konceptima grada i ključnim pojmovima kao što su primjerice globalni grad, generički grad, globalizacija, urbanizacija, paraurbanizacija, suburbanizacija, postindustrijski grad i održivi grad.. Identifikacija tih ključnih fenomena suvremenog urbanog razvoja otvara prostor za drugi dio rada u kojem će se istražiti koncepti urbanog planiranja i urbanog dizajna s naglaskom na odnos urbanog centra sa naseljima koja ga okružuju. U ovom dijelu pokušati ćemo kontekstualizirati i raspraviti fenomene suburbije kao što su nemjesta, edge city, generic city, junkspace-a te urban sprawl-a i njihova uloga u stvaranju "novog" identiteta urbane mreže u odnosu na temeljne zahtjeve urbanog dizajna: teleologičnost, katalitičnost te relevantnost. (Inam, 2002.)

U trećem dijelu bavit ćemo se specifičnostima hrvatske urbane mreže gdje su, uz sve ostale i tranzicijske prilike utjecale na procese suburbanizacije, što je posebno doprinijelo suvremenoj kaotičnosti koju posebno susrećemo u oko velikih gradova. Unatoč opadanju broja stanovnika Hrvatsku karakterizira pojačana urbanizacija koja, kao i u svijetu, vodi širenju urbanog područja. Također, jedna od ključnih karakteristika jest brzina kojom se te promjene događaju, pa se stoga u Hrvatskoj susrećemo s predgrađima koja su do jučer bila manje ili više pitoreskna naselja na rubu grada, a danas je njihova socio-prostorna struktura rezultat tržišnog urbanog "planiranja" u kojoj se često očituje nedostatak jasne vizije što bi taj prostor trebalo biti. Paraurbanizacija je pojačala percepciju predgrađa kao neuglednog i neatraktivnog prostora. No, istovremeno činjenica je da ta naselja bilježe ekonomski i/ili demografski uzlet te je takva dihotomija podloga za istraživanje spomenutih urbanizacijskih procesa.

U ovom dijelu doktorskog rada analizirat ćemo dva naselja u Hrvatskoj: Sv. Nedelju i Dugopolje. Naselja su odabrana zbog toga što su dio gravitacijske mreže dvaju najvećih hrvatskih gradova, te je njihova transformacija odvijala brzo i nekontrolirano s vidljivim posljedicama u socijalnoj i prostornoj strukturi. Iako se radi o različitim oblicima transformacije povezuje ih činjenica da ih je širenje velikih gradova kojima gravitiraju pretvorilo u naselja koja su na vrhu ljestvice najuspješnijih u Hrvatskoj. No rezultat kaotičnog urbaniziranja je dvojak pa se Dugopolje doživljava kao homogen prostor s upitnim identitetom i estetikom, dok je sv.Nedelja dobila status grada i radi na urbanom brendiranju koje se temelji na lokalnim vrijednostima i gospodarskim mogućnostima. Istraživanje će uključivati analizu funkcionalnih, socijalnih, urbanističkih i simboličnih aspekata navedenih mjesta i stavove stručne javnosti o percepciji predgrađa, njihovom razvoju i perspektivi u budućnosti.

4

Cilj i hipoteze istraživanja² (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Glavni cilj ovog rada je analiza socio-prostorne transformacije naselja na rubovima velikih gradova. Posebni ciljevi rada su: a) identificirati i (re)definirati najvažnije tipove suvremenih procesa suburbanizacije, b) na odabranim primjerima pokazati učinke socio-prostorne transformacije naselja u urbanim aglomeracijama u Hrvatskoj.

Osnovna hipoteza rada jest da su naselja na rubovima velikih gradova u Hrvatskoj, usred ubrzanog širenja gradova, doživjela socio-prostornu transformaciju koja je rezultirala prostornim periurbanim hibridima koji u mnogim elementima ne zadovoljavaju kriterije socijalne održivosti. Hipoteza se temelji na postojećim teorijskim konceptima i prijašnjim istraživanjima.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Rad će se sastojati iz teorijskog i empirijskog dijela.

U teorijskom dijelu baviti ćemo se analizom suvremenog urbanog razvoja u svijetu i u Hrvatskoj. Komparacijom teorijskih koncepata, istraživanja i upravljačkih politika pokušati će se predstaviti indikatori važni za analizu urbanizacijskih procesa i identificirati osnovna obilježja koja su karakteristična za rubne dijelove gradova s posebnim osvrtom na koncept socijalne održivosti.

Empirijski dio rada sadržavati će metodološka objašnjenja i prikaze rezultata dviju studija slučaja. Kroz studije slučaja istražiti će se razvojni put određenog prostora kako bi se objasnila transformacija koja (ni)je značajno promijenila socio-prostornu sliku predgrađa te će se prikazati trenutačno stanje i planovi za razvoj. Metodologija će se sastojati iz analize sadržaja prostorno-planske dokumentacije i polu-strukturiranog intervjua sa stručnjacima koji su po svojoj profesiji zainteresirani i mjerodavni za izradu planova i procese implementacije istih. Uzorak će biti sastavljen od nezavisnih stručnjaka iz područja djelatnosti koje se tiču razvoja grada (urbanisti, arhitekti, sociolozi, povjesničari, ekonomisti) i zaposlenika stručnih službi grada ili općine. Očekivani broj ispitanika je 100 ravnomjerno zastupljenih iz obje skupine: 50 nezavisnih stručnjaka i 50 stručnjaka zaposlenih u gradskim službama

Rezultati će se osim tekstualno, prezentirati i grafički (tablicama, grafikonima i mapiranjem i fotografijama).

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

² Redoslijed navođenja cilja i hipoteza ovisi o području istraživanja

Ovim radom će se, iz sociološke perspektive, doprinijeti analizi naselja u gradskim aglomeracijama Hrvatske kao jednakovrijednih rostora urbanog tkiva čija je transformacija od izuzetne važnosti za ravnomjeran prostorni razvitak i stvaranje uravnotežene urbane mreže. Nadalje, istraživanjem specifičnog konteksta pridonijelo bi se redefiniranju pojma ssuburbije na prostoru Hrvatske. U praktičnom mislu nadamo se pružiti okvir za izradu modela socijalno održivog razvoja hrvatskih predgrađa.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

- Auge, M. (2001.) Nemjesta - uvod u moguću antropologiju supermoderniteta, Karlovac, PSEFIZMA.
 Brenner, N., Keil, R. (ur.) (2006). The Global Cities Reader. London, Routledge.
 Burdett, R and Sudjic, D (2008) The Endless City, London, Phaioson
 Castells, M. (2000). Uspon umreženog društva. Zagreb, Golden Marketing.
 de Certeau, M. (1984.) The practice of everyday life, Berkeley, University of California Press.
 Čaldarović, O. (1987.) Suvremeno društvo i urbanizacija, Zagreb, Školska knjiga
 Čaldarović, O. (1988). Planirana industrijalizacija i urbanizacija. Kulturni radnik. 39(6): 126-148.
 Garreau, J. (1991). Edge City: Life on the New Frontier. New York, Doubleday.
 Giedion, S. (1978.) Space Time and Architecture, Cambridge, Harvard University Press
 Harvey, D. (1989). The Condition of Postmodernity. London, Basil Blackwell..
 Koolhaas, R. (2004.) Content, Koln, Taschen.
 Koolhaas, R. (2000.) Harvard Design School Guide to Shopping, New York, Monacelli Press.
 Kunstler, J.H. (1993) The Geography of Nowhere: The Rise and Decline of America's Manmade Landscape, New York, Simon and Schuster.
 Ley, D. (1996) The new middle class and the remaking of the central city. Oxford, Oxford University Press.
 Lynch, K. (1960) The Image of the City, MIT Press, Cambridge MA
 Oliver, E (2001)., Democracy in Suburbia Connecticut: Princeton University Press
 Sassen, S. (1991). The Global City: New York, London, Tokyo. Princeton, Princeton University Press.
 R. Sennett, (1991) The Conscience of the Eye: the design and social life of cities, London, Faber and Faber;
 Soja, E. (2000). Postmetropolis: Critical Studies of Cities and Regions. Oxford, Basil Blackwell.
 Toffler, A. (1984). Future shock. New York, Bantam.
 Touraine, A. (1980). Postindustrijsko društvo. Zagreb, Globus.
 Zukin, S. (1991.) Landscapes of Power: From Detroit to Disney World .University of California Press
 Wirth, L. (1938) Urbanism as a Way of Life The American Journal of Sociology: Volume 44, Number 1.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

10.000,00 kn

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Vrsta financiranja	Naziv projekta	Voditelj projekta	Potpis
Nacionalno financiranje	Socijalna održivost i procesi urbane transformacije u Hrvatskoj	Dr.sc. Anka Mišetić	
Međunarodno financiranje			
Ostale vrste projekata			
Samostalno financiranje			
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja ³			

³ Navesti samo ako je potrebno

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis

dr.sc. Anka Mišetić

Potpis

Sara Ursić

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 19.06.2012.

Potpis

Sara Ursić

M.P.

**Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA****OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE**

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Nataša Polgar, Dipl. komparatist književnosti i dipl. romanist francuskog jezika i književnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Doktorski studij književnosti, izvedbenih umjetnosti, filma i kulture		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6888		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Mira, Boris Polgar		
Datum i mjesto rođenja:	30.12.1976., Osijek, Hrvatska		
Adresa:	Horvaćanska 132, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	091 933 82 75		
E-mail:	polgar@ief.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, <i>Komparativna književnost i francuski jezik i književnost</i> , Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	01. 8. 2007. – znanstvena novakinja u Institutu za etnologiju i folkloristiku, Zagreb 01. 9. 2002. – 30. 8. 2007. – urednica u izdavačkoj kući Golden marketing-Tehnička knjiga, Zagreb 01. 2. 2000. – 30. 8. 2002. – prevoditeljica, urednica i tajnica u Zarezu, dvotjedniku za društvena i kulturna zbivanja, Zagreb
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Polgar, Nataša. Is There a Place for the Other in Folkloristics // . (sažetak, znanstveni). 2. Polgar, Nataša. Psihoanalitički pristup folkloristici // . (sažetak). 3. Polgar, Nataša. Witch as a double Other, or Can people communicate with the witch? // . (sažetak, znanstveni). 4. Polgar, Nataša. Joinville: hagiografska priča o sebi i priča o Drugom. // Književna smotra: časopis za svjetsku



	<p>književnost. 40 (2008) , 2; 103-112 (članak, znanstveni).</p> <p>5. Polgar, Nataša. Joinville: hagiografska priča o sebi i priča o Drugom. // Narodna umjetnost : hrvatski ?opis za etnologiju i folkloristiku. 45 (2008) , 1; 21-41 (članak, znanstveni).</p> <p>6. Polgar, Nataša. Is There a Place for the Other in Folkloristics. // Studia mythologica Slavica. XIV (2011) , 1; 157-167 (članak, ostalo).</p> <p>7. Polgar, Nataša 1. Is there a place for the Other in folkloristics // <i>Beyond essentialisms, Challenges of Anthropology in the 21st century</i> Ljubljana, Slovenija, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>8. Polgar, Nataša 3. Witch as a double Other, or Can people communicate with the witch? // <i>Body, souls, spirits and supernatural communication</i> Pecs, Mađarska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>9. Polgar, Nataša Psihoanalitički pristup folkloristici // <i>Posredovanje kulture: između prakse i teorije</i> Zagreb, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Vještica kao Drugi: folkloristički pristup zapisnicima sa suđenja vješticama u Zagrebu i okolici u 17. i 18. stoljeću		
Engleski:	Witch as the Other: Folkloristic Approach to Court Records from Zagreb and Surroundings in 17th and 18th Century		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	Hrvatski		
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Etnologija i antropologija / Folkloristika		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	dr.sc. Ivan Lozica, znanstveni savjetnik	Institut za etnologiju i folkloristiku, Hrvatska	lozica@ief.hr
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>1. Lozica, Ivan. Zapisano i napisano: folkloristički spisi . Zagreb : AGM, 2008 (monografija).</p> <p>2. Lozica, Ivan. Towards the Other Mythology — The Offspring of Darkness: Jocasta' s Daughters and Granddaughters. // <i>Collegium Antropologicum</i>. 32 (2008) , 4; 1023-1033 (članak, znanstveni).</p> <p>3. Lozica, Ivan. The Antinomies of Folklore Values. // <i>Narodna umjetnost : hrvatski časopis za etnologiju i folkloristiku</i>. 45 (2008) , 1; 7-20 (članak, znanstveni).</p> <p>4. Lozica, Ivan. Doubles Game: Orko & Macić Versus Golem & Homunculus. // <i>Studia mythologica Slavica</i>. 14 (2011) ; 107-111 (članak, znanstveni).</p> <p>5. Lozica, Ivan. The Interpretations of the Lastovo Island Carnival. // <i>Cosmos, The Journal of The Traditional Cosmology Society</i>. 28 (2012) ; 223-245 (članak, znanstveni).</p>		

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku:

(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)

Predmet predložene doktorske radnje je folklorističko i psihoanalitičko istraživanje predodžbi o vješticama u Hrvatskoj u razdoblju od kraja 17. do sredine 18. stoljeća, kada završavaju masovni procesi. Nakana ovog istraživanja je na temelju hrvatskih zakonodavnih akata, sudskih zapisnika i predaja analizirati promjene u vjerovanju u vještice te njihova (nova) društvena uloga. Posebna pozornost bit će usmjerena na predodžbe koje se perpetuiraju u tužbama te priznanjima optuženica, a koje izostaju iz pučkih predaja, kao što su ugovor s vragom, kanibalizam te djecoubojstva.

Sažetak na engleskom jeziku:

(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)

The subject of the proposed doctoral thesis is folkloristic and psychoanalytic research on representations of witches in Croatia from the end of seventeenth to the middle of eighteenth centuries, when mass trials came to an end. The aim of this research on the Croatian legislative acts, court records and folk traditions is to analyze changes that have occurred in belief in witches, covering also their (new) social roles. Special attention will be given to representations – such as pact/contract with the devil, anthropophagy and murdering children – that perpetuate in accusations and in the defendants' recognitions, but are lacking from folk traditions.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Istraživanje fenomena progona vještica u Europi dugo je bilo marginalizirano i tek šezdesetih godina 20. stoljeća postaje punopravnom istraživačkom temom s novim valom "nove historije" unutar historiografije. Naglasak se s dotadašnjeg, uglavnom komparativno-religijskog i historijsko-religijskog pristupa pomiče na proučavanje mikrouniverzuma pučkih slojeva predindustrijske Europe (Carlo Ginzburg, Peter Burke i dr.), odnosno na proučavanje mentaliteta obrazovanih slojeva i/ili puka u doba progona vještica (npr. Robert Mandrou, Le Roy Ladurie). U tom razdoblju se i mnogo intenzivnije prikuplja dokumentacija te se uspostavljaju čvrsti faktografski okviri, nužni za svaku teorijsku interpretaciju. Tako je tek sedamdesetih godina 20. stoljeća ispravljena dugo uvriježena pogrešna predodžba koja je smještala početak progona vještica u srednjovjekovnu Francusku, dok su oni zapravo započeli u renesansnoj sjevernoj Italiji. Znatna utjecaj koji je imala "nova nova historija" na analiziranje složenoga fenomena progona vještica kapilarno se proširuje na druge discipline – prvenstveno na etnologiju i kulturnu antropologiju (Tillyjeva koncepcija "retrospektivne etnologije" ili "historijska antropologija" Jacquesa Le Goffa) te folkloristiku, ali i na sociologiju, feminističku kritiku, pravo, ekonomiju i dr. Broj radova i knjiga posvećenih vješticama i vješticarstvu objavljenih do danas gotovo je nepregledan, a tijekom vremena radovi su sve više okrenuti k interdisciplinarnosti, naglašavajući nužnu višestruku istraživačku aspektualnost potrebnu za sagledavanje toga fenomena.

U opsežnoj inozemnoj literaturi je vidljivo nekoliko glavnih analitičkih i interpretativnih odvjetaka: neki su istraživači smatrali da su vještice i vještičarenje bili realnost tadašnjega vremena, bilo kao štovatelji demona (Summers), heretici (J. B. Russel), pogani (Margaret Murray), ili pak buntovnici (Michelet i Le Roy Ladurie). Sljedeća važna linija istraživanja vodila je prema zaključcima da su progon vještica izazvali Crkva i suci, urotivši se protiv puka (Lecky, Lea, Robbins, Trevor-Roper, Bayer, Čiča i dr.), dok je feministički odvjetak masovne progone čitao uglavnom iz ključa mizoginog, patrijarhalnog društva kojemu žene predstavljaju prijetnju (Ehenreich i English, Lerner, Hester i dr.). Znatna utjecaj imala je i interpretacija koja je težište stavila na dinamiku međususjedskih odnosa te ekonomske i vjerske promjene u društvu (Thomas, Macfarlane, Briggs i dr.).

U hrvatskoj znanosti proučavanje vještica razvijalo se pretežno u tri smjera: historiografskom, etnografskom /etnološkom te folklorističkom. U historiografiji prvim se proučavateljem progona vještica smatra Ivan Krstitelj Tkalčić, koji je u *Radu* JAZU godine 1891. objavio studiju "Parnice proti vješticam u Hrvatskoj". Sljedeće godine objavljuje u XXV. knjizi *Starina* 35 izvornih dokumenata koji potječu iz razdoblja od 1360. do 1758. godine, preuzetih iz sudskih zapisnika grada Zagreba te Akademijinog, Nadbiskupskog i Zemaljskog arhiva. Tkalčić je svoj rad uglavnom usmjerio na prikazivanje kako se postupalo s vješticama u Hrvatskoj, dok su u interpretativnim dijelovima, znatno obilježenim njegovoj pripadnosti Katoličkoj crkvi, mnoga mjesta sporna ili netočna, na što će gotovo stoljeće kasnije upozoriti Vladimir Bayer (1982:12-13).

Nakon Tkalčića, mnogi se nastavljaju na njegov rad objavljujući uglavnom zapisnike sa suđenja, no bez dodatnih analiza ili interpretacija. Tako godine 1899. nove priloge objavljuje Emil Laszowski u *Vjesniku kr. Hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva*, a potom u



istom časopisu priloge objavljuju i Ivan Bojničić, Fritz Byloff, Rudolf Horvat, Vjekoslav Noršić, Rudolf Strohal, Vjekoslav Celestin, Ljudevit Ivančan te N. Laszowski.

Krajem 30-ih i početkom 40-ih godina 20. stoljeća Viktor Kučinić objavljuje dvije studije o vješticama – "Orgije vještica na Kleku 1939. u *Novostima* i "Czopernizcki ceh" koji je izlazio u nastavcima u Reviji društva Zagrepčana *Zagreb* od 1940. do 1941., u kojima je sintetizirao onodobne spoznaje o povijesti progona vještica u Zagrebu i okolici.

Nakon Drugoga svjetskog rata temu ponovno otvara Lujo Thaller u tekstu "O progonu vještica u Hrvatskoj" iz 1937., objavljenom u *Liječničkom vjesniku*, u kojem iznosi tezu o "vještičjem pokretu" kao pokretu otpora protiv društvenoga poretka, odnosno organiziranju žena protiv muške dominacije u društvu. Slične stavove imao je i Vladimir Deduš u *Istini o vješticama* (1952.), nakon Kučinića prvoga preglednoga rada o toj temi u Hrvatskoj.

Godine 1953. Vladimir Bayer, zagrebački sveučilišni profesor kazneno-procesnoga prava, objavljuje *Ugovor s davlom: procesi protiv čarobnjaka u Europi a napose u Hrvatskoj*, do danas kapitalno djelo o suđenju vješticama u Hrvatskoj, objavljeno u tri izdanja. Bayer je izabrao i interpretirao ključne povijesne pravne dokumente o progonu čarobnjaka u Europi s naglaskom na Hrvatsku. Njegove su uvodne studije temeljite, ali i znatno obojene jasno artikuliranim antiklerikalizmom te racionalizmom, iz kojih slijedi da čarobnjaštva nije niti bilo te da je ono tek teološka konstrukcija koja dolazi iz "visoke" kulture i utječe na vjerovanja puka.

U hrvatskoj etnologiji, pak, proučavanje vjerovanja u nadnaravna/mitološka bića, u koje pripadaju i vještice, započinje Antun Radić krajem 19. stoljeća prikupljanjem terenskih zapisa, a kasnije nastavlja i Milovan Gavazzi u okviru kulturno-povijesne etnološke paradigme. U folkloristici su se vjerovanja i predaje o vješticama analizirale prvenstveno u okviru narativnih struktura (npr. Bošković-Stulli 1953, 1991; Marks 2007; Rudan 2006). Zoran Čiča u *Vilenica i vilenjak*.

Sudbina jednog pretkr šćanskog kulta u doba progona vještica (2002.) nastavlja racionalističku i antiklerikalnu tezu prisutnu i kod V. Bayera o teološkoj konstrukciji vještica, što se, prema njegovu mišljenju, reflektira i u etnografskim zapisima. Novi pomak u istraživanju vještičarenja ostvario je Luka Šešo u doktorskoj disertaciji *Nadnaravna bića u kontekstu etnologijskih istra živanja tradicijskih vjerovanja u dalmatinskom zaleđu danas* (2010.) Nezadovoljan starijim etnološkim deskripcijama ili folklorističkim dostignućima koja u pripovijedanju o vješticama i nadnaravnim bićima ipak prije svega prepoznaju usmenu književnost, Šešo izbjegava vjerovanja svesti na predaje te nastoji razumjeti čovjeka kao nositelja tradicije i njegov odnos prema nadnaravnom, tj. protumačiti i društvenu ulogu nadnaravnih bića.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Osnovni je cilj ove disertacije istražiti i analizirati posebnosti progona vještica u Hrvatskoj u njegovu masovnom pokretu od kraja 17. do sredine 18. stoljeća na osnovu zapisnika sa suđenja i predaja o vješticama. Očekuje se da će tekstualna analiza pridonijeti boljem razumijevanju uzroka velikih promjena u reprezentaciji vještica. Temeljna hipoteza jest da je vještice moguće (na tragu Lacanovog Drugog) promatrati kao čovjekov *alter ego*, nastao rascjepom subjekta. Pretpostavka je da je primjenom psihoanalitičke, lakanovske kritike moguće razriješiti u folkloristici razvidnu dvojnju prirodu vještice, koja se istodobno doživljava kao mitsko/nadnaravno biće i kao zbiljska žena te pojasniti njihovu društvenu ulogu.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Proučavanje čarobnjaštva i vještičarenja na području Hrvatske u vremenskom i prostornom kontinuitetu problematično je iz nekoliko razloga, ponajprije zbog teritorijalne podijeljenosti tijekom stoljeća. S promjenama vlasti zasigurno su izgubljeni, odneseni i/ili uništeni brojni vrijedni arhivski materijali. No ipak, prema sačuvanim izvorima možemo zaključiti da je u Hrvatskoj progon čarobnjaka zakonodavno i sudski reguliran još od 13. stoljeća, iako su sačuvani statuti vrlo vjerojatno pisana kodifikacija ranijih običajno-pravnih propisa.

Iz sačuvanih dokumenata moguće je razabrati dva razdoblja, odnosno dva poimanja čarobnjaka, prije svega vještica, koja se umnogome razlikuju.

U prvome razdoblju državna vlast reflektira pučko vjerovanje u zle sile, čarobnjake, vještice i dr. koji nanose tešku i često nepopravljivu



štetu ljudima i njihovim posjedima upravljanjem određenim moćima čije podrijetlo nije pojašnjeno. Za prvo razdoblje izvori dolaze isključivo iz Dalmacije i Primorja - ti su izvori statuti nastali u razdoblju od trinaestoga stoljeća do kraja šesnaestoga stoljeća i pisani su latinskim jezikom, dok su četiri pisana hrvatskim (*Vinodolski zakon*, *Statut otoka Krka*, *Poljički statut* te *Statut trsatski*). Podataka o suđenjima uglavnom nema, što ne mora značiti da ih uopće nije bilo.

U drugome razdoblju, koje započinje potkraj 17. stoljeća (dakle, gotovo dva stoljeća kasnije nego li u većini europskih zemalja), zakonodavni okvir se mijenja prihvaćanjem teološkoga poimanja vještičarenja, iz kojega je vidljivo da se predodžbe o vješticama i čarobnjaštvu znatno modificiraju i tada započinje razdoblje progona vještica kakvo poznaje gotovo cijela europska povijest.

Ovaj doktorski rad bavi se spomenutim drugim razdobljem i to ponajviše u Zagrebu i okolici, a na temelju sačuvanih dokumenata koji datiraju s kraja 17. do polovine 18. stoljeća. Primarnu građu ovoga istraživanja sačinjava 106 zapisnika sa suđenja (Kaptol, Gradec, Zagrebačka županija, Samobor, Stubica, Donja Stubica) od 1699. do 1752., a koje su redom prikupili i objavili I. K. Tkalčić u XXV. knjizi *Starina* (1892.) te u *Vjestniku kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva* (god. VI., 1904.), Ivan Bojničić u *Vjestniku kr. hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva* (god. V., 1903.) te 1922. u *Jutarnjem listu*, Emilij Laszowski u *Starom i novom Zagrebu* (1925.) te Viktor Kučinić u studiji *Czoperniczki Czech* (1940. – 1941.). Vladimir Bayer u *Ugovoru s đavlom* je preveo i objavio većinu relevantnih izvora i za prvo i za drugo razdoblje. Primarna građa, zapisnici sa suđenja pisani dijelom latinskim a dijelom starim kajkavskim idiomom, bit će analizirani zasebno, ali i usporedbi s predajama o vješticama iz širega zagrebačkog područja koje su prikupili i objavili Josip Kotarski i Milan Lang u *Zborniku za narodni život i običaje južnih Slavena*, no bit će razmotrene i neobjavljene rukopisne zbirke iz Dokumentacije Instituta za etnologiju i folkloristiku u Zagrebu.

U radu će biti prikazana folkloristička, kulturološka, antropološka i historiografska istraživanja koja se bave tematiziranjem progona vještica. Iako se u mnogim radovima domaćih i inozemnih autora koji se bave tim područjem često susrećemo s pojmovima kao što su psihoza, neuroza, fantazije, "poremećaji psihotičke naravi", histerija itd. (npr. Trevor-Roper; Macfarlane, Thomas i dr.), što su sve pojmovi psihoanalitičke provenijencije, u svjetskoj, ali i hrvatskoj folkloristici psihoanalitička kritika ostala je posve marginalizirana. Dio rada bit će posvećen pregledu psihoanalitičkih prinosâ folkloristici, počevši s Freudom i njegovim nastavljajima, Ernestom Jonesom, Karlom Abrahamom, Ottom Rankom te Gezom Roheimom, koji su folklor promatrali kao umnogome kolektivnu ili kolektiviziranu fantaziju, zaključno s Jacquesom Lacanom.

Pomoću lakanovskog psihoanalitičkog instrumentarija bit će analizirana primarna građa te se namjerava propitati potencijal i produktivnost moguće najvažnijih Lacanovih pojmova Drugi/drugi, simboličko, imaginarno te logika žudnje. Posebna pozornost bit će posvećena novim predodžbama o vješticama koje se javljaju potkraj 17. stoljeća, a kojih nema u predajama, poput *ugovora* s vragom, djecubojstva te kanibalizma. Vještica je u sudskome diskursu prikazana kao zastrašujuća, čudovišna s mnogim nadnaravnim moćima kojima narušava granice između prirode i kulture, odnosno civilizacije. Preispitat će se koliko su takve predodžbe rezultat teološke konstrukcije i protureformacije, a koliko su možda plod sprege društvenog, političkog i kulturalnog trenutka.

Metodologija predloženog istraživanja obuhvatit će deskriptivnu, analitičku, komparativnu i interpretativnu razinu.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Predloženo će istraživanje objediniti folkloristička, historiografska i kulturnoantropološka istraživanja vještičarenja te primijeniti lakanovski psihoanalitički okvir kakav do danas nije primijenjen na proučavanje folklorâ i fenomena, a posebno vjerovanja u vještice. Predviđa se da će se takvom analizom dati i prinos za rekonstrukciju nekih aspekata sedamnaestostoljetnog i osamnaestostoljetnog društva: o vjerovanjima puka i vladajućih, povijesti svakodnevnâ života te antropologiji obitelji. Ujedno, nakana je pridonijeti reviziji disciplinarnih nesuglasja i čestih jednostranosti u humanističkom tumačenju vještičarenja.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Bayer, Vladimir. 1982 (prvo izdanje 1953). *Ugovor s đavlom. Procesi protiv čarobnjaka u Evropi, a napose u Hrvatskoj*. Zagreb: Zora.



2. Bojničić, Ivan. 1915. "Novi prilozi za povijest progona vještica". Zagreb: *Vjestnik kr. hrvatsko – slavonsko – dalmatinskoga zemaljskog arkiva* 17/1-2:155-172.
3. Bošković- Stulli, Maja. 1991. *Pjesme, priče, fantastika*. Zagreb. Nakladni zavod Matice hrvatske, Zavod za istraživanje folklor.
4. Briggs, Robin. 1996. *Witches & Neighbors. The Social and Cultural Context of European Witchcraft*. London: HarperCollins.
5. Bronfen, Elisabeth. 1992. *Over her dead body. Death, femininity and the aesthetic*. Manchester: Manchester University Press.
6. Čiča, Zoran. 2002. *Vilenica i vilenjak . Sudbina jednog pretkr šćanskog kulta u doba progona vje štica*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku.
7. Deduš, Vladimir.1952. *Istina o vje šticama*. Zagreb: Seljačka sloga.
8. Elliot, Anthony. 2002. *Psychoanalytic Theory: An Introduction* (2. izdanje). Duke University Press.
9. Evans-Pritchard. E. E. 1976. *Witchcraft, Oracles and Magic among the Azande*. London: Oxford University Press.
10. Favret-Saada, Jeanne. 1980. *Witchcraft in the Bocage*. Cambridge: Cambridge University Press.
11. Fink, Bruce. 2009. *Lakanovski subjekt. Između jezika i jouissance*. Zagreb: KruZak.
12. Greenblatt, Stephen. 1990. "Psychoanalysis and Renaissance culture", *Learning to curse: Essays in early modern culture*, London: Routledge, str. 131-45.
13. Heinemann, Evelyn. 1989. *Hexen und Hexenangst. Eine psychoanalytische Studie über den Hexenwahn der frühen Neuzeit*. Frankfurt: Fischer Taschenbuch.
14. Insitoris, Heinrich i Jacob Sprenger. 2006. *Malleus maleficarum. Malj koji ubija vještice*. Zagreb: Stari grad.
15. Kennedy, John G. 1967. "Psychological and Social Explanations of Witchcraft". *Man*, New Series, Vol. 2, No. 2:216.225;
16. Kučinić, Viktor. 1940./1941. "Czoperniczki Czeh", Zagreb, Revija društva Zagrepčana *Zagreb* – godište 1940. (ožujak 79-90, travanj 118-126, svibanj 156-68, lipanj 194-199, srpanj 215-229, kolovoz 255-266, rujan 293-304, listopad-studeni 328-340, prosinac 387-397) i godište 1941. (siječanj-veljača 8-16, ožujak 65-76, travanj-svibanj 109-122, lipanj-srpanj 168-175).
17. Lacan, Jacques. 1978. *Le séminaire – Livre 2: Le Moi dans la théorie de Freud et dans la technique de la psychanalyse (1954-1955)*, prir. J.-A. Miller, Pariz: Seuil.



18. Lacan, Jacques. 1999. *Écrits I.* (prvo izdanje 1966.). Pariz: Seuil.
19. Lacan, Jacques. 1999a. *Écrits II.* (prvo izdanje 1966.). Pariz: Seuil.
20. Macfarlane, Alan. 1970. *Witchcraft in Tudor and Stuart England. A Regional Comparative Study.* London: Routledge.
21. Marks, Ljiljana. 2007. "«Ni o drvo ni o kamen...». Magične formule u hrvatskim predajama o vješticama". *Narodna umjetnost. Hrvatski časopis za etnologiju i folkloristiku.* 44/ 2: 27-42.
22. Matijašević, Željka. 2006. *Strukturiranje nesvjesnog: Freud i Lacan.* Zagreb: AGM.
23. Muchembled. Robert. 1979. *La sorcière au village (XVe-XVIIIe siècle),* Pariz
24. Purkiss, Diane. 1996. *The witch in history: early moderna and twentieth-century representations.* London: Routledge.
25. Putnam Demos, John. 1982. *Entertaining Satan. Witchcraft and culture of early New England.* Oxford.
26. Roper, Lyndal. 1994. *Oedipus and the Devil: witchcraft, sexuality and religion in early modern Europe.* London i New York: Routledge.
27. Rudan, Evelina. 2006. "Authentication Formulae in Demonological Legends". *Narodna umjetnost. Croatian Journal of Ethnology and Foklore Research.* 43/1: 89 – 111
28. Tkalčić, Ivan Krstitelj. 1891. "Parnice proti vješticam u Hrvatskoj", Zagreb: *Rad Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti* 103:83-116.
29. Tkalčić, Ivan Krstitelj. 1892. "Izprave o progonu vješticah u Hrvatskoj", Zagreb: *Starine Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti* 25:1-102.
30. Trevor-Roper, H. R. 1969. *The european witch-craze of the sixteenth and seventeenth centuries.* . Harmondsworth, Middlesex: Viking.



5.000.00		
Predloženi izvori financiranja istraživanja		
Nacionalno financiranje	Naziv projekta	Interpretativne razine tradicije
	Voditelj projekta	dr. sc. Ivan Lozica
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost predloženog mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ dr.sc. Ivan Lozica		
Potpis _____ Nataša Polgar, Dipl. komparatist književnosti i dipl. romanist francuskog jezika i književnosti		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu. (Nije obavezno u slučaju dvojnog doktorata - Cotutelle de these)		
U Zagrebu, 02.04.2013.		
Potpis _____ Nataša Polgar, Dipl. komparatist književnosti i dipl. romanist francuskog jezika i književnosti		



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	mr. sc. Željana Puljiz-Šostik, profesorica hrvatskog jezika i književnosti i opće lingvistike		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Kroatistika		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7848		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Zoja i Stjepan Puljiz		
Datum i mjesto rođenja:	03.06.1976., Split, Hrvatska		
Adresa:	Trpinjska 5, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	0998559491		
E-mail:	ingord02@yahoo.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<ol style="list-style-type: none">1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, <i>Poslijediplomski doktorski studij kroatistike</i>, Poslijediplomski doktorat, Hrvatska2. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, <i>Poslijediplomski studij književnosti</i>, Poslijediplomski magisterij, Hrvatska3. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, <i>kroatistika i opća lingvistika</i>, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<p>Od listopada 2010. g. zaposlena je kao lektorica i korektorica u izdavačkoj kući <i>Mentor d.o.o. Split</i>.</p> <p>Akad. god. 2003/04., 2006/07. te 2007/08. obnaša dužnost lektorice hrvatskoga jezika i književnosti na Odsjeku za slavenske i ugro-finske jezike na Sveučilištu u Delhiju, New Delhi (Indija).</p> <p>Akad. god. 2005/06. kao vanjska suradnica sudjeluje u izvođenju nastave Metodike hrvatskoga jezika na Odsjeku za predškolski odgoj na Filozofskom fakultetu u Splitu.</p> <p>Šk. god. 2002/03. radi kao učiteljica hrvatskoga jezika i književnosti u Osnovnoj školi <i>Trnsko</i> u Zagrebu.</p> <p>God. 2002. zaposlena je kao lektorica te analitičarka tržišta knjiga (u okviru projekta Knjižni informacijski sustav) u izdavačkoj kući <i>Faust Vrančić d.o.o.</i> iz Zagreba.</p> <p>Od 2000. do 2002. godine zaposlena je kao lektorica i korektorica u nakladničkoj kući <i>Mentor d.o.o. Split</i>.</p>



Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Puljiz-Šostik, Željana. Književno prikazivanje sv. Marije Magdalene (Primjeri baroknih poema i modernističkih drama) / magistarski rad. Zagreb : Filozofski fakultet, 24.06. 2006., 2. Puljiz-Šostik, Željana. Žena je ženi vuk? (O mizoginičnim figurama žurnalističkoga diskursa). // Nova Croatica. V (2011) , 5; 219-237 (pregledni rad, znanstveni). 3. Dave Filipovic Carter Networking for Doctoral Researchers // <i>Networking for Doctoral Researchers</i> Zagreb, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Marco Polo i njegov <i>Le Divisiment dou monde</i> (<i>Opis svijeta</i>): fikcija i falcija u književnoj historiografiji		
Engleski:	Marco Polo and His <i>Description of the World</i> : Fact and Fiction in the History of Literature		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Interdisciplinarnе humanističke znanosti / Metodike nastavnih predmeta humanističkih znanosti		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Dean Duda	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	dean.duda@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	Duda, Dean (2009) Towards a Modernist Travel Culture Balkan Departures: Travel Writing from South-East Europe, ed. W. Bracewell & Alex Drace-Francis, Oxford & New York: Berghahn Books, str. 87-104. Duda, Dean (2012) Kultura putovanja. Uvod u književnu iterologiju, Zagreb: Naklada Ljevak		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	U doktorskoj disertaciji <i>Marco Polo i njegov "Le Divisiment dou monde"</i> (<i>Opis svijeta</i>): fikcija i falcija u književnoj historiografiji preispituje se faktografija vezana uz Polov život i njegovo jedino putopisno djelo. Prvi dio radnje, osim nejesnoćama oko njegova podrijetla, bavi se problematikom koja se odnosi na moguća mjesta njegova rođenja te uopće na ključne točke njegove biografije (npr. na godinu i mjesto zarobljavanja, godinu smrti itd.). U drugome dijelu nastoje se rasvijetliti uzroci i okolnosti u kojima nastaje <i>Opis svijeta</i> , izlažu se teze vezane uz problem autorstva, jezik nestaloga autografa te "idealnih" prijevoda (H.Yule, L.F.Benedetto, A.C.Moule, R.Latham itd.); nadalje, istražuju se razlozi onodobne mletačke nezainteresiranosti za <i>Milion</i> kao i njegov utjecaj na politički, kulturni, pomorski i ekonomski razvoj Zapada. U trećemu dijelu analiziraju se sporna i zanemarena mjesta <i>Opisa svijeta</i> na relaciji Put svile – Kina – morski put (povratak).		

Sažetak na engleskom jeziku:

(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)

The crucial facts concerning the life of Marco Polo and his travelogue are being rechecked in this doctoral dissertation named *Marco Polo and His "Description of the World: Fact and Fiction in the History of Literature"*. Apart from exploring his Dalmatian origin, the chapter one investigates the pivotal parts of his biography (a birth year and birthplace, a year and place of his capture, etc.) Furthermore, the atmosphere in which the book was made is the main subject of the chapter two. This chapter is also concerned with the problems of the authorship (i.e. with Rustichello da Pisa's role in the making of the book) and autograph's Old French language as well as with the contemporary translations of *The Description of the World* based on the various manuscripts (H.Yule, L.F.Benedetto, A.C.Moule, R.Latham, etc.). Dubious and neglected parts of the Polo's travel book relating to the Silk Road, China and return journey are being explored in the last chapter of the thesis.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Zbog nedoumice oko podrijetla Marca Pola hrvatski znanstvenici ili zaziru od istraživanja njegova putopisna djela *Opis svijeta* ili je njihova istraživačka pažnja usmjerena upravo na dokazivanje njegova dalmatinskoga (korčulanskoga) podrijetla kao i na istraživanje Bitke kod Korčule u kojoj je on - prema tvrdnjama Venecijanca G.B.Ramusija u *Navigazioni et Viaggi* (II. sv., 1559.) - navodno 1298. g. zarobljen. Kako se zahvaljujući nekolicini sačuvanih dokumenata danas sa sigurnošću može ustvrditi da je Polo bio dalmatinskoga podrijetla (te ga je na osnovi njih S.P.Novak i uvrstio u svoju *Povijest hrvatske književnosti: Od Bašćanske ploče do danas*, Golden marketing, Zagreb, 2003., str.18-19), autorica će se ponajprije usmjeriti na preispitivanje faktografije vezane uz život i putopisno djelo M.Pola. Naime, premda je od Yule-Cordierova izdanja *The Travels of Marco Polo* (1903.) prošlo više od stoljeća, a Benedettov *Il Milione* otisnut je još 1928. g., većina se suvremenih književnih stručnjaka i dalje bez temeljitijeg preispitivanja činjenica u svojim istraživanjima služi spoznajama njihova rada. Ova radnja pokazat će kako komentator H.Yule nije uvažio činjenice iz kronike *Imago mundi* Polova suvremenika Jacopa d'Aquija, ali je zato podacima iz predgovora G.B. Ramusija, premda je i sam zamijetio njegove učestale faktografske pogreške i nedosljednosti, posvetio preveliku pažnju na osnovi koje i danas književni stručnjaci grade sliku Polova života i nastanka njegova djela. Nadalje, talijanski filolog L.F.Benedetto golemu pažnju posvetio je klasifikaciji brojnih inačica i prijevoda Polova rukopisa, ali je izveo i zaključak, koji se do danas - također bez dovođenja u pitanje - pronosi polističkom literaturom, kako su određeni mlađi i prošireni rukopisi iz tzv. skupine B (poput tzv. teksta R iz 1559. g. i teksta Z iz 1795. g. koji su nastali na osnovi izgubljenoga latinskoga predloška iz 15. st.) bliži autografu negoli neki prijevodi iz skupine A načinjeni još za Polova života.

Kako je već naznačeno, polistika i danas velikim dijelom počiva na spoznajama triju polista i prevoditelja *Opisa svijeta*: Henryja Yulea (*The Travels of Marco Polo*, 1903.), Luigija Foscola Benedetta (*Il Milione*, 1928.) i Arthura Christophera Moulea (*The Description of the World*, I. sv. 1938. i II. sv. 1935.). Premda je teza spomenutih istraživača kako je izgubljenom ili uništenom Polovom autografu (tzv. O) najbliži manuskript 1116 iz pariške Nacionalne knjižnice (tzv. tekst F) iz prvih godina 14. st. pisan starofrancuskim jezikom (odnosno francuskim s velikim primjesama talijanskoga jezika - stoga, mjesto engleskog termina *Old French* puno je precizniji talijanski termin *franco-italiano*), ono što najviše suvremene znanstvenike zbunjuje upravo su njihovi prijevodi *Opisa svijeta* koji se, iako za svoju osnovicu uzimaju MS 1116, proširuju podacima iz nekih drugih puno mlađih prijevoda i prijepisa Polova djela i to upravo iz razloga jer fr. MS 1116 smatraju skraćenom verzijom autografa, a npr. tekst R iz 16. st. (Ramusiov prijevod *Opisa svijeta* na talijanski) i latinski tekst iz 1795. g. (tzv. tekst Z) autentičnijim prijevodima odnosno apografima nekoga izgubljenog latinskog manuskripta iz 15. st. koji je bio bliži originalnom rukopisu negoli je to tekst F. Nadalje, slijedeći tu tradiciju, i drugi prevoditelji prilikom prijevoda *Opisa svijeta* ili *Miliona* kombiniraju više tekstova (primjerice, *L'Ottimo* se, koji potječe iz 1309. g. i čuva se u firentinskoj Nacionalnoj knjižnici a prijevod je *Opisa svijeta* na toskanski, prevodi s *Prologom* premda ga izvornik nema, npr. Marco Polo: *Milione*, Istituto Geografico De Agostini, Novara, 1982.; također, hrvatski prijevod B. Maksimovića iz 1954. g. načinjen je prema talijanskim prijevodima *Ottima*, ali se prevoditelj stalno zagledao i podatke korigirao prema fr. MS 1116).

Zatim, većinu biografskih podataka ova trojica istraživača crpe iz II. sveska *Navigazioni et Viaggi* (otisnutom nakon Ramusiove smrti 1559. g.) premda su dokumenti (ne)pronađeni u mletačkim arhivima opovrgnuli mnoge Ramusiove tvrdnje: poput one da je Marcov djed po ocu bio Andrea Polo di San Felice (u mletačkim maticama rođenih nisu pronađeni nikakvi podatci o njemu, kao ni o trojici braće Polo i samom Marcu Polu), kako već imaju kuću u Veneciji kad nakon dvadeset i četiri godine provedene u Aziji ondje stižu (arhivski podatci govore da su upravo te 1295. god. po dolasku iz Azije braća Niccolò i Matteo i kupili kuću u Mlecima) ili da je Marco Polo u Bitki kod Korčule bio zapovjednik galije (te na taj način Ramusio naglašava Polov visoki status u mletačkom društvu). Nadalje, premda nikad od većine polista osporena Bitka kod Korčule (izuzev A.C. Moulea koji ju je s pravom doveo u sumnju i u središte pozornosti doveo d'Aquijevu tvrdnju kako je Polo od Đenovežana bio zapravo zarobljen nakon mletačkog poraza u trgovačkoj Bitki kod Lajasa 1296. g.), razvidno je kako je nemoguće da Polo koji oko 16. listopada 1298. g. (ili čak kasnije) stiže u đenovežansku tamnicu (zajedno s još 7000 zarobljenika) već iste te 1298. godine uspijeva sresti književnika Rustichella iz Pise, naučiti starofrancuski jezik te na njemu pisaru



izdiktirati svoje djelo koje usto nije zabilježba njegovih putnih dogodovština (što bi se svakako očekivalo s obzirom na okolnosti u kojima tekst nastaje: dakle, ili u strahu od smrti pa time i u potrebi da se ponešto od njegova neobičnog života i zabilježi ili u nakani da se prepričavanjem vlastitih putnih avantura svojem sudrugu i piscu romanci Rustichellu skrate tamnički dani) već je, kako i sam njegov izvorni naslov sugerira, više nalik geografsko-etnografsko-merkantilnom priručniku. Premda su trojica spomenutih polista golemo zadužili suvremene istraživače života Marca Pola i njegova putopisna djela, istraživanja se trebaju upravo produbiti na onoj Benedettovoj rečenici koja kaže da se premalo pažnje posvećuje događajima u đenovežanskoj tamnici i okolnostima koje su im prethodile.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj ove doktorske disertacije jest razdvojiti faktografiju od pseudočinjenica i spekulativnih tvrdnji kojima se (književni) historiografi često koriste kako bi nadopunili mnoge nepoznanice iz života Marca Pola kao i riješili mnoge nejasnoće u njegovu putopisu *Le Divisiment dou monde*. U radu se poglavito istražuje uzrok i atmosfera u kojoj je *Opis svijeta* nastao (naime, postavlja se teza kako suradnja Marca Pola i Rustichella iz Pise nije bila slučajna već nametnuta od samih ambicioznih Đenovežana, a iz koje onda proizlazi i objašnjenje za nestanak autografa, neobičan izbor jezika djela, njegovu strukturu kao i za sam odabir naslova *Opis svijeta*).

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Marco Polo dosada je bio rubna kroatistička tema prvenstveno zbog svoga podrijetla koje se u većini inozemne literature određivalo kao venecijansko, a tek su se u novije vrijeme pojedini istraživači zainteresirali za ovu problematiku te došli do važnih dokumenata koji potvrđuju Polovo dalmatinsko podrijetlo (primjerice, britanski povjesničar James A. Gilman upozorio je na dokument iz 14. st. u British Library – Additional MS 12475) te time ohrabрили i kroatiste da se bave polističkim problematikom.

Doktorska disertacija naslovljena kao *Marco Polo i njegov „Le Divisiment dou monde“ (Opis svijeta): fikcija i fakcija u književnoj historiografiji* podijeljena je u tri cjeline: prva se bavi podrijetlom i ključnim točkama biografije Marca Pola (godinom i mjestom rođenja, godinom i mjestom zarobljavanja, godinom smrti itd.), a u njenom se drugom dijelu nastoji preispitati uzrok nastanka *Opisa svijeta* (navodno je to prema tradiciji, koja počinje s Venecijancem Giovannijem Battistom Ramusiom – a koji je priredio njegovo prvo kritičko izdanje u drugoj polovici XVI. stoljeća, Bitka kod Korčule koja se odigrala 7. rujna 1298. god., te tu tvrdnju u prihvaća većina polista i književnih povjesničara) te baciti novo svjetlo na atmosferu u kojoj je *Opis svijeta* nastajao (u polističkoj literaturi uvijek se romantizirano opisuje susret i skladna suradnja Marca Pola i njegova sudruga Rustichella iz Pise kojem je on izdiktirao svoje djelo, a nikada se ne propitkuje nije li ta suradnja možda bila nametnuta od samih Đenovežana, koji su se s Mlečanima krvavo borili za dominaciju nad istočnim Sredozemljem). Nadalje, u drugome dijelu radnje analiziramo trostruku ulogu književnika Rustichella iz Pise u nastanku djela (prevoditelj-koautor-pisar) te se bavimo izgubljenim autografom (autografima) i jezikom na kojem je on bio napisan, problemom raznih inačica rukopisa, naslovom djela *Million* pod kojim je *Opis svijeta* uskoro diljem Italije postao poznat te njegovim „idealnim“ rukopisima (tzv. tekst F odnosno Geografski tekst ili fr. MS 1116; tekst T ili *L' Ottimo* ili MS II.iv.88; tekst R ili Ramusiov prijevod s latinskog predložka; latinski tekst Z ili tekst iz Toleda itd.) i prijevodima (H. Yule, L. F. Benedetto, A.C. Moule, R. Latham). Naposljetku, ova cjelina disertacije završava tezom kako je onodobna mletačka nezainteresiranost za *Opis svijeta* i uopće za osobu Marca Pola (o čemu svjedoči predaja o njegovu nadimku Milion, njegove posljednje riječi koje je zabilježio Jacobo d'Aqui, izgubljeni sarkofag itd.) bila kobna za političku budućnost Serenissime (te se ispituju mogući razlozi te vrlo vidljive nezainteresiranosti – možda upravo nevenecijansko podrijetlo Marca Pola), a koliko su mudri Đenovežani, Španjolci, Portugalci i druge onodobne političke sile „profitirale“ od *Opisa svijeta* (npr., prisjetimo se da je Columbo bio Đenovežanin te da mu je Polova knjiga bila putnom vodiljom). Razmotrit će se i argumenti za tezu kako je geograf i diplomat Mletačke Republike G.B. Ramusio (1485.-1557.) uspio po nalogu visokih dužnosnika Serenissime nakon više od dvjesto godina nemarnoga odnosa – služeći se upravo pseudočinjenicama – *brandirati* autora *Opisa svijeta* kao bogatog i uglednog Venecijanca čija obitelj je već dugo bila nastanjena u Mlecima i na taj način naglasiti kako je Mletačka Republika bila preteča u istraživanju svijeta. U trećoj cjelini doktorske disertacije autorica analizira u književnoj historiografiji sporna ili zanemarena mjesta Polova putovanja (a čijim dugim rutama i danas mnogi istraživači kreću) na relaciji Put svile – Kina – morski put (povratak), odnosno detektirat će se kako je Put svile najviše u središtu pažnje istraživača, kako je Kina uvijek mjesto spoticanja polista, dok je morski put (u kojem je dan vjeran i detaljan opis triju Indija) nerijetko zanemaren te će ga doktorandica usporediti s povratnim putem marokanskoga putopisca Ibna Battute (koji na put kreće godinu dana nakon Polove smrti) kojem neobično nalikuje.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Osim argumentiranja teze kako Marco Polo jednako pripada kroatistima kao i talijanistima, glavni doprinos ove doktorske disertacije jest sveobuhvatno preispitivanje faktografije vezane uz život Marca Pola i njegovo djelo *Opis svijeta* kao i rasvjetljavanje uzroka i političkih okolnosti u kojima je ono nastalo.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)



1. Battuta, Ibn: *Travels in Asia and Africa 1325-1354*, Asian Educational Services, New Delhi 2005. (reprint iz 1929., London)
2. Benedetto, L. F.: *The Travels of Marco Polo*, The Broadway Travellers, Germany 2011.
3. **Bibliothèque nationale de France MS 1116**
4. Clemens, Raymond; Graham, Timothy: *Introduction to Manuscript Studies*, Cornell University Press, China 2007.
5. Duda, Dean: *Priča i putovanje*, Matica hrvatska, Zagreb 1998.
6. Lerner, John: *Marco Polo and Discovery of the World*, Yale University Press, the United States of America 2001.
7. Novak, Slobodan P.: *Povijest hrvatske književnosti: Od Bašćanske ploče do danas*, Golden marketing, Zagreb 2003.
8. Polo: *The Travels of Marco Polo: The Complete Yule-Cordier Edition* (Volume I & II), Dover Publications, Inc., New York 1993.
9. Polo, Marco: *The Description of the World – A. C. Moule & Paul Pelliot* (Volume I), Ishi Press, the United States of America 2010. (reprint iz 1938.)
10. Polo, Marco: *The Description of the World – A. C. Moule & Paul Pelliot* (Volume II), Ishi Press, the United States of America 2010. (reprint iz 1935.)
11. Polo, Marco: *The Travels of Marco Polo*, Wordsworth Editions, Hertfordshire (Great Britain) 1997.
12. Polo, Marco: *Il Milione*, Oscar Mondadori, Italia 2006.
13. Polo, Marco: *Milione – Giovanni da Pian del Carpine: Viaggio a' Tartari*, Istituto Geografico De Agostini, Novara 1982.
14. Polo, Marco: *Milion*, Mladost, Zagreb 1954.
15. Ramusio, G.B.: *Navigazioni et Viaggi*, II. sv., Venetia 1559.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

50 000 kn

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	samofinanciranje	
Sjednica Etičkog povjerenstva		



na kojoj je odobren prijedlog
istraživanja (navesti samo ako je
potrebno)

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Dean Duda

Potpis _____
Željana Puljiz-Šostik, profesorica hrvatskog jezika i književnosti i opće lingvistike

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 19.12.2012.

Potpis _____
Željana Puljiz-Šostik, profesorica hrvatskog jezika i književnosti i opće lingvistike



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Stipe Kekez, profesor hrvatskog jezika i književnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Kroatistika		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	5621		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Jozo		
Datum i mjesto rođenja:	19.11.1976., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	Miramarska cesta 13 D, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	0915978754		
E-mail:	stipe.kekez@zg.t-com.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, hrvatski jezik i književnost, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<ul style="list-style-type: none">• studeni 2011. - lipanj 2012. Osnovna škola Kreativni razvoj/Privatna gimnazija Dr. Časl, Zagreb.• studeni 2004. - studeni 2010. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb.• veljača 2006. - kolovoz 2006. Večernji list (honorarno), Zagreb.• srpanj 2004. Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture, Zagreb.• siječanj 2004. XII. gimnazija, Zagreb.• studeni 2003. - studeni 2004. Osnovna škola Sesvete, Sesvete.• ožujak 2002. - lipanj 2002. Vjesnik, Zagreb.
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Kekez, Stipe. Trebali nam i kakav nam rječnik slenga treba? // . (predavanje, domaća recenzija, objavljeni rad). 2. Kekez, Stipe.



- Govor Janjevaca doseljenih u Zagreb migracijama devedesetih godina 20. stoljeća // Hrvatski dijalektološki zbornik, knj. 15 / Mira Menac-Mihalić (ur.).
Zagreb : Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2009. 211-224 (predavanje,domaća recenzija,objavljeni rad,znanstveni).
- 3.Kekez, Stipe.
Predobro i prestrašno! Od ekstaze do očaja, 2009.
(popularan rad).
- 4.Kekez, Stipe.
(Ne) piši kako govoriš!, 2008.
(popularan rad).
- 5.Kekez, Stipe.
Boja u jeziku, 2008.
(popularan rad).
- 6.Kekez, Stipe.
Brinemo li o sunarodnjacima?, 2008.
(popularan rad).
- 7.Kekez, Stipe.
Desinička - prema Desinić ili Desinec?, 2008.
(popularan rad).
- 8.Kekez, Stipe.
Je li je ili (n)ije?, 2008.
(popularan rad).
- 9.Kekez, Stipe.
Jezična globalizacija, 2008.
(popularan rad).
- 10.Kekez, Stipe.
Jezik zagrebačkih javnih natpisa i reklama, 2008.
(katalog).
- 11.Kekez, Stipe.
Kad je s a kad sa?, 2008.
(popularan rad).
- 12.Kekez, Stipe.
Kad reklame i natpisi bodu u oči, 2008.
(popularan rad).
- 13.Kekez, Stipe.
Na redu su gradske službe, 2008.
(popularan rad).
- 14.Kekez, Stipe.
Natpisi na spomenicima, 2008.
(popularan rad).
- 15.Kekez, Stipe.
Rodbinski nazivi - kći i mati, 2008.
(popularan rad).
- 16.Kekez, Stipe.
Sirena za uzbunu, 2008.
(izložba).
- 17.Kekez, Stipe.
Što su to srbizmi?, 2008.
(popularan rad).
- 18.Kekez, Stipe.
Životinjski nazivi u slengu // Kulturni bestijarij / Marjanić, Suzana ; Zaradija Kiš, Antonija (ur.).
Zagreb : Institut za etnologiju i folkloristiku ; Hrvatska sveučilišna naklada, 2007.
- 19.Kekez, Stipe.
Naziv za mjesto gdje se prodaje pita. // Jezik : časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika. 59 (2012) , 2; 53-59 (članak, stručni).



20. Kekez, Stipe.
Prezime na naglasnoj razini kao razlikovni, identifikacijski čimbenik. Kako ga očuvati?. // *Fluminensia* : časopis za filološka istraživanja. 23 (2011) , 2; 57-70 (pregledni rad, ostalo).
21. Lončarić, Mijo; Kekez, Stipe.
Čakavština i kajkavština kao književni jezici i danas u književnosti. // *Kaj*. 6 (2007) ; 67-83 (pregledni rad, ostalo).
22. Kekez, Stipe.
Dalmatinska zagora rediviva – jezični prinos u sve većoj promidžbi Dalmatinske zagore. // *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*. 33 (2007) ; 493-497 (prikaz, ostalo).
23. Kekez, Stipe.
O istraživanju turopoljskih govora. // *Kaj*. 6 (2007) ; 53-66 (pregledni rad, ostalo).
24. Kekez, Stipe.
Sarajevski žargon. // *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*. 33 (2007) ; 538-542 (prikaz, ostalo).
25. Kekez, Stipe; Lončarić, Mijo.
Osvrt na istraživanje hrvatsko-slovenskih jezičnih dodira u Istri. // *Annales, Anali za istrske in mediteranske študije, Series Historia et Sociologia*. 16 (2006) , 2; 383-390 (pregledni rad, ostalo).
26. Kekez, Stipe.
Za američku ili hrvatsku javnost?. // *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*. 32 (2006) ; 387-392 (prikaz, ostalo).
27. Kekez, Stipe.
Prvi hrvatski dijalektološki frazeološki rječnik (Mira Menac-Mihalić, *Frazeologija novoštokavskih ikavskih govora u Hrvatskoj: s rječnikom frazema i značenjskim kazalom s popisom sinonimnih frazema*, Školska knjiga - Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2005, 505 str.). // *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*. 31 (2005) ; 508-511 (prikaz, ostalo).
28. Kekez, Stipe.
Vrijedan prinos proučavanju gacke čakavštine (Milan Kranjčević, *Ričnik gacke čakavščine. Konpoljski divan, Katedra čakavskog sabora pokrajine Gacke, Otočac, 2003., 1190 str.*). // *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*. 30 (2004) ; 270-272 (prikaz, ostalo).
29. Stipe Kekez, Mijo Lončarić
Čakavski i kajkavski kao književni jezici i danas u književnosti // *Slavjanske literaturie mikrojaziki i jazikovie kontakti*
Tartu, Estonia, 2005 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
30. Stipe Kekez
Govor Janjevaca doseljenih u Zagreb migracijama devedesetih godina 20. stoljeća // *XI. znanstveni skup o hrvatskim dijalektima*
Zagreb, Hrvatska, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
31. Stipe Kekez, Mijo Lončarić
Hrvatsko-slovenski jezični dodiri u Istri // *Slovenski dialekti v stiku 2*
Koper, Slovenija, 2005 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
32. Stipe Kekez
Hrvatsko-srpski jezični dodiri i utjecaji u slengu // *12. međunarodni skup slavista*
Opatija, Hrvatska, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
33. Stipe Kekez
Obilježavanje naglasaka u osobnim imenima. Normativnopravopisno-metodički aspekt // *IV. hrvatski slavistički kongres*
Varaždin, Hrvatska, 2006 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Hrvatski gradski govori s posebnim osvrtom na pulski govor
Engleski:	Croatian Urban Dialects with Special Respect to the Pula Dialect



Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Kroatistika		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.emer. Iva Lukežić	Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Hrvatska	iva.lukezic@i.htnet.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>1.2007. <i>Grobnički govor XX. stoljeća (gramatika i rječnik)</i>. Katedra Čakavskoga sabora Grobnišćine, Grobnički zbornik, posebna izdanja, knj. 10, 767 stranica, dijalekatska karta.</p> <p>2.2008. Današnji riječki govor(i). Riječki filološki dani, Zbornik radova, knj. VII, Filozofski fakultet u Rijeci, Rijeka, str. 443 - 451.</p> <p>3.2008. Mrkopaljski govor, <i>Hrvatski dijalektološki zbornik</i>, knj. 14, Zagreb, str. 293-324.</p> <p>4.2009. Rapska akcentuacija nakon <i>Osobina rapske akcentuacije</i> Mate Hraste iz 1955. godine, <i>Hrvatski dijalektološki zbornik</i>, knj. 15, Zagreb, str. 61-81.</p> <p>5.2012. <i>Zajednička povijest hrvatskih narječja 1. Fonologija</i>. Hrvatska sveučilišna naklada. Zagreb. 367 stranica, dijalekatska karta.</p>		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>U Hrvatskoj ne postoji mnogo literature o gradskim govorima, a i ne promatraju se dugo ni kontinuirano ni sustavno (uz možda jedan izuzetak). Ne postoji nijedan sustavan opis gradskoga govora. Područje gradskih govora aktualno je jer većina stanovnika danas živi u gradu, a zbog toga to je područje i budućnost jezičnoga istraživanja, s obzirom na socijalno i područno raslojavanje, kao i s obzirom na standardni jezik.</p> <p>Doktorski rad sastojat će se od dvaju dijelova – teorijskoga i istraživačkoga. Prvi dio rada temeljit će se na razradbi konstrukta strukture gradskih govora u Hrvatskoj, na osnovi teorijske literature, domaće i strane, odnosno tumačenja i objašnjavanja gradskih govora i pojava u njima, i na temelju dosadašnjih istraživanja u nas (Zagreb, Split, Osijek, Rijeka, Pula, Varaždin, Vinkovci ...), kao i u svijetu. Drugi dio rada činit će opis pulskoga govora, na temelju rezultata vlastita istraživanja, a njima će se poduprijeti teorijske postavke u prvome dijelu.</p>		
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>There is not a lot of Croatian literature about urban dialects, and they are not observed over a long period, neither continuously nor systematically (with one possible exception). There is neither one systematic description of urban dialects. The field of urban dialects is current today because the majority of the population lives in cities. Because of this as well, this field is the future of linguistic research in respect to social and regional stratification, as well as in respect to the standard</p>		



language.

This doctoral dissertation will consist of two parts – the theoretical part and the research part. The first part of the dissertation will be based on the development of the construct of structure of Croatian urban dialects on the basis of domestic and foreign theoretical literature, that is, on the basis of interpretation and explanation of urban dialects and their linguistic evidences, as well as on the basis of up-to-date research in Croatia as well as in the world. In the second part of the dissertation, the Pula dialect will be described on the basis of my own results, and they will support theoretical postulates in the first part.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Gradski su govori u nas nedovoljno istraženi, a danas većina stanovništva živi u gradovima. Ne proučavaju se sustavno ni kontinuirano. Nema sustavnoga opisa nijednoga gradskoga govora (izuzev možda Splita), a nedostaje i teorijske literature. Takva istraživanja bila su zapostavljena dosad zbog neistraženosti seoskih, mjesnih govora, koji se smatraju organskima. Gradske govore, odnosno grad kao prostor, obilježava heterogenost (unutar jedne cjeline), kompleksnost, pa se i u pojedinom gradu može govoriti o gradskim govorima. Gradski govori pripadaju neorganskim i nekonkretnim idiomima. To bi značilo da se na vertikalnoj osi oni nalaze između seoskih govora, organskih i konkretnih, i standardnoga jezika, neorganskoga i konkretnoga idioma. Gradskim govorima bavi se sociolingvistika, ali i dijalektologija s obzirom na prisutnost dijalektnih značajki.

Gradski govori dobar su primjer za ono što je Jespersen prikazao, da u jeziku istodobno djeluju i integracijske i dezintegracijske sile. Težnja k jednomu, dakle standardnomu jeziku, izjednačivanje, i težnja k posebnosti. To se odražava, u manjoj mjeri, i u općoj slici pojedinoga gradskog govora, svojevrsnome gradskom standardu, ali s razlikama na različitim stranama unutar grada.

Heterogenost se gradskih govora odražava u tome smislu da se pojedini gradski dijelovi, skupine žele svjesno odvojiti od ostalih pripadnika gradske zajednice, pa uvode inovacije u svoj govor, ili im se govor profesionalno razlikuje od standardnoga jezika i nerazumljiv je ostalim pripadnicima gradske zajednice ili im se pak povijesno razlikuje leksik. Tako nastaje sleng, argo, žragon, šatrovački. Svakako u inovacijama djeluje idiolekt, govor pojedinca. U gradskim govorima ima ostataka u većoj ili manjoj mjeri dijalektnih značajki toga grada odnosno prostora kojemu pripada. U nekim se gradovima govori regionalni razgovorni jezik, a u svim razgovorni stil standardnoga jezika (kako ga definira Silić; tu svakako treba obratiti pozornost je li to razgovorni stil standardnoga jezika ili supstandard, kako ga definira Brozović). Osim toga u gradovima ima mnogo doseljenika s različitih strana koji unose inovacije i mijenjaju jezičnu sliku grada ako su zastupljeni u većoj mjeri. Oni imaju i svoje zasebne idiome ako žive na istome području i u više-manje kompaktnoj zajednici (npr. Janjevci, Bosanci, Hercegovci u Zagrebu). U nekim gradskim sredinama (npr. Pula, Osijek, Rijeka) postoje autohtoni talijanski odnosno njemački govori. U gradu se jezične promjene događaju brže nego na selu i grad je otvoreniji leksiku sa strane, tuđemu, kao i inovacijama.

Razlog zašto sam uzeo Pulu za istraživanje bio je zbog toga što o pulskome govoru nema nijednoga rada, a riječ je o gradu koji nije nezamjetan u našim okvirima. No Pula je interesantna i u drugim okvirima. Ona je sociološki i sociolingvistički zanimljiv grad jer je bila najveća austrijska luka, koja je privlačila doseljenike iz različitih krajeva ondašnje države, tijekom povijesti dugo je bila pod talijanskom vlašću, tijekom druge Jugoslavije jedna od najvećih, ako ne i najveća, vojna luka, kroz povijest obilježena različitim imigracijama; na granici je dvaju doseljeničkih dijalekata: štokavskoga ikavskog i jugozapadnoga istarskog čakavsko-štokavskog, s elementima autohtonoga čakavskog ekavskog dijalekta; u gradu ima još ponešto Talijana koji se služe autohtonim govorom venetskoga dijalekta. Sve to upućuje na izrazito složeno stanje, pa je Pula pravi primjer jezične, sociolingvističke kompleksnosti, tipične za velike gradove.

Istraživanja su provedena u Zagrebu: anketama, slušanjem razgovora i govora poznanika, poznatih osoba i drugih građana, posjećivanjem internetskih mjesta okupljanja. Utvrđen je jedan naglasak. Zagrepčani ne razlikuju zvučne i bezzvučne afrikate. Malo je kajkavskih obilježja u zagrebačkome govoru. Prepoznatljivo je obilježje zagrebačkoga govora s obzirom na kajkavski supstrat upitno-odnosna zamjenica *kaj*. Ekavski oblici su načelno rijetki (i na mjestu poluglasa i na mjestu jata). Upotrebljavaju se, općenito, više u stilske svrhe, npr. *dečec*, *maček* 'sređen čovjek' i sl., i svakako, *tekma* 'utakmica', riječ koja je vrlo optjecajna. Naravno, stari Zagrepčani upotrebljavaju više ekavskih oblika. Uglavnom se govori jekavštinom, s time da se i dugi i kratki slogovi izgovaraju *je*. Svakako je osobina kajkavskoga narječja koja se najbolja sačuvala mjesto naglasaka, tzv. metatonijski medijalni naglasak. Gotovo nema doseljenika, pa i onih iz krajeva govorom najbližih normi standardnoga jezika, koji ne naglašuju riječi zagrebački, npr. *napravio* (naglasak je na drugome slogu od početka riječi). Međutim istodobno je jak utjecaj naglasnoga sustava standardnoga jezika pod utjecajem televizijskih i radijskih medija, pa se u Zagrepčana, kao i drugdje u Hrvatskoj, javlja pomicanje naglasaka na slog naprijed, uglavnom na prvi slog, iako je u standardnome jeziku naglasak slog iza u pojedinoj riječi. Tako je barem u razgovornome stilu standardnoga jezika, tj. kada govornik želi biti služben.

Cijeli iskaz na kajkavskome upotrebljava se stilski, kako bi se stvorio zagrebački ugođaj, u društvu kojemu je to namjera. Stilski se govori kajkavski i u službenom ophođenju, nakon prvotne službenosti izražene standardnim jezikom, kako bi se postigao neki oblik familijarnosti. Među starim Zagrepčanima opao je broj germanizama koje je zapisao Wagner, ali se neki germanizmi oživljavaju kako bi se stvorio zagrebački prepoznatljiv identitet, pa se pritom tvore nespojive složenice, npr. *dinderaj* 'mjesto gdje se prodaje nakit, bižuterija'. Sve je više anglizama i turskih riječi umjesto germanizama, posebice u govoru mladih. Među tapetarima i stolarima još je u upotrebi u središtu Zagreba više od 70 posto germanizama koje je Wagner zabilježio, s time da mlađi obrtnici upotrebljavaju manji postotak. Među srednjoškolicima zabilježen je u leksiku dobar dio istih riječi u upotrebi kao i prije petnaestak godina. Zabilježene su i neke nove riječi, npr. *čekićati* 'razgovarati', *febo* 'slabouman čovjek', *jazavac* 'vrsta uvrede'; kao i novi frazemi ili sa semantičkom preinakom, npr. *kao budali šamar* 'kad je nešto dobro, prikladno, odgovarajuće učinjeno', *ko Cocin bubanj* 'nešto veliko', *rupa bez dna* 'djevojka koja je spavala s mnogo momaka'.

Zabilježene su među Zagrepčanima i pomodnice, koje su u određeno vrijeme vrlo optjecajne. Donedavno su optjecajne bile riječi, često hiperbole, tvorene prefiksom *pre-*, npr. *predobro*, *prestrašno*, *prezakon*, *preful*. Trenutačno je još to riječ *frende* u vokativu, kojim se oblikom želi istaknuti familijarnost s određenom osobom. Donedavno je vrlo optjecajna bila riječ *cimnuti* u značenju zovnuti, nazvati. Zabilježene su određene zagrebačke poštapalice, npr. *kužiš/kuiš*, *ne*, *mislím*, *ovo*, *ono*, *briješ*, *brijem* i sl. Neka je vrsta novije poštapalice u mladih i pitanje: *Kaj si (ti) retardiran?* kad netko kaže ili napravi nešto što drugome nije po volji.

Nije rijetka zamjena upitnoga oblika *je I'* i veznika *jer*, pa se prvi izgovara na mjestu drugoga i obratno. Zabilježeno je ispadanje konsonanata u suglasničkim skupinama (i u standardnome jeziku) i u međuvokalnome položaju, npr. *stručni suradnik za onose s javnošću*, kao i ispadanje slogova. Infinitiv je bez dočetnoga *i*. Futur drugi upotrebljava se umjesto futura prvoga, ali je načelno stilski obilježen.

Među srednjoškolicima istraženo je i što podrazumijevaju pod terminom šatrovački, jer se nastoji nijansirati taj termin. Podjednak ih se broj izjasnio da je šatrovački govor određenih društvenih skupina i da je šatrovački govor nastao premetanjem slogova riječi.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Pretpostavlja se u hrvatskim gradskim govorima različito stanje, ovisno ponajprije o područnoj raslojenosti i utjecaju standardnoga jezika. Gradski govori u kojima se još govori i mjesnim idiomom dijalektnoga tipa, pripadali bi osnovnome tipu. Gradski govori u kojima je izraženo miješanje mjesnoga idioma dijalektnoga tipa i standardnoga jezika, i kojega drugoga idioma, činili bi prijelaznu ili hibridnu skupinu. Gradski govori u kojima se ostatci nekadašnjega mjesnoga idioma čuvaju samo u fonetici i donekle u naglasku, kao i oni novoštokavske osnovice, pripadali bi razgovornome stilu standardnoga jezika. Cilj je utvrditi kojima od tih tipova pripada pojedini hrvatski gradski govor, kao i kojemu tipu pripada pulski govor te koja su njegova obilježja.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

O pulskome hrvatskome govoru nema nijednoga rada, pa će se taj dio doktorskoga rada temeljiti samo na vlastitu istraživanju. Oslonit će se i na rječnik pulskoga govora venetskoga dijalekta Vere Glavinčić *Vocabolario del dialetto istroveneto di Pola*, u onoj mjeri koliko je od koristi za opći gradski govor i onoliko koliko će se istraživati govor romanske skupine stanovnika.

Istražit će se govor Puljana rođenih u Puli, s pozornošću na one kojima su pretci rođeni ondje. Govor stanovnika Pule koji nisu rođeni u Puli ne će se uzimati u obzir.

Osnovni cilj doći je do općega pulskog govora, neke vrste gradskoga standarda, kojim se svi stanovnici služe, odnosno utvrditi one značajke koje su svojstvene cijelomu gradu odnosno jezičnoj zajednici. Nakon toga utvrdit će se određene razlike i obilježja pojedinih skupina. U gradu se pretpostavlja nehomogenost općenito, pa u sklopu toga i izraženija individualna realizacija. U istraživanju ćemo se usmjeriti na sustavnost pojavnosti, bilo koje vrste, odnosno na kolektivnost upotrebe, bilo koje vrste. Dakle pokušat ćemo utvrditi jezične crte kojima se služi najviše stanovnika Pule odnosno pripadnika određene skupine.

Generacijski istraživanje će se podijeliti na tri skupine (okvirno): 15 – 30 godina (mladi), 30 – 50 (srednja generacija), 50 – nadalje (stariji i stari Puljani). Uz dob i podrijetlo roditelja uzet će se u obzir i druge sociološke varijable: spol, pripadnost određenoj društvenoj skupini.

Prvo će se obratiti pozornost na govor Puljana čiji su predci ondje generacijama.

Prva je vrsta istraživanja pojedinačni intervju (koji je izrađen), s obzirom na obilježja čakavskoga narječja u Istri. Pitanja u intervjuu



podijeljena su u kategorije – I. fonologija i fonetika, II. morfologija, III. leksik. Leksik će se osim pojedinačnim intervjuom istraživati i anketom među srednjoškolicima i studentima i drugim skupinama.

Obratit će se pri intervjuiranju pozornost i na razgovorni stil standardnoga jezika, kojim se vjerojatno koriste obrazovaniji govornici (dijelom za pojedinačnoga intervju: u vezi s nekim riječima mogu se dobiti podatci za pojedinačnoga intervju ili će se sami manifestirati u nekim riječima, oblicima; a poslije se može organizirati posebno istraživanje). Pretpostavlja se da se intervjuom (zbog službene forme) ne će dobiti lokalni govor, ali ni razgovorni stil, nego nešto između odnosno moguće je da pojedini oblici budu izraz lokalnoga govora a pojedini razgovornoga stila. Zato će više ispitanika moći dati potpuniju sliku o pojedinom obliku. Nakon što se pokaže da ispitanici upotrebljavaju razgovorni stil, može im se, na primjer, dati da pročitaju tekst, da se vidi kako se realiziraju skupovi *je, ije*, afrikate i dr. Utvrdit će se i druge jezične osobitosti razgovornoga stila, predviđene upitnikom i snimanjem i slušanjem razgovora te televizijskih i radijskih emisija.

Nakon pojedinačnih intervjuova provest će se skupna istraživanja. Treba pretpostaviti da govornici ne će biti opušteni sa strancem, pa valja naći pravi način da se ozračje učini što ležernijim i spontanijim. Skupnim istraživanjem – dakle jedne skupine, na primjer Puljana čiji su predci ondje generacijama – obuhvatit će se sintaksa, morfologija, pa i fonološka obilježja. Razgovor će se voditi o neformalnim temama, kao i o temama vezanim uz prošlost (jer to ispitanike čini sentimentalnim, pa je govor bliži njihovoj prirodnoj upotrebi odnosno svakidašnjemu govoru; uz evociranje prošlosti istodobno će se evocirati i jezični izraz iz prošlosti), pa time i o prošlosti njihova grada. S pomoću takvih upućivača pokušat će se doći do ležernoga, uobičajenoga stila jedne skupine, a na osnovi više njih do obilježja gradskoga govora. Pustit će se govornike da vode razgovor (koliko je to moguće ili nakon koje sesije), da se učini što neprimjetnijom nazočnost istraživača, što sputava govor, odnosno da upotreba bude što prirodnija. Služit će se pritom metodom razgovora – spontana, nevezana i tematski usmjerena (na primjer, u starije populacije o središnjim punktovima nekadašnje Pule i načinu života; u mlađe o mjestima izlazaka i sadašnjemu noćnom i dnevnomu životu Pule). Također će se oslušivati kada, tj. kako, pripadnici pojedine skupine govore među sobom. (Ako se naiđe na kakva pouzdana sugovornika, od povjerenja i dobre volje, pokušat će se njemu potajice dati snimač da snima dok istraživača nema. To bi bilo vjerodostojno, a i utvrdilo bi se onda ima li razlika s obzirom na govor uz nazočnost istraživača.) U radu s manjim skupinama rabić će se jedan snimač, a u radu s većim može poslužiti jedan kvalitetan ili više njih (ako bude financijskih uvjeta).

Istražit će se nakon toga govor Puljana koji su prva generacija rođena u Puli, također u skupnome istraživanju. Nakon toga vidjet će se postoje li razlike između govornika čiji su predci ondje generacijama i onih koji su prva generacija. Utvrdit će se zajednička obilježja, što će činiti osnovicu pulskoga (današnjeg) govora. Na osnovi toga može se doći do starih obilježja koja se gube, kao i do eventualnih inovacija.

Sličnom metodom istražit će govor socijalnih skupina: mladih, koji su prema nekim istraživačima predvodnici jezičnih promjena, ali i čuvari starih vrijednosti (s obzirom na identitet); radnika u škeru; govor visokoobrazovanih i drugih skupina. Podatci će se korelirati, da se vide sličnosti i razlike. U takvih skupina pretpostavlja se ponajprije razlika u leksiku. Na osnovi toga sastavit će se obilježja pojedinih idioma.

Pratit će se lokalni tisak i druge medije, kao i regionalna izdanja pojedinih dnevnih novina, pa slušati i čitati što se ondje upotrebljava. U pisanome mediju može se pretpostaviti veći broj "kanonskih", starih riječi i oblika (između ostaloga, jer se tekst redigira), pa su vjerojatno više stilski odnosno simbolički određeni u odnosu na pulski govor, ali to može biti putokaz za starije osobine, pa onda i promjenu, ako je do nje došlo, u mladima. U vizualnim i audiomedijima može se bolje pratiti fonologija, ali ako emisije idu uživo, izražen je spontan stil, pa to može biti putokaz za stvarno stanje u govoru. Svakako će se posjećivati mjesta gradskih okupljanja i ondje pokušati čuti kako se govori.

Bit će potrebno napraviti i dodatna, manja, istraživanja u Varaždinu (npr. da se utvrdi je li još jak kajkavski temelj, za što je napravljen upitnik), u Osijeku (npr. da se utvrdi kolik je udio značajki teritorijalnoga dijalektnog kontinuiteta, utjecaj standardnoga jezika i doseljeničkih štokavskih govora), u Splitu (npr. udio standardnoga jezika i utjecaj novoštokavskih ikavskih govora, utjecaj, kao i u drugim gradovima, prestižnoga zagrebačkog govora; za što je napravljen upitnik), u Zagrebu. Dakako, uz te opće posebnosti, obratit će se pozornost i na pokoje nejasne pojedinosti iz literature o tim govorima.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Očekuje se da će znanstveni doprinos biti izradba konstrukta strukture hrvatskih gradskih govora, budući da u Hrvatskoj nisu teorijski opisani ni podijeljeni gradski govori. Znanstveni doprinos bit će i izradba opisa pulskoga govora, o kojemu nema nijednoga rada, a zanimljiv je jer se nalazi na graničnome dijalektnom području, jezično obilježenom migracijama, i jer je riječ o gradu luci, i to središnjoj vojnoj luci kroz povijest, koja je privukla ljude iz različitih krajeva.

**Popis citirane literature** (maksimalno 30 referenci)

1. Benić, Mislav, Osnovni podaci o osječkoj akcentuaciji, *Filologija*, knj. 48, Zagreb, 2007., str. 1-28.
2. Brozović, Dalibor, O tipologiji supstandardnih i interdijalekatskih idioma u slavenskom jezičnom svijetu, *Govornite formi i slovenskite literaturni jazici*, MANU, Skopje, 1973., str. 31-68.
3. Brozović, Dalibor, Sociolingvistika prema genetskoj i tipološkoj lingvistici, *Suvremena lingvistika*, XXII, br. 1-2, sv. 40-42, Zagreb, 1996., str. 87-94.
4. Brozović, Dalibor, O dijalektologiji kao jezikoslovnoj disciplini, *Suvremena lingvistika*, XXX, br. 1-2, sv. 57-58, Zagreb, 2004., str. 1-12.
5. Bugarski Ranko, Grad i jezik, *Izraz*, IX, 4, Sarajevo, 1965., str. 366-375.
6. Ferguson, Charles, Diglosia, *Word*, XV, 1959., str. 325-340; Diglosija, *Argumenti*, VI, 1-2, Rijeka, 1983., str. 179-186.
7. Fishman, Joshua A., *Sociologija jezika, Interdisciplinarni društvenonaučni pristup jeziku u društvu*, Sarajevo, 1978.
8. Gumperz, John J., *Language in Social Groups*, Stanford, 1971.
9. Ivić, Milka, Jezička individualnost grada, *Izraz*, IX, 8-9, Sarajevo, 1965., str. 740-747.
10. Jakubinski, L.; Ivanov, A., *Očerky po jazyku*, Lenjingrad, 1932.
11. Jutronić, Dunja, Jezik grada, *Argumenti*, VI, 1-2, Rijeka, 1983., str. 196-204.
12. Jutronić, Dunja, Aspekti socijalne ili urbane dijalektologije, *Radovi Filozofskoga fakulteta u Zadru*, XXIV, 14, Zadar, 1985., str. 29-38.
13. Jutronić, Dunja, *Spliski govor, Od vapura do trajekta, po čemu će nas pripoznavat*, Split, 2010.
14. Kalogjera, Damir, Sociolingvistika i sociologija jezika – disciplina ili discipline u nastajanju, *Radio Beograd, Treći program*, 18, 1973., Beograd, str. 165-172.
15. Kapović, Mate, Najnovije jezične promjene u zagrebačkome govoru, *Kolo*, XVI, 4, Zagreb, 2006., str. 55-69.
16. Labov, William, *Sociolinguistic patterns*, University of Pennsylvania Press, Philadelphia, 1972.
17. Larin, B. A., K lingvističeskoj karakteristike goroda, *Izv. Leningradskoga gos. ped. instituta, Lenjingrad*, 1928., str. 175-184.
18. Lončarić, Mijo, Govor Varaždina i okolice, *Kaj*, XXVIII, 1-2, 1995., str. 29-39.
19. Lukežić, Iva, Današnji riječki govor(i), *Riječki filološki dani 7, Zbornik radova s Međunarodnoga znanstvenog skupa Riječki filološki dani održanoga u Rijeci od 16. do 18. studenoga 2006.*, Rijeka, 2008., str. 443-451.
20. Macaulay, Ronald K. S., *Standards and Variation in Urban Speech*, Amsterdam – Philadelphia, 1997.
21. Magner, Thomas, *A Zagreb Kajkavian Dialect, Pennsylvania*, 1966.
22. Milroy, Lesley, *Language and Social Networks*, Oxford, 1980., 1987.²
23. Radovanović, Milorad, *Sociolingvistika*, Novi Sad, 1979., 1986.²



24. Silić, Josip, Funkcionalni stilovi hrvatskoga jezika, Disput, Zagreb, 2006.
25. Škiljan, Dubravko, Od horizontalne k vertikalnoj stratifikaciji jezika, *Naše teme*, 6, 1980., Zagreb, str. 952-962.
26. Šojat, Antun, Standardni jezik i dijalekt u urbanim sredinama SR Hrvatske, *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, knj. 4-5, Zagreb, 1982. – 1983., str. 119-123.
27. Šojat, Antun, & al., *Zagrebački kaj*, Zagreb, 1998.
28. Trudgill, Peter, *Sociolinguistic, an introduction to language and society*, London, 2000.
29. Trudgill, Peter; Chambers, J. K., *Dialectology*, London, 2000.²
30. Vidović, Radovan, O elementima govora splitskih učenika, *Školski vjesnik*, VII, 9, Split, 1957. str. 11-12.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

10000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	Da	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.emer. Iva Lukežić



Potpis _____
Stipe Kekez, profesor hrvatskog jezika i književnosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 07.09.2012.

Potpis _____
Stipe Kekez, profesor hrvatskog jezika i književnosti

**Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA****OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE**

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Tarita Štokovac, profesorica hrvatskog jezika i književnosti i talijanskog jezika i književnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Glotodidaktika		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6286		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Luciano Štokovac		
Datum i mjesto rođenja:	05.02.1979., Koper, Slovenija		
Adresa:	Zvane Črnje 2b, Umag, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	098888079		
E-mail:	tarita.stokovac@gmail.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<ol style="list-style-type: none">Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, <i>Poslijediplomski doktorski studij glotodidaktike</i>, Poslijediplomski doktorat, Hrvatska (2013./2014.)Sveučilište Jurja Dobrile u Puli - Odjel za humanističke znanosti, <i>Hrvatski jezik i književnost/Talijanski jezik i njiževnost</i>, Dodiplomski, Hrvatska (2013./2014.)
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<p>2008./2009. – predavač na specijaliziranom tečaju talijanskoga jezika za ugostiteljstvo i turizam pri Pučkom otvorenom učilištu „Ante Babić“, Umag</p> <p>2007. - primljena na radno mjesto asistenta za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje filologija, grana romanistika na Odjelu za studij na talijanskom jeziku Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli.</p> <p>2002. – 2007. – radila kao profesor hrvatskog i talijanskog jezika u srednjoj školi „Vladimir Gortan“, Buje</p> <p>2001. – 2002. – radila kao profesor hrvatskog jezika u talijanskoj srednjoj školi „Leonardo da Vinci“, Buje</p>
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	<ol style="list-style-type: none">Scotti Jurić, Rita; Štokovac, Tarita. La scuola su misura delle classi multietniche e plurilingui: teorie linguistiche implicite // Škola po mjeri / Kadum, Vladimir (ur.). Pula : Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, 2009. 233-246 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, stručni).Scotti Jurić, Rita; Štokovac, Tarita. Educazione linguistica interculturale nelle teorie implicite degli insegnanti // Studi interculturali: interferenze linguistiche, didattiche e culturali nel territorio istroquarnerino / Scotti Jurić, Rita ; Štokovac, Tarita (ur.). Pula : Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Odjel za studij na talijanskom jeziku, 2011.



	<p>3. Štokovac, Tarita; Lalli Pačelat, Ivana. La competenza interculturale degli studenti di lingua e cultura italiana: il ruolo del contesto di appartenenza // Studi interculturali - Interferenze linguistiche, didattiche e culturali nel territorio istroquamerino / Scotti Jurić, Rita ; Štokovac, Tarita (ur.). Pula : Sveučilište Jurja Dobrile u Puli i Odjel za studij na talijanskom jeziku, 2011.</p> <p>4. Štokovac, Tarita; Sandra Mardešić. Jezik udžbenika: prisutnost sociolingvističkih i pragmatičkih elemenata // Prostor i vrijeme u jeziku: jezik u prostoru i vremenu / Brdar, Mario ; Omazić, Marija ; Pavičić Takač , Višnja ; Gradečak -Erdeljić Tanja ; Buljan Gabrijela (ur.). Zagreb - Osijek : HDPL ; Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera, 2010.</p> <p>5. Scotti Jurić, Rita; Štokovac, Tarita; Lalli Pačelat, Ivana Awareness of Cultural Connotation of Words in Learners of Italian as L2: Semantic Approach // <i>Accross Languages and cultures ; 4th International Adriatic- Ionian Conference</i> Venice, Italija, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>6. Letica Krevelj, Stela; Štokovac, Tarita Cross-linguistic interaction and cross-linguistic awareness: a cross tabulation // <i>Workshop: "New perspectives on crosslinguistic influence in language learning"</i> Zadar, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>7. Štokovac, Tarita; Mardešić, Sandra ezik udžbenika: prisutnost sociolingvističkih i pragmatičkih elemenata // <i>Prostor i vrijeme u jeziku: jezik u prostoru i vremenu ; XIII međunarodni znanstveni skup Hrvatskog društva za primijenjenu lingvistiku</i> Osijek, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>8. Scotti Jurić, Rita; Štokovac, Tarita La scuola su misura delle classi multietniche e plurilingui: teorie linguistiche implicite // <i>Deseti dani Mate Demarina</i> Medulin, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>9. Štokovac, Tarita; Poropat Jeletić, Nada Prebacivanje koda u računalom posredovanoj komunikaciji između dvojezičnih govornika hrvatskog jezika i istromletačkog dijalekta // <i>Riječki filološki dani 9</i> Rijeka, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Odrasli korisnik i uporaba inoga jezika u višejezičnom obiteljskom okruženju		
Engleski:	Adult second language use in a multilingual family environment: a case study		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Romanistika		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	izv.prof. Marta Medved Krajnović	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	mmedved@ffzg.hr
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	Medved Krajnović, M. (2010) <i>Od jednojezičnosti do višejezičnosti: istraživanje procesa ovladavanja inim jezikom</i> . Zagreb: Leykam.		



	<p>Medved Krajnović, M. i Letica, S. (2009). Učenje stranih jezika u Hrvatskoj: politika, znanost i javnost. U: Granić, Jagoda (ur./ed.). <i>Jezična politika i jezična stvarnost / Language Policy and Language Reality</i>. Zagreb: HDPL, 598-607.</p> <p>Medved Krajnović, M., Juraga, I. (2008) Perception of influence of FLL on personality. <i>Studia Romanica et Aglica Zagrabiensia</i> 53, 349-372.</p> <p>Medved Krajnović, M., Opić, I. (2008). An Insight into Foreign Language Learning Styles. <i>Strani jezici</i> 37, 1, 17-26.</p>
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>U suvremenim istraživanjima procesa ovladavanja inim jezikom sve se više ističe potreba za većim brojem longitudinalnih istraživanja slučaja koje bi svojim detaljnim i sveobuhvatnim prikazom jezičnog razvoja ili jezične uporabe proučavanoga pojedinca u različitim kontekstima dale bolji uvid u isprepletenost jezičnih, psiholoških i društvenih čimbenika tijekom toga procesa. U disertaciji će se stoga prikazati rezultati longitudinalnoga istraživanja slučaja koji se bavi jezičnim ponašanjem ispitanice čiji je materinski jezik hrvatski i koja je, uslijed preseljenja iz kontinentalne Hrvatske u područje Istrarske županije, u odrasloj dobi spontano usvojila istromletački dijalekt (ID) u prirodnome okruženju. Temeljni će cilj istraživanja biti opisati višejezični ekosustav ispitanice (hrvatski standardni idiom, hrvatski govorni idiom, talijanski istromletački idiom (ID), talijanski standardni idiom), s posebnim naglaskom na istromletački dijalekt, te utvrditi postoje li određeni obrasci uporabe istromletačkoga dijalekta kod ispitanice u svakodnevnim komunikacijskim razmjenama s različitim sugovornicima. Za potrebe istraživanja koristit će se višestruki izvori podataka: jezična autobiografija ispitanika, audio snimke svakodnevnih jezičnih interakcija u obiteljskom okruženju, dnevnik istraživača i polustrukturirani intervju. Rezultati istraživanja interpretirat će se u svijetlu postavki teorije dinamičkih sustava i mogli bi pridonijeti boljem razumijevanju procesa spontanog ovladavanja inim jezikom u odrasloj dobi te čimbenika koji utječu na funkcionalnu uporabu jezika odraslih korisnika u višejezičnom okruženju, primarno obiteljskom.</p>
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>Contemporary second language acquisition research calls for longitudinal case studies which offer a more detailed and comprehensive description of individual learner's linguistic development or language use in different linguistic environments. It is believed that such studies could provide a better insight into the interrelatedness of linguistic, psychological, and social factors in the process of additional language acquisition and use. The thesis will present the results of a longitudinal case study of the communicative competence of an adult Croatian who moved from the Northern part of Croatia to the Istrian County in adulthood, and spontaneously acquired Istro-Venetian dialect (IV). The main research aim is to describe participant's linguistic multicompetence (consisting of Croatian standard and spoken language, IV and standard Italian) with the focus on IV. Furthermore, we would like to establish whether there are any patterns in the participant's functional use of IV dialect in day-to-day interaction with different interlocutors. Multiple sources of data will be used for research purposes: participant's language learning biography, audio recordings of day-to-day spontaneous interactions in the family environment, researcher's diary and a semi-structured interview. The findings will be interpreted within the framework of the dynamic systems theory and it is expected that they will contribute to a better understanding of spontaneous adult second language acquisition and factors influencing adult learner's functional language use in a multilingual family environment.</p>
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	

Brojna su istraživanja pokazala da se jezik različito usvaja u djetinjstvu, mladosti i odrasloj dobi. Teorijska razmatranja i istraživanja vezana za ulogu dobi u ovladavanju drugim jezikom pokazala su da se uspjeh u ovladavanju jezikom postupno smanjuje u funkciji dobi – odnosno da se negdje između ranoga djetinjstva i puberteta sposobnost ovladavanja jezikom postupno smanjuje (Johnson i Newport, 1989; Singleton, 2001; Singleton i Ryan, 2004; Birdsong, 2005), što je dovelo do stvaranja hipoteze o postojanju osjetljivoga razdoblja u ovladavanju jezikom, nakon kojega je korisnicima inoga jezika otežano stjecanje visokih razina jezične kompetencije. Sustavne nepravilnosti i odstupanja u međujezičnoj proizvodnji odraslih korisnika inoga jezika promatraju se kao posljedica fosilizacije, odnosno zastoja u razvoju međujezika koji je svojstven za većinu odraslih korisnika inoga jezika neovisno o stupnju njihove motivacije za učenje jezika, izloženosti jezičnome unosu te količini i kvaliteti dodira s ciljnim jezikom i njegovim govornicima (Han, 2004).

S druge strane, brojni su autori pokazali da na proces ovladavanja inim jezikom, osim promjena vezanih za proces kognitivnoga sazrijevanja, utječu i individualne razlike korisnika te brojni društveni i afektivni čimbenici (Hammarberg, 2009). Tako su, na primjer, pionirska istraživanja Gardnera i Lamberta (1959, 1972) provedena u okviru socijalne psihologije, upozorila na ključnu ulogu motivacije i pozitivnoga stava prema ciljnome jeziku i njegovim govornicima. U svom je longitudinalnom istraživanju Schumann (1978a) neuspjeh portorikanskoga ispitanika u ovladavanju engleskim jezikom pripisao društvenoj i psihološkoj udaljenosti ispitanika od govornika ciljnoga jezika, razvivši tako model akulturacije (1978b) prema kojemu bi stupanj usvojenosti jezika prvenstveno ovisio o stupnju uključenosti pojedinca u društveni i kulturni kontekst ciljne zajednice. Do oprečnih je rezultata došao Schmidt (1983) u svom istraživanju slučaja odraslog japanskoga ispitanika čija je razina jezične kompetencije u engleskome jeziku ostala razmjerno niska unatoč visokom stupnju akulturacije i motivacije te pozitivnom stavu prema govornicima ciljne zajednice. Među čimbenike koji su negativno utjecali na ispitanikov jezični razvoj Schmidt navodi: dob, kognitivni stil, izloženost jeziku, nadarenost za učenje jezika i stav prema jeziku. U svom je istraživanju slučaja Shapira (1978) izvor neuspjeha u usvajanju engleskoga jezika kod odrasle ispitanice španjolskoga podrijetla pronašao u ključnoj ulozi afektivnih faktora, prvenstveno u negativnom stavu prema jeziku i njegovim govornicima. S druge strane, u svom istraživanju slučaja ispitanice koja je u odrasloj dobi spontano usvojila egipatski arapski jezik dosegnuvši razinu jezične kompetencije bliske onoj izvornih govornika, Loup i sur. (1994) doveli su u pitanje hipotezu o osjetljivom razdoblju u ovladavanju jezikom. Uz snažnu motivaciju i visoki stupanj akulturacije, među faktore koji su utjecali na jezični razvoj ispitanice autori ističu: nadarenost za učenje jezika i svjesno usmjeravanje pozornosti na gramatičku strukturu ciljnoga jezika.

Navedena su istraživanja znatno doprinijela boljemu shvaćanju čimbenika koji utječu na ovladavanje jezikom u odrasloj dobi. Međutim, novija su teorijska razmatranja u okviru istraživanja dvojezičnosti i višejezičnosti te sociolingvističkih i ekoloških pristupa usvajanju inoga jezika dovela u pitanje neke njihove teorijsko-metodološke pretpostavke, prvenstveno: a) poimanje procesa usvajanja inoga jezika kao procesa koji podrazumijeva jednosmjernu i linearnu odnose između uzroka i posljedice; b) poimanje procesa usvajanja drugoga jezika kao procesa koji podrazumijeva napuštanje vlastitoga jezika i kulture u korist integracije u ciljnu zajednicu; c) poimanje uspješnoga korisnika inoga jezika kao pojedinca koji je dostignuo razinu jezične kompetencije bliske onoj izvornih govornika; d) promatranje procesa usvajanja jezika kao individualnoga dostignuća koje je samo marginalno povezano s kontekstom usvajanja i jezičnim iskustvom.

U okviru istraživanja dvojezičnosti i višejezičnosti, Grosjean (1992) i Cook (1992) upozorili su na to da se jezične sposobnosti korisnika inoga jezika ne mogu promatrati kao zbroj jednojezičnih sposobnosti. Višestruke sposobnosti dvojezičnih i višejezičnih govornika (Cook, 1992, 2002) dinamične su i promjenljive dimenzije na koje snažno utječu kontekst usvajanja, obrasci uporabe jezika i komunikacijske potrebe samih korisnika (Grosjean, 1992; Jessner, 1997;). Drugim riječima, dvojezični i višejezični govornici obično koriste različite jezike u različitim kontekstima za različite potrebe (Cenoz i Genesee, 1998). Također, dosadašnja su istraživanja usvajanja inoga jezika u odrasloj dobi bila dobrim dijelom usmjerena na korisnike u iseljeničkim kontekstima, gdje se pod ciljnim jezikom najčešće podrazumijeva njegova standardna inačica. Gotovo da i ne postoje istraživanja koja se bave spontanom usvajanjem drugoga jezika u kontekstima u kojima govornici većinskoga jezika usvajaju jezik manjine i koriste ga u različitim kontekstima sa sugovornicima različitih stupnjeva dvojezične ili višejezične kompetencije (Franceschini 2003, 2009).

Slično stajalište zastupaju sociolingvistički i ekološki pristupi koji korisnika inoga jezika promatraju kao pojedinca čiji su obrasci usvajanja i uporabe jezika jedinstveni i neponovljivi te se stoga ne mogu dovesti u vezu s idealiziranim univerzalnim korisnikom inoga jezika (Kramsch, 2002, 2009; Larsen-Freeman, 2011). Potaknuti teorijskim promišljanjima Firtha i Wagnera (1997) koji su upozorili na potrebu prepoznavanja uloge društvenoga konteksta i komunikacijsko-interakcijskih obrazaca jezične uporabe u procesu ovladavanja inim jezikom, brojni su istraživači istaknuli da uspješnost procesa ovladavanja inim jezikom ne bi trebalo uspoređivati s razvojem jezične kompetencije bliske onoj izvornih govornika, već ga pratiti kroz razvoj jezičnih sredstava koji korisniku omogućuju sudjelovanje u svakodnevnim komunikacijskim aktivnostima (Larsen Freeman, 2002; Zuengler i Miller, 2006). Takav je zaokret u poimanju procesa ovladavanja inim jezikom najjasnije izložen u teoriji dinamičkih sustava prema kojoj su jezik i proces ovladavanja jezikom, obrasci uporabe jezika i sam korisnik jezika, složeni, dinamički i adaptivni sustavi čije ponašanje nije zadano *a priori*, već izrasta iz složene i dimaničke interakcije brojnih podsustava od kojih su sačinjeni (Beckner i sur., 2009; Larsen-Freeman, 1997; Verspoor, de Bot i Lowie,



2011). Idiolekti korisnika jezika u takvoj se perspektivi promatraju kao rezultat jedinstvenih i neponovljivih obrazaca izloženosti jeziku, jezičnoga iskustva i jezične uporabe (Bybee, 2006), a odstupanja u međujeziku korisnika promatraju se kao pokazatelj sposobnosti sustava da se prilagodi okruženju i komunikacijskim potrebama govornika (Beckner et al. 2009). Međujezik izrasta iz uporabe u društvenom kontekstu, odnosno iz dinamičnoga međudjelovanja jezičnih sredstava (su)govornika (Larsen-Freeman, 2011).

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Glavni je cilj istraživanja izraditi jezični, psihološki i društveni profil odrasloga korisnika inoga jezika u višejezičnome kontekstu te time dati prilog suvremenim istraživanjima ovladavanja inim jezikom (OVIJ-a) u odrasloj dobi u kontekstima u kojima govornici većinskoga jezika usvajaju jezik manjine i koriste ga u različitim kontekstima sa sugovornicima različitih stupnjeva dvojezične ili višejezične kompetencije.

Podciljevi:

- pokušati rekonstruirati određene vidove (ponajprije psihološke i sociološke) ovladavanja inim jezikom kao jezikom manjine u odrasloj dobi
- odrediti razinu komunikacijske kompetencije za svaki od jezika, tj. idioma ispitanice
- ispitati učestalost uporabe inog jezika (ponajprije istromletačkoga idioma) ispitanice u svakodnevnim komunikacijskim razmjenama u obiteljskom kontekstu sa sugovornicima različitih stupnjeva dvojezične ili višejezične kompetencije
- ustanoviti postoje li određeni obrasci uporabe inoga jezika u zadanome komunikacijskom kontekstu
- ustanoviti koji su individualni (afektivni) i društveni (kontekstualni) čimbenici povezani s mogućim obrascima uporabe inoga jezika kod ispitanice
- ispitati u kojoj se mjeri percepcija ispitanice o učestalosti i motiviranosti uporabe inoga jezika u obiteljskom okruženju podudara sa stvarnom jezičnom proizvodnjom.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Ispitanici

U radu će se istražiti slučaj šezdesetdvogodišnje ispitanice čiji je materinski jezik hrvatski (osječki gradski govor) a koja je u dvadesetpetoj godini života, uslijed preseljenja iz kontinentalne Hrvatske u područje Istrarske županije, udajom i osnivanjem obitelji došla u doticaj s istromletačkim dijalektom. Uronjena u višejezičnu stvarnost istarskoga teritorija i izložena istromletačkom dijalektu u obiteljskom i poslovnom okruženju te standardnom talijanskom jeziku tijekom povremenih putovanja i putem medija, ispitanica je razvila vlastiti idiolekt i ugradila ga na specifičan način u obiteljski diskurs. Ispitanica je istromletački dijalekt usvajala spontano, u prirodnom okruženju te se, s obzirom na njezine jezične sposobnosti, može smatrati primjerom neuravnoteženoga dvojezičnoga govornika. Primarni je jezik komunikacije u obiteljskom okruženju ispitanice hrvatski jezik. Ispitanica je, međutim, u suživotu s ostalim članovima obitelji (uravnoteženim dvojezičnim govornicima) svakodnevno izložena istromletačkom dijalektu.

Prije početka istraživanja ispitanica je upoznata s planom i načinom provođenja istraživanja, s njegovim ciljevima i svrhom korištenja



podataka te je dala svoju suglasnost za sudjelovanje u istraživanju.

Kako bi se osigurala metodološka triangulacija, za potrebe istraživanja koristit će se višestruki izvori podataka: a) jezična autobiografija ispitanice; b) samoprocjena ispitanice o vlastitom stupnju ovladanosti jezikom prema Europskoj jezičnoj mapi; c) procjena jezične i komunikacijske kompetencije ispitanice od strane neovisnih ispitivača, također prema Europskoj jezičnoj mapi; d) audio snimke svakodnevnoga jezičnoga međudjelovanja u obiteljskom okruženju s različitim sugovornicima; e) dnevnik istraživača; i e) polustrukturirani intervju.

Jezična autobiografija

U svrhu prikupljanja podataka o individualnim, društvenim i kontekstualnim okolnostima u kojima je ispitanica usvajala ini jezik, rabit će se Jezična autobiografija ispitanice. Za potrebe istraživanja zatražit će se od ispitanice da u pismenom obliku iznese vlastito iskustvo usvajanja jezika, uključujući i jezike s kojima je bila u doticaju u obitelji, u školi i u poslovnom okruženju. Za obradu podataka koristit će se računalni program za kvalitativnu analizu podataka *MaxQda*. Jednom transkribirana, jezična biografija bit će podvrgnuta induktivnoj tematskoj i sadržajnoj analizi koja podrazumijeva kodiranje teksta kako bi se utvrdilo postojanje obrazaca, tema ili konceptualnih kategorija vezanih za: a) okolnosti ovladavanja jezikom; b) općenito jezično iskustvo i iskustvo učenja jezika; c) čimbenike koji utječu na ovladavanje jezikom kao što su dob, svrha učenja, motivacija, stavovi prema ciljnome jeziku i njegovim govornicima, strategije učenja itd.

Samoprocjena vlastitog stupnja ovladanosti jezikom prema Europskoj jezičnoj mapi

Europska jezična mapa je dokument Vijeća Europe koji se temelji na preporučenim europskim standardima stupnjevanja jezične kompetencije u 5 jezičnih vještina (slušanje, čitanje, pisanje, govorna interakcija i govorna produkcija) prema deskriptorima *Zajedničkog europskog referentnog okvira za jezike (ZEROJ)*. Kao nadopuna podacima dobivenima iz jezične biografije, od ispitanice će se stoga zatražiti da samostalno procijeni postignu razinu jezične kompetencije u istromletačkom dijalektu i standardnom talijanskom jeziku.

Neovisna procjena jezične i komunikacijske kompetencije ispitanice u istromletačkom dijalektu

Pored brojnih drugih faktora, na učestalost i motiviranost uporabe inoga jezika snažno utječe razina jezične i komunikacijske kompetencije. Radi što objektivnijega utvrđivanja stupnja ovladanosti inim jezikom, tri će neovisna procjenitelja (izvorni govornici istromletačkoga dijalekta) procijeniti razinu jezične i komunikacijske kompetencije ispitanice na temelju audio-snimke jezične interakcije ispitanice s govornicima istromletačkoga dijalekta (u trajanju od 10'). Pored individualnih zapažanja svakoga procjenitelja, kriteriji procjene uključivat će kategorije i razine preuzete iz ZEROJ-a.

Audio-snimke svakodnevnih jezičnih interakcija

Za potrebe istraživanja bit će prikupljene audio-snimke svakodnevnih jezičnih interakcija ispitanice u obiteljskom okruženju s dvojezičnim govornicima različitih stupnjeva dvojezičnosti, od kojih je jedan ujedno i sam istraživač. Budući da je primarni jezik komunikacije u obiteljskom kontekstu ispitanice hrvatski jezik, jezična proizvodnja ispitanice bit će praćena u razdoblju od godinu dana kako bi se zastupljenost istromletačkoga dijalekta mogla promatrati u različitim komunikacijskim situacijama. Snimanje govorne proizvodnje



ispitanice provodit će se jednom tjedno u prosječnom trajanju od 30 minuta po snimci. Prikupljeni korpus analizirat će se uz pomoć računalnoga programa za kvalitativnu analizu podataka *MaxQda*. Detaljno transkribirane snimke komunikacijskih razmjena bit će kodirane s obzirom na: kontekstualna i situacijaka obilježja razmjene (okruženje, sudionici razmjene, sadržaj, svrha i cilj), govorne i socijalne uloge sudionika, pragmatičke aspekte komunikacije (govorne činove), emocionalno-ekspresivna obilježja govora itd., kako bi se istražilo postoje li određeni obrasci u načinu, funkciji i motiviranosti uporabe istromletačkoga dijalekta kod ispitanice.

Dnevnik istraživača

Cilj je o ovoga dnevnika zabilježiti opažanja istraživača vezano uz određene specifičnosti konteksta istraživanja koje se mogu pojaviti u nekom trenutku (unutar i izvan obiteljskog okruženja) te verbalno i neverbalno komunikacijsko ponašanje ispitanice koje mu se učini zanimljivim, a nije zabilježeno tijekom snimanja. Na temelju tih opažanja i istraživačevih razmišljanja oblikovat će se i dio pitanja u polustrukturiranome intervjuu.

Polustrukturirani intervju

U okviru istraživanja dvojezičnosti i višejezičnosti brojni su autori istaknuli važnost uključivanja perspektive samog korisnika drugoga jezika u istraživački proces, smatrajući da korisnici jezika nisu samo pasivni sudionici u procesu ovladavanja jezikom, već aktivni sudionici toga procesa koji često pokazuju visoki stupanj metajezične svjesnosti. U tom smislu, kvalitativna istraživanja kojima bi se ispitalo što sami korisnici drugoga jezika misle o jezicima koje poznaju, pripisuju li različitim jezicima različiti emocionalni naboj, jesu li svjesni načina na koji različite jezike koriste u svakodnevnim interakcijama, mogla bi znatno doprinijeti boljem razumijevanju čimbenika koji utječu na uporabu jezika u višejezičnim sredinama. Iz tog razloga, rezultati analize jezične biografije i transkripata audio-snimaka jezičnih interakcija ispitanice poslužit će kao ishodišna točka za provođenje polustrukturiranog intervjuja čiji je cilj: a) dublje razumijevanje čimbenika uočenih u jezičnoj biografiji ispitanice; b) ispitivanje percepcije ispitanice o vlastitom jezičnom ponašanju.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Očekuje se da će rezultati istraživanja pridonijeti boljem razumijevanju nekih vidova procesa spontanoga ovladavanja inim jezikom kao jezikom manjine u odrasloj dobi, određenju stupnja njegove usvojenosti te razumijevanju uloge jezičnoga, psihološkoga i društvenoga konteksta pri uporabi toga jezika u višejezičnom obiteljskom okruženju. S obzirom da je riječ o iscrpnom longitudinalnom istraživanju jednoga slučaja, a u suvremenim pristupima istraživanju procesa ovladavanja i uporabe inoga jezika se ističe potreba za većim brojem takvih istraživanja (npr. Hamamberg, 2009; Atkinson, 2011; Verspoor, de Bot and Lowie, 2011), smatra se da će dobiveni rezultati i njihova interpretacija dati i doprinose na teorijskoj razini. Također, dobiveni rezultati mogli bi dati smjernice za daljnja kvantitativna i kvalitativna istraživanja komunikacijske dinamike višejezičnih zajednica općenito.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Atkinson, D. (Ed.) (2011). *Alternative approaches to second language acquisition*. Oxford: Routledge.

Beckner, C. i sur. (2009). Language is a complex adaptive system: Position paper. *Language Learning*, 59, Supplement 1, 1–27.

Birdsong, D. (2005). Interpreting age effects in second language acquisition. In Kroll, J., de Groot, A. (Eds.), *Handbook of Bilingualism: Psycholinguistic Perspectives*, 109-127.



- Bybee, J. (2006). From usage to grammar: the mind's response to repetition. *Language* 82(4): 711-733.
- Cenoz, J. & Genesee, F. (Eds.) (1998). *Beyond Bilingualism: Multilingualism and Multilingual Education*. Clevedon, UK: Multilingual Matters.
- Cook, V. (1992). Evidence for multi-competence. *Language Learning*, 42, 557-91.
- Cook, V. J. (Ed.) (2002). *Portraits of the L2 user*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Firth, A. & Wagner, J. (1997). On discourse, communication and (some) fundamental concepts in SLA research. *Modern Language Journal*, 81(3), 285-300.
- Franceschini, R. (2003). Unfocused Language Acquisition? The Presentation of Linguistic Situations in Biographical Narration [62 paragraphs]. *Forum Qualitative Sozialforschung/Forum: Qualitative Social Research*, 4(3). <http://www.qualitative-research.net/fqs-texte/3-03/3-03franceschini-e.html> (On-line Journal, ISSN 1438-5627).
- Franceschini, R. (2009). The genesis and development of research in multilingualism. Perspectives for future research. In Aronin, L. and Hufeisen, B. (Eds.), *The Exploration of Multilingualism. Development of research on L3, multilingualism and multiple language acquisition*. John Benjamins.
- Gardner, R. C. & Lambert, W. E. (1959). Motivational variables in second language acquisition. *Canadian Journal of Psychology*, 13, 266-272.
- Gardner, R. C. & Lambert, W. E. (1972). *Attitudes and motivation in second-language learning*, Rowley, MA: Newbury House Publishers.
- Grosjean, F. (1992). Another view of bilingualism. In R.J. Harris (ed.), *Cognitive Processing in Bilinguals*. Amsterdam: North Holland, 51-62.
- Hammarberg, B. (Ed.) (2009). *Processes in Third Language Acquisition*. Edinburgh: EUP.
- Han, Z-H. (2004). Fossilization: five central issues. *International Journal of Applied Linguistics*, 14, 212-242.
- Ioup, G., Boustagui, E., El Tigi, M. & Moselle, M. (1994). Reexamining the Critical Period Hypothesis: A Case Study of Successful Adult SLA in a Naturalistic Environment. *Studies in Second Language Acquisition*, 16, 73-98.
- Jessner, U. (1997). Towards a dynamic view of multilingualism. In M. Pütz (ed.), *Language Choices? Conditions, Constraints and Consequences*. Amsterdam: Benjamins, 17-30.
- Johnson, J. S. & Newport, E. L. (1989). Critical period effects in language learning: The influence of maturational state on the acquisition of English as a second language. *Cognitive Psychology*, 21, 60-99.
- Kramsch, C. (Ed.) (2002). *Language acquisition and language socialization*. London: Continuum.
- Larsen-Freeman, D. (1997). Chaos/complexity science and second language acquisition. *Applied Linguistics*, 18, 141-165.
- Larsen-Freeman, D. (2002). Language acquisition and language use from a chaos/complexity theory perspective. In C. Kramsch (Ed.), *Language acquisition and language socialization*. London: Continuum, 33-46.
- Larsen-Freeman, D. (2011). A complexity theory approach to second language development/acquisition. In D. Atkinson (Ed.), *Alternative Approaches to Second Language Acquisition*. London: Routledge, 48-72.
- Schmidt, R. (1983). Interaction, acculturation and the acquisition of communicative competence: A case study of an adult. In N. Wolfson & E. Judd (Eds.), *Sociolinguistics and language acquisition*. Rowley, MA: Newbury House, 137-174.
- Schumann, J. (1978a). *The Pidginization Process: A Model for Second Language Acquisition*. Rowley, MA: Newbury House.



Schumann, J. (1978b). The Acculturation Model for second language acquisition. In R. Gingras (ed.), *Second Language Acquisition and Foreign Language Teaching*. Arlington, VA: Center for Applied Linguistics.

Shapira, R. G. (1978). The non-learning of English: A case study of an adult. In E.M. Hatch (ed.), *Second Language Acquisition: A Book of Readings*. Rowley, MA: Newbury House, 246-256.

Singleton, D. (2001). Age and second language acquisition. *Annual Review of Applied Linguistics* 21, 77-89.

Singleton, D. & Ryan, L. (2004). *Language Acquisition: the Age Factor*. Clevedon: Multilingual Matters.

Verspoor, M. H., de Bot, K. & Lowie, W. (Eds.) (2011). *A dynamic approach to second language development: Methods and techniques*. Amsterdam: Benjamins.

Zuengler, J., & Miller, E. (2006). Cognitive and sociocultural perspectives: Two parallel worlds? *TESOL Quarterly*, 40, 35-58.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

3000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	X	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	Sinopsis je odobren na sjednici Etičkog povjerenstva PDS glotodidaktike koja je održana 22. veljače 2013.	

Suglasnost predloženog mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____

izv.prof. Marta Medved Krajnović

Potpis _____

Tarita Štokovac, profesorica hrvatskog jezika i književnosti i
talijanskog jezika i književnosti

IZJAVA



Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu. (Nije obavezno u slučaju dvojnog doktorata - Cotutelle de these)

U Zagrebu, 02.04.2013.

Potpis _____
Tarita Štokovac, profesorica hrvatskog jezika i književnosti i
talijanskog jezika i književnosti



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Tihana Bagić, prof. engleskog jezika i književnosti i njemačkog jezika		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Glotodidaktika		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7682		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Ljerka Presečan		
Datum i mjesto rođenja:	16.06.1980., Osijek, Hrvatska		
Adresa:	Ravenec 7, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	0919571095		
E-mail:	tihana_presecan@yahoo.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku - Filozofski fakultet u Osijeku , engleski i njemački jezik i književnost, Dodiplomski, Hrvatska 2. Humboldt Universität Berlin, Centre for British Studies, Master in British Studies , Diplomski, Njemačka
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2007 -Viša stručna savjetnica u Odsjeku Leonardo da Vinci Agencija za mobilnost i programe EU, Gajeva 22, 10 000 Zagreb 2007-2009 Vanjski suradnik za njemački jezik, Veleučilište VERN, Trg bana J.Jelačića 3, 10 000 Zagreb 2004-2005 Nastavnica, Internat St John's College, Southsea, Hants PO5 3QW, Velika Britanija 2003-2004 Nastavnica, Privatna škola stranih jezika "Sova", Osijek, i Osnovna škola "Antunovac", Antunovac
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Tihana Bagić. INOJEZIČNI MOTIVACIJSKI SUSTAV POJMOVA O SEBI: GLOTODIDAKTIČKE IMPLIKACIJE NA NASTAVNU PRAKSU. // Strani jezici : časopis za unapređenje nastave



	<p>stranih jezika. 40 (2011) , 3; 205-220 (članak, znanstveni).</p> <p>2. Bagić, Tihana; Vrhovac, Yvonne. Developing intercultural competence of Croatian high school students on a study abroad by means of ethnographic research tasks. // Croatian Journal of Education. 14 (2012) , 2; 417-436 (članak, stručni).</p> <p>3. Tihana Bagić. Samostalnost u učenju stranih jezika i Zajednički europski referentni okvir za jezike (ZEROJ). // Život i škola : časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja. 27 (2012) , 1; 222-233 (članak, stručni).</p> <p>4. Tihana Bagić Differences in Croatian secondary school pupils' attitudes and motivation for studying German as a foreign language // 4th Junior Research Meeting in Applied Linguistics 2012. Antwerp, Belgija, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>5. Tihana Bagić Stavovi studenata prema korištenju virtualnim zajednicama i oblicima podučavanja u nastavi stranih jezika // 26. međunarodni znanstveni skup (HDPL), Jezik kao informacija. Zagreb, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Interkulturalna kompetencija srednjoškolskih učenika engleskog jezika u međuodnosu s jezičnom kompetencijom i jezičnim kontaktom		
Engleski:	Intercultural competence of high school students of English and its relationship with language competence and language contact		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Interdisciplinarnе humanističke znanosti / Metodike nastavnih predmeta humanističkih znanosti		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)			
(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Yvonne Vrhovac	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	yvonne.vrhovac@zg.t-com.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>Bagić, T., Vrhovac, Y. (2012). Developing intercultural competence of Croatian high school students on a study abroad by means of ethnographic research tasks. Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje, 14, 2, 417-436.</p> <p>Vrhovac, Y. (2012). Les éléments socioculturels et interculturels dans les Portfolios des apprenants croates de 8 à 10 ans intégrés dans le projet de recherche croate - français et franco - croate U Introduire le Portfolio européen des langues dans des classes croates et françaises de langue étrangères, De l'usage de la langue à la conscience linguistique, Introducing the European Language Portfolio in the Croatian and French Foreign Language classroom, From Language use to language Awareness, édité par (editor) Y.Vrhovac, FFpress, Zagreb, 161 - 181</p> <p>Vrhovac, Y. (2012). Auto - évaluation et réflexion métalinguistique comme activité langagière avec des jeunes apprenants u Introduire le Portfolio européen des langues dans des classes croates et</p>		



	<p>françaises de langue étrangères, De l'usage de la langue à la conscience linguistique, Introducing the European Language Portfolio in the Croatian and French Foreign Language classroom, From Language use to language Awareness, edité par (editor) Y.Vrhovac, FFpress, Zagreb, 135 – 147.</p> <p>Vrhovac, Y., Seljan, S., Mencer-Saluzzo, M., Prosenjak, B. (2007). Une expérience interculturelle en tandem par Internet u Studia romanica et anglica zagrabiensia, vol. LII, Zagreb, 301 – 315.</p> <p>Vrhovac, Y. (2007). Kulturalni elementi u dokumentu „Moj prvi portfolio“, U Blažeka, Đ.(ur.), Dijete i jezik danas: zavičajnost u nastavi hrvatskog jezika: interkulturalnost u nastavi stranih jezika: zbornik radova s međunarodnoga stručnoga i znanstvenoga skupa (str. 216-232). Čakovec; Osijek: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Središte u Čakovcu; Učiteljski fakultet.</p>
Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Tema doktorskog rada je usvajanje jezične i interkulturalne kompetencije učenika engleskog jezika. Istražuju se razlike u razini jezične kompetencije, dimenzija interkulturalne kompetencije i tipova jezičnog kontakta učenika srednjih škola 1. i 4. razreda općeg gimnazijskog smjera, te međuodnos dimenzija interkulturalne kompetencije s jezičnom kompetencijom kao i međuodnos dimenzija interkulturalne kompetencije s tipovima jezičnog kontakta. Istraživanje je smješteno u teorijske okvire modela komunikacijske jezične kompetencije iz Zajedničkog europskog referentnog okvira za jezik: učenje, poučavanje, vrednovanje (ZEROJ) (2005) i modela Autobiografije interkulturalnih susreta (Byram et al. 2009) koji se temelji na modelu interkulturalne komunikacijske kompetencije (engl. Model of Intercultural Communicative Competence) (Byram 1997) i modelu interkulturalne kompetencije INCA - Intercultural Competence Assessment (2004). Istraživač polazi od pretpostavke kako će rezultati istraživanja utvrditi veći stupanj interkulturalne kompetencije kod učenika s većim stupnjem jezične kompetencije i s većim stupnjem jezičnog kontakta. U tu svrhu koristit će se standardizirani test jezične kompetencije engleskoga jezika, upitnik o interkulturalnoj kompetenciji i upitnik o jezičnom kontaktu.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	The topic of this thesis is the acquisition of language competence and intercultural competence of high school students of English. We will determine the differences in levels of language competence, intercultural competence dimensions and language contact types of 1. and 4. year high school students as well as the relationship between intercultural competence dimensions and language competence and the relationship between intercultural competence dimensions and language contact types. The study is set in the theoretical frameworks of the Model of Communicative Language Competence from the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (CEFR) (2005) and the model of the Autobiography of Intercultural Encounters (Byram et al. 2009) which is based on the Model of Intercultural Communicative Competence by Byram (1997) and the model of intercultural competence INCA - Intercultural Competence Assessment (2004). The researcher's hypothesis is that the results of this study will show a greater level of intercultural competence among students with greater level of language competence and language contact. To this aim a standardised English language competence test, questionnaire on intercultural competence and language contact profile will be used.
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
Kultura i jezik neminovno su povezani. Kultura jednoga naroda očituje se u jeziku toga naroda koji je „...proizvod kulture i istodobno njezin prijenosnik“ (Vrhovac, 1999: 235). Upravo u toj vezi kulture i jezika leži razlog poučavanja kulture učenicima stranih jezika (Damen, 1987; Kramsch, 1993; Byram i Morgan, 1994) i njihovo ovladavanje interkulturalnom kompetencijom (engl. intercultural	

competence) (Byram 1997; Fantini 2000). Interkulturalna kompetencija istražuje se s različitih gledišta, poput društveno-psihološkog (Bennett, 1993) koji naglašava interkulturalnu osjetljivost, etnografskog (Roberts et al. 2001) i jezičnog gdje se promatra interkulturalna komunikacijska kompetencija (Byram 1997). Vijeće Europe prepoznaje važnost razvijanja interkulturalne kompetencije već od samoga početka školovanja, što se očituje u dokumentima poput ZEROJ-a (2005) i EJP-a (2006). „Interkulturalna kompetencija uključuje sposobnost razumijevanja jezika i ponašanja ciljane zajednice“ (Corbett, 2003: 2). Usvajanje jezičnoga znanja tako je jednako važno kao i usvajanje interkulturalne kompetencije (Corbett, 2003). Interkulturalna komunikacijska kompetencija je komunikacijska kompetencija koja podrazumijeva jezična znanja i vještine te vrijeme i način uporabe jezične forme u odgovarajućem sociokulturalnom kontekstu (Roberts et al., 2001), a ima za cilj stvaranje interkulturalnog govornika (engl. intercultural speaker) koji ima sposobnost stvaranja uspješnih odnosa s pripadnicima drugih kultura (Byram 1997; Zarate 1997). Za potrebe ovoga rada koristit ćemo pojam interkulturalna kompetencija budući da je, za razliku od pojma interkulturalne komunikacijske kompetencije koji podrazumijeva određena znanja, vještine i stavove (Byram 1997) širi pojam te uključuje još i komponente poput tolerancije, empatije i svijesti o komunikaciji. (Byram et al. 2009). Byram (1997) u svojem modelu interkulturalne komunikacijske kompetencije (engl. Model of Intercultural Communicative Competence), kojeg je razvio prema van Ekovom (1986) modelu komunikacijske sposobnosti navodi pet komponenata: stavovi (savoir être), poput radoznalosti i otvorenosti, znanje (savoirs) o vlastitoj i stranoj kulturi, vještine i sposobnosti interpretacije i povezivanja (savoir comprendre), vještine i sposobnosti otkrivanja i interakcije (savoir apprendre/faire) i kritička kulturalna svjesnost (savoir s'engager), tj. sposobnost kritičkog promišljanja o vlastitoj i stranoj kulturi. Byramov je model najutjecajniji te je poslužio kao temelj brojnim modelima (Fantini 2000; INCA 2004; ZEROJ 2005; Deardorff 2006; Risager 2007; Byram et al. 2009). Fantini (2000, 2006) u svojem modelu eksplicitno naglašava jezičnu komponentu interkulturalne kompetencije u kojem utvrđuje osobine poput otvorenosti, empatije i tolerancije, zatim vještine poput uspostavljanja uspješnih odnosa, te slično Byramovom (1997) modelu posjedovanje i razvijanje znanja, stavova i svjesnosti. Ključna komponenta Fantinijevog modela jezično je umijeće kojeg dovodi u pozitivnu korelaciju sa stupnjem interkulturalne kompetencije. U projektu INCA – Intercultural Competence Assessment tim stručnjaka (Byram, Budin, Kuhlmann, Muller-Jacquier 2004) izradio je model interkulturalne kompetencije (INCA 2004) koji je temeljen na Byramovom (1997) modelu ali uključuje nove komponente poput tolerancije prema nejasnoćama, fleksibilnosti u ponašanju, poštivanje drugih i empatiju. Svojevrsan spoj Byramovog (1997) modela interkulturalne komunikacijske kompetencije i modela INCA-e (2004) čini model Autobiografije interkulturalnih susreta (2009) kojega su pod okriljem Vijeća Europe osmislili stručnjaci Byram, Barrett, Ipgrave, Jackson i Mendez Garcia. Autori su iz Byramovog modela preuzeli komponente znanja, vještina i svjesnosti, dok su iz modela INCA-e preuzeli komponente poštovanja, tolerancije prema nejasnoćama, svijest o komunikaciji i empatiju. U model su nadogradili i dva nova elementa, uvažavanje različitih identiteta pojedinca i usmjerenost na djelovanje, tj. spremnost pojedinca da suzbije stereotipe i diskriminaciju u društvu kako bi podržao razvoj interkulturalnog građanstva. Budući da je ovaj model najsveobuhvatniji teorijski okvir interkulturalne kompetencije u kontekstu nastave stranih jezika najprimjerenije je teorijsko uporište ovoga rada. U radu se polazi od pojma komunikacijska kompetencija, koji obuhvaća jezičnu a između ostalih sastavnica i interkulturalnu dimenziju. Hymes (1972), koji je razvio pojam komunikacijske kompetencije (engl. communicative competence), naglašava primjerenu uporabu jezika u različitim sociolingvističkim kontekstima. Canale i Swain (1980) i Canale (1983) ističu skup znanja i vještina u obliku gramatičke, sociolingvističke, strateške i diskursne kompetencije. Van Ekov (1986) model komunikacijske sposobnosti obuhvaća osim jezične, sociolingvističke, diskursne, strateške, socijalne i dodatnu – sociokulturalnu kompetenciju koja podrazumijeva poznavanje stranog društvenog konteksta. Model komunikacijske kompetencije kojeg je izradilo Vijeće Europe u ZEROJ-u (2005) podrazumijeva dvije vrste kompetencija, opće i komunikacijske jezične, a potonja obuhvaća jezičnu, pragmatičku i sociolingvističku kompetenciju. Za potrebe ovog istraživanja odabrali smo model iz ZEROJ-a budući da vrlo detaljno opisuje jezičnu kompetenciju. Istraživanje odnosa interkulturalne kompetencije i jezičnog kontakta možemo smjestiti pod teorijske okvire kontaktne hipoteze (engl. Contact Hypothesis) Allporta (1954) kao i teoriju međugrupnog kontakta (engl. Intergroup Contact Hypothesis) Pettigrewa (1998) koje kazuju kako razina kontakta utječe na stavove prema ciljnoj zajednici. Prema Allportu će stavovi prema ciljnoj zajednici biti pozitivniji ukoliko prilikom kontakta postoji jednak status osoba u grupi, zajednički cilj i interesi te potpora ustanove za kontakt. Pettigrew (1998) u svojoj teoriji pridodaje i element mogućeg prijateljstva (engl. friendship potential), pod kojim podrazumijeva međusobnu suradnju i empatiju unutar grupe koja također dovodi do pozitivnih stavova. Svrha ovog rada je uz razlike istražiti i međuodnos interkulturalne i jezične kompetencije te međuodnos interkulturalne kompetencije i jezičnog kontakta učenika. Pod jezičnim kontaktom podrazumijevamo 3 tipa: komunikacija s govornicima engleskog jezika, boravak na engleskom govornom području i izloženost medijima. Brojne su studije u svjetskim okvirima istraživale razinu interkulturalne kompetencije s obzirom na kontekst usvajanja, primjerice studijski boravak u inozemstvu (Medina-Lopez-Portillo, 2004; Jackson, 2005; Rexeisen et al., 2009), nastavu stranih jezika (Duffy 2002; Alkhesnam 2012), učenje na daljinu (Baumann 2009), korištenje suvremenim tehnologijama (O'Dowd, 2004; Peng, 2009; Elola i Oskoz, 2009). Međutim, relativno je mali broj studija koje su istraživale odnos interkulturalne i jezične kompetencije te odnos interkulturalne kompetencije i jezičnog kontakta. Tako su dosadašnja istraživanja potvrdila pozitivnu povezanost jezične kompetencije i interkulturalne osjetljivosti (Hokanson 2000; Olson i Kroeger 2001), jezične i interkulturalne kompetencije (Fantini 2006; Hismanoglu 2011), te stavova i kontakta (Dörnyei i Csizer 2005).

**Cilj i hipoteze istraživanja** (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Ciljevi predloženog istraživanja su:

1. utvrditi razlike u razini jezične kompetencije, dimenzija interkulturalne kompetencije i različitih tipova jezičnog kontakta između učenika engleskog jezika 1. i 4. razreda općeg gimnazijskog smjera;
2. utvrditi međuodnos dimenzija interkulturalne kompetencije s jezičnom kompetencijom te međuodnos dimenzija interkulturalne kompetencije s različitim tipovima jezičnog kontakta.

Slijedom navedenih ciljeva proizlaze sljedeće hipoteze:

1. učenici engleskog jezika 4. razreda ostvaruju veći broj bodova na testu jezične kompetencije od učenika 1. razreda
2. učenici engleskog jezika 4. razreda postižu više rezultate na svim dimenzijama interkulturalne kompetencije od učenika 1. razreda
3. učenici engleskog jezika 4. razreda postižu viši stupanj svih tipova jezičnog kontakta od učenika 1. razreda
4. učenici engleskog jezika koji ostvaruju veći broj bodova na testu jezične kompetencije postižu više rezultate na svim dimenzijama interkulturalne kompetencije
5. učenici engleskog jezika koji postižu viši stupanj svih tipova jezičnog kontakta postižu više rezultate na svim dimenzijama interkulturalne kompetencije

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

U ovoj presječnoj studiji (eng. cross sectional study) mjerit će se razlike u razini jezične kompetencije, dimenzija interkulturalne kompetencije i različitih tipova jezičnog kontakta između učenika engleskog jezika 1. i 4. razreda općeg gimnazijskog smjera. Potom će se mjeriti odnos dimenzija interkulturalne kompetencije s jezičnom kompetencijom te odnos dimenzija interkulturalne kompetencije s različitim tipovima jezičnog kontakta. Uzorak je prigodni. Ispitanici su hrvatski učenici engleskog jezika srednjih škola gimnazijskog smjera 1. i 4. razreda. Ukupan broj ispitanika je otprilike 200, od kojih je oko polovica učenika 1. razreda (100) a druga polovica 4. razreda (100). Instrumenti kojima ćemo se koristiti za istraživanje su: standardizirani test jezične kompetencije za engleski jezik, upitnik interkulturalne kompetencije, upitnik jezičnog kontakta i demografski upitnik. Jezična kompetencija učenika će se provjeriti standardiziranim testom za engleski jezik koji prati model i razine komunikacijske kompetencije prema ZEROJ-u. Test za engleski jezik kojim će se mjeriti jezična kompetencija učenika 1. i 4. razreda obuhvaća sve razine prema ZEROJ-u. Testovi sadrže nekoliko vrsta zadataka, a provjerava se, između ostaloga, prikladna uporaba gramatičkih struktura i vokabulara, kao i pronalaženje određenih informacija i razumijevanje značenja. Za istraživanje interkulturalne kompetencije srednjoškolskih učenika upotrijebit će se upitnik preuzet, preveden i prilagođen iz istraživanja autorice Alkhesnam (2012) koji sa 60 tvrdnji mjeri 12 dimenzija interkulturalne kompetencije zasnovanih na teorijskom okviru interkulturalne kompetencije Autobiografije interkulturalnih susreta grupe autora (Byram et al. 2009). Autorica je uspješno validirala upitnik u dva sociokulturalna konteksta, naime britanskom i kuvajtskom. Upitnik za mjerenje komponenti interkulturalne kompetencije je upitnik za samovrednovanje gdje ispitanici daju procjene na skali Likertova tipa od 5 stupnjeva, od u potpunosti se ne slažem (1) do u potpunosti se slažem (5). Komponente interkulturalne kompetencije koje će se mjeriti ovim upitnikom su sljedeće: otvorenost prema drugim kulturama, otvorenost prema životu i boravku u inozemstvu, nedostatak etnocentrizma, otvorenost u ponašanju koristeći medije, otvorenost u ponašanju prema drugim kulturama, tolerancija, interkulturalna prilagodba i svijest o komunikaciji, vještine interpretacije i povezivanja, kritička kulturalna svjesnost, empatija, sposobnost mijenjanja perspektive i tolerancija prema nejasnoćama. Upitnikom preuzetim, prevedenim i prilagođenim iz upitnika Profil jezičnog kontakta (engl. Language contact profile) grupe autora (Freed et al. 2004) utvrdit će se razina jezičnog kontakta učenika s engleskim jezikom i njegovim govornicima kroz 3 tipa: komunikacija s govornicima engleskog jezika, boravak na engleskom govornom području i izloženost medijima, poput televizije, časopisa i interneta. Demografskim upitnikom dobit će se podaci koji obuhvaćaju spol, dob, godine učenja engleskoga jezika, poznavanje drugih stranih jezika i zaključnu ocjenu iz engleskoga jezika na kraju prethodne školske godine. Ispitivač će testirati oko 200 učenika gimnazijskog smjera 1. i 4. razreda testom jezične kompetencije, upitnikom interkulturalne kompetencije i upitnikom jezičnog kontakta za vrijeme redovne nastave. Istraživač će u pismenom obliku zatražiti suglasnost provođenja istraživanja od čelnika ustanove, dok će se ispitanike obavijestiti o istraživanju usmeno i pismeno, te zatražiti njihovu suglasnost o sudjelovanju u



istraživanju. Anonimnost sudionika će biti osigurana. Dobiveni kvantitativni podatci bit će obrađeni pomoću statističkog programa SPSS for Windows 17 postupcima deskriptivne analize, poput frekvencija i mjera centralne tendencije te inferencijalne statistike poput t-testa i korelacija. Razina statističke značajnosti određena je na $p < 0.05$, i svi intervali pouzdanosti dani su na razini od 95%. U svim slučajevima bit će upotrebljavani dvokračni (engl. two-tail) testovi statističke značajnosti. Kao mjere centralne tendencije i raspršenja upotrebljavat će se aritmetička sredina i standardna devijacija, a u slučaju odstupanja varijabli od normalne distribucije koristit će se medijan i interkvartilni rasponi. U analizi razlika srednjih vrijednosti na kontinuiranoj, numeričkoj varijabli između dvaju kategorija neke nominalne varijable upotrijebit će se T test, a u slučaju odstupanja varijabli od normalne raspodjele koristit će se odgovarajući neparametrijski testovi, primjerice Mann-Whitney U test. Dimenzionalnost instrumenta za procjenu interkulturalne kompetencije provjeravat će se faktorskom analizom (analizom glavnih komponenti) dok će unutarnja pouzdanost navedenih instrumenata biti izračunata pomoću Chronbach alfa koeficijenta.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Istraživanje će doprinijeti boljem razumijevanju interkulturalne kompetencije što je od velike važnosti u današnjem svijetu globalne, interkulturalne komunikacije posebice u borbi protiv rasizma, ksenofobije i etnocentrizma te prihvaćanju drugoga i stvaranju europskog nacionalnog identiteta. Rezultati istraživanja će dati uvid u odnos dimenzija interkulturalne i jezične kompetencije, te dimenzija interkulturalne kompetencije i različitih tipova jezičnog kontakta. Rezultati bi mogli poslužiti za daljnja istraživanja usvajanja interkulturalne kompetencije i pridonijeti odgovarajućem načinu poučavanja interkulturalne dimenzije u stranojezičnom obrazovanju.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Alkheshtnam, A. (2012). *Intercultural Competence: Components and Measurement*. (Neobjavljena doktorska disertacija) Surrey: University of Surrey.

Allport, W. G. (1954). *The nature of prejudice*. Cambridge, MA: Addison-Wesley.

Baumann, U. (2009). *Exploring intercultural communicative competence in a distance language learning environment*. (Neobjavljena doktorska disertacija) Open University.

Bennett, M.J. (1993). Towards ethnorelativism: A developmental model of intercultural sensitivity. U R.M. Paige (Ur.), *Education for the intercultural experience* (str. 21-71). Yarmouth, ME: Intercultural Press.

Byram, M. (1997). *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence*. Clevedon: Multilingual Matters.

Byram, M. i Morgan, C. (1994). *Teaching-and-Learning Language-and-Culture*. Clevedon: Multilingual Matters

Byram, M., Barrett, M., Ipgrave, J., Jackson, R., & Mendez Garcia. (2009). *Autobiography of Intercultural Encounters: Context, concepts and theories*. Strasbourg: Council of Europe Publishing.

Canale, M. (1983). From communicative competence to communicative language pedagogy. U J. Richards & R. Schmidt (Ur.), *Language and communication*. London: Longman, str. 2-27.

Canale, M. i Swain, M. (1980). Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing. *Applied Linguistics* 1(1), 1-47.

Corbett, J. (2003). *An Intercultural Approach to English Language Teaching*. Clevedon: Multilingual Matters.



- Damen, L. (1987). *Culture Learning: The fifth dimension in the language classroom*. Addison-Wesley.
- Deardorff, D. K. (2006) Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student outcome of Intemalisation. *Journal of Studies in International Education*, 10, 3, 241-266.
- Dörnyei, Z. i Csizér, K., (2005). The Effects of Intercultural Contact and Tourism on Language Attitudes and Language Learning Motivation. *Journal of Language and Social Psychology*, 24 (4), 327-357.
- Duffy, S. (2002). *Intercultural competences of upper secondary learners of French*. (Neobjavljena doktorska disertacija) Durham: University of Durham.
- Elola, I. i Oskoz, A. (2008). Blogging: Fostering intercultural competence development in foreign language and study abroad contexts. *Foreign Language Annals*, 41(3), 421-444.
- Fantini, A.E. (2000). *A central concern: Developing intercultural competence*. Posjećeno 10. kolovoza 2012. <http://www.sit.edu/publications/docs/competence.pdf>
- Fantini, A.E. i Tirmizi A. (2006). Exploring and Assessing Intercultural competence. *World Learning Publications*. Paper 1. Posjećeno 10. kolovoza 2012. http://digitalcollections.sit.edu/worldlearning_publications/1
- Hismanoglu, M. (2011). An investigation of ELT students' intercultural communicative competence in relation to linguistic proficiency, overseas experience and formal instruction. *International Journal of Intercultural Relations*, 35, 805– 817.
- Hokanson, S. (2000). Foreign language immersion homestays: Maximizing the accommodation of cognitive styles. *Applied Language Learning*, 11, 239–264.
- Hymes, D. (1972). On communicative competence. U Pride, J. i Holmes, J. (ur.) *Sociolinguistics*. Harmondsworth: Penguin, str. 269-93.
- INCA (2004). *Intercultural competence assessment*. <http://www.incaproject.org/> Posjećeno 31.1.2013.
- Jackson, J. (2005). Assessing Intercultural Learning through Introspective Accounts. *Frontiers: The Interdisciplinary Journal of Study Abroad*. XI, 165-186.
- Kramsch, C. (1993). *Context and Culture in Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Medina-Lopez-Portillo, A. (2004). Intercultural Learning Assessment: The Link between Program Duration and the Development of Intercultural Sensitivity. *Frontiers: Interdisciplinary Journal of Study Abroad*, X, 179-200.
- O'Dowd, R. (2004). *Network-based Language Teaching and the Development of Intercultural Communicative Competence*. (Neobjavljena doktorska disertacija) Essen: Universität Duisburg-Essen.
- Olson, C. L., & Kroeger, K. R. (2001, Summer). Global competency and intercultural sensitivity. *Journal of Studies in International Education*, 5, 116-137.
- Peng, H., Lu, W. i Wang, C. (2009). A Framework for Assessing High School Students' Intercultural Communicative Competence in a Computer-Mediated Language Learning Project. *Journal of Interactive Learning Research*, 20,1, 95-116.
- Pettigrew, T.F. (1998). Intergroup contact theory. *Annual Review of Psychology*, 49, 65-85.
- Risager, K., (2007). *Language and culture pedagogy*. Clevedon: Multilingual Matters.
- Rexeisen, R., Anderson, P., Lawton, L. i Hubbard, A. (2008). Study Abroad and Intercultural Development: A Longitudinal Study. *Frontiers: The Interdisciplinary Journal of Study Abroad*, XVII, 1 – 20.



Roberts, C., Byram, M., Barro, A., Jordan, S., i Street, B. (2001). *Language Learners as Ethnographers*. Clevedon: Multilingual Matters.

Van Ek, J.A. (1986) *Objectives for Foreign Language Learning, Vol. 1: Scope*. Strasbourg: Council of Europe.

Vijeće Europe (2005). *Zajednički europski referentni okvir za jezike: učenje, poučavanje, vrednovanje*. Zagreb: Školska knjiga.

Vrhovac, Y. (1999). Podučavanje elemenata strane kulture. U Vrhovac, Y. i sur. (ur.), *Strani jezik u osnovnoj školi*. Zagreb: Naprijed, str. 235-241.

Zarate, G. (1997). *Introduction*. U Byram, M. i Zarate, G. (ur.), *The sociocultural and intercultural dimension of language learning and teaching*. Strasbourg: Council of Europe Publishing, str. 7-14.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

5.000,00

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	Odobreno na sjednici etičkoga povjerenstva PDS glotodidaktike 25.02.2013.	

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Yvonne Vrhovac

Potpis _____
Tihana Bagić, prof. engleskog jezika i književnosti i njemačkog jezika

IZJAVA



Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 19.03.2013.

Potpis _____

Tihana Bagić, prof. engleskog jezika i književnosti i njemačkog jezika



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA		
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE		
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Marina Grubišić, prof. engleskog jezika i književnosti i prof. sociologije	
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet	
Naziv studija:	Lingvistika	
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6561	
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija
		<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Mirjana, Goran	
Datum i mjesto rođenja:	26.08.1982., Zagreb, Hrvatska	
Adresa:	Maksimirska 107, Zagreb, Hrvatska	
Telefon/mobitel:	098 856 927	
E-mail:	mgrubisic@ffzg.hr	
ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE		
Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, <i>dvopredmetni studij engleskoga jezika i književnosti i sociologije</i> , Dodiplomski, Hrvatska	
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	listopad 2007. - znanstveni novak - asistent, Odsjek za anglistiku, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu	
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Marina Grubišić The Role of Image Macros in Online Conversations // XXVI. međunarodni znanstveni skup HDPL-a "Jezik kao informacija. Language as Information." Zagreb, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 2. Marija Kraljević, Marina Grubišić Croatian Dual // <i>Cognitive Linguistics between Universality and Variation</i> Dubrovnik, Hrvatska, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 3. Marina Grubišić Diskurs manipulacije - medijsko izvještavanje o medicinskim temama // XXIV. međunarodni znanstveni skup Proučavanja diskursa i dijaloga između teorije, metoda i primjene /Discourse and Dialogue Studies between Theory, research Methods, and Application /Diskurs- und Dialogforschungen zwischen Theorie, Methodik und Anwendung Osijek, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)	
NASLOV PREDLOŽENE TEME		
Hrvatski:	Jezično izražavanje ljutnje u hrvatskome i engleskome jeziku: sociolingvistička i pragmlingvistička	



	analiza		
Engleski:	<i>Linguistic Expressions of Anger in Croatian and English: Sociolinguistic and Pragmalinguistic Analysis</i>		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Anglistika		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	Akademkinja Milena Žic Fuchs	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	mzicfuch@ffzg.hr
Drugi mentor:	prof.emer. Damir Kalogjera	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	dkalogj@ffzg.hr
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>2012. <i>Cognitive Linguistics between Universality and Variation</i>. (urednici: Mario Brdar, Ida Raffaelli, Milena Žic Fuchs). Cambridge Scholars Publishing.</p> <p>2011. <i>Cognitive Linguistics. Convergence and Expansion</i>. (urednici: Mario Brdar, Stefan Th. Gries, Milena Žic Fuchs). Amsterdam: Philadelphia. John Benjamins.</p> <p>2009. <i>Kognitivna lingvistika i jezične strukture: engleski present perfect</i>. Zagreb: Nakladni zavod Globus.</p> <p>2008. „Communication technologies and their influence on language: reshuffling tenses in Croatian SMS text messaging“ (s Ninom Tuđman Vuković). <i>Jezikoslovlje</i> 9, 1-2, str. 109-122.</p> <p>2004. „Communication technologies and their influence on language: Gricean maxims revisited“ (s Vlatkom Brozom). <i>Informatologia</i>, 2, str. 143-148.</p>		
Drugi mentor:	<p>10. „Planning for Linguistic Identity: A Further Instalment in an Ongoing Debate“, <i>Europe-Evropa, Cross-cultural Dialogues between the West, Russia, and Southeastern Europe</i></p> <p>2009. 'Iz diglosijske perspektive', <i>Jezična politika i jezična stvarnost</i>, HDPL, Zagreb-Split, str. 551-558.</p> <p>2009. 'Što i kako s hrvatskim dijalektima', <i>Dunja's Festschrift Online</i>, Oddelek za filozofiju, Univerza v Mariboru, http://oddelki.ff.uni-mb.si/filozofija. Acta Universitatis Upsaliensis, 18, str. 50-70.</p> <p>2008. „Identiteti, standardizirani i nestandardizirani“, <i>Identitet jezika jezikom izrečen</i>, Srednja Europa, Zagreb, str. 73-78.</p> <p>2007. „Slojevitost iskazivanja identiteta“, <i>Jezik i identiteti</i>, HDPL, Zagreb-Split, str. 259-267.</p>		
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	U ovome radu kontrastira se jezično izražavanje ljutnje u hrvatskome i engleskome jeziku. Unutar okvira sociolingvistike i pragmalingvistike pokazat ćemo do koje je razine jezično izražavanje		



	<p>ljutnje u oba jezika društveno uvjetovano, dakle koliku ulogu imaju raznoliki konteksti situacije i pripadajući registri. Kombinacijom nekoliko metoda želimo doprinijeti što vjernijem opisu jezičnog izražavanja ljutnje u hrvatskome i engleskome. Uz pomoć korpusnih podataka dat ćemo podatke o učestalosti određenih jezičnih izraza te njihovu podjelu po registrima. Istraživanjem unutar fokus-grupa i pratećom analizom sadržaja dobit ćemo relevantne podatke od samih govornika kako bismo što snažniji naglasak stavili upravo na kontekste jezičnog izražavanja ljutnje. Analizu sadržaja kombinirat ćemo s analizom diskursa, tj. jezičnim iskazima, a kombinacijom svih metoda (korpusna analiza, analiza sadržaja i analiza diskursa) želimo ukazati i na važnost čvrstog metodološkog okvira istraživanja jezičnog izražavanja emocija općenito.</p>
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>In this thesis we aim to contrast linguistic expressions of anger in Croatian and English. Within the theoretical frameworks of sociolinguistics and pragmalinguistics we will show to what extent linguistic expressions of anger are socially conditioned, that is to show the role of various situational contexts and their registers in expressing anger through language. By combining several methods, we aim at providing solid ground for analyzing linguistic expressions of anger in both languages. Corpus analysis will yield results on the frequency and distribution of linguistic expressions of anger. Focus-group research and content analysis will provide relevant data from native speakers of both languages, which will help us establish the importance of various contexts. We will combine content analysis with discourse analysis of concrete utterances, so that the combination of all methods (corpus analysis, content analysis, discourse analysis) will help us show the importance of a solid methodological framework for research on linguistic expression of emotion in general.</p>
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>U ovome radu istražuju se jezična sredstva kojima govornici izražavaju ljutnju. Emocije, i pozitivne i negativne, prožimaju i oblikuju međuljudske odnose i komunikaciju te čine jezik nepresušnim izvorom konkretnih izražaja emocionalnih doživljaja (npr. Bamberg 1997, Wierzbicka 1999, Bednarek 2008). Ne postoji univerzalna teorija o načinu izražavanja emocija ni u jednoj od disciplina koje se njima pobliže bave poput antropologije, lingvistike, psihologije, sociologije ili filozofije, ali među njima svakako postoje dodirne točke (npr. Besnier 1990, Wierzbicka 1999).</p> <p>Jedno je od glavnih pitanja je li izražavanje emocija univerzalno ili kulturno specifično. Njihova biološka podloga govori u prilog njihovoj univerzalnosti, ali istovremeno se manifestiraju jezično specifične pojavnosti. Kultura svakako određuje kada se i na koji način jezično izražavaju emocije, a neke kulture čak određuju i što je prikladno osjećati u određenoj situaciji. Izražavanje emocija složena je pojava s gledišta svake od navedenih disciplina.</p> <p>Sama primijenjenolingvistička istraživanja o jezičnom izražavanju emocija su raznolika. Neki radovi Schiffrinove (1987) i Tannenove (1987) ukazuju na važnost afektivnih reakcija u analizi narativa. Labov, primjerice, u jednome od svojih istraživanja ističe jezična sredstva koja čine emocionalni indeks u narativima (Labov, 1984). Istraživanja Potts i drugih autora o ekspresivnoj dimenziji u jeziku usmjerena su na različita jezična sredstva i njihovu pragmatičku vrijednost, primjerice uzvici (Potts i Schwarz, 2008), pokazne zamjenice (Potts i Schwarz, 2010; Davis i Potts, 2010), a neka od navedenih istraživanja koriste se korpusnim podacima (Potts i Schwarz, 2008; Constant i dr., 2009.) te doprinose novome području korpusne pragmatike. Eckertova daje pregled proučavanja društvenog značenja u sociolingvističkim istraživanjima, tj. pokazuje razvoj fokusa istraživanja od velikih, kvantitativnih istraživanja (primjerice Labovljevo istraživanje u New Yorku) preko etnografskih istraživanja i fokusa na manje, lokalne zajednice do istraživanja</p>	



društvenog značenja u individualnim stilovima i njegovoj povezanosti s identitetom govornika (Eckert, 2009). U drugom i trećem valu istraživanja, kako ih Eckertova naziva (Eckert, 2009), nalazi se pogodan okvir za istraživanje jezičnog izražavanja emocija unutar zajednice govornika, ali i s obzirom na pojedinog govornika.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Glavna je hipoteza ovoga rada da je jezično izražavanje ljutnje društveno i kulturno uvjetovano. Iako emocije jesu univerzalna pojava, njihovo se izražavanje razlikuje između navedenih kultura, pa tako i između jezika. Razlog tomu su društveno-kulturni obrasci koje govornik usvaja komunikacijom, dakle jezikom. Supostavljanjem jezičnog izražavanja ljutnje u hrvatskome i engleskome jeziku pokazat ćemo kojim se jezičnim izrazima izražava ljutnja u oba jezika i do koje mjere su oni u navedenim jezicima konvencionalizirani. Nadalje, same društveno-kulturne konvencije koje određuju dopuštene stupnjeve izražavanja ljutnje mogu biti prekršene, a slijedom toga dovesti do naglog prekida u komunikaciji, namjernog ili nenamjernog, te sankcija u određenim društvenim kontekstima, koje mogu ostati na razini jezičnog izraza, ali i imati ozbiljnije posljedice, bilo zbog performativnosti korištenog jezičnog izraza (npr. izricanje kazne za prekršeno pravilo jezičnog i društvenog ponašanja ili izricanje prijetnje kao jezične dimenzije emocionalne reakcije), bilo zbog fizičke reakcije sugovornika na govornikovu ljutnju.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Cilj je ovoga rada istražiti način na koji jezik izražava ljutnju, zato što ju kroz jezik i proživljavamo, odnosno način na koji je jezično izražavanje ljutnje povezano sa samim doživljajem ljutnje, (npr. Kövecses i Lakoff 1987). Analizom jezičnog izražavanja ljutnje nastoji se doprinijeti tumačenju suodnosa usađenosti i konvencije u jeziku (npr. Lakoff i Johnson 1980, Gibbs 1994), važnosti registra koji govornici izabiru u određenoj komunikacijskoj situaciji (npr. Biber 1995) te poimanju kulture i situacijskog konteksta općenito (npr. Malinowski 1923, Hymes 1977).

Kako bismo što obuhvatnije istražili jezično izražavanje ljutnje, treba koristiti više metoda u samom istraživanju. Najprije su introspektivno sastavljeni popisi različitih jezičnih izraza ljutnje u oba jezika: psovke i vulgarni izrazi kao direktni jezični izrazi ljutnje, opisni pridjevi (npr. ljut, bijesan; angry, mad...), glagoli (npr. razbjesniti se, bjesniti; to get mad, to be mad...) te izrazi prijetnje kao primjer govornih činova kojima se izražava ljutnja. Popisi su zatim provjereni u korpusima pisanoga jezika. Za hrvatski jezik korišteni su HNK (*Hrvatski nacionalni korpus*) i *Hrvatska jezična riznica*, dok je za američki engleski jezik korišten COCA (*Corpus of Contemporary American English*). Provest će se korpusna analiza navedenih jezičnih izraza ljutnje te u radu dati pregled njihove frekvencije i distribucije.

Budući da je ljutnja snažna emocija koju govornici duboko proživljavaju, nezaobilazan je i njihov doprinos u istraživanju jezičnog izražavanja ljutnje. Kako bismo dobili što temeljitije podatke, koristit ćemo se metodom fokus-grupe, učestalom metodom u kvalitativnim istraživanjima, koja omogućava neposredan kontakt s ispitanicima te kroz vođeni razgovor daje podatke o temi istraživanja (Onwuegbuzie i dr., 2009). Fokus-grupi bit će ponuđeno nekoliko različitih scenarija sa svakodnevnim situacijama, o kojima će raspravljati. Istraživač će voditi njihov razgovor ciljanim pitanjima, ali neće ometati njegov prirodni tijek.

Razgovor s fokus-grupom bit će sniman i rezultati će biti korišteni isključivo za potrebe istraživanja u ovome doktorskome radu. Istraživač obavezno ima i pomoćnika, tj. osobu koja će tijekom razgovora tipkati transkript te ga nakon provedenog istraživanja provjeriti i dopuniti uz pomoć audio-snimke. Istraživač vodi razgovor i obavezno zapisuje bilješke o samom tijeku razgovora.

Predviđeno je 10-15 sudionika u obje fokus-grupe (izvorni govornici hrvatskoga te izvorni govornici američke varijante engleskoga). Sudionici će tijekom pripreme prije samog razgovora dobiti formular o pristanku na sudjelovanje u istraživanju. U pripremnome razgovoru će se prikupiti i osnovni demografski podaci o ispitanicima.

Nakon provedenih istraživanja u fokus-grupama istraživač će napraviti analizu sadržaja na temelju transkripata i svojih bilješki. Nadalje, istraživač će se također koristiti i metodom analize diskursa, kojom će istaknuti važnost konteksta situacije i konteksta kulture u rasvjetljavanju povezanosti društveno-kulturnih silnica u jezičnom izražavanju ljutnje, kao i nužnosti zajedničkog znanja koje govornici



trebaju u tumačenju raznolikih konteksta situacija u kojima se svakodnevno nalaze.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Cilj je ovoga rada utvrditi i opisati razlike u jezičnom izražavanju ljutnje u hrvatskome i engleskome jeziku, i to sa stajališta sociolingvistike i pragmalingvistike. Prije svega želimo dokazati da je jezično izražavanje ljutnje izrazito društveno uvjetovano, a pritom također i odgovoriti na pitanje u kojoj su mjeri razlike u izražavanju ljutnje odraz kulture i kulturnog učenja, a u kojoj mjeri se temelje na samoj konceptualizaciji ljutnje te njenoj usađenosti u jeziku jednih i drugih govornika. Budući da govornici hrvatskoga i engleskoga pripadaju širem zajedničkom kulturnom krugu, želimo utvrditi postoje li i koje su to specifične društveno-kulturne silnice koje reguliraju jezično izražavanje ljutnje u jednom i u drugom jeziku te analizirati njihovu prisutnost u različitim registrima uporabe jezika.

Također želimo kombinacijom nekoliko metoda (korpusna analiza, analiza sadržaja, analiza diskursa) ukazati na važnost čvrstog metodološkog okvira u istraživanju jezičnog izražavanja emocija općenito. Ovaj će rad također biti prilog raspravi o pojmu *konvencije* i *zajedničkog znanja* o jeziku i svijetu kao nužnoj podlozi za različite oblike komunikacije.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

- Bamberg, M. (1997) „Emotion talk(s): The role of perspective in the construction of emotions“. U Niemeier, S. i R. Dirven (ur.) *The Language of Emotions. Conceptualization, expression, and theoretical foundation*. John Benjamins Publishing Company: Amsterdam/Philadelphia.
- Bednarek, M. (2008) *Emotion Talk across Corpora*. Houndmills/New York: Palgrave Macmillan.
- Besnier, N. (1990) „Language and Affect“. *Annual Review of Anthropology* 19, str. 419-451.
- Biber, D. (1995) *Dimensions of register variation: A cross-linguistic comparison*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Constant, N. i dr. (2009) "The pragmatics of expressive content: Evidence from large corpora". *Sprache und Datenverarbeitung* 33(1-2), str. 5-21.
- Davis, C. i C. Potts (2010). "Affective demonstratives and the division of pragmatic labor". U: Maria Aloni, Harald Bastiaanse, Tikitu de Jager i Katrin Schulz (ur.). *Logic, Language, and Meaning: 17th Amsterdam Colloquium Revised Selected Papers*, str. 42-52. Berlin: Springer.
- Eckert, P. (2012) "Three waves of variation study: the emergence of meaning in the study of variation". URL: <http://www.stanford.edu/~eckert/PDF/ThreeWavesofVariation.pdf>. Zadnji pristup: listopad 2012.
- Gibbs, R.W. (1994) *The Poetics of Mind: Figurative Thought, Language, and Understanding*. New York: Cambridge University Press.
- Hymes, D. (1970) *Foundations of Sociolinguistics. An Ethnographic Approach*. University of Pennsylvania Press.
- Lakoff G. i M. Johnson (1980) *Metaphors We Live By*. Chicago: Univ. Chicago Press.
- Lakoff, G. i Z. Kövecses (1987) „The cognitive model of anger inherent in American English“. U Holland, D. i N. Quinn (ur.) *Cultural Models in Language and Thought*. Cambridge University Press.
- Malinowski, B. (1923). „The Problem of Meaning in Primitive Languages“. U Ogden C. K. i I. A. Richards, *The Meaning of Meaning*. London: Routledge, Kegan Paul, Trench, Trubner.
- Potts, C i F. Schwarz. (2010). "Affective this". *Linguistic Issues in Language Technology*, 3(5), str. 1-30.
- Potts, C. i F. Schwarz (2008). "Exclamatives and heightened emotion: Extracting pragmatic generalizations from large corpora". URL: <http://www.stanford.edu/~cgpotts/manuscripts/potts-schwarz-exclamatives08.pdf>. Zadnji pristup: listopad 2012.



Ochs, E. i B. Schifflin (1989). „Language has a heart“, *The pragmatics of affect, Special issue of Text* 9: 1, str. 7-25.

Onwuegbuzie, A. i dr. (2009). „A Qualitative Framework for Collecting and Analyzing Data in Focus Group Research“, *International Journal of Qualitative Methods* 8(3), str. 1-21.

Schiffrin, D. (1987). *Discourse Markers*. Cambridge: Cambridge University Press.

Tannen, D. (1987). The orality of literature and the literacy of conversation. U: Langer, J. (ur.) *Language, Literacy and Culture: Issues of Society and Schooling*. Norwood: Ablex.

Wierzbicka, A. (1995) „Adjectives vs. verbs: The iconicity of part-of-speech membership.“ U M. Landsberg (ed.), *Syntactic Iconicity and Linguistic Freezes*. Berlin: Walter de Gruyter. str. 223-245.

Wierzbicka, A. (1999) *Emotions Across Languages and Cultures. Diversity and Universals*. Cambridge: Cambridge University Press.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

2.500,00 kn

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

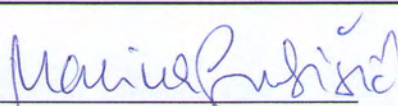
Potpis Milena Žic Fuchs
Akademkinja Milena Žic Fuchs

Potpis D. Kalogjera
prof.emer. Damir Kalogjera



SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
DR.SC.-01 Prijava teme doktorskog rada
Obrazac je napravljen pomoću sustava OBAD

Potpis

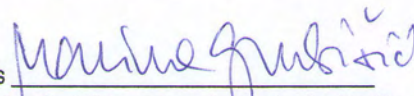

Marina Grubišić, prof. engleskog jezika i književnosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 18.01.2013.

Potpis


Marina Grubišić, prof. engleskog jezika i književnosti



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Branka Barčot, prof. njemačkog jezika i književnosti i ruskog jezika i književnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Lingvistika		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7088		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Franka Barčot / Branimir Barčot		
Datum i mjesto rođenja:	16.10.1981., Split, Hrvatska		
Adresa:	Vrniška 10, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	098 891 979		
E-mail:	bbarcot@ffzg.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet , <i>Njemački jezik i književnost i Ruski jezik i književnost</i> , Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	od 1.10. 2008. znanstvena novakinja/asistentica na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu na Odsjeku za istočnoslavenske jezike, Katedra za ruski jezik; od ožujka 2009. profesor njemačkog i ruskog jezika u tečajnoj nastavi, Centar za strane jezike Filozofskog fakulteta u Zagrebu; veljača 2007.- veljača 2009. profesor njemačkog i ruskog jezika u tečajnoj nastavi, škola stranih jezika „Sputnik“, Zagreb; veljača 2007.- veljača 2008. profesor njemačkog jezika, American International School of Zagreb; 29.11.2006. – 15.12.2006. profesor njemačkog jezika, XII.gimnaziji u Zagrebu; 1.5.2006. – 31.8.2006. turistički pratitelj/vodič u turističkoj agenciji "Atlas", Dubrovnik, za turiste s ruskog, njemačkog i engleskog govornog područja
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Barčot, Branka. Frazeologizmy s komponentom 'volk' v jazykovej kartine mira horvatov, ruskih i nemcev // Die slawische Phraseologie und die Bibel - Slavjanskaja frazeologija i Biblija / Harry Walter, Valerij M. Mokienko (ur.). Greifswald - Sankt Petersburg : Ernst Moritz Arndt Universität Greifswald, 2013. 2. Barčot, Branka.



	<p>Pitanje podjele slavenskih jezika u klasifikacijama indoeuropskih jezika // II Međunarodnyj naučnyj simpozium: Slavjanske jazyki i kul'tury v sovremenom mire - Trudy i Materialy / Remnova M.L., Dedova O.V., Zaharov L.M., Lifanov K.V. (ur.). Moskva : Izdatel'stvo Moskovskogo universiteta, 2012.</p> <p>3. Barčot, Branka. Frazemi s pojedinim metalima kao komponentom u hrvatskom, ruskom i njemačkom jeziku. // Jezikoslovlje. 13 (2012) , 3; 841-865 (članak, znanstveni).</p> <p>4. Barčot, Branka. Homo ludens: Frazemi i jezična igra na transparentima Povorke ponosa u Hrvatskoj. // Učene zapiski Tavričeskogo nacional'nogo universiteta im. V.I.Vernadskogo, Serija "Filologija. Social'nye komunikacii". 25 (64) (2012) , 2 (1); 127-133 (članak, znanstveni).</p> <p>5. Barčot, Branka. Palatalizirani konsonanti u nastavi ruskoga kao stranoga jezika u Republici Hrvatskoj. // Strani jezici : časopis za unapređenje nastave stranih jezika. 1-2 (2010) ; 51-64 (članak, znanstveni).</p> <p>6. Barčot, Branka. Seliverstova Elena Ivanovna: "Prostranstvo ruskoj poslovice: postojanstvo i izmenčivost" (Seliverstova Elena Ivanovna: "Svijet ruske poslovice: stabilnost i promjenjivost"). // Suvremena lingvistika. 1 (2012) , 73 (lipanj 2012); 109-114 (prikaz, stručni).</p> <p>7. Barčot, Branka. Harry Walter: "Woerterbuch deutscher sprichwoertlicher und phraseologischer Vergleiche, Teil 1" (Harry Walter: "Rječnik njemačkih poredbenih poslovice i frazema, Prvi dio"). // Suvremena lingvistika. 2 (2009) , 68; 391-395 (prikaz, stručni).</p> <p>8. Vidović, Ana; Barčot, Branka. XXIII. međunarodni znanstveni skup „Prostor i vrijeme u jeziku: jezik u prostoru i vremenu“. // Govor : časopis za fonetiku. XXVI (2009.) , 2; 151-153 (prikaz, ostalo).</p> <p>9. Barčot, Branka Homo ludens: Frazemi i jezična igra na transparentima Povorke ponosa u Hrvatskoj // <i>Frazeologija i jazykovaja igra</i> Simferopol', Ukrajina, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>10. Barčot, Branka Pitanje podjele slavenskih jezika u klasifikacijama indoeuropskih jezika // II Međunarodnyj naučnyj simpozium: Slavjanske jazyki i kul'tury v sovremenom mire Moscow, Rusija, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>11. Barčot, Branka Prijevodni ekvivalenti frazema 'mamina maza' u ruskoj i njemačkoj frazeologiji // <i>Międzynarodowa konferencja naukowa „Frazeologia a przekład”</i> Opole, Poljska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>12. Barčot, Branka Лингвокультурологический и ассоциативный словари и их позиция в рамках истории русской лексикографии // <i>2nd Conference for Young Slavists in Budapest</i> Budapest, Mađarska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Hrvatski:	Divlja životinja kao sastavnica u hrvatskoj, ruskoj i njemačkoj frazeologiji
Engleski:	Wild Animal as Component in Croatian, Russian and German Phraseology
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Opće jezikoslovlje (lingvistika)
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)	
(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)	



	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Željka Fink Arsovski	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	zfink@ffzg.hr
Drugi mentor:	prof.dr.sc. Marija Turk	Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Hrvatska	mturk@ffri.hr

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	<p>"Hrvatsko-ruski frazeološki rječnik" (u suautorstvu s A. Menac, I. Mironovom Blažinom, R. Venturinom), Knjigra, Zagreb, 2011. "Komponenta <i>svijeća</i> u hrvatskim frazemima (u usporedbi s nekim slavenskim i neslavenskim jezicima)", <i>Südslavistik online, Zeitschrift für südslavische Sprachen, Literaturen und Kulturen</i>, http://www.suedslavistik-online.de/01/, siječanj, 2009, 165-177. "О двух хорватских фразеологизмах с компонентом <i>banana</i>", <i>Phraseologie und Text, Materialien der XXXVIII. Internationalen wissenschaftlich-methodischen Konferenz</i>, Fakultät für Philologien und Kunst, Staatliche Universität Sankt Petersburg, Ernst Moritz Arndt Universität Greifswald, Sankt Petersburg – Greifswald, 2010, 205-214. "Što nam kaže srce? (od reklamnog slogana do frazeosheme)", <i>Ученые записки Таврического национального университета имени В. И. Вернадского</i>, том 25 (64), №2 (1), <i>Филология. Социальные коммуникации</i>, Симферополь, Таврический национальный университет имени В. И. Вернадского, 2012, 134-140. "Hrvatski frazemi s komponentama <i>zaspati</i>, <i>spavati</i>, <i>san</i> i njihovi ruski ekvivalenti", <i>Stručak riječima ispunjen</i>, Zbornik radova posvećen Antici Menac o njezinu 90. rođendanu, Zagreb, FF press, 2012, 47-62.</p>
Drugi mentor:	<p>"Linguistic Borrowing and Purism in the Croatian Language" (u suautorstvu s M. Opašić), <i>Suvremena lingvistika</i>, 34, 1 (65), Zagreb, 2008, 73-88. "Supostavna raščlamba frazema" (u suautorstvu s M. Opašić), <i>Fluminensia</i>, god. 20, br. 1, Rijeka, 2008, 19-30. "Kalkovi – jedan oblik jezičnoga posuđivanja u hrvatskom i drugim slavenskim jezicima" (u suautorstvu s D. Sesar), u: <i>Slavenski jezici u usporedbi s hrvatskim</i>, knj. 1, Zagreb, 2009, 111-119. "Status kolokacija u hrvatskim općim jednojezičnim i dvojezičnim rječnicima", Zbornik radova <i>Riječki filološki dani 8</i> (ur. Badurina, L.: Bačić Karković, D.), Rijeka, 2010, 537-548. "Kulturno-povijesni kontekst kalkanja u hrvatskome jeziku" (u suautorstvu s M. Opašić), <i>Kroatologija</i>, 1, Zagreb, 2010, 300-316.</p>

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Predmet su istraživanja u ovome radu hrvatski, ruski i njemački frazemi s divljom životinjom kao sastavnicom. Životinje su bića koja su biološki i psihički najbliža čovjeku, a istovremeno su vezana za povijest ljudskog razvoja i kulture. Prikupljenim se frazemima pristupa iz semasiološke i onomasiološke perspektive. Podvrgava ih se strukturno-semantičkoj analizi. Analizom se ideografskih polja s navedenim frazemima opisuje uloga frazeologije u jezičnoj konceptualizaciji svijeta, a time i u razvoju kulturnih konceptosfera triju naroda. U radu je zastupljen i lingvokulturološki pristup proučavanja frazemā. Razne se lingvističke discipline bave problemom
---	---



	inkorporiranja kulturne informacije u jezični znak, no ovdje se detektiraju i analiziraju načini uključivanja kulture u sadržaj frazemā, što je glavni cilj lingvokulturološke metode u frazeologiji. Ovim se radom želi dati doprinos kontrastivnoj frazeologiji hrvatskog, ruskog i njemačkog jezika.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	The subject of this research are Croatian, Russian and German idioms with the component wild animal. Animals are biologically and psychologically closest to human beings, and have been present throughout the whole history of human development and culture. The semasiological and the onomasiological approach is applied in order to analyze the collected idioms. The corpus undergoes the structural-semantic analysis. The analysis of ideographic fields with the mentioned idioms describes the participation of phraseology in the language conceptualization of the world, and thus in the development of cultural conceptospheres of the three nations. In this thesis, the linguocultural description of idioms is provided. Various linguistic disciplines deal with the problem of incorporation of cultural information in the language sign. The main aim of the linguocultural method in phraseology is to detect and to analyze the ways of encoding culture in the content of an idiom. With this work the author tends to give contribution to the contrastive phraseology of Croatian, Russian and German.
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Frazeologija je relativno mlada jezikoslovna disciplina koja proučava frazeme. To su jezične jedinice koje karakterizira cjelovita i čvrsta struktura. U takvim frazeološkim svezama dolazi do promjene odnosno gubitka značenja svih ili nekih sastavnica (bar jedne od njih) pa značenje cijele sveze ne proistječe iz značenja pojedinih sastavnica. Frazemi se rabe kao gotove jedinice i ne nastaju u govornom procesu, a njihova su obilježja: ustaljenost u upotrebi, reproduktivnost i ekspresivnost. Naziv frazeologija je dvoznačan budući da se njime osim jezikoslovne discipline imenuje i ukupnost frazemā jednoga jezika.</p>	
<p>Zametak frazeologije kao lingvističke discipline vezuje se uz 1909.g. kada Charles Bally objavljuje svoj <i>Traité de stylistique française</i> u kojem razlikuje <i>séries phraséologiques</i> (relativno slobodne sveze riječi) i <i>unités phraséologiques</i> (idiomatične ustaljene sveze riječi). Njegov rad u lingvistici nije imao direktnih nasljednika u srednjoj i zapadnoj Europi, no zato se sovjetska frazeologija nadovezala na njega te etablirala frazeologiju kao punopravnu lingvističku disciplinu. E.D. Polivanov je prvi artikulirao ideju o nužnosti izdvajanja frazeologije kao samostalne lingvističke discipline, no V.V. Vinogradov se smatra ocem frazeologije sa svojim pionirskim radovima: <i>Основные понятия русской фразеологии как лингвистической дисциплины</i> (1946) i <i>Об основных типах фразеологических единиц в русском языке</i> (1947) u kojem donosi podjelu frazemā na tri tipa: <i>фразеологические сращения, фразеологические единства, фразеологические сочетания</i>. Važno je naglasiti njegov doprinos u prijelazu s empirijskog proučavanja toga lingvističkog fenomena na teorijsko promišljanje istoga. Osim E.I. Polivanova i V.V. Vinogradova u povijesti sovjetske frazeologije ističu se: B.A. Larin, S.I. Ožegov, N.M. Šanskiĭ, A.M. Babkin, A.I. Molotkov, V.P. Žukov, V.M. Mokienko. Za rusku je frazeografiju značajna 1967. g. kada izlazi <i>Фразеологический словарь русского языка</i> čiji je urednik A.I. Molotkov, nakon čega se frazeografska djelatnost u Rusiji razvija vrlo dinamično. Što se razvoja frazeologije u Njemačkoj tiče, Ruth Klappenbach prenosi Vinogradovljevu tročlanu podjelu frazemā u njemačku lingvistiku krajem 60-ih godina prošloga stoljeća. Harald Burger i Harald Jaksche 1973. g. objavljuju <i>Idiomatik des Deutschen</i>. 1982. g. izlazi <i>Handbuch der Phraseologie</i> čiji su autori Harald Burger, Annelies Buhofer i Ambros Sialm, a iste godine Wolfgang Fleischer izdaje <i>Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache</i>. Tim se radovima udaraju čvrsti temelji frazeologije unutar njemačke filologije, a u njemačkoj frazeografiji centralno mjesto pripada rječniku <i>Duden. Redewendungen und sprichwörtliche Redensarten. Wörterbuch der deutschen Idiomatik (Der Duden in 12 Bänden; 11)</i> koji je od 1992. g. do danas doživio četiri izdanja. Početkom 70-ih godina XX. st. frazeologija ulazi u hrvatsku filologiju teorijskim radom Antice Menac pod naslovom <i>O strukturi frazeologizama</i>. Ona se počinje baviti frazeološkim istraživanjima temeljeći ih na teoriji ruske frazeologije. Frazeografski je rad A. Menac pionirski na ovim prostorima. Sa suradnicima sastavlja dvosveščani <i>Rusko-hrvatski ili srpski frazeološki rječnik</i> (1979, 1980). Osim Antice Menac i frazeologā okupljenih oko nje u Zagrebačku frazeološku školu svakako valja istaknuti znanstveni i frazeografski rad i doprinos Josipa Matešića. On je autor prvoga jednojezičnog <i>Frazeološkog rječnika hrvatskoga ili srpskog jezika</i> (1982).</p>	
<p>Hrvatsku, rusku i njemačku frazeologiju danas obilježavaju etape razvoja počevši od sustavnih metoda klasificiranja i strukturnih paradigmi pa do proučavanja frazemā u govoru, ali isto tako i semantička analiza frazemā koja polazi ili od klasične analize semantičkog taloga (Zagrebačka frazeološka škola naslanjajući se na rusku frazeološku tradiciju, uvodi termin <i>semantički talog</i> kao prijevodni ekvivalent termina <i>образность, образ</i> u značenju jasne slike, odnosno predodžbe u čovjekovoj svijesti koja služi kao pozadina za razumijevanje sadržaja frazema.) ili pak iz kognitivnolingvističke perspektive (usp. Broz 2012, Dobrovol'skij 1995, Алефиренко 2008).</p>	
<p>Nova etapa u proučavanju frazeologije jest lingvokulturološka. Lingvokulturologija je mlada lingvistička disciplina sintetizirajućeg tipa</p>	



koja proučava uzajamnu vezu i djelovanje kulture i jezika, a rađa se 90-ih godina XX.st. u Rusiji. Glavni su predstavnici ove škole V.A. Maslova, V.V. Vorob'jov, J.S. Stepanov, A.D. Arutjunova, V.N. Telija, M.L. Kovšova i dr. Ona nastaje kao odgovor na generativnu lingvistiku Noama Chomskog. Dok se generativci bave proučavanjem dubinske strukture jezika i fenomenima univerzalne gramatike, lingvokulturologija istražuje kulturološke značajke, odnosno analizira utjecaje raznih kultura na svjetske jezike. Osnovna je zadaća lingvokulturologije otkriti mentalitet naroda i njegove kulture kroz jezik, a objekt je ove discipline proučavanje uzajamnog utjecaja jezika kao translatora kulturne informacije, zatim kulture s njezinim postavkama te čovjeka koji stvara tu kulturu upotrebljavajući jezik. Predmet je lingvokulturologije proučavanje kulturne semantike jezičnih znakova koja se formira uzajamnim djelovanjem jezika i kulture. Ova disciplina razvija vlastitu terminologiju, tj. skup osnovnih pojmova koji služi za analizu problema uzajamne veze jezika i kulture. Riječ je o sljedećim pojmovima: *kulturni sem*, *kulturna pozadina*, *kulturni koncept*, *kulturna konotacija*, *lingvokulturem*, *lingvokulturološko polje*, *precedentna imena*, *precedentni tekstovi* i dr. S lingvokulturologijom su tijesno povezane etnolingvistika, sociolingvistika, psiholingvistika te kultura i civilizacija određenoga govornog područja. Frazeologija je fragment jezične slike svijeta, a uloga frazeoloških jedinica nije toliko opisivanje svijeta koliko interpretacija, ocjena i izražavanje subjektivnog odnosa prema svijetu. U jeziku se frazeologiziraju aspekti povezani s kulturno-nacionalnim simbolima, etalonima, stereotipima i mitologemima. Pođemo li od pretpostavke da svaki jezik odražava stvarnost na samo sebi svojstven način, onda zaključujemo da se jezici razlikuju po svojim jezičnim slikama svijeta. Termin *slika svijeta* nije nov i pripisuje se Janu Amosu Komenskom čija je knjiga iz 1658. g. naslovljena *Svęt v obrazech*, tj. *Svijet u slikama*. Vezano za jezičnu sliku svijeta te ulogu frazeologije u stvaranju te slike, V.M. Mokienko za poslovice i frazeme predlaže tročlanu klasifikaciju sastavnica po stupnju tzv. nacionalne obilježnosti: somatizmi kao najuniverzalnije sastavnice, zoonimi kao prijelazna skupina i skupina nacionalno obojanih sastavnica, tj. onih s izraženom nacionalnom konotacijom. No valja napomenuti kako se nacionalna obilježnost poslovice i frazemā s navedenim sastavnicama može pojačati raznim kulturološkim i/ili jezičnim faktorima.

U doktorskoj će se disertaciji analizirati u prvom redu frazemi s divljom životinjom kao sastavnicom u hrvatskom, ruskom i njemačkom jeziku, a korpus će se nadopuniti i poslovicama s navedenim sastavnicama. Frazemi će se analizirati na strukturno-semantičkoj razini. Budući da su jezik, podsvijest, običaji i uopće područje imaginacije preplavljeni slikama životinja i da nema naroda gdje se ne vjeruje u magijske, ljekovite i urokljive moći ovih ili onih životinja, ovdje će se nadalje proučavati antropomorfizam, tj. ljudsko koje se pokazuje u životinjama, ali i zoomorfizam, tj. životinjsko koje se pokazuje u ljudskom, u frazeologiji triju jezika.

U Hrvatskoj je 2011. g. objavljena znanstvena knjiga Ivane Vidović Bolt naslovljena *Životinjski svijet u hrvatskoj i poljskoj frazeologiji I*. Treba naglasiti da će se za razliku od navedenog rada u kojem se proučavaju hrvatski i poljski frazemi s tzv. domestozoonimskom sastavnicom, tj. sastavnicom koja označava domaće životinje, u žarištu interesa ovdje naći hrvatski, ruski i njemački frazemi sa zoonimskom sastavnicom koja označava divlje životinje.

Frazemi se rađaju na presijeku jezika i kulture pa su stoga zasićeni kulturom i to ih potencijalno čini nositeljima kulturnih znakova. Upravo zato je lingvokulturološki pristup proučavanju frazemā značajan kako bi se metaforičkom i simboličkom potencijalu frazemskih sastavnica u stvaranju frazeološkog značenja pridodala i ova nova nijansa u razumijevanju frazeološkog značenja. Bavljenje frazemima s divljom životinjom kao sastavnicom predstavlja još nedovoljno istraženo područje kontrastivne frazeologije triju navedenih jezika.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj je istraživanja kontrastivna analiza frazemā s divljom životinjom kao sastavnicom u hrvatskom, ruskom i njemačkom jeziku. Analiza se frazemā provodi s različitih aspekata. Opisuju se sličnosti i razlike u značenju prikupljenih frazema kao i način njihove upotrebe na sinkronijskoj razini. Pretpostavka je da Hrvati, Rusi i Nijemci imaju slično društveno iskustvo s divljim životinjama što se moralo odraziti i imati slične tragove u kolektivnoj ekspresiji i konceptima divljih životinja u jezičnoj slici svijeta triju naroda. Za one divlje životinje s kojima ovi narodi nisu bili u direktnom kontaktu, vrijedi pretpostavka da se sličnosti u kolektivnoj ekspresiji i konceptima mogu objasniti pripadnošću istom kulturnom krugu, a različitosti se promatraju kao rezultat kulturno-tradicijskih posebnosti.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

U cilju postavljanja teorijskih okvira i podloge za provedeno istraživanje proučene su bibliografske jedinice iz područja frazeologije, paremiologije, lingvokulturologije i leksikografije. Prikupljeni su i proučeni izvori vezani uz simboliku divljih životinja, a isto tako i izvori iz područja kulturne zoologije. U analizirani su korpus ušli hrvatski, ruski i njemački frazemi sa sastavnicom koja označava divlju životinju, prikupljeni iz jednojezičnih hrvatskih, ruskih i njemačkih frazeoloških i općih rječnika, te iz dvojezičnih frazeoloških rječnika s hrvatskim kao polaznim jezikom. Građu još čine i frazemi iz rječnikā asocijacija s divljim životinjama, sastavljenih za hrvatski i njemački nakon provedenog ispitivanja s izvornim govornicima tih dvaju jezika. Za ruski je jezik još ekscerpirana građa iz već postojećeg rječnika



asocijacija (*Ruski rječnik asocijacija* iz 2002. g. grupe autorā J.N. Karaulova, G.A. Čerkasove, N.V. Ufimceve, J.A. Sorokina i E.F. Tarasova).

Za potrebe ovoga rada provedeno je ispitivanje koje ima za cilj konstruirati koncepte i polja asocijacija divljih životinja u jezičnoj slici svijeta Hrvata, Nijemaca i Rusa. Ispitivanje se provodilo asocijativnom metodom, a ispitani su izvorni govornici hrvatskog i njemačkog jezika: u travnju 2012. g. na Sveučilištu u Zagrebu (Hrvatska) te u svibnju 2012. g. na Sveučilištu Ernst Moritz Arndt u Greifswaldu (Njemačka). Kao poticaj za provedeno istraživanje poslužio je *Ruski rječnik asocijacija* temeljen na podacima dobivenim jednakim takvim ispitivanjem ruskih studenata. Ovdje je ispitano ukupno 495 hrvatskih studenata i 532 njemačka. Svaki je ispitanik trebao pismeno ispuniti upitnik te za svaku riječ podražaj napisati prvu asocijaciju koja bi mu pala na pamet. To je mogla biti riječ, sintagma ili frazem. Riječi podražaji su bile divlje životinje. Obzirom na činjenicu da se formiranje jezične ličnosti u načelu završava nakon 25. godine života i nakon toga ona uglavnom ostaje stabilna do kraja života, dob je ruskih ispitanika čije su reakcije poslužile za sastavljanje *Ruskoga rječnika asocijacija*, bila između 17 i 25 godina. Shodno tomu dob je hrvatskih ispitanika bila između 18 i 25 godina, a budući da je prosječna dob njemačkih studenata viša od njihovih hrvatskih i ruskih kolega, dobna je granica njemačkih ispitanika bila između 18 i 27 godina. Prikupljeni se podaci u navedenom ispitivanju obrađuju te se prema načelima koncipiranja rječnika asocijacija svrstavaju u rječničke članke s divljim životinjama kao natuknicama. Ti se rječnici i donose na kraju ovoga rada.

Prikupljeni se frazemi iz triju proučavanih jezika najprije podvrgavaju strukturno-semantičkoj analizi. Nakon toga će uslijediti konceptualna analiza uz koju se vezuje ideografska klasifikacija. Tako se na kraju rada uz rječnike asocijacija donosi i ideografska klasifikacija prikupljenih frazemā za hrvatski, ruski i njemački. Ona je nastala po uzoru na sličnu klasifikaciju T.V. Kozlove iz 2001. g. koju je autorica predstavila u svom *Ideografskom rječniku ruskih frazema s nazivima životinja*.

Predviđeno je da se disertacija sastoji od nekoliko cjelina. U uvodnom će se dijelu donijeti pregled razvoja hrvatske, ruske i njemačke frazeologije, određenje jedinice frazeološkoga sustava i njezinih obilježja, zatim pregled terminološkog pluralizma u frazeologiji unutar triju promatranih filologija, a potom će biti riječi o pristupima analizi frazema. Tu će se naglasak staviti na novu etapu u proučavanju frazema, odnosno na lingvokulturološki pristup. U uvodu će se kratko prikazati značenje životinja u ljudskoj povijesti i to iz perspektive kulturne historije životinja, tj. cjelovitog i sustavnog prikaza odnosa ljudske povijesti i životinjskog svijeta koji je još na početku oblikovanja. Semantička će analiza osim motiviranosti i podrijetla frazemā obuhvatiti i stupanj njihove desemantizacije. Riječ će biti i o varijantnosti frazemā s divljom životinjom kao sastavnicom u prikupljenoj građi iz triju proučavanih jezika. U zasebnom se poglavlju donosi konceptualna analiza prikupljene frazeološke građe i to prema ideografskoj klasifikaciji preuzetoj od T.V. Kozlove. Frazemi se tako, ovisno o značenju, raspoređuju i analiziraju prema klasama, grupama i podgrupama, a preuzimanjem se spomenute ideografske klasifikacije omogućuje supostavno proučavanje zoonimne frazeologije na višejezičnom planu. Jedno će poglavlje biti posvećeno analizi podataka dobivenih u ispitivanju provedenom za potrebe ovoga rada. Tu će se prvenstveno analizirati frazemi u asocijativnoj mreži koji nisu uvijek prisutni u kanonskom obliku i stoga se moraju rekonstruirati. Ovdje je riječ o lingvokulturološkoj metodi proučavanja jezične slike svijeta koju Hrvati, Rusi i Nijemci imaju o divljim životinjama.

Završni će dio rada sadržavati zaključak i popis literature. Poseban dio rada čine: Trojezični ideografski rječnik hrvatskih, ruskih i njemačkih frazema s divljom životinjom kao sastavnicom, Rječnik asocijacija hrvatskoga jezika – divlje životinje, Rječnik asocijacija ruskoga jezika – divlje životinje i Rječnik asocijacija njemačkoga jezika – divlje životinje. Uz svaki će se od rječnika donijeti tumačenje njihove strukture i upute za uporabu.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Ovim se radom želi dati doprinos frazeološkim istraživanjima i kontrastivnoj frazeologiji hrvatskog, ruskog i njemačkog jezika. Valja istaknuti lingvokulturološki pristup kao novitet u proučavanju frazemā kod nas kojim će se pokušati rasvijetliti osobitosti frazemā kao znakova i opisati sudjelovanje frazeologije u jezičnoj konceptualizaciji svijeta te u razvoju konceptosfere divljih životinja kod Hrvata, Rusa i Nijemaca. Poseban dio rada bit će ideografska klasifikacija prikupljenog frazeološkog korpusa za sva tri jezika, a isto tako i rječnici asocijacija s divljim životinjama kao natuknicama koncipirani prema načelima ruske leksikografske obrade takvih rječnika. Istraživanje će uz znanstveni doprinos imati i praktičnu namjenu, primjerice na području poučavanja ruskog i njemačkog kao stranog jezika, frazeodidaktike ali isto tako i na području prevođenja.

**Popis citirane literature** (maksimalno 30 referenci)

Broz, V. (2012): Imageable Idioms in Croatian, *Cognitive Linguistics between Universality and Variation*, ur. Brdar, M., Raffaelli, I., Žic Fuchs, M., Cambridge Scholars Publishing, New Castle upon Tyne, 233-249. Burger, H., A. Buhofer, A. Sialm (1982): *Handbuch der Phraseologie*, Walter de Gruyter, Berlin, New York. Burger, H. (2010). *Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen*. Erich Schmidt Verlag, Berlin. Coetzee, J.M. (2004): *Život životinja*, AGM, Zagreb. Dobrovolskij, D. (1995): *Kognitive Aspekte der Idiom-Semantik*, Gunter Narr Verlag, Tübingen. Fink-Arsovski, Ž. (2002): *Poredbena frazeologija: pogled izvana i iznutra*, Filozofski fakultet, Zagreb. Fleischer, W. (1997): *Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache*, Max Niemeyer Verlag, Tübingen. Kövecses, Z. (2006): *Language, Mind, and Culture*, Oxford University Press, New York. Ljubičić, M. (1994): O zoonimima u poslovicama, *Zbornik HDPL „Primijenjena lingvistika danas“*, ur. J. Mihaljević Djigunović, N. Pintarić, Zagreb, 86-95. Ljubičić, M. (1994): O hrvatskim zoonimima: konotativno značenje i frazeologija, *Filologija*, 22-23, Zagreb, 1994, 245-252. Menac, A. (2007): *Hrvatska frazeologija*, Knjigra, Zagreb. Raffaelli, I. (2009): *Značenje kroz vrijeme. Poglavlja iz dijakronijske semantike*, Disput, Zagreb. Stern, J. (2000): *Metaphor in Context*, The MIT Press, Cambridge, Massachusetts. Teliya V., N. Bragina, E. Oparina, I. Sandomirskaya (1998): Phraseology as a Language of Culture: Its Role in the Representation of a Collective Mentality, *Phraseology. Theory, Analysis, and Applications*, edited by A.P. Cowie, Oxford University Press, Oxford, New York, 55-75. Turk, M. (1994): Naznake o podrijetlu frazema, *Fluminensia*, god. 6, br. 1-2, Rijeka, 37-47. Turk, M., M. Opašić (2008): Supostavna raščlamba frazema, *Fluminensia*, god. 20, br. 1, Rijeka, 19-31. Vidović Bolt, I. (2011): *Životinjski svijet u hrvatskoj i poljskoj frazeologiji I*, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb. Visković, N. (2009): *Kulturna zoologija: Što je životinja čovjeku i što je čovjek životinji*, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb. Wierzbicka, A. (1992): *Semantics, Culture, and Cognition. Universal Human Concepts in Culture-Specific Configurations*. Oxford University Press, New York, Oxford. Žic-Fuchs, M. (1991): Metafora kao odraz kulture, U: *Zbornik HDPL-a „Prožimanje jezika i kulture“*, Zagreb, 27-34. Алефиренко, Н.Ф. (2008): *Фразеология и когнитивистика в аспекте лингвистического постмодернизма*, Белгород. Воробьев, В.В. (2008): *Лингвокультурология*, Российский университет дружбы народов, Москва. Драгићевић, Р. (2010): *Вербалне асоцијације кроз српски језик и културу*, Друштво за српски језик и књижевност Србије, Београд. Ковшова, М.Л. (2012): *Лингвокультурологический метод во фразеологији. Коды культуры*, Книжный дом „ЛИБРОКОМ“, Москва. Маслова, В.А. (2001): *Лингвокультурология*, Издательский центр „Академия“, Москва. Мокиенко, В.М. (1980): *Славянская фразеология*, Издательство „Высшая школа“, Москва. Мокиенко, В.М. (2007): Языковая картина мира в зеркале фразеологии, В: *Frazeologia a językowe obrazy świata przełomu wieków* (redakcija naukowa: W. Chlebda), Uniwersytet Opolski, Opole, 49-65. Пипер, П. (2005): О вербалним асоцијацијама, њиховом проучавању и лексикографском опису, У: Пипер П., Драгићевић Р., Стефановић М., *Асоцијативни речник српскога језика*, Београдска књига, Београд, 7-22. Попвић, Љ. (2008): *Језичка слика стварности. Когнитивни аспект контрастивне анализе*, Филолошки факултет, Београд. Селиверстова, Е.И. (2009): *Пространство русской пословицы: постоянство и изменчивость*, МИРС, Санкт-Петербург. Уфимцева, Н.В. (2008): Ассоциативные словари славянских языков, В: Gawarkiewicz R., Pietrzyk I., Rodziewicz B., *Polski słownik asocjacyjny*, Print group Sp. z o.o., Szczecin, 15-31. Финк, Ж. (2012): О тенденциях развития хорватской фразеологии, В: II Международный научный симпозиум: *Славянские языки и культуры в современном мире*, под.ред. Ремнёвой, М.Л., О.В. Дедовой, Л.М. Захарова, К.В. Лифанова, 134-135.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

-

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Medunarodno	Naziv projekta	



financiranje	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ prof.dr.sc. Željka Fink Arsovski		
Potpis _____ prof.dr.sc. Marija Turk		
Potpis _____ Branka Barčot, prof. njemačkog jezika i književnosti i ruskog jezika i književnosti		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 08.03.2013.		
Potpis _____ Branka Barčot, prof. njemačkog jezika i književnosti i ruskog jezika i književnosti		



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Ivana Odža, profesorica hrvatskog jezika i književnosti i talijanskog jezika i književnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Hrvatska kultura		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6809		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Mate Blažević		
Datum i mjesto rođenja:	04.02.1983., Split, Hrvatska		
Adresa:	Držićeva 3, Solin, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	0915843989		
E-mail:	i.blazevic01@gmail.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1., , ,
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	listopad 2007. – listopad 2010. - Filozofski fakultet, Split, vanjska suradnica na kolegijima <i>Dječja književnost</i> i <i>Hrvatska suvremena književnost</i> rujan 2006. - danas - Osnovna škola Antuna Mihanovića Petropoljskog, Drniš, profesorica hrvatskog i talijanskog jezika siječanj - lipanj 2006. - Škola stranih jezika Tweety, Kaštel Lukšić - kraće zamjene u osnovnim školama (OŠ Don Lovre Katića, Solin) te u gimnaziji (V. gimnazija Vladimira Nazora, Split)



Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:			
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Žena u usmenoj književnosti i tradicijskoj kulturi Dalmatinske zagore od Fortisa do današnjih dana		
Engleski:	Woman in oral literature and traditional culture of Dalmatinska zagora from Fortis until today		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filologija / Teorija i povijest književnosti		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Marko Dragić	Filozofski fakultet u Splitu, Hrvatska	Marko.Dragic@ffst.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	1. Dragić, Marko: <i>Usmeno-književna baština u Slivnu kod Imotskoga</i> , Zbornik radova „Cjelovitost Zabiokovlja“ pluridisciplinarni pristup, Mostar, 2011., 173-202. 2. Dragić, Marko: <i>Usmena i pučka epika u tradicijskoj baštini Hrvata iz mučko-lečevačkih sela</i> , Zagora između stočarsko-ratarske tradicije te procesa litoralizacije i globalizacije, Sveučilište u Zadru, Kulturni sabor Zagore, Ogranak Matice hrvatske Split, Zadar, Split, 2011., 493-527. 3. Dragić Marko: <i>Duhovna baština Hrvata u šibenskom zaleđu</i> , Titius, br. 3., Split, 2010. 111-161. 4. Dragić Marko: <i>Etnografsko-filološki prinosi tradicijskoj kulturi drniškoga kraja</i> , Titius, br. 1., Split, 2008., 167-205. 5. Dragić Marko: <i>Poetika i povijest hrvatske usmene književnosti</i> , (Fakultetski udžbenik), Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, 2008. www.ffst.hr		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Rad <i>Žena u usmenoj književnosti i tradicijskoj kulturi Dalmatinske zagore od Fortisa do danas</i> bavit će se problematikom žene Dalmatinske zagore u usmeno-književnim oblicima zabilježenima na tom području kao i u tradicijskoj kulturi. Temeljna je ideja disertacije prikazati različite aspekte života žene Dalmatinske zagore usporedbom spoznaja s područja književnosti i srodnih joj znanosti, što će odgovarati dihotomiji <i>fakcija-fikcija</i> .		



	<p>Teorijska podloga disertacije temeljit će se na pregledu književnih, povijesnih, socioloških, antropoloških i etnoloških studija o Dalmatinskoj zagori s ciljem stvaranja opće slike života i tradicijske kulture u Dalmatinskoj zagori. Uz relevantnu literaturu o ženi, povijesti i tradicijskoj kulturi Dalmatinske zagore, koristit će se teorijska literatura o položaju žene općenito. Analizirat će se primjeri usmene književnosti iz općepoznatih zbirki kao i iz manje poznatih zbirki sakupljača iz Dalmatinske zagore. Također će se koristiti autentični iskazi kazivača s toga područja. Sporadično će se koristiti i djela pisane književnosti (Božić, Raos, Šimunović...) tamo gdje su neophodna za potvrđivanje određenih teza.</p>
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>The purpose of this paper is to determine the extent to which the life of a woman of Dalmatinska zagora is depicted in the oral poetry recorded in that area as well as different aspects of that life represented in it. To achieve that goal, it is necessary to determine the congruence between the oral poetry recorded in the area of Dalmatinska zagora and the real life of women based on ethnological and anthropological research.</p>
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Zbog svog geopolitičkog graničnog položaja Dalmatinska zagora bila je predmetom istraživanja. U povijesti književnosti nailazi se na oprečne pristupe, od predromantičarske egzaltacije narodnom umjetnošću (Fortis, Bajamonti) do valorizacija pejorativnog predznaka. Ženom Dalmatinske zagore znanost se nije cjelovito bavila; prevladava uopćena slika žene neosviještena ženstva i njezine podložnosti muškarcu. Život žene u Dalmatinskoj zagori snažno je obilježen tradicijom patrijarhalnoga društvenog uređenja koja se prihvaća kao datost koju ne treba preispitivati. Malo je radova koji se bave isključivo ženom Dalmatinske zagore, zaključci se najčešće mogu izvući iz antropoloških i etnoloških studija koje problematiziraju ženu patrijarhalnih sredina općenito, koncentrirajući se najčešće na pitanje njezine (ne)ravnopravnosti u odnosu na muškarca. S druge je strane prisutan i <i>tih otpor</i> žene prema tradiciji koja ju je oblikovala, osobito u gradskim sredinama koje su, usprkos stereotipima koji ni danas nisu prevladani, imale razvijen građanski život i pojedince koji su ga, odmakom od tradicionalnih zadatosti, osobito obilježili.. Slojevitost žene Dalmatinske zagore najautentičnije je prikazana u književnim tekstovima. Takva <i>ambivalentnost ženstva</i> upućuje na potrebu kompleksnijeg sagledavanja problematike.</p>	
Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)	
<p>Dvije su temeljne hipoteze istraživanja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Usmena književnost je neodvojivi dio duhovnog života Dalmatinske zagore pa je očekivano da se stvarnost zrcali u svim njezinim oblicima. Pretpostavljamo da usmena književnost može poslužiti kao predložak iz kojeg je moguće iščitati elemente svakodnevice pa tako i one iz života žene.2. Usporedbom književnih tekstova i pomoćnih znanosti književnosti (osobito etnologije i antropologije) moguće je rekonstruirati život žene Dalmatinske zagore od 18. stoljeća do današnjih dana jer su se tradicionalni obrasci života zadržali dugo, do polovice 20. stoljeća. <p>Iz opće slike života u Dalmatinskoj zagori te iz dostupnih usmenoknjiževnih tekstova zabilježenima na tom području izvodit će se zaključci o životu žene, pri čemu će se nastojati obuhvatiti svi dostupni aspekti (žena majka, supruga, svetica; žena djevojka, ljubavnica, kućanica, prijateljica, snaha, kći, radnica, sudionica društvenih zbivanja itd.).</p> <p>Cilj je rada pokazati koliko i u kojim se sve aspektima život žene Dalmatinske zagore ocrta u usmenoj lirici zabilježenoj na tom području te na temelju tekstova usmene književnosti i dostupnih prikaza stvarnoga života žene, rezultirati studijom o ženi Dalmatinske zagore.</p>	
Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)	
<p>Analiza elemenata iz života žene Dalmatinske zagore u usmenoj književnosti te njihova veza s tradicijskom kulturom zahtijeva interdisciplinarni pristup. Istraživanje se prvenstveno temelji na analizi tiskane (zbirke, antologije, zbornici) i rukopisne građe Instituta za etnologiju i folkloristiku. Prikupljeni materijal interpretira se filološkom obradom teksta, strukturnom analizom, književnopovijesnim, književnosociološkim, te osobito antropološkim i etnološkim argumentima.</p> <p>U analizi muško - ženskih odnosa služimo se dostignućima <i>ženskih/rodnih studija</i> čije su nam spoznaje o rodu, seksualnosti, identitetima i odnosima moći, osobito u konceptu patrijarhata i njegova odnosa privatnog i javnog, od značajne pomoći u konstrukciji ženskog identiteta Dalmatinske zagore. Sociokulturne posljedice rodne različitosti značajno utječu na oblikovanje identiteta - od razine</p>	



mikrostruktura i odnosa pojedinca, obitelji, do makrosocijalne razine društvenih institucija države, politike i društva u cjelini.

U oblikovanju strukture rada koristimo se metodama sa stanovišta povijesnog razvitka koji se zasniva na kronologiji i posljedicama kao unutarnjima uzrocima pojava (induktivno-deduktivna metoda te metoda deskripcije). Metoda komparativne analize koristi se za uspoređivanje prikupljenih usmenoknjiževnih tekstova i spoznaja pomoćnih studija. Utvrdit ćemo zajedničke značajke, a potom eventualne nepodudarnosti te usporedbom istaknuti sličnosti i razlike između pojedinih područja Dalmatinske zagore.

Budući da istraživanje obuhvaća i suvremeno stanje, uz analizu usmenoknjiževnih tekstova, provodi se i terensko istraživanje u obliku razgovora i anketiranja mjesnog stanovništva. Interpretacijom rezultata pokazalo bi se koliko suvremena žena Dalmatinske zagore poznaje usmenu književnost i koliko tradicija utječe na njezin život. Anketa će se provesti na uzorku od oko 500 ispitanika svih dobnih i obrazovnih skupina.

Plan istraživanja velikim dijelom bi se poklapao sa zamišljenom strukturom doktorske disertacije:

Uvod

U *Uvodu* će se obrazložiti izbor teme, navesti osnovna građa temeljem koje će se vršiti analiza, metode koje će se koristiti, te ciljevi doktorske disertacije.

Granice i kratka povijest Dalmatinske zagore

U tom poglavlju bit će kratak osvrt na povijesne granice Dalmatinske zagore, ali težište će biti na današnjem prostornom razgraničenju te postojećim nesuglasicama. U dijelu o povijesti Dalmatinske zagore isključivo će se obuhvatiti povijesne epohe relevantne za temu.

Žena u tradicijskoj kulturi Dalmatinske zagore

Dat će se sociokulturološki prikaz života u Dalmatinskoj zagori te pozicija žene u tom kontekstu.

Žena u usmenoj književnosti

To je središnji dio doktorskoga rada. Prikaz žene u usmenoknjiževnim tekstovima prikupljenima u Dalmatinskoj zagori uspoređivat će se s postignućima srodnih znanosti kako bi se vidjelo kolike su sličnosti, odnosno odstupanja između empirijskih istraživanja i prikaza istoga u usmenoj književnosti. Na temelju toga, oblikovat će se što je moguće cjelovitija slika žene Dalmatinske zagore.

Zaključak

Doktorska disertacija zaključit će se obrazloženjem postavljenih ciljeva.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Na temelju prikupljenih književnih tekstova prikazat će se što je moguće cjelovitija slika žene Dalmatinske zagore. Književni prikaz uspoređivat će se s postignućima srodnih znanosti kako bi se vidjelo kolike su sličnosti, odnosno odstupanja između empirijskih istraživanja i prikaza istoga u usmenoj književnosti. Očekujem da će disertacija potvrditi hipoteze i dostići postavljene ciljeve, odnosno rezultirati nastankom studije o ženi Dalmatinske zagore od 18. stoljeća do današnjih dana, utemeljenoj na usmenoj književnosti i terenskom istraživanju.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)



- Bošković Stulli, Maja: *Usmena književnost: izbor studija i ogleda*, Školska knjiga, Zagreb, 1971.
- Bošković Stulli, Maja: *Od bugarštice do svakidašnjice*, Konzor, Zagreb, 2005.
- Botica, Stipe: *Biblija i hrvatska kulturna tradicija*, Školska knjiga, Zagreb, 2011.
- Botica, Stipe: *Lijepa naša baština* (književno-antropološke teme), Sveučilišna naklada, Zagreb, 1998.
- Botica, Stipe, *Usmene lirske pjesme*, SHK, MH, Zagreb, 1996.
- Botica, Stipe, *Hrvatska usmenoknjiževna čitanka*, Školska knjiga, Zagreb, 1995.
- Čavka, Ante (ur.): *Povijest Driške krajine: zbornik povijesnih studija 1494. – 1940.*, Split, 1995.
- Čulinović - Konstantinović, Vesna: *Položaj žene u Lovrićevo doba i danas* u: Ivan Lovrić i njegovo doba: referati i saopćenja sa znanstvenog skupa, Sinj 27-29. listopada 1978. (ur. S. Gunjača), Zbornik Cetinske krajine I, Sinj, 1979.
- Čulinović - Konstantinović, Vesna: *Tradicijski život i razvoj porodice u selima mučkog područja* u: Adrias Zavoda za znanstveni i umjetnički rad JAZU-a u Splitu, sv. 2, Split, 1988.
- Dalmatinska zagora - nepoznata zemlja, Galerija Klovićevi dvori, Zagreb, 4. rujna - 18. studenoga 2007.*
- Delić, Simona: *Između klevete i kletve*. Tema obitelji u hrvatskoj usmenoj baladi, Hrvatska sveučilišna naklada, Zagreb, 2001.
- Dragić, Marko: *Usmeno-književna baština u Slivnu kod Imotskoga*, Zbornik radova „Cjelovitost Zabiokovlja“ pluridisciplinarni pristup, Mostar, 2011., 173-202.
- Dragić Marko: *Duhovna baština Hrvata u šibenskom zaleđu*, Titius, br. 3., Split, 2010. 111-161.
- Dragić Marko: *Etnografsko-filološki prinosi tradicijskoj kulturi driškoga kraja*, Titius, br. 1., Split, 2008., 167-205.
- Dragić Marko: *Poetika i povijest hrvatske usmene književnosti*, (Fakultetski udžbenik), Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, 2008. www.ffst.hr
- Faričić, Josip-Matas, Mate (ur.): *Zagora između stočarsko-ratarske tradicije te procesa litoralizacije i globalizacije* (zbornik radova), Zadar, Split, 2011.
- Feldman, Andrea (ur.): *Žene u Hrvatskoj. Ženska i kulturna povijest*, Zagreb, Institut Vlado Gotovac, Ženska infoteka, 2004.
- Fortis, Alberto: *Put po Dalmaciji*, Zagreb, 1984.
- Gross, Mirjana: *Suvremena historiografija: korijeni, postignuća, traganja*, Zavod za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2001.
- Ivanišević, Frano: *Poljica - narodni život i običaji*, Društvo Poljičana Sveti Jure - Priko, 2006.
- Jambrešić Kirin, Renata - Škokić, Tea (ur.): *Između roda i naroda* (zbornik radova), Centar za ženske studije, Zagreb, 2004.
- Katić, Lovre: *Povijesni podaci iz vizitacija trogirске biskupije u XVIII. stoljeću*, JAZU, Odjel za filozofiju i društvene nauke, Zagreb, 1958.
- Kutleša, fra Silvestar: *Život i običaji u Imockoj krajini*, MH, Ogranak Imotski, HAZU, Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Splitu, Imotski, 1993.
- Kužić, Krešimir: *Povijest Dalmatinske zagore*, Književni krug, Split, 1997.



Marinov, Nedjeljko (gl. ur.): *Zbornik o Zagori*, knj.1 (1995.); knj. 2 (1998.); knj. 3 (1999.)

Mesić, Milan: *Multikulturalizam: društveni i teorijski izazovi*, Školska knjiga, Zagreb, 2006.

Meštrović, Ivan: *Ludi Mile*, Matica hrvatska, Zagreb, 1970.

Papić, Žarana - Sklevicky, Lydia (ur.): *Antropologija žene* (zbornik radova), Beograd, 2003.

Semprini, Andrea: *Multikulturalizam*, Clio, Beograd, 2004.

Stojan, Slavica: *Vjerenice i nevjernice*, Prometej, Zagreb - Dubrovnik, 2003.

Vitez, Zorica (ur.): *Hrvatska tradicijska kultura: na razmeđu svjetova i epoha*, Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb, 2004.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

5000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Marko Dragić

Potpis _____
Ivana Odža, profesorica hrvatskog jezika i književnosti i talijanskog jezika i



književnosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 12.11.2012.

Potpis _____

Ivana Odža, profesorica hrvatskog jezika i književnosti i talijanskog jezika i književnosti



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	mr. sc. Orhan Jašić, ---		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Filozofija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	8220		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Jašić Midhat		
Datum i mjesto rođenja:	18.03.1984., Tuzla, Bosna i Hercegovina		
Adresa:	Albina i Franje Herljevića 10/59, Tuzla, Bosna i Hercegovina		
Telefon/mobitel:	00387 63 152 212		
E-mail:	orhanjasic@yahoo.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Univerzitet u Sarajevu , <i>Fakultet islamskih nauka</i> , Poslijediplomski magisterij, Bosna i Hercegovina 2. Univerzitet u Sarajevu , <i>Fakultet islamskih nauka</i> , Dodiplomski, Bosna i Hercegovina
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	- Od šk. god. 2012./2013. nastavnik islamskog vjeronauka u stručnom zvanju profesor-mentor u Gimnaziji "Meša Selimović" u Tuzli i u Općoj gimnaziji Katoličkog školskog centra "Sv. Franjo" u Tuzli. - Od šk. god. 2011./2012. nastavnik islamskog vjeronauka u stručnom zvanju profesora u Gimnaziji "Meša Selimović" u Tuzli. - Od rujna 2010. do kolovoza 2011. nastavnik islamskog vjeronauka u Medicinskoj školi Jezero u Sarajevu, s položenim stručnim ispitom.
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Kaluđerović, Željko; Jašić, Orhan. The Understanding of Death among the Student Population at the University of Tuzla // Bioethik – Medizin – Politik/Bioethics – Medicine – Politics Proceedings of the 6th Southeast



	<p>European Bioethics Forum / Schweidler, Walter (ur.). Sankt Augustin : Academia Verlag, 2012.</p> <p>2.Hasanović, Zuhdija; Jašić, Orhan. Fakultet islamskih nauka s osvrtom na bioetičku edukaciju. // <i>Vrhbosnensia</i> : časopis za teološka i međureligijska pitanja. 16 (2012) , 1; 95-111 (pregledni rad, znanstveni).</p> <p>3.Jašić, Orhan. Fenomenologija religije kao grana religiologije. // <i>Znakovi vremena</i>. 15 (2012) , 55; 215-226 (članak, znanstveni).</p> <p>4.Jašić, Orhan; Hodžić, Dževad; Selmanović, Senada. Utjecaj religijskog statusa i kvalitete života na konzumaciju alkohola među studentskom populacijom Sveučilišta u Tuzli. // <i>Jahr - Godišnjak Katedre za društvene i humanističke znanosti u medicini</i>. 3 (2012) , 5; 123-137 (članak, znanstveni).</p> <p>5.Hasanović, Zuhdija; Jašić, Orhan. Filozofsko-teološki pogled na mjere predostrožnosti kod konzumiranja GMO s aspekta islama. // <i>Znakovi vremena</i>. 14 (2011) , 52/53; 121-134 (članak, znanstveni).</p> <p>6.Hasanović, Zuhdija; Jašić, Orhan. Sličnosti i različitosti između mišne i sunneta. // <i>Znakovi vremena</i>. 14 (2011) , 51; 58-75 (članak, znanstveni).</p> <p>7.Jašić, Orhan. Slovo o Hansu Küngu. // <i>Znakovi vremena</i>. 12 (2009) , 45/46; 172-181 (članak, znanstveni).</p> <p>8.Hodžić, Dževad; Jašić, Orhan Bioetička edukacija u okviru predmeta islamske vjereonauke u srednjim školama // <i>Treći međunarodni bioetički simpozij u BiH</i> Sarajevo, Bosna i Hercegovina, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>9.Jašić, Orhan Bioetičke teme u djelima Dietricha Bonhoeffera // <i>11. Lošinjski dani bioetike</i> Mali Lošinj, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>10.Jašić, Orhan; Hodžić, Dževad Bioetičke teme u djelima Husein ef.Đoze // <i>1. International interdisciplinary conference „Bioethics – The Sign of a New Era: Bioethics, Media, Law And Medicine</i> Ohrid, Makedonija, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>11.Jašić, Orhan Filozofsko-teološki pogled prohibicije GMO-a sa aspekta islama // <i>10. Lošinjski dani bioetike</i> Mali Lošinj, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>12.Jašić, Orhan Odnos Božje objave i uma u Ibn Tufaylovom djelu Hayy b.Yaqzan // <i>V. Mediteranske korijeni filozofije</i> Split, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>13.Kaluđerović, Željko; Jašić, Orhan Poimanje smrti među studentskom populacijom Univerziteta u Tuzli // <i>6. Bioetički forum za jugoistočnu Evropu</i> Beograd, Srbija, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>14.Jašić, Orhan; Hasanović, Zuhdija Slijepi u islamu // <i>14. Dani bioetike</i> Rijeka, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>15.Jašić, Orhan; Dževad, Hodžić; Selmanović, Senada Utjecaj religijskog statusa i kvalitete života na konzumaciju alkohola među studentskom populacijom Sveučilišta u Tuzli // <i>13. Dani bioetike</i> Rijeka, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Hrvatski:	Bioetički problemi u publikacijama Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini od 1945. do 2012.
Engleski:	Bioethical Issues in Publications of the Islamic Community in Bosnia and Herzegovina from 1945 to 2012



Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filozofija / Etika		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	doc.dr.sc. Hrvoje Jurić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	hjuric@yahoo.com
Drugi mentor:	prof.dr.sc. Adnan Silajdžić	Fakultet islamskih nauka Univerziteta u Sarajevu, Bosna i Hercegovina	asilajdzic@hotmail.com
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<ol style="list-style-type: none">1. Hrvoje Jurić, "Ugrožavanje prirode i kulture kao izazov za bioetiku i multikulturalizam", u: Velimir Valjan (ur.), Integrativna bioetika i interkulturalnost, Bioetičko društvo u BiH, Sarajevo, 2009, str. 83-92.2. Hrvoje Jurić, "Tierseele und Tierrechte: Fragen und Antworten zur Philosophie Hans Jonas", u: Walter Schweidler (ur.), Wert und Würde der nichtmenschlichen Kreatur / Value and Dignity of the Nonhuman Creature, Academia Verlag, Sankt Augustin, 2010, str. 111-123.3. Hrvoje Jurić, "Euthanasia in the Context of Croatian Healthcare System, Legislation and Bioethical Discussions", u: Brigitte E. S. Jansen, Nada Gosić (ur.), Croatia – Politics, Legislation, Patient's Rights and Euthanasia, Martin Meidenbauer Verlagsbuchhandlung, München, 2011, str. 93-117.4. Hrvoje Jurić, "Privatisation of Life", u: Walter Schweidler (ur.), Bioethik – Medizin – Politik / Bioethics – Medicine – Politics, Academia Verlag, Sankt Augustin, 2012, str. 97-104.5. Hrvoje Jurić, "Hans Jonas' Integrative Philosophy of Life as a Foothold for Integrative Bioethics", u: Amir Muzur, Hans-Martin Sass (ur.), Fritz Jahr and the Foundations of Global Bioethics: The Future of Integrative Bioethics, LIT Verlag, Berlin et al., 2012, str. 139-148.		
Drugi mentor:	<ol style="list-style-type: none">1. Adnan Silajdžić, "Značenje i značaj islamske tradicije", u: Zbornik radova naučnog skupa „Islamska tradicija Bošnjaka: Izvori, razvoj i institucije“, Rijaset Islamske zajednice u BiH, Sarajevo, 2008.2. Adnan Silajdžić, "Muslimanët ndermjët traditës dhe modernizmit", u: Muslimanët në kërkim të një identiteti, Albanian Center for Oriental Studies, Tirana, 2010.3. Adnan Silajdžić, "Islam and Muslims in the Document Nostra Aetate", u: Cagdas islam Algilari, Canik belediyesi, Samsun, 2011.		



	<p>4. Adnan Silajdžić, "Medreligijski dialog: Priložnost za zgraditev bolj duhovnega sveta v prihodnosti", u: Z dialogom do medsebojnega spoštovanja, Kulturno-izobraževalni zavod Averroes, Ljubljana, 2012.</p> <p>5. Adnan Silajdžić, "Neki stereotipi vezani za razumijevanje Gazalijevih djela", Znakovi vremena, god. XV, br. 55, Naučno-istraživački institut Ibn Sina, Sarajevo, 2012.</p>
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>U radu će se istražiti, dokumentirati, analizirati i interpretirati prisutnost bioetičkih tema u publikacijama Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini u razdoblju od 1945. do 2012. godine. Pozornost će biti usmjerena prema ekološkoj i biomedicinskoj problematici, odnosno temama u rasponu od pojma života, preko odnosa čovjeka spram ne-ljudskih bića i prirodnog okoliša, do pobačaja, eksperimentiranja na ljudskim embrijima, medicinski potpomognute oplodnje, sterilizacije, presađivanja organa, palijativne skrbi i eutanazije. Također će se, u svrhu stvaranja šireg istraživačkog okvira, tematizirati pojam i povijest bioetike, te opseg i doseg "islamsko-religiozne bioetike" u širem povijesnom, kulturnom, religijskom, filozofskom, etičkom i društvenom kontekstu, kako bi se istaknulo njezinu komplementarnost sa "svjetovnom bioetikom" pod vidom inovativnog koncepta "integrativne bioetike". Formuliranim zaključcima i sugestijama namjerava se doprinijeti unapređenju islamsko-religioznog bioetičkog diskursa, kao i njegovom uključivanju u razvijenu integrativno-bioetičku raspravu u Jugoistočnoj Europi.</p>
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>This dissertation will attempt to provide relevant documentation, and to explore, analyze and interpret the presence of bioethical topics in the publications of the Islamic Community in Bosnia and Herzegovina, having been published in the time period from 1945 to 2012. Attention will be drawn towards diverse environmental and biomedical issues and topics ranging from the basic concept of life, an attitude of the human towards non-human beings and natural environment, as well as to topics such as abortion, experimentation on human embryos, assisted reproduction, sterilization, organ transplantation, palliative care and euthanasia. Furthermore, in order to create a wider research framework, the thesis questions the concept and history of bioethics, and the scope and reach of "Islamic religious bioethics" in a broader historical, cultural, religious, philosophical, ethical and social context. It wants to underline its complementary features with "secular bioethics" in light of the innovative concept of "integrative bioethics". Expected conclusions and reached suggestions are intended to be received as a valid contribution to the advancement of Islamic religious bioethical discourse, and to facilitate its inclusion into developed integrative-bioethical debate in South-Eastern Europe.</p>
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	



Bioetika je relativno nova znanost, odnosno interdisciplinarno i pluriperspektivno područje rasprave, a njen nastanak veže se za ime njemačkog evangeličkog pastora Fritza Jahra, koji je dvadesetih godina prošlog stoljeća prvi upotrijebio navedeni pojam, što je "otkriveno" tek prije nekoliko godina. No, bioetika je neodvojiva i od imena Van Rensselaera Pottera, američkog biokemičara i onkologa, koji je, sedamdesetih godina dvadesetog stoljeća – nezavisno od Jahra – uveo u diskusiju pojam "bioetika", pa ga se stoga naziva "ocem bioetike". Bioetika je, u posljednjih četrdesetak godina prešla put od poterovskog "mosta između prirodnih i humanističkih znanosti" do "integrativne bioetike" kao inovativnog koncepta i projekta koji podjednako duguje i Potterovu američkom i Jahrovu europskom nasljeđu. Integrativna bioetika, kao i druge obuhvatnije koncepcije bioetike, u tematskom smislu uključuje ne samo problematiku biomedicinske etike, nego i ekološka pitanja, tj. odnos čovjeka prema biljnom i animalnom svijetu, te općenito prirodnom okolišu, dok u metodološkom smislu okuplja sve znanosti, pa i ne-znanstvene pristupe koji mogu doprinijeti raspravi o životu, manipulacijama životom i njegovoj zaštiti. Teme koje danas nazivamo bioetičkim bile su prisutne tijekom cijele ljudske povijesti (primjerice, različita tematiziranja pobačaja, eutanazije ili tretmana životinja možemo pronaći već u dokumentima iz vremena babilonske, staroegipatske i starogrčke civilizacije), ali tek je novovjekovni razvoj znanosti i tehnike, industrijske proizvodnje, kapitalizma i potrošačkog mentaliteta, te liberalne demokracije – koji je, s jedne strane, povećavao standard života, a s druge strane, pokazivao i svoj destruktivni negativ, kako za čovjeka tako i za prirodu – doveo do promišljanja onih problema kojima se danas bavi bioetika. Svoje mjesto unutar pluriperspektivnog zasnovanog koncepta i projekta integrativne bioetike trebaju pronaći i muslimanski teolozi i drugi znanstvenici islamske orijentacije, jer su u islamskim teološkim, filozofskim, pravnim i drugim raspravama bioetičke teme itekako zastupljene. Međutim, one do sada nisu u zadovoljavajućoj mjeri obrađene na našem jeziku. Mnogi od bioetičkih problema bili su poznati i razmatrani i u vrijeme objavljivanja Božje objave Kur'ana (610.-632. g.) te među prvim generacijama muslimana. Tako su u svetim tekstovima islama dane smjernice za djelovanje po pitanju pobačaja, odnosa prema starim i iznemoglim osobama te bolesnicima, skrbi o zdravlju, odnosu prema životinjama i prirodi, itd., a iskustvo prvih generacija muslimana te etičko i pravno kodificiranje ove problematike relevantno je i za današnje muslimane, kao i za suvremene bioetičke rasprave. Primjerice, višestoljetna refleksija i praksa vezana uz pojmove halal (dopušteno), haram (zabranjeno) i mešbuh (sumnjivo), iznimno je instruktivna za raspravu o urgentnim bioetičkim problemima suvremenog svijeta, u potezu od kliničke prakse, preko presađivanja organa, medicinski potpomognute oplodnje, kloniranja i eugenike, do genetički modificiranih organizama i iskorištavanja životinja. U vezi s tim, smatramo potrebnim dijalog između praktičke filozofije i "svjetovne bioetike", s jedne, te moralnog nauka islama i "islamsko-religiozne bioetike", s druge strane. S obzirom na lokalni kontekst, smatramo potrebnim, u svrhu unapređenja islamsko-religioznog bioetičkog diskursa u našim krajevima, istražiti dosadašnju prisutnost bioetičkih tema u relevantnim dokumentima i zacrtati smjernice budućeg razvoja u ovom polju, kao što smatramo da integrativno-bioetički pristup omogućuje primjerenu obradu ove teme. Stoga će naglasak u ovom radu biti stavljen na raznovrsne publikacije Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini (dalje: IZBiH), objavljene na bosanskom (ranije: hrvatsko-srpskom) jeziku, i to u razdoblju od 1945. do 2012. godine. Pritom se prvenstveno radi o listu "Preporod", gdje će posebna pozornost biti posvećena fetvama (pravno-teološkim decizijama) bioetičkog karaktera, koje su objavljene na stranicama navedenih novina, a tiču se npr. pobačaja, matičnih stanica, izvantjelesne oplodnje i sl. Među ostalim, ukazat će se na tumačenje pojedinih bioetičkih problema od strane Husein-efendije Đoze (1912.-1982.), koji je prvi izdavao fetve bioetičkog karaktera. Potom će se istaknuti suvremeno tumačenje i izdavanje fetvi prof. dr. sc. Enesa Ljevakovića. Osim "Preporoda", istražiti će se i "Glasnik Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini", "Islamska misao", "Takvim", "Novi Muallim", te zbornici bosansko-hercegovačkih fakulteta s islamskim predznakom. Kako bi se utvrdilo koja se vrsta bioetičke literature preferira u izdavaštvu IZBiH, proučit će se i analizirati relevantne publikacije izdavačke kuće El-Kalem, koja je sastavni dio IZBiH, a obuhvaća, pored uradaka domaćih autora, prijevode knjiga i brošura inozemnih znanstvenika, nastalih na jezicima kao što su arapski, engleski, francuski i njemački. Poseban dio istraživanja obuhvatit će udžbenike koji se koriste u nastavi islamskog vjeronauka u osnovnim i srednjim školama, te na visokoškolskim institucijama u Bosni i Hercegovini (Fakultet islamskih nauka u Sarajevu, te islamski pedagoški fakulteti u Zenici i Bihaću). Zbog opsega naznačene teme i zahtjevnosti istraživanja, u radu neće biti obrađene publikacije koje ne izdaju institucije IZBiH, odnosno nisu pod jurisdikcijom IZBiH, poput "Znakova vremena", "Novih horizonata", "Saffa" i dr. (Međutim, napominjemo da bi u okviru jednog drugog znanstveno-istraživačkog projekta bilo korisno proučiti i ove novine, časopise i druge publikacije, te uočiti kakve su još islamsko-bioetičke interpretacije prisutne među muslimanima u Bosni i Hercegovini.) Iz istog razloga, u obzir neće biti uzeta niti literatura objavljena na albanskom jeziku. (Naime, bosansko-hercegovačka islamska zajednica dugo je vremena bila u jedinstvu s muslimanima albanskog etničkog podrijetla, odnosno te dvije islamske zajednice činile su od 1918. do 1993. Islamsku zajednicu Jugoslavije, pod čijim su okriljem publicirani i radovi islamsko-religiozne tematike na albanskom jeziku.)

**Cilj i hipoteze istraživanja** (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

1. Identificirati i definirati osnovne značajke "islamske religiozne bioetike" i "svjetovne bioetike" u širem kontekstu, te ukazati na njihovu komplementarnost pod vidom integrativne bioetike. 2. Prikazati opće islamsko religiozno, etičko i filozofsko gledište s obzirom na bioetičke probleme, budući da se u okviru islama intenzivno raspravlja o bioetičkoj problematici. 3. Istražiti, dokumentirati, analizirati i interpretirati prisutnost bioetičkih tema u publikacijama Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini (IZBiH) u razdoblju od 1945. do 2012. godine. 4. Istraživanjem te formuliranim zaključcima i sugestijama doprinijeti unapređenju islamsko-religioznog bioetičkog diskursa, kao i njegovom uključivanju u razvijenu integrativno-bioetičku raspravu u Jugoistočnoj Europi, budući da se prisutnost bioetičkih tema u publikacijama IZBiH može i treba unaprijediti kako u kvantitativnom tako i u kvalitativnom smislu.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Najprije će se pristupiti prikupljanju relevantne literature, koja primarno uključuje publikacije Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, ali i opću bioetičku, filozofsku i teološku literaturu, te literaturu o islamskoj bioetici i islamu uopće. S obzirom na težište rada, istraživanje će biti fokusirano na literaturu koja se nalazi u Gazi Husrev-begovoj biblioteci, biblioteci Fakulteta islamskih nauka i drugim sarajevskim knjižnicama. Zatim će se, na obrazloženoj predmetnoj i metodološkoj podlozi, pristupiti kritičkom i komparativnom iščitavanju prikupljene primarne građe ("Preporod", "Glasnik Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini", "Islamska misao", "Takvim", "Novi Muallim", zbornici bosansko-hercegovačkih fakulteta s islamskim predznakom, publikacije izdavačke kuće El-Kalem, udžbenici koji se koriste u nastavi islamskog vjeronauka u osnovnim i srednjim školama te na visokoškolskim institucijama u Bosni i Hercegovini), odnosno njenu selektiranju, analiziranju i interpretiranju u užem i u širem kontekstu. Pritom će se uvažavati historijska, analogijska, komparativna i hermeneutička metoda, odnosno indukcija i dedukcija, analiza i sinteza, specijalizacija itd., a dominirat će pluriperspektivni i integrativni pristup obradi podataka i izvođenju zaključaka.

U uvodnom će se poglavlju u osnovnim crtama prikazati okvirnu temu rada, naznačiti ključne pojmove i korištenu metodologiju, te iznijeti osnovne hipoteze. U prvom poglavlju detaljnije će se razmotriti pojmovi bioetike i integrativne bioetike, budući da su oni osnovica tematiziranja uže teme rada. Pritom će se ponuditi skraćeni pregled povijesti bioetike kao nove znanstvene discipline, odnosno novog interdisciplinarnog područja, a potom istaknuti dvije ključne figure u tom kontekstu, Fritza Jahra i Van Rensselaera Pottera, koji su, svaki sa svoje strane, najmjerodavnije ličnosti u raspravi o tome što bioetika jest, te što može i treba biti. U nastavku na to, posebna će pozornost biti posvećena konceptu i projektu "integrativne bioetike" koji podjednako duguje i Potterovu američkom i Jahrovu europskom nasljeđu, ali u bioetički diskurs uvodi i značajne novitete, kako na tematskom tako i na metodološkom planu. Stoga se posebno ističe činjenica da integrativna bioetika, kao i druge obuhvatnije koncepcije bioetike, u tematskom smislu uključuje ne samo problematiku biomedicinske etike, nego i ekološka pitanja, tj. odnos čovjeka prema biljnom i animalnom svijetu, te općenito prirodnom okolišu, dok u metodološkom smislu okuplja sve znanosti, pa i ne-znanstvene pristupe koji mogu doprinijeti raspravi o životu, manipulacijama životom i njegovoj zaštiti. Na kraju ovog poglavlja bit će naznačene i ključne teme u suvremenim bioetičkim raspravama, kako bi se kasnije moglo preglednije pratiti njihovo razmatranje iz perspektive islama. U drugom poglavlju će se, iz istih razloga i na sličan način kao u prvom poglavlju, utvrditi glavne značajke "islamske religiozne bioetike", u širem povijesnom, kulturnom, religijskom, filozofskom, etičkom i društvenom kontekstu, ali ukazujući ponajprije na izvore ili uporišta za islamsko tumačenje bioetičkih problema, među kojima se ističu sveti spisi islama koji za muslimane imaju mjerodavni i smjerodavni karakter (Kur'an i hadis) te idžma (konsenzus), kijas (pravno-teološka analogija) i drugi izvori. Ukazat će se i na neizostavne pojmove kao što su halal (dopušteno), haram (zabranjeno) i mešbuh (sumnjivo), da bi se zaključilo kako u toj perspektivi važnu ulogu igra načelo predostrožnosti. Tumačeći islamski pristup bioetičkim problemima u pluriperspektivno-integrativnom ključu, kandidat će na kraju drugog poglavlja dovesti do općenitijeg razmatranja uloge i mogućnosti islamske religiozne bioetike u kontekstu integrativne bioetike. Prirеđujući time čvrste temelje za



razmatranje glavne teme rada, u trećem poglavlju će se izložiti sadržajni i metodološki aspekti istraživanja bioetičke problematike u publikacijama Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini (IZBiH), u razdoblju od 1945. do 2012. godine. Prije svega će se objasniti što institucionalno i supstancijalno podrazumijeva "Islamska zajednica u Bosni i Hercegovini", kakva je njena povijest i današnja struktura, te što spada u njen djelokrug. Potom će se istaknuti i prikazati izdavački aspekt djelovanja IZBiH, kako bi se izlučilo materijale na kojima se bazira istraživanje teme ovog rada. Radi se o raznovrsnim publikacijama IZBiH, objavljivanim na bosanskom (ranije: hrvatsko-srpskom) jeziku u razdoblju od 1945. do 2012. godine. Prvenstveno je to list "Preporod", gdje će posebna pozornost biti posvećena fetvama (pravno-teološkim decizijama) bioetičkog karaktera, koje su objavljene na stranicama navedenih novina, a za koje su zaslužni u prvom redu Husein-efendija Đozo i Enes Ljevaković. Osim "Preporoda", u obzir su uzeti: "Glasnik Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini", "Islamska misao", "Takvim" i "Novi Muallim", zatim zbornici bosansko-hercegovačkih fakulteta s islamskim predznakom i publikacije izdavačke kuće El-Kalem, a naposljetku i udžbenici relevantni za ovu problematiku. Četvrto poglavlje i peto poglavlje predstavljaju sržne dijelove doktorskog rada, budući da će se u njima obrađivati bioetičke teme o kojima je pisano od 1945. do 2012. u publikacijama IZBiH. Izdvojene – paradigmatičke i ilustrativne – teme istraživat će se i prikazivati problemski, što znači da neće biti pojašnjavane povijesno, nego na osnovu prethodno selektiranih i analiziranih podataka. Međutim, povijesna dimenzija, koja uključuje i razvoj društveno-političkih prilika, u tome će biti nezaobilazna. U četvrtom poglavlju bit će riječi o ekološkoj problematici u publikacijama IZBiH (osobito o odnosu prema prirodnom okolišu, odnosu prema životinjama, te problemu GMO-usjeva), dok će peto poglavlje biti fokusirano na biomedicinsku problematiku u publikacijama IZBiH: problem života; problem pobačaja (uključujući pitanja o statusu ljudskog embrija, prenatalnoj dijagnostici i eksperimentiranju na ljudskim embrijima); problem medicinski potpomognute oplodnje (uključujući izvantjelesnu i tjelesnu oplodnju, te pitanje sterilizacije); problem presađivanja organa; problem palijativne skrbi (uključujući razmatranje filozofsko-teološkog pojma sabura); te problem smrti, da bi se poglavlje zaključilo tematiziranjem pojma nade u islamu. Isti metodološki obrazac bit će primijenjen i u šestom poglavlju, kako bi se istražilo prisutnost bioetičke problematike u udžbenicima koji se koriste u nastavi islamskog vjeronauka u osnovnim i srednjim školama, te na visokoškolskim institucijama u Bosni i Hercegovini (Fakultet islamskih nauka u Sarajevu, te islamski pedagoški fakulteti u Zenici i Bihaću). U završnom poglavlju će se ne samo iznijeti zaključci u kojima će biti sumirani i produbljena refleksija podvrgnuti podaci dobiveni tijekom istraživanja prisutnosti bioetičke problematike u publikacijama IZBiH u razdoblju od 1945. do 2012. godine, nego će se također rezultati istraživanja razmotriti u širem okviru koji je postavljen u prva dva poglavlja rada.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Ovaj rad bit će jedan od prvih radova na hrvatskom i srodnim jezicima koji sustavno istražuje odnos islama i bioetike, i to kako u širem, tako i u užem kontekstu, odnosno u BiH te na primjeru publikacija Islamske zajednice u BiH. Rad će time doprinijeti ne samo sustavnom istraživanju jednog važnog segmenta razvijanja bioetičke rasprave u našim krajevima, nego i uključivanju islamsko-religioznih bioetičkih doprinosa u cjelinu interdisciplinarnog i pluriperspektivnog područja bioetike. Rad bi mogao obogatiti i strukturno osnažiti koncept i projekt integrativne bioetike, te doprinijeti samoosvještavanju i educiranju teologa, filozofa, pravnika, liječnika i drugih znanstvenika i djelatnika islamske provenijencije.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Cifrić, Ivan: Bioetička ekumena, Pergamena, Zagreb, 2007.
2. Čović, Ante: Etika i bioetika. Razmišljanja na pragu bioetičke epohe, Pergamena, Zagreb, 2004.
3. Čović, Ante (ur.): Integrative Bioethik und Pluriperspektivismus / Integrative Bioethics and Pluri-Perspectivism, Academia Verlag,



Sankt Augustin, 2011.

4. Ebu Fadl Muhsin Ibrahim: Biomedicina – islamski pogledi, Libris, Sarajevo, 2001.
5. Ebu Fadl Muhsin Ibrahim: Transplantacija organa, eutanazija, kloniranje i pokusi na životinjama: islamski stav, Mladi muslimani, Sarajevo, 2005.
6. Frković, Aleksandra: Bioetika u kliničkoj praksi, Pergamena, Zagreb, 2006.
7. Gosić, Nada: Bioetika in vivo, Pergamena, Zagreb, 2005.
8. Hafizović, Rešid: Savremene akaiidske teme II., Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2006.
9. Hodžić, Dževad: Odgovornost u znanstvenotehnoškom dobu, Tugra, Sarajevo, 2008.
10. Irrgang, Bernhard: Einführung in die Bioethik, UTB, München, 2005.
11. Kangrga, Milan: Etika – Osnovni problem i pravci, Golden marketing / Tehnička knjiga, Zagreb, 2004.
12. Krznar, Tomislav: Znanje i destrukcija. Integrativna bioetika i problemi zaštite okoliša, Pergamena / Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2011.
13. Ljevaković, Enes (ur.): Savremene fikhske teme, Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, 2006.
14. Matulić, Tonči: Bioetika, Glas Koncila, Zagreb, 2001.
15. Matulić, Tonči: Metamorfoze kulture, Glas Koncila, Zagreb, 2009.
16. Muzur, Amir / Sass, Hans-Martin (ur.): Fritz Jahr and the Foundations of Global Bioethics, Lit Verlag, Berlin et al., 2012.
17. Pelčić, Gordana: Donacija organa i vjernici, Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2006.
18. Post, Stephen G. (ur.): Encyclopedia of Bioethics (I-V), Macmilan Reference USA, New York, 2004.
19. Potter, Van Rensselaer: Bioetika: most prema budućnosti, Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci i dr., Rijeka, 2007.
20. Qaradawi (el-), Jusuf: Halal i haram u islamu, Ljiljan, Sarajevo, 1997.
21. Rahman, Fazlur: Glavne teme Kur'ana, CNS / El-Kalem, Sarajevo, 2011.
22. Rinčić, Iva: Bioetika i odgovornost u genetici, Pergamena, Zagreb, 2007.
23. Schweidler, Walter (ur.): Wert und Würde der nicht-menschlichen Kreatur / Value and Dignity of the Nonhuman Creature, Academia Verlag, Sankt Augustin, 2009.
24. Silajdžić, Adnan: Muslimani između tradicije i moderniteta, VKB, Sarajevo, 2005.
25. Singer, Peter: Praktična etika, KruZak, Zagreb, 2003.
26. Topoljak, Sulejman: Savremena fikhska pitanja, El-Kelme, Novi Pazar, 2009.
27. Valjan, Velimir (ur.): Integrativna bioetika i interkulturalnost, Bioetičko društvo u BiH, Sarajevo, 2009.
28. Zagorac, Ivana: Razvoj bioetičkog senzibiliteta u hrvatskom društvu (doktorska disertacija), Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2012.



29. Temeljni časopisi: Glasnik Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini (Sarajevo, god. 1-74, 1933.-2012.); Islamska misao (Sarajevo, br. 1-160, 1979.-1993.); Novi Muallim (Sarajevo, br. 1-51, 2000.-2012.); Preporod (Sarajevo, br. 1-986, 1970.-2012.); Takvim (Sarajevo, 1951.-2013.).

30. Temeljni zbornici: Zbornik Fakulteta islamskih nauka u Sarajevu (Fakultet islamskih nauka, Sarajevo, br. 1-14, 1982.-2010.); Zbornik Islamskog pedagoškog fakulteta u Bihaću (Islamski pedagoški fakultet, Bihać, br. 1-4, god. 2007.-2011.); Zbornik Islamskog pedagoškog fakulteta u Zenici (Islamski pedagoški fakultet, Zenica, br. 1-9, 2003.-2011.).

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

65.000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	*	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
doc.dr.sc. Hrvoje Jurić

Potpis _____
prof.dr.sc. Adnan Silajdžić

Potpis _____
Orhan Jašić, ---

IZJAVA



Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 08.02.2013.

Potpis _____

Orhan Jašić, ---



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Božo Dujmović, Diplomirani filozof		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Filozofija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	8262		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Ruža/Franjo Dujmović		
Datum i mjesto rođenja:	30.12.1966., Kakanj, Bosna i Hercegovina		
Adresa:	Pančićeve 9, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	098587037		
E-mail:	bozo.dujmovic@zg.htnet.hr		
ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<ol style="list-style-type: none">1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, studij filozofije (2012), Poslijediplomski doktorat, Hrvatska2. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, studij filozofije (1998), Poslijediplomski magisterij, Hrvatska3. Sveučilište u Muensteru, studij filozofije, ruskog jezika i srpskohrvatskog jezika i književnosti (1994-1997), Poslijediplomski doktorat, Njemačka4. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, studij filozofije i ruskog jezika i književnosti (1993), Dodiplomski, Hrvatska		
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	Naklada Breza - vlasnik i glavni urednik (od 2002) Palma Rent d.o.o. - administrativni poslovi (1998-2003)		
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:			
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	FENOMENOLOGIJSKI POJAM INTUICIJE. S posebnim osvrtom na djelo Edmunda Husserla		
Engleski:	PHENOMENOLOGICAL TERM OF INTUITION. With special reference to the work of Edmund Husserl		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			



Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filozofija / Povijest filozofije		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	dr.sc. Željko Pavić, leksikografski savjetnik	, Hrvatska	zeljko.pavic@lzmk.hr
Drugi mentor:	prof.dr.sc. Josip Oslić	Sveučilište u Zagrebu, Katolički bogoslovni fakultet, Hrvatska	ured@kbf.hr
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>"Praktično-filozofijska preobrazba Husserlove fenomenologije u djelu Ante Pažanina", I. dio, u: <i>Anthropos. Časopis za psihologiju in filozofiju ter za sodelovanje humanističnih ved</i> br. 44/1-2, Ljubljana 2012., str. 163-181.</p> <p>"Praktično-filozofijska preobrazba Husserlove fenomenologije u djelu Ante Pažanina", II. dio, u: <i>Anthropos. Časopis za psihologiju in filozofiju ter za sodelovanje humanističnih ved</i> br. 44/3-4, Ljubljana 2012., str. 45-64.</p> <p>"»Heterologija« i »heteroontologija« u filozofiji stvaralaštva Milana Damjanovića", u: Irina Deretić (ur.): <i>Istorija srpske filozofije</i>, sv. II, Beograd 2012.</p>		
Drugi mentor:	<p>J. Oslić, Religija i znanost u djelu Vjekoslava Bajsića, u: <i>Filozofska istraživanja</i> br. 106, str. 295-305, Zagreb 2007.</p> <p>D. Tolvajčić/J. Oslić, "Odnos filozofskog vjerovanja i objavljene religije kod K. Jaspersa", u: <i>Bogoslovska smotra</i> br. 77, Zagreb 20007, str. 603-625.</p> <p>J. Oslić, "Svemogući život i njegovo značenje kod Jakoba von Uexküllä", u: <i>Studia lexikographica</i> br. 1, Zagreb 2007., str. 173-193</p>		
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>Polazeći od temeljnoga razlikovanja tzv. »intuitivnog« i »diskurzivnog« mišljenja u povijesti filozofije, predloženom temom kandidat želi prije svega na stanoviti način izvršiti rehabilitiranje »intuicije« u odnosu na čisto poimajuće mišljenje novovjekovnoga racionalizma. Pritom se poseban naglasak stavlja na djelo Edmunda Husserla i to stoga što je, po kandidatovu sudu, Husserl uspio »racionalno« opravdati vrijednost i značenja intuitivnoga mišljenja za samu racionalnu spoznaju. Uzimajući u obzir njegove filozofske prethodnike još u grčko-antičkom svijetu (Platon, Augustin, Duns Škot i dr.), prije elaboracije same Husserlove pozicije posebna pozornost u obliku metodologijske predradnje posvećuje se pojmu intuicije i »slutnje« (Ahnung, Erahnung) u doba romantike i njemačkoga idealizma kako bi se zadobio dostatan okvir za pristup samome Husserlu, njegovu logičkom, spoznajno-teorijskom i životosvjetovnom shvaćanju pojma intuicije. Zaključno se, kao prijedlog moguće kritike Husserlova shvaćanja pojma intuicije, u obzir žele uzeti dva drugačija shvaćanja dvaju njegovih učenika, Maxa Schelera i Martina Heideggera.</p>		
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>Starting from the basic distinction between the so-called 'intuitive' and 'discursive' thinking in the history of philosophy, with proposed thesis, candidate wishes above all and in a certain way to make rehabilitation of 'intuition' with regards to clear comprehension of modern rationalism.</p> <p>In doing so, special emphasis is placed on the Edmund Husserl's work and this is because, according to the candidate's judgment, Husserl managed to 'rationally' justify the value and importance of intuitive thinking for rational cognition. Considering his philosophical predecessors</p>		



back in the Greek-Ancient World (Plato, Augustine, Duns Scotus, etc.), and before the elaboration of Husserl's position, special attention in a shape of methodological introduction was devoted to the notion of intuition and 'presage' (Ahnung, Erahnung) at the time of German romanticism and idealism in order to receive a sufficient framework for access to Husserl himself, his logical, epistemological and lebensweltlich view of the intuition concept.

In conclusion, suggesting possibility of criticism of Husserl's understanding concept "intuition", it would be necessary to take into account two different opinions of his two students:; Max Scheler and Martin Heidegger.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Od Platona i platonizma, preko sv. Augustina pa sve do romantike (Schleiermacher, Schlegel i dr.), Diltheya, Bergsona, Husserla, Schelera i Heideggera, intuitivni način spoznaje predstavlja ne samo antipodni korektiv tzv. »diskurzivnom« mišljenju nego se uvijek iznova etablira kao najneposredniji način čovjekova odnosa prema svijetu u cjelini, ali tako da se u tom odnosu ukida svaki opredmećujući pristup koji je toliko svojstven spomenutom diskurzivnom mišljenju. Takav pristup s druge strane označava i temeljni način prevladavanja novovjekovno shvaćene subjektivnosti u smislu njezina spoznajnog i egzistencijalnog »postavljanja« cjelokupne izvanjske zbiljnosti kao stvarnosti. Na razini intuitivne spoznaje subjekt nije više »postavljajući«, tj. posljednji izvor izvjesnosti i istinitosti spoznatoga, nego – obratno – ono što se spoznaje neposredno »određuje« smjer i način svojega spoznavanja, tj. bitno su-konstituira subjektivnost spoznavajućega subjekta i istodobno »valjanost« njegovih spoznaja. U tom je smislu posebice fenomenologijska filozofija zaslužna za rehabilitiranje značenja intuicije, za onu vrstu nepredmetne spoznaje koja dani fenomen ne iskusi više sa stajališta njegove naknadne transcendentalne konstitucije, nego prije svega prema njegovu »smislu« i »značenju« za neposredno izvršenje egzistencije samoga spoznavajućeg subjekta. Dok u diskurzivnom mišljenju transcendentalna spoznaja uključuje samo ono što je spoznatljivo u sferi apsolutne imanencije spoznavajućem subjektu, fenomenologija rehabilitiranjem intuicije ponovno prekoračuje tu sferu predmetno-osjetilne imanencije te sam bitak promatra u njegovoj bezuvjetnoj transcendentnosti, tj. kao ono što u svojoj neraspoloživosti čini uvjet mogućnosti svake, egzistencijalnim smislom ispunjene spoznaje. Kao reziduum preostaje samo »korelacija« ili odnos »uzajamnoga impliciranja«. Zahvaljujući tom obratu »životnome svijetu« (Husserl) i »smislu bitka uopće« (Heidegger) središnjim problemima fenomenološke teorije intuicije postaju povijest i cjelokupna sfera društvenoga i kulturnoga bitka. Stoga je izvorna namjera kandidata usredotočiti se na ona središnja mjesta fenomenologijske teorije intuicije kod Edmunda Husserla kojoj ćemo kao korektiv suprotstaviti Schelerovo i Heideggerovo prevladavanje njegova transcendentalnoga idealizma. Za ostvarenje takve zadaće treba, po kandidatovu sudu, učiniti sljedeće metodologijske korake: 1. *rehabilitiranje pojma intuicije u doba romantike*: u ovome dijelu vrlo je bitno osvrnuti se na romantičarski pojam intuicije kao odgovor na Kantovu redukciju spoznaje na postignuća diskurzivnog »razuma«, tj. na njegov predmetni odnos prema svijetu: »Ljudsko je spoznavanje sa strane razuma *diskurzivno*, tj. događa se putem predodžbi koje temeljem spoznaje čine ono što je zajedničko više stvari, a time i *obilježja* kao takva. Mi spoznajemo stvari samo *posredstvom* obilježja a to upravo znači *spoznavanje* koje potječe od *poznavanja*« (Kant, *Logik*, A 38). Implikacija ovog Kantova stava jest da za diskurzivni razum »bitak nije realan predikat« – realna su samo »obilježja« koja mu na temelju onog zajedničkog pripisuju razum. I budući da su ta »obilježja« uvijek proizvod predmetnih predodžbi, sam bitak biva sveden na njih, odnosno biva reduciran na neku predmetnu odredbu kojoj uvijek ostaje apsolutno transcendentan i zato »irealan«. S druge strane, dok kod Kanta sve ostaje u sferi kauzalnosti, u kojoj je zarobljen i sam razum, sam bitak nikada ne može biti »tema« transcendentalno-subjektivnoga utemeljenja jednako kao ni pitanje o njegovu »smislu« i »značenju« za neposrednu ljudsku egzistenciju; 2. *Husserlovo logičko, spoznajno-teorijsko i životosvjetovno shvaćanje pojma intuicije*: nakon ove izradbe metodologijskoga okvira dane predodžbe moguće je pristupiti Husserlovu razumijevanju pojma intuicije ili »zora biti« u sva tri navedena pogleda. Na *logičkoj* razini, tj. u *Logische Untersuchungen, Formale und transzendentalne Logik i Erfahrung und Urteil*, Husserl najprije nastoji utemeljiti čistu logiku (idealnu gramatiku) kao logiku čistih značenja koja bi bila oslobođena pukoga signifikativnog (simboličkog) odnosa koji kao »predmetan« ostaje značenjski isprazan zato što se već kod Kanta vrši »zloputreba« simbola kao »znaka«. Upravo nasuprot toj signifikaciji, odnosno signifikativnom aktu, koji ostaje značenjski neispunjen, intuitivni akt predstavlja akt ispunjenja one čisto signifikativne intencije. U tom smislu Husserl razlikuje »senzualnu intuiciju«, koja se odnosi na predmete osjetilnoga zora, i »kategorijalnu intuiciju« koja se odnosi isključivo na čiste misaone predmete. S druge strane, »transcendentalna logika« kao logika intuitivno zahvaćenih misaonih predmeta više ne pristupa predmetima sa stajališta onih njihovih osjetilnih obilježja, već prije svega polazeći od onih »stavova« prema izvanjskome svijetu, koji više nisu nikakvi sudovi u tradicionalno-logičkom smislu, nego prije svega zbiljski stavovi *prema* njima na niti vodilji njihova subjektivnog značenja. Na *spoznajno-teorijskoj* razini (*Erste Philosophie, Ideen I, Cartesianische Meditationen*) Husserl intuiciju izvodi iz »principa svih principa«, prema kojemu je intuicija »originarno dajući zor« te stoga i pravi izvor valjanosti svake spoznaje. Ona je utoliko to što omogućuje »zor biti«, zor koji je za razliku od individualnoga zora lišen svih relativnosti i kontingentnoga statusa spoznavajućega. »Eidetskom redukcijom« na temelju intuicije apstrahira se od svih tih slučajnosti, one se stavljaju u zagrade (fenomenološka *epoché*), i predmet se zahvaća u svojoj čistoj, bitnoj općenitosti. Time se ujedno konstituira i ona čista transcendentalna jezgra (Pra-Ja) koja je temelj svake razumljivosti i intersubjektivnosti. Ta »eidetska intuicija« postaje tako pored fenomenološke redukcije temeljna forma svih posebnih



transcendentalnih metoda pojedinačnih (regionalnih) pristupa zbiljnosti. Zbog toga intuicija u ovom dvostrukom pogledu postaje fundamentalna za cjelokupno uobličavanje transcendentalne fenomenologije kao teorije spoznaje čistih bitnosti i svih iz nje proistječućih »bitno-nužnih« zakona. Odustajući od te svoje transcendentalno-idealističke postavke, Husserl se u svojoj kasnoj fazi vraća izvornoj »pra-doksi« životnoga svijeta, čime i pojam intuicije dobiva bitno drugačije značenje: počivajući na čovjekovu neposrednom primordijalnom iskustvu životnoga svijeta, intuicija nije puki proizvod individualno-subjektivnih predrasuda, koje se ni kao takve sada ne stavljaju izvan važenja, nego ona kao »akt« zahvaćanja svijeta u sebi čuva pohranjenim sva ranija spoznajna postignuća i sve povijesne naslage ljudske umnosti, koji svi skupa kroz svakoga čovjeka pozadinski djeluju prilikom njegova spoznajnog izlaska u svijet. Intuicija je dakle ne samo ono što osmišljava taj subjektivni odnos prema svijetu nego jednako tako i ono što čovjeka već unaprijed i ma koliko nesvjesno čini dionikom univerzalne, općečovječanske umnosti; 3. *Schelerova i Heideggerova kritika Husserlova pojma intuicije*: dok je Husserl u mnogim svojim postavkama ostao imun na konkretne probleme povijesnoga svijeta života i socijalnoga bitka uopće, njegovi učenici Scheler i Heidegger kreću dosta različitim, ali u oba slučaja vrlo značajnim putem prevladavanja te Husserlove »rezistentnosti prema zbiljnosti« te stoga i samom pojmu intuicije daju sasvim drugačije značenje koje ćemo razmotriti u zaključnome dijelu ove radnje.

Predložena tema, ovako zamišljena, tek je djelomice istražena i to u sljedeća dva rada koji će ujedno biti i smjerdajnim za ovu radnju: Emmanuel Lévinas, *La théorie de l'intuition dans la phénoménologie de Husserl*, Paris 1930.; Josef König, *Der Begriff der Intuition*, Hildesheim 1926.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja:

Cilj je istraživanja pokazati kako i danas intuitivni način spoznavanja zaslužuje potpunu filozofijsku pozornost budući da predstavlja jedan od bitnih putova oslobađanja od one vrsti »popredmećujućega« mišljenja koje sa suvremenom globalizacijom i tzv. »neoliberalizmom« opasno prijeti uništenju svjetovnosti svijeta i ljudskosti čovjeka.

Hipoteza:

Pristup biću, kao takvom, dakle u cjelini (ontologijski), moguć je samo u »intuitivnom«, nikad u »poimajućem« zahvatu koji samo to biće već unaprijed ukida kao takvo. Tek u takvom »intuitivnom« pristupu moguće je uopće ponovno govoriti o nekakvom »etičkom« pristupu stvorenju uopće. Jedino bi takav pristup mogao – možda – jamčiti onu vrstu susreta između ontologije, politike i etike koji odustaje od svih, izvan ovoga svijeta »dekretnih« istina, dakle pristup onkraj svake »ontoteologije«.

Svrha rada:

Svrha je ovoga rada ponovno dovesti do važenja one temeljne vrednote ne samo u filozofiji nego i u znanosti uopće, koje bi nam opetovano mogle ukazati i na one druge, već odavno zaboravljene vrednote ljudskoga bitka: dostojanstvo, nedodirljivost Drugoga, poštivanje svega stvorenoga naprosto u smislu preuzimanja neposredne odgovornosti za njega. Stoga krajnji cilj ove radnje nije formalno-ontologijski, već izvorno sadržajno-čudoredni.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Metodologija

Sukladno predloženoj temi, i sâm je pristup prilagođen njoj. On je navlastito hermeneutičko-fenomenologijski, s kritičkim odmakom koji će sa Schelerom i Heideggerom biti doveden do važenja u trećemu dijelu radnje. To podrazumijeva da će se najprije dopustiti iscrpan prikaz temeljnih Husserlovih pozicija, kako bi u drugom koraku – iz zadanog ranijeg romantičarskog i kasnijeg Schelerova i Heideggerova shvaćanja pojma intuicije – u kritičku međuigru mogao doći i sâm Husserl, koji – kao inače monološki mislitelj – nije bio



pretjerano sklon takvoj vrsti »dijaloga«.

Plan istraživanja

Istraživanje će morati najprije u svojoj predradnji obuhvatiti pojam intuicije »do Husserla«, dakle vrlo široki raspon mislitelja koji su se bavili tom problematikom. Uz spomenute filozofe Lévinasa i Königa, u ovoj svezi posebice u obzir mora biti uzet i Georg Misch. Imajući u vidu ogromno Husserlovo djelo, razumljivo j da će drugi korak istraživanja biti izričito posvećen njegovu djelu. Treći – kritički dio – gdje se govori o Schelerovu i Heideggerovu shvaćanju pojma intuicije, u obzir će se uzeti samo ona, izričito ciljana mjesta koja govore o toj problematici.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Znanstveni doprinos istraživanja sukladan je njegovu cilju i svrsi. Istraživanje će pokazati kako intuitivni, odavno već zapostavljeni način spoznavanja svoju »primjenu« može naći ne samo u filozofiji nego i svim drugim znanostima, posebice prirodnima koje su danas u potpunosti izgubile svaki dodir s izvornim tlom svojega povijesnoga i životnoga svijeta. Upravo bi im taj »intuitivni« korektiv mogao možda omogućiti da se opet i napokon počnu etički, uljudbeno i čudoredno odnositi prema svijetu i Bližnjemu u cjelini.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Primarna literatura

- Heidegger, Martin: *Sein und Zeit*, 12. unveränderte Auflage, Max Niemeyer Verlag, Tübingen 1972.
- Husserl, Edmund: *HUSSERLIANA* - sabrana djela. Na temelju ostavštine objavljuje Husserl-Archiv (Leuven). Den Haag/Dordrecht, 1950. i dalje. (Dosad objavljen 41 svezak)
- König, Josef: *Der Begriff der Intuition*, Halle 1926. Reprint: Georg Olms Verlag, Hildesheim 1981.
- Levinas, Emmanuel: *Théorie de l'intuition dans la phénoménologie de Husserl*, (Doktorat kod Jeana Wahla na Sorbonni 1930), (nouvelle édition Vrin, Paris, 2000)
- Marx, Werner: Fenomenologija Edmunda Husserla, s njem. prev. Božo Dujmović, Naklada Breza, Zagreb 2005.*
- Popper, Karl: *Logik der Forschung*, GW., Bd. 3, Mohr Siebeck, Tübingen 2005.
- Scheler, Max: *Wesen und Formen der Sympathie*, 6. durchgesehene Aufl. von "Phänomenologie und Theorie der Sympathiegefühle", *Deutsche Philosophie der Gegenwart - 2. durchgesehene Aufl.*, Bern ; München : Francke Verlag, 1973. *Gesammelte Werke / Max Scheler ; Bd. 7.*
- Špet, Gustav: *Pojava i smisao, s rus. prev. Anto Knežević, Naklada Breza, Zagreb 2012.*



Sekundarna literatura

Adorno, Theodor W.: *Zur Metakritik der Erkenntnistheorie. Studien über Husserl und die phänomenologischen Antinomien*, Frankfurt/M. 1972.

Bernet, Rudolf: *Phänomenologische Erkenntnistheorie und Semantik. Eine Untersuchung zu Husserls Lehre von der noematischen Intentionalität*, Louvain 1976.

Eley, Lothar: čl. "Intuition" u: *Handbuch philosophischer Begriffe*, Bd, 2, München 1973, str. 748-760.

Filozofski leksikon, Zagreb 2012.

Haddock, Guillermo E. R.: *Edmund Husserls Philosophie der Logik und Mathematik im Lichte der gegenwärtigen Logik und Grundlagenforschung*, Bonn 1973.

Historisches Wörterbuch der Philosophie, Bd. 1, A-C; Bd. 4: I-K, Basel/Stuttgart.

Hogrebe, Wolfram: *Ahnung und Erkenntnis*, Frankfurt/M. 1996.

Husserl-Lexikon, Darmstadt 2010.

Ingarden, Roman: *Intuition und Intellekt bei Henri Bergson. Darstellung und Versuch einer Kritik*, Halle 1921.

Kast, Bas: *Wie der Bauch dem Kopf beim Denken hilft. Die Kraft der Intuition*, Frankfurt/M. 2007.

Landgrebe, Ludwig: *Der Weg der Phänomenologie*, Gütersloh 1963.

Locke, John: *Ogled o ljudskom razumu*, sv. I, II, Zagreb 2007.

Loski, Nikolaj O.: *Obosnovanie intuitivizma*, 1906 (2. izd. 1908); (2. izd. *Die Grundlegung der Intuitivismus*, njem. izd., Halle a.S. 1908)

Misch, Georg: *Der Aufbau der Logik auf dem Boden der Philosophie des Lebens*, Freiburg/München 1994.

Misch, Georg: *Lebensphilosophie und Phänomenologie. Eine Auseinandersetzung der Diltheyschen Richtung mit Heidegger und Husserl*. 3. Aufl., Stuttgart 1967.

Möhlig, Karl: *Intuition: eine Untersuchung der Quellen unseres Wissens*, Wuppertal-Vohwinkel 1965.

Pažanin, Ante: *Znanstvenost i povijesnost u filozofiji Edmunda Husserla*, Zagreb 1968.

Rothacker, Erich; Tyssen, Johannes: *Intuition und Begriff*, Bonn 1963.

Schleiermacher, F. D. E.: *O religiji. Govori obrazovanima među njezinim prezirateljima*, Zagreb 2011.

Sommer, Manfred: *Husserl und der frühe Positivismus*, Frankfurt/M. 1985.

Ströker, Elisabeth: *Husserls Werk. Zur Ausgabe der Gesammelten Schriften. Register*, Hamburg 1992.

Tugendhat, Ernst: *Der Wahrheitsbegriff bei Husserl und Heidegger*, Berlin 1967.

Winter, Reiner: *Gegenstand und Identität. Eine Untersuchung zur Grundlegung der Logik bei Husserl*, Marburg 1980.



Wörterbuch der phänomenologischen Begreiffe, Hamburg 2004.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

220.000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	X	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
dr.sc. Željko Pavić

Potpis _____
prof.dr.sc. Josip Oslić

Potpis _____
Božo Dujmović, Diplomirani filozof

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 19.03.2013.

Potpis _____
Božo Dujmović, Diplomirani filozof





Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	mr. sc. Franjo Mijatović , lic. theol.		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Filozofija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	8168		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Jozo Mijatović		
Datum i mjesto rođenja:	12.09.1979., Jajce, Bosna i Hercegovina		
Adresa:	G. Carabina 2, Rijeka, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	051 642 150		
E-mail:	fran_mij@yahoo.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Katolički bogoslovni fakultet, specijalizacija u filozofiji, Poslijediplomski doktorat, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2007. – 2012. profesor vjeronauka u osnovnim i srednjim školama
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Filozofija vrlina Josefa Piepera
Engleski:	Josef Pieper's Philosophy of Virtue
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Filozofija / Etika

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Josip Oslić	Sveučilište u Zagrebu,	ured@kbf.hr



		Katolički bogoslovni fakultet, Hrvatska	
Drugi mentor:	prof.dr.sc. Lino Veljak	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	lveljak@ffzg.hr
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	Temeljni aspekti filozofije religije kod Vladimira Solovjeva s posebnim osvrtom na predavanja o "bogočovještvu", u: <i>Diacovensia</i> , XVIII (2010.)1, (159-175)		
	„Religija i znanost u djelu Vjekoslava Bajsica“, u: <i>Filozofska istraživanja</i> , 106 god. 27 (2007) sv.2 (295–305)		
Drugi mentor:	„Jednakost bez slobode ili jednakost bez pravednosti?“, u: <i>Filozofska istraživanja</i> 121 god. 31 (2011) sv. 1 (57–63)		
	„Medij ideologije“, u: <i>Filozofska istraživanja</i> 120 god. 30 (2010) sv. 4 (595–604)		
	„Ibn Haldun i Vico, O mediteranskom utemeljenju cikličkog poimanja povijesti“, u: <i>Filozofska istraživanja</i> 116 god. 29 (2009) sv. 4 (699-704)		
	„Neumitnost globalizacije, nužnost alternative i pitanje o odgovornosti“, u: <i>Filozofska istraživanja</i> , 113 god. 29 (2009) sv. 1 (7–13)		
	„Utemeljitelji Hrvatskog filozofskog društva u borbi protiv dogmatizma“, u: <i>Filozofska istraživanja</i> , 111 god. 28 (2008) sv. 3 (547–553)		
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Ovaj rad razmatra filozofiju vrlina Josefa Piepera. Za Piepera se moral usredotočuje oko ideje vrlina, a središnje je pitanje što to čini čovjeka sretnom osobom. To nije prvenstveno stvar činjenja dobra, nego postajanja dobrim. Za razliku od kasnijih etičkih strujanja koja identificiraju vrlinu sa svojstvenošću kršćanskoga karaktera, on se približava "vječnoj filozofiji" (philosophia perennis) Zapada ukorijenjenoj kod Platona i Aristotela. U skladu s time rješava se Kantove pretpostavke moderne etike povezujući vrline s ljudskom srećom i kontemplacijom božanskoga. Stoga se u radu ukazuje na nužnost filozofijskog kritičkog propitivanja etike vrlina, poglavito onih formi vrlina koje nastoje rehabilitirati antičko kršćansko razumijevanje vrlina. Pokazuje se da koncept revitaliziranja vrlina predstavlja neodgodivi zahtjev i temeljni nacrt antropološko-metafizičke paradigme vrlina koja se prema Pieperu jedina tiče cjeline ljudskoga života. Rad se pri tome oslanja na kritičko propitivanje i sučeljavanje Pieperova koncepta etike vrlina s vodećim suvremenim i univerzalističkim etičkim programima.		
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	The thesis explores the philosophy of virtue of Josef Pieper. For Pieper, morality centers around the idea of virtue and addresses the question, what makes a human a good person? It is not primarily a matter of doing good, but of becoming good. Unlike much of the later movement, which identified virtue with the distinctiveness of Christian character, Pieper drew on the perennial		

philosophy of the West rooted in Plato and Aristotle. Accordingly, he worked outside Kantian assumptions of modern ethics, and tied virtue to human happiness and contemplation of the divine. Therefore it is necessity of a critical philosophical questioning of the virtue ethics, and especially of those virtues that seek to rehabilitate the ancient Christian understanding of virtue ethics. It is shows that the concept of revitalizing virtues presents indispensable challenge and fundamental concept of anthropological-metaphysical paradigm of virtue, which is according to Pieper concern for the whole of human life. The thesis is founded on the critical questioning and contrasting of Pieper's concept of virtue ethics with the leading contemporary and universalistic ethical models.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Modernom moralnom filozofijom dominirale se dugo vremena dvije temeljne teorije, Kantova ili deontološka etika s jedne strane te utilitaristička ili konzekvencijalistička etika s druge strane. Rastuće nezadovoljstvo s ovim teorijama i njihovim varijantama dovelo je u posljednjih nekoliko godina do pojave različitih teorija, među ostalima do obnavljanja teorije etike vrlina (etika vrlina nije nova teorija, štoviše njezin začetnik Aristotel smatra se njezinim najboljim predstavnikom). Međutim i klasična etika vrlina razlikuje se od mnogih sadašnjih formi etike vrlina (Virtue ethics), kako se ona prije svega proširila u anglosaksonskom prostoru u opoziciji prema dominirajućoj filozofiji morala u prošleme stoljeću. Gotovo sve etike vrlina pozivaju se na poznati članak *Modern Moral Philosophy* Elizabeth Anscombe iz godine 1958. i na njenu kritiku kategorija „moralnog trebanja“ i „moralne dužnosti“, koja prema Anscombe može biti prevladana pozivanjem na paradigmu „čudoredne vrline“. Jednako tako čudorednoetički doprinosi Alaisdaira MacIntyre u knjizi *Za vrlinom* sadržavaju dodatni uspon prema etici vrlina. U njihovim ekstremnim ili radikalnim formama (K. Baier, *Radical Virtue Ethics*) ova vrsta etike vrlina ima jedan u velikoj mjeri ne-kognitivistički karakter, a to znači moralitet djelovanja i konačno djelujućeg subjekta ne izvire tako snažno iz spoznajuće ispravnosti načina djelovanja, nego daleko više iz dotičnog moralnog stanja djelujućeg subjekta. Sadašnja, prije svega, u anglosaksonskom prostoru prevladavajuća etika vrlina kritizira opravdano neke slabe točke suvremene moralne filozofije naglašavajući pri tom bitne zahtjeve klasične etike vrlina. Međutim, i sadašnja etika vrlina je često jednostrano i ekstremno stajalište i stoga će biti nerijetko kritizirano kao *pucanj u prazno*, jer naposljetku također i vrline mogu biti definirane na temelju ispravnosti djelovanja (F. Ricken, *Aristoteles und die moderne Tugendethik*). Neki eksplicitno smatraju da je ispravno djelovanje vrijednosne dispozicije razlučiva i prema tome ne izvodi iz dispozicije vrijednosti (M. Slote, *From Morality to Virtue*). Ipak, čini se kako oba ova aspekta nisu integrirana na zadovoljavajući način u današnjoj etici vrlina. Klasična etika vrlina niti je kognitivistička niti poznaje proturječje vrlina i dužnosti. S druge strane klasična etika vrlina ne reducira vrline, kao što to čini novovjekovna moralna filozofija, na puko usvajanje principa, normi i pravila, nego je izrazito učenje o sreći, pri tome, razumijevajući *dobro, ispravno, treba* uvijek u odnosu na istinu postignutog. Klasična etika vrlina u aristotelovskoj tradiciji razumije vrlinu kao ono emocionalno, odnosno afektivno raspoloženje subjekta, koje se kao prvo temelji na racionalnim spoznatim principima i drugo adekvatno je spoznatljivo tek kroz *ispravnost, dužnost i trebanje* u pojedinačnom slučaju, jer čudoredna vrlina disponira afektivnost primjerenu razumu i time omogućuje i osigurava razumnost u partikularnom djelovanju. Upravo ova druga točka je odlučujuća karakteristika jedne prave etike vrlina.

Budući da se u Hrvatskoj do danas nitko nije ozbiljnije i sustavnije pozabavio filozofijskim postavkama etike vrlina (osim članka *Etika vrlina* B. Berčića), niti je itko na bilo koji način problematizirao rad i jednog od suvremenih autora navedenog *pokreta* smatram kako bi bilo važno predstaviti hrvatskoj javnosti jednog od ključnih autora etike vrlina Josefa Piepera i njegov rad. Drugi važan razlog navedene odluke upravo je činjenica da je Pieper bio pionir u ponovnom rehabilitiranju i otkrivanju vrlina u etici i u moralnom doprinosu punog ostvarenja čovjeka kao osobe. Još važnije, on je to učinio mnogo prije refleksije o vrlinama, kada one postaju velikom temom u 1980-im godinama, budući da se njegova djela o vrlinama pojavljuju tridesetih i četrdesetih godina prošloga stoljeća. Njegova filozofija vrlina izvrsno sintetizira filozofijske i teologijske kreposti razvijajući ih unutar grčko kršćanske tradicije, klarificirajući određene interpretacije njihovih predmeta, te raspravljajući o njima unutar konteksta izazova postavljenog pred suvremenog čovjeka. Njegov je cilj elaborirati suvremenu etiku baziranu na vrlinama koja bi ponudila alternativu buržoaskom pojmu vrlina devetnaestoga stoljeća i formalnoj Kantovoj etici zakona i dužnosti kao i utilitarističkoj etici. Kako bi ostvario ovaj cilj on ne referira Schelerov pojam vrijednosti, nego prije svega ideju Aristotelovog arhitektonskog dobra – eudaimoniu. On smješta etiku baziranu na vrlinama unutar sveobuhvatnog razumijevanja kozmosa koji odražava određeni poredak u kojem je ljudsko biće planirano, ne dakle u mehanicističkim ili redukcionističkim pojmovima, nego prije svega na način otvorenosti bića prema totalitetu onoga što je realno, prema transcendenciji, smještajući čovjeka unutar kozmičke vizije koja dozvoljava prostor božanskome. (B. Schumacher, *A Cosmopolitan Hermit*). U međuvremenu se moderna moralna filozofija približila Pieperovu stavu, stav koji se može formulirati ovako: moralni sud ne vodi prema moralnom djelovanju bez prave dispozicije prema djelovanju, on je kao takav samo izvor i standard onoga što je ispravno (B. Wald, *Josef Pieper in the Context of Modern Philosophy*). U svojoj kritici pretjeranog oslanjanja na kazuistiku, Pieper navodi prigovore protiv moralnosti koja se temelji isključivo na pravilima, prigovore koji sada postaju opće mjesto u literaturi etike vrlina. Glavna mana takve moralnosti koja se temelji na pravilima jest njezina predaleka udaljenost od konkretnih okolnosti djelovanja, budući da se previše oslanja na deduktivni model razuma koji počinje i završava u općenitosti (T. Hibbs, *Josef Pieper and the Ethics of Virtue*). U kontrastu s većinom suvremenih proponenata



Uvjeta Pieper ne vidi ni jednu nužnu inkompatibilnost između etike vrlina i etike prirodnog prava. Razlog za kombinaciju zakona i vrlina jest njihovo zajedničko mjesto: prirodna inklinacija. Pieper je bio uvjeren, kao što je to danas MacIntyre, da se konfuzija oko moralnih pitanja ne može razumijeti ili nadići bez kompletne slike cjeline svijeta i čovjeka, tj. stvarni problem razlikovanja u razumijevanju vrlina temelji se na razlici između zapadno kršćanskog shvaćanja čovjeka s jedne strane i samorazumijevanja čovjeka s druge strane koje je pretpostavljeno u modernim etičkim konceptima koji dominiraju današnjom modernom filozofijom. Konačno, Pieper ukazuje na činjenicu kako se vrlina više ne shvaća kao centralna antropološko etička kategorija, nego se traga za univerzalizirajućim aspektom moralnog dobra koje vodi k razdvajanju etike u rivalne teorije moralnosti, u teorije političke pravednosti (J. Rawls) i privatne moralnosti. Stoga je za Piepera etika vrlina upravo ona etika koja znači prije svega razvijajuću prirodnu mogućnost egzistencije, a ne njezino suzbijanje, odnosno kontinuitet nečega što je počelo davno prije i treba postići svoj cilj u ispravnom djelovanju.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Osnovni je cilj ovoga rada pokazati kako se u dosljednom izbjegavanju samodopadnog "eticizma", koji je tako dugo bio povezan s filozofijskim razumijevanjem vrlina općenito, nalazi možda najvažniji preduvjet za rehabilitaciju novog razumijevanja vrlina. Sekundarni su ciljevi pokazati u čemu je specifičnost Pieperova tematiziranja konstitutivnih elemenata etike vrlina; pokazati na koji način Pieper čita i tumači temeljne etičke postavke iz djela zapadnih mislioca. Jednako tako namjera je pokazati filozofijsku inovativnost i originalnost Pieperove kritičke sinteze koja bi se po našem mišljenju mogla sastojati od utemeljenja jednog novog etičkog diskursa koji bi u isto vrijeme bio *korjenito* moderan, tradicijski *pravovjeran* i etički plauzibilan.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Metodologija

Osnovna je metoda rada istraživanje izvornih Pieperovih spisa vezanih za filozofiju vrlina (prije svega *Schriften zur Anthropologie und Ethik: Grundstrukturen menschlicher Existenz*, *Schriften zur Philosophischen Anthropologie und Ethik: Das Menschenbild der Tugendlehre*, *Schriften zum Philosophischenbegriff...*). Sam će rad u izvedbi slijediti problematski razvoj teme kako ju je Pieper iznio u svojim djelima. Bit će poduzeta sveobuhvatna kritička analiza, poređenja i sinteza temeljnih postavki Pieperove filozofije vrlina, kao i tumačenje odnosa tih elemenata u cjelini istraživane problematike. Za potrebe poređenja i kontekstualnog istraživanja navedene problematike, a u kritičkom sučeljavanju s Pieperovom filozofijom vrlina bit će razmotrene neke od osnovnih postavki suvremene filozofije s kojima se Pieper sučeljavao (Sartre, Heidegger, Bloch). Osim toga, navedeno kao pretpostavku uključuje osvjetljavanje različitih utjecaja na Pieperovo mišljenje (Platon, Aristotel, Augustin, Toma Akvinski...) i prikaz njegove temeljne filozofijske pozicije iz koje potom i proizlazi Pieperovo specifično razumijevanje filozofije vrlina.

Plan istraživanja

Uže područje ovoga rada predstavljaju knjige Josefa Piepera *Schriften zur Anthropologie und Ethik: Grundstrukturen menschlicher Existenz*, *Schriften zur Philosophischen Anthropologie und Ethik: Das Menschenbild der Tugendlehre*, *Schriften zum Philosophischenbegriff...* jer sadržavaju bitne sastavnice autorove filozofije vrlina. U tu svrhu istražiti će se također detaljno i Pieperov pojam ljudskoga bića i dobra, ključnih pojmova za razumijevanje njegove etike vrlina.

Rad će se sastojati od pet glavnih cjelina i zaključnog razmatranja. U prvom dijelu naslovljenom "Prepreke ponovnom otkrivanju vrlina" obradit će se, ukratko, povijesni pregled pitanja ljudske naravi, znanja i slobode koja su intimno povezana. Uistinu, među filozofima kao što su Hobbs, Locke, Rousseau, može se naći uska korelacija između njihovih stavova o tome što su ljudska bića i prema tome kakva je implikacija s obzirom na etiku i politiku. Dominantna filozofija naših dana je kruti pragmatizam i utilitarističko gledanje dobrog života kao maskimizacije blagostanja i uživanja. Josef Pieper identificira tiraniju moderne tendencije naspram svijeta rada kao glavnu opreku u klasičnoj koncepciji dokolice. Dominantni moderni stav politike i ekonomije zamjenjuje subjektivne preferencije antičkog pojma vrsnoće svojstvenog ljudskom biću.

Drugi dio poglavlja "Ontološko i antropološko utemeljenje vrlina" bavi se pitanjem ljudske naravi i njezinog izvora koje je povezano s problemom razlikovanja između egzistencije i esencije, pitanjem koje (je) dominira(lo) poviješću zapadne misli. U sadašnjem kontekstu,



što je važno za ovaj rad, bit će elaboriran Pieperov pristup ovom mjestu i njegovo neslaganje sa Sartreovom interpretacijom. Iako Pieper posvećuje tek nekoliko odlomaka, eksplicitno, problemu esencije i egzistencije i njihovom odnosu, dotiče ih se često, indirektno, u svojim filozofskim spisima. Srž pitanja u raspravi oko izvora ljudske naravi i onoga što implicira naše razumijevanje naravi tiče se sljedećeg: prethodi li esencija egzistenciji ili obrnuto egzistencija esenciji. U prvom slučaju, to je Pieperov stav, božansko biće oblikuje arhetip ili esenciju ljudske naravi u svome intelektu, a u drugom slučaju koji korespondira Sartreovom shvaćanju jedini je izvor ljudske naravi apsolutno autonomna sloboda, koja se temelji a priori na ateizmu.

Treći dio rada naslovljen je "Dobro – izvor vrлина"; raspravljat će o dobru u odnosu prema stvarnosnome (res). Prema čemu čovjek da se usmjerava, a da pri tome ne zapadne u usko, zatvoreno shvaćanje svijeta? To će se pitanje propitivati na ovome mjestu. Svaka obveza prema Pieperu temelji se u bitstvu, budući da sama volja nije dovoljna za dobro djelovanje. Tvrdnja da je dobro ono što je razumno također je kratkoga daha, budući da ono što proizlazi iz racionalnosti dovodi do neke vrste etike koja postaje pravilima "životne igre" gdje čovjek može činiti sve dok se drži pravila igre. Stoga je cilj ovoga poglavlja pokazati kako je dobro, koje je spoznato uz pomoć razuma, u suglasnosti s stvarnosnim.

Četvrto poglavlje bavi se pitanjem "Cilj filozofije vrлина: sreća i kontemplacija". Ljudsko biće prema Pieperu traži u svim svojim djelovanjima svoga života dobro koje ga čini sretnim, dobro koje će dopustiti njegovu životu da završi dobro. To dobro, kao krajnji cilj, je identično s potpunom aktualizacijom osobe. Ljudsko biće nalazi samo sebe u paradoksalnoj situaciji; u procjepu između, s jedne strane, svoje prirodne orijentiranosti prema sreći i nemogućnosti izbjegavanja tog pitanja, i s druge strane, divergencije odgovora koji se tiče sadržaja dobra koje će mu donijeti najveću sreću. Pieper zaključuje, uzimajući tradicionalne argumente od nekih antičkih mislioca, kako dobro koje čovjek želi mora biti nešto potpuno, vječno, apsolutno, konstantno, nepromjenljivo i u stanju savršene harmonije. *Beatitudo* iz Pieperove perspektive je konačna destinacija putovanja ljudskoga bića prema punini s obzirom na aktualizaciju i potpuno zadovoljenje čovjekova bića, cilj kojega čovjek ne bira nego je jednostavno po naravi upravljen njemu.

Peti dio rada naslovljen je "Krepostan čovjek ideal društva" bavi se pitanjem što to čovjeka čini dobrim čovjekom. Četiri kardinalne kreposti – razboritost, pravednost, hrabrost, umjerenost, nisu samo elementi, nego strukture ljudske osobe, to jest principijelni stavovi svijesti. Treba li čovjek uistinu znati što je pravedno kako bi bio pravedan? Jesu li kreposti, vrijednosti nešto instinktivno, nagonsko, ili nešto što čini nutarnost čovjeka kao bića, predmeti su kojima će se rad baviti u ovom poglavlju. Pokazat će se kako je vrlo važno za sliku čovječanstva i opoziciju između moralnosti i vlastitog interesa nužnost vrлина za bilo kakav uspjeh u djelovanju uopće, bez obzira smatra li se ono moralno ili ne.

Zaključno razmatranje iznijet će na vidjelo sintezu cjelokupne problematike. Pokazat će osnovni smisao filozofije vrлина kao jedne od mogućih etika u pluralizmu etičkih svjetonazora. U zaključku će se još valorizirati Pieperova pozicija s obzirom na vodeće etičke struje u suvremenoj filozofiji, te ocijeniti ujedno njegov doprinos na tom području. Ovaj će rad time pridonijeti filozofskoj rekonstrukciji vrлина ukazujući kako je etika vrлина jedan od prikladnijih oblika etike u kojoj moralno dobro samo po sebi ne iscrpljuje dobro.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Primarni će se doprinos sastojati u problematiziranju uvriježenih tumačenja filozofije vrлина, te njezine uloge u Pieperovoj filozofiji. Ukoliko rad uspije u plauzibilnom argumentiranju u prilog Pieperove teze koja primarno inzistira na antropološko-ontološkom karakteru shvaćanja vrлина, na primatu onoga "biti" nad "činiti", na primatu onoga "dobra" nad "treba", te na cjelovitom moralno-etičkom subjektu koji je koherentan, ali ne i zatvoren, to znači da je prije svega moguće govoriti o utemeljenju novog i drugačijeg filozofijskog diskursa vrлина.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Annas, Julia, *The Morality of Happiness*, Oxford University Press, 1975.

Aristotel, *Nikomahova etika*, Liber, Zagreb, 1982.

Crisp, Roger, *How Should One Live? Essays on the Virtues*, Oxford (Clarendon Press), 1996.

Crisp, Roger i Michael Slote, *Virtue Ethics*, Oxford (Oxford UP), 1997.

Darwall, Stephen, *Virtue Ethics*, Oxford (Blackwell), 2002.

Foot, Philippa, *Virtues and Vices. And Other Essays in Moral Philosophy*, Oxford (Clarendon Press), 2002.



Frankena, William, *Etika*, KruZak, Zagreb, 1998.

Hursthouse, Rosalind, *On Virtue Ethics*, Oxford (Oxford UP), 1999.

Kant, Immanuel, *Kritika praktičkog uma*, Naprijed, Zagreb, 1974.

Kant, Immanuel, *Metafizika čudoređa*, Veselin Masleša, Sarajevo, 1967.

Kotva, Joseph, J., *The Christian Case for Virtue Ethics*, Washington, DC: Georgetown University, Plymouth, 1996.

MacIntyre, Alasdair, *Za vrlinom: Studija o teoriji morala*, KruZak, Zagreb, 1997.

McInerney, Ralph, M., *Ethica Thomistica: The Moral Philosophy of Thomas Aquinas*, Washington: Catholic University of America Press (1997)

Meilaender, Gilbert, C., *The Theory and Practice of Virtue*, University of Notre Dame Press Notre Dame, Indiana, 1984.

Müller, Anselm W., *Was taugt die Tugend? Elemente einer Ethik des guten Lebens*, Stuttgart, 1998.

Pieper, Josef, *Werke in acht Bänden und zwei Ergänzungsbänden*, ur. B. Wald, Felix Meiner, Hamburg, 2010.

Rhonheimer, Martin, *Die Perspektive der Moral. Philosophische Grundlagen der Tugendethik*, Berlin, Akademie, 2001.

Rippe, Klaus P., i Schaber, Peter, *Tugendethik*, Stuttgart (Reclam), 1998.

Schumacher, Bernard, N., *A Cosmopolitan Hermit: Modernity and Tradition in the Philosophy of Josef Pieper*, Catholic University of America Press, 2009.

Slote, Michael, *From Morality to Virtue*, Oxford University Press, 1992.

Statman, Daniel, *Virtue Ethics*, Edinburgh, University Press, 1997.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

5000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva		



na kojoj je odobren prijedlog
istraživanja (navesti samo ako je
potrebno)

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Josip Oslić

Potpis _____
prof.dr.sc. Lino Veljak

Potpis _____
Franjo Mijatović , lic. theol.

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 08.03.2013.

Potpis _____
Franjo Mijatović , lic. theol.

**Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA****OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE**

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Tanja Didak Prekpalaj, dipl. povjesnicar		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Informacijske znanosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6922		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Marija i Petar Didak		
Datum i mjesto rođenja:	03.03.1981., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	Vilima Korajca 23, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	098685224		
E-mail:	didak@hidra.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, povijest , Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2006. – Hrvatska informacijsko-dokumentacijska referalna agencija (HIDRA) Siget 18C, Zagreb Radno mjesto: stručni savjetnik u Odjelu za obradu službene dokumentacije i podataka
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Didak Prekpalaj, Tanja; Horvat, Tamara Cadijal – nove mogućnosti pretraživanja pravnih propisa Republike Hrvatske // 13. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji: Povratak u budućnost: osveta standarda Rovinj, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 2. Didak Prekpalaj, Tanja; Horvat, Tamara; Miletić, Diana; Mokriš, Dubravka Compiling, Processing and Accessing the Collection of Legal Regulations of the Republic of Croatia // INFUTURE2009: Digital Resources and Knowledge Sharing Zagreb, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 3. Didak Prekpalaj, Tanja; Horvat, Tamara; Motika, Željka; Vukalović, Dubravka Dostupnost informacija i usluga javne uprave // LIDA Dubrovnik, Hrvatska, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster) 4. Didak Prekpalaj, Tanja; Horvat, Tamara; Murati, Tomislav Normativna baza imena tijela javne vlasti: dio normativne infrastrukture utemeljene na pojmovniku Eurovoc // 13. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji: Povratak u budućnost: osveta



	<p><i>standarda</i></p> <p>Rovinj, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>5. Didak Prekpalaj, Tanja; Horvat, Tamara Prikupljanje i pohrana službene dokumentacije RH sa službenih web sjedišta – problemi pri izradi digitalnog dokumenta // <i>12. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture</i> Poreč, Hrvatska, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>6. Didak Prekpalaj, Tanja; Horvat, Tamara WebAIDE – javni servis za automatsko indeksiranje deskriptorima Eurovoca // <i>Document management systems - international symposium</i> Kranjska gora, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>									
NASLOV PREDLOŽENE TEME										
Hrvatski:	Model sustava za međusobno povezivanje i dugotrajno očuvanje pravnih propisa									
Engleski:	Model of a System for Interconnection and Long-term Preservation of Legal Regulations									
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):										
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Informacijske i komunikacijske znanosti / Arhivistika i dokumentalistika									
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)										
	<table border="1"><thead><tr><th>Titula, ime i prezime:</th><th>Ustanova, država:</th><th>E-Pošta:</th></tr></thead><tbody><tr><td>Prvi mentor: prof.dr.sc. Hrvoje Stančić</td><td>Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska</td><td>hrvoje.stancic@zg.t-com.hr</td></tr><tr><td>Drugi mentor:</td><td></td><td></td></tr></tbody></table>	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:	Prvi mentor: prof.dr.sc. Hrvoje Stančić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	hrvoje.stancic@zg.t-com.hr	Drugi mentor:		
Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:								
Prvi mentor: prof.dr.sc. Hrvoje Stančić	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	hrvoje.stancic@zg.t-com.hr								
Drugi mentor:										
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina										
Prvi mentor:	<ol style="list-style-type: none">1. Stančić, Hrvoje. <i>Digitalizacija</i>. Zagreb: Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2009.2. Rajh, Arian; Stančić, Hrvoje. Planning and Designing of Digital Archival Information Systems // <i>INFuture2009: The Future of Information Sciences - Digital Resources and Knowledge Sharing</i> / Stančić, Hrvoje ; Seljan, Sanja ; Bawden, David ; Lasić-Lazić, Jadranka ; Slavić, Aida (ur.). Zagreb : Odsjek za informacijske znanosti, Filozofski fakultet, 2009. str. 55-64.3. Stančić, Hrvoje; Pavlina, Krešimir; Rajh, Arian; Strasberger, Vito. Creation of OAIS-Compliant Archival Packages for Long-Term Preservation of Regulatory Metadata, Records and Dossiers // <i>eTELEMED 2012 - The Fourth International Conference on eHealth, Telemedicine, and Social Medicine</i> / Gemert-Pijnen, Lisette Van ; Ossebaard, Hans C. ; Smedberg, Åsa ; Wynchank, Sinclar ; Giacomelli, Piero (ur.). Valencia : IARIA, 2012. str. 105-110.4. Stančić, Hrvoje; Rajh, Arian; Pavlina, Krešimir. Long-term Preservation Solution for Complex Digital Objects Preserved as Archival Information Packages in the Domain of Pharmaceutical Records // <i>DigitalWorld 2011</i> / Van Gemert-Pijnen, Lisette ; Ossebaard, Hans C. ; Hämmäläinen, Päivi (ur.). IARIA, 2011. str. 13-21.									



	5. Stančić, Hrvoje; Rajh, Arian. Integracija digitaliziranog i digitalnog gradiva u jedinstveni arhiv elektroničkih zapisa // 12. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture / Faletar Tanacković, Sanjica (ur.). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009. str. 53-70.
Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Rad će dati uvid u trenutno stanje nastanka, objavljivanja i pretraživanja pravnih propisa u Republici Hrvatskoj, te će dati prijedloge za neke od ključnih problema koji se javljaju u pretraživanju i dostupnosti propisa. Također će se ispitati zadovoljstvo korisnika koji pretražuju propise i njihova komunikacija s tijelima državne uprave koja su zadužena za njihovu objavu. Istraživanja će rezultirati prijedlogom modela međusobno povezanih propisa te prijedlogom modela središnjeg sustava na kojem bi propisi bili pohranjivani i dostupni u svim svojim fazama nastanka te arhivirani i (dugo)trajno očuvani. Na taj način bi se stvorio transparentan sustav od povjerenja koji omogućuje korisniku brzo, besplatno i lako pretraživanje pravnih propisa.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	The thesis will provide insight into the current situation with creation, publishing and searching legal regulations in the Republic of Croatia, and will make suggestions for some of the key issues in searching and accessibility of legal regulations. It will also examine the satisfaction of users searching for regulations and their communication with government authorities who are responsible for their publications. The result of the research will propose a model of interrelated regulations and will propose a development model of a centralised system where the regulations will be stored and made available through all phases of their creation as well as archived and preserved for the long-term. Building such a transparent and trusted system would allow users to search for legal regulations quickly, easily and free of charge.
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Poznavanje zakonodavstva države i njegova dostupnost od ključne je važnosti za funkcioniranje društva. Ono je bitno fizičkim osobama i domaćim pravnim subjektima, ali i međunarodnim čimbenicima koje zanimaju propisi i poslovanje na području određene države.</p> <p>Jedno od glavnih pravnih načela glasi: <i>ignorantia iuris nocet</i> (u prijevodu: nepoznavanje prava šteti), pa tako nema opravdanja za nepoznavanje propisa, tj. da zakonom nešto nije zabranjeno ili regulirano. Informirani građanin, upoznat sa svojim pravima i obvezama može i aktivno sudjelovati u donošenju odluka jer mu pravne informacije pomažu u razumijevanju pravnog sustava te ga uče o specifičnim područjima prava.(3)</p> <p>Prema Ustavu RH, Hrvatski sabor, kao zakonodavno tijelo, donosi Ustav, zakone, državni proračun, odluke, deklaracije, rezolucije, povelje, preporuke i zaključke, te daje vjerodostojna tumačenja zakona. Vlada Republike Hrvatske predlaže zakone i druge akte Hrvatskom saboru, predlaže državni proračun i završni račun, provodi zakone i druge odluke Hrvatskoga sabora te donosi uredbe za izvršenje zakona. Zakonodavni postupak u Republici Hrvatskoj započinje prijedlogom akta koji se dostavlja predsjedniku Sabora, koji zatim upućuje primljeni prijedlog zakona predsjednicima svih radnih tijela, svakom zastupniku i predsjedniku Vlade, u slučaju kada Vlada nije predlagatelj zakona. Pravo predlaganja ima Vlada Republike Hrvatske, svaki saborski zastupnik, klubovi zastupnika te radna tijela Hrvatskoga sabora. Prilikom predlaganja zakona, predlagatelj se može pozivati i na predstavnike i prijedloge koje imaju pravo podnositi građani Republike Hrvatske. (11)</p> <p>Praksa pokazuje da je najčešći predlagatelj zakona Vlada RH, dok vrlo mali broj prijedloga dolazi od pojedinačnih zastupnika ili klubova zastupnika. Prema Poslovniku Vlade (12), ministarstva i druga tijela državne uprave imaju obvezu predlaganja Vladi zakona ili drugih</p>	



akata iz njihova djelokruga. Također, uredi državne uprave u županijama i Grad Zagreb mogu predložiti donošenje zakona i svoje mišljenje dostaviti Vladi i nadležnom ministarstvu. Nacrtr prijedloga zakona nastaje u ministarstvima i tijelima državne uprave, koje Vlada zaključkom zadužuje da pripreme prijedloge zakona sukladno svojem djelokrugu. (16) Prijedlozi se dostavljaju na raspravu i doradu stručnim skupinama i vladinim tijelima za koordinaciju te se upućuju u saborsku proceduru. Nakon usvajanja prijedloga zakona slijedi njegovo proglašenje. Predsjednik Republike odlukom proglašava zakone u roku od osam dana od kada su izglasani u Saboru. Članak 90. Ustava RH govori da se zakoni i drugi propisi državnih tijela prije stupanja na snagu objavljuju u službenom glasilu - Narodnim novinama. (15)

Osim Narodnih novina, službeni izvori koji objavljuju pravne propise su i Hrvatski Sabor, Vlada RH, te Hrvatska informacijsko-dokumentacijska referalna agencija (u daljnjem tekstu: Hidra). Na internetskim stranicama Vlade moguće je pratiti sjednice i odluke Vlade, počevši od 2001. godine. Svaka sjednica sadrži dnevni red, broj sjednice, te audiozapis, a dokumenti su dostupni u elektroničkom obliku u .pdf formatu. Hrvatski Sabor posjeduje bazu podataka e-Doc koju je razvila Infodok služba, a sastoji se od parlamentarnih akata, fonograma, zastupničkih pitanja te amandmana (1). Dio podataka iz baze je javno dostupan, i to onaj koji omogućava praćenje zakonodavnog postupka i sadrži podatke o čitavoj zakonodavnoj povijesti akata koji su upućeni u saborsku proceduru. Javni dio baze sadrži dokumente od V. Saziva Hrvatskoga sabora (2003. god.) do danas te statističke pokazatelje o radu Sabora. Hidra, kao stručna služba Vlade RH, sustavno i redovito prikuplja javno dostupnu službenu dokumentaciju u tiskanom i elektroničkom obliku, pa tako Zbirka radnih dokumenata sa sjednica Vlade Republike Hrvatske i Hrvatskoga sabora obuhvaća nacrte i prijedloge propisa, izvješća, planove i druge dokumente koji služe za rasprave na sjednicama (6). To su pretežno dokumenti u elektroničkom obliku automatski prikupljeni sa službenih stranica Vlade RH i Hrvatskoga sabora te pohranjeni u digitalnom arhivu Hidre. Prikupljeni materijali za sjednice Vlade Republike Hrvatske datiraju od 8. saziva Vlade, a materijali za sjednice Hrvatskoga sabora sadrže zapisnike sa sjednica, priloge za raspravu od 3. saziva u tiskanom, a od 4. saziva i u elektroničkom obliku. Radni materijali sjednica Vlade obuhvaćaju ulazne dokumente na sjednice isključivo u elektroničkom obliku. Radne materijale za sjednice Hrvatskoga sabora u tiskanom obliku dostavlja Hrvatski Sabor prije početka sjednice, a njihova elektronička verzija preuzima se sa službenih saborskih internetskih stranica. Također, Hidra posjeduje i Zbirku pravnih propisa koja je integrirana u jedinstvenu tražilicu CADIAL (13) koja sadrži cjelovite tekstove objavljenih pravnih propisa RH u elektroničkom obliku (4).

Posljednjih godina pravni propisi su digitalizirani, tj. postaju dostupni u elektroničkom formatu. Digitalizaciju je potaknula i integracija između računalno potpomognutog nacrta dokumenta i njegove elektroničke distribucije, ali i mogućnost novih tehnologija da omoguće autentičnost i integritet elektroničkog dokumenta (2). Pravni dokumenti u elektroničkom obliku, umjesto kopije originalnog papirnatog dokumenta, postaju danas službeni pravni tekstovi, te time potiču *online* proces između onih koji stvaraju dokumente i krajnjih korisnika. Također, pojavom semantičkog web-a, pravne informacije obrađene su prema svom sadržaju, a ne samo kao običan tekst (najčešće se koristi XML za strukturirane dokumente kao što su pravni propisi)(9;10). Upravo je semantički prostor jedna od najvećih prepreka u razumijevanju između laika i pravnih stručnjaka – laici koriste drugačiju semantiku i fraze u pretraživanju, dok računalo koristi sintaksu i semantiku programskih jezika (8).

Pretraživanje pravnih propisa, iako dostupnije nego ikada, nosi i određene probleme u komunikaciji između građana koji pretražuju informacije iz pravnih informacijskih sustava. Građani se ne snalaze u „šumi propisa“ koji se objavljuju na više mjesta te ne razumiju prilično kompleksan zakonodavni postupak. Činjenica je da Hrvatska ima mnogo veći broj provedbenih propisa nego samih zakona. Gotovo je nemoguće pratiti nastanak određenog propisa od izrade nacrta prijedloga zakona pa sve do objave u Narodnim novinama (7). Također, pretraživanje u većini baza pravnih propisa otežano je zbog nedovoljne količine propisa koji se nude ali i nemogućnosti da se sagleda cjelokupna slika određenog propisa – važeći propis sa svim izmjenama i dopunama koje su prethodile, te povezanost sa sličnim propisima.

Današnji korisnik informacija, već naviknut na nove tehnologije i načine prezentacije podataka, očekuje sve brži i lakši dohvat tražene informacije. Propisi su dostupni, kroz javne i komercijalne baze podataka, no država bi trebala pružiti svojim građanima kvalitetnu i besplatnu uslugu pretraživanja kroz dostupne alate tako da na razumljiv način prikazuju cjelokupno zakonodavstvo. Takav elektronički sustav trebao bi biti uspostavljen kao sustav od povjerenja (engl. Trusted Digital Repository) (14).

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Ciljevi: dati pregled trenutnog stanja nastanka, objavljivanja i pretraživanja propisa u Republici Hrvatskoj; istražiti postojeće zbirke pravnih propisa na pravnim portalima u RH; istražiti ulogu ključnih riječi u pretraživanju i korištenju terminoloških rječnika; predložiti model međusobno povezanih propisa; predložiti model središnjeg sustava za pohranu, pretraživanje, arhiviranje i (dugo)trajno očuvanje pravnih propisa.

**Hipoteze:**

H1: Pravni propisi su dostupni u elektroničkom obliku.

H2: Korisnici teško pronalaze traženi propis u cjelovitom obliku (sa svim izmjenama i dopunama).

H3: Središnji sustav od povjerenja za pohranu, pretraživanje, arhiviranje i (dugo)trajno očuvanje pravnih propisa, u svim njihovim fazama nastanka, omogućava transparentnost rada Države.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Važnost dostupnosti pravnih propisa analizirati će se kroz utjecaj informacijsko-komunikacijske tehnologije na pristup dokumentima i uslugama tijela javne vlasti te uključivanje zainteresirane javnosti u postupak izrade propisa. Analiza i pregled trenutnog stanja objavljenih propisa opisati će se kroz službene izvore informacija: baze podataka Hrvatskog sabora, Vlade RH, Hidre i Narodnih novina. Također, analitičkim pristupom i analizom sadržaja istražiti će se 15 relevantnih pravnih portala s bazama podataka. Njihov sadržaj biti će ispitan na temelju odabranog relevantnog uzorka pravnih propisa, a rezultati će biti obrađeni statističkom metodom i grafički prikazani. Glavni kriteriji biti će opseg zbirke, učestalost ažuriranja, dostupnost, načini pretraživanja te povezanost propisa s podzakonskim aktima. Poseban dio rada obrađivati će ulogu ključnih riječi u pretraživanju propisa te korištenje terminoloških rječnika. Naglasak će biti na tezaurusu Eurovoc, višezjezičnom pojmovniku koji se godinama koristi kao dokumentacijski alat u opisivanju sadržaja službene dokumentacije Europske unije (baza podataka Eurlax). Analizirati će se njegove mogućnosti u vrijeme usklađivanja hrvatskih pravnih propisa s propisima EU te njegova primjenjivost u višezjezičnom okruženju Europske unije. U dijelu empirijskog istraživanja koristiti će se kvantitativne metode ispitivanja zadovoljstva korisnika o dostupnim bazama podataka i njihovim načinima korištenja te potrebama za određenim pravnim informacijama. Ono će se provesti putem Interneta na temelju web obrasca (u obliku upitnika), a uključivati će pravnike zaposlene u pravosuđu RH, Hrvatskoj odvjetničkoj komori, Ministarstvu pravosuđa, Pravnim fakultetima, Državnom odvjetništvu i Hrvatskoj javnobilježničkoj komori. Rezultati upitnika statistički će se obraditi i grafički prikazati, te će se izvesti zaključci o potrebama korisnika te mogućnostima za poboljšanje pristupa obradi i načinima dostupnosti pravnih propisa.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Analiza i uvid u trenutno stanje procesa izrade i donošenja propisa, kao i njihova dostupnost biti će temelj istraživanja koje će rezultirati na prijedlozima rješenja za ključne probleme vezane uz dostupnost propisa. Istraživanje će, također, rezultirati izradom modela međusobno povezanih propisa te prijedlogom modela središnjeg sustava na kojem bi propisi bili pohranjivani i dostupni u svim svojim fazama nastanka te arhivirani i (dugo)trajno očuvani. Na taj način bi se stvorio transparentan sustav od povjerenja koji omogućuje korisniku brzo, besplatno i lako pretraživanje pravnih propisa.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Baza podataka e-Doc. URL: <https://infodok.sabor.hr/> (2013-02-03)
2. Dalbello Bašić, Bojana; Eklić, Hrvoje; Šarić, Frane; Šnajder, Jan. Enhanced Thesaurus Terms Extraction for Document Indexing. // Proceedings of 27th International Conference on Information Technology Interfaces (ITI2005) / Lužar-Stiffler, V.; Dobrić Hljuz, V. (eds.). Zagreb : SRCE, 2005. str. 227-232.
3. Didak Prekpalaj, Tanja; Horvat, Tamara; Miletić, Diana; Mokriš, Dubravka. Compiling, Processing and Accessing the Collection of Legal Regulations of the Republic of Croatia // *INFUTURE 2009: The Future of Information Sciences - Digital Resources and Knowledge Sharing* / Stančić, Hrvoje ; Seljan, Sanja ; Bawden, David ; Lasić-Lazić, Jadranka ; Slavić, Aida (ur.). Zagreb : Odsjek za informacijske znanosti, Filozofski fakultet, 2009. str. 615-625.
4. Didak Prekpalaj, Tanja; Horvat, Tamara. Cadial – nove mogućnosti pretraživanja pravnih propisa Republike Hrvatske // *13. seminar Arhivi, knjižnice, muzeji: Povratak u budućnost: osveta standarda* / Willer, Mirna; Faletar Tanacković, Sanjica (ur.). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010. str. 220-233.



5. Duro, Michael. Crosswalking EUR-Lex : a proposal for a metadata mapping to improve access to EU documents. Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2009
6. Hrvatska informacijsko-dokumentacijska referalna agencija. URL: <http://www.hidra.hr> (2013-02-03)
7. Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata. // Narodne novine 140/09. URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_11_140_3402.html
8. Liebwald, Doris. Semantic Spaces and Multilingualism in the Law: The Challenge of Legal Knowledge Management. // LOAIT Workshop: Legal Ontologies and Artificial Intelligence Techniques, 2007.
9. Moens, Marie-Francine. Accessing Information in Semi-Structured Documents : Research Avenues. // Technologies for the Processing and Retrieval of Semi-Structured Documents: Experience from the CADIAL project / Tadić, Marko; Dalbelo Bašić, Bojana; Moens, Marie-Francine (eds.). Zagreb : Croatian Language Technologies Society, 2009. str. 225-238.
10. Moens, Marie-Francine. Retrieval of Legal Documents: Combining Structured and Unstructured Information. // Proceedings ELPUB2005 Conference on Electronic Publishing. Leuven : Katholieke Universitet, 2005.
11. Poslovnik Hrvatskoga sabora. // Narodne novine 6/2002.
URL: http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2002_01_6_175.html
12. Poslovnik Vlade Republike Hrvatske. // Narodne novine 107/2000. URL:
http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2000_10_107_2112.html
13. Tražilica CADIAL. URL: <http://cadial.hidra.hr>(2013-02-03)
14. Trusted Digital Repositories: Attributes and Responsibilities, RLG-OCLC Report, RLG, Mountain View, CA, SAD, svibanj 2002.
URL: <https://www.oclc.org/resources/research/activities/trustedrep/repositories.pdf>
15. Ustav Republike Hrvatske. // Narodne novine 41/2001. URL: <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/232289.html>
16. Zakon o sustavu državne uprave. // Narodne novine 150/2011. URL:
http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_12_150_3086.html

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

10000,00

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	



	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	da	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ prof.dr.sc. Hrvoje Stančić		
Potpis _____ Tanja Didak Prekpalaj, dipl. povjesnicar		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 12.03.2013.		
Potpis _____ Tanja Didak Prekpalaj, dipl. povjesnicar		



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	mr. sc. Jadranka Lisek, dipl. knjižničar		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Informacijske znanosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	5723		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Serafina / Dragutin		
Datum i mjesto rođenja:	03.07.1952., Bjelovar, Hrvatska		
Adresa:	Ljubomira Marakovića 12, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	099 2110 914		
E-mail:	jadranka.lisek@fer.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, bibliotekarstvo, Poslijediplomski magisterij, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1992. - Središnja knjižnica Fakulteta elektrotehnike i računarstva, Zagreb: voditeljica 1986.-1992. - Knjižnice grada Zagreba: informator 1975.-1986. - USIZORIZ: administrativni referent
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1.Lisek, Jadranka; Brkljačić, Tihana. Tko nam to dolazi? Korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT) i stilovi učenja kod novoupisane generacije studenata FER-a. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske. (2012) (prihvaćen za objavljivanje). 2. Glavica, Marijana; Lisek, Jadranka; Vrkić, Dina. Zaplesala je ovo ljeto : implementacija KOHE u knjižnični sustav Fakulteta elektrotehnike i računarstva. 1. dio. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske. (2012). 3.Lisek, Jadranka; Vrkić, Dina; Jelić, Ivan. Community Management in Informal e-Learning Environment - Analysis and Vison of Facebook in Central Library of Faculty of Electrical Engineering and Computing // Proceedings of the 35th International Convention on Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics (MIPRO 2012). Rijeka : Croatian Society for Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics, 2012. 1189-1192 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni). 4.Lisek, Jadranka; Marijanović, Branka.



	<p>Halo, ovdje Knjižnica FER-a! (Pre)poznajete li me? // Proceedings of the 33rd International Convention on Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics (MIPRO 2010) / Biljanović, Petar ; Čičin Šain, Marina ; Uroda, Ivan ; Turčić Prstačić, Ivana ; Sluganović, Ivanka (ur.). Rijeka : Croatian Society for Information and Communication Technology, Electronics and Microelectronics, 2010. 352-354 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni).</p> <p>5. Lisek, Jadranka. O knjižnici // Samostan sv. Klare u Splitu u svom vremenu : radovi simpozij u povodu 700. obljetnice Samostana sv. Klare 1308.-2008. / Muzuković, Suzana (ur.). Split : Samostan sv. Klare, 2008. 315-327 (predavanje, domaća recenzija, objavljeni rad, znanstveni).</p> <p>6. Lisek, Jadranka; Marijanović, Branka; Šimara, Stjepan. Knjižnični softver FERLIB // 11. dani specijalnih i visokoškolskih knjižnica : Knjižnice kamo i kako dalje? : knjižnice i očuvanje kulturne baštine, knjižnice bez granica: digitalni repozitoriji, knjižnični softveri : zbornik radova / Krajna, Tamara ; Martek, Alisa (ur.). Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2010. (poster, objavljeni rad, znanstveni).</p> <p>7. Lisek, Jadranka; Lovreček, Branka; Šimara, Stjepan. Evaluating the usage and costs of a faculty library // Libraries in the Digital Age (LIDA 2007) "Users and use of DL & economics of digital libraries" : Book of abstracts. (poster, sažetak, znanstveni).</p> <p>8. Pola stoljeća nam je tek : 1961.-2011. : spomenica Središnje knjižnice Fakulteta elektrotehnike i računarstva / Lisek, Jadranka (ur.).</p> <p>9. Bekić, Zoran; Čelić-Tica, Veronika; Garvas-Delić, Ana; Katalenac, Draugutin; Lisek, Jadranka; Stojanovski, Jadranka. NISKA Nacionalni informacijski sustav knjižnica Idejni projekt, 2000. (elaborat).</p> <p>10. Lisek, Jadranka; Petr Balog, Kornelija. Knjižničar e-animator: primjer primjene poslovne inteligencije. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske. 53 (2010) , 1; 35-46 (članak, znanstveni).</p>
--	--

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Visokoškolska knjižnica kao nositeljica mrežnog informalnog učenja novoupisanih studenata
Engleski:	Academic library as a carrier of informal networked learning of newly enrolled students
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Informacijske i komunikacijske znanosti / Knjižničarstvo

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Aleksandra Horvat	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	ahorvat@ffzg.hr
Drugi mentor:	prof.dr.sc. Mario Žagar	Sveučilište u Zagrebu, Fakultet elektrotehnike i računarstva, Hrvatska	Mario.Zagar@fer.hr

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina



Prvi mentor:	<ol style="list-style-type: none">1. Horvat, Aleksandra; Daniela Živković. Između javnosti i privatnosti: knjižnice u vremenu e-knjige. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada, 2012.2. Horvat, Aleksandra. Digitalizacija i knjižnice. // Zbornik Hrvatskog društva za autorsko pravo 2011, 11/12, str. 27- 35.3. Kajberg, Leif; Horvat, Aleksandra; Oğuz, Esin Sultan. LIS education. // Global library and information science : a textbook for students and educators / edited by Ismail Abdullahi. München : K.G. Saur, 2009. Str. 343-363.4. Horvat, Aleksandra. Cjeloživotno učenje knjižničara : stanje i mogućnosti. // Cjeloživotno učenje knjižničara : ishodi učenja i fleksibilnost / urednice Aleksandra Horvat, Dijana Machala. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2009. Str. 21-36.5. Machala, Dijana; Horvat, Aleksandra. Nacionalni program izobrazbe knjižničara temeljen na ishodima učenja: prema priznavanju neformalnog obrazovanja knjižničara. // Neformalno obrazovanje i informalno učenje odraslih : zbornik radova 4. međunarodne konferencije Neformalno obrazovanje i informalno učenje odraslih. Zagreb : Hrvatsko andragoško društvo, 2009. Str. 259-269.
Drugi mentor:	<ol style="list-style-type: none">1. Bosnić, Ivana; Orlić, Marin; Žagar, Mario. „Beyond LMS: Expanding Course Experience with Content Collaboration and Smart Assignment Feedback.“ International Journal of Emerging Technologies in Learning (IJET). 5 (2010), 4; 11-16 (članak, znanstveni).2. Bosnić, Ivana; Žagar, Mario; Žagar, Martin. „In search of a smile: SMIL indexing system for multimedia learning“. International Journal of Emerging Technologies in Learning. 2 (2007), 3; 1-7 (članak, znanstveni).3. Bosnić, Ivana; Čavrak, Igor; Orlić, Marin; Žagar, Mario; Crnković, Ivica. „Avoiding Scylla and Charybdis in Distributed Software Development Course“. ICSE '11 International Conference on Software Engineering - Proceeding of the community building workshop on Collaborative Teaching of Globally Distributed Software Development. Faulk, Stuart (ur.). New York, NY, USA: ACM, 2011. 26-30 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni)4. Bosnić, Ivana; Čavrak, Igor; Žagar, Mario; Land, Rikard, Crnković, Ivica. „Customers' Role in Teaching Distributed Software Development.“ Proceedings of 23rd Annual IEEE-CS Conference on Software Engineering Education and Training, CSEET 2010 / Taran, Gil (ur.). Los Alamitos, California, USA: IEEE CS Conference Publishing Services, 2010. 73-80 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad)5. Bosnić, Ivana; Orlić, Marin; Žagar, Mario. „Beyond LMS: Expanding course experience with content collaboration and smart assignment feedback“. Proceedings of the International Conference on Interactive Computer Aided Learning. Auer, Michael E., Schreurs, Jeanne (ur.). Wien, Austria: International Association of Online Engineering, 2010. 1-11 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni).
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>Prepoznavanje i sustavno istraživanje potreba i očekivanja korisnika važan je čimbenik djelovanja suvremene visokoškolske knjižnice. S razvojem novih, stvarnih i potencijalnih tehnologija postalo je nužno preoblikovati i prilagoditi djelovanje knjižničkog sustava kao nezaobilaznog, ali često nedovoljno prepoznatog segmenta potpore u procesu visokoškolske edukacije kako bi se optimalno ostvarivali ciljevi i zadaće svih dionika sustava.</p> <p>U posljednjih nekoliko desetljeća, postojeća literatura ukazuje na potencijalan problem rada onih visokoškolskih knjižnica, koje ne mogu udovoljiti potrebama suvremenog korisnika, odnosno ne</p>



	<p>mogu pružati podršku ostvarivanju svrhe i ciljeva matičnog akademskog okruženja.</p> <p>Promjene u okruženju visokoškolskih knjižnica potaknule su preoblikovanje postojećih te razvoj novih usluga među kojima komunikacija u virtualnom okruženju nameće posebne oblike djelovanja. Tradicionalne usluge iz fizičkog prostora knjižnice izmještaju se, naime, u virtualni prostor, odnosno načini komuniciranja s korisnicima prerastaju u online komunikaciju, u potpunosti prilagođenu ciljanim korisnicima.</p> <p>Cilj je rada, naime, pokazati kako visokoškolska knjižnica može postati nositeljicom mrežnog informalnog učenja i kako može pomoći visokoskolskoj ustanovi u čijem je sastavu da organizira i cjeloživotno učenje. Taj će se proces pokazati na primjeru uvođenja novog modela komuniciranja sa studentima i njegove recepcije među studentima, nastavnicima i knjižničarima.</p>
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>An important factor in the performance of a contemporary higher education library refers to the recognition and systematic research of library users' needs and expectations. With the development of new technologies it became vital to redesign and adjust the work of existing library system as inevitable, but often not enough recognized supporting segment in a process of higher education in order to meet goals and tasks of each participant optimally.</p> <p>During past several decades, existing literature has been pointing at the potential problem in the work of higher education libraries, which cannot meet the needs of contemporary users, in other words they cannot support the attaining of the purpose and goals of the primary academic environment. The need to reshape the existing library services stimulated the development of new services, among which communication in virtual surrounding puts forward special forms of action. Traditional services are being moved from physical premises into a virtual space. In other words, the ways of communicating with users grow into an online communication, entirely adjusted to target users.</p> <p>This work aims at demonstrating how a higher education library can become a carrier of an informal networked learning, and assist an academic institution, of which it is a part, in organising a lifelong learning programme. This process will be presented on the example of introducing a new model of communication with students, and its recognition among students, teachers and librarians.</p>
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Prepoznavanje procesa stvaranja organizacijskog znanja kao korporativnog resursa uvelike je dobilo na važnosti među istraživačima u posljednjem desetljeću 20. stoljeća (Fosmire, Macklin 2011.; Veen, Staalduinen, Hennis 2011.; Vranić, 2007.). Visokoškolske knjižnice, fakultetske i druge organizacijske jedinice, suočavaju se s različitim i novim uvjetima i problemima poslovanja (Arko-Cobbah, 2004.) kao što su brzina promjena, globalizacija, izvrsnost, troškovna učinkovitost te potrebom za iznalaženjem odgovora na nastale promjene pomoću cjelovitih rješenja (Durrance, Fisher, 2005.; Petrak, Aparac-Jelušić, 2005). Jedan od osnovnih uvjeta opstanka i konkurentnosti je njihova sposobnost da iskoriste podatke koje posjeduju kao vrijedan resurs i stvore nova znanja (Dickenson, 2006.; Nims, 2000.; Aparac-Jelušić, 1996.; 2000.): znanje je ono što omogućava donošenje dobrih odluka, promjene i prilagodbe (Nonaka, 1994.; Leko Šimić, 2008) pa vrijedne resurse valja približiti studentima kako bi uspješno savladavali zadaće, koje pred njih stavlja studijski program.</p> <p>Prema Vizek Vidović (2003) i Divjak (2008.) planiranje nastave i poučavanja treba se zapravo baviti organizacijom procesa učenja. Pri tomu treba imati na umu i sve ono što studenti znaju od ranije (Huett, Moller, Young 2004.).</p> <p>Koncept dinamične kreacije znanja unutar organizacija predstavio je Ikujiro Nonaka (1994). Središnja misao tog koncepta je da je organizacijsko znanje kreirano kroz kontinuirani dijalog između unutarnjeg i eksplicitnog znanja. Koncept ispituje prirodu tog dijaloga te su identificirana četiri načina interakcije spomenutih oblika znanja. Dok novo znanje stvaraju ljudi (individue), organizacije su te koje igraju ključnu ulogu u formaliziranju i naglašavanju tog znanja. Kreiranje znanja je i osnovni uvjet i pretpostavka stalnih promjena i prilagodbi organizacija (Senge, 2001.; Schuh, Whitt, 1999.).</p> <p>U tom kontekstu vrijedno je istražiti potencijale visokoškolskih knjižnica, koje uobičajeno služe kao snažan mehanizam u osiguravanju dostupnosti znanja zajednicama i organizacijama (Johnson, 2008.). Preciznije, knjižnice su mehanizam koji nude pomoć potrebnu kad</p>	



se informacija namjerava koristiti u zajednicama i organizacijama (Buckland, 2000.; Mattews, 2007.). Pritom odluke o vlastitu poslovanju treba temeljiti na činjenicama, istraživanjima i analizama (Kelly, Kross 2002.), a usluge planirati i dijeliti (predavati) na način da se osigura maksimalizacija pozitivnih učinaka (ishoda) i ukaže na važnost tih usluga za sve dionike, kojima se knjižnica obraća (Jantz, 2012.). Kultura procjene postojanja i djelovanja u organizacijama, u kojima djelatnici brinu o rezultatima vlastita djelovanja i o tome odnose li se ti rezultati na očekivanja korisnika (Lewis, 2008.), jedan je od značajnijih trendova u teoriji i praksi sveučilišnog knjižničarstva u svijetu (Bailin, 2011.; Brophy, 2006; Blagden, Harrington, 1990.), a i u Hrvatskoj bilježi sve veće zanimanje stručnjaka (usp. na primjer knjigu Petr-Balog, 2010.). Poslanje knjižnice, isticanje vrijednosti (koristi) te postavljanje optimalnog ustroja i učinkovitog sustava podrške korisnicima (Brown, Weingart, Johnson 2004.), prepoznaju se u izvedbi i rezultiraju većom ili manjom uspješnošću i djelotvornošću (Lakos, Phipps, 2004.), a važan segment tog pristupa je i usredotočenost (fokusiranost) na učenje (Consolvo, 2002).

Koncept e-učenja (Desai, Graves, 2007.) i cjeloživotnog učenja danas je nesumnjivo okosnica svih modernih pristupa obrazovanju. U konceptu e-učenja, učenje se odvija u virtualnim mrežnim prostorima gdje temeljnu komponentu učenja čini informacija dostupna na globalnoj informacijskoj infrastrukturi (Aparac Jelušić, 2004). Cjeloživotno učenje definira se kao aktivnost učenja tijekom života s ciljem unapređenja znanja, vještina i sposobnosti unutar osobne, građanske, društvene i poslovne perspektive tj. cilj mu je obrazovati stručnjaka za učenje tijekom cijeloga života, pripremajući ga na dosljedno uvažavanje velikih promjena koje svakog pojedinca očekuju u njegovu radnom vijeku. Potrebna su znanja i vještine izvan domašaja tehnologije, kao što su pronalaženje, pristup, prosudba, vrednovanje ili učinkovito korištenje informacija. Time informacijska pismenost otvara put obnavljanju i nadogradnji vlastitih znanja, pravilnom odabiru vrijednog znanja i njihovoj primjeni i kao takva postaje važnom karikom u cjeloživotnom učenju (Horvat, 1997; 2009; Špiranec, 2003).

Potreba za informacijskom pismenošću danas prožima sve profesije i vrste radnih mjesta. Pritom ta mjesta ne obuhvaćaju tek zabilježeno znanje, nego i socijalne odnose i fizička ili praktična iskustva iz kojih je moguće stvoriti novo znanje. Svi naponi bi, u konačnici, organizacijama i tvrtkama trebali omogućiti korist (i profit) od ulaganja u upravljanje znanjem, tj. svih investicija usmjerenih na stvaranje, dijeljenje i (ponovno) korištenje znanja (Špiranec, 2008). Od knjižnica i knjižničara može se očekivati snažna podrška nastavnim procesima (Weiner, 2009.; Voelker, 2006.), poglavito u dijelu, koji se odnosi na kompetentno uvođenje korisnika u rad sa svim izvorima znanja i informacija, te na obučavanje za vrednovanje i izvora i samih pronađenih informacija.

Iz dosadašnje prakse razvidno je da su one visokoškolske knjižnice, koje su zainteresirano pratile događanja u svojoj neposrednoj zajednici korisnika te svojim uslugama pokazale u kojoj su mjeri nužne za stvaranje vizije novoga sveučilišta, bile ujedno i pokretači promjena u pravcu osmišljavanja novog modela knjižnice na akademskim ustanovama – tzv. središta za nastavne izvore i pomagala (Block, 2001.; Petr, Aparac-Jelušić, 2002.). Upravo obilježja 'novog' korisnika (Prensky, 2001; Carlson, 2005.; Veen, 2011.), predstavljaju 'okidač' za neizbježna preoblikovanja djelovanja visokoškolskih knjižnica (Durrance, Fisher, 2005.). Stoga je Središnja knjižnica FER-a ponudila novoupisanim studentima mrežnu informalnu edukaciju tijekom ljetnih mjeseci kao kvalitetnu pripremu za uspješno studiranje (Boff, Johnson 2002.) i uspostavljanje pozitivne emocionalne klime (Eschedor Voelker, 2006).

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Novoupisani studenti su nedovoljno pripremljeni za život u akademskom okruženju. Suvremena visokoškolska knjižnica, kao dio akademske zajednice, svojim djelovanjem može znatno pridonijeti kvaliteti života i studiranja. Cilj ovoga rada jest ukazati da:

1. Visokoškolska knjižnica može preuzeti ulogu e-posrednika u prijenosu valjanih informacija o samom studiju i specifičnostima akademske sredine i odabranog studija, kao puta prema ostvarenju životnog poziva.
2. Visokoškolska knjižnica može utjecati na promjenu emotivnih doživljaja studenta pružajući mu odgovore na pitanja koja ga muče, rabeći komunikacijske alate suvremene generacije (chat, društvene mreže, sms, e-mail...) i tako pridonijeti boljoj prilagodbi, odnosno studentovu osjećaju prihvaćenosti te ublažavanju sindroma prvog semestra (anksioznost).
3. Visokoškolska knjižnica može pridonijeti jačanju uključenosti svih studenata u život akademske zajednice i u procese cjeloživotnog učenja te tako pridonijeti i kvaliteti ishoda učenja.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Hipoteza da su novoupisanim studentima potrebne različite informacije o akademskom okruženju u koje dolaze i o mogućnostima koje će im ona pružiti u razdoblju koje neposredno prethodi početku formalne visokoškolske izobrazbe (period od formalnog upisa na Fakultet elektrotehnike i računarstva u srpnju do početka nastave koncem rujna) nastojat će se dokazati istraživanjem o opravdanosti i



kvaliteti portala www.fer.unizg.hr/dobrodosli, a provest će se anonimnim anketnim e-ispitivanjem studenata - korisnika portala, znanstveno-nastavnoj osoblja srodnih fakulteta na drugim sveučilištima te visokoškolskih knjižničara na području tehničkih znanosti u RH.

Prvu skupinu ispitanika sačinjavat će novoupisani studenti prve godine studija Fakulteta elektrotehnike i računarstva u Zagrebu (šk. god 2010./2011. i 2011/12). Elektroničkom poštom uputit će im se online obrazac, objavljen na portalu www.fer.unizg.hr/dobrodosli i na Facebook profilu Središnje knjižnice (Centar informacijske potpore zadužen je za kreiranje elektroničke adrese svakog studenta i taj podatak je pouzdan za provedbu online ankete) s pitanjima podijeljenim u dvije skupine.

Prva skupina pitanja odnosit će se na sam portal 'dobrodošli': tražit će se mišljenje korisnika o tom portalu (smatraju li ga potrebnim ili ne); zadovoljstvo/nezadovoljstvo ponuđenim sadržajem, sugestije, te ocjena (numerička skala 1-5).

Druga skupina pitanja bit će usmjerena otkrivanju/prepoznavanju u kojoj su mjeri novoupisani studenti nositelji obilježja tj. pripadnici nove generacije (Tapscott, 1998.; Prensky, 2001.; Genrich, 2004.; Veen, 2006.; Margaryan, 2008.; Trinder, 2008.; Kennedy, 2008.; Thinyane, 2010.; Radford, 2010.; Lukačić, 2010.) i trebala bi biti oslonac oblikovanju modela komuniciranja visokoškolskih knjižnica u online okruženju zasnovanim na proaktivnom djelovanju tj. pružanju onih oblika usluga, koje nove generacije studenata i očekuju.

Drugu skupinu ispitanika sačinjavat će znanstveno-nastavno osoblje srodnih fakulteta (Elektrotehnički fakultet Osijek; Tehnički fakultet Rijeka; Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje Split te Fakultet elektrotehnike i računarstva Zagreb). Na elektroničke adrese približno 500 nastavnika uputit će se online anketa koja će sadržavati pitanja vezana uz portal www.fer.unizg.hr/dobrodosli i propitivanja mišljenja o sudjelovanju visokoškolske knjižnice u informalnom učenju.

Treću skupinu ispitanika tvorit će knjižničari zaposleni u visokoškolskim knjižnicama tehničkih fakulteta u Republici Hrvatskoj (19 ustanova). Anketa koja će im se uputiti trebala bi dati odgovore na pitanja o modelu informalnog učenja kojeg je putem portala www.fer.unizg.hr/dobrodosli provela Središnja knjižnica Fakulteta elektrotehnike i računarstva.

Na osnovi provedenog istraživanja očekuje se da će biti moguće procijeniti i na osnovi statističke obrade dobivenih rezultata zaključivati o mogućnostima snažnijeg uključivanja visokoškolske knjižnice (Aparac-Jelušić, 2004.; Bavakutty, 2005.) u informalne oblike obrazovanja te ocijeniti kako takvu knjižničnu uslugu prihvaćaju studenti, kako nastavnici gledaju na taj oblik potpore studentima te koliko su knjižničari spremni na sličan iskorak.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

U okruženju suvremenih informacijskih tehnologija, nužno je da visokoškolsko knjižničarstvo postane proaktivno i inovativno, jer se profil korisnika mijenja. Korisnici postaju zahtjevniji u svojim očekivanjima od kvalitete usluga knjižnice kao partnera u obrazovanju. Doprinos ovog rada jest ukazati na nužnost preobrazbe postojećeg djelovanja knjižnice, kao dijela akademske institucije, i to kroz nove usluge, u ovom slučaju novoupisanim studentima. Ponuđenim modelom dobit će se osnova za utvrđivanje:

- uvjeta preoblikovanja i poboljšanja kvalitete djelovanja visokoškolskih knjižnica (marketing knjižnica prema načelima poslovne inteligencije i učeće organizacije) s obzirom na obilježja nove generacije studenata (Homo Zappiens)

- novog načina uključivanja knjižnica u obrazovni proces i ishode učenja na planu stvaranja pozitivnog emocionalnog ozračja s ciljem ublažavanja "sindroma prvog semestra".

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Aparac-Jelušić, T. Obrazovanje na daljinu i podrška knjižnica. // *Edupoint*. 4, 29 (2004.), str. 6-12. Dostupno na <http://www.carnet.hr/edupoint> (preuzeto 13.04.2009.)
2. Arko-Cobbah, A. The role of libraries in student-centred learning : the case of students from the disadvantaged communities in South Africa. // *The international information & library review*. 36 (2004), str. 263-271
3. Bailin, K. Changes in academic library space: a case study at the University of New South Wales. // *Australian academic & research libraries*, 4, 42(2011). Str. 342-359
4. Block, M. The secret of library marketing: Make yourself indispensable. // *American libraries*. 32, 8(2001), str. 48-50.



5. Boff, C., Johnson, K. The library and first-year experience courses: a nationwide study. // Reference service review. 30, 4(2002), str. 277-287
6. Brown, A.G., Weingart, S., Johnson, J.R.J., and Dance, B. Librarians don't bite: assessing library orientation for freshmen. // Reference services review. 32, 4(2004), str. 394-403.
7. Buckland, M. Preoblikovanje knjižničnih službi i usluga : program. Lokve : Rijeka: Naklada Benja; Gradska knjižnica, 2000
8. Consolvo, C. Building student success through enhanced coordinated student services. // Journal of college student development. 43, 2(2002), str. 284-287.
9. Desai, C.M.; Graves, S.J. Cyberspace or face-to-face: The teachable moment and changing reference mediums. // Reference & user services quarterly. 47, 3(2007.), str. 242-255
10. Durrance, J. C.; Fisher, K. E. Determining How Libraries and Librarians Help. / How Libraries And Librarians Help: A Guide To Identifying User-Centered Outcomes - grupa od 3 » JC Durrance, KE Fisher, MB Hinton – 2005); str. 305-334
11. Eschedor Voelker, T. J. The library and my learning community: first year students' impressions of library services. // Research & user services quarterly. 46, 2(2006.), str. 72-80.
12. Fosmire, M., Macklin, A. Riding the active learning wave: problem-based learning as a catalyst for creating faculty-librarian instructional partnerships. <http://www.istl.org/02-spring/article2.html> (29.07.2011.)
13. Horvat, Aleksandra. Cjeloživotno učenje knjižničara : stanje i mogućnosti. // Cjeloživotno učenje knjižničara : ishodi učenja i fleksibilnost / urednice Aleksandra Horvat, Dijana Machala. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2009. Str. 21-36.
14. Huett, J.; Moller, L.; Young, J. I. Building support for online courses from faculty and students. // The quarterly review of distance educations. 4, 5(2004), str. 253-264
15. Jantz, R. C. Innovation in academic libraries: an analysis of university librarians' perspectives. // Library & information science. 34, 1(2012), str. 3-12 dostupno na <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S074081881100096X> preuzeto 06.07.2012.)
16. Johnson, K. Knjižnična podrška za online učenje: e-izvori, e-usluge i ljudski faktor. // Edupoint. 7 (2008), <http://www.carnet.hr/casopis/60/clanci/3>
17. Kelly, M.C.; Kross, A. ed. Making the grade : academic libraries and student success. Chicago : Association of College and Research Libraries, 2002.
18. Lakos, A.; Phipps, S.E. Creating a culture of assessment: a catalyst for organizational change. // portal: Libraries and the Academy, 4, 3(2004), str. 345-361
19. Mattews, J. R. Library assessment in higher education. Westport, CT: Libraries Unlimited, 2007.
20. Nonaka, I. A dynamic theory of organizational knowledge creation. // Organization science. 5, 1(1994), str. 14-37; http://www.michaelwmorris.com/R671/documents/Session_09/Nonaka94.pdf
21. Petr Balog, K. Prema kulturi vrednovanja u visokoškolskim knjižnicama. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku – Filozofski fakultet, 2010.
22. Petrak, J.; Aparac-Jelušić, T. Knjižnice na hrvatskim sveučilištima : tradicija i promjene. // Vjesnik bibliotekara hrvatske. 48, 1 (2005), str. 13-30
23. Prensky, M. Digital natives, digital immigrants. On the Horizon (MCB University Press, 9, 5(2001.), str. 1-6.
24. Psihologija obrazovanja. Vizek Vidović, V. Zagreb: IEP – VERN, 2003



25. Senge, P. M. Peta disciplina : principi i praksa učeće organizacije. Zagreb: Mozaik knjiga, 2001

26. Špiranec, S. Informacijska pismenost – ključ za cjeloživotno učenje. // Edupoint. 3, 17(2003), 1-6

27. Veen, W. Homo Zappiens and the Need for New Education Systems. Dostupno na www.oecd.org/dataoecd/0/5/38360892.pdf (preuzeto 18.03.2011.)

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

0

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Aleksandra Horvat

Potpis _____
prof.dr.sc. Mario Žagar

Potpis _____
Jadranka Lisek, dipl. knjižničar

IZJAVA



Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 23.01.2013.

Potpis _____

Jadranka Lisek, dipl. knjižničar



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Andrea Tokić, profesor psihologije		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Psihologija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6624		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Ljubica Pupiće-Bakrač, Stjepan Pupiće-Bakrač		
Datum i mjesto rođenja:	15.03.1981., Sinj, Hrvatska		
Adresa:	Željka Markovića 35, Zadar, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	023 200 570; 095 5487 176		
E-mail:	apupic@gmail.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, <i>poslij.studij psihologije</i> , Poslijediplomski doktorat, Hrvatska 2. Sveučilište u Zadru - Odjel za psihologiju, <i>studij psihologije</i> , Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2008 - danas: Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru- zaposlena kao suradnik, asistent 2006-2008: Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru- zaposlena kao znanstveni novak na projektu Neke psihofiziološke i bihevioralne reakcije na stres glavnog istraživača prof.dr. Ilije Manenice
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Šimić, Nataša; Manenica, Ilija; Pupiće-Bakrač, Andrea; Peričić Marina. Efficiency in typical „ male“ and typical „ female“ tasks during menstrual cycle // 8th Alps-Adria Psychology Conference – Abstracts / Podlesek, Anja ; Komidar, Luka (ur.). Ljubljana : Slovenian Psychological Association, 2008. 87-87 (poster, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni). 2. Pupiće-Bakrač, Andrea; Kovač, Rafaela. The impact of emotional arousal on memory // 8th Alps-Adria Psychology Conference – Abstracts / Podlesek, Anja ; Komidar, Luka (ur.). Ljubljana : Slovenian Psychological Association, 2008. 78-78 (poster, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni). 3. Slišković, Ana; Nikolić, Matilda; Tokić, Andrea. Doprinosi različitih strategija suočavanja sa stresom objašnjenju zadovoljstva poslom i dobiti sveučilišnih nastavnika // XVIII. Dani psihologije u Zadru.



- (poster,domaća recenzija,sažetak,znanstveni).
- 4.Pupić-Bakrač, Andrea; Penezić, Zvezdan; Sorić, Izabela; Vulić-Prtorić, Anita.
(In)stability of self-esteem in adulthood: The role of stressful life events // 4th European Conference on Positive Psychology - Book of Abstracts / Ingrid Brdar (ur.).
Rijeka : Faculty of Arts and Sciences, University of Rijeka, 2008. 344 (poster,međunarodna recenzija,sažetak, stručni).
- 5.Nikolić, Matilda; Pupić-Bakrač, Andrea, Gregov, Ljiljana.
Work Shifts and the quality of sleep // XVI. Dani psihologije u Zadru – sažetci radova / Vulić-Prtorić, A. ; Ćubela Adorić, V. ; Proroković, A. ; Sorić, I. ; Valerjev, P. (ur.).
Zadar : Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru, 2008. 88-88 (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak,znanstveni).
- 6.Pupić Bakrač, Andrea; Penezić, Zvezdan.
(Ne)stabilnost samopoštovanja u odrasloj dobi - uloga osobne kontrole // XV. Dani psihologije u Zadru - Sažetci radova / Ćubela Adorić, Vera ; Penezić, Zvezdan ; Proroković, Ana ; Vulić-Prtorić, Anita (ur.).
Zadar : Sveučilište u Zadru, 2006. 113 (predavanje,međunarodna recenzija,sažetak).
- 7.Šimunić, A., Gregov, Lj., Pupić-Bakrač, A.
Skala kvalitete obiteljskog funkcioniranja // Zbirka psihologijskih skala i upitnika 5 / Tucak Junaković, I., Ćubela Adorić, V., Penezić, Z., Proroković, A. (ur.).
Zadar : Sveučilište u Zadru, 2010.
- 8.Pupić Bakrač, Andrea; Penezić, Zvezdan.
(In)stability of self-esteem in adulthood – the role of personal control of development // 15th Psychology Days in Zadar - Book of Selected Proceedings / Ćubela Adorić, Vera (ur.).
Zadar : Sveučilište u Zadru, 2007.
- 9.Šimić, Nataša; Tokić, Andrea; Peričić, Marina.
Performance of Fine Motor and Spatial Tasks During the Menstrual Cycle. // Arhiv za higijenu rada i toksikologiju. 61 (2010) , 4; 407-414 (članak, znanstveni).
- 10.Pupić-Bakrač, Andrea; Penezić, Zvezdan
(ne)stabilnost samopoštovanja u odrasloj dobi- uloga osobne kontrole // XV. Dani psihologije Zadar, Hrvatska, 2006 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
- 11.Slišković, Ana; Nikolić, Matilda; Tokić, Andrea
Doprinošenje različitih strategija suočavanja sa stresom objašnjenju zadovoljstva poslom i dobrobiti sveučilišnih nastavnika // XVIII. Dani psihologije Zadar, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster)
- 12.Šimić, Nataša; Manenica, Ilija; Pupić-Bakrač, Andrea; Peričić, Marina
Efficiency in typical // 8th Alps-Adria Psychology Conference Ljubljana, Slovenija, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster)
- 13.Pupić-Bakrač, Andrea; Kovač, Rafaela
The impact of emotional arousal on memory // 8th Alps-Adria Psychology Conference Ljubljana, Slovenija, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster)
- 14.Nikolić, Matilda; Pupić-BAkrač, Andrea; Gregov, Ljiljana
Work shifts and the quality of sleep // XVI. Dani psihologije Zadar, Hrvatska, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)

NASLOV PREDLOŽENE TEME

Hrvatski:	Dugoročni efekti smjenskog rada na dinamiku srčane aktivnosti
Engleski:	Long-term effects of shiftwork on the cardiovascular dynamics
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Psihologija / Ostale primijenjene psihologije

PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)



(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Ilija Manenica	Sveučilište u Zadru, Odjel za psihologiju, Hrvatska	ilija.manenica@gmail.com
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<ul style="list-style-type: none">• Slišković, Ana; Manenica, Ilija. A comparison of fatigue parameters in morning and night working shift // 15th Psychology Days in Zadar – Book of Selected Proceedings, University of Zadar / Čubela Adorić, Vera, editor(s).Zadar : University of Zadar, 2006. Str. 331-342.• Slišković, Ana; Manenica Ilija. Changes in heart rate variability during working and non-working nights. // <i>Medica Jadertina</i>. 41 (2011) , 1-2; 15-22 (journal article).• Šimić N., Manenica I. (2011). Cardiovascular reactions to exam situations. <i>Review of Psychology</i>, 18 (1), 35-42.• Šimić N., Manenica I. (2012): Exam experience and some reactions to exam stress. <i>Human Physiology</i>, 38 (1),1-6.		
Drugi mentor:			
OBRAZLOŽENJE TEME			
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Istraživanja pokazuju da smjenski rad izaziva kratkoročne promjene dinamike kardiovaskularnog sustava koje nastaju zbog desinhronizacije cirkadijurnih bioloških ritmova, uslijed rada u periodu kad je biološki sustav podešen na odmor i spavanje (rad noću). Budući da svi dinamični sustavi teže samoorganizaciji, kratkoročne promjene dinamike najčešće nemaju značajnih efekata na trajnu dinamiku sustava. Prestankom djelovanja faktora koji su narušili stabilnost, sustav se postupno vraća u stabilno stanje. Međutim, može se pretpostaviti da veća frekvencija, intenzitet i izloženost specifičnim stresorima (u ovom slučaju smjenskom radu), može dovesti do kvantitativnih i kvalitativnih promjena opće dinamike sustava, koje onda postaju njegovom trajnom osobinom, tj. novo stabilno (bolesno) stanje. Ovim istraživanjem će se ispitivati dugotrajni efekti smjenskog rada na dinamiku srčane aktivnosti na način da se usporede skupine smjenskih i nesmjenskih radnika ekvivalentnog radnog staža.		
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Studies show that shift work causes short-term changes in the cardiovascular dynamics that occur due to the desynchronization of circadian biological rhythms (while working in the period when the biological system is set to rest and sleep (night work)). Since all dynamic systems have a tendency of self-organization, short-term changes usually do not have significant effects on the persistent dynamics of the system. After removing the influence of factors that disturb the stability of the system, the system gradually returns to a stable state. However, it can be assumed that an increasing frequency, intensity, and exposure to specific stressors (in this case, shift work), can lead to quantitative and qualitative changes in the general dynamics of the system, which then become its permanent feature, i.e., a new stable (ill) state. This research will examine the		



long-term effects of shift work on the dynamics of cardiac activity by comparing groups of shift and non-shift workers with equivalent work experience.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Društvene prilike današnjice dovode do pojave tzv. "24-satnog društva" u kojem se od sve većeg broja djelatnosti očekuje 24-satna dostupnost, pa u skladu s tim raste i broj osoba zaposlenih u nekom od oblika smjenskog rada. Istraživanja efekata smjenskog rada na radnike konzistentno pokazuju da je smjenski rad rizični faktor za nastanak brojnih oboljenja, a pogotovo onih iz skupine kardiovaskularnih bolesti (Tenkanen i sur., 1997). Boggild (2001.) navodi da 40% smjenskih radnika ima neki oblik kardiovaskularnih problema. Iako smjenski radnici generalno imaju „nezdraviji“ stil života (fiziološki dug u spavanju, češća konzumacija stimulirajućih pripravaka itd.), navedeni faktori nisu dovoljni da objasne veću učestalost kardiovaskularnih i drugih oboljenja kod smjenskih radnika.

Budući da rad u smjenama podrazumijeva rad u različito doba dana i noći, a poznato je da su ljudi dnevna bića čiji je biološki sat podešen na aktivnost danju, a neaktivnost i odmor noću, rad u smjenama dovodi do desinhronizacije bioloških ritmova. Moglo bi se pretpostaviti da je upravo desinhronizacija bioloških cirkadijurnih ritmova, izazvana izmjenama radnih smjena, faktor koji značajno povećava incidenciju kardiovaskularnih i drugih oboljenja.

Efekti desinhronizacije cirkadijurnih ritmova mogu se promatrati na parametrima koji opisuju funkcioniranje autonomnog živčanog sustava. Budući da autonomni živčani sustav uvjetuje srčanu dinamiku, promatranje veličine i varijabiliteta srčanih R-R intervala je neinvazivan način na koji se može promatrati djelovanje autonomnog živčanog sustava te recipročnost njegovih dviju komponenti (simpatikus i parasimpatikus). Upravo su iz tog razloga veličina i varijabilitet R-R intervala najčešće korišteni parametri srčane aktivnosti u psihofiziološkim istraživanjima smjenskog rada. R-R interval označava vrijeme koje protekne između dva sukcesivna R-vala na elektrokardiogramu. Promjene srčane aktivnosti, promatrane kroz varijabilitet R-R intervala, smatraju se neinvazivnim načinom opažanja funkcioniranja autonomnog živčanog sustava (van Amelsvoort i sur., 2000.), tako da analiza varijabiliteta R-R intervala može omogućiti utvrđivanje kvantitativnih pokazatelja efekata različitih psihofizioloških uvjeta na autonomnu modulaciju srčane aktivnosti.

Dosadašnja istraživanja srčane dinamike kod smjenskih radnika uglavnom su bila usmjerena na usporedbe veličine i varijabiliteta srčanih R-R intervala između različitih radnih smjena i različitih perioda dana (Slavić, 2006, Slavić i Manenica, 2005; van Amelsvoort, 2001.), bez usporedbe s kontrolnom skupinom dnevnih radnika. Općenito, rezultati ukazuju da se cirkadijurni ritam srčane aktivnosti u noćnim smjenama narušava u smjeru dominacije simpatikusa i smanjenja varijabiliteta R-R intervala.

Dominacija simpatikusa na modulaciju rada srca na kliničkim uzorcima se pokazala prediktorom iznenadne srčane smrti, kao i brzine oporavka od infarkta miokarda. Čini se da dominacija simpatikusa u modulaciji srčane aktivnosti, koja se odražava u niskom varijabilitetu R-R intervala i visokoj srčanoj frekvenciji, može biti indikatorom manje povoljnog općeg zdravstvenog stanja (Dekker i sur., 2000). Ovome idu u prilog istraživanja kod pacijenata s infarktom miokarda koja ukazuju na *trajno* reduciranu vagusnu modulaciju srčane aktivnosti i po nekoliko godina prije samog infarkta (Dekker, 1997).

Budući da je smjenski rad dugoročan stresor, postavlja se pitanje da li dugotrajna izloženost takvom stresoru može dovesti do trajnih promjena u dinamici kardiovaskularnog sustava. Budući da svi dinamički sustavi teže samoorganizaciji pa tako i kardiovaskularni, kratkoročne promjene dinamike najčešće nemaju značajnih efekata, te se sustav vraća u stabilno stanje (homeostazu). Međutim, može se pretpostaviti da veća frekvencija, intenzitet i izloženost specifičnim stresorima (u ovom slučaju smjenskom radu), može dovesti do kvantitativnih i kvalitativnih promjena opće dinamike, koje postaju trajnom karakteristikom samog sustava, tj. novo stabilno (bolesno) stanje (Masterpasqua i Perna, 1997).

Dakle, ako se sumiraju rezultati dosadašnjih istraživanja može se zaključiti da postoji mogućnost da potvrđene kratkotrajne promjene srčane dinamike u smjeru dominacije simpatikusa za vrijeme rada u noćnoj smjeni, u situaciji dugotrajne izloženosti stresoru koji izaziva tu promjenu (što je u ovom slučaju smjenski rad), mogu dovesti do trajne promjene dinamike srčane aktivnosti. Uzimajući u obzir rezultate dobivene na kliničkim uzorcima gdje se pokazala visoka prediktibilnost trajne dominacije simpatikusa za nastanak oboljenja, može se pretpostaviti da je to mogući put kojim nastaje oboljenje kod smjenskih radnika.

Ovim istraživanjem bi se pokušale utvrditi razlike u linearnim i nelinearnim parametrima dinamike smjenskih i dnevnih radnica u ovisnosti o trajanju radnog staža, kako bi dobili uvid u intenzitet i smjer djelovanja smjenskog rada na srčanu dinamiku. Važno je



naglasiti da predloženo istraživanje na nekoliko načina pokušava eliminirati metodološke nedostatke uočene u dosadašnjim istraživanjima.

Do sada su se rijetko proučavali dugoročni efekt smjenskog rada, a pogotovo ne na ekvivalentnim kontrolnim uzorcima, što će u ovom istraživanju biti otklonjeno na način da će grupe smjenskih i dnevnih sudionica biti izjednačene po duljini radnog staža i vrsti posla.

Također, u istraživanjima se parametri srčane dinamike smjenskih i dnevnih radnika najčešće uspoređuje za razdoblje radne smjene. Budući da rad varira u svojoj težini, teško je odvagati koliki je njegov doprinos u modulaciji srčane aktivnosti za svakog pojedinca, a pogotovo je teško uspoređivati parametre dinamike različitih pojedinaca u radnom periodu koji za njih ne predstavlja podjednako opterećenje. Zbog navedenog, u ovom će istraživanju uz analizu radnog perioda biti analizirana i srčana aktivnost za vrijeme obavljanja zadatka na bicikl ergometru kako bi se mogla uspoređivati srčana dinamika različitih grupa sudionika na objektivno istom zadatku.

Metodološki nedostatak koji će se također pokušati otkloniti jest specifikacija perioda na osnovu kojeg se zaključuje o trajnoj (bazalnoj) dinamici sustava. U dosadašnjim bi se istraživanjima srčana dinamika različitih grupa uspoređivala za određeni period koji je najčešće radni, ili za vrijeme slobodnog dana. Kao i kod kvantifikacije radnog opterećenja, i ovdje je problematična činjenica da npr. slobodne aktivnosti za različite osobe predstavljaju različite stvari i objektivno različito „teške“ zadatke. U predloženom istraživanju će se stoga uzeti period dubokog sna kao period na osnovu kojeg se zaključuje o bazalnoj (trajnoj) dinamici srčane aktivnosti. Razlog tomu jest činjenica da čak i situacija mirovanja za različite osobe predstavlja objektivno različitu situaciju. Na primjer, netko će se uspjeti opustiti i biti rasterećen, a netko će biti anksiozan, što značajno utječe na srčanu dinamiku. Za pretpostaviti je da smo za vrijeme sna pod minimalnim utjecajem vanjskih podražaja i da srčanu dinamiku dominantno uvjetuje autonomni živčani sustav, te da taj period najbolje reflektira trajnu dinamiku sustava.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja jest utvrditi efekte smjenskog rada na fiziološke parametre srčane aktivnosti, koji su odraz ravnoteže autonomnog živčanog sustava, a čije narušavanje je indikator lošijeg zdravstvenog statusa.

1. Za pretpostaviti je da će se navedene razlike u linearnim i nelinearnim parametrima srčane dinamike između smjenskih i dnevnih radnica odražavati u sva tri ispitivana perioda (spavanje, radni period i za vrijeme izvođenja zadatka na bicikl ergometru), te će razlike biti očitije u funkciji radnog staža.
2. Za pretpostaviti je da će se promjene u srčanoj dinamici reflektirati i na kvalitetu života (zadovoljstvu životom, poslom i procjenama stresnosti posla, te procjene zdravstvenog statusa), i obrnuto.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Sudionici:

U istraživanju će sudjelovati 30 medicinskih sestara koje rade u smjenama (sve sudionice će raditi u istom obliku rotacije smjena), te 30 sestara koje rade samo u dnevnoj (jutarnjoj) smjeni. Obje skupine sudionica (smjenske i dnevne radnice) biti će podijeljene u tri podskupine u skladu s duljinom radnog staža (kod sudionica koje rade u smjenama staž se odnosi na staž koji su provele u smjenskom radu, a kod dnevnih radnica se odnosi na staž koji su provele radeći u dnevnoj smjeni).

S obzirom da rezultati ranijih istraživanja (Kawachi i sur., 2001.) pokazuju da medicinske sestre koje su radile duže od 6 godina u rotirajućim noćnim smjenama imaju značajno veći rizik za kardiovaskularne bolesti, u odnosu na sestre koje su radile manje od 6 godina, u prvoj podskupini biti će medicinske sestre koje imaju do 6 godina radnog staža. U drugoj podskupini će biti sestre koje imaju 7-13 godina staža, a u trećoj one koje imaju 14-20 godina radnog staža.

**Pribor:**

1. *Data Logging* sustav koji omogućuje kontinuirano mjerenje i registriranje srčanih R –R intervala. Sustav se sastoji od prijenosne jedinice (90x50x15 mm) koja omogućuje neprekidno prikupljanje podataka, *komunikacijskog međusklopa* za prijenos podataka u računalo, tzv. *Event makera*, *EKG-elektroda* i *Softwarea* za transfer i obradu podataka. S obzirom na veliki potencijal pohranjivanja podataka fizioloških varijabli, minijaturnost dizajna prijenosne jedinice i praktičnost prilikom nošenja, *Data Logging* sustav je pogodan za terenska ispitivanja. U ovom će se ispitivanju koristiti dva kanala *Data Logging* sustava. Na jednom će se kontinuirano registrirati R-R intervali (s rezolucijom 1/1000 s) dok će drugi kanal poslužiti za registriranje događaja relevantnih za ispitivanje, kao što su odlazak na spavanje i ustajanje te eventualni izvanredni događaji važni za ispitivanje. Veličine R-R intervala bit će registrirane u realnom vremenu.

2. Bicikl ergometar na kojem ispitanik, okretanjem pedala, obavlja zadatak jasno definiranog opterećenja (opterećenje izraženo u kilopondima). Pogodan je za ispitivanja u kojima se prate promjene pojedinih fizioloških varijabli u funkciji promjena opterećenja zadatkom.

3. Od upitnika bit će primijenjeni *Upitnik općih podataka*, koji će sadržavati podatke kao što su: dob, stručna sprema, radni odjel, sve karakteristike organizacije smjenskog rada (način, smjer i regularnost rotacije smjena) i sl.; hrvatska verzija *Upitnika zdravstvenog statusa SF-36* (Maslić Seršić i Vuletić, 2006.), koji zahvaća 8 različitih komponenata zdravlja: 3 komponente fizičkog, 3 psihičkog i 2 komponente općeg zdravlja; *Skala kvalitete i poremećaja spavanja* te *Upitnik fizičkog zdravlja* sa subskalama koje zahvaćaju kardiovaskularne i probavne poteškoće (iz baterije *Standardized Shiftwork Index*, Bartona i sur., 1995); *Upitnik općeg zadovoljstva životom i poslom* - po jedna čestica; *Skala procjene stresnosti posla* (Šimunić i sur., 2008) te *Skala efekata organizacije vremena rada* (Ahasan, 2002).

Postupak:

U predispitivanju, na osnovu podataka iz kadrovske službe bolnice (tri kategorije duljine radnog staža: do 6, 7–13, 14-20 godina; smjenski/dnevni rad i tip rotacije smjena), bit će odabran veći broj medicinskih sestara za sudjelovanje u istraživanju. Potom će se svim odabranim medicinskim sestrama ukratko prezentirati cilj istraživanja i zamolit će ih se za dobrovoljno sudjelovanje. Na taj način trebale bi se formirati tri skupine smjenskih radnica, i tri ekvivalentne skupine dnevnih radnica.

Na samom početku glavnog ispitivanja sudionice će potpisati informirani pristanak za sudjelovanje u istraživanju, a zatim će popuniti upitnike općih podataka, zdravstvenog statusa *SF-36* i procjene fizičkog zdravlja, procjene stresnosti posla i organizacije radnog vremena, zadovoljstva životom i poslom, upitnik kvalitete spavanja i težine posla.

Snimanje srčane aktivnosti bit će dogovoreno za termin kada sudionice dva uzastopna dana rade u jutarnjoj smjeni. Snimanje će započeti po završetku jutarnje smjene prvog dana i trajati do kraja jutarnje smjene idućeg dana.

Analize vremenskih serija R-R intervala vršit će se za *period spavanja*, za vrijeme *jutarnje smjene*, te za *period izvođenja zadatka na bicikl ergometru* u trajanju od 15 minuta na opterećenju od jednog kiloponda za sve sudionice u isto vrijeme (na kraju druge jutarnje smjene).

Sudionicama će biti rečeno da odlazak na spavanje i buđenje obilježe pritiskom na dugme registratora događaja na prenosnoj jedinici.

Sudionice će prethodno biti uvježbane u postupku korištenja registratora događaja, kao i u postupku privremenog odvajanja i ponovnog stavljanja sustava u funkciju. Po završetku će registrirani podaci biti preneseni u osobno računalo u svrhu daljnjih analiza.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)



Doprinos predloženog istraživanja ogleda se u čvrstoj metodologiji istraživanja s jasnom podjelom ispitanika na dnevne i smjenske radnice, ekvivalentne po radnom stažu, te u kombiniranoj primjeni linearnih i nelinearnih parametara u opisu dinamike srčanog sustava. Praktična primjena dobivenih rezultata ogleda se u definiranju polazišnih točaka u prognozi, dijagnostici i prevenciji kardiovaskularnih oboljenja, pa bi se rezultati ovog istraživanja mogli koristiti i kao polazište u intervencijskim strategijama organizacije sustava smjenskog rada.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Boggild, H.; Jeppesen, H.J. (2001.) Intervention in shift scheduling and changes in biomarkers of heart disease in hospital wards *Scandinavian Journal of Work, Environment and Health*, 27(2): 87-96

Dekker, J.M.; Schouten, E. G.; Klootwijk, P.; Pool, J.; Swenne, C.A.; Kromhout, D. (1997.) Heart rate variability from short electrocardiographic recordings predicts mortality from all causes in middle-aged and elderly men. The Zutphen Study *American Journal of Epidemiology*, 145(10):899-908

Dekker, J.M.; Crow, R.S.; Folsom, A.R.; Hannan, P.J.; Liao, D.; Swenne, C.A.; Schouten, E.G. (2000.) Low heart variability in a 2-minute rhythm strip predicts risk of coronary heart disease and mortality from several causes. The ARIC Study *Circulation*, 102(11): 1239-1244

Masterpasqua, F., Perna, P.A. (1997.) *The Psychological Meaning of Chaos: Translating Theory Into Practice*. Washington, D.C.: American Psychological Association.

Slavić, A. (2006.) Usporedba parametara srčane aktivnosti u jutarnjoj i noćnoj radnoj smjeni. *Magistarski rad. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu*

Slavić, A., Manenica, I. (2005.) Comparison in Heart Rate Variability during Working and Non-Working Nights. Rad prezentiran na skupu *Alps-Adria Conference in Psychology*. Zadar, lipanj.

Task Force of The European Society of Cardiology and The North American Society of Pacing and Electrophysiology (1996.) Heart rate variability: Standards of measurement, physiological interpretation and clinical use *European Heart Journal*, 17: 354-381

Tenkanen, L.; Sjoblom, T.; Kalimo, R.; Alikoski, T.; Harma, M. (1997.) Shift work, occupation and coronary heart disease over six years of follow-up in The Helsinki Heart Study *Scandinavian Journal of Work, Environment & Health*, 23(4):257-265



Van Amelsvoort, L.G.P.M., Schouten, E.G., Maan, A.C., Sweenne, C. A., Kok, F.J. (2000) Occupational determinants of heart rate variability *International Archives of Environmental Health* 73: 255-262

Van Amelsvoort, L. G. P. M.; Schouten, E. G.; Maan, A. C.; Swenne, C. A.; Kok, F. J. (2001) 24-Hour heart rate variability in shift workers: Impact of shift schedule *Journal of Occupational Health* 43, 32-38

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

10 000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Ilija Manenica

Potpis _____
Andrea Tokić, profesor psihologije

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 06.02.2013.

Potpis _____
Andrea Tokić, profesor psihologije





Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Blaž Rebernjak, dipl. psiholog		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Psihologija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7315		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Zlatko Rebernjak		
Datum i mjesto rođenja:	12.04.1983., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	A. Pomoraca 23, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	0915297835		
E-mail:	brebernj@ffzg.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Psihologija, Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2007. Znanstveni novak na projektu broj 130-1301683-1402 „Mjerenje latentnih psiholoških svojstava: Dispozicije i procesi ličnosti“ te asistent u nastavi na katedri za psihometriju pri odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. 2006. Ramiro – centar za usavršavanje i komunikaciju d.o.o. Obavljanje studentske prakse – sudjelovanje pri: odabiru kadrova, psihologijskoj procjeni, ispitivanju organizacijske klime i njenom poboljšanju, usavršavanju poslovnih i komunikacijskih vještina kroz treninge i edukacije. 2005. – 2007. Demonstrator u knjižnici Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu . 2004. CPI – Centar za psihodijagnostičke instrumente (klasifikacija i unos psihologijskih mjernih instrumenata u bazu podataka).



	2003. – 2007. Provođenje edukativnog interaktivnog kazališta po osnovnim i srednjim školama u Zagrebu sa udrugom Tirena (razvoj dječje kreativnosti, problemi pritiska vršnjaka, nasilje u školi i sl.). 2001. – 2004. Grafički studio Formaultima (obrada teksta i priprema za tisak, izrada Powerpoint prezentacija, obrada fotografija).		
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:			
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Automatska evaluacija podražaja u kontekstu sklonosti pozitivnom i negativnom afektu		
Engleski:	Automatic stimuli evaluation within the framework of affective tendencies		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Psihologija / Opća psihologija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Vesna Buško	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	vbusko@ffzg.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>Buško, V. (2011). Testing and Assessment. U: D. S. Dunn (Ur.), <i>Oxford Bibliographies Online: Psychology</i>. New York: Oxford University Press. (Article Launch Date: November 2011. http://aboutobo.com/psychology/#4).</p> <p>Štulhofer, A., Buško, V., Brouillard, P. (2010): Development and bi-cultural validation of the New Sexual Satisfaction Scale, <i>Journal of sex research</i>, 47, 257-268</p> <p>Buško, V. (2010): Measuring individual differences in psychological attributes: A psychometric view of contextual effects, <i>Review of psychology</i>, 17, 43-46.</p> <p>Buško, V. (2009). Shifting from paper-and-pencil to computer-based testing: Requisites,</p>		



	<p>challenges, and consequences for testing outcomes – A Croatian perspective. U: Friedrich Scheuermann i Julius Björnsson (Ur.), <i>The Transition to Computer-Based Assessment: New Approaches to Skills Assessment and Implications for Large-scale Testing</i> (110-113). Luxembourg: European Communities.</p> <p>Buško, V. (2007): Analiza linearnih strukturalnih jednadžbi i pitanje ekvivalentnosti modela, <i>Suvremena psihologija</i>, 10, 95-108.</p>
Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>Ovim ćemo istraživanjem pokušati povezati stabilne individualne razlike u automatskim afektivnim procesima sa individualnim razlikama u ličnosti i emocionalnosti. Na osnovu Grayevog (2000) teorijskog okvira o afektivnoj podlozi ličnosti postavljen je model predviđanja stabilnih individualnih razlika u tendencijama kod procesiranja afektivnih podražaja na temelju ekstraverzije, sklonosti pozitivnom afektu i aktivnosti bihevioralnog aktivacijskog sustava te neuroticizma, sklonosti negativnom afektu i aktivnosti bihevioralnog inhibicijskog sustava. Stabilne individualne razlike definirane su u okviru teorije latentnih crta i stanja (Streyer, Schmidt i Eid, 1999) koja omogućuje eksplicitno određivanje stabilnog dijela varijance neke varijable, odnosno crte. Predviđanje varijabiliteta u ovoj varijabli na temelju dispozicijskih čimbenika omogućit će nam detaljan uvid u prirodu automatskih afektivnih procesa kod ljudi.</p>
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>The aim of this study is to connect stable individual differences in automatic affective stimuli processing with individual differences in personality and emotionality. On the basis of Gray's (2000) reinforcement sensitivity theory a model of predicting stable individual differences in processing tendencies was built. The prediction will be made using dispositional constructs like extraversion, positive affect and behavioral inhibition on the one hand, and neuroticism, negative affect and behavioral facilitation on the other. Stable individual differences will be defined in the framework of latent state-trait theory (Streyer, Schmidt & Eid, 1999) which enables explicit modeling of the trait to be used in subsequent models. The potential ability of dispositional constructs to predict automatic affective outcomes will provide a valuable insight into the functioning of automatic affective processes.</p>
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>U okviru suvremenog pristupa proučavanju afektivnih karakteristika ponašanja i doživljavanja osim tradicionalnog fokusa na istraživanje osnovnih emocija ili afektivnih dimenzija sve se veća pažnja pridaje istraživanjima prirode procesiranja afektivnih informacija. Jedan od zanimljivih konstrukata u ovom kontekstu je i <i>automatska evaluacija podražaja</i> (ili automatsko afektivno procesiranje) – hipotetski mehanizam koji sudjeluje u brznoj obradi afektivnih aspekata podražaja iz okoline. Fenomen afektivne pripremljenosti predstavlja jedan od načina operacionalizacije ovog mehanizma i omogućuje istraživačima da testiraju različite hipoteze i provjeravaju različite modele koji kao fokus imaju upravo automatsku evaluaciju.</p>	

Automatska evaluacija se odnosi na automatsku kategorizaciju podražaja iz okoline kao pozitivnih/korisnih/ugodnih ili negativnih/štetnih/neugodnih (Bargh, Chaiken, Raymond i Hymes, 1996). Pretpostavlja se da se ovaj mehanizam aktivira u ranoj fazi obrade informacija, da je brz i da ne zahtjeva svjesnost o prisutnosti objekta koji se evaluira (Hermans, Baeyens i Eelen, 2003). Funkcija mu je slična funkciji ostalih automatskih procesa: da oslobodi što je više moguće resursa potrebnih za svjesne (kontrolirane, strateške) procese (Bargh i Chartrand, 1999). Drugim riječima, ovaj se mehanizam može smatrati nadzornim sustavom koji upozorava organizam na opasnost čak i dok je ovaj uključen u neku drugu aktivnost. Pozitivna afektivna stanja povezana su sa ponašanjima približavanja, dok su negativna povezana sa ponašanjima izbjegavanja. Sustav automatske evaluacije omogućuje brzu kategorizaciju podražaja u ove skupine, što može rezultirati vrlo brzim bihevioralnim reakcijama na promjene u okolini. Pretpostavlja se da ovaj sustav omogućuje regulaciju ponašanja bez nužne potrebe za svjesnom obradom informacija (Carver i Scheerer, 1990; Carver, 2006). Sličan se učinak ovog mehanizma opaža i kod evaluacije ranije poznatih, kao i potpuno novih podražaja. (Duckworth, Bargh, Garcia i Chaiken, 2002).

Individualne razlike u automatskoj evaluaciji mogu se koristiti kao mjera različitih karakteristika poput stavova, ličnosti ili emocionalnosti. Naime, potencijalne stabilne tendencije u procesiranju na razini pojedinačnih podražaja ili na razini skupina podražaja (npr. pozitivni ili negativni podražaji) mogu poslužiti kao procesna mjera individualnih razlika u ranije spomenutim konstruktima. Najviše istraživanja je provedeno u području (implicitnih) stavova, gdje je automatska evaluacija korištena za mjerenje stavova prema manjinskim skupinama, rasama i sl. Mjerni postupci poput IATa (eng. *implicit association test*; Greenwald, McGhee i Schwartz, 1998) koriste automatsku evaluaciju kao ključan mehanizam pomoću kojega se može mjeriti implicitan stav prema različitim predmetima.

Afektivna pripremljenost je fenomen koji se odnosi na facilitaciju reakcije (u terminima brzine, točnosti ili oboje) na određeni podražaj kada je neposredno prije njega prezentiran podražaj koji je s njim kongruentan po afektivnoj valenciji u odnosu na situaciju kada je prezentiran nekongruentan podražaj. Prvi podražaj, koji priprema reakciju na drugi, naziva se pripremni podražaj (eng. *prime*), a drugi, na koji se traži ispitaničova reakcija, ciljni (eng. *target*). Na primjer, reakcija na ciljni podražaj *sunce* biti će brža/točnija ako mu prethodi pripremni podražaj *ljubav* u odnosu na *štakor*. Ovaj se postupak može smatrati jednom od manifestacija automatske evaluacije. Naime, pretpostavlja se da se pripremni podražaj automatski evaluira i da ta evaluacija može olakšati (u slučaju kongruentnih podražaja) ili otežati (u slučaju nekongruentnih) procesiranje ciljnog podražaja. O konkretnom mehanizmu koji proizvodi ovaj učinak još ne postoji konsenzus (Klauer i Musch, 2003).

Grayeva (1970, 1987, 2000) teorija osjetljivosti na potkrjepljenja (eng. *Reinforcement Sensitivity Theory* - RST) predstavlja okvir za neurobiološko proučavanje ličnosti i pokušaj sinteze informacija iz neuralne i bihevioralne domene. U osnovi Grayeve teorije se nalaze tri bihevioralna motivacijska sustava koji u svojoj interakciji opisuju stabilne obrasce ponašanja. Zamisljeni su kao skladne aktivacije različitih neuralnih struktura koje se nalaze u osnovi afektivnih reakcija: BAS (bihevioralni aktivacijski sustav, eng. Bibehavioral Activation (Approach) System), BIS (bihevioralni inhibicijski sustav, eng. Bibehavioral Inhibition System) i FFS (sustav za bijeg ili borbu, eng. Fight-Flight System). Od osobitog istraživačkog interesa su prva dva od spomenutih, a u izvornoj inačici Grayeve teorije, različite razine pobudljivosti ovih sustava manifestiraju se kao razlike u ličnosti i afektivnom funkcioniranju pojedinaca.

BAS predstavlja osjetljivost na nagrade, aktivira se u situacijama koje mogu dovesti do pozitivnog potkrjepljenja i povezan je s motivacijom za približavanjem. Konkretni fiziološki mehanizmi u podlozi ovog sustava nisu potpuno poznati, ali se pretpostavlja da su prefrontalna asimetrija (Dolcos, LaBar, Cabaza, 2004) kao i sustavi poput putamena ili amigdale uključeni u njegovu aktivnost (Canli i sur., 2001). Pojedinci aktivnog BAS-a skloni su doživljavati više pozitivnih emocija i impulzivniji su. BIS je, s druge strane, povezan sa aktivnošću hipokampalnog područja i moždanog debla, a aktivira se u prisutnosti potencijalnih kažnjavajućih podražaja. Njegova uloga je da koči ponašanja koja bi mogla biti opasna. Pojedinci aktivnog BIS-a skloni su doživljavati više negativnih emocija, pogotovo anksioznosti. Kako su ovi sustavi temeljeni na različitim neuralnim strukturama, njihova je aktivnost međusobno nezavisna.

Ako pretpostavimo da su ovi bihevioralni sustavi u podlozi razlika u ličnosti i emocionalnosti, te ako znamo da automatska evaluacija funkcionira po istom principu dihotomije između pozitivnih i negativnih podražaja i iskustava kao i Grayeva teorija, možemo zamisliti da se stabilne individualne razlike u automatskoj evaluaciji mogu barem do neke mjere objasniti bihevioralnim manifestacijama Grayevih hipotetskih sustava. Drugim riječima, moguće je pretpostaviti da se mehanizmi koji proizvode stabilne individualne razlike u ličnosti i sklonosti doživljavanja pozitivnih odnosno negativnih informacija, do neke mjere odražavaju i na individualne razlike u automatskim procesima obrade afektivnih informacija.

Teorija latentnih crta i stanja (Steyer, Ferring i Schmitt, 1992; Steyer, Schmidt i Eid, 1999) odabrana je kao teorijski okvir jer naglašava da ne samo stabilni dispozicijski čimbenici, već i situacijski faktori te njihova interakcija utječu na rezultate mjerenja u psihologiju. Kako se svi spomenuti izvori varijabiliteta eksplicitno modeliraju u okviru teorije, moguće je procijeniti koji se dio opaženog varijabiliteta može pripisati crti (stabilnim čimbenicima između različitih situacija), koliki situaciji te interakciji situacije i crte, a koliki pogrešci.

**Cilj i hipoteze istraživanja** (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj ovog istraživanja je ispitati postoje li sustavne individualne razlike u tendencijama kod procesiranja afektivnih podražaja u sklopu paradigme afektivne pripremljenosti te provjeriti u kojoj se mjeri te razlike mogu objasniti pomoću stabilnih afektivnih karakteristika i ličnosti u užem smislu.

1. Problem: Utvrditi strukturu procesa automatske evaluacije određene sa četiri mjere individualnih razlika u tendencijama kod procesiranja afektivnih informacija.
2. Problem: Utvrditi u kojoj se mjeri individualne razlike u tendencijama kod procesiranja afektivnih informacija mogu smatrati stabilnima u vremenu.
3. Problem: Utvrditi vezu između tendencija kod procesiranja afektivnih informacija te sklonosti pozitivnom i negativnom afektu te ličnosti u užem smislu.
4. Problem: Utvrditi postoji li razlika u strukturi povezanosti između tendencija kod procesiranja afektivnih informacija te sklonosti pozitivnom i negativnom afektu ovisno o potrebi za evaluacijom.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

U istraživanju će sudjelovati 300 studenata sa Filozofskog Fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu. Veći dio uzorka činit će studenti psihologije koji će za sudjelovanje biti nagrađeni eksperimentalnim satima, dok će ostali studenti dobiti financijsku naknadu u iznosu od 40kn. Svi sudionici će proći kroz isti postupak u dvije točke mjerenja u razmaku od mjesec dana.

Sudionici će individualno ulaziti u laboratorij gdje će im biti pročitana uputa. Nakon upute pola sudionika će prvo pristupiti eksperimentalnoj proceduri na računalima, dok će druga polovica prvo pristupiti rješavanju upitnika. Nakon završenog jednog djela zadatka ispitanici će krenuti na onaj drugi. Pretpostavljeno trajanje po ispitaniku iznosi oko 45 minuta.

Koristit će se eksperimentalna paradigma afektivne pripremljenosti u zadatku evaluacije. Na temelju internih baza odabrat će se po 30 negativnih, neutralnih i pozitivnih imenica te 15 pozitivnih i negativnih pridjeva. Imenice će se koristiti kao pripremni, a pridjevi kao ciljni podražaji. Isti podražaji pojavljivat će se više puta – pripremni po dva, a ciljni po šest puta. U toku jedne sesije bit će zadano 180 parova pripremljenih i ciljnih podražaja, a od sudionika će se očekivati izborna reakcija kategorizacije ciljnih podražaja kao pozitivnog ili kao negativnog. Ova će se kategorizacija činiti pritiskom na tipke „m“ i „x“ na tipkovnici.

Rezultati će biti obrađeni tako da će se nakon odstranjivanja aberantnih reakcija i normalizacije distribucije formirati po dvije bazne vrijednosti za svakog ispitanika – prosječno vrijeme reakcije na pozitivne ciljne podražaje i prosječno vrijeme reakcije na negativne ciljne podražaje. U odnosu na ove bazne vrijednosti će se računati indikatori za svaki od četiri konstrukta – facilitaciju pozitivnih i inhibiciju negativnih ciljnih podražaja te inhibiciju pozitivnih i negativnih ciljnih podražaja. Ovi će se indikatori zbrojiti u 3 linearne kombinacije od po 10 elemenata koje će se koristiti kao indikatori latentnih varijabli u sklopu strukturalnog modeliranja ovih podataka.



Potencijalne stabilne individualne razlike u ovim konstruktima pokušat će se objasniti pomoću dispozicijskih mjera. Koristit će se skala bihevioralne aktivacije i inhibicije Carvera i Whitea (BIS/BAS, 1994), PANAS-X (Watson i Clark, 1994), skale ekstraverzije i neuroticizma iz upitnika IPIP-100 (Goldberg, 1999) te IPANAT (Quirin, Kazen, Rohman, and Kuhl, 2009). Svi ovi instrumenti mjere srodne konstrukte koji bi trebali biti stabilni u vremenu i imati jako izraženu afektivnu komponentu.

BIS/BAS skala je instrument koji se sastoji od 20 kritičnih čestica (i 4 „lažne“ čestice) i zamišljen je da mjeri aktivnosti BIS i BAS sustava iz klasične Grayeve (1987) teorije osjetljivosti na potkrijepljenja. Skale su likertovog tipa i procjene se daju na ljestvici od 1 („uopće se ne odnosi na mene“) do 4 („izrazito se odnosi na mene“). Skale ekstraverzije i neuroticizma iz IPIPa 100 (Goldberg, 1999) se sastoje od 20 čestica, od kojih je po deset formulirano negativno i obrnuto se boduje. Skala ekstraverzije mjeri istoimenu crtu ličnosti koja se može odrediti kao otvorenost prema drugima i najveći broj čestica propituje kako se pojedinac snalazi u grupi ljudi. Skala neuroticizma mjeri emocionalnu nestabilnost, odnosno sklonost anksioznim reakcijama. PANAS i IPANAT mjere sklonost pozitivnom i negativnom afektu, sa razlikom da IPANAT ove konstrukte zahvaća indirektno.

Na probleme će se odgovoriti uz pomoć metodologije strukturalnog modeliranja. Individualne razlike u tendencijama kod procesiranja afektivnih informacija u sklopu afektivne pripremljenosti modelirat će se u okviru teorije latentnih crta i stanja. Na ovaj će se način provjeriti pouzdanost, konzistentnost i situacijska specifičnost za svaki od četiri korištena konstrukta. Nadalje, odredit će se dio varijance u opaženim podacima koji se može pripisati crti, a koji će se predviđati na temelju dispozicijskih mjera.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Rezultati ovog istraživanja pružit će novi uvid u prirodu procesa automatske evaluacije. Ovo je prvo istraživanje koje će sustavno i detaljno proučavati odnose i stabilnost različitih mjera individualnih razlika proizašlih iz paradigme afektivne pripremljenosti. Ove spoznaje mogu pomoći razvoju implicitnih mjera za mjerenje sklonosti pozitivnom i negativnom afektu koje bi se mogle koristiti u različitim područjima primijenjene psihologije od kliničke prakse do organizacijske psihologije.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

Bargh, J. (1994). The four horsemen of automaticity: Awareness, efficiency, intention, and control in social cognition. In J. R. S. Wyer i T. K. Srull (Eds.), *Handbook of social cognition*, 2nd edition (pp. 1-40). Hillsdale, NJ: Erlbaum.

Bargh, J. A., Chaiken, S., Gøvdender, R. i Pratto, F. (1992). The generality of the automatic attitude activation effect. *Journal of personality and social psychology*, 62(6), 893.

Carver, C. S. i White, T. L. (1994). Behavioral inhibition, behavioral activation, and all active responses to impending reward and punishment: The BIS/BAS scales. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67, 319–333.

Clore, G. L. i Storbeck, J. (2006). Affect as information about liking, efficacy, and importance. In J. Forgas (Ed.), *Affect in social thinking and behavior* (pp. 123–142). New York: Psychology Press.

Corr, P. J. (2004). Reinforcement sensitivity theory and personality. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews*, 28, 317–332.

De Houwer, J., Teige-Mocigemba, S., Spruyt, A. i Moors, A. (2009). Implicit measures: A normative analysis and review. *Psychological bulletin*, 135(3), 347.

Derryberry, D. i Reed, M. A. (1994). Temperament and attention: Orienting toward and away from positive and negative signals. *Journal of Personality and Social Psychology*, 66(6), 1128.

Fazio, R. H. i Olson, M. A. (2003). Implicit measures in social cognition research: Their meaning and use. *Annual review of psychology*, 54(1), 297-327.

Fazio, R. H., Jackson, J. R., Dunton, B. C. i Williams, C. J. (1995). Variability in automatic activation as an unobstrusive



measure of racial attitudes: A bona fide pipeline?. *Journal of personality and social psychology*, 69(6), 1013.

Fazio, R.H., Sanbonmatsu, D.M., Powell, M.C. i Kardes, F.R. (1986). On the automatic activation of attitudes. *Journal of Personality and Social Psychology*, 50, 229–238.

Ferguson, M. J., Bargh, J. A. i Nayak, D. A. (2005). After-affects: How automatic evaluations influence the interpretation of subsequent, unrelated stimuli. *Journal of Experimental Social Psychology*, 41(2), 182-191.

Gawronski, B. (2009). Ten frequently asked questions about implicit measures and their frequently supposed, but not entirely correct answers. *Canadian Psychology/Psychologie canadienne*, 50(3), 141.

Gawronski, B., Deutsch, R. i Seidel, O. (2005). Contextual influences on implicit evaluation: A test of additive versus contrastive effects of evaluative context stimuli in affective priming. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 31(9), 1226-1236.

Goldberg, L. R. (1999). A broad-bandwidth, public domain, personality inventory measuring the lower-level facets of several five-factor models. In I. Mervielde, I. Deary, F. De Fruyt, i F. Ostendorf (Ur.), *Personality Psychology in Europe*, Vol. 7 (pp. 7-28). Tilburg, The Netherlands: Tilburg University Press.

Gray, A. J. i McNaughton, N. (2000). *The neuropsychology of anxiety: an enquiry into the functions of the septohippocampal system*. Oxford: Oxford University Press.

Greenwald, A. G., McGhee, D. E. i Schwartz, J. L. (1998). Measuring individual differences in implicit cognition: the implicit association test. *Journal of personality and social psychology*, 74(6), 1464.

Hermans, D., Baeyens, F. i Eelen, P. (2003). On the acquisition and activation of evaluative information in memory: The study of evaluative learning. U J. Musch i K. C. Klauer (Eds.), *The psychology of evaluation: Affective processes in cognition and emotion* (pp. 139–168). Mahwah, NJ: Erlbaum.

Hermans, D., De Houwer, J. i Eelen, P. (1994). The affective priming effect: Automatic activation of evaluative information in memory. *Cognition and Emotion*, 8, 515–533.

Klauer, K. C. i Musch, J. (2003). Affective priming: Findings and theories. In J. Musch & K. C. Klauer (Eds.), *The psychology of evaluation: Affective processes in cognition and emotion* (pp. 7–50). Mahwah, NJ: Erlbaum.

Murphy, S. T. i Zajonc, R. B. (1993). Affect, cognition, and awareness: affective priming with optimal and suboptimal stimulus exposures. *Journal of Personality and Social Psychology; Journal of Personality and Social Psychology*, 64(5), 723.

Robinson, M. D., Moeller, S. K. i Ode, S. (2010). Extraversion and reward-related processing: Probing incentive motivation in affective priming tasks. *Emotion*, 10(5), 615.

Robinson, M. D., Ode, S., Moeller, S. K. i Goetz, P. W. (2007). Neuroticism and affective priming: Evidence for a neuroticism-linked negative schema. *Personality and individual differences*, 42(7), 1221-1231.

Robinson, M.D. (2007). Lives lived in milliseconds: Using cognitive methods in personality research. U: R.W. Robins, R.C. Fraley i R. Krueger (Ur.), *Handbook of research methods in personality psychology*. New York: Guilford Press.

Spruyt, A., Hermans, D., De Houwer, J. i Eelen, P. (2002). On the nature of the affective priming effect: Affective priming of naming responses. *Social Cognition*, 20, 227–256.

Spruyt, A., Hermans, D., Pandelaere, M., De Houwer, J. i Eelen, P. (2004). On the replicability of the affective priming effect in the pronunciation task. *Experimental Psychology*, 51, 109–115.

Spruyt, A., Hermans, D., Pandelaere, M., De Houwer, J. i Eelen, P. (2004). On the replicability of the affective priming effect in the pronunciation task. *Experimental psychology*, 51(2), 109.

Storbeck, J. i Robinson, M. D. (2004). Preferences and inferences in encoding visual objects: A systematic comparison of semantic and affective priming. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 30(1), 81-93.



Storbeck, J. i Robinson, M. D. (2004). Preferences and inferences in encoding visual objects: A systematic comparison of semantic and affective priming. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 30(1), 81-93.

Verldhuizen, M.G., Oosterhoff, A.F., & Kroeze, J. H. A. (2009). Flavours prime processing of affectively congruent food words and non-food words. *Appetite*, 871, 1-6.

Vermeulen, N., Luminet, O. i Corneille, O. (2006). Alexithymia and the automatic processing of affective information: Evidence from the affective priming paradigm. *Cognition & Emotion*, 20(1), 64-91.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

6000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	Mjerenje latentnih psiholoških svojstava: Dispozicije i procesi ličnosti
	Voditelj projekta	prof.dr.sc. Vesna Buško
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Vesna Buško

Potpis _____
Blaž Rebernjak, dipl. psiholog

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 01.03.2013.

Potpis _____



Blaž Rebernjak, dipl. psiholog

**Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA****OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE**

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Igor Mikloušić, dipl. psiholog		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Psihologija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7309		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Dragan Mikloušić		
Datum i mjesto rođenja:	07.06.1983., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	Ninska, 1, Sesvete, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	0989048991		
E-mail:	igor.miklousic@pilar.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zagrebu, Hrvatski studiji, <i>Psihologija</i> , Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2007 - Institut Društvenih Znanosti Ivo Pilar - Znanstveni novak
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	<ol style="list-style-type: none">Mikloušić, Igor; Mlačić, Boris; Milas, Goran. How Could Anyone Believe That? Personality Traits and Thinking Dispositions as Predictors of Religious Attitudes. // 16th European Conference on Personality Psychology, Book of Abstracts / Di Blas, Lisa ; Carnaghi, Andrea ; Ferrante, Donatella ; Piccoli, Valentina (ur.). Trst : EAPP, 2012. 248-248 (poster, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).Mikloušić, Igor; Karabegović, Mia; Puljić, Lukrecija. Stone age strategies in space age media: Gender differences in sexual signaling behavior on social networking sites // Human Behavior and Evolution Society Conference 2012, Poster Abstracts / Gangestad, Steven (ur.). Albuquerque : HBES, 2012. (poster, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).Milas, Goran; Mlačić, Boris; Mikloušić, Igor. Construct validation of a Croatian Social Attitudes Scale (SAS_C) // 20. Dani Ramira i Zorana Bujasa, knjiga sažetaka / Ćorkalo Biruški, Dinka ; Vukasović, Tena (ur.). Zagreb : Odsjek za psihologiju Filozofskog Fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 2011. 39-39 (predavanje, sažetak, znanstveni).Mlačić, Boris; Milas, Goran; Mikloušić, Igor. Accuracy of Judgment as a Function of Construct, Type of Relationship, and Duration // Revolutionary Science, Association for Psychological Science, 22nd Annual Convention,



	<p>Poster Book. Boston, S.A.D. : Association for Psychological Science, 2010. 75-75 (poster, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).</p> <p>5. Mlačić, Boris; Milas, Goran; Mikloušić, Igor. The Big-Five and Values in Adolescence: A Dimensional View // 15th European Conference on Personality, Program and Abstracts / Blatny, Marek ; Hrebickova, Martina ; Kourilova, Sylvie ; Slezáčkova, Alena ; Kveton, Petr ; Voboril, Dalibor (ur.). Brno, Češka Republika : Institute of Psychology, Academy of Sciences of the Czech Republic, v.v.i., 2010. 120-120 (pozvano predavanje, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).</p> <p>6. Mikloušić, Igor; Mlačić, Boris; Milas, Goran. Was it a Game, was it the Family? No, It Was Personality: The Role of Personality Traits, Video Games, Media and Domestic Violence on Aggressiveness. // 15th European Conference on Personality, Program and Abstracts / Blatny, Marek ; Hrebickova, Martina ; Kourilova, Sylvie ; Slezáčkova, Alena ; Kveton, Petr ; Voboril, Dalibor (ur.). Brno : Institute of Psychology, Academy of Sciences of the Czech Republic., 2010. 218-218 (poster, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).</p> <p>7. Milas, Goran; Mlačić, Boris; Mikloušić, Igor. Congruence of self- and peer-ratings as a function of the measured construct, type and length of relationship // 19. Dani Ramira i Zorana Bujasa : Program i sažeci priopćenja = 19th Ramiro and Zoran Bujas' Days : program and abstracts / Ljubotina, Damir ; Kamenov, Željka, Mikac, Una ; Urch, Dražen (ur.). Zagreb : Filozofski fakultet, Odsjek za psihologiju, 2009. 66-66 (pozvano predavanje, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).</p> <p>8. Mikloušić, Igor; Tadić, Maja; Zorec, Lea. Osobine Ličnosti i Društveni Stavovi: Mogućnost Predviđanja Društvenih Stavova na temelju Big Five Modela Ličnosti // 16. Dani Psihologije ; Sažetci radova / Vulić-Prtorić, Anita ; Čubela-Adorić, Vera, Proroković, Ana ; Sorić, Izabela ; Valerjev, Pavle (ur.). Zadar : Sveučilište u Zadru, Odjel za Psihologiju, 2008. 83-83 (predavanje, sažetak, znanstveni).</p> <p>9. Mikloušić, Igor; Milas, Goran; Mlačić, Boris. The Big Five and Social Attitudes: An Analysis of Relations between Big Five Personality Factors and Measures of Social Attitudes // ECP 14 ; Program and Abstracts / Allik, Juri ; Realo, Anu ; Koots, Lisi (ur.). Tartu : Tartu University Press, 2008. 124-125 (predavanje, sažetak, znanstveni).</p> <p>10. Mikloušić, Igor; Mlačić, Boris; Milas, Goran. Paranormal Beliefs and Personality Traits in Croatia. // Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja. 21 (2012) , 1; 181-201 (članak, znanstveni).</p> <p>11. Oesch, Nathan; Mikloušić, Igor. The dating mind: Evolutionary psychology and the emerging science of human courtship.. // Evolutionary Psychology. 10 (2012) , 5; 899-909 (članak, znanstveni).</p> <p>12. Ferguson, Christopher, J.; Colwell, John; Mlačić, Boris; Milas, Goran; Mikloušić, Igor. Personality and media influences on violence and depression in a cross-national sample of young adults: Data from Mexican–Americans, English and Croatians. // Computers in human behavior. 27 (2011) , 3; 1195-1200 (članak, znanstveni).</p>
NASLOV PREDLOŽENE TEME	
Hrvatski:	Psiholeksička studija vrlina u hrvatskom jeziku
Engleski:	Psycholexical study of virtues in Croatian language
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):	
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Psihologija / Opća psihologija

**PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I)**

(navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)

	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	prof.dr.sc. Denis Bratko	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	dbratko@ffzg.hr
Drugi mentor:			

KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina

Prvi mentor:	<p>Bratko, Denis; Butkovic, Ana; Vukasovic, Tena; Chamorro-Premuzic, Tomas; von Stumm, Sophie. Cognitive ability, self-assessed intelligence and personality: Common genetic but independent environmental aetiologies. // Intelligence. 40 (2012) , 2; 91-99 (članak, znanstveni).</p> <p>Butković, Ana; Brković, Irma; Bratko, Denis. Predicting Well-Being From Personality in Adolescents and Older Adults. // Journal of Happiness Studies. 13 (2012) , 3; 455-467 (članak, znanstveni).</p> <p>Vukasović, Tena; Bratko, Denis; Butković; Ana. Genetski doprinos individualnim razlikama u subjektivnoj dobrobiti: meta-analiza. // Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja. 21 (2012) , 1; 1-17 (članak, znanstveni).</p> <p>Bratko, Denis; Butković, Ana; Chamorro-Premuzic, Tomas. A genetics of general knowledge: A twin study from Croatia. // Personality and individual differences. 48 (2010) ; 403-407 (članak, znanstveni).</p> <p>McCrae, C.; Terraciano, A.; De Fruyt, F.; De Bolle, M.; Gelfand, M.; Costa, P.; Bratko, Denis; Marušić, Iris; and Collaborators of the Adolescent Personality Profiles of Cultures Project. The Validity and Structure of Culture-Level Personality Scores : Data from Ratings of Young Adolescents. // Journal of personality. 78 (2010) , 3; 815-838 (članak, znanstveni)</p>
Drugi mentor:	

OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Unatoč dugoj povijesti interesa za problem vrlina, mnoga temeljna pitanja o vrlinama, poput njihove strukture, međukulturalne univerzalnosti te pozicije unutar psihologije ličnosti i moralne psihologije, i dalje ostaju nedogovorena. Kao korak prema razrješavanju tih pitanja nameće se psiholeksički pristup (De Raad, 2000), a temeljni cilj ovog istraživanja jest, služeći se psiholeksičkim pristupom, razviti hrvatsku taksonomiju vrlina i strukturu deskriptora vrlina u hrvatskom jeziku te usporediti dobivene dimenzije vrlina s dimenzijama dobivenim istim pristupom drugim zemljama (De Raad i Van Oudenhoven, 2011; Cawley i sur. 2000), sa ciljem otkrivanja kulturalnih specifičnosti i univerzalnosti u konceptualizaciji vrlina. Također, jedan od ciljeva jest i provjera povezanosti tako dobivene strukture vrlina sa Velepeterim modelom ličnosti i temeljnim moralnim intuicijama, predstavljenim kroz Teoriju moralnih temelja (Graham, Haidt i sur., 2008).
---	--



Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Despite the long standing interest in the problem of virtues, many basic questions regarding virtues, such as their structure, cross-cultural universality and the position within personality and moral psychology still remains unanswered. Psycholexical approach (De Raad, 2000) is seen as a step towards solving these questions, and the main goal of this study is to explore the structure of virtues in Croatian language and develop a Croatian virtues taxonomy. This taxonomy can then be further compared to virtue structures developed with the same approach, in different countries (De Raad & Van Oudenhoven, 2011; Cawley et al., 2000), with the goal of discovering cultural specifics and universalities in virtue conceptualisation. Furthermore, one of the goals is the examination of the acquired virtues structure with the Big Five personality model and the basic moral intuitions, as presented by the Moral foundations theory (Graham, Haidt et al., 2008).
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Fundamentalni problem dosadašnjeg istraživanja vrlina jest slaba ili nepostojeća teorijska osnova što je rezultiralo time da danas ne postoji jasna i nedvosmislena definicija vrlina, kao ni klasifikacija vrlina oko koje se većina istraživača slaže. Kao jedno od rješenja navedenih problema, i korak prema razrješavanju pitanja opsega, dimenzionalnosti i međukulturalne univerzalnosti vrlina, nameće se psiholeksički pristup (De Raad, 2000, De Raad i Van Oudenhoven, 2008, 2011). Začetke leksičkoga pristupa u psihologiji pronalazimo u radu Galtona koji je 1884. godine iznio hipotezu kako će za najvažnije individualne razlike postojati izraz u različitim jezicima na svijetu (Goldberg, 1990). Prema leksičkoj hipotezi, one individualne razlike koje su najistaknutije i socijalno relevantne u životima ljudi konačno će postati kodirane u njihovu jeziku, a što je neka razlika važnija, to je vjerojatnije kako će ta razlika biti izražena zasebnom riječju (John i sur., 1988., str. 174). Psiholeksički pristup je do sada prvenstveno bio zastupljen u psihologiji ličnosti (John i sur., 1988; Saucier i Goldberg, 1996) gdje je iznjedrio, sada već paradigmatički, Velepetori model ličnosti (De Raad, 2000). Iznimna snaga psiholeksičkog pristupa odražava se kroz upotrebu deskriptora iz prirodnog jezika, što osigurava osjetljivost na međukulturalne različitosti, kao i obuhvaćanje cjelokupnog spektra ponašanja relevantnih za predmet istraživanja (De Raad i Van Oudenhoven, 2008, 2011), a analizom cjelokupnog leksika jamči se da će sve postojeće distinkcije i modaliteti vrlina biti zabilježeni. Istraživanje strukture vrlina koje u potpunosti prati leksičku tradiciju provode Cawley, Martin i Johnson (2000) koristeći 140 deskriptora vrlina iz New Merriam-Webster rječnika, koje zatim koriste u konstrukciji skale vrlina. Faktorskom analizom podataka na 390 sudionika dobivaju četiri faktora; Empatija (npr. brižan, obziran, prijateljski), Organiziranost (npr. discipliniran, ozbiljan, skrupulozan), Domišljatost (npr. ustrajan, samopouzdan, nepokolebljiv) i Staloženost (npr. blag, miroljubiv, pomirljiv). U drugom leksičkom istraživanju vrlina, De Raad i Van Oudenhoven (2011) kreću od pretpostavke kako vrline predstavljaju potkategoriju osobina ličnosti, te provode leksičku analizu deskriptora vrlina na Nizozemskom uzorku. Faktorska analiza dobivenih podataka ukazala je na postojanje šest faktora: faktor Društvenosti koji obuhvaća vrline ljubavi, prijateljstva, sreće i podrške; faktor Postignuća koji obuhvaća vrline ambicije, predanosti i dosljednosti, faktor Poštovanja koji obuhvaća vrline pristojnosti, dobrote i skromnosti; faktor Energičnosti koji obuhvaća vrline snage i hrabrosti; faktor Altruizma koji obuhvaća vrline milosrđa i širokogrudnosti te faktor Čestitosti koji obuhvaća vrline integriteta, izravnosti i suptilnosti.</p> <p>Nadalje, termin vrlina najčešće se interpretira pozitivna dispozicija unutar pojedinca te se sa opravdanjem može smatrati komponentom ličnosti. O povezanosti ličnosti i vrlina svjedoči i studija Cawleya i suradnika (2000) gdje se javlja povezanost svih Velepetorih dimenzija ličnosti (De Raad, 2000) sa vrlinama. De Raad i Van Oudenhoven (2011) tek djelomično potvrđuju ove nalaze na svom modelu vrlina, te uz povezanost Ugodnosti sa dimenzijom vrlina Društvenost te Savjesnosti i dimenzija vrlina Postignuća i Poštovanje, pronalaze povezanosti Ekstraverzije sa dimenzijom vrlina Energičnost te Intelekt sa Čestitosti i Energičnosti. Vidljivo je dakle da se vrline kroz Velepetori model vraćaju u konceptualizaciju individualnih razlika i ličnosti. To dobro odražava stajalište Hofsteeea (1990) koji naglašava kako je nužno prepoznati da je znanost individualnih razlika duboko ukorijenjena u moralnosti (str. 82), i izražava potrebu za buduća istraživanja ta dva koncepta. Zanemarivanje ove povezanosti može biti opravdano tek dosadašnjim ne postojanjem sveobuhvatne moralne teorije, koja bi definirala kontekst odnosa ličnosti i vrlina, no primjenom leksičkog pristupa otvara se prostor za istraživanje te povezanosti.</p> <p>Naposlijetku, fundamentalni problem istraživanja vrlina do sada jest slaba ili nepostojeća teorijska osnova razumijevanja vrlina, no</p>	



vrtooglavi rast popularnosti Teorije moralnih temelja (Haidt, 2001, 2008; Haidt i Bjorkund, 2008) obećava mogućnost integriranja vrlina unutar šire moralne teorije. Teorija moralnih temelja može se sažeti kroz postavku kako moralna uvjerenja i motivacije proizlaze iz ograničenog seta intuicija koje su produkt evolucijskog procesa. Pretpostavka teorije moralnih temelja jest da sva ljudska bića dolaze unaprijed „opremljena“ sa intuitivnom etikom, te da je um pun urođenih moralnih intuicija koje povezuju našu percepciju ponašanja u socijalnom okruženju (ono što nazivamo vrlinama ili manama) sa specifičnom moralnom emocijom (npr. ljutnjom, prezirom, divljenjem) (Haidt, 2001). Vrline u takvom shvaćanju zauzimaju iznimno važnu poziciju, jer su izravno povezane sa moralnim intuicijama. Osoba za koju percipiramo da posjeduje određenu vrlinu jest osoba koja ima ispravne automatske reakcije na etički važne događaje i stanja (Haidt i Joseph, 2007). Autori teorije moralnih temelja vjeruju da je upravo proučavanje vrlina psihološki najopravdaniji pristup istraživanju moralnosti (Haidt i Joseph, 2004; Graham, Nosek i Haidt, 2011), te da teorije koje naglašavaju ulogu vrlina mogu znatno doprinjeti našem znanju o moralnom razvoju, prosudbi i ponašanju. Iz tog razloga danas postoji velika potreba povezivanja Teorije moralnih temelja sa suverenim spoznajama iz područja vrlina.

Ukratko, izazovi koji se postavljaju pred istraživanja vrlina kreću se od problema provjere dimenzionalnosti i međukulturalne stabilnosti njihove strukture do provjere pretpostavki o povezanosti dimenzija vrlina s dimenzijama ličnosti i moralnim intuicijama koncipiranim u okviru Teorije moralnih temelja. Kako bi odgovorili na navedene izazove potrebno je razviti pristup koji omogućava neograničeno istraživanje punog raspona koncepta vrlina, uvažavajući pritom način na koji su one koncipirane unutar različitih kultura, ali i omogućujući usporedbu struktura dobivenih u različitim kulturama. Kao adekvatan način pristupanja problemu opsega i dimenzionalnosti vrlina, i odgovaranju na izazove teorije moralnih temelja, nameće se leksički pristup, čiju snagu su već uvidjeli istraživači na području vrlina (Cawley i sur, 2000, De Raad i Von Oudehoven, 2011, Walker i Pitts, 1998), ličnosti (npr. Church i Katigbak, 2005; Saucier, Hampson i Goldberg, 2000) i vrijednosti (De Raad i Von Oudehoven, 2010; Hofstede, 2001; Schwartz, 2004).

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Ciljevi istraživanja su kako slijedi:

1. Istražiti strukturu vrlina u hrvatskom jeziku koristeći psiholeksički pristup.

U skladu sa već postojećim taksonomijama, dobivenim na usporedivim leksičkim studijama (De Raad i Van Oudenhoven, 2011; Cawley i sur. 2000) i etnografskim analizama (Dahlsgaard i sur 2005), očekujemo postojanje četiri do šest specifičnih faktora vrlina.

2. Istražiti koliko je leksička struktura vrlina u hrvatskom jeziku usporediva sa leksičkim strukturama u engleskom (Cawley i sur, 2002) i nizozemskom (De Raad i Oudehoven, 2011) jeziku.

Prema rezultatima međukulturalnih istraživanja ličnosti (e.g. Church i Katigbak, 2005; Saucier, Hampson, i Goldberg, 2000.) i vrlina (De Raad i Van Oudenhoven, 2011; Cawley i sur. 2000), očekujemo da će se pokazati i specifičnosti hrvatskih leksičkih dimenzija, ali i neke univerzalne sličnosti.

3. Istražiti odnos vrlina u hrvatskom jeziku s Veleepetorim dimenzijama ličnosti.

Očekujemo povezanost dimenzija ličnosti i vrlina, no ne do te mjere da vrline možemo smatrati subkomponentom, ili redundantnim konstruktom, u odnosu na osobine ličnosti (Cawley i sur., 2000)

4. Ispitati povezanost vrlina u hrvatskom jeziku, ličnosti i moralnih temelja

Korelacijski podaci dobiveni u prethodnim studijama upućuju na to da se struktura vrlina može koristiti za istraživanja teoretskih pitanja vezanih iz odnose vrlina, ličnosti i moralnosti (Cawley i sur., 2000), no kako nema prethodnih istraživanja koje povezuju dimenzije vrlina s dimenzijama moralnih temelja i ne možemo unaprijed odrediti koje će se dimenzije vrlina pojaviti na našem uzorku, nismo u mogućnosti stvoriti detaljne pretpostavke.

**Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja** (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Ova studija koristiti će standardnu metodologiju leksičkih pristupa u psihologiji ličnosti, te je podijeljena u dva dijela. Prvi dio se odnosi na analizu populacije opisivača ličnosti (iz domena dispozicija te društvenih i reputacijskih efekata) i konstrukciju liste deskriptora za mjerenje strukture vrlina u Hrvatskoj. Drugi dio istraživanja se odnosi na istraživanje odnosa strukture vrlina dobivene u hrvatskom jeziku sa dimenzijama ličnosti, moralnih temelja i vrlina dobivenih u drugim jezicima.

1.) Prva studija

1.1. Sudionici

Po uzoru na prethodne leksičke studije (npr. Angleitner i sur., 1990, Mlačić i Ostendorf, 2005), u ovoj studiji korist će se do deset stručnih procjenitelja. Procjenitelji će biti psiholozi (diplomirani psiholozi, studenti na poslijediplomskom studiju psihologije i doktori znanosti) koji će imati ulogu da kao sudci/procjenitelji odaberu deskriptore vrlina iz prethodno konstruirane liste deskriptora ličnosti (Mlačić i Ostendorf, 2005).

1.2.) Postupak

Ova studija obuhvaća istraživanje vrlina zastupljenih u hrvatskom jeziku, te konstrukciju upitnika za mjerenje strukture vrlina na hrvatskoj populaciji. Ovo istraživanje se nastavlja na prve dvije studije provedene u ovom području (Cawley i sur, 2000; De Raad i Von Oudehoven, 2011), te će se baviti taksonomijom pridjeva. Kao temelj ove studije korist će se pridjevi sadržani u master listi deskriptora ličnosti, korištenoj u stvaranju hrvatske taksonomije deskriptora ličnosti (Mlačić i Ostendorf, 2005) te neo taksonomije konstruirane za potrebe projekta „Osobine ličnosti, prirodni jezik i kognitivni razvoj“ pod vodstvom Prof. Dr. Sc. Borisa Mlačića. Sveukupno ćemo u analizu uključiti 2045 riječi. Procjenjivači će biti instruirani da za svaki od termina iz navedenih kategorija procijene u kojoj mjeri se mogu odnositi na vrline. Procjene će se vršiti na skali od 1 (nije vrlina) do 4 (jest vrlina) (De Raad i Van Oudehoven, 2011), a u daljnju analizu biti će uključene riječi koje imaju prosjek iznad 3.0. Upute za selekciju vrlina će kombinirati kriterije korištene u prijašnjim leksičkim studijama vrlina (Cawley i sur, 2000; De Raad i Oudehoven, 2011), ali i praksu leksičkih studija ličnosti (Angleitner i sur., 1990), kako bi ostvarili najbolji učinak.

1.3.) Instrumentarij

Za potrebe istraživanja, pridjevi iz master liste opisivača ličnosti (Mlačić i Ostendorf, 2005) koji spadaju u kategorije; Temperament i karakter, Sposobnosti i Talent, Socijalni efekti, Evaluacije, Stavovi i svjetonazor te Socijalni Odnosi uvest će se u bazu pridjeva, koristeći Microsoft Access program. Program će sudionicima olakšati unošenje i spremanje procjena, te će za svaki pridjev procjenitelj moći navesti u kojoj mjeri se pojedina riječ ukazuje na prisustvo ili odsustvo vrlina.

2.) Druga studija

2.1.) Sudionici

Ovo istraživanje bit će provedeno na uzorku studenata Sveučilišta u Zagrebu ($N \approx 300-600$). Broj ispitanika će biti veći od broja vrlina ekstrahiranih iz prve studije. U istraživanju će se koristiti dva uzorka sudionika – prvi uzorak se odnosi na studente kojima će biti uručeni upitnici, dok će se drugi uzorak odnositi na bliske osobe koje će studenti odabrati kako bi ih procijenile. Kriterij odabira druge osobe jest da ih poznaje dobro. Prvi uzorak će tako procjenjivati samo sebe, a drugi samo ciljnu osobu.

2.2.) Postupak



Upitnici će biti podijeljeni studentima Sveučilišta u Zagrebu, a obuhvaćati će sve godine studija. Također, obuhvatiti će se širok raspon studijskih smjerova - od društveno humanističkih do tehničkih. Studenti će ukratko biti upućeni u predmet istraživanja i zamoljeni da savjesno ispune upitnike, te da drugi dio upitnika daju osobi koja ih najviše poznaje, na procjenu.

2.3.) Instrumentarij

1)Upitnik deskriptora vrlina

Korištenjem procjena iz prve studije. pristupit ćemo konstrukciji upitnika deskriptora vrlina. Svi pridjevi koji su zadovoljili kriterije za deskriptore vrlina, postavljene u prvoj studiji., biti će uključeni u protokol i primijenjeni u samoopisu i opisu druge osobe. Pridjevi će biti nasumično raspoređeni, a svakom će biti pridružena skala Likertovog tipa od 1 – 5 (1 – potpuno netočno do 5 potpuno točno) gdje će ispitanici moći procijeniti koliko dobro opisuju njihovo ponašanje, ili ponašanje osobe koju procjenjuju.

2)IPIP (International Personality Item Pool) -50

Za mjerenje ličnosti koristit će se IPIP-50 (International Personality Item Pool, Goldberg i sur, 2006; <http://pip.ori.org>) upitnik ličnosti, koji mjeri dimenzije Velepetorog modela ličnosti. Ova mjera sastoji se od 50 kratkih izjava, u kojoj je svaka dimenzija; Neuroticizam, Ekstraverzija, Ugodnost, Savjesnost i Intelpekt prema iskustvu, zastupljena sa po 10 čestica.

3) Upitnik moralnih temelja (Moral Foundations Questionnaire - MFQ)

Upitnik moralnih temelja se sastoji od 30 čestica i namijenjen je mjerenju pet domena moralnosti predloženih Teorijom moralnih temelja (Graham, Haidt i sur., 2008; Graham, Nosek, i sur., 2009). Temelji obuhvaćeni tom teorijom su Briga/Izbjegavanje štete, Pravednost/Reciprocitet, Autoritet/Poštovanje, Čistoća/Svetost i Pripadnost grupi/Odanost (Graham, Haidt, i sur., 2008).

4) Nizozemski faktori vrlina (De Raad i Van Oudehoven, 2011) i faktori vrlina iz engleskog leksika (Cawley i sur, 2000)

Kako bi omogućili usporedbu rezultata dobivenih u hrvatskom leksiku sa faktorima vrlina dobivenim u drugim jezicima koristeći psiholeksički pristup, koristili smo metodologiju predloženu od strane De Raad i Oudehoven (2011). Točnije, za svaki od faktora dobivenih u navedenim studijama, koristit ćemo deskriptore koji ih najbolje opisuju, to jest njihove ekvivalente u hrvatskom jeziku. Ti deskriptori će tada služiti kako bi stvorili skale markera dimenzija vrlina. Kriterij odabira deskriptora, to jest vrlina, koje će predstavljati pojedine faktore jest da su u izvornom istraživanju imali visoka zasićenja na pojedinim faktorima, te da dobro predstavljaju različite facete faktora.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Ova studija priključuje se rastućem trendu istraživanja unutar moralne psihologije i psihologije ličnosti uvodeći ponovo pitanje vrlina kao ključno za razumijevanje koncepata moralnosti i ličnosti. Važan ovog istraživanja jest pružanje spoznaje o strukturi vrlina u hrvatskom jeziku u kontekstu dobivenih struktura u drugim jezicima te integriranje strukture vrlina dobivene leksičkim pristupom u kontekstu Teorije moralnih temelja, što do sada nije bilo učinjeno.

**Popis citirane literature** (maksimalno 30 referenci)

1. Cawley, M. J., III, Martin, J. E., Johnson, J. A. (2000). A virtues approach to personality. *Personality and Individual Differences*, 28, 997-1-13.
2. Angleitner, A., Ostendorf, F., John, O. P. (1990). Towards a taxonomy of personality descriptors in German: A psycho-lexical study. *European Journal of Personality*, 4, 88-90.
3. Church, A. T., Katigbak, M. S. (2005). Personality structure across languages: Indigenous and cross-cultural perspectives. U A. Elias, S. E. Hampson, B. De Raad (Ur.), *Advances in Personality Psychology* Vol. 2 (pp. 139–178). New York: Taylor & Francis.
4. Dahlsgaard K, Peterson C., Seligman M.E.P. (2005). Shared virtue: The convergence of valued human strengths across culture and history. *Review of General Psychology*, 9(3):203–213
5. De Raad, B. (2000). *The big five personality factors: The psycholexical approach to personality*. Seattle: Hogrefe & Huber Publishers
6. De Raad, B., Van Oudenhoven, J. P. (2008). Factors of values in the Dutch language and their relationship to factors of personality. *European Journal of Personality*, 22, 81–108.
7. De Raad, B., Van Oudenhoven, J. P. (2011). A psycholexical study of virtues in the Dutch language, and relations between virtues and personality. *European Journal of Personality*, 25, 43-52
8. Goldberg, L. R. (1990). An alternative 'Description of personality': The Big-Five factor structure. *Journal of Personality and Social Psychology*, 59, 1216–1229.
9. Goldberg, L. R., Johnson, J. A., Eber, H. W., Hogan, R., Ashton, M. C., Cloninger, C. R., Gough, H. C. (2006). The International Personality Item Pool and the future of public-domain personality measures. *Journal of Research in Personality*, 40, 84-96.
10. Graham, J., Haidt, J., Rimm-Kaufman, S. E. (2008). Ideology and intuition in moral education. *European Journal of Developmental Science*, 2, 269-286
11. Graham, J., Nosek, B. A., Haidt, J., Iyer, R., Koleva, S., Ditto, P. H. (2009). Mapping the Moral Domain. *Journal of Personality and Social Psychology*.
12. Haidt, J. (2001). The emotional dog and its rational tail: A social intuitionist approach to moral judgment. *Psychological Review*, 108, 814-834
13. Haidt, J. (2008). Morality. *Perspectives on Psychological Science*, 3, 65-72. Haidt, J., Bjorklund, F. (2008). Social intuitionists answer six questions about moral psychology. In W. Sinnott-Armstrong (Ed.), *Moral Psychology, Volume 2: The Cognitive Science of Morality: Intuition and Diversity*. Cambridge, MA: MIT Press. (str. 181-217)
14. Haidt, J., Joseph, C. (2004). Intuitive Ethics: How Innately Prepared Intuitions Generate Culturally Variable Virtues. *Daedalus*, str. 55-66.
15. Hofstede, G. H. (2001). *Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutions, and organizations across nations*.



Thousand Oaks, CA: Sage Publications,

16. Hofstee, W. K. B. (1990). The use of everyday personality language for scientific purposes. *European Journal of Personality*, 4, 77–88.
17. John, O. P., Angleitner, A., Ostendorf, F. (1988). The lexical approach to personality: A historical review of trait taxonomic research. *European Journal of Personality*, 2, 171-203.
18. Mlačić, B., Ostendorf, F. (2005). Taxonomy and Structure of Croatian Personality-descriptive Adjectives. *European Journal of Personality*, 19, 117-152
19. Saucier, G., Goldberg, L. R. (1996). The language of personality: Lexical perspectives on the Five-factor model. U J. S. Wiggins (Ur.), *The Five-factor model of personality: Theoretical perspectives* (str. 21±50). New York: Guilford.
20. Saucier, G., Hampson, S. E., Goldberg, L. R. (2000). Cross-language studies of lexical personality factors. U S. E. Hampson (Ur.), *Advances in personality psychology* (Vol. 1, str. 1–36). London: Routledge.
21. Schwartz, S. H. (2004). Mapping and interpreting cultural differences around the world. U H. Vinken, J. Soeters, P. Ester (Ur.), *Comparing cultures: Dimensions of culture in a comparative perspective* (str. 43–73). Leiden, NL: Brill
22. Walker, L. J., Pitts, R. C. (1998). Naturalistic conceptions of moral maturity. *Developmental Psychology*, 34, 403–419

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

5000

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	Osobine ličnosti, prirodni jezik i kognitivni razvoj
	Voditelj projekta	dr.sc. Boris Mlačić
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	Vlastita sredstva	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	25.02.2013	



Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Denis Bratko

Potpis _____
Igor Mikloušić, dipl. psiholog

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 07.03.2013.

Potpis _____
Igor Mikloušić, dipl. psiholog



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Jasna Arrigoni, ---		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Pedagogija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6765		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Vjekoslava Budimir/pok.Nediljko		
Datum i mjesto rođenja:	23.07.1961., Rijeka, Hrvatska		
Adresa:	A.B.Šimića 2/5, Rijeka, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	091/5910223		
E-mail:	arrigoni@ufri.hr		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Rijeci - Filozofski fakultet u Rijeci , <i>Studij pedagogije</i> , Dodiplomski, Hrvatska
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Od 1.listopada 2010. Učiteljski fakultet u Rijeci, radno mjesto asistenta 2. Od 2003. do 2010. godine: Učiteljski fakultet u Rijeci - vanjski suradnik 3. Od šk. god. 2009/2010. : Filozofski fakultet u Rijeci, Odsjek za pedagogiju - vanjski suradnik 4. Od 1. rujna 1987. do 30. rujna 2010. godine: Osnovna škola Gornja Vežica, Rijeka, školski pedagog,
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1.Arrigoni, Jasna; Puškarić,Suzana Daroviti učenici i razvijanje znanstvene pismenosti // <i>Međunarodna znanstvena konferencija</i> Mostar, Bosna i Hercegovina, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 2.Arrigoni,Jasna Kompetencije učitelja i daroviti učenici // <i>Kompetencije suvremenog učitelja/odgojitelja-izazov za promjene</i> Split, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)



	<p>3. Arrigoni, Jasna O standardima u poučavanju budućih učitelja na području obrazovanja darovitih učenika // <i>Međunarodna znanstvena konferencija</i> Ptuj, Slovenija, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>4. Arrigoni, Jasna prezentacija nacrtu doktorskog rada // <i>2nd European Council for High Ability-Pavia Research Seminar on Giftedness and Talent</i> Pavia, Italija, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>5. Arrigoni, Jasna; Blanuša, Danijela Pripremanje budućih učitelja u RH za rad s darovitom djecom // <i>17. Konferencija Svjetskog savjeta za darovite i talentirane</i> Warwick, Ujedinjeno Kraljevstvo, 2007 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>6. Arrigoni, Jasna; Petra, Pejić; Tuhtan-Maras, Tanja Suvremeni pristupi poticanju dječje darovitosti s kreativnim radionicama // <i>Prema novom kurikulumu u odgoju i obrazovanju</i> Zadar, Hrvatska, 2005 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>									
NASLOV PREDLOŽENE TEME										
Hrvatski:	PEDAGOŠKO STRUKTURIRANJE KURIKULUMA ZA DAROVITE UČENIKE									
Engleski:	PEDAGOGICAL STRUCTURING OF THE CURRICULUM FOR GIFTED STUDENTS									
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):										
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Pedagogija / Opća pedagogija									
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)										
	<table border="1"><thead><tr><th>Titula, ime i prezime:</th><th>Ustanova, država:</th><th>E-Pošta:</th></tr></thead><tbody><tr><td>Prvi mentor: prof.dr.sc. Ana Sekulić-Majurec</td><td>Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska</td><td>asekulic@globalnet.hr</td></tr><tr><td>Drugi mentor:</td><td></td><td></td></tr></tbody></table>	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:	Prvi mentor: prof.dr.sc. Ana Sekulić-Majurec	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	asekulic@globalnet.hr	Drugi mentor:		
Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:								
Prvi mentor: prof.dr.sc. Ana Sekulić-Majurec	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	asekulic@globalnet.hr								
Drugi mentor:										
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina										
Prvi mentor:	<p>Sekulić-Majurec, A. (2003), Spodbujanje razvoja nadarjenih otrok – nove smernice. U: Blažić, M. (ur.): Nadarjeni med teorijo in prakso – The gifted Between Theory and Practice. Novo mesto: Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani i Slovensko združenje za nadarjene, str. 78-88.</p> <p>Cvetković-Lay, J., Sekulić-Majurec, A. (2008.), Darovito je, što ću s njim: priručnik za odgoj i obrazovanje darovite djece predškolske dobi, Zagreb, Alinea.</p> <p>Sekulić-Majurec, A. (2007), Globalna dimenzija u izobraževanju otrok s posebnimi potrebami na Hrvaškem. Trajnostni razvoj v šoli in vrtcu, 1(1-2), 35-44.</p> <p>Sekulić-Majurec, A. (2007), Kraj rata paradigmi pedagoških istraživanja. Pedagogijska istraživanja, 4(2):203-216.</p> <p>Cvetković-Lay.; J., Sekulić-Majurec, A. (2007.): Darovito je, što ću s njim? Zagreb: Alinea, (2. izdanje), 184 str.</p>									



Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Cjeloviti kurikulum za talentirane i darovite učenike osnovnoškolske dobi bio je predmetom brojnih znanstvenih istraživanja, ponajprije u anglosaksonskom jezičnom području. U RH nije u dovoljnoj mjeri istraženo područje kurikuluma za darovite učenike već samo djelomično. Stoga je rad jednim dijelom usmjeren na analizu teorijskih i praktičnih modela kurikuluma u svijetu, a drugim dijelom na istraživanje stavova učitelja o temeljnim pedagoškim odrednicama koje tvore kurikulum za darovite učenike. Rezultati teorijskog i empirijskog istraživanja trebali bi doprinijeti procesu usustavljanja rada s darovitim učenicima u obrazovnom sustavu RH.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	A complete curriculum for gifted and talented pupils of primary school age was the subject of numerous scientific studies, primarily in the Anglo-Saxon language area. In Croatia the area of the curriculum for gifted students has not been sufficiently explored, only partially. Therefore, the dissertation focuses on one hand on the analysis of the theoretical and practical models of the curriculum in the world, and on the other hand it seeks to explore teachers' attitudes on basic pedagogical determinants that constitute the curriculum for gifted students. The results of the theoretical and empirical research should contribute to the process of systematization of working with gifted students in the educational system in Croatia
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Kurikulum kao pojam i uopće kurikulumski pristup u odgoju i obrazovanju razvio se u SAD-u i drugim anglosaksonskim zemljama (Marsh, 1994), a tijekom vremena se proširio i na veći dio Europe (Blankertz, 1974; Flechsig&Haller, 1973). U našoj zemlji o kurikulumu se intenzivnije počinje govoriti od 1990. godine (Mušanović, 1997; Previšić, 2007; Palekčić, 2007). Bavljenje ovim pitanjima u nas imalo je cilj znanstveno-istraživački utemeljiti kurikulum i posebno doprinijeti stvaranju nacionalnog okvirnog kurikuluma te školskog kurikuluma (Baranović, 2006, Vican i dr., 2007). Istraživački pristup utemeljenju kurikuluma na našim prostorima značajnije je prisutan u četiri veća projekta (Previšić, 2007).</p> <p>Usprkos intenzivnom bavljenju kurikulumom, naziv kurikulum u suvremenoj literaturi još uvijek nije jednoznačno određen. Neki ga autori identificiraju s nastavnim planom i programom (Milat, 2005), drugi ga određuju kao putokaz praktičnog odgojnog rada škole (Previšić, 2007), neki kao skup smjernica za okvirno djelovanje škole s velikim stupnjem slobode učitelja kod odabira sadržaja i načina obrade sadržaja (Jurić, 2005), a neki kao sveukupnu aktivnost i ozračje škole (Sekulić-Majurec, 2007). Novija razmatranja promišljaju kurikulum kao dio unutrašnjeg ustrojstva organizacije (Miljak, 2005), čiji je kreator učitelj kao reflektivni praktičar (Schon, 1983, prema Sekulić-Majurec, 2007; Miljak, 2005) ili kao pojam koji obuhvaća ciljeve i sadržaje učenja, metode, situacije, strategije i evaluaciju pa se često približava značenju pojma didaktika (Bognar, Matijević, 2002). Sinteza raznih varijanti određenja kurikuluma definira kurikulum kao „skup planiranih i implicitnih odrednica koje usmjeravaju odgojni i obrazovni proces prema zadacima i sadržajima koji su dosljedno izvedeni iz cilja te upućuju na organizacijske oblike i načine rada, postupke provjere uspješnosti u zavisnosti od mnogobrojnih procesnih faktora i okolnosti“ (Previšić, 2007, 20).</p> <p>Nacionalni okvirni kurikulum u svakoj zemlji konceptualiziran je tako da pomaže u ostvarenju potencijala sve djece, pa i darovite. U hrvatskomu jezičnom području javljaju se termini darovitost i nadarenost, (Cigman, 2006) što je djelomice uvjetovano raznolikošću nazivlja u literaturi engleskoga i njemačkoga govornog područja (highly able ili exceptionally able, genius children, most able children i slično ili begabten kindes, fähigkeit i dr.). Prema našim jezikoslovcima to su istoznačnice, ali se prednost, s obzirom na korijen riječi, daje pojmu darovitost ili darovito dijete. Brojna promišljanja o određenju darovitosti, odnosno darovitog djeteta, mogu se svesti na definiciju koja darovitost određuje kao sklop osobina ličnosti koje pojedincu omogućavaju da dosljedno postiže natprosječni uradak u jednom ili više područja ljudske djelatnosti (Koren, 1989).</p> <p>U posljednje vrijeme intenzivirala su se u svijetu istraživanja fenomena darovitosti. U okviru tih istraživanja razvile su se brojne koncepcije darovitosti (Kaufman, Sternberg, 2005), koje su bitno promijenile dotadašnje shvaćanje darovitosti i izvršile značajan utjecaj na pojavu različitih modela rada s darovitim učenicima. Od koncepcija koje darovitost određuju kroz područno-specifične sposobnosti izdvajamo Teoriju višestrukih inteligencija Howarda Gardnera (Armstrong, 2006; Kaufman, Strenberg, 2005) i koncepciju darovitosti Juliana Stanleya (Barnett i dr., 2005). Od koncepcija koje sagledavaju darovitost kao cjeloviti sustav najpoznatije su Troprstenasta</p>	



definicija darovitosti (Three-Ring Definition) Josepha Renzullija (Renzulli, Reis, 2002, Renzulli, 2005) i Sternbergov WICS model darovitosti. Diferencirani model darovitosti i talenata François Gagnéa (prema Maksić, 1998) model je koji je usmjeren na darovita postignuća. U Europi su poznatiji multifaktorski model darovitosti Kurta Hellera koji je kasnije razvijen u Minhenški model darovitosti (Ziegler, Heller, 2000, Heller, 2004). Usporedo s razvijanjem koncepcija darovitosti, nastojalo se razviti i svakoj koncepciji odgovarajući kurikulum. Sustavna istraživanja kurikuluma za darovite intenziviraju se 70-tih i 80-tih godina prošlog stoljeća, ponajviše u anglosaksonskim zemljama, odnosno SAD-u. (VanTassel-Baska, 2004). Rezultati više od 30 godina istraživanja djelotvornosti kurikuluma za darovite prikazani su u brojnim radovima kojima je cilj unapređivanje ovog područja na teorijskoj i praktičnoj razini. Jedno od značajnijih je istraživanje matematički darovitih učenika pokrenuto na Johns Hopkins University 1971. godine (koje još uvijek traje na Vanderbilt University /VanTassel-Baska&Brown, 2007/). Model Integriranog kurikuluma (The Integrated Curriculum Model) autorice Joyce VanTassel-Baska jedan je od novijih modela koji sadrži pozitivna iskustva iz prethodnih modela (VanTassel-Baska, 1995, 2002) a temelji se na rezultatima suvremenih znanstvenih istraživanja. Na osnovi mnogobrojnih istraživanja, mnogi autori dolaze do zaključka da ne postoji jedinstvena formula za razvijanje djelotvornog kurikuluma za darovite (Tomlinson, 2005), ali predlažu određena rješenja koja mogu potaknuti razvijanje takvog kurikuluma (Levy, 1996, prema Tomlinson, 2005) kao što su primjerenost tempa rada, veći stupanj izazova planiranih sadržaja i razvijanja strasti prema području interesa. S obzirom na kognitivne sposobnosti darovitih učenika, posebno se ističe potreba stvaranja posebnog kurikuluma nastave za darovite koji bi im pružao znatno veći izazov nego drugoj djeci. Ipak, pitanje: „Što je potrebno za izradu dobrog kurikuluma koji će odgovarati darovitim učenicima?“ i dalje ostaje otvoreno.

U Republici Hrvatskoj ne postoje relevantna znanstvena istraživanja koja su usmjerena na istraživanje cjelovitosti kurikuluma za darovite učenike. U nekim istraživanjima (Koren, 1992; Sekulić-Majurec, 1995; Silić i dr., 1999; Bumber i dr., 2005) predmetom istraživanja bili su sadržaji koji djelomično pokrivaju kurikulum za darovite, kao primjerice identifikacija darovite djece, procjene učitelja, socijalno-emocionalni problemi darovitih i dr. Iznimno malo istraživačkih radova u nas je bilo usmjereno prema ispitivanju stavova učitelja prema darovitim učenicima i njihovoj spremnosti za rad s njima (Koren, 1996). Danas se u Nacionalnom okvirnom kurikulumu RH (2011) u okviru poglavlja „Djeca i učenici s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama“ razmatra mogućnost obrazovanja talentirane i darovite djece, ali mogući oblici odgojno-obrazovnog rada s njima kao i programi tog rada određuju se vrlo općenito. Za potrebe prakse u odgojno-obrazovnim ustanovama kurikulum je nedostatan razrađen i tako široko postavljen da ne daje mogućnosti za širu praktičnu uporabu.

Istraživanje u okviru ove doktorske radnje polazi od teze da u RH ne postoji strukturirani, razrađeni kurikulum za darovite učenike koji na odgovarajući način zadovoljava odgojno-obrazovne potrebe talentirane i darovite djece. Stoga će se istraživački rad ovog doktorata usmjeriti prema utvrđivanju osnovnih pedagoških odrednica kurikuluma za darovite učenike osnovnoškolske dobi.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj je istražiti i opisati bitne odrednice strukture i sadržaj kurikuluma za darovite učenike osnovnih škola u svijetu. Temeljem toga razraditi prijedlog kurikuluma za darovite učenike osnovnih škola u RH (s posebnim osvrtom na pedagoške odrednice strukture i sadržaja tog kurikuluma) te ispitati spremnost učitelja i nastavnika naših osnovnih škola za provedbu takvog kurikuluma.

Osnovna hipoteza istraživanja

Očekuje se da će nastavnici iskazati spremnost za rad po znanstveno utemeljenom i stručno strukturiranom kurikulumu za darovite učenike. Ne očekuju se razlike u spremnosti s obzirom na godine staža nastavnika, predmet koji predaju i iskustvo u radu s darovitim učenicima

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Instrumenti:

U istraživanju će se primjenjivati sljedeći mjerni instrumenti:

1. Pitanja pripremljena za provođenje **polustrukturiranog intervjua** s fokus grupama. Pitanja, koja su utvrđena temeljem proučavanja strukturnih i sadržajnih odrednica kurikuluma u svijetu, formulirat će se tako da omoguće ispitanicima potpunu slobodu u davanju



odgovora.

2. Anketni upitnik za nastavnike koji će biti strukturiran za potrebe ovog istraživanja, a sastojat će se od skale Likertovoga tipa s 5 stupnjeva odgovora (od 1= uopće se ne slažem do 5= u potpunosti se slažem). Upitnik će se ispitanicima slati putem pošte s uputama za ispunjavanje i adresiranom kovertom za vraćanje upitnika istraživaču na daljnju obradu. Ispitanici će biti anonimni, ali upitnikom će se prikupiti i podaci o demografskim obilježjima uzorka kao što su: spol, godine staža, predmet koji nastavnik predaje i iskustvo u radu s darovitim učenicima.

Upitnikom za nastavnike ispitat će se njihovo mišljenje o predloženom kurikulumu za darovite učenike i njihova spremnost za njegovu provedbu.

Konstruirani anketni upitnik će biti sondažno provjeren, nakon čega će se pristupiti izradi konačnog instrumenta.

Ispitanici:

Istraživanje će biti provedeno s učiteljima razredne i predmetne nastave. Uzorak će sačinjavati približno 300 ispitanika iz po dvije osnovne škole gradova: Rijeke, Zagreba, Splita i Osijeka. Škole i ispitanici će biti odabrani prema kriterijima etapnog uzorka.

Intervju s fokus grupama provodit će se s dvije skupine u kojima će biti tri do četiri učitelja razredne nastave i jedan učitelj predmetne nastave iz različitih, ali podjednako zastupljenih predmetnih područja (jezično-umjetničko područje, prirodosnanstveno područje, društveno i radno-tehničko područje). Odabir će biti izvršen među promoviranim učiteljima-mentorima i učiteljima-savjetnicima prema podacima Agencije za odgoj i obrazovanje. U svakoj fokus grupi bit će otprilike 7-9 učitelja, dakle ukupno će ih biti od 14 do 18.

Metodologijski pristup:

Problem ove disertacije istražiti će se na teorijskoj i empirijskoj razini.

Teorijska analiza bitnih odrednica strukture i sadržaja kurikulumu za darovite obuhvatit će normativni, analitički i kritički diskurs. Na normativnoj razini analizirat će se postojeći kurikulumi za darovite učenike Irske, Velike Britanije, Mađarske, Australije i Sjedinjenih Američkih Država. Irska, Velika Britanija, Australija i SAD razvijaju dugogodišnje programe za darovite i talentirane učenike te su ih regulirali kroz odgovarajuće zakonske dokumente iz područja obrazovne politike. Mađarska je primjer države koja je 2008. godine izradila i prihvatila Nacionalni program za talente za narednih 20 godina. Program je jedinstven u Europi i po tome je zanimljiv. Na analitičkoj razini izdvojiti će se bitne odrednice strukture i sadržaja analiziranih kurikulumu te uvidom u suvremenu literaturu s ovog područja obrazložiti postojeće sličnosti i razlike među njima. Na kritičkoj razini će se na osnovi provedene analize, rezultata suvremenih istraživanja, osnovnih odrednica naše obrazovne politike i specifičnosti našeg odgojno-obrazovnog sustava, razraditi prijedlog kurikulumu za darovite učenike naših osnovnih škola.

Na empirijskoj razini ispitat će se mišljenje nastavnika osnovnih škola RH o tom kurikulumu, njihovi kritički osvrti na taj prijedlog te njihova spremnost za provedbu tog kurikulumu.

Istraživanje će se provesti uporabom kvalitativne i kvantitativne metodologije. Kvalitativna metodologija koristit će se na početku empirijskog dijela istraživanja, pri provođenju polustrukturiranog intervjua sa spomenutim fokus grupama, kako bi se dobio osnovni kritički osvrt učitelja na predložene odrednice strukture i sadržaja kurikulumu za darovite.

Na osnovi dobivenih rezultata, kao i rezultata provedene teorijske analize, konstruirat će se anketni upitnik za ispitivanje mišljenja



učitelja osnovnih škola o kurikulumu, njihov osvrt na prijedlog kurikuluma i njihova spremnost za njegovo provođenje. Upitnik će se slati poštom uz primjenu svih metodologijskih naputaka za takav način provođenja anketiranja.

U analizi podataka koristit će se odgovarajući postupci parametrijske i neparametrijske statistike, postupci multivarijatne statistike. Kvantitativni podaci će se obraditi statističkim programom Statistica.

Plan istraživanja

Ožujak, 2013. godine

- analiza kurikuluma za darovite učenike iz drugih zemalja
- provođenje intervjua s fokus grupama

Travanj-rujan, 2013.

- formiranje pitanja prema transkriptima fokus grupa
- izrada anketnog upitnika i lektoriranje
- provođenje sondažnog ispitivanja i analiza dobivenih rezultata,
- utvrđivanje konačnog anketnog upitnika, umnožavanje
- provođenje istraživanja na planiranom uzorku
- aktivnosti oko osiguravanja povrata anketnih upitnika
- statistička obrada prikupljenih podataka

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Provedeno istraživanje najprije će dati nove spoznaje o bitnim odrednicama strukture i sadržaja kurikuluma za darovite učenike osnovnih škola koji postoje i provode se u svijetu. Provedena analiza tih kurikuluma koristit će se pri osmišljavanju kurikuluma za darovite učenike u našim osnovnim školama i na taj način doprinijeti razvoju organiziranog sustava obrazovanja darovitih i unapređivanju neposredne odgojno-obrazovne prakse s darovitim učenicima u našim osnovnim školama.

Nadalje, očekuje se da provedeno istraživanje pruži detaljan uvid u mišljenje nastavnika o predloženom kurikulumu za darovite, posebno s obzirom na njegovu primjenjivost u našem odgojno-obrazovnom sustavu, kao i uvid u njihovu spremnost da rade po tom kurikulumu. Uvidom u predloženi kurikulum nastavnici će dobiti bolji uvid u specifičnosti rada s darovitim učenicima i njihove potrebe u odgojno-obrazovnom sustavu, pa će time ovo istraživanje utjecati i na stjecanje profesionalnih kompetencija učitelja za rad s darovitim učenicima.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Armstrong, T. (2006), Višestruke inteligencije u razredu. Zagreb: EDUCA.
2. Baranović, B. (ur.) (2006), Nacionalni kurikulum za obvezno obrazovanje u Hrvatskoj: različite perspektive. Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu.



3. Barnett, L.B., Albert, M.E. and Brody, L.E. (2005), The Center for Talented Youth talent search and academic programs. *High Ability Studies*, 16 (1), 27-40.
4. Blankertz, H. (1974), *Curriculumforschung - Strategien, Strukturierung, Konstruktion*. Essen: Neue Dt. Schule Verl.-Ges
5. Bognar, L., Matijević, M. (2002), *Didaktika*. Zagreb: Školska knjiga.
6. Bumber, Ž., Keresteš, G., Slaviček, M. (2005), Depresivnost kod školske djece u odnosu na darovitost, školski uspjeh, spol i dob. *Suvremena psihologija*, 8 (1), 7 – 21.
7. Cigman, R. (2006), The Gifted Child: A Conceptual Enquiry. *Oxford Review of Education*, 32 (2), 197-212.
8. Flechsig, K.H., Haller, H.D. (1973), *Entscheidungsprozesse in der Curriculumentwicklung*. Stuttgart: Klett.
9. Heller, A.K. (2004), Identification of gifted and talented students. *Psychology Science*, 46 (3), 302 – 323.
10. Jurić, V. (2005), Kurikulum suvremene škole. *Pedagogijska istraživanja*, 2 (2), 185-197.
11. Kaufman, S.B., Sternberg, R.J. (2005), Conceptions of giftedness. U: Sternberg, R.J. and Davidson, J. (ur.), *Conceptions of giftedness*. New York: Cambridge University Press, str. 71-91.
12. Koren, I. (1992), Što identificirani učenici govore o sebi i svom odnosu prema okolini. *Napredak*, 134 (1), 5-12.
13. Koren, I. (1989), Kako prepoznati i identificirati nadarenog učenika. Zagreb: Školske novine.
14. Maksić, S.B. (1998), *Darovite dete u školi*. Beograd: Institut za pedagoška istraživanja.
15. Marsh, C.J. (1994), *Kurikulum-temeljni pojmovi*. Zagreb: Educa.
16. Milat, J. (2005), Pedagoške paradigme izrade kurikuluma. *Pedagogijska istraživanja*, 2 (2), 199-208.
17. Miljak, A. (2005), Su-konstrukcija kurikuluma i teorije (ranog odgoja) obrazovanja. *Pedagogijska istraživanja*, 2 (2), 235-250.
18. Mušanović, M. (1997). Metodologija izrade curriculuma inovativne osnovne škole. U zborniku: *Kongres pedagoških delavcev Slovenije - Programska prenova naše osnovne in srednje šole*, Portorož: Zveza društev pedagoških delavcev Slovenije, str.150-154.
19. Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje. (2011), Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH, dostupno na: <http://public.mzos.hr/Default.aspx?sec=2685>.
20. Palekčić, M. (2007), Od kurikuluma do obrazovnih standarda. U: Previšić, V. (ur.), *Kurikulum-teorije, metodologija, sadržaj, struktura*. Zagreb: Školska knjiga, str. 39 -115.
21. Previšić, V. (2007), Pedagogija i metodologija kurikuluma. U: Previšić, V. (ur.), *Kurikulum-teorije, metodologija, sadržaj, struktura*. Zagreb: Školska knjiga, str. 15 – 37.
22. Renzulli, J.S. (2005), Applying Gifted Education Pedagogy to Total Talent Development for All Students. *Theory into Practice*, 44 (2), 80-89.
23. Renzulli, J.S., Reis, S.M. (2002), The Schoolwide Enrichment Model: Developing Creative and Productive Giftedness. U: Colangelo, N., Davis, G.A. (ur.), *Handbook of Gifted Education*. Boston: Pearson Education, str. 184-203.
24. Sekulić-Majurec, A. (1995). Mogućnost razvijanja produktivne darovitosti potencijalno darovitih srednjoškolaca. *Napredak*, 136 (1), 15-22.
25. Sekulić-Majurec, A. (2007), Uloga sudionika odgojno-obrazovnog procesa u stvaranju, provedbi i vrednovanju kurikuluma. U:



Previšić, V. (ur.), Kurikulum-teorije, metodologija, sadržaj, struktura. Zagreb: Školska knjiga, str. 351-383.

26. Silić, B., Vlahović-Štetić, V., Slaviček, M. (1999), Identifikacija intelektualno nadarenih učenika na temelju rezultata testa i procjene učitelja. Napredak, 140 (3), 319-329.

27. Tomlinson, C.A. (2005), Quality Curriculum and Instruction for Highly Able Students. Theory into Practice, 44 (2), 160-166.

28. VanTassel-Baska, J., Brown, E.F. (2007), Toward best practice: An Analysis of the Efficacy of Curriculum Models in Gifted Education. Gifted Child Quarterly, 51 (4), 342-358.

29. VanTassel-Baska, J. (2002), What Matters in Curriculum for Gifted Learners: Reflections on Theory, Research and Practice. U: Colangelo, N., Davis, G.A. (ur.) Handbook of Gifted Education. Boston: Allyn&Bacon, Inc., str. 125-136.

30. VanTassel-Baska, J. (2004), Introduction to Curriculum for Gifted and Talented Students. A 25-Year Retrospective and Prospective. U: VanTassel-Baska, J. (ur.) Curriculum for gifted and talented students. National Association for Gifted Children and Corwin Press, dostupno na:
http://books.google.hr/books?id=HST1Dva5-hsC&dq=High+School+for+Gifted+and+Talented&ie=ISO-88591&source=gbs_gdata&redir_esc=y.

31. Vican, D., Bognar, L., Previšić, V. (2007), Hrvatski nacionalni kurikulum. U: Previšić, V. (ur.) Kurikulum-teorije, metodologija, sadržaj, struktura. Zagreb: Školska knjiga, str. 157-204.

32. Ziegler, A., Heller, K.A. (2000), Conceptions of giftedness from a meta-theoretical perspective. U: Heller, K.A., Monks, F.J., Sternberg, R.J., Subotnik, R.F. (ur.), International handbook of giftedness and talent. Oxford: Elsevier Science LTD,

Dostupno na:

http://books.google.hr/books?id=xwltY5f35ZMC&pg=PA3&lpg=PA3&dq=Conceptions+of+giftedness+from+a+metatheoretical+perspective&source=bl&ots=kyHblcgLwu&sig=R-cnHArTBDitWhNu-bBGH90kB70&hl=hr&ei=zf_mTf5KIGG-warppWACw&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=1&sqi=2&ved=0CB8Q6AEwAA#v=onepage&q=Conceptions%20of%20giftedness%20from%20a%20meta-theoretical%20perspective&f=false.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

5.000,00

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno	isključivo samostalno financiranje - 5.000,00 kn	



financiranje	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)	
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme	
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.	
	Potpis _____ prof.dr.sc. Ana Sekulić-Majurec
	Potpis _____ Jasna Arrigoni, ---
IZJAVA	
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.	
U Zagrebu, 11.03.2013.	Potpis _____ Jasna Arrigoni, ---



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	mr. sc. Andrea Fajdetić, profesor defektolog		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Pedagogija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7629		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Majda, Milan		
Datum i mjesto rođenja:	13.03.1974., Zagreb, Hrvatska		
Adresa:	Boškovićeva 24, Zagreb, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	091 1661 644		
E-mail:	andrea.fajdetic@gmail.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<p>1. Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, <i>Poslijediplomski znanstveni studij</i>, Poslijediplomski magisterij, Hrvatska</p> <p>2. Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, <i>Program studija: profesor defektolog</i>, Dodiplomski, Hrvatska</p>
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	<p>Od 01. 10. 2012. do danas: Srednja škola - Centar za odgoj i obrazovanje, Zagorska 14, Zagreb. Radno mjesto: nastavnik - profesor defektolog</p> <p>Od 01. 03. 2012. do 31. 05. 2012. godine: Udruga slijepih grada Siska i Sisačko-moslavačke županije (Projekt: Dnevni centar slijepih). Radno mjesto: stručni suradnik.</p> <p>Od 01. 02. 2006. do 31. 01. 2012. godine: Edukacijsko rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Radno mjesto: asistent.</p> <p>Od 03. 04. 2000. do 31. 01. 2006. godine: Centar za odgoj i obrazovanje "Vinko Bek", Odjel za integraciju, Zagreb. Radna mjesta: peripatolog, rehabilitator-peripatolog, defektolog (u integraciji).</p> <p>Suradnik na projektima</p> <p>Od 2010. do 2012. godine: EduQuality (Tempus Project – Education for Equal Opportunities at Croatian Universities) (član projektnog tima; član radne skupine: Edukativni materijali)</p> <p>Od 2008. do 2009. godine: Matra Project "Kolibri", Nositelji projekta: Center Vinko Bek, Royal Dutch Visio (osnivanje regionalnih centara za ranu intervenciju za djecu oštećena vida u Hrvatskoj) (član upravnog odbora)</p>



	<p>Od 2006. do 2008. godine: Specijalna Olimpijada Hrvatske (US State Department Grant, Mattel Grant, SOGII) (nacionalni projekt koordinator)</p> <p>Od 2006. do 2012. godine: Hrvatski savez slijepih (Projekti: Hobi treće dobi, Domino, Zajedno do optimalnog rješenja i dr.) (vanjski suradnik)</p> <p>Od 1996. do 2000.: MZOS - ERF „Program za povećanje uspješnosti odgojno-obrazovne integracije“ (vanjski suradnik-volonter)</p>
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	<ol style="list-style-type: none">1. Fajdetić, Andrea; Nenadić, Karmen. Prilagodba nastavnih sredstava slijepim i slabovidnim učenicima: Smjernice i upute za izradu prilagođenih taktičkih prikaza Zagreb : Hrvatski savez slijepih, 2012 (priručnik).2. Fajdetić, Andrea; Lisak, Natalija; Wagner Jakab, Ana. Iskustvo obrazovne integracije – perspektiva majke i djeteta oštećena vida (smjernice za obrazovnu integraciju) // "School, education and learning for the future" / Jurčević Lozančić A ; Opić S (ur.). Zagreb : Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2011. 105-116 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni).3. Fajdetić, Andrea. Odgojno-obrazovna integracija učenika oštećena vida // "School, education and learning for the future" / Jurčević Lozančić A ; Opić S (ur.). Zagreb : Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2011. 93-104 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni).4. Fajdetić, Andrea; Runjić, Tina; Oberman-Babić, Mira. Povezanost stupnja usvojenosti zaštitnih tehnika i profesionalne rehabilitacije slijepih // "Specijalna edukacija i rehabilitacija danas" / Golumbić, N., Vučinić, V. (ur.). Beograd : Univerzitet u Beogradu, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, 2011. 327-334 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni).5. Sajković, Mira; Oberman-Babić, Mira; Fajdetić, Andrea. Razlike u stavovima učenika redovne osnovne škole bez oštećenja vida prema odgojno-obrazovnoj integraciji učenika oštećena vida s obzirom na spol // "Specijalna edukacija i rehabilitacija danas" / Glumbić, Nenad ; Vučinić, Vesna (ur.). Beograd : Univerzitet u Beogradu, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, 2011. 242-252 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni).6. Sajković, Mira; Oberman-Babić, Mira; Fajdetić, Andrea. Stavovi učenika redovne škole bez oštećenja vida prema odgojno-obrazovnoj integraciji učenika oštećena vida // Smetnje i poremećaji: fenomenologija, prevencija i tretman / Kovačević, Jasmina ; Vučinić, Vesna (ur.). Beograd : Sveučilište u Beogradu, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, 2010. 497-510 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni).7. Fajdetić, Andrea. Standardisation of Braille in EU and Other European Countries // "Innovations in Braille in the 21st Century". Leipzig : German Central Library for the Blind in Leipzig, 2012. 287-294 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, stručni).8. Fajdetić, Andrea; Nenadić, Karmen. The Croatian Association of the Blind in Supporting Braille in Everyday Living // "Innovations in Braille in the 21st Century". German Central Library for the Blind in Leipzig, 2012. 313-319 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, stručni).9. Runjić, Tina; Fajdetić, Andrea; Bilić-Prcić, Ante. Development of Formal Teacher Training in Croatia Through Implementation of Bologna Declaration // 7th European Conference of ICEVI: "Living in a Changing Europe".



- Dublin, : ICEVI Europe, 2009. (poster, međunarodna recenzija, objavljeni rad, stručni).
10. Fajdetic, Andrea; Kiš Glavaš, Lelia; Lisak, Natalija.
Percepcija visokoškolske nastave pristupačne studentima s invaliditetom // 8. međunarodni znanstveni skup "Istraživanja u edukacijsko-rehabilitacijskim znanostima" : Knjiga sažetaka / Milković, Marina ; Doležal, Dalibor ; Hržica, Gordana ; Stošić, Jasmina (ur.).
Zagreb : Edukacijsko-rehabilitacijski fakulteta, 2012. 87-88 (predavanje, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).
11. Fajdetić, Andrea; Majerić, Ana; Haničar, Elizabeta.
Obitelj i rana intervencija // Drugi hrvatski simpozij o ranoj intervenciji u djetinjstvu: "Djelovati rano ; zašto i kako?" / Cepanec, Maja ; Bučar, Marina (ur.).
Zagreb : Hrvatska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu, 2011. 64-64 (poster, domaća recenzija, sažetak, stručni).
12. Hathazi, Andrea; Fajdetić, Andrea.
Developing pre-reading and listening skills at children with visual impairment // New Competencies for Future Challenges in Europe.
Zagreb : ICEVI Europe, 2010. 4-4 (predavanje, međunarodna recenzija, sažetak, stručni).
13. Šalković, Ivana; Fajdetić, Andrea.
Interdisciplinarni pristup u timskom radu socijalnih pedagoga i rehabilitatora tijekom realizacije specifičnih programa i tretmana kreiranih za osobe oštećena vida // 10+ snage socijalne pedagogije / Šlehan Ferić, Martina ; Jandrić Nišević, Anita ; Kranželić, Valentina (ur.).
Zagreb : Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Hrvatska udruga socijalnih pedagoga, 2010. 97-98 (predavanje, domaća recenzija, sažetak, stručni).
14. Fajdetić, Andrea.
Procjena i programiranje rane intervencije djece oštećenog vida predškolskog uzrasta // Rana intervencija u djetinjstvu: Hrvatska danas / Cepanec, Maja (ur.).
Zagreb : Hrvatska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu, 2009. 38-39 (poster, domaća recenzija, sažetak, stručni).
15. Rajn, Jasna; Fajdetić, Andrea.
Rana intervencija: važan preduvjet prevencije pojavnosti specifičnih poteškoća usvajanja govora (verbalizma) u slijepog djeteta predškolskog uzrasta // Rana intervencija u djetinjstvu: Hrvatska danas / Cepanec, Maja (ur.).
Zagreb, : Hrvatska udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu, 2009. 64-64 (poster, domaća recenzija, sažetak, stručni).
16. Fajdetić, Andrea; Oberman-Babić, Mira; Runjić, Tina.
Specifični programi rehabilitacije slijepih - nove vještine i njihova povezanost s profesionalnom rehabilitacijom // Istraživanja u edukacijsko-rehabilitacijskim znanostima / Ferić Šlehan Martina ; Kranželić Valentina ; Stošić Jasmina (ur.).
Zagreb : Edukacijsko - rehabilitacijski fakultet, 2007. 191-191 (poster, međunarodna recenzija, sažetak, znanstveni).
17. Fajdetić, Andrea.
Primjereno svima - uključivanje djece s oštećenjem vida u sport, 2011.
(prikaz/ocjena).
18. Vulić-Prtorić, Anita; Fajdetić, Andrea; Lončar-Vicković, Sanja; Čirić, Josip; Czerny, Sarah; Barić, Asja; Romstain, Ksenija.
Oblici, metode i tehnike izvođenja nastave // Izvođenje nastave i ishodi učenja / Vulić-Prtorić, Anita ; Kranželić, Valentina ; Fajdetić, Andrea (ur.).
Zagreb : Sveučilište u Zagrebu, 2012.
19. Fajdetić, Andrea.
Studenti s oštećenjima vida // General guidelines / Kiš-Glavaš, Lelia (ur.).
Zagreb : Sveučilište u Zagrebu, 2012.
20. Fajdetić, Andrea.
Vještine slijepih osoba // Slijepi na poslu u Hrvatskoj / Robić, Ivica (ur.).
Zagreb : Hrvatski savez slijepih, 2012.
21. Fajdetić, Andrea; Runjić, Tina; Bilić-Prčić, Ante.

- Influence of professional rehabilitation of the blind on the activity of dressing // Umjetnost i znanost u razvoju životnog potencijala / Prstačić, Miroslav (ur.).
Zagreb : Hrvatska udruga za psihosocijalnu onkologiju ; Hrvatska udruga za sofrologiju, kreativne terapije i Art/ekspresivne terapije, 2011.
22. Fajdetić, Andrea.
Pre-reading of visually impaired children (tactile and visual experience) // Evaluarea si interventia psihopedagogica. Perspective integrative, Studii de psihopedagogie speciala. / Anca, M. (ur.).
Cluj-Napoca : Editura Presa Universitara, 2011.
23. Runjić, Tina; Fajdetić, Andrea; Oberman Babić, Mira.
Posttraumatski stresni poremećaj u slijepih invalida Domovinskog rata. // Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja. 43 (2007) , 1; 89-97 (članak, znanstveni).
24. Fajdetić, Andrea.
Komplementarnost profesionalnih i pojedinih (specifičnih) kompetencija slijepih osoba. // Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja. 48 (2012) , 2; 133-144 (pregledni rad, ostalo).
25. Fajdetić, Andrea.
Slijepi učenici i usvajanje jezika u integriranom odgoju i obrazovanju. // Napredak : časopis za pedagoški teoriju i praksu. 153 (2012) , 3-4; 463-480 (članak, stručni).
26. Fajdetić, Andrea.
Neki aspekti edukacijsko-rehabilitacijske podrške pisanoj komunikaciji u obitelji slijepog djeteta. // Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja. 47 (2011) , 1; 98-107 (članak, stručni).
27. Fajdetić, Andrea.
Osnove hrvatske brajice. // Napredak : časopis za pedagoški teoriju i praksu. 152 (2011) , 1; 93-107 (članak, stručni).
28. Fajdetić, Andrea.
Brajna komunikacijska kompetencija - razumijevanje sustava jednostavnih brajnih znakova i njihova primjena u složenim brajnim znakovima literarnog i matematičkog konteksta. // Hrvatska revija za rehabilitacijska istraživanja. 46 (2010) , 2; 82-101 (pregledni rad, ostalo).
29. Fajdetić, Andrea.
Brajica – pismo slijepih osoba, specifični rehabilitacijski program, osnovni obrazovni medij, komunikacijski medij ili kurikulum. // Godišnjak Hrvatskog saveza slijepih. 10 (2009) ; 10-10 (članak, ostalo).
30. Hathazi, A., Fajdetić, A.
Developing pre-reading and listening skills at children with visual impairment // *Scientific-professional conference: New competencies for future challenges in Europe*
Zagreb, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
31. Fajdetić, A., Runjić, T., Bilić Prčić, A.
Influence of professional rehabilitation of the blind on the activity of dressing // *5th International Symposium on Complementary Supportive Therapies*
Lovran, Hrvatska, 2009 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
32. Oberman-Babić, A., Runjić, T., Fajdetić, A.
Influence of professional rehabilitation of the blind on the activity of eating // *Scientific professional conference: New competencies for the future challenges in Europe*
Zagreb, Hrvatska, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
33. Fajdetić Andrea, Lisak Natalija, Wagner Jakab Ana
Iskustvo obrazovne integracije – perspektiva majke i djeteta oštećena vida (smjernice za obrazovnu integraciju) // *5th International Conference on Advanced and Systematic Research*
Zagreb, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
34. Fajdetić Andrea
Odgojno-obrazovna integracija učenika oštećena vida // *5th International Conference on Advanced and Systematic Research*
Zagreb, Hrvatska, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)
35. Fajdetić, A., Kiš-Glavaš, L. Lisak, N.



	<p>Percepcija visokoškolske nastave pristupačne studentima s invaliditetom // <i>Istraživanja u edukacijsko-rehabilitacijskim znanostima</i> Zagreb, Hrvatska, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>36. Fajdetić Andrea, Runjić Tina, Oberman Babić Mira Povezanost stupnja usvojenosti zaštitnih tehnika i profesionalne rehabilitacije slijepih // <i>V međunarodni naučni skup: Specijalna edukacija i rehabilitacija danas</i> Zlatibor, Srbija, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>37. Sajković Mira, Oberman Babić Mira, Fajdetić Andrea Razlike u stavovima učenika redovne osnovne škole bez oštećenja vida prema odgojno-obrazovnoj integraciji učenika oštećena vida s obzirom na spol // <i>V međunarodni naučni skup: Specijalna edukacija i rehabilitacija danas</i> Zlatibor, Srbija, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p> <p>38. Sajković, M., Oberman-Babić, M., Fajdetić, A. Stavovi učenika redovne škole bez oštećenja vida prema odgojno-obrazovnoj integraciji učenika oštećena vida // <i>IV Naučno znanstveni skup:</i> Zlatibor, Srbija, 2010 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>									
NASLOV PREDLOŽENE TEME										
Hrvatski:	Uključivanje studenata s invaliditetom u visoko obrazovanje									
Engleski:	Inclusion of students with disabilities in higher education									
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):										
Područje/polje/grana:	Društvene znanosti / Pedagogija / Posebne pedagogije									
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)										
	<table border="1"><thead><tr><th>Titula, ime i prezime:</th><th>Ustanova, država:</th><th>E-Pošta:</th></tr></thead><tbody><tr><td>Prvi mentor: prof.dr.sc. Ana Sekulić - Majurec</td><td>Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska</td><td>asekulic@globalnet.hr</td></tr><tr><td>Drugi mentor:</td><td></td><td></td></tr></tbody></table>	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:	Prvi mentor: prof.dr.sc. Ana Sekulić - Majurec	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	asekulic@globalnet.hr	Drugi mentor:		
Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:								
Prvi mentor: prof.dr.sc. Ana Sekulić - Majurec	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet, Hrvatska	asekulic@globalnet.hr								
Drugi mentor:										
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina										
Prvi mentor:	<p>Cvetković-Lay, J., Sekulić-Majurec, A. (2008), Darovito je, što ću s njim: priručnik za odgoj i obrazovanje darovite djece predškolske dobi. Zagreb: Alinea.</p> <p>Sekulić-Majurec, A. (2007), Globalna dimenzija v izobražavanju otrok s posebnim potrebama na Hrvatskem. Trajnostni razvoj u šoli in vrtcu, 1 (1-2), 35-43.</p> <p>Sekulić-Majurec, A. (2007), Uloga sudionika odgojno-obrazovnog procesa u stvaranju, provedbi i vrednovanju kurikuluma. U: Previšić, V. (ur.), Kurikulum: teorije-metodologija-sadržaj-struktura. Zagreb: Školska knjiga i Zavod za pedagogiju, str. 305-331.</p> <p>Sekulić-Majurec, A. (2007), Kraj rata paradigmi pedagoških istraživanja. Pedagogijska istraživanja, 4 (2), 203-216.</p>									
Drugi mentor:										



OBRAZLOŽENJE TEME

Sažetak na hrvatskom jeziku:
(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)

Doktorski rad bavi se problematikom studenata s invaliditetom u visokom obrazovanju. S obzirom da procesi u visokom obrazovanju ukazuju na važnost izjednačavanja mogućnosti studiranja svih studenata, u teorijskom dijelu rada dat će se pregled trenutnog stanja u visokom obrazovanju u svijetu i u nas s obzirom na uključivanje studenata s invaliditetom u visoko obrazovanje. U empirijskom dijelu istražiti će se i usporediti mišljenje studenata s invaliditetom i nastavnika u visokom obrazovanju o različitim aspektima izjednačavanja mogućnosti studiranja studenata sa i bez invaliditeta. Nakon analize rezultata predložiti će se smjernice važne za uspješnije studiranje studenata s invaliditetom u Republici Hrvatskoj.

Sažetak na engleskom jeziku:
(maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)

The thesis deals with issues of inclusion and inclusion and equal opportunities in higher education for students with disabilities. Because processes in the higher education imply importance of equal opportunities for students with disabilities, this research will examine present state of inclusion of students with disabilities in the world and at the Croatian universities. The empirical part of the paper aims toward research and compare attitudes of students with disabilities and teaching staff in higher education about different aspects and equal opportunities in higher education for students with and without disabilities. After analyzing results, relevant guidelines important for successful studying of student with disabilities will be suggested.

Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)

Globalizacija i utjecaj procesa stabilizacije i pridruživanja Europskoj uniji utječe na različite segmente hrvatskog društva. Strateška politika država članica EU-a, kao i država kandidatkinja za članstvo u EU-u, teži ujednačavanju polaznih pozicija, što u konačnici pridonosi razvoju društva.

U tom smislu značajne promjene mogu se uočiti u području znanosti i visokog obrazovanja. Dio tih promjena sadržan je i u bolonjskom sustavu studiranja koji nudi mehanizme koji omogućuju i olakšavaju mobilnost, suradnju i smanjenje različitosti te, tvrdi Beerkens (2004; prema Doh, 2008), sadrže u sebi racionalu europske integracije. Jednako tako Bolonjska deklaracija (1999), prema mišljenju Orosz (2008), ne samo da odražava stav europskih političara i akademske elite o neophodnosti suradnje u području obrazovanja kako bi se Europa razvila u stabilno i demokratsko društvo, već definira zadatke i ciljeve važne za tu suradnju. Svaka reforma, pa i reforma visokog obrazovanja u Hrvatskoj, susreće se s nizom izazova, a kao tri najvažnija Vizek-Vidović (2008) ističe: odgovornost (accountability), pristupačnost (access) i dostupnost (affordability), dok Vizek-Vidović i Bjeliš (2006) smatraju da bi upravljanje u visokom obrazovanju trebalo osigurati održivost stalne promjene sustava. Suvremene teorijske i empirijske analize ukazuju na intenziviranje rasprava o ovoj problematici i svrhu stvaranja temeljnih preduvjeta za pristup, sudjelovanje i izjednačavanje mogućnosti u visokom obrazovanju. Dosadašnja relativno malobrojna domaća, a i strana istraživanja ukazuju na činjenicu da još postoji niz neriješenih problema koji utječu na uspješno studiranje svih studenata. Ciljevi tih istraživanja usmjereni su na određivanje čimbenika koji mogu utjecati na uspješno studiranje: Bolonjski proces (Orosz, 2008), doživljaj studenata (Boulliet, Gvozdanović, 2008), kvalitetu poučavanja u visokom obrazovanju (Ledic, Rafajac, Kovac, 1999), primjenu suvremenih nastavnih metoda visokoškolske izobrazbe (Lončar-Vicković, Dolaček-Alduk, Stober, 2008) i dr. U posljednje se vrijeme sve više aktualiziraju očekivanja društva prema osiguranju pristupačnosti u visokom obrazovanju za sve podzastupljene skupine studenata. Takva se očekivanja temelje na osnovnom ljudskom pravu svih građana na obrazovanje. Iz postojećih zakonskih okvira Republike Hrvatske vidljivo je da se mogućnostima pristupa visokom obrazovanju pridaje velika važnost. Na ovaj zaključak upućuje čl. 77. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (2003), prema kojem sva visoka učilišta trebaju osigurati opis „na način koji jamči ravnopravnost svih pristupnika bez obzira na rasu, boju kože, spol, jezik, vjeru, političko ili drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, imovinu, rođenje, društveni položaj, invalidnost, seksualnu orijentaciju i dob“. Poznato je da zakonska utemeljenost promjena pristupa ima za cilj povećanje broja upisanih studenata i broja studenata koji uspješno završavaju programe visokog obrazovanja (Battle, 2004) kao i pravednost tijekom samog procesa studiranja (Adnett, McCaig, Slack, Bowers-Brown, 2011). Strana iskustva govore u prilog spomenutim trendovima. Primjerice David (2011) naglašava da je primjena koncepta jednakosti transformirala sustav visokog obrazovanja u Ujedinjenom Kraljevstvu te imala značajne implikacije na sveučilišnu praksu u svijetu. Točnih podataka o studentima s invaliditetom u visokom obrazovanju za sada u nas nema, a Vizek-Vidović (2008) navodi podatke cenzusa iz 2001. godine, prema kojima 45% populacije osoba s invaliditetom ima završenu samo osnovnu školu. Prema podacima MZOS-a ukupan broj studenata s invaliditetom u ak. god. 2003/04. iznosio je 254, od kojih 207 studira na Sveučilištu u Zagrebu. Iako se čini da je prisutnost studenata s invaliditetom u visokom obrazovanju mala, pojedini autori upozoravaju da ovakve zaključke treba uzeti s oprezom (Ryan, 2011). Čini se da upravo zbog prava na osobnu diskreciju i straha od stigmatiziranja, kao i različitih tumačenja definiranja invaliditeta i sl., studenti često ne prijavljuju invaliditet administrativnom osoblju fakulteta (Barr i sur., prema Ryan, 2011). Što se tiče studenata s invaliditetom, prvi problemi mogu se javiti već pri upisu i uključivanju u



programe visokog obrazovanja. Upis je često upitan zbog niza otežavajućih čimbenika i različitih neriješenih problema. Neki od mogućih razloga za malobrojan upis studenata s invaliditetom u programe visokog obrazovanja jesu: neadekvatna nastavna sredstva, nastavni kadar bez odgovarajućih kompetencija i neodgovarajuća prostorna pristupačnost (Vizek-Vidović (2008), okolnosti tijekom osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja, mogućnost financiranja studija i dostupnih oblika kreditiranja i financijske potpore. Kao najčešće izvore briga i poteškoća studenata s invaliditetom Borland i James (1999) ističu: pristupačnost, osiguranje kvalitete, davanje osobnih informacija (disclosure). Uz to, pri problematiziranju i analizi čimbenika koji pridonose uspješnijem sudjelovanju studenata s invaliditetom u visokom obrazovanju ne treba izostaviti i druge čimbenike kao što su značajke funkcioniranja studenta s invaliditetom (Vulić-Prtorić, Mičić, 2012), njihovi stavovi (Barnard-Brak, Davis, Tate, Sulak, 2009), doživljaj studenata s invaliditetom (Džombić, Urbanc, 2009; Borlan, James, 1999), dostupan sustav potpore pri upisu i studiranju (Lombardi, Gerdes, Murray, 2011), stavovi vršnjaka-studenata (Bruder, Mogro-Wilson, 2010), stavovi i percepcija nastavnog osoblja (Murray, Lombardi, Wren, 2011; Murray, Lombardi, Wren, Keys, 2009; Fajdetić, Kiš Glavaš, Lisak, 2012), njihova edukacija (Kiš-Glavaš, Kranželić, Ferić Šlehan, Lotar, 2012) i dr. Nadalje, u suvremenoj literaturi ukazuje se i na potrebe za koordiniranom strategijom kako bi se optimizirali resursi i kompetencije za pružanje različitih oblika potpore studentima s invaliditetom (US Government Accountability Office, 2009). U visokoškolskom obrazovanju oblici potpore uključuju dostupnost pomoćnih tehnologija (Barnard-Brak, Sulak, 2010), prostornu pristupačnost (Hadjikakou, Polycarpou, Hadjilia, 2010), mentorstvo i konzultacije, mobilnost, uvažavanje akademskih standarda uz primjenu individualnih akademskih okvira i razumne prilagodbe u nastavi i druge oblike podrške (Scott, 1994; Gibson, 2000). Uz to, kako bi se osigurala kvaliteta studiranja studenata s invaliditetom, na sveučilištima je potrebno smisliti i implementirati programe cjeloživotnog obrazovanja kako bi djelatnici u visokom obrazovanju stekli potrebne kompetencije za uspješniji rad sa studentima s invaliditetom (Shaw, Scott, 2003; Debrand, Salzberg, 2005; Cook, Rumrill, Tankersley, 2009; Parker, 2000).

Polazište svih suvremenih pristupa ovoj problematici jest gledište da studenti s invaliditetom u visokom obrazovanju imaju iste potrebe kao i svi ostali studenti, ali im postojeće teškoće mogu onemogućiti njihovo zadovoljavanje. Stoga je zadatak sustava visokog obrazovanja da, kako bi se izjednačile mogućnosti studiranja studenata sa i bez invaliditeta, poduzme odgovarajuće mjere i aktivnosti kako bi i oni mogli uspješno realizirati svoje obveze na fakultetu.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj istraživanja je:

1. Prikazati trenutačno stanje u visokom obrazovanju u svijetu i u nas s obzirom na uključivanje studenata s invaliditetom;
2. Istražiti mišljenje studenata s invaliditetom i nastavnika u visokom obrazovanju o različitim aspektima izjednačavanja mogućnosti studiranja studenata sa i bez invaliditeta;
3. Na osnovi provedenih analiza i rezultata predložiti smjernice važne za uspješno studiranje studenata s invaliditetom u Republici Hrvatskoj.

Polazna je hipoteza da postoji razlika u mišljenju studenata s invaliditetom i nastavnika u visokom obrazovanju s obzirom na shvaćanje važnosti različitih oblika prilagodbe, usmjerenih na izjednačavanja mogućnosti studiranja studenata sa i bez invaliditeta. Podhipoteze će se formulirati s obzirom na neke značajke invaliditeta studenata te s obzirom na dob, znanstveni status nastavnika i njihovu educiranosti za rad sa studentima s invaliditetom.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Materijali (mjerni instrumenti):

Podatci će se sakupljati putem upitnika konstruiranim za potrebe ovog istraživanja, uglavnom u obliku skale Likertova tipa. Za sakupljanje podataka o ispitanicima konstruirat će se upitnik „Podatci o ispitaniku”. Pri ispitivanju studenata sakupit će se podatci o svim relevantnim varijablama za ovo istraživanje, a pri ispitivanju nastavnika podatci o znanstveno-nastavnom zvanju, dobi i uključenosti ili neuključenosti u posebne edukacije za rad sa studentima s invaliditetom.

Pri konstrukciji upitnika kojim će se ispitati razlike u mišljenju studenata i nastavnika u visokom obrazovanju koristit će se podatci dobiveni strukturiranim intervjuima sa studentima s invaliditetom i (uz dobivanje prethodne dozvole) dijelovi upitnika korišteni u ranije provedenim istraživanjima, od kojih je jedan evaluacijski upitnik projekta Tempus EduQuality – Obrazovanje za jednake mogućnosti na hrvatskim sveučilištima (2010-2012), kojim će se sakupiti podatci. Tim će se upitnikom prvenstveno ispitati mišljenje ispitanika o značaju i različitim aktivnostima usmjerenih na izjednačavanja mogućnosti studiranja studenata sa i bez invaliditeta, posebno u pogledu



mogućnosti odgovarajuće prilagodbe prostora, dostupnosti informacija, komunikacije s nastavnicima i dostupnosti različitih oblika potpore studentima s invaliditetom u visokoškolskom obrazovanju (koji mogu pridonijeti uspješnijem studiranju studenata s invaliditetom).

Ispitanici

Planirani uzorak sačinjavaju tri grupe ispitanika: studenti s invaliditetom s kojima će se voditi strukturirani intervjui, te studenti s invaliditetom i nastavnici u visokom obrazovanju. Namjernim uzorkom nastavnika u visokom obrazovanju bit će obuhvaćeno stotinjak djelatnika sastavnica Sveučilišta u Zagrebu (mlađe nastavno osoblje, ponajviše znanstveni novaci, asistenti i docenti). U grupi studenata s invaliditetom pokušat će se obuhvatiti studente s invaliditetom koji su trenutačno uključeni u studije preddiplomske i diplomske razine različitih fakulteta. Dakle radić će se o namjerno odabranom uzorku od stotinjak studenata, kojim će biti obuhvaćeni studenti s motoričkim poremećajima i/ili kroničnim bolestima i s oštećenjima vida. Prvi kontakt bit će ostvaren pomoću informacija dobivenih od koordinatora za studente s invaliditetom sastavnica Sveučilišta u Zagrebu na kojima studiraju studenti s invaliditetom, putem studentskih udruga, Ureda za studente s invaliditetom ili na drugi prigodan način.

Metodologija

Rad će se sastojati od dva dijela, teorijskog i empirijskog. U teorijskom dijelu istraživanja prikupit će se i prikazati relevantni dokumenti te teorijski i empirijski radovi iz područja uključivanja studenata s invaliditetom u visoko obrazovanje. Na osnovi analize tih dokumenata i tekstova pobliže će se razraditi aktivnosti koje podupiru izjednačavanje mogućnosti studiranja studenata sa i bez invaliditeta. Upravo kroz sveobuhvatnost prikaza postojećih strategija u svijetu, oblika potpore studentima s invaliditetom i drugih istraživanih čimbenika te utjecaja istih na reformu visokog školstva u Republici Hrvatskoj (u dijelu izjednačavanja mogućnosti studiranja studenata s invaliditetom), omogućit će se dublje sustavno razumijevanje ove problematike.

U empirijskom dijelu istraživanja najprije će se strukturiranim intervjuima s manjom skupinom studenata s invaliditetom ispitati koje prilagodbe oni smatraju potrebnima s obzirom na izjednačavanje mogućnosti studiranja. Na osnovi rezultata tih ispitivanja, već spomenutih korištenih instrumenata i podataka iz literature, konstruirat će se spomenuti upitnik za ispitivanje mišljenja studenata s invaliditetom i nastavnika u visokom obrazovanju o različitim aspektima izjednačavanja mogućnosti studiranja studenata sa i bez invaliditeta.

Dobiveni podatci obradit će se pomoću statističkoga paketa SPSS i prikazati parametrima deskriptivne statistike – kvalitativne varijable apsolutnim i relativnim frekvencijama, a kvantitativne varijable aritmetičkom sredinom, standardnom devijacijom, odnosno, u slučaju da podatci ne slijede Gaussovu krivulju, medijanom i kvartilnim odstupanjima. Razlike u raspodjeli podataka između istraživanih skupina testirat će se Studentovim t-testom, odnosno, u slučaju da podatci ne slijede Gaussovu krivulju, Mann-Whitneyovim testom. Diskriminacijskom analizom utvrdit će se u kojim se varijablama razlikuje mišljenje studenata s invaliditetom i nastavnika te sukladno tome interpretirati. Pri tome će se utvrditi razlike u mišljenju s obzirom na dob i znanstveni status nastavnika, s obzirom na educiranost za rad sa studentima s invaliditetom, te s obzirom na vrstu teškoća studenata s invaliditetom. U kvalitativnoj obradi (Sladović Franz, Kregar Orešković, Vejmelka, 2007) podatka prikupljenih strukturiranim intervjuima studenata s invaliditetom koristit će se računalni program NVivo. Primjeniti će se sažimanje, strukturiranje (kodiranje podataka i pridruživanje u kategorije), te izrada modela odnosa među kategorijama, analiza i oblikovanje novih spoznaja. Sakupljeni podatci omogućit će i uvid u stvarno trenutačno stanje, tj. što je stvarno realizirano od prilagodbi na fakultetima.

Provođenje empirijskog dijela istraživanja realizirat će se u visokoškolskim ustanovama, sastavnicama Sveučilišta u Zagrebu, te će se za organizaciju samog provođenja koristiti kontakti i resursi mreže potpore studentima s invaliditetom i suradnika EduQuality projekta. S obzirom da se mogućnosti studenata s invaliditetom razlikuju i pojedine teškoće proizlaze iz specifičnosti pojedinog invaliditeta, predviđeno će se prikupljanje podataka realizirati i u drugim (značajnije pristupačnim) prostorijama. Predviđeno prosječno trajanje anketiranja i intervjuiranja je 35 minuta. Svim će ispitanicima ovog istraživanja biti objašnjena svrha i cilj istraživanja te temeljna istraživačka načela. U detaljnim pisanim uputama među inim značajnim informacijama bit će objašnjena i načela dobrovoljnog i anonimnog sudjelovanja. Istovremeno će svi ispitanici biti zamoljeni da potpišu pisani pristanak za sudjelovanje u istraživanju. Prikupljanje podataka bit će provedeno sukladno načelima Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu (2009) te će o istom biti obaviješten Ured za studente s invaliditetom istog sveučilišta. Prilikom pripreme provedbe istraživanja posebno će se obratiti pozornost na značajke komuniciranja studenata s invaliditetom. Materijali će biti adekvatno prilagođeni (uvećani, transkribirani na brajicu ili pročitani), uz mogućnost korištenja specifičnih tehnologija i drugih pomagala koja studentima s invaliditetom omogućuju pristupačnost informacijama.

Plan istraživanja



Do 1. travnja 2013. godine:

- rad na teorijskom dijelu doktorskoga rada;
- prikupljanje podataka o broju studenata s invaliditetom na Sveučilištu u Zagrebu i broju nastavnika koji su prošli edukaciju za rad sa studentima s invaliditetom;
- kontaktiranje studenata i nastavnika te dogovor oko provođenja istraživanja o različitim aspektima izjednačavanja mogućnosti studiranja studenata sa i bez invaliditeta.

Od travnja do svibnja 2013. godine:

- provođenje strukturiranih intervjua sa studentima s invaliditetom;
- obrada podataka intervjua i izrada upitnika.

Svibanj - lipanj 2013. godine:

- provođenje istraživanja.

Lipanj - srpanj 2013. godine:

- kvalitativna i kvantitativna obrada podataka.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Očekivani znanstveni doprinos ovoga rada je detaljan prikaz različitih aktivnosti koje pridonose izjednačavanju mogućnosti studiranja studenata sa i bez invaliditeta, pri čemu će se posebna važnost dati procjeni značaja tih aktivnosti upravo od studenata s invaliditetom. Uz to dobit će se uvid u razlike u shvaćanjima doprinosa različitih aktivnosti studenata s invaliditetom i nastavnika u visokom obrazovanju. Praktični doprinos je predlaganje smjernica važnih za uspješno studiranje studenata s invaliditetom u Hrvatskoj te informiranje stručne i akademske zajednice kako bi se stvorile pretpostavke za cjelovitije izjednačavanje mogućnosti studiranja studenata s invaliditetom.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

- Adnett, N., McCaig, C., Slack, K., Bowers-Brown, T. (2011), Achieving 'Transparency, Consistency and Fairness' in English Higher Education Admissions: Progress since Schwartz?. *Higher Education Quarterly*, 65 (1), 12–33.
- Barnard-Brak, L., Davis, T., Tate, A., Sulak, T. (2009), Attitudes as a Predictor Of College Students Requesting Accommodations. *Journal of Vocational Rehabilitation*, 31 (3), 189–198.
- Barnard-Brak, L., Sulak, T. (2010), Online versus Face-to-Face Accommodations among College Students with Disabilities. *American Journal of Distance Education*, 24 (2), 81–91.
- Borland, J., James, S. (1999), The Learning Experience of Students with Disabilities in Higher Education. A Case Study of a UK University. *Disability & Society*, 14 (1), 85–101.
- Bouliet, D., Gvozdanović, A. (2008), (Ne)uspješno studiranje: osobni izbor ili posljedica hrvatskog sustava visokog školstva. *Sociologija i prostor*, 46 (3–4), 241–264.
- Cook, L., Rumrill, P. D., Tankersley, M. (2009), Priorities and Understanding of Faculty Members regarding College Students with Disabilities. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 21 (1), 84–96.
- Debrand, C. C., Salzberg, C. L. (2005), A Validated Curriculum to Provide Training to Faculty regarding Students with Disabilities in Higher Education. *Journal of Postsecondary Education and Disability*, 18 (1), 49–61.



- David, M. E. (2011), Changing Concepts of Equity in Transforming UK Higher Education: Implications for Future Pedagogies and Practices in Global Higher Education. *Australian Educational Researcher*, 38 (1), 25–42.
- Doh, P. S. (2008), Global Integration Policies Versus Institutional Dynamics of Higher Education. *European Education*, 40 (1), 78-96.
- Džombić, A., Urbanc, K. (2009), Uključenost osoba s invaliditetom u nastavu socijalnog rada. *Ljetopis socijalnog rada*, 16 (2), 355–374.
- Etički kodeks Sveučilišta u Zagrebu (2009). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu.
- Fajdetić, A., Kiš-Glavaš L., Lisak, N. (2012), Percepcija visokoškolske nastave pristupačne studentima s invaliditetom, U: Milković, M., Doležal, D., Hržica, G., Stošić, J. (ur.), *Knjiga sažetaka 8. Međunarodnog znanstvenog skupa: Istraživanja u edukacijsko-rehabilitacijskim znanostima*, Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, str. 87–88.
- Hadjikakou, K., Polycarpou, V., Hadjilila, A. (2010), The Experiences of Students with Mobility Disabilities in Cypriot Higher Education Institutions: Listening to Their Voices. *International Journal of Disability, Development and Education*, 57 (4), 403–426.
- Kiš-Glavaš, L., Kranželić, V., Ferić Šlehan, M., Lotar, M. (2012), Edukacija akademskih, stručnih i administrativnih djelatnika na hrvatskim sveučilištima kao mjera izjednačavanja mogućnosti za studente s invaliditetom, U: Milković, M., Doležal, D., Hržica, G., Stošić, J. (ur.), *Knjiga sažetaka 8. Međunarodnog znanstvenog skupa: Istraživanja u edukacijsko-rehabilitacijskim znanostima*, Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, str. 96.
- Ledic, J., Ravajac, B., Kovac, V. (1999), Assessing the Quality of University Teaching in Croatia, *Teaching in Higher Education*, 4 (2), 213–344.
- Lončar-Vicković, S., Dolaček-Alduk, Z., Stober, D. (2008), Use of Problem Based Learning in Higher Education: Student Workshop at the Faculty of Civil Engineering in Osijek, *Technical Gazette*, 15 (4), 35–40.
- Lombardi, A., Gerdes, H., Murray, C. (2011), Validating an Assessment of Individual Actions, Postsecondary Supports, and Social Supports of College Students with Disabilities. *Journal of Student Affairs Research and Practice*, 48 (1), 107–126.
- Murray, C., Lombardi, A., Wren, C. T. (2011), The Effects of Disability-Focused Training on the Attitudes and Perceptions of University Staff. *Remedial & Special Education*, 32 (4), 290.
- Murray, C., Lombardi, A., Wren, C. T., Keys, C. (2009), Associations Between prior Disability – Focused Training and Disability – Related Attitudes and Perception among University Faculty. *Learning Disability Quarterly*, 32 (2), 87–100.
- Ryan, J. (2011), Access and Participation in Higher education of Students with Disabilities: access to what?. *Australian Educational Researcher*, 38 (1), 73–93.
- Orosz, A. (2008), The Bologna Process in Croatia. *European Education*, 40(2), 66-84.
- Parker, V. (2000), Developing a Code of Practice for Disability Coordinators. *European Journal of Special Needs Education*, 15 (3), 275–284.
- Scott, S. (1994), Determining Reasonable Academic Adjustments for College Students With Learning Disabilities. *Journal of Learning Disabilities*, 27 (7), 403–412.
- Shaw, S. F., Scott, S. S. (2003), New Directions in Faculty Development. *Journal of Postsecondary Education and Disability*, 17 (1), 3–9.
- Sladović Franz, B., Kregar Orešković, K., Vejmelka, L. (2007), Iskustvo života u dječjem domu: Kvalitativna analiza izjava mladih. *Ljetopis socijalnog rada*, 14 (3), 553–578.
- US Government Accountability, O. (2009), Higher Education and Disability: Education Needs a Coordinated Approach to Improve Its Assistance to Schools in Supporting Students. Report to the Chairman, Committee on Education and Labor, House of Representatives.



US Government Accountability Office: GAO-10-33.

Vizek-Vidovic, V. (2008), Accountability, Access, and Affordability as Key Challenges in the Reform of Croatian Higher Education. New Directions for Institutional Research, 5–23.

Vizek-Vidović, V., Bjeliš, A. (2006), Entrepreneurialism at the University of Zagreb: Managing the Sustainability of Change, Higher Education in Europe, 31 (2), 158–193.

Vulić-Prtorić, A., Mičić, L. (2012), Povezanost teškoća koje studenti navode i njihove prilagodbe na studij, U: Milković, M., Doležal, D., Hržica, G., Stošić J. (ur.), Knjiga sažetaka: 8. Međunarodnog znanstvenog skupa: Istraživanja u edukacijsko-rehabilitacijskim znanostima, Zagreb: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, str. 90–91.

Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03).

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

5.500,00

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje		
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme

Odgovorno zjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
prof.dr.sc. Ana Sekulić - Majurec

Potpis _____
Andrea Fajdetić, profesor defektolog

IZJAVA



Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 07.03.2013.

Potpis _____
Andrea Fajdetić, profesor defektolog



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA			
OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	MIA LELJAK, dipl. arheolog i povijesničar umjetnosti		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Arheologija		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	7035		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	MARINA LELJAK		
Datum i mjesto rođenja:	18.03.1983., Ptuj, Slovenija		
Adresa:	ĐURMANEC 149, Đurmanec, Hrvatska		
Telefon/mobitel:	098 908 3668		
E-mail:	mialeljak@gmail.com		
ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE			
Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Sveučilište u Zadru - Odjel za arheologiju , <i>Arheologija</i> , Dodiplomski, Hrvatska 2. Sveučilište u Zadru - Odjel za povijest umjetnosti , <i>Povijest umjetnosti</i> , Dodiplomski, Hrvatska		
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	2012 Muzej Slavonije Osijek, kustos 2010 Odjel za arheologiju, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, suradnik 2007 - 2009 Odjel za arheologiju, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, arheolog		
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1.Leljak, Mia 'Glass vessels from Late Roman cemetery of Štrbinci' // 19th Congress of the Association Internationale pour l'Histoire du Verre (AIHV)		



	Piran, Slovenija, 2012 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno) 2.Leljak, Mia 'Late Roman glass from South Pannonia and the problem of its origin' // 'Neighbours and Successors of Rome' York, Ujedinjeno Kraljevstvo, 2011 (Znanstveni skupovi i radionice, Poster)		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Rimsko staklo s područja hrvatskog dijela provincije Panonije		
Engleski:	Roman glass from the Croatian part of the province Pannonia		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Arheologija / Antička arheologija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	dr.sc. Branka Migotti, znanstvena savjetnica	Odsjek za arheologiju, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Hrvatska	branka.migotti@zg.t-com.hr
Drugi mentor:	prof.dr.sc. Irena Lazar	Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Odelek za arheologiju in dediščino, Slovenija	Irena.Lazar@zrs.upr.si
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>Migotti, B., 2012, <i>The Archaeology of Roman Southern Pannonia: The state of research and selected problems in the Croatian part of the Roman province Pannonia</i>, BAR International series 2393, Oxford.</p> <p>Migotti, B., 2012, 'Dvije rimske stele iz Savarije (CIL III 4201, 4205) s područja Vinice kod Varaždina', <i>Izdanja hrvatskog arheološkog društva</i> 28, Zagreb, 141-161.</p> <p>Migotti, B., 2011, 'Vojnička nadgrobna stela severskog razdoblja iz Lobora', <i>Archaeologica Adriatica</i>, Vol. 3, No. 1, Zadar, 155-171.</p> <p>Migotti, B., 2009, 'Kasnoantičko groblje na Štrbincima kod Đakova - iskopavanja u 2004. i 2005.', <i>Arheološki radovi i rasprave</i> br. 16, Zagreb, 107-224.</p> <p>Migotti, B., 2009, 'Tkanje u rimskoj antici – ženska vrlina ili gospodarska stvarnost?' <i>Zbornik Muzeja Đakovštine</i>, Đakovo, 69-83.</p>		



Drugi mentor:	<p>Lazar, I., 2012, 'Čaša za posebne prilikožnosti, Odlomka čaše bogov iz Celeje', <i>Monografije CPA 1, Scripta in honorem Bojan Djurić</i>, Ljubljana, 329-335.</p> <p>Lazar, I., 2011, 'The world of Gods and religious life in Roman Celeia', <i>Annales Mediterranea</i>, Koper, 25-39.</p> <p>Lazar, I., 2010, 'The Inhabitans of Roman Celeia – An Insight into Intercultural Contacts and Impacts Through Centuries', <i>Andos, Studies of the ancient world</i>, Trnava, 175-185.</p> <p>Lazar, I., 2009, 'The bowl from Bakar: a vessel for honourable guests', <i>Histria Antiqua 18/1</i>, Pula, 459-485.</p> <p>Groh, S., Guštin, M., Lazar, I., Sedlmayer, H., 2009, 'Neue Forschungen in der Römischen Villa Maritima von San Simone/Simonov zaliv bei Isola/Izola, Slowenien', <i>AÖ 20/1</i>, 53-57.</p>
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>Tema disertacije jest rimsko staklo s područja hrvatskog dijela nekadašnje provincije Panonije. Rad se temelji na istraživanju i obradi staklenih posuda izrađenih u rimskom razdoblju (1. - 6. st.), a koje su pronađene na području današnje sjeverne Hrvatske, njihovoj trgovini, te pokušaju dokazivanja domaće, južnapanonske staklarske proizvodnje. Jedan od osnovnih zadataka jest određivanje tipologije i kronologije sakupljenih staklenih posuda, kao i njihova kataloška obrada, kako bismo tako dobivene podatke mogli smjestiti u širi kontekst rimske staklene građe nekadašnjeg Rimskog carstva. Na temelju usporedbe posuda s primjercima iz drugih dijelova nekadašnjeg Rimskog Carstva, proučavanju strukture i kvalitete staklenih posuda, analizi pretpostavljenih staklarskih peći iz Siska i Vinkovaca, te drugih potrebnih arheoloških dokaza (stakleni otpaci, alatke i sl.), namjera je istražiti eventualno postojanje domaće staklarske proizvodnje (da li je postojala, kada se pojavila i kako se očitovala).</p>



Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	<p>The theme of dissertation is the Roman glass of the Croatian part of the province Pannonia. The paper is based on the research and analysis of the glass vessels from the Roman period (1st - 6th centuries) found in the territory of today's Northern Croatia. They are studied in terms of production and trade, with the special intention to prove the domestic south Pannonian glass production. One of the main concerns is to determine the typology and chronology of the collected glass vessels, as well as their cataloguing so that we could incorporate the obtained results into the broader context of the Roman glass production in the territory of the former Roman Empire. The intention and final goal is to explore the presumed existence of the domestic glass production and to establish its scope and chronology, based on the following materials and methodologies: comparison with the material from the other parts of the former Empire; study of the structure and the quality of the glass vessels; analysis of the assumed glass furnaces from Sisak and Vinkovci; other required archaeological evidence (glass waste, tools, etc.).</p>
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Staklo, mješavina triju smjesa - kremena, vapnenca i sode, najstariji je umjetno napravljeni materijal. Izrada sirovine (primarna proizvodnja) i izrada staklenih predmeta (sekundarna proizvodnja) u rimskom su razdoblju bila dva zasebna obrta. Najstarija tehnika kojom su se izrađivali stakleni predmeti, a poslije i posude, jest tehnika jezgre, koja se datira u 1500. g. pr. Kr., a u upotrebi je ostala sve do početka 1. st. pos. Kr. Tehniku oblikovanja pomoću kalupa, rimski su staklari također preuzeli od svojih prethodnika. Otkrićem</p>	

činjenice da se otopljeno staklo može puhati, dolazi do revolucionarne promjene u rimskoj staklarskoj proizvodnji. Tim je izumom skupa tehnika izrade stakla u kalupima zamijenjena jeftinijom i bržom tehnikom slobodnog puhanja, s obzirom da je za izradu posuda bila potrebna manja količina stakla, te cijev za puhanje koju je staklar mogao sam izraditi. Do sredine 1. st. rimska staklarska proizvodnja u svojoj inovativnosti, produktivnosti, te količini proizvedenih posuda, nadišla je sve svoje antičke prethodnike, dok je druga polovica 1. st. razdoblje kada su oblici posuda, te njihove funkcije, bili najraznovrsniji. Do kraja 1. st. staklarska se proizvodnja proširila i u provincijama, te dolazi do stvaranja prepoznatljivih regionalnih stilova. Na području sjeverne Hrvatske u najvećoj su mjeri zastupljene posude izrađene slobodnim puhanjem. Posude izrađene pomoću kalupa prisutne su u znatno manjoj mjeri, dok posude izrađene tehnikom jezgre u potpunosti nedostaju. Izradom i trgovinom stakla bavili su se muškarci i žene (npr. Ennion, Aristreas ili Sentia Secunda), o čemu svjedoče i brojni natpisi na posudama, keramičkim svjetiljkama ili nadgrobnim spomenicima. Rimski staklari bili su najvjerojatnije slobodni građani, s obzirom na to da su se mogli slobodno seliti po Carstvu, osnivati radionice tamo gdje im je to bilo najisplativije i gdje je potražnja za njihovim radom bila najveća.

Povijest istraživanja rimskog staklarstva na području sjeverne Hrvatske, u usporedbi s ostalim područjima nekadašnjeg Rimskog Carstva, znatno je kraća i slabije poznata. Sve do 2. pol. 20. st. nikakvi radovi posvećeni toj temi nisu objavljeni. Općenito, antičko staklo bila je zapostavljena tema na prostorima bivše Jugoslavije sve do 70-ih godina prošlog stoljeća, točnije 1971. g., kada je u Ljubljani održan Kolokvij posvećen rimskome staklu s područja Jugoslavije. Radovi Kolokvija objavljeni su u *Arheološkome vestniku XXV* (1976). Od tada se javlja sve veći interes za stakleni materijal, te su objavljeni radovi o pojedinim nekropolama koji prikazuju staklo u okviru grobnih cjelina, npr. Emone i Sirmija. Također, od tada do danas objavljeno je niz članaka o tipologiji i proizvodnji stakla, ali i monografija u kojima se obrađuje rimska staklena građa iz susjednih država Slovenije (Lazar 2003, *Rimsko staklo Slovenije*), Srbije (Ružić 1994, *Rimsko staklo u Srbiji*) i Mađarske (Barkóczy 1988, *Pannónische Glasfunde in Ungarn*). Staklo Dalmacije također je pobudilo interes arheologa, te se već duže vremena objavljuje veća količina staklenog materijala, koji je izišao na vidjelo u arheološkim istraživanjima pojedinih gradova i nekropola, na obali i u unutrašnjosti provincije Dalmacije, na primjer u Saloni, Jaderu, Aenoni, Argyruntumu (Fadić, 1982; 1989; Buljević 2004, i dr.).

S druge strane, staklena građa sjeverne Hrvatske do danas je ostala razmjerno zapostavljena, te je veći dio materijala nepoznat i struci i javnosti. Od 70-ih godina na ovamo tek se mali broj autora odlučio osvrnuti na temu antičkoga stakla u sjevernoj Hrvatskoj. M. Bulat je 1976. g. objavio kratki članak u kojemu je obradio nekih 30-ak staklenih posuda iz Muzeja Slavonije. Većinom je posrijedi grobni inventar iz osječkog Donjeg grada, međutim bez konkretnijih podataka o kontekstu nalaza. Iste godine i V. Damevski (1976) objavljuje članak o staklenim posudama iz Arheološkog Muzeja u Zagrebu. V. Damevski se osvrnula na tipove posuda koje su se u rimskom razdoblju iz navedenih radionica uvozile na naše područje. Osim posuda s prostora sjeverne Hrvatske u radu je obrađen i materijal s priobalnog područja Dalmacije.

Međutim, zanimanje za temu rimskog staklarstva, potaknuto održanim Kolokvijem u Ljubljani, vrlo je brzo splasnulo, s obzirom da sljedećih 20-ak godina nije objavljen niti jedan konkretan rad na tu temu. Tek je 2003. g. R. Koščević, objavila rad o posudama iz Siska.



Ona je u svojem kratkom članku obradila sedam staklenih posuda porijeklom iz Siska. Nažalost, i te su posude bez konkretnih podataka o mjestu nalaza. Primjer nedostatka podataka o mjestu nalaza, kakav smo mogli vidjeti kod M. Bulata, R. Košćević i V. Damevski, nije jedini. Velik broj staklenih predmeta koji se čuvaju u muzejima slučajni su nalazi. Veliki je problem i nedostatak dokumentacije, ili njena nepotpunost, naročito iz razdoblja kraja 19. st. i prve polovice 20. st., ali i kasnije, pa se o pojedinim predmetima ne znaju osnovni podaci.

U nešto većoj je mjeri objavljen stakleni materijal s rimskih nekropola, ali u okviru objave ostalih nalaza. Z. Gregl je 1989. g. objavio materijal s nekropole Zagreb-Stenjevec, a 2007. g. materijal s nekropole Gornja Vas na Žumberku, u okviru kojih je obradio i staklene nalaze. Na tim je nekropolama pronađena najveća količina ranorimskih staklenih posuda na području sjeverne Hrvatske. Materijal sa spomenutih nekropola, ali i drugih lokaliteta sjeverne Hrvatske (Kaštel kod Karlovca, Kunovec Breg i Trnovčak), obuhvaćen je i u knjizi *Rimske nekropole sjeverne Hrvatske*, koju je također objavio Z. Gregl, 1997. g. Manji broj staklenih posuda iz Murse (djelomično je riječ o istim posudama koje je M. Bulat objavio 1976. g.), objavila je i H. Göricke - Lukić, 2000. g. u knjizi *Jugoistočna nekropola Murse*, te 2011. g. u knjizi *Nekropole rimskodobne Murse*. Pregled manjeg broja rimskih staklenih posuda iz Siska, točnije jugoistočne nekropole Siscije, donosi Z. Wiewegh u istoimenoj knjizi (*Jugoistočna nekropola Siscije*), 2003. g.

Izrazito velika količina staklenog materijala potječe s kasnoantičke nekropole na Štrbincima kod Đakova. Taj je materijal također objavljivan u sklopu ostalih nalaza s nekropole (Migotti 1998., 2001., 2004., 2009.). S te nekropole potječu i dva raskošna primjerka pozlaćenih staklenih dna (Migotti 2002) koja su, uz *díatreta* posudu iz Daruvara (danas u bečkom Kunsthistorisches Muzeju) najreprezentativniji rimski stakleni primjerci pronađeni na području sjeverne Hrvatske. Riječ je o dvostrukom staklenom dnu između kojeg je umetnuta zlatna folija, s urezanim figuralnim motivom. Prvo stakleno dno pronađeno je 1965. g. prilikom izgradnje trafostanice, dok je drugo dno pronađeno u dječjem grobu prilikom arheoloških istraživanja 2001. g. Druga značajna kasnoantička nekropola, s obzirom na količinu pronađenih staklenih posuda, ali i tipološku sličnost sa Štrbinačkim, jest Zmajevac u Baranji. Nažalost, stakleni je materijal s te nekropole javnosti poznat tek djelomično; svega nekoliko posuda predstavljeno je na izložbi *Kasnoantička nekropola u Zmajevcu*, a posude su objavljene i u istoimenom katalogu (Filipović, 2010).

**Cilj i hipoteze istraživanja** (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Cilj ovog doktorskog rada jest istražiti razvoj rimskog staklarstva na području današnje sjeverne Hrvatske. To uključuje: određivanje tipologije i kronologije staklenih posuda na prostoru sjeverne Hrvatske, njihovu usporedbu s posudama iz drugih dijelova Carstva, proučavanje trgovačkih pravaca kojima se staklo dovozilo na područje sjeverne Hrvatske. Cilj je, nadalje, pokušati dokazati postojanje domaće staklarske proizvodnje, kao i veza između lokalnih radionica, u kojem su razdoblju one bile aktivne, te pokušati utvrditi tipove posuda koji su se proizvodili u postojećim radionicama, kao i njihovu eventualnu distribuciju. Cilj je proučiti i socijalni i ekonomski aspekt, odnosno razliku između posuda koje su se koristile u svakodnevnom životu i onih koje su se prilagale u grobovima, kao i razliku u kvaliteti stakla, te izradi posuda (uvoz ili domaća proizvodnja).

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)



Staklene posude iz rimskog razdoblja pronađene na području hrvatskog dijela nekadašnje provincije Panonije temelj su disertacije. Za potrebe istraživanja kontaktirani su gotovo svi muzeji i institucije na području sjeverne Hrvatske u kojima su pohranjeni stakleni nalazi iz rimskog razdoblja. Cilj je prikupiti što veću količinu materijala s različitih naseobinskih lokaliteta, nekropola, ali i slučajnih nalaza koji su u muzeje dospjevali od kraja 19. st. na dalje. Istraživanje će prvenstveno biti usmjereno na prikupljanje onih posuda i fragmenata iz kojih se jasno može iščitati njihova tipologija. U obzir su uzeti i fragmenti staklenih posuda, među kojima su naročito zanimljivi primjerci koji sadrže različite ukrase. Međutim, takvi pojedinačni ulomci neće biti kataloški obrađeni, već će biti prikupljeni u svrhu proučavanja strukture i kvalitete stakla od kojeg su posude izrađene, boje, te različitih načina ukrašavanja. Nakon prikupljanja ukupne građe, predmeti će biti dokumentacijsko i kataloški obrađeni, nacrtani i fotografirani. Manja količina građe već je ranije objavljena, stoga će se prikupiti sva dostupna, objavljena literatura o navedenom materijalu, a konzultirat će se muzejski i drugi stručnjaci koji su se na bilo koji način bavili staklenom građom ili su bili zaduženi za njeno čuvanje. Paralelno s kataloškom obradom bit će prikupljena sva dostupna literatura o staklu, a ponajviše o staklu i staklenim posudama iz rimskog razdoblja. Istražit će se povijest staklarstva, antički izvori, te tehnološki i ekonomski aspekti antičke staklarske industrije.

Metodologija rada prvenstveno će se temeljiti na tipološkoj klasifikaciji sakupljene staklene građe. Napravit će se kataloška obrada staklenih posuda. Posude će biti podijeljene u skupine s obzirom na njihovu funkciju (kozmetičke, stolne, te posude za pohranu i transport), te s obzirom na tehniku izrade (oblikovanje pomoću kalupa, te slobodno puhanje). Unutar tih skupina, s obzirom na oblik, napraviti će se podjela na osnovne tipove posuda, a unutar osnovnih tipova, s obzirom na oblik i ukrašavanje i na pojedine podtipove. Kataloške jedinice sastojat će se od sljedećih elemenata: inventarni broj, mjesto nalaza, boja, mjere, tehnika izrade, opis, datacija, literatura, analogije. Kataloške će jedinice biti izrađene po individualnom principu, uz korištenje iskustva iz sličnih kataloških zbirki. Uz svaku katalošku jedinicu biti će priložena i fotografija posude, te crteži (kod osnovnih tipova posuda, te kada je riječ o razbijenim posudama). Posudama koje su već objavljene i kataloški obrađene, pristupit će se na isti način kao i onima koje nisu objavljene, odnosno biti će izrađene nove kataloške jedinice, pri čemu stari podaci poput datacije, analogija i slično, neće biti korišteni. Cilj je dobiti nove informacije koje će se tada usporediti sa starima da se provjeri da li su potonje vjerodostojne, te ako nisu da se stari podaci zamjene novima. Na temelju tipološke klasifikacije moći će se ustanoviti zastupljenost pojedinih oblika posuda u različitim dijelovima razmatranog područja, dok će se na temelju kronološke determinacije pratiti vremenski period u kojemu su pojedini oblici bili prisutni. Naime, nisu svi tipovi posuda podjednako zastupljeni u svim dijelovima hrvatskog dijela provincije Panonije, kao niti u istom razdoblju. Raniji tipovi, karakteristični za 1. - 2. st., prisutni su na sjevernom dijelu Hrvatske, na nekropolama oko Zagreba (Zagreb-Stenjevec, Gornja Vas), Ščitarjevu (Andautonia), te području Siska (Siscia). Na području istočnije od Siska većinom prevladavaju kasniji oblici, karakteristični za 3. - 4. st. Na tome je prostoru raniji materijal u većoj mjeri prisutan samo na području današnjeg Osijeka (Mursa). Na temelju analogija s istim ili sličnim primjercima, ili njihovom nedostatku, prvenstveno s područja čitave provincije Panonije, ali i ostalih



dijelova nekadašnjeg Carstva, nastojat će se ustanoviti putovi trgovine staklenom robom (unutar provincije, između provincija i na većim udaljenostima).

Na temelju dostupnih podataka, kao i usmenih informacija, pristupit će se i detaljnoj obradi pronađenih pretpostavljenih rimskih staklarskih peći. Prva peć pronađena je 1997. god., prilikom zaštitnih arheoloških istraživanja u ulici Ante Starčevića 37 u Sisku, te je na temelju novca, pronađenog u neposrednoj blizini, datirana u 1. st. Druga peć pronađena je 2008. god., također prilikom zaštitnih arheoloških istraživanja, u ulici bana Josipa Jelačića 11 u Vinkovcima. S obzirom da je u peći pronađeno rastaljeno staklo istraživači su pretpostavili da je riječ o staklarskoj peći. Peć je na temelju novca Konstancija II., pronađenog ispod sloja pepela, datirana u 2. pol. 4. st. Obje su peći već ranije objavljene, ali nisu obrađene, odnosno u tim se objava ne navode nikakvi konkretni dokazi na temelju kojih bismo mogli zaključiti da su se pronađene peći zaista koristile za izradu staklenih predmeta.

Proučavanje elemenata, poput strukture stakla, kvalitete izrade posuda, boje stakla, također će doprinijeti razlikovanju posuda koje su uvezene i odakle, te onih koje su moguće domaće proizvodnje. Razmatranje o tipologiji i proizvodnji stakla bit će upotpunjeni i istraživanjem ekonomske komponente, koja će se najbolje vidjeti u eventualnom uvozu. Usporedit će se posude koje su pronađene u istraživanjima naseobinskih lokaliteta, te one koje su pronađene kao prilozi u grobovima. Na temelju ovakve usporedbe vidjet će se da li su oblici koji su korišteni u svakodnevnom životu bili prilagani i u grobove, te će se dobiti uvid u socijalni, imovinski i društveni aspekt društva, ali i pojedinaca.

**Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)**

Staklene posude iz rimskog razdoblja do sada nisu bile obrađene kao cjelina, te se općenito nitko ovom temom nije bavio na razini uže specijalizacije. Ovim istraživanjem većina staklenih posuda, ne samo cjelovitih, već i ulomaka, bit će sakupljena na jednom mjestu i obrađena. Tako dobiveni tipološko-kronološki okvir moći će se uklopiti u širu sliku rimskog staklarstva na razini same Hrvatske, ali i čitavog Carstva. Na temelju nove interpretacije pretpostavljenih staklarskih peći dobit ćemo podatke o lokalnoj proizvodnji, te će se život na ovim prostorima u rimskom razdoblju upotpuniti novim informacijama kroz staklarstvo kao jedan od aspekata materijalne kulture.

**Popis citirane literature** (maksimalno 30 referenci)

Barkóczy, L., 1988, *Pannonische Glasfunde in Ungarn*, Budapest.

Bulat, M., 1976, 'Antičko staklo u muzeju Slavonije', *Arheološki vestnik XXV*, Ljubljana, 88-101.

Buljević, Z., 2004, 'Stakleni balzamariji iz Salone', *Dropci antičnega stekla*, Koper.

Damevski, V., 1976, 'Pregled tipova staklenog posuđa iz italskih, galskih, mediteranskih i porajnskih radionica na području Hrvatske u doba Rimskog Carstva', *Arheološki vestnik XXV*, Zagreb, 62-89.

Fadić, I., 1982, 'Antičko staklo u provinciji Dalmaciji', *Dometi 12*, Rijeka, 61-66.

Fadić, I., 1989, *Antičko staklo Argyruntuma*, katalog izložbe, Zadar.

Filipović, S., 2010, *Kasnoantička nekropola u Zmajevcu*, katalog izložbe, Muzej Slavonije Osijek.

Göricke Lukić, H., 2000, *Sjeveroistočna nekropola rimske Murse*, Zagreb - Osijek.

Göricke Lukić, H., 2011, *Nekropole rimskodobne Murse*, Osijek.

Gregl, Z., 1989, *Rimskodobna nekropola Zagreb - Stenjevec*, Katalozi Arheološkog Muzeja u Zagrebu 3, Zagreb.

Gregl, Z., 1997, *Rimske nekropole sjeverne Hrvatske*, Zagreb.

Gregl, Z., 2007, 'Rimskodobna nekropola Gornja Vas na Žumberku', *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu XXXX*, Zagreb, 221-331.

Košćević, R., 1993, 'Nekoliko primjeraka staklene bižuterije iz rimskog razdoblja', *Prilozi Instituta za arheologiju 10*, Zagreb, 81-92.

Košćević, R., 2003, 'Antičke staklene posude iz Siscije', *Prilozi Instituta za arheologiju 20*, Zagreb, 89-92.

Lazar, I., 2003, *Rimsko steklo Slovenije*, Ljubljana.

Migotti, B., et al., 1998, *Aceede ad Certissiam, Antički i ranokršćanski horizont arheološkog nalazišta Štrbinci kod Đakova*, Zagreb.

Migotti, B., Perinić, Lj., 2001, 'Nekropola na Štrbincima kod Đakova u svjetlu kasnoantičkog horizonta Panonije', *Arheološki radovi i rasprave 13*, Zagreb, 103-204.



Migotti, B., 2002, *Two Gold - sandwich Glasses from Štrbinci*, Zagreb.

Migotti, B., 2004, 'Kasnoantička nekropola na Štrbincima kod Đakova - iskopavanja u 2001', *Arheološki radovi i rasprave* 14, Zagreb, 141-246.

Ružić, M., 1994, *Rimsko staklo u Srbiji*, Centar za arheološka istraživanja, Knjiga 13, Beograd.

Stern, E. M., 1999, 'Roman Glassblowing in a Cultural Context', *American Journal of Archaeology* 103, 441-484.

Wiewegh, Z., 2003, *Jugoistočna nekropola Siscije*, Zagreb.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU**

DR.SC.-01 Prijava teme doktorskog rada

Obrazac je napravljen pomoću sustava OBAD

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

oko 80,000 kn

Predloženi izvori financiranja istraživanja

Nacionalno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	samostalno financiranje	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		

Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme



Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.

Potpis _____
dr.sc. Branka Migotti

Potpis _____
prof.dr.sc. Irena Lazar

Potpis _____
MIA LELJAK, dipl. arheolog i povijesničar umjetnosti

IZJAVA

Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.

U Zagrebu, 04.03.2013.

Potpis _____
MIA LELJAK, dipl. arheolog i povijesničar umjetnosti



Dr.Sc.-01 PRIJAVA TEME DOKTORSKOG RADA

OPĆI PODACI I KONTAKT DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Titula, ime i prezime doktoranda/doktorandice:	Andrea Baotić, diplomirani povjesničar umjetnosti i romanista		
Nositelj studija:	Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet		
Naziv studija:	Povijest umjetnosti		
Matični broj doktoranda/doktorandice:	6835		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti: (molimo zacrniti polje):	<input checked="" type="checkbox"/> u okviru doktorskog studija	<input type="checkbox"/> izvan doktorskog studija	<input type="checkbox"/> na temelju znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca:	Josip i Jasminka Baotić		
Datum i mjesto rođenja:	18.08.1983., Sarajevo, Bosna i Hercegovina		
Adresa:	Hadži-Idrizova 20, Sarajevo, Bosna i Hercegovina		
Telefon/mobitel:	+ 387 61 81 77 32		
E-mail:	baotic_2@hotmail.com		

ŽIVOTOPIS DOKTORANDA/DOKTORANDICE

Obrazovanje (kronološki od novijeg k starijem datumu):	1. Filozofski fakultet, Univerzitet u Sarajevu , <i>Historija umjetnosti i Francuski jezik i književnost</i> , Dodiplomski, Bosna i Hercegovina
Radno iskustvo (kronološki od novijeg k starijem datumu):	6/2007 - do danas, asistentica na Katedri za historiju umjetnosti, Odsjek za historiju, Filozofski fakultet u Sarajevu, BiH, na predmetima <i>Osnove likovnih umjetnosti, Osnove arhitekture, Umjetnost antike, Likovne umjetnosti renesanse i baroka, Arhitektura renesanse i baroka, Umjetnost XIX. st., Umjetnost XX. st., Umjetnost BiH u 20. st., Uvod u filmologiju, Izvori moderne umjetnosti, te Historijske avangarde i neoavangarde</i> 9/2008 - 9/2010, sekretar na Katedri za historiju umjetnosti, Odsjek za historiju, Filozofski fakultet u Sarajevu, BiH 10/2005 – 2/2007, demonstrator na Katedri za historiju umjetnosti, Odsjek za historiju, Filozofski fakultet u Sarajevu, BiH
Popis radova i aktivnih sudjelovanja na znanstvenim skupovima:	1. Baotić, Andrea. Historicizam u arhitekturi na primjeru katoličkih sakralnih objekata u Sarajevu, 1878.-1918. // Međunarodna konferencija Bosna i Hercegovina u okviru Austro- Ugarske 1878-1918. / Šehić, Zijad (ur.). Sarajevo : Filozofski fakultet u Sarajevu, 2011. 537-559 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni). 2. Baotić, Andrea. Neostilska sakralna oprema crkve Sv. Ćirila i Metoda // Studia Vrhbosnensia 15, Znanstveni skup povodom obilježavanja 120. obljetnice organiziranog filozofsko-teološkog studija na



	<p>Vrhbosanskoj katoličkoj bogosloviji / Tomašević, Darko (ur.). Sarajevo : Katolički bogoslovni fakultet u Sarajevu pridružena članica Univerziteta u Sarajevu, 2011. 187-199 (predavanje, međunarodna recenzija, objavljeni rad, znanstveni).</p> <p>3. Baotić Andrea. Orijentalizam u prikazima Bosne i Hercegovine pod austrougarskom upravom na međunarodnim i svjetskim izložbama. // SOPHOS, časopis mladih istraživača. 5 (2012) ; 107-130 (članak, znanstveni).</p> <p>4. Baotić, Andrea. Prvostolna crkva Srca Isusova - Sarajevska katedrala. // Radovi Hrvatskog društva za znanost i umjetnost. 11 (2010) ; 57-78 (članak, znanstveni).</p> <p>5. Baotić, Andrea. Gabrijel Jurkić – slikar secesije, simbolizma i realističke impresije. // Hrvatski narodni godišnjak - Hrvatsko kulturno društvo Napredak. 55 (2008) ; 151-159 (pregledni rad, znanstveni).</p> <p>6. Andrea Baotić Stuflesserovi oltari u Bosni i Hercegovini // <i>Znanstveni skup</i> Kraljeva Sutjeska, Bosna i Hercegovina, 2008 (Znanstveni skupovi i radionice, Usmeno)</p>		
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski:	Skulptura u Bosni i Hercegovini za vrijeme austrougarske uprave 1878-1918		
Engleski:	Sculpture in Bosnia and Herzegovina during Austro-Hungarian Rule 1878-1918		
Naslov na jeziku na kojem će se pisati rad (ako nije na hrvatskom ili engleskom):			
Područje/polje/grana:	Humanističke znanosti / Povijest umjetnosti / Povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija		
PREDLOŽENI ILI POTENCIJALNI MENTOR(I) (navesti drugog mentora ako se radi o interdisciplinarnom istraživanju ili ako postoji neki drugi razlog za višestruko mentorstvo)			
	Titula, ime i prezime:	Ustanova, država:	E-Pošta:
Prvi mentor:	dr.sc. Irena Kraševac, viša znanstvena suradnica	Institut za povijest umjetnosti, Hrvatska	ikrasevac@ipu.hr
Drugi mentor:			
KOMPETENCIJE MENTORA - popis do pet objavljenih relevantnih radova u posljednjih pet godina			
Prvi mentor:	<p>1. Kraševac, Irena: Interijer požeške crkve sv. Lovre u 19. stoljeću - primjer neogotičke obnove, u: Peristil: Zbornik radova za povijest umjetnosti, 55 (2012.), str. 77-86 (izvorni znanstveni rad)</p> <p>2. Kraševac, Irena: Hrvatsko kiparstvo u doticaju s art décoom, u: Art déco. Hrvatska umjetnost između dva rata, katalog izložbe, (ur.) Gašparović, Miroslav ; Galić, Anđelka. Zagreb: Muzej za umjetnost i obrt, 2011., str. 120-141.</p> <p>3. Kraševac, Irena: Neostilski oltari i skulptura u crkvama Zelinskog i Varaždinsko-topličkog dekanata, u: Podno Grebengrada/Sub castro Greben, zbornik radova, (ur.) Koščak, Anđelko. Zagreb-Novi Marof : Ogranak Matice hrvatske Novi Marof i Društvo za povjesticu Zagrebačke nadbiskupije "Tkalčić", Zagreb, 2011., str. 103-116.</p> <p>4. Kraševac, Irena: Skulptura 19. stoljeća u Slavoniji, Baranji i Srijemu, u: Slavonija, Baranja i Srijem. Vrela europske civilizacije, (ur.) Kusin, Vesna, Šulc, Branka. Zagreb : Ministarstvo kulture Republike Hrvatske ; Galerija Klovićevi dvori, 2009., str. 481-483.</p>		



	5. Kraševac, Irena: Sakralna skulptura i oltarna arhitektura 19. stoljeća, u: Umjetnička topografija Hrvatske. Krapinsko-zagorska županija: sakralna arhitektura s inventarom, feudalna arhitektura, spomen-obilježja, (ur.) Reberski, Ivanka. Zagreb: Institut za povijest umjetnosti; Školska knjiga, 2008., (uvodni tekst, str. 46-50. i topografske jedinice)
Drugi mentor:	
OBRAZLOŽENJE TEME	
Sažetak na hrvatskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	Okupacijom i pripajanjem Bosne i Hercegovine Austro-Ugarskoj Monarhiji 1878. g. je u nekadašnju osmansku provinciju omogućeno naglo prodiranje stečevina zapadnoeuropskog civilizacijskog kruga. Jednu od njih su činile i likovne umjetnosti, koje su u novoj sredini, zbog specifičnosti podneblja, te duboko orijentalizirane tradicije i kulture, davale i specifične rezultate. Skulptura, koja je za višestoljetne vladavine Osmanlija bila gotovo zamrla, dobila je novi vid poticaja, te je počela zauzimati značajno mjesto najprije u sakralnom, a kasnije i u javnom prostoru. Zbog zahtjeva naručitelja, Katoličke crkve, vladajućih struktura, te kulturnih društava i malobrojne građanske elite, posao izrade umjetnina povjeravan je akademski obrazovanim umjetnicima i obrtnicima koji iz središta Monarhije u novu sredinu prenose aktualne umjetničke ideje. Tako skulpturalna djela dobivaju odlike importa, pretežito obilježenog strujama akademizma i historicizma, koji su u Bosni i Hercegovini sloveli kao mjerilo suvremenosti i kulturnog identiteta sve do kraja austrougarske uprave 1918. godine.
Sažetak na engleskom jeziku: (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)	The occupation and annexation of Bosnia and Herzegovina to the Austro-Hungarian Monarchy in 1878 enabled an abrupt penetration of acquis of the Western European civilization circle into the former Ottoman province. One of it included visual arts which, under the influences of a new environment and due to the specificities of the given area as well as its deeply oriental tradition and culture, in turn gave specific results. Sculpture, which nearly vanished in the centuries of the Ottoman rule, became a new kind of incentive and started taking an important position first in the sacral and later in the public space. Due to the requests of clients, the Catholic Church, the governing structures, the cultural associations and the few civil elites, the business of creating art was entrusted to academically educated artists and to craftsmen who transmitted current ideas from Vienna into the new surrounding. That is how the sculptural work was given the features of imports, mainly characterized by the stream of academism and historicism which were held as being the criteria for modernity and the cultural identity in Bosnia and Herzegovina up until the end of the Austro-Hungarian rule in 1918.
Uvod i pregled dosadašnjih istraživanja (preporučeno 7000 znakova s praznim mjestima)	
<p>Skulptura u Bosni i Hercegovini iz vremena austrougarske uprave (1878.-1918.) nije bila predmetom sustavnog istraživanja povjesničara umjetnosti. Razlog tomu može se ponajprije tražiti u činjenici da je struka iz pozicije antipovijesno orijentirane moderne negativno gledala na historicizam koji je obilježio graditeljstvo i umjetnost spomenutog razdoblja. Skulptura, u kojoj se historicizam još i najdulje zadržao, smatrana je i sekundarnom umjetničkom tvorevinom koja je u sakralnom prostoru i na arhitektonskim objektima imala dekorativnu funkciju. Kao grana likovne umjetnosti u kojoj su više prepoznavana elementa umjetničkog obrta, nego larpurlatističkog stvaralaštva, slabo je pobuđivala zanimanje struke. Osim toga, u kontekstu bosanskohercegovačkih prilika dugo je bilo prisutno i mišljenje da likovna umjetnost iz vremena austrougarske uprave čini strani import koji ne odgovara duhu mjesta, pa samim tim ni ne zavrjeđuje znanstvenu valorizaciju. Afirmativniji odnos prema naslijeđu austrougarskog razdoblja javio se osamdesetih godina prošlog stoljeća, kada je općenito bila pojačana istraživačka djelatnost povjesničara umjetnosti i arhitekture u Bosni i Hercegovini. Opsežne studije napravljene su u području graditeljstva, potom slikarstva, i to s naglaskom na aspekte moderne i građanske umjetnosti. Nova saznanja o likovnim umjetnostima 19. i početka 20. stoljeća su svojim člancima u katalogu velike izložbe "Umjetnost Bosne i Hercegovine 1894-1923" dali autori poput Azre Begić, Ibrahima Krzovića i Miloša Radića (Umjetnička galerija BiH, 1978.), jednako kao i Ljubica Mladenović ("Građansko slikarstvo u Bosni i Hercegovini", Sarajevo, 1981.). Graditeljstvo je pregledno i po prvi put bilo obrađeno tekstovima Ibrahima Krzovića u katalogu izložbe "Arhitektura Bosne i Hercegovine 1878-1918" (Umjetnička galerija BiH, 1987.), a nadopunjeno istraživanjima u okviru doktorskih disertacija Jele Božić ("Arhitekt Josip pl. Vancaš, Značaj i doprinos arhitekturi Sarajeva u periodu austrougarske uprave", Arhitektonski fakultet u Sarajevu, Sarajevo, 1989.) i Branke Dimitrijević ("Arhitekt Karl Paržik", Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 1989.). Spomenuta oblast je dodatno elaborirana djelima koja se bave pitanjem secesije i moderne arhitekture u Bosni i Hercegovini, autora Nedžada Kurte ("Arhitektura Bosne i Hercegovine, Razvoj bosanskog stila", Sarajevo, 1998.), Ibrahima Krzovića ("Arhitektura secesije u Bosni i Hercegovini", Sarajevo, 2004.), te Mehmeda Hrasnice</p>	

("Arhitekt Josip Pospišil", Život i djelo, Sarajevo, 2003.). Spomenuta djela čine temeljna istraživanja umjetnosti i graditeljstva iz austrougarskog razdoblja. Premda se niti jedno ne bavi skulpturom, veoma su značajna kao polazišne točke za daljnje istraživanje plastike na javnom prostoru. Ovdje se prvenstveno misli na arhitektonsku plastiku, koja se u navedenim radovima usputno spominje, no nije temeljito obrađena. Dosada objavljeni podaci govore isključivo o izvođačima arhitektonske plastike, pretežito strancima, bez uvida u okolnosti pod kojima su im poslovi povjeravani, kao i bez analize samih realizacija skulpturalnih djela. Isto vrijedi i za spomeničku plastiku, koja, za razliku od arhitektonske, nije očuvana, no njezina nazočnost u vremenu do 1918. g. je znakovita i jednako vrijedna pozornosti. Sakralna plastika, pak, koja čini najveću i najočuvaniju cjelinu skulpturalnih djela u Bosni i Hercegovini iz vremena austrougarske uprave, najmanje je, ili gotovo nikako nije obrađena. Kao ilustrativan primjer njezine zapostavljenosti može poslužiti podatak da je prigodom velike izložbe „Umjetnost u Bosni i Hercegovini 1892-1923“ Miloš Radić, pišući o kiparstvu, tek spomenuo kako je „katolička crkva svoje potrebe za plastikom podmirivala unošenjem skulptura ili pozivanjem umjetnika sa strane“. Na drugoj značajnoj izložbi, „Blago franjevačkih samostana Bosne i Hercegovine“ (1989.), bilo je prikazano tek par kipova tirolske izrade iz druge polovice 19. stoljeća, iako autorica izložbe, Svetlana Rakić, priznaje da ih je iz ovog razdoblja još i najviše očuvano. Zanimljivo je da je rezultat u uvriježenog mišljenja da su importirana djela tirolskih radionica serijski, neoriginalan i neautentičan proizvod bez umjetničke vrijednosti. Takav negativan stav je u konačnici doprinio degradaciji velikog broja kipova i oltara u Vrhbosanskoj nadbiskupiji, koji su ili uklonjeni iz župnih crkava, ili neadekvatno restaurirani, a njihovu uništavanju pridonijela su i ratna zbivanja devedesetih godina prošlog stoljeća. Iako je u velikoj mjeri prorijeđena, očuvana sakralna skulptura i pripadajuća joj oltaristika na prijelomu 19. i 20. stoljeća stoje kao svjedočanstvo umjetničkih kretanja koja su po dolasku austrougarske uprave zahvatila i Bosnu i Hercegovinu. Bez obzira na činjenicu da nije nastajala na „domaćem tlu“, te ju je bilo potrebno uvoziti, u pojedinim slučajevima ima neospornu povijesnoumjetničku vrijednost, te značaj za razumijevanje razdoblja historicizma u Bosni i Hercegovini. Naposljetku, galerijska, ili izložbena skulptura, bila bi treća cjelina unutar koje bi se dala posmatrati umjetnost skulpturalnog oblikovanja. O njoj su djelimično pisali Azra Begić i Miloš Radić u katalogu izložbe „Umjetnost u Bosni i Hercegovini 1892-1923“, navodeći kako je u Sarajevu u vrijeme austrougarske uprave održano samo par izložaba na kojima su kiparska djela bila zastupljena. Koliko je poznato, Branislav Dešković i Ludvika Valić su jedini imali samostalne izložbe 1910. i 1912. g., dok je Robertu Jean Ivanoviću otvorena mogućnost za izlaganje tek 1917. g. na velikoj izložbi Zemaljske vlade. Na svjetskim i međunarodnim izložbama u paviljonima Bosne i Hercegovine su rijetka skulpturalna djela izlagali strani autori još i ranije. O prirodi izložbene plastike se tek posrednim putovima može steći dojam, putem periodike i rijetkih sačuvanih podataka u izložbenim katalogima. Budući da sama djela gotovo nikako nisu sačuvana, mogućnosti za dublji uvid u njihovu kvalitetu su gotovo u potpunosti sužene.

Sačuvana skulptura iz vremena austrougarske uprave u Bosni i Hercegovini najvećim dijelom obuhvata sakralne kipove i pripadajuću im oltaristiku, te arhitektonsku plastiku koja je smještena na javnom prostoru. Manji dio zauzima spomenička plastika, kao i galerijska, budući da se o njoj može doznati više samo posrednim putem. Arhivi samostana i župa, kao i Državni arhiv BiH, čuvaju izvore na temelju kojih se da istraživati spomenuta građa. Značajnu nadopunu svakako čini i onodobna periodika. Revalorizacija umjetnosti historicizma koja je aktualna u posljednje vrijeme, kako u Hrvatskoj, tako i šire, pruža osnovu za istraživanje spomenute umjetničke baštine i u Bosni i Hercegovini.

Cilj i hipoteze istraživanja (preporučeno 700 znakova s praznim mjestima)

Istraživanje je napravljeno kako bi se stekao uvid u uvjete, tijek i opseg distribucije sakralne i javne skulpture, zatim otkrila pojedinačna imena radionica, majstora i umjetnika koji su ih stvarali, te valorizirala njezina kvaliteta u okviru lokalnih, regionalnih, te europskih umjetničkih kretanja. Cilj rada je pokazati je skulptura u Bosni i Hercegovini u vrijeme austrougarske uprave najvećim dijelom bila izraz historicističkog akademskog stila, te da su na njezin razvoj duboko uticale političke i ekonomske prilike u zemlji.

Materijal, ispitanici, metodologija i plan istraživanja (preporučeno 6500 znakova s praznim mjestima)

Građa koju istraživanje skulpture u Bosni i Hercegovini u vrijeme austrougarske uprave nastoji obuhvatiti se može svrstati u dvije skupine. Prvu čine sačuvana skulptorska djela, sakralni kipovi i njima pripadajuća oltaristika, te arhitektonska plastika zastupljena na građevinama javne i privatne namjene. Najveći dio sakralnog kiparstva katoličke provenijencije čine radovi drvorezbarskih radionica u Tiroli koji je u to vrijeme bio središte sakralne umjetnosti. U manjoj mjeri su umjetnička djela namijenjena opremi crkava u Bosni i Hercegovini dolazila iz Hrvatske, kao i današnje Njemačke i Slovenije (Bavarska, Štajerska i Kranjska). Figuralna arhitektonska plastika, najčešće rađena u tzv. "umjetnom kamenu", također je proizvod stranih kiparskih ateljea. I sakralna, i arhitektonska skulptura pružaju mogućnost neposrednog analiziranja, a sačuvana arhivska građa kao i sekundarni izvori omogućuju njihovo dodatno istraživanje. Kod druge skupine, koju čine spomenička i izložbena plastika, istraživanje se može temeljiti samo na arhivskim podacima. Ova djela nisu sačuvana do danas, ali se o njima vrijedni podaci mogu naći u onodobnoj periodici, sačuvanim nacrtima i fotografijama, te u katalogima, odnosno, arhivima. Postojeća građa, dakle, uvjetovala je metodologiju rada za svaku od spomenutih cjelina u okviru kojih se može istraživati skulptura u Bosni i Hercegovini iz vremena austrougarske uprave. Kod sakralne skulpture je terenski rad obuhvatio župe Vrhbosanske nadbiskupije, odnosno, Fojničkog, Gučogorskog, Sutješkog, Kreševskog i Toliškog arhiđakonata.

Ograničavanje na spomenute oblasti je sprovedeno zbog broja očuvanih radova i dostupnih podataka o njima. Naime, mnogi su oltari i kipovi uništeni u vrijeme Drugog svjetskog rata, zatim zemljotresa koji je pogodio područje Banjalučke biskupije 1969. godine, prigodom procesa „moderniziranja“ crkava nakon II. vatikanskog sabora, te naposljetku ratnih razaranja 1992. – 1995. godine. Formalna analiza je tako izvršena samo na osnovi sačuvanih djela kojih u navedenim arhiđakonijama ima najviše. Kao arhivski izvori pri istraživanju su korištene protokolarnе knjige i urudžbeni zapisnici Arhiva Vrhbosanske nadbiskupije iz razdoblja 1881. – 1918. godine, te građa u arhivima pojedinih župa. Tamo gdje nije bilo sačuvanih spomenica i kronika, konzultirane su knjige računa. Vrijednu nadopunu saznanjima o sakralnoj skulpturi i oltaristici čini i onodobna periodika, prvenstveno listovi "Vrhbosna" i "Glasnik jugoslavenskih franjevacа" u kojima su objavljivane informacije o gradnji crkava i njihovoj opremi. Kod arhitektonske plastike je terenski rad obuhvatio istraživanja u Sarajevu, budući da su samo u njemu, kao sjedištu Zemaljske vlade, podizana monumentalnija zdanja ukrašena figuralnom plastikom. Arhivska građa, koja se odnosi na ovaj materijal, pohranjena je u Arhivu Bosne i Hercegovine, Istorijskom arhivu, Zavodu za planiranje razvoja kantona Sarajevo, kao i Federalnom zavodu za Zaštitu spomenika. Nadopunu čine i članci u onodobnoj periodici, ponajprije u "Sarajevskom listu" i "Bosnische Post"-u koji su izdavani u zemlji, ali i bečkim časopisima "Der Bautechniker" i "Wienerbauindustrie Zeitung". Naposljetku, za spomeničku plastiku, te izložbenu, korištena je sačuvana građa u Arhivu Bosne i Hercegovine (Opšta građa, te građa društava "Napredak" i "Prosvjeta"), Istorijskom arhivu, Zemaljskom muzeju, te Umjetničkoj galeriji BiH. Sekundarni izvori su obuhvatili, pored gore spomenute periodike, i izložbene kataloge. Za komparativni pristup u analizi postojećih radova upotrijebljena je građa koja je prikupljena i obrađena u hrvatskoj, slovenačkoj, austrijskoj i njemačkoj povijesno-umjetničkoj historiografiji, a do koje se došlo prigodom studijskih boravaka u Zagrebu i Minhenu.

Istraživanje je planirano tako da se stekne uvid u uvjete, tijek i opseg distribucije skulpture u Bosni i Hercegovini u vrijeme austrougarske uprave. Namjera je otkriti pojedinačna imena radionica, majstora i umjetnika koji su ih stvarali, a potom i valorizirati kvalitetu skulpture u okviru lokalnih, regionalnih, te europskih umjetničkih kretanja.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (preporučeno 500 znakova s praznim mjestima)

Budući da skulptura iz vremena austrougarske uprave u Bosni i Hercegovini nije bila predmetom povijesnoumjetničkog istraživanja, očekuje se da će u radu po prvi put biti znanstveno obrađena, dokumentirana, tipološki i stilski sistematizirana, te valorizirana skulptura u okvirima bosanskohercegovačkih kulturnih i umjetničkih prilika na prijelazu iz 19. u 20. stoljeće. Time bi zanemareni segment likovnih umjetnosti u Bosni i Hercegovini 1878-1918. g. bio rasvijetljen, a novo sagledavanje produkcije i distribucije skulpturalnih djela s prijeloma stoljeća omogućeno.

Popis citirane literature (maksimalno 30 referenci)

1. Besarović, Risto: Iz kulturnog života u Sarajevu pod austrougarskom upravom, Veselin Masleša, Sarajevo, 1974.
2. Božić, Jela: Arhitekt Josip pl. Vancaš, Značaj i doprinos arhitekturi Sarajeva u periodu austrougarske uprave (doktorska disertacija), Univerzitet u Sarajevu, Arhitektonski fakultet u Sarajevu, Sarajevo, 1989.
3. Clegg, Elizabeth: Art, Design & Architecture in Central Europe 1890-1920, Yale University Press, 2006.
4. Curtis, Penelope: Sculpture 1900-1945, Oxford University Press, New York, 1999.
5. Damjanović, Dragan: Bečka akademija likovnih umjetnosti i hrvatska arhitektura historicizma. Hrvatski učenici Fridrica von Schmidta, katalog izložbe, HAZU, Zagreb, 2011., 7-40.
6. Dimitrijević, Branka: Arhitekt Karl Paržik, doktorska disertacija, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Sarajevo, 1989.
7. Džaja, Srećko M., Bosna i Hercegovina u austrougarskom razdoblju (1878-1918), Inteligencija između tradicije i ideologije, Ziral, Mostar – Zagreb, 2002.
8. Geschichte der bildenden Kunst in Oesterreich, 19. Jahrhundert, sv. V, (ur.) Gerbert Frodl, Oesterreichische Akademie der Wissenschaften, Beč, 2002.
9. Gamulin, Grgo, Hrvatsko kiparstvo XIX. i XX. stoljeća, Naprijed, Zagreb, 1999.
10. Gillis, John R.: Commemorations, The Politics of National Identity, Princeton University Press, New Jersey, 1994.



11. Janson, H.W.: Nineteenth-century Sculpture, Abrams, New York, 1985.
12. Johnston, William M.: Austrijski duh; Intelektualna i društvena povijest 1884-1938., Nakladni zavod Globus, Zagreb, 1993.
13. Jugoslovenska skulptura 1870-1950., (ur.) Miodrag Protić, Muzej savremene umetnosti, Beograd, 1975.
14. Kraševac, Irena: Kipar Ferdinand Stuflesser. Doprinos tirolskom sakralnom kiparstvu druge polovice 19. stoljeća u sjevernoj Hrvatskoj, u: Radovi Instituta za povijest umjetnosti, 27/2003., 231-239.
15. Kraševac, Irena: Neostilska sakralna skulptura i oltarna arhitektura u sjeverozapadnoj Hrvatskoj, doktorska disertacija, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb, 2005.
16. Kraševac, Irena: Dragutin Morak - zanemareni kipar našeg 19. stoljeća, u: Radovi Instituta za povijest umjetnosti, 31/2007., 221-240.
17. Krause, Walter: Die Plastik der Wiener Ringstraße, von der Spätromantik bis zur Wende um 1900, u: Die Wiener Ringstraße. Bild einer Epoche, 3/IX, (izd.) Wagner-Rieder R., Wiesbaden, 1980.
18. Krause, Walter: Die Beziehungen zwischen Österreich und Ungarn in Baukunst und Plastik, u: Zeit des Aufbruchs, Budapest und Wien zwischen Historismus und Avant-Garde, 2003., 159-165.
19. Kreševljaković, Hamdija: Sarajevo za vrijeme austrougarske uprave (1878 – 1918), Arhiv grada Sarajeva, Sarajevo, 1969.
20. Krzović, Ibrahim: Arhitektura secesije u Bosni i Hercegovini, Sarajevo Publishing, Sarajevo, 2004.
21. Kurto, Nedžad: Arhitektura Bosne i Hercegovine, Razvoj bosanskog stila, Sarajevo Publishing, 1998.
22. Makuljević, Nenad: Umetnost i nacionalna ideja u XIX veku, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 2006.
23. Michalski Sergiusz: Public Monuments, Art in Political Bondage 1870-1997, Reaktion Books, London, 1998.
24. Osten, Gert von der: Plastik des 19. Jahrhunderts in Deutschland, Oesterreich und der Schweiz, 1961
25. Radić, Miloš: Skulptura, u: Umjetnost Bosne i Hercegovine 1894-1923, katalog izložbe, Umjetnička galerija BiH, Sarajevo, 1978.
26. Schorske, Carl E.: Beč krajem stoljeća, Antibarbarus, Zagreb, 1997.
27. The Romantics to Rodin, (ur.) Peter Fusco i H.W. Janson, Los Angeles County Museum of Art & George Braziller Inc., Los Angeles, 1980.
28. Uskoković, Jelena: Arhitektonska plastika historicizma u Zagrebu, u: Historicizam u Hrvatskoj, katalog izložbe, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb, 2000., 239-262.
29. Warner, Marina: Monuments and Maidens, The Allegory of Female Form, University of California Press, Berkeley-Los Angeles, 1985.

Procjena ukupnih troškova predloženog istraživanja (u kunama)

70 000

Predloženi izvori financiranja istraživanja**Nacionalno****Naziv projekta**



financiranje	Voditelj projekta	
	Potpis	
Međunarodno financiranje	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Ostale vrste projekata	Naziv projekta	
	Voditelj projekta	
	Potpis	
Samostalno financiranje	70 000	
Sjednica Etičkog povjerenstva na kojoj je odobren prijedlog istraživanja (navesti samo ako je potrebno)		
Suglasnost mentora i doktoranda s prijavom teme		
Odgovorno izjavljujem da sam suglasan s temom koja se prijavljuje.		
Potpis _____ dr.sc. Irena Kraševac		
Potpis _____ Andrea Baotić, diplomirani povjesničar umjetnosti i romanista		
IZJAVA		
Odgovorno izjavljujem da nisam prijavila/o doktorski rad s istovjetnom temom ni na jednom drugom sveučilištu.		
U Zagrebu, 19.02.2013.		
Potpis _____ Andrea Baotić, diplomirani povjesničar umjetnosti i romanista		

Filozofski fakultet
Odsjek za kroatistiku
Sveučilišni poslijediplomski studij *hrvatske kulture*

Vijeću poslijediplomskih studija i Fakultetskom vijeću Filozofskog fakulteta

Molba za raspis natječaja za upis studenata

Stručno vijeće sveučilišnog poslijediplomskog studija *hrvatske kulture*, multidisciplinarnom studiju koji se izvodi na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu moli Vijeće poslijediplomskih studija Filozofskog fakulteta i Fakultetsko vijeće Filozofskog fakulteta za odobrenje *raspisa natječaja* za upis nove generacije studenata u akademskoj godini 2013./2014. Studij ima dopusnicu iz 2007. godine i po njoj su studirale četiri upisne generacije. Program studija, njegova izvedba i učinkovitost, bile su na primjerenoj akademskoj razini, povoljno ocijenjene i od polaznika i od nastavnika – izvođača studija. S obzirom da još nema nikakvih detaljnih uputa nadležnih institucija (Ministarstvo i Sveučilište) o *reakreditaciji studija* ističemo da bismo raniji program studija potpuno usuglasili s Pravilnikom o poslijediplomskim studijima Sveučilišta u Zagrebu i drugim proceduralnim odredbama i stavkama koje se prakticiraju na našem Fakultetu. Natječajni postupak i sav motivacijski rad s novim pristupnicima obaviti ćemo prema dobroj praksi našega Fakulteta. Optimalni broj pristupnika je 30, a cijena studija po semestru bi bila kao i do sada (8.500,00 kuna po semestru). Molimo vijeća da prihvate našu molbu da bismo na vrijeme mogli izvršiti svu predviđenu proceduru za upis novih studenata.

U Zagrebu, 26. ožujka 2013.

Voditelj doktorskog studija *hrvatske kulture*

/ dr. sc. Stipe Botica, red. prof. /